

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

MARTHA HALL KELLY

New York Times bestselling author of

— *LILAC GIRLS* —

LOST ROSES

a novel

İletişim Botu:
@cevirigiller_bot

Çeviri Kitapların Olduğu Telegram Kanalımız
<https://t.me/cevirigiller>

Sohbet Grubumuz
<https://t.me/cevirigillersohbet>

Çeviri Yedek Telegram Grubumuz
<https://t.me/+O3tsm8j0C7kxM2Y1>

Kitap İstekleri Kanalımız
<https://t.me/cevirikitapistekleri>

Not:

PDFlerin paylaşımıyla ilgili bir sorunumuz yok. Ama lütfen, hiçbir katkınızın olmadığı işlerde, TÜM PDFleri bizimle eş zamanlı paylaşarak emeğimizi hiçe saymayın. Sizin tek tıkla yaptığınız her paylaşım bizim emek harcadığımız saatler/günler demek.

LOSÍ Güller

A NOVEL

Martha Hall Kelly

Kayıp Güller bir kurgu eseridir. Tüm olaylar, diyaloglar ve bazı tanınmış tarihi figürler haricindeki tüm karakterler yazarın hayal gücünün ürünüdür ve gerçek olarak yorumlanmamalıdır. Gerçek hayatta yaşamış tarihi kişilerin yer aldığı yerlerde, bu kişilerle ilgili durumlar, olaylar ve diyaloglar tamamen kurgusaldır ve gerçek olayları tasvir etme veya eserin tamamen kurgusal yapısını değiştirme amacı taşımamaktadır. Diğer tüm açılardan, yaşayan veya ölmüş kişilerle olan benzerlikler tamamen tesadüfidir.

Copyright© 2019 by Martha Hall Kelly Tüm hakları saklıdır.

Amerika Birleşik Devletleri'nde Ballantine Books, an imprint of Random House, a division of Penguin Random House LLC, New York tarafından yayımlanmıştır.

BALLANTINE ve HOUSE kolofonu Penguin Random House LLC'nin tescilli ticari markalarıdır.

Ciltli ISBN 9781524796372

Ebook ISBN 9781524796389

randomhousebooks.com

Barbara M. Bachman tarafından kitap tasarımı, e-kitap için uyarlanmıştır Kapak tasarımı:
Laura Klynstra Kapak fotoğrafı: Keystone-France/Hulton Archive/Getty Images

Bu e-Kitabı indirdiğiniz için teŖekkür ederiz.

Tüm kitaplar tamamen ücretsizdir, bir dahaki sefere kitaplarımızı almak isterseniz, lütfen Abone olun ve ücretsiz kitap grubumuza katılın.

[Abone Olun](#)

İçindekiler

Kapak

Başlık

Sayfası

Telif Hakkı

Önsöz: Luba

Birinci Bölüm

Bölüm 1: Eliza

Bölüm 2: Sofya

Bölüm 3: Varinka

Bölüm 4: Eliza

İkinci Bölüm

Bölüm 5: Sofya

Bölüm 6: Varinka

Bölüm 7: Eliza

Bölüm 8: Sofya

Bölüm 9: Varinka

Bölüm 10: Eliza

Bölüm 11: Sofya

Bölüm 12: Varinka

Bölüm 13: Sofya

Bölüm 14: Eliza

Bölüm 15: Varinka

Bölüm 16: Sofya

Bölüm 17: Varinka

Bölüm 18: Eliza

Bölüm 19: Sofya

Bölüm 20: Varinka

Bölüm 21: Eliza

Bölüm 22: Sofya

Üçüncü Bölüm

Bölüm 23: Sofya

Bölüm 24: Eliza

Bölüm 25: Varinka

Bölüm 26: Sofya

27. Bölüm: Eliza

Bölüm 28: Varinka

Bölüm 29: Sofya

Bölüm 30: Eliza

Bölüm 31: Varinka

32. Bölüm: Sofya

Bölüm 33: Eliza

Bölüm 34: Varinka

Bölüm 35: Sofya

Dördüncü Bölüm

Bölüm 36: Sofya

Bölüm 37: Varinka

Bölüm 38: Eliza

39. Bölüm: Sofya

Bölüm 40: Varinka

Bölüm 41: Eliza

Bölüm 42: Sofya

Bölüm 43: Eliza

Bölüm 44: Varinka

Bölüm 45: Sofya

Bölüm 46: Varinka

Bölüm 47: Sofya

Bölüm 48: Sofya
Bölüm 49: Eliza
Bölüm 50: Varinka
Bölüm 51: Sofya
Bölüm 52: Varinka
Bölüm 53: Sofya
Bölüm 54: Sofya
Bölüm 55: Eliza
Sonsöz: Luba

Yazarın Martha Hall

Kelly Notu İthaf

Teşekkür Yazar

Hakkında

Leylak Kızlar'dan alıntı

PROLOGUE

Luba

1912

Kırkayağı sadece Eliza'nın terliğine koymuştum çünkü kız kardeşim Sofya'yı benden çaldığını düşünüyordum. Sekiz yaşındaydım ve annemi yeni kaybetmiştim. Sofya'yı da kaybedemezdim.

Amerikalı bir aile dostu olan Eliza Ferriday bizi bir haftalığına Paris'teki evine götürmüştü; Çar'ın iki Rus kuzeni Noel'den önce St. Babamız yeniden evlenmiş ve yeni karısı Agnessa ile balayı için Sardunya'ya gitmişti; Agnessa, Kasım ayında bizi ziyaret ettiğinde kırkayak becerilerimi ilk kez onun üzerinde denediğimden beri benden nefret ediyordu. Özellikle en sevdiğim ilgi alanı olan astronomiden nefret ediyordu ve babamı, Fransızca derslerinde dikkatimi dağıttığını söyleyerek takımyıldızları haritalarımı elimden alması için ikna etti. Oyuncak bebek boyutunda bir Limoges çay seti hediye ederek beni dışarı çekmeye çalışsa da Kasım ayının çoğunu yatak odamda barikat kurarak geçirdim.

Sofya, İsviçre Alpleri'ndeki Brillantmont Okulu'na ara verdiğinde, Paris'e giden trene binmek üzere Cenevre'de buluşmuştuk. Solgun ve zayıf olan, annesinin bir önceki bahardaki ani ölümüyle hala yıkılmış olan Sofya, tren yolculuğumuz sırasında çok az konuştu ve bavulunu doldurduğu kitap yığınınna daldı. Gare de Lyon'a girdiğimizde oturup perondaki diğer yolcularımızı düşündü. Okul tatillerinde onunla sık sık orada buluşan annesini mi düşünüyordu?

Paris'te tek başına, New York'tan kocası ve kızının gelmesini bekleyen Eliza, uyanık olduğu her saati bizim mutluluğumuza adadı ve bizi bir saniye bile yalnız bırakmadı. İlk gün bizi Le Marais'deki bir aşevine götürdü ve Eliza ile Sofya'nın aralarındaki bağın her geçen an daha da büyüdüğünü izledim. Beni ne kadar kolay anlıyordu

gölmek için. Ben masalardan kullanılmış kâseleri onlar yan yana, dev bir gümüş tencereden çorba dolduruyorlardı.

Ertesi gün, ikisi kol kola Noel pazarında yürürken, akşam yemeği için kaz mı ördek mi ve À la Mère de Famille şekerleme dükkanından hangi çikolataların alınacağını tartışırken, göğsümde kıskançlık kıvranarak onları izledim. Hafta , geceleri ateşin başında kâğıt oynadık ve benim kazanmama izin verdiler, böylece romanlar, erkekler ve diğer sıkıcı konular hakkında konuşmaya devam edebildiler ve sonra gecenin yarısını daha fazla konuşarak . Petersburg'a dönmeyi ve Sofya'nın bana kalmasını ne kadar çok istiyordum.

Eve gitmeden önceki gece, ben yattıktan kısa bir süre sonra, ikisi yatak odama gelip beni uyandırdılar, şöminenin közü hala .

"sevgilim," diye fısıldadı Sofya kulağıma. Annemin sık sık yaptığı gibi saçlarımı alnımdan geriye doğru taradı. "Paltonu pijamalarının üzerine geçir ve bizimle gel."

"Sizin için bir sürprizimiz var," dedi Eliza.

Yarı uykulu bir halde ikisini soğuk gece havasında takip ettim. Durgun bir Paris'ten geçerek Eyfel Turu'na doğru yürüdük ve oraya vardığımızda tepemizde beliren devasa, karanlık bir kürenin altında durduk.

"Burası neresi?" Ben sordum.

Eliza ve Sofya beni aceleyle üç kat metal merdivenden çıkardılar ve bir çift ağır, kadife perdeden geçerek karanlık bir odaya girdiler. Mürekkep gibi karanlıkta bize yakın birkaç eğimli sandalye seçebiliyordum, tıpkı bir geminin güvertesinde olduğu gibi ama döşemeliydi. Eliza ve Sofya kendi yerlerini seçtiler, ben de onların arasına uzandım. Sağımızda ve solumuzda diğerleri de aynısını yaptı.

"Beni bunun için mi uyandırdın?" Sofya'ya fısıldadım. "Sadece bekle," dedi.

Üzerimizdeki kubbeli tavan takımyıldızlı yıldızlarla canlanırken elimi tuttu, cenneti dünyadan yüzlerce kez gördüğüm gibi yeniden üretti. Yıldızların ışığı, bizim gibi eğilmiş, devasa tavana bakan insanlarla dolu bir oditoryumu ortaya çıkardı.

"Buna Gök Küresi deniyor," dedi Eliza. "Bir planetaryum."

Çivit mavisi gökyüzünde takımyıldızlar belirirken sersemlemiş bir halde orada yatıyordum. Terazî'nin pulları. Parlak Akrep. Hatta genellikle sönük olan ejderha Draco bile Küçük Ayı'nın yanından geçiyordu.

Sofya yakınîma eğildi ve fısıldadı, "Annemin yaşadığı yer burası."

Ayın süzülüşünü, dolunaydan sütlü hilale geçişini izlerken zar zor nefes alıyordum ve o zamandan beri hissetmediğim bir sevinç duygusuna kapıldım

annemin ölümü beni doldurdu.

Eliza diğer elimi tuttu, eli sıcacıktı. "Hoşuna gideceğini umuyorduk."

Orada uzanırken, göksel dünya üzerimizde oynarken, kız kardeşimi hiç kaybetmediğimi fark ettim. Sadece muhteşem yeni bir tane edinmişim.

sanat

ne

BÖLÜM 1

Eliza

1914

Southampton'da düzenlenen diğer bahar partileri gibi olağan oyunların oynandığı bir partiydi. Kroket. Badminton. Hafif bir sosyal zulüm. Annemin Gin Lane'deki evinde gerçekleşti, beyaz fıçı tahtası

Okyanusla buluşmak üzere alçalan alaca çimenlerle çevrili bir yerdi. Çoğu kişi tarafından, babamın halkına ithafen Mitchell Cottage olarak bilinen Queen Anne kulübesi, New York Long Island'ın ağaçsız South Fork'u boyunca sıralanmış kız kardeşleriyle birlikte, denize bakan bir geminin güvertesindeki yolcular gibi duruyordu.

O gün daha dikkatli olsaydım, belki de kroket sopaları üzerinde gülen çocuklardan hangilerinin yakında Argonne ormanlarında öleceğini ya da hangi kadınların fildişi ipek elbiselerini siyah kreplerle değiştireceğini tahmin edebilirdim. Kendimi işaret etmezdim.

Mayıs ayının sonlarıydı ve okyanus kenarı herhangi bir şenlik için fazla soğuktu ama annem Rus dostlarımız Streshnayvaları şık bir şekilde uğurlamakta ısrar etti. Evin arka tarafındaki serin ve geniş oturma odasında durdum. Bir buharlı geminin kaptan köşkü gibi, camı denizden gelen tuzla buğulanmış resim penceresinden arka bahçenin mükemmel manzarasını sunuyordu. Konuklar çimenlikten kum tepelerine doğru sürüklenirken manzaraya bulanık bir görünüm veriyordu.

İki kolun belime dolandığını hissettim ve döndüğümde on bir yaşındaki kızım Caroline'ı buldum; boyu neredeyse omzuma geliyordu, saçları yaz samanlarının rengindeydi ve beyaz bir kurdeleyle arkaya toplanmıştı. Arkadaşı Betty Stockwell onun yanında duruyordu, Caroline'ın tam tersiydi, beş santim daha kısaydı ve şimdiden çiçek açmış bir koyu renk saçlı güzelliğe dönüşmüştü. Her ne kadar giyinmiş olsa da

Beyaz elbiseleri birbirine uysa da birbirlerinden tebeşir ve peynir kadar farklıydılar.

Caroline kollarını belime doladı. "Sahilde yürüyeceğiz. Babam da bu sabah senin yardımın olmadan giyindiği için üzgün olduğunu söylüyor ama onu Dubonnet'sinden mahrum etme."

Bir elimi sırtında gezdirdim. "Babana söyle, gardırobuna sarı çorap sokmakta ısrar eden renk körü erkekler affedilemez."

Caroline bana gülümsedi. "Sen benim en sevdiğim annemsin."

Hasır şapkalarına tutunmuş, beyaz flanel pantolonları rüzgârda uçuşan erkeklerin yanından geçerek çimenlikten sahile doğru koştu. Palm Beach gibi yerlerden dönmüş, kuzey esintilerini yeniden hissetmekten mutlu, kanvas ayakkabılı ve krem keten takım elbiseli hanımlar yüzlerini güneşe dönmüşlerdi. Annemin çoğu siyah tafta ve ipek giysiler içindeki süfrajet arkadaşları, solgun çimenlere koyu bir kontrast katıyordu; tıpkı altın ketenlerin içinde çalımlı kargalar gibi.

Annem geldi ve benimle kollarını birleştirdi. "Sahilde yürümek için biraz serin." Yetmiş yaşındaki annem Caroline Carson Woolsey Mitchell, kız kardeşleri tarafından "Carry" olarak anılırdı, benim kadar uzun boyluydu, 1.80 boyunda, kasırgalar kadar çok kalp ağrısı atlatmış eski Yankee soyundan gelen sadık bir New Englandlıydı.

"İyi olacaklar anne."

Gözlerimi kısarak Henry, Caroline ve Betty'nin sahilde yürümeye başladıklarını gördüm; Caroline'ın beyaz elbisesinin eteği rüzgârda kabarmış, sanki onu gökyüzüne uçurmaya hazırdı.

"Ayakkabılarını çıkarmışlar mı?" Annem sordu. "Umarım yakında gelirler."

Üçü başlarını öne eğmiş yürürken rüzgâr okyanustaki beyaz suları karıştırıyordu.

Annem kollarını bana sımsıkı sarmıştı. "Caroline ve Henry ne hakkında konuşuyorlar ki?"

"Her şey. Kendi dünyalarında kaybolmuşlar."

Rüzgâr Henry'nin kumral saçlarını güneşte parlatan hasır kazağını kaptı ve Caroline onu dalgaların arasından almak için atıldı.

"Onun üzerine titreyen bir babası olduğu için ne kadar şanslı," dedi annem.

Her zamanki gibi tamamen haklıydı. Ama Caroline gece yarısı deniz havası yüzünden yine öksürmeye edecek miydi?

Henry ıssız bir adada mahsur kalmış bir kazazede gibi sahilten el salladı.

Ben de el salladım. "Henry açık teniyle yanacak."

Annem Henry'ye el salladı. "İrlandalıları çok narin."

"Yarı İrlandalı, anne."

Annem elimi okşadı. "Seni özleyecekler."

"Çok uzun kalmayacağım." Sofya ve ailesi bir aydır Petersburg'dan ziyarete gelmişlerdi ve ben de ertesi gün onlarla birlikte Petersburg'a dönecektim.

"Endişeleniyorum. Rusya çok uzak. Saratoga yılın bu zamanı güzeldir." "Rusya'yı görmek için tek şansım bu olabilir. Kiliseler. Kiliseleri.

Bale-"

"Açlıktan ölen köylüler."

"Sesini alçalt anne."

"Serfliğı kaldırdılar ama Çar'ın fakirleri hala köleleştiriliyor."

"Burada tıklıp kalırsam delireceğim. Caroline'a bir şey olmaz. Henry."

"En azından savaş . Şimdilik."

Gazeteleri dikkatle okuyanlar için muhabirler Almanya ile çatışma çıkacağını tahmin ediyorlardı, ancak dünya o kadar çok kez savaşın eşiğine gelmişti ki, pek çok New Yorklu bu konuya sadece geçici bir ilgiyle yaklaşıyordu.

"Merak etme anne."

O aceleyle uzaklaştı ve ben de terasa çıktım, tuzlu rüzgâr saçlarımı okşuyordu, büyük sörf gümbürtüleri ve ara sıra bir kroket tokmağının vuruşuyla noktalanan kibar bir sohbetin içine girdim. Arkadaşım Sofya'yı aramak için kalabalığın arasından geçip pürüzsüz ipeklilerin ve cashmerlerin arasından sıyrıldım.

Annemin ve babamın arkadaşları iki ayrı kampa ayrılmıştı. Babam öleli birkaç yıl olmasına rağmen, annem hâlâ onun arkadaşlarını her toplantıya dahil ediyordu. Babam bir zamanlar

New York Cumhuriyetçi Partisi ve arkadaşları da bunu yansıtıyordu: avukat arkadaşları ve eşleri, finansörler ve ara sıra kendi kendini yetiştirmiş iş adamları.

Annemin arkadaşları kesinlikle daha canlıydı: aktörler ve ressamalar, her şekil ve boyutta süfrajete ve babamın arkadaşlarının sadece dedikodusunu yaptığı uzak yerlerden gelen uluslararası setin birkaç üyesi: Nairobi. Bangkok. Massachusetts.

Rus birliğini bulmak için sadece yükselen sesleri dinledim, çünkü onlar günün her saatinde Fransızca, İngilizce ve ana dillerinin karışımıyla hararetli tartışmalara eğilimli, canlandırıcı derecede gürültülü bir gruptu. Streshnayvas'ların doktoru Dr. Vladimir Leonidovich Abushkin'in yanından geçtim; sabahlık takımının üzerine vaşak ceketi giymiş, bodur, kel bir adamdı ve annemin doktoru Dr. Forbes ile göğüs göğüse çarpışıyordu.

"St. Petersburg'da ne yaptıkları umurumda değil," dedi Dr. Forbes, yıllarca gece geç saatlerde ölüm döşeği ziyaretleri ve bebek doğumları yapmaktan yüzü çizilmiş ve ağırlaşmıştı. "Eğer sağlıklı bir çocuk doğmasını istiyorsanız, Sofya seyahat etmemeli. Yatak istirahatine ve kalsiyuma ihtiyacı var."

Dr. Abushkin başını geriye attı. "*Ha*. Kalsiyum. Doğumdan önce iki ayımız var. Bir hamam böceği kadar sağlam."

"Ama yüksek risk altında. İki düşük yaptı. Uzun süreli seyahatler risklidir."

Rusları arka terasın en ucunda, aktör arkadaşlarımdan etrafında toplanmış buldum: gümüş saçlı E. H. Sothern, diz çökmüş ve karısı Julia Marlowe. Julia, E.H. ile birlikte en ünlü sahnelerinden biri *olan Romeo ve Juliet*'in balkon sahnesini canlandırırken yukarıdaki yatak odamın penceresinden hepsine hitap ediyordu.

"Neredeyse sabah oldu; gitmeni isterdim-" Julia seslendi, bir kolu kalabalığın üzerine uzanmış, yatak örtüm omuzlarına dolanmıştı.

Ruslar ciddi ifadeler takınarak küçük oyunu izlerken, partinin geri kalanı, zamanlarının en büyük Amerikan Shakespeare aktör ve aktrislerine bağışıklık kazanmış, onları sık sık sahnede görmüş bir şekilde etrafta dolanıyordu. Julia ve E.H.'nin kırk sekiz ve elli dört yaşlarında nasıl olup da Shakespeare'in ünlü

Ama yeteneklerine ikna olmak için onları sahnede deneyimlemek yeterliydi.

Julia sahneyi Streshnayvaların coşkulu alkışları ve Rusça *haykırıışlarıyla* bitirdi. Terasta neşeli bir grup vardı. Çar Nicholas II'nin kuzeni olan patrik Ivan, gömlek kolları durup dalgalı sörfü inceledi. Avrupai bir havası olan nazik ve düzgün bir adam olan Ivan, Henry ile yıllar önce, kocam Poor Brothers Dry Goods'ta genç bir kürk alıcısıyken ve Ivan Rus ticaret kurulunu temsil ederken tanışmıştı.

Ivan'ın ikinci eşi kontes, hamile olduğu her halinden belli olan Sofya ve asker kocası Afon'un yanında durdu ve kişisel çamaşırlarını Rusya'dan Paris'e nasıl yıkatmaya gönderdiğini uzun uzun anlattı.

Konukların çoğu ağzı açık bakmayacak kadar terbiyeliydi ama yaşlanan Rus güzel, geçen yılın Fransız modasına uygun giysileri, samur etelleri, inci dizileri ve Southampton'da akşam yemeği saatinden önce hiç görülmemiş büyüklükte elmaslarla süslenmiş haliyle görülmeye değerdi.

Sofya gözüme takıldı, gülümsedi ve bir kaşını kaldırdı. Hamilelik ona yakışıyordu; Caroline'i doğurmadan önce sanki bir Shetland midillisi taşıyormuşum gibi görünen benimkinin aksine, ona saygıdeğer bir hamile vücudu bırakmıştı.

Kontes doktorlar arasındaki kavgayı görmezden geldi ve bir hizmetçiyi kenara çekti. "Bana bir soda getirir misin, buzu da unutma?"

Hizmetçi hızla uzaklaştı ve kontes bir elini Sofya'nın omzuna koydu. "Gerçekten oturmalısın. Mucize çocuğunu ve ne kadar uzun zamandır beklediğini düşün canım. Ve yemek yemeyi bırak, yoksa bebek doğduktan sonra Afon sana dokunmaz."

Sofya kontesin kolunu silkti. "Lütfen Agnessa, zaten iki soda istediniz ve onlara dokunmadan bıraktınız."

"Amerikalıların yedek buz küpleri var, canım."

Ertesi gün Rusya'ya, hayatımın seyahatine gideceğim için çok heyecanlıydım. Sadece Sofya'nın bebeğinin doğumunu görmekle kalmayacak, nihayet St. Petersburg'u da - içi tamamen mücevherli mozaiklerle kaplı, mücevherlerle süslü Kan Döken Kurtarıcı Kilisesi,

ve ar'ın Kışlık Sarayı'ndaki Rembrandt'ları. En güzeli de her gün en yakın arkadaşımı ziyaret edebilmemdi.

Sofya'yı kolundan tutup yemek odasına çektim; bu oda, ordövr ve tatlı tabaklarıyla dolu devasa maun bir masanın ve gül şamdanlı bir kanepenin sığabileceğı kadar büyüktü.

"Beni onlardan uzaklaştırdığınız için teşekkür ederim. Agnessa bebeğın her an ortaya çıkmasından korkuyor."

"Ne de olsa bu varis. Annelerin nasıl olduğunu bilirsin." "Üvey anneler. Ve Afon bir enkaz - kendisi de bir çocuk olarak doğum yaklaşıyor."

"Yarın gideceğimiz için çok heyecanlıyım, sevgilim. Evde daha az endişelenecekler."

Masanın öbür ucuna uzandı ve annemin kurabiyelerinden birini kaldırdı. "Bunun adı ne?"

Sofya'nın rahatlatıcı sesine bayılırdım. Rus aksanlı İngilizcesi çok az sertlik içeriyordu ve çoğı zaman insanların yaptıkları işi bırakıp eğilmelerine ve dinlemelerine neden oluyordu.

"Karamela gevreğı, bir İç Savaş tarifi." Mutfaktan Büyükanne Woolsey'in aile tariflerini hazırlamalarını istemiştim. Kızarmış elmalar. Teacake kurabiyeleri ve böğürtlen likörü.

Sofya cipsi üç ısırıkta bitirdi. "Keşke sonsuza kadar burada kalabilsem ve karamela cipsiyle yaşayabilsem. Eve dönüş yolculuğı çok uzun sürecek."

"Fransa'ya yelken açıp St. Petersburg'a trenle gitmek mi? Kulağı harika geliyor. Yazın New York'tan ayrılmak için bir nedenim olmasını seviyorum."

Sofya bir karamela gevreğine daha uzandı. "Bunu nasıl söylersin? Memlekette Rusya'nın yarısı grevde. Burada sahip olduklarınızın kıymetini bilmiyorsunuz. Sahil ve Manhattan..."

"Ya burada ıslak bir mayoyla tıkılıp kalıyorsunuz ya da şehirde sıcak bir apartman dairesine tıkılıp kalıyorsunuz? Yurtdışı seyahatleri tek çare."

"Her zaman hizmet işi vardır."

"Ve süt fonları ve kilise sosyeteleri hakkında böbürlenene sosyete iyilikseverlerine mi katılalım? Anne değil elbette, ama çoğı çok az gerçek değişimi teşvik ediyor ve kesinlikle ufuklarını genişletmiyor."

"Yelken açıyorsun..."

"Sadece silah zoruyla. İlgilendiğim gemiler doğudaki vapurlar. Ayrıca Luba'yı özledim."

"Ben de öyle. Keşke Agnessa babamı kendisi için çalışması gerektiğine ikna etmeseydi-"

Sofya bir elini karnına koydu ve yüzünü buruşturdu.

"Bebek mi?" Düşüncesi bile başımı döndürürken sordum. Çok erkendi. "Önemli bir şey değil."

Konuklar masanın etrafında toplanmış, ikramları inceliyorlardı. Savaşan doktorlardan etkilenmeyen Anne, güçlü Woolsey çenesiyle yanımızdan geçip gitti. Arkasında garip bir şekilde hoş bir tuzlu hava, Jicky parfümü ve naftalin karışımı bıraktı. Her zamanki gibi, sorunlarla başa çıkma yöntemi gülümsemek ve görmezden gelmek, ani bir fırtına gibi atlatmaktı.

Kesilmiş kunduza özgü soğuk, kadifemsi yumuşaklığın kolumu okşadığını hissettim ve döndüğümde komşumuz Electra Whitney'nin bir kanepa almak için masaya doğru eğildiğini gördüm, yüzü bir ahırın yıpranmış yüzü gibiydi. Electra, Gin Lane'de bizden birkaç ev aşağıda, her kapısında canlı uşakların beklediği bir malikânenin acımasız lahitinde yaşıyordu. O gün yalnızdı, her zamanki gibi yanında Pembe ve Yeşil Bahçe Derneği'nin üyeleri yoktu.

Electra kendisine fume somon için yardım etti ve oyalandı.

Gizlice dinlemek mi?

Bahçıvanımız, uygun bir şekilde Bay Bahçıvan olarak adlandırıldı, iki eliyle kremi beyazdan koyu fuşyaya kadar kendi imzası olan antika güllerle dolu gümüş bir Revere kasesini destekleyerek odaya adım attı.

Sofya nefesini tuttu, bir eli şişmiş bedenindeydi.

"Onları seveceğinizi düşündük," dedim. Sofya bir zamanlar başarılı bir botanikçi olma yolundaydı ve hala zevk için bitkileri incelemeye devam ediyordu. Sahil güllerini aramak için kum tepelerinde yürümediği zamanlarda saatlerini annemin serasında orkide aşılıyarak geçiriyordu.

Bay Gardener kaseyi cilalı yemek masasının üzerine koydu, keçeleşmiş tabanı maun ağacının üzerinde sessizce duruyordu, ellerini beyaz tulumunun ön tarafına doğru düzeltti ve gitmek için döndü. Bay Gardener'ın ailesi anneminkileri iki kuşaktır tanıyordu. Son derece nazik ve iyi görünümlü genç bir beyefendiydi: uzun boyluydu,

Bir saban işçisinin fiziğine sahipti ve işlediği balçıklı toprak gibi esmerdi.

Sofya onu dirseğinden yakaladı. "Güller konusunda tam bir dahisiniz, Bay Bahçıvan."

Electra masaya yaklaştı ve Bay Bahçıvan'a yukarıdan aşağıya baktı. Bakışları güllere kaydı.

Her bir çiçek bir diğerinden daha güzeldi: çanak yapraklarında dikenli, yosunsu bir büyüme olan bale pembesi renginde bir William Lobb yosun gülü, nefis kokulu, ten rengi bir Madame Bosanquet.

Sofya onların özünü içine çekti. "Daha önce hiç böyle bir şey görmemiştim. Kokuları olağanüstü. Çin'den yeni mi geldi?"

"Hayır, hanımefendi. Bunlar antika. En güzel eski güllerden bazıları bugünlerde yabani olarak yetişiyor."

"Onları en olmadık yerlerde buluyor," dedim. "Mezarlıkta, kereste deposunda."

"Sanırım hastalıklara da dayanıklıdırlar," dedi Sofya. "Siz bir sihirbazsınız, Bay Gardener. Kremi beyaz olanın kalbinde altın ipliklerden bir düğüm var-"

"Bayan Mitchell'in favorisi, benim de öyle," dedi gülümseyerek. "Katharina Zeimet - çok dayanıklı, tekrar tekrar çiçek açan bir çiçek. Tek ihtiyacı su ve biraz gübre."

"Sizin için bir şeyler hazırlamaktan mutluluk duyacaktır, değil Bay. Bahçıvan mı?" Ben sordum. "Evine, serana götürmek için."

Electra bir adım daha yaklaştı. "Hâlâ patent altında olan bir bitkiyi telif hakkı ödmeden çoğaltmak yasadışıdır. Bazıları buna hırsızlık diyebilir."

Bay Gardener ayağa kalktı ve bakışlarını yere dikti.

Ona döndüm. "Yabani bir bitkiden bir parça almak hırsızlık değildir ve gizlice dinlemekten daha kötü bir şey değildir, Electra Whitney."

"Eskiden Southampton'da böyle bir şey görmezsiniz," dedi.

"İnsanların kaba konuştuğunu da hiç görmezsiniz."

Annesi terastan gelen bir grup konuğu el sallayarak yemek odasına götürürken Electra daldı ve Bay Gardener başıyla selam vererek ayrıldı.

Electra Whitney ne zaman kendi işine bakmayı öğrenecek?

"Gel ," diye annem.

Misafirler etrafımızda dolanırken, gümüş tepsiler taşıyan hizmetçiler fokurdayan kehribar flütleriyle kalabalığın içine yayıldılar.

Afon gelip Sofya'nın yanında durdu. Sivil kıyafetler içinde Afon sıradan, yakışıklı bir genç adamdı ama lacivert üniforması içinde, kalın kirpikli kahverengi gözleri ve mavi-siyah saçlarıyla tartışmasız bir Rus olmuştu.

"Annen seni arıyordu, Sofya," dedi Afon. "Ve Eliza, Dr. Abushkin az önce doktorunu çay arabasının içine itti."

"," dedi Sofya, kaşları çatılmış bir halde.

Annem bir taburenin üzerine çıktı, yıllarca bükülmüş dirseklerinin arasından sırtına geçirdiği süpürge sapıyla ayakta durduğu için duruşu hâlâ dimdikti. Süfrajat arkadaşları ipek elbiseleri hışırdayarak etrafımızda toplanırken o gözlüklerinin tellerini kulaklarının arkasına taktı.

"Geldiğiniz için hepinize teşekkür ederim!" Anne kollarını iki yana bağırdı. Kalabalıktan bazıları "Duyduk duymadık demeyin!" diye seslendi.

Bardağıma bir kaşık vurdum ve oda sessizleşti.

Annem boğazını temizledi. "Her gün böyle bir ev sahipliği yapmıyoruz.

."

Oturma odasının Fransız kapıları çarparak açıldı ve doktorlar dışarı çıktı, kontes de hemen arkalarından.

"Biri bu adam hakkında yetkilileri arayabilir mi?" Dr. Forbes anneme seslendi. "Sarhoş ve bileğimi kırmış olabilir."

Annem döndü. "*Beyler*. Doktorlar. Burada kutlama yapıyoruz.

."

"Olamaz," diye seslendi Sofya kanepeden ve karnını kucakladı. "Eliza-

Afon ayaklarının dibinde diz çökerken ona doğru koştu.

Kontes odada volta atıyor, elleriyle kendini yelpazeliyordu. "*Dieu, sauve-nous!* Doğum yapıyor."

Annem kollarını geriye katlayarak bize doğru koştu.

Annem, "Çantamı getir," diye seslendi ve hizmetçimiz Peg, siyah tıbbi çantaya koştu.

Sofya elime uzandı. "Beni bırakma, Eliza."

Petersburg'u asla göremeyeceğimi hissederek elini tuttum ve bebeğin iyi olması için dua ettim.

BÖLÜM 2

Sofya

1914

Eliza'nın partisinin ortasında aşırı hızlı oğlum Maxwell Streshnayva Afonovich dünyaya geldiğinde, hastanede iki hafta geçirdik. Çok geçmeden, babamın acil bakanlığı nedeniyle Petersburg'a doğru yola çıktık, Eliza yanımdaydı. Henry ve Caroline ile gözyaşları içinde vedalaştı ve Ağustos'ta evde olacağına söz verdi.

Eve dönüş yolculuğu iki haftadan fazla sürdü ama çok çabuk geçti, çünkü Eliza'yla her gece boyunca her şeyden -Paris, sanat, politika- konuştuk, sadece yemek yemek, uyumak ve sevgili bebeğe bakmak için mola verdik.

Petersburg'a, Rue Tchaikovsky'deki konağımıza döndüğümüzde, kız kardeşim Luba ve ben Eliza'ya her edebi kafeyi ve müzeyi gezdirdik, şehri sabırlı böcekler gibi kat eden ve caddelerin üzerindeki kablo ağından beslenen mükemmel elektrikli tramvay sistemimize bindik ve indik. Luba, babamın hediyesi olan yeni teleskopunu göstermek için çatımızda bir yıldız gecesi düzenledi ve Eliza bize *Walden*'in güzel eski kopyalarını aldı: *Or, Life in the Woods kitabını* üçümüzün birlikte okuması ve birkaç bölümde bir durup tartışmamız için aldı.

Evimiz Çar'ın Kışlık Sarayı'ndan ve moda alışveriş caddesi Nevsky Prospekt'ten çok uzakta olmamasına rağmen, Agnessa'nın üzüntüsüne rağmen, şehrin en iyi ikinci bölgesinde, elçiliklerin yakınında yaşıyorduk. Geceleri sokaklarda huzursuzluğun arttığını duyuyorduk ama bunu pek önemsemiyorduk.

Bir öğleden sonra Agnessa'nın özel odasında toplanmış, Çar'ın annesinin evi olan Anichkov Sarayı'ndaki İran kostümlü balo için giyiniyorduk. Açık pencerenin dışında yağmur yağıyordu.

Saten kaplı aşk koltuğu, bebek Max kollarımda sıcacık uyuyor, soğuk algınlığı yüzünden nefesi kesilmiş.

Evde onunla kalmayı ne kadar çok istiyordum ama Eliza baloyu dört gözle bekliyordu. Ayrıca, Petersburg sosyetesı Kırım ve Finlandiya gibi tatil yerlerine dağılmadan ve şehir kapıcılarla bulaşıkçılara kalmadan önce, sezonun son etkinliklerinden biriydi.

Rus toplumu şehirden ve gergin savaş konuşmalarından kaçmak için her zamankinden daha istekli görünüyordu. Avusturya Arşidükü Ferdinand'ın bir Sırp tarafından öldürölmesi, Avusturya'nın Rusya'nın müttefiki Sırbistan ile diplomatik bağlarını koparmasına ve Avusturya'nın savaş için harekete geçmesine neden oldu. Bu durum Rusya'nın da savaşa dahil olacağına dair sonu gelmeyen gergin spekülasyonlara yol açtı.

Kraliyet balosu davetiyesinde konukların İran kıyafetleri giymesi isteniyordu ve üvey annem Agnessa, eski bir tiyatro kostümcüsü ve çarichenin terzisi olan Nadezhda Lamanova'yı çağırdı. Madam Lamanova, dolgun, siyah saçlı, hamur gibi yüzünde sürekli sıkılmış bir ifade olan bir kadındı ve iki sandık dolusu nefis İran kostümü üretti.

Eliza giyinme odasında dolaşırken Agnessa'nın mobilyalarına hayranlıkla baktı. Bir zamanlar anneme ait olan bu oda Agnessa'nın yatak odası süitinin en büyük odasıydı; yüksek tavanlı, çiçekli duvar kâğıtlı ve şöminenin üzerinde pembe glayöller fışkıran bir Limoges vazo vardı. Çiçekler yumuşak esintide dalgalandı ve içimden bir ürperti geçti.

Gladioli. O korkunç çiçek.

Korkunç olay gerçekleştiğinde kadının teslim ettiğı çiçek sarı gladioli idi. Agnessa babamla evlendikten kısa bir süre sonra, kışın ortasında bile Paris'ten çiçek siparişı vermişti. Şiddetli bir kar fırtınasından sonra bir Ocak sabahı konağın ön kapısını açtığımda, kapının eşiğinde genç bir köylü kızını yarı ölü halde buldum, kollarında bambudan bir sepet glayöl, etrafına kar yağmıştı. Orada yatıyordu, gözleri yarı kapalı, sepetteki çiçekler parıldayan buzlarla kaplıydı.

Kilerdeki çocukların onu girişe çekmelerine yardım ettim ve ambulans gelene kadar göğsünü pompaladım ama artık çok geçti. Cenazesini düzenledim ve sonra odama çekildim, aklımdan bir türlü çıkmıyordu.

Donmuş yüzünü. Sırf Moskovalı şımarık bir kadın çiçeklerini alabilsin diye bu kadar genç ölmek ne büyük haksızlıktı.

Kısa bir süre sonra babam ve ben yoksul kadınlar için Fena'nın Evi'ni açtık ve buraya annem Agrafena'nın adını verdik. Adı "önce ayakları doğdu" anlamına geliyordu ve durmadan bir şeyler yapmak için sürekli koşturan annem için mükemmel bir isimdi.

Madam Lamanova sandıklardan birinin kilidini açtı, çıkan ses beni düşüncelerimden kopardı. Eliza diğerini tutarken o iki eliyle bir taraftan çekti ve sandığı istiridye kabuğu gibi açtılar. İkisi de sandığın etrafında toplanmış, altın brokarlar ve kürklü pelerinlerle dolu rafları karıştırıyorlardı.

Madam Lamanova fildişi renkli, samur süslemeli, brokar bir palto çıkardı. "Bayan Ferriday için mi?"

Eliza bornozunu çıkardı, kollarını paltonun içine soktu. "Ne giyeceksin, Sofya?"

"Ben gidiyorum." Beyaz gece elbisemi dolabımdan aldığım kaşmir bir şalla tamamlamıştım.

Agnessa bana doğru yürüdü. "En azından *denemelisin*, canım. İnsanlar seni ilk olarak nasıl gördüğüne, ikinci olarak da ne söylediğine göre değerlendirir."

En sevdiği ifadedden nasıl da nefret ediyordum. "Lütfen, Agnessa-"

Madam Lamanova bana tüylü bir türban teklif etti, ben de elimi salladım.

Agnessa mücevher dolabına doğru bir adım attı ve avucunda bir kolyeyle geri döndü. Yaklaştıkça zümrütler elektrik ışıkları altında parlıyordu.

"Bu gece bunu giymelisin."

Çocukken annemin o zümrüt kolyeyi en resmi günlerde taktığını görmüştüm. Luba ve ben gizlice mücevher kutusuna girer ve parmaklarımızı kabaşon zümrütlerin ve iki sıra yuvarlak elmasın üzerinde gezdirirdik. Çar'ın annesi bu mücevheri bazı mali sihirbazlıklar yaptığı için babama vermiş, o da Biarritz'deki balayında anneme vermişti. Şimdi Agnessa bunu ara sıra takıyordu.

"Babamın anneme düğün hediyesi mi?"

Agnessa'nın ağzı, annesinden söz edildiğinde her zaman olduğu gibi gerildi.

"Ya ?" diye sordum. Benzer bir kostüm balosunda Çar'ın küçük kardeşi taç mücevherlerinden birini, ördek yumurtası büyüklüğünde bir elması kaybetmiş ve asla bulunamamıştı.

Agnessa onu boynuma bağladı. "Eğer İran kostümü giymeyeceksen, ihtiyacın olan tek şey bu. Sultanlar zümrütlerini çok severlerdi."

Boynumdaki ağır platin ve soğuk taşlara dokundum. Mücevherleri pek sevmezdim ama bu kolyede beni güçlendiren bir şeyler vardı.

Agnessa dikkatini tekrar sandıklara verdi ve sonra Eliza yüzümü Pers usulü, sürmeli gözler ve kırmızı dudaklarla süslemekte ısrar etti.

Yağmur o gece de devam etti ve Agnessa soğuktan hasta olan babasının Luba ve Max'la birlikte evde kalmasına izin verdi. Babam en sevmediği etkinlik olan dansı kaçıracağı için rahatlamış görünüyordu, çünkü konukların hepsi seyircilerin de katılacağı İran tarzı bir bale gösterisi yapacaktı. Babamın dans konusundaki duygularını paylaşıyordum ama Eliza'yı Çar'ın eşi Çariçe Aleksandra'ya takdim etmek için sabırsızlanıyordum.

Eliza ve ben, kürk şapkası ve kırmızı ceketinden oluşan şehir üniformasıyla atları kamçılayarak büyük bir gösteri yapan arabacımız Peter'ın kullandığı babamın arabasıyla yan yana yola çıktık.

Eliza'nın tamamen bana ait olması ne kadar güzeldi. Agnessa ve Afon ayrı bir arabaya , böylece Agnessa babamı kontrol etmek için eve erken gelebilecekti. Saraya nispeten kuru varmak, Eliza'yı Çariçe Aleksandra'yla tanıştırmak ve eve dönüp kucağımda bebek Max'la kıvrılmak istiyordum.

Nevsky Prospekt'te iyi zaman geçirdik, güzel mağazalar gece için kapanmıştı. Saraya giden yolun yarısında, bir içki dükkânının yakınında, iyi giyimli genç bir beyefendiyle karşılaşan ve açıkça ondan para isteyen bir grup kabadayının yanından geçtik.

"Suçlular mı?" Eliza sordu. "Şehrin en iyi caddesinde mi?"

"Onlara 'holigan' diyorlar. Yeni bir şey değil." Holiganlık, gazetelerin müjdelediği, işsiz, sarhoş erkeklerin zenginleri - genellikle de kadınları- korkutmak için küçük çaplı şiddet uyguladığı bir uygulamaydı. Haydut çeteleri ve sopaladı,

Soygun ve gasp yaptılar, tramvaylarda eşek arısı yuvalarını serbest bıraktılar ve çay dükkânlarının kapılarından spor olsun diye yoldan geçenlerin üzerine sıcak çay fırlattılar.

Biz geçerken Eliza boynunu bükte. "Polise haber verelim mi?"

"Nadiren gelirler."

"Burada bulunduğum süre içinde daha da kötüye gidiyor gibi görünüyor.

Çar nasıl yardımcı oluyor?"

Omuz silktim. "Zenginleri desteklerse refahın halka yansıyacağına inanıyor. Özel şahıslar boşluğu dolduruyor. Babam ve benim açtığımız kadın evi gibi. Babam kendisi finanse ediyor."

"Çar hala gecekondualarda yaşayan diğerlerine yardım etmedi."

"New York'ta gecekondu yok mu? Burada, Bolşeviklerin suçu-hoşnutsuzluğu körüklüyorlar. Yeni bir fabrika grevi çağrısında bulundular."

"Senin için korkuyorum, Sofya. İnsanlar umutsuzluğa kapılıyor. Çar'ın çözümü tüm protestocuları öldürmek gibi görünüyor."

"Bay Rockefeller'ın korumalarının grevdeki kömür madencilerini makineli tüfekle öldürmesine ne demeli? Orada on bir çocuk öldü."

Eliza pencereden karanlık sokaklara baktı, sessizdi, penceredeki yansıma onun acı dolu yüz ifadesini gösteriyordu. Çok mu sert davranmıştım? Elbette haklıydı. Belki de başarılı bir devrim yapsak, daha modern bir yönetim biçimi kursak daha iyi olurdu. Petersburg'un yarısı çarı süpürüp atmaya hazır görünüyordu.

Araba Anichkov Sarayı'na yaklaştı, dört katlı beyaz cephe ısıldı, her zamankinden daha da güzeldi, yağmurla yıkandı.

"Neredeyse geldik, Eliza. Çariçe'yle tanışmanı sağlayacağım."

"Usta bir reverans bekleyecek mi? Benimki biraz paslanmış."

"Evet. İngilizce ve Fransızca konuşuyor. İngilizceyi tercih ediyor ama Fransızcanızla onu etkileyeceksiniz. Ona oğlu Alexei'yi sor, varisi. Fazladan zaman kazanacaksın."

Yüksek tavanlı giriş alanına akın eden Farsça giyimli konuk kalabalığına katıldık ve kalabalığı kırmızı halıdan yukarı doğru takip ederek altın örgülü, siyah ceketleriyle hazır olda bekleyen her zamanki görkemli muhafızları geçtik. Anichkov Sarayı'nı ailemizle birlikte Çar'ın annesini ziyaret etmek için pek çok kez ziyaret etmiştik.

Her zaman favorilerimden biri olmuştur, Çar'ın birkaç dakika uzaklıktaki resmi konutu olan devasa Kışlık Saray'dan daha samimiydi. Her ne kadar onlarla konuşmak için acelem olmasa da *belaya kost* orada, "beyaz kemikli", mavi kanlı Rus Rusya'nın zenginliğinin çoğunu elinde tutan prensler, dükler, kontlar ve baronlarla dolu aileler.

Balo salonuna, duvarları turkuaz ipekle parlayan geniş bir balo salonunu ortaya çıkarmak için açılan yaldızlı kapılardan girdik. Uzun aynalar konukların brokarlarını, ipeklerini ve boncuk işlerini yansıtıyor, yukarıdaki avizde yanan mumların titremesiyle tamamen aydınlanıyordu. Yüksek palmiye kümeleri, çiçek açan portakal ağaçları ve kocaman açelyalar açık pencerelerden gelen esintiyle hafifçe sallanıyordu.

Eliza hızlı bir nefes aldı. "Oh, *Sofya*. Hiç böyle bir yer görmemiştim. Yalnızca bitkiler bile."

"Bahçıvanlar bunları pencerelerden içeri sokmak için devasa vinçler kullanıyor; hepsi de çariçenin imparatorluk serasından. Orayı görmelisin Eliza: üç kat yüksekliğinde, leylaklarla dolu, en sevdiği. Okula gitmeden önce neredeyse orada yaşıyordum."

Odanın en ucunda, dul imparatoriçe, çarın annesi ve çariçe altın tahtlarda oturuyor, saygılarını sunmak için sıraya girmiş bir misafir kalabalığı yer kapmaya çalışıyordu.

Köşede gece kıyafetleri içinde sakallı adamlar oturuyordu, bir yaylı çalgılar dörtlüsü Rus ilahisinden Fars ezgilerine kolaylıkla geçiş yapıyordu. Daha sonra hepimizin dans edeceği İran balesine eşlik edeceklerdi.

"Burada büyüdüğünü hayal edebiliyor musun?" diye sordum. "Burası Çar'ın çocukluk evi."

İki kadının birbirleriyle konuşmak zorunda kalmayacakları kadar uzakta yerleştirilmiş altın tahtlara doğru yürüdük. Çarın kalbi için gelin ve kaynana arasında yıllarca süren rekabetin ardından, aralarındaki çekişme iyi biliniyor ama sadece fısıldanıyordu. Kamusal kişilikleri çok farklıydı. Halk tarafından sevilen Çar'ın annesi daha açık, zarif ve dansa düşkünken, Çariçe Aleksandra son derece mesafeliydi ve halka açık etkinliklere zar zor tahammül ediyor, sessiz uğraşları ve aile zamanını tercih ediyordu.

Eliza'yı sıranın sonuna doğru yönlendirerek, "Sizi çariçeyle tanıştıracam, ama sıramızı beklemeliyiz," dedim.

"Ne hakkında konuşacağımızı hayal bile edemiyorum."

Kulağına fısıldamak için Eliza'yı kendime çektim ve türbanının balıkçıl tüyleri yanağıma okşadı. Bu partiyi donatmak için kaç zavallı kuş öldü?

"Size sorular soracak, çoğunlukla da çocuğunuz olup olmadığı hakkında. Ayağının altında, gitme vakti geldiğinde bastığı bir zil var ve bekleyen hanımları sizi ."

Sıra yavaşça ilerledi ve oda konuklarla doldukça ısınmaya başladık ve kürk kostümler ıslak hayvan kokuyordu. Sırada Çariçe'ye doğru yaklaştıkça, her zamanki sıkılmış ifadesiyle, göğsünde pırlantalar parlayan Çariçe'yi bir an için görebildim. Yüzünün her düşüncesine ihanet ettiğinin farkında mıydı?

Max doğmadan çok önce bir zamanlar ben de onlardan biri olduğum için nedimelerinin çoğunu tanıyordum. Beyaz muslin elbiseleriyle çariçenin yanında duruyorlardı, imparatoriçenin elmas monogram *şifresi*, mavi bir kurdele üzerinde Alexandra'yı simgeleyen ışıltılı bir "A" harfi, her kadının sol omzuna iliştirilmişti. Madam Wiroboff çariçenin yanında duruyordu; yuvarlak, uykulu gözlü, kendini beğenmiş bir kadındı ve imparatoriçenin en yakın arkadaşıydı.

Eliza bana doğru eğildi. "Çariçe çok güzel. Yine de hiç mutlu değil."

"Büyük partilerden nefret eder. Okumayı tercih eder."

"Çar nerede?"

"Kracnoe-Celo'da. Şu anda işi başından aşkın."

Yaklaşan savaşın üzerine bir de grevler ve huzursuzluklar eklenince kraliyet ailesi için işler ne kadar da gerginleşmişti. Hayatından endişe eden Çar Nikola'nın yemeklerini tadımcılara kontrol ettirdiği ve suikast korkusuyla uzun süredir uşağının bile kendisini tıraş etmesine izin vermediği söylentileri ortalıkta dolaşıyordu. Kendini işine adanmış bir hükümdar olmasına rağmen Çar, monarkın yüksek baskı altında kararlarla dolu yaşamına hiç uygun değildi. Taşrada, çok sevdiği Alexander Sarayı'nda, çariçe ve beş çocuğuyla birlikte tenis ya da domino oynarken çok mutluydu.

Sırtımda bir el hissettim ve döndüğümde kraliyet çiftinin en büyük kızı Grandüşes Olga'yı sarayda iki dev tarafından kuşatılmış halde buldum

Elbise.

"Temmuz ayında kürk giymek kimin fikriydi?" Olga gülümseyerek İngilizce sordu. Grek tarzında beyaz şifon bir elbise ve tohum incilerden oluşan bir kolye giymiş olan Olga, pudradan eser bile olmayan doğal bir güzelliğe sahipti.

Reverans yaptım. "Kuzen."

Olga beni üç kez öptü, yanaklarımı değiştirerek.

"Büyük Düşes Olga Nikolaevna Romanova, New York'tan Bayan Eliza Woolsey Mitchell Ferriday'i takdim edebilir miyim?" Rus geleneğine uygun olarak Eliza'nın adının tamamını kullanarak sordum.

Eliza alçak sesle reverans yaptı ve Olga da başıyla . "Amerika'dan buraya kadar gelip sizinle tanışmak çok güzel."

Geniş gülümsemesi ve samimi, mavi gözlü bakışlarıyla Olga'nın büyüüne kapılmamak mümkün değildi. Kraliyet makamındaki bir kadın için son derece alçakgönüllü biriydi.

"Trenle mi geldiniz?" Olga sordu. "Çok uzun bir yolculuk."

"Evet, vapur ve tren. Yol boyunca Sofya ve ben konuştuk."

"Bir can dostun olduğu için seni çok kıskanıyorum. Sormamın sakıncası yoksa ne hakkında konuştunuz?"

"En sevdiğimiz tablolar. Sofya'nın hayalindeki bahçe ve ne ekeceği. Hangi filozofların kadın zihnini gerçekten anladığını -ki hiçbirinin anlamadığına karar verdik."

"Dünyanın en iyi şehirlerini derecelendirdik," dedim. "Ve tabii ki en iyi müzeleri ve profiteroller için Paris'i favorimiz olarak seçtik."

"Sofya'yla birbirinize çok benzediğinizi söyleyebilir miyim?" Eliza sordu.

Burnu kalkık, dalgalı saçları topuz yapılmış Olga'ya baktım. "Öyle diyorlar. Belki *de çok daha* büyük bir kız kardeş."

O zamanlar on sekiz yaşında olan Olga'dan birkaç yaş büyük olmama rağmen, uzaktan kuzenler olarak başka birçok benzerliği paylaşıyorduk: aynı boy, yuvarlak yüz ve badem şeklindeki gözler.

Olga gülümsedi. "Tabii ki o muhteşem saçlarını ben almadım."

Benimle kollarını birleştirdi, beni kendine çekti, portakal çiçeği sabunu ve tarçından oluşan tatlı bir koku yaydı. "Yeni biriyle tanıştım

Memur," diye fısıldadı. "Yakında beni çağırmak istiyor. Annemle birlikte beni savunabilir misiniz?"

"Elbette sevgilim, ama unutma, erkekler senin bir sebepten ötürü korunaklı olduğunu bilirler. Meydan okumayı severler, bu yüzden zarif kal. Ve okumaya devam et. Erkekler terk edebilir ama kitaplar her zaman gerçek kalacaktır."

Muhafızlar botlarının içinde kıpırdandı ve Olga kolumu bıraktı. "İşte seni buldum ve şimdi gitmek zorundayım. Annem bir kedi kadar gergin, fabrikalarda sorun var."

Korumalar Olga'yı kalabalığın arasından hızla geçirdiler ve o da bize seslendi. "Tatiana küçük bir köpek alıyor, bir Fransız buldogu. Geldiğinde ziyaret etmelisiniz."

Olga yan kapıdan çıktı ve biz de sıraya girerek ilerlemeye devam ettik.

Eliza çariceyi daha iyi görebilmek için parmak uçlarında durdu. "Etrafı soylu kadınlarla çevrili. Sıradan insanları da selamlıyor mu?"

"Hayır. Sadece yazları Kırım'da oldukları zaman. Buradaki insanların arasına karışmak çok tehlikeli, etrafta her serseri var."

Uzun boylu, kızıl saçlı bir kadın kalabalığın arasından hızla bize doğru geliyordu.

Eliza'ya doğru eğildim. "İşte Karina geliyor, anne tarafından kuzenim."

"Cennet günü, buradaki herkes akraba mı?"

"Karina iki yıldır hapisteydi, bir yıldır dışarıdaydı. Topluma geri dönmesine yardımcı oldum; günlerini kadın evimde geçiriyor ve cezasını ülkeye hizmet ederek tamamlıyor."

Karina yaklaştıkça, beyaz kaftanının çan kolları arkasında dalgalanırken, bir suçludan çok büyük, nazik bir pervane görünüyordu.

"Ne için?"

"Kendisi de iyi bir aileden gelen erkek arkadaşı, amacı devleti yıkmak için şiddet uygulamak ve çarı devirmek olan gizli bir cemiyete üyeydi."

"Bir soylu neden Çar'a zarar vermek istesin ki?"

"Her varlıklı kişi monarşist değildir, Eliza. Buradaki birçok kişi Çar'a karşı çıkıyor. Karina genç ve aptal olduğu için

erkek arkadaşının matbaasını dairesinde tutması için ikna etti. Yetenekli bir piyanist olan kadın, her gün piyanosunu arka odadaki matbaanın sesini gizleyecek kadar yüksek sesle çalıyordu."

"Nasıl tutuklandılar?"

"Çara sadık bir muhbir onları ihbar etti ama sadece Karina yakalandı. On beş yıl ceza aldı."

"Erkek arkadaşı kaçtı mı?"

"Başkaları suçu üstlenirken o yetkililerden kaçma konusunda yetenekli. O zamandan beri onu görmemiş ama yine de umutlu. Sıradan bir kızı da madenlere gönderebilirlerdi ama Çar, Karina'nın üzerine titrer ve iki yıllık hapsi yeterli bulur. Bir daha piyano çalmasına izin verilmez. Ve Ilya'yı da bir daha asla göremeyecek. Onun için hangisinin daha kötü olduğundan emin değilim."

Karina yanımıza geldi ve beni kucakladı. "Seni görmek ne güzel kuzen. Rusya'ya tekrar hoş geldin. Doğum için daha iyi görünüyorsun."

Eliza'ya döndü. "Eminim Sofya sana benim kirli geçmişimden bahsetmiştir."

"Biraz."

Karina gülümsedi. Teni mum ışığında pembe, neredeyse yarı saydam bir renkte parlıyordu. Garip bir şekilde güzel bir kızdı ve benden tamamen farklıydı, daha uzun ve inceydi, muhteşem koyu kıızıl saçları vardı. Aynı aileden olduğumuza inanmak zordu.

"Şu ana kadarki hayatım herhangi bir romandan daha garip, ama itiraf etmeliyim ki dışarıda olmak güzel." Karina beni daha yakına çekti. "Ilya benimle iletişime geçeceğini söyledi."

"Ona inanıyor musun?" Ben sordum. "Bu gece burada çok fazla iyi adam var."

"Elbette ona inanıyorum. Pervasız olabilir ama yalancı değildir." "O her zaman bir kuş kadar özgür, Karina, diğerleri ise-"

Birdenbire ön holde yankılanan büyük bir kargaşa, bağrışmalar ve kadınların çığlıkları duyuldu. Altın kapılarda kadife saray elbiseli bir adam belirdi, silahını havaya kaldırdı ve "Yaşasın özgürlük!" diye bağırdı.

Adam silahını tavana doğru ateşlerken Eliza kollarını bana doladı ve ikimizin de üzerine sıva yağdı. Müzisyenler çalmayı bırakıp ayağa kalktılar.

Muhafızlar Çar'ın annesini ve Çariçe'yi yerlerinden fırlatırken ve nedimeleri de onları takip ederken zar zor nefes alabildim. Diğer muhafızlar adamı yere yatırdı, sonra da ite kaka uzaklaştırdı.

Kalabalık sersemlemiş bir halde durmuş, kibarca konuşuyordu. Saray muhafızlarının bir üyesi monarşiye mi sırtını dönmüştü?

Garsonlar ellerinde gümüş tepsileriyle kalabalığın arasında dolaşırken ve silahlı adamı görebilmek için boyunlarını bükerken havada barut kokusu yayılıyordu. Saniyeler içinde yaylı çalgılar dörtlüsü şarkılarına devam etti ve kalabalık gruplar halinde toplanarak İran kıyafetleri içinde garip bir şekilde yersiz görünen silahlı adamın saldırısını tartışmaya başladı.

Karina'yı kalabalığın içinde kaybettik ve Afon bize doğru koştu, koyu mavi üniformasına karşı yüzü solgundu.

"Agnessa'yı eve götürüyorum," dedi. "Kokulu tuzlarla hayata döndürülmesi gerekti. Sadece ikimiz için yerim var."

Kalabalığı yararak hızla uzaklaştı ve bana sadece bir bakış attı.

"Peter bizi almak için erken geleceğini biliyor mu?" Arkasından seslendim. "Elimden geldiğince çabuk döneceğim," diye bağırdı omzunun üzerinden.

Çok geçmeden şenlik havası dağıldı, konuklar yaldızlı kapılara yöneldi ve müzisyenler enstrümanlarını topladı. Eliza ve ben, şimdi sokaklar gibi çamurlu, İran çizmelerinin ve ayakkabılarının çamuruyla ıslanmış, kırmızı halı kaplı merdivenlerden aşağı inen kalabalığın büyük izdihamına katıldık.

Merdivenlerin dibinde tanıdığım Amerikalı bir kadın kalabalığın arasından yanımdan geçti ve ben de koluna dokundum. "Prenses Cantacuzène."

Uzun boylu, yakışıklı, nazik, etkileyici, koyu renk gözleri olan, samurla süslenmiş koyu zümrüt ve altın rengi bir kürk giymiş bir kadın olarak döndü. Doğuştan Amerikalı olan kocası Prens Mikhail Cantacuzène, Çar'ın ordusunda madalyalı bir generaldi ve sarayın müdavimlerindendi.

"Sofya." Elimi kendi elinin içine aldı. "O tetikçi çok korkunçtu. Çariçe'nin yaşadığı onca şeyden sonra."

Yağmurlu geceye yayılan kalabalığa biz de katıldık. Bir araba gelip giderken, gecenin içinde arabacımızı aradım.

Prenses Cantacuzène daha yakına eğildi ve ben yasemin ve ylang-ylang kokusunu aldım. "Sizi eve bıraktım ama arabamız da gelmedi. Yolları sel basmış."

"Tramvaya binebiliriz," dedi Eliza.

"Prenses Cantacuzène, Kontes Speransky Grant, sizi New York'tan Eliza Woolsey Mitchell Ferriday ile tanıştırebilir miyim?"

"Tanıştığımıza oldum," dedi Eliza. "Grant?"

"Başkan Grant benim büyükbabamdı. Daha iyi şartlar altında notlarımızı karşılaştırırız. Ama şimdilik hiçbirimizin yakın zamanda eve döneceğinden şüpheliyim."

Agnessa'nın bir arkadaşı, Kont von Orloff, sarıklı kafasını küçük çemberimize soktu. Ufak tefek, ince yüzlü bir adamdı ama İranlıların kostüm talimatını ciddiye almıştı. Devekuşu tüylü sarığı, işlemeli, kalın, kadife paltosu ve gözlerini kaplayan sürme makyajıyla gerçek bir Persli tarafından kendilerinden biri sanılabilirdi.

Kont, "Eve dönüş için en güvenilir yol tramvay," dedi. "Yağmurun iki caddeyi kapattığını duydum."

"Ben asla gece tramvaya binmem," dedim. "Ayrıca su basmış yollardan da geçemezler."

Müziyenler ellerinde enstrümanlarla tramvay durağına doğru yanımızdan hızla geçtiler.

"Bakın, partinin yarısı tramvaya biniyor," dedi kont. "Yağmur holiganları uzak tutacaktır. Sadece bir kedi yağmurdan onlardan daha çok nefret eder. Ayrıca, ben hepinizi koruyacağım."

Prenses Cantacuzène beni kendine çekti. "Kazaklar Nevsky'deki bu tramvayları koruyorlar."

Kalabalığı tramvay durağına kadar takip ederken karnımda kötü bir his büyüdü, ancak kısa bir yürüyüşü ve yağmurla kayganlaşan kırmızı tramvay çok geçmeden geldi.

Kondüktör arka perondan indi; siyah, kemerli üniforma tuniği, pantolonu ve diz üstü çizmeleri olan sakallı bir adamdı ve omzuna deri bir çanta asmıştı. Göğsünden farklı güzergâhlar için her renkten kâğıt biletler sarkıyordu. Her birimizin tek basamaktan tramvaya binmesine yardım etti ve ardından ön tarafta sürücünün yanındaki bir zili çalan bir ipi çekti.

Araba yola "Sarı biletler, bir sonraki durak!" diye seslendi.

Aydınlık arabaya binebilmek ne büyük bir rahatlamaydı. Prens, Eliza ve ben büyük kırmızı bir direksiyonun başında duran şoförün yanında yer bulduk. İç mekânın duvarları boyunca boyunca uzanan uzun, ıtalı, ahşap koltuklara oturduk ve üzerimizdeki yağmuru silkeledik.

Prens kondüktöre ücretlerimiz için sterlin uzattı. Tramvay sürücüsü omzunun üzerinden bize "Şanslısınız," dedi. "Bu dört numara Neva'ya kadar hala çalışıyor. Bu benim son koşu olsa da. Şehrin dışında işler kötü."

Tramvayın yarısında çellist oturuyordu, yaşlı bir adamdı, belirgin bir dul tepe noktası ve hüzünlü gözleri vardı, enstrümanı bacaklarının arasında kenetlenmişti. Cebinden partide içtiği *Arak*'tan bir şişe çıkardı ve tramvayda dolaştırdı. Saçları ağarmış daha genç bir adam olan kemancı, kemanının çene kısmını boynuyla omzu arasına sıkıştırdı ve annemin en sevdiği *Katyuşa*'nın coşkulu bir nakaratını çaldı.

Eliza müziği alkışladı ve yanaklarına renk gelmiş bir halde koridorun karşısından bana seslendi. "Bunun ne anlama geldiği hakkında hiçbir fikrim yok ama kendimi çok Rus hissediyorum."

Arak boğaz ağrımı dindirdi ve hepimiz şarkı söyledik. Herkesin bir ağızdan şarkı söylemesi moralimi nasıl da yükseltti.

Tramvay bir anda yavaşladı.

Farların ışığında yolu kesen on kadar kabaca giyinmiş adamdan oluşan bir grup görebiliyorduk.

"Haydutlar," dedim sesimin titremesini engellemeye çalışarak.

Şoför adamları uyarmak için ayağındaki pedalla çalışan küçük çanını çaldı, ama adamlar oralı olmadı.

"Tanrı olsun," dedi şoför fren yaparken nefesinin altından.

Eliza daha dik oturdu. "Paltonun düğmelerini ilikle, Sofya."

Tabii ki. Annemin kolyesi. Titreyen parmaklarımla ceketimi yukarı çektim.

Durduğumuzda müzik aniden sona erdi ve adamlar tramvayın etrafını sararak geniş pencerelerden içeri bakmaya başladılar.

Yün balıkçı şapkası takmış iriyarı bir adam şoförün cam kapısına vurdu. Rusça, "Aç kapıyı!" diye seslendi.

Sürücü telsizini salladı. "Polisi aradım."

İri yarı adam güldü. Bir anda cam kapı parçalara ayrıldı ve bir elinde çekiç, diğerinde sivri uçlu bir bıçakla tramvaya atladı. Çekici ceketinin cebine soktu ve kasketini çıkararak tepesindeki elektrik ışıklarında parlayan pürüzsüz, kel bir göbeği, etrafındaki tüylü bir hale gibi karışık, fare kahverengisi saçlardan oluşan bir halkayı ortaya çıkardı.

Tramvayda şapkasını sürücülere doğru iterek yürüdü. "Üniversite fonuma katkılar. Çekinmeyin." Yolcular küpelerini, bileziklerini ve cep saatlerini çıkarıp boğuk bir şingirtıyla şapkanın içine yerleştirirken onun bıçağına baktılar.

Haydut, Kont von Orloff'un sivri burunlu botunu tekmeledi ve kont, kabuğuna çekilmiş bir salyangoz gibi kalın paltosunun içine çekildi. İyi huylu insanlar olarak kaderimizi sessizce bekledik.

Kondüktöre doğru ilerledi ve bıçağının ucuyla deri çantanın kapağını kaldırdı. "Aç şunu, iyi adam."

"Henüz elimde bir şey yok. Bu ilk çalışma."

"Bozuk paran olduğunu biliyorum. O *senin* paran değil. Sadece ver ve arkadaş olarak ayrılalım."

Kondüktör hayduda bir deste banknot uzattı. "Ve sterlin."

Kondüktör elini çantasına attı ve bozuk paraları ona uzattı. "İnsanların düzgün davrandığı bir zaman vardı."

Haydut parayı şapkasına ekledi. "İstediğim gibi davranacağım."

Tramvayın önüne doğru yürüdü, durdu ve bana baktı, duruşu genişti, başı bir tarafa eğikti. Yakından bakınca, yüzünün bir tarafının bir şekilde yanmış olduğunu fark etmemek zordu, sanki sivri uçlu bir demir oradaki eti dağlamış ve jambon pambesi ve parlak bir şekilde iyileşmişti. Elindeki kirli balık bıçağına bakmamaya çalıştım.

"Vay, vay," dedi. Bıçağın ucuyla ceketimin yakasını açtı, yüzüme kadar yakındı ki metal kokusunu alabiliyordum.

Tüm vücudum titredi. Görebiliyor muydu?

"Zümrütleri severim," dedi gülümseyerek.

Çürümekten simsiyah olmuş dişlerine bir kez bakmam bakışlarımı kaçırmama neden oldu.

Bıçağının ucunu ağır platinin altında gezdirdi, bıçak tenime karşı serindi.

"Onları hapisteyken kazmışım. Sanırım bunlar bana ait, öyle değil mi?"

Çaldığı eşyaları ceketinin cebine attı, şapkasını yerine taktı ve şaşırtıcı derecede sıcak ve yumuşak olan elimi eline aldı. "Gidelim, madam. Burası sizin durağınız."

Kurtulmaya çalıştım ama beni çekti.

Arkasında, Eliza ayağa kalktı ve onun kolunu yakaladı. "Bırak onu."

Haydut döndü, bıçağıyla saldırdı ve sevgili arkadaşşıma yaptığı şey karşısında tüm araba dehşet içinde haykırdı.

BÖLÜM 3

Varinka

1914

''

Kaynat, lanet olası!" Semavere bağırdım, teneke bacasına daha fazla çam kozalağı doldurdum. Babamdan kalan son şey olan zavallı su kazanına bağırdığım için hemen üzıldüm. Öylece duruyordu Babamın dövdüğü dev beyaz fırının yanındaki masanın üzerine koydum ve bir elimi tek değerli şeyimiz olan kazanın sıcak, bakır tarafında gezdirdim. Ona bağırmak zavallı, ölü babama bağırmak gibiydi. Mamka'yı uyandırır mıydım?

Mamka. Tek odalı *izbamızı* boydan boya kaplayan bankın üzerinde sırtüstü yatmış, ağzı bir karış açık, hareketsiz ve bir kadavra gibi gri yüzüyle uyuyordu. Karanlıkta yanına gittim, siyah saçlarını alnından geriye doğru düzelttim. Ne kadar sıcak hissediyordu, ateşten sayıklıyordu. Kötü bir gece geçirmiştik, ona sarılıp nefes almasını isterken öksürüyordu. Örtüsündeki fırın isini fırçaladım ve iki parmağımı bileğindeki kemiklere bastırdım.

Bakışlarım karşıdaki kutsal köşedeki ikonalara kaydı; Çar'ın ve Kara Meryem'in altın yüzleri orada yanan gül kokulu mumların üzerinde parlıyordu. Azizler onu benden miydi? Mamka olmadan nasıl yaşayabilirdim? Onu çam korusunda babamın yanına gömecektik.

Bu düşünce beni aceleyle semavere geri götürdü. Bir parmağımı metal tarafına dokundurdum. Su nihayet ısınıyordu ve birazdan buhar tıslayacaktı.

Gözlerimi güneş ışığından koruyarak *izbanın* kapısını açtım ve önlüğümle fırının isini dışarı attım.

Başımı kaldırdım ve kalbim göğsümün içinde çarparak iki adamın ön yolumuzdan geldiğini gördüm.

Biri siyah bir bastona yaslanmış, yaylı adımlarla yürüyor, diğeri yuvarlak ve iri, ikisi de şehir kıyafetleri giymiş. Vergi memurları. Arabaları yolun başında, güneşin altında duruyordu, ev eşyalarıyla doluydu: pirinç bir kuş kafesi, bir bebek arabası ve uzun bir saat.

Aceleyle semavere gittim. Fırının arkasına nasıl saklayabilirdim? Gümüş saplarından tutup taşıyamayacağım kadar ağırdı. Kollarımı silindirin etrafına doladım ve kaldırdım, sıcaklık önlüğümün ve kollarımın ketenini yakıyordu. Fırının arkasına geçip göğsüm ve kollarım yanarken semaveri oraya bıraktığımda içindeki sıcak su metale çarpıyordu.

Tam adamlar geldiğinde açık kapıya doğru koştum. "Babalar," dedim, hepimizin kullandığı en saygılı selamlama şeklini kullanarak. yaptı. Sıska olanın önünde eğildim ve botlarına baktım. Benim Kolları ve göğsü yanıklarla dövülüyordu.

"Bana boyun eğme," dedi sıska olan. "Ben senin değilim. Rafa Rafovich Kozlov ile imparatorluk işleri hakkında derhal konuşmam gerekiyor."

"Babam öldü," dedim derinin içine. Gözlerimdeki suyu sildim. Aklımı başımda tutmalı ve her şeyden önce öfkemi kontrol altına almalıydım.

Yaşlı adam beni itti. "Kalk dedim. Neden kasabadaki diğer insanlardan bu kadar uzakta yaşıyorsun?"

"Malinov'a sadece kısa bir yürüyüş mesafesinde."

Durdum ve tel çerçeveli gözlüklerinin içinde büyüttüğü gelincik gözleriyle odayı incelemesini izledim. Zemstvo'dan bir nüfus memuruydu, yüzü kuru bir nehir yatağı gibi çizgili ve çatlaktı, bıyığının iki ucu da sivriydi: bürokrat bir vergi memuru, köyde en nefret edilen türden.

Diğer adamı Bay A. olarak tanıdım, iri yarı ve iyi huylu bir adamdı, kasabadaki Malinov mağazasının sahibiydi. Keçe çizmelerinin altını kapı pervazına sürttü ve içeri girdi. Küçük bir kağıt defteri yüzüne yakın tutuyor ve bir kurşun kalemle içine bir şeyler yazıyordu.

Yaşlı adam konuşurken odanın içinde dolaştı. "Yerel dilde *izba* olarak bilinen tek odalı bir kır evi." Adam aniden döndü. "Taras Walidovich Perminov adında biri burada mı yaşıyor?"

"Bir zamanlar babamın ırağıydı." Ne de olsa bu doğruydu. Taras'ın alkolik ailesi onu babama satmıştı. Uzak duvarı işaret ettim. "Şu kapının ardındaki alet deposunda uyuyor."

"Hapisten mi döndün?" Bay A. küçük defterine bir şeyler yazarken sordu.

Kocaman elindeki küçük kalem gülmeme neden oldu.

"Evet. İki ay önce . Ama o burada değil."

Yaşlı olan güzel köşeye doğru adım attı ve ikonlara baktı. "Nerede o? Ne iş yapıyor?"

Petersburg, elbette, ama ne demeli? Taras hapisten çıktığından beri orada gizli toplantılara gidiyordu ve botlarında broşürler bulmuştum.

"Sadece Tanrı bilir."

İkisi birbirlerine baktılar.

Ensemdeki diken oldu. "Cezasını çekti."

Bay A. bana doğru bir adım attı. "Orada kötü bir unsurla karşılaştığını duydum...."

Derin bir nefes aldım. "Hapishane insanı değiştirir."

"Arkanı dön," dedi yaşlı adam bana.

Uzun bir süre ona baktım ve sonra hızla arkamı döndüm.

Vücudumu inceledi. "Sen ve bu Taras evlenecek misiniz?"

"Hayır," dedim.

"Evli olmayan kadınlar ek vergi öder." Bir eliyle çenemi kavradı ve ağzımı zorla açtı. "Dişlerin güzelmiş. Malinov'da evlenmemiş tek kişi sen olabilirsin. Çoğunun senin yaşında bir sürü çocuğu var."

Bu kesinlikle doğruydu. Taras ve anlaşma sayesinde asla evlenemeyecektim. Asla çocuk sahibi olamayacaktım.

Yaşlı adam eğildi ve tek pencерemizden dışarı baktı. "Ne kadar işlenebilir arazi var?"

"Taras öküzü sattığından beri hiç hasat alamadık."

"Sabanı çekebilirsin." Bana döndü ve keten kolumdan kolumun üst kısmını sıktı. "Yeterince güçlüsün." Kolumu geri çekerken derim yandı.

Eli göğsümde gezindi ve sıyırdı. "Yaşlı domuz," dedim nefesimin altında.

Bay A. bakışlarını kapıdan dışarı çevirdi, ekşi bir şey tatmış gibi görünüyordu.

"Çar daha az konuştuğu için insanları Sibirya'ya gönderdi," dedi yaşlı adam.

"Toprağı işlemeyi denedik. Taras beni ve Mamka'yı sabana bağladı ve Mamka hastalanana kadar toprağı işledik." Banktaki Mamka'ya doğru el salladım. "Orada öksürükten hasta yatıyor, muhtemelen sabanı bir hayvan gibi çektiği için."

İki adam da bir adım geri çekildi.

"Toprak kalitesi?" diye sordu yaşlı adam.

"Kötü. İkimiz de çiftleşsek bile sadece pancar yetiştirebiliriz."

Yaşlı adam başını salladı. "Hasat azaldı mı? İyi değil. Hane bütçesi?"

"*Bütçemiz* yok. Nane yağı yapıp kasabada satıyorum ve ekmek almak için kullanıyorum. Kabuğu çıkarılmış tane." Haşlanmış göğsüm ve kollarım sıcaktan titriyordu.

Bay A. benimle konuşmak için eğildi. "Soruyoruz, çünkü senden adil bir şekilde vergi almamız gerektiğini bilmeliyiz, Varinka."

Ne kadar nazik bir adam. Mamka'ya kaç kez veresiye iplik vermişti? Mamka hep geri ödemeye çalışmış ama adam sık sık parasının kendisinde kalmasını söylemiş.

"Hiç ev eşyanız var mı?" diye sordu yaşlı olanı.

Bankın üzerine yaslanmış geniş, teneke leğene doğru başımı salladım. "Şuradaki lavabo."

"*Değerli* şeyler. Mücevher mi? Komşularınız fedakârlık yaparken siz vergi ödememeyi bekleyemezsiniz. Çarın kıtlık yardımı için bu paraya ihtiyacı var."

"Kıtlık içindeyiz," dedim.

Yaşlı adam kasabaya doğru el salladı. "Keten fabrikasında çalışabilirsin."

"Beni almayacaklar." Bay A.'ya baktım, o da botlarına baktı. Kasabadakilerin bizi nasıl dışladığını biliyordu, ormanda yaşayan üç garip ördek. Bana bir avuç toprak attılar.

Sokakta yanlarından geçtim. Beni cadının kızı olmakla ve Taras'la evlenmeden yaşamakla suçladılar ve bana kötü isimler taktılar. "Sakıncası yoksa, mamka'mla ilgilenmem gerekiyor."

Yaşlı adam belinden eğildi, demir fırının kapağını açtı ve içeriye baktı. "Baban bir zanaatkâr mıydı? Bu halde bırakılmana şaşmamalı."

"Evet ama ondan bize kalan tek şey yaptığı bu *izba*."

"Oldukça iyi yapılmışa benziyor," dedi yaşlı adam.

Babamın yeteneklerinden şüphe etmeye nasıl cüret eder? "Babam her şeyi kendisi yaptı, eski tarzda sağladı. Kendi kütüklerini kesmiş, sırtında taşıdığı nehir çamuruyla sıvamış, kapının üstündeki çiçekleri kendisi oymuş. İyilik için her köşeye bir bozuk para bile gömdü-"

Bu sözler ağzımdan çıktığında bile pişmanlık duydum. "Bozuk para mı?" Yaşlı adam aceleyle bir köşeye gitti ve toprağı eşeledi. bastonuyla.

Ona doğru koştum ve kemikli bir kolundan tutup çektim. "Bu kötü şans
."

Elimden kurtuldu, daha derin kazdı ve çok geçmeden bastonun gümüş ucu metale çarptı ve babamın parasını almak için eğildi. Yaşlı adam diğer köşelere devam etti ve babamın yıllar önce diktiği paraların her birini çıkarırken mutlu küçük homurtular mırıldandı.

Nasıl bu kadar aptal olabildim? Öfkemi kontrol etmek için derin nefesler aldım.

Yaşlı adam yanıma geldi, etrafı küçük, korkunç toprak yığınlarıyla çevrili derin çukurlar bıraktı. "Çar'a artık dört kopek daha az borcun var."

"Ve şimdi için yıllarca sürecektir kötü bir şans var," dedim.

Dört madeni parayı yeleğinin cebine soktu ve okşadı. "Değerli başka bir şey var mı?"

"Bir şey değil."

Birden fırının arkasından büyük bir tıslama sesi geldi. Sonunda semaverin suyu kaynadı.

Yaşlı vergi memuru kaşlarını kaldırarak bana baktı ve fırının arkasından gelen sesi takip etti.

Onu takip ettim. "Lütfen-"

Yaşlı adam Bay A.'ya el . "Gerçekten mi? *Hiçbir şeyiniz* yok mu?" Bastonuyla fırının arkasını işaret etti. "Bu bir ev eşyası gibi görünüyor."

Bay A. kaynayan semaveri sakladığım yerden çıkardı, gümüş kuğu başlı kulplarından tuttu ve masaya geri koydu. "Tanrım, çok sıcak."

"Eh, bu da bir başlangıç," dedi yaşlı adam. Bir parmağını semaverin, bir erkeğin beline kemer gibi bağlanan ve Papa'nın katıldığı her semaver yarışmasını kazandığına dair mühürlerle damgalanmış som gümüş bandında gezdirdi. "Şu ödüllere bak."

"O büyük bir sanatçıydı," dedim.

Yaşlı adam Bay A.'ya salladı. "Arabaya götürün."

Dizlerimin üzerine çöktüm. "Lütfen, hayır. Mamka'm için ona ihtiyacımız var-"

Yaşlı adam yüzüme doğru bir parmak salladı. "İyi bir evde olsa daha iyi olur, burada çatısı akan bir yerde değil."

Bay A. kapının hemen dışındaki semaverden dumanı tüten suyu boşaltıp arabaya doğru taşırken yorgun bir ifade takınmıştı. Ellerimle yüzümü kapattım.

"kalk." Yaşlı olan beni dirseğimden tutup yukarı çekti.

"Lütfen, mamka'm çok güzel şeyler diker. Sana gümüş boncuklu güzel bir kuşak yapabilir. Ya da geleceğini söyleyebilir. O bir kahindir."

Beni kendine çekti ve nefesinde pancar ve bayat bira kokusu aldım. "Kaç yaşındasın sen?"

"On dört. Lütfen semaverimizi almayın."

Gülümsedi ve bir elini *sarafanımın* ön kısmında gezdirdi, yanık tenimi acıtıyor. "Siz kızlar neden bu kadar çok kat kat giyiniyorsunuz?"

Mamka'ya doğru ilerlemeye çalıştım ama beni uzun fırının sert çamuruna doğru itti.

Boynumu öptü, yağlı saçları boğazımı üşütüyordu. "Eğer işbirliği yaparsan o semaveri geri getirebilirim."

Donup kaldım. Daha önce kimseyi öpmemiştim, Taras'ı bile. Mamka'ya baktım, duvar dibindeki bankında uzanmış, derin bir uykuya dalmıştı. Kim bilebilirdi ki?

"Önce onu geri getir," dedim.

Güldü. "Sen akıllı birisin. Hayır. Ama söz veriyorum, eğer istediğimi verirsen semaver geri gelecek."

"Tanrı'nın şerefine mi?"

Kalbini örtmek için elini kaldırdı. "Tanrı'nın şerefine." Sonra elini bacaklarımın arasına, uzun eteğimin kıvrımlarına soktu.

Taras da bunu daha önce hiç yapmamıştı.

"Sana birkaç şey gösterebilirim," dedi yaşlı adam kulağıma, mumlu bıyığının ucu yanağıma batıyordu.

Ellerini göğüslerime götürdü ve bir insanın ekmek hamurunu yoğurduğu gibi sıktı. "Hoşuna gitti mi?" dedi, ekşi nefesini bir bulut gibi etrafıma göndererek.

Başımı salladım, ancak bu şekilde sıkılmak korkunçtu, yanmış tenim ellerinin altında çiğ kalmıştı. Yakından bakınca gözlüklerinin saçlarından beyaz beneklerle kaplı olduğunu gördüm. Onu öpme düşüncesi midemi bulandırdı. "Semaveri geri getir, ne istersen yapacağım."

Kapıdan gelen ışık bir anda karardı ve bir figür orada durdu. Bay A.'dan daha uzun boylu ve omuzları daha genişti. Av ceketinin şeklini, avını takip ederken hiç ses çıkarmayan *brodni* botlarını tanıdım. Deri çantasını göğsüne asmıştı. Yanındaki kılıflı çok sayıdaki bıçaklarından birinin dış hatları. Deriyi tereyağı gibi kesecek kadar keskin olan bu bıçakları kendisi yapmıştı. Taras.

Yaşlı vergi memuru ellerini göğsümden çekti ve döndü. Işıktaki gözlerini kırıştırdı ve sertçe yutkundu. Kapıdan çıkarken Bay A.'nın atını kamçıladığını ve arabanın takırdayarak uzaklaştığını gördüm. Bay A. öfkeli bir Taras'ın etrafında durmaması gerektiğini iyi biliyordu.

"Sanırım burada işimiz kesinlikle bitti," dedi yaşlı adam Taras'a doğru adım atarken pantolonunu sıyırarak. "Vergi faturanız şimdilik karşılandı."

Taras kenara çekildi ve yaşlı adamın arkasına bile bakmadan koşarak patikadan aşağı inip ormanlık alandan kasabaya doğru uzaklaşmasını izledi.

Mamka'nın yanına koştum ve onu hala uyurken buldum, alnına dokundum, daha soğuktü ve içimi bir rahatlama kapladı.

Taras'a döndüm. "Özür dilerim. Anlaşmayı ihlal ettiğimi biliyorum." Başka erkeklerle temas etmemek ilk kurallardan biriydi.

Taras bana doğru adım attı.

"Seni o şekilde mıncıklamasına izin verdiğin için iğrençsin." Deri çantasını bir gümbürtüyle yere bıraktı. "Sana güvenemem."

"Ama semaveri aldı." Gözyaşlarımı uzak tutmak için yanağımın içini ısırdım.

"Kimin umurunda? Bu sadece aptal bir kazan. Zaten çayımız yok."

Taras tezgahtan lavaboyu kaptı ve bana doğru itti.

Göğsüme bastırdım.

"Uzun sürmez," dedi. "Ben dönene kadar bitirmeyin."

Ne kadar nefret etsem de onunla ne yapacağımı biliyordum elbette. Taras'ın nereye gittiğini de biliyordum. Kovalamacanın heyecanı için yaşlı adama bir vermişti. Taras kapıdan çıkarken ben de leğene su doldurdum. Eteğimin düğmelerini açtım, kıyafetlerimi çıkardım ve Taras'ın gerçekten de hızlı olacağını bilerek anlaşmanın kurallarına uymaya hazırlandım. Yaşlı vergi memuru kasabanın yarısına bile varamazdı.

BÖLÜM 4

Eliza

1914

Tramvayın üzerinde her şey ne kadar da çabuk oldu. Haydut döndü ve böylesine kaba görünümlü bir bıçağa göre oldukça keskin olan bıçağını başparmağıma sapladı. İlk başta hissetmedim, ama kan hızla ve yoğun bir şekilde geldi ve Madam Lamanova'nın beyaz brokar ceketini sular altında bıraktı. Büyükanne Woolsey ne yapacaktı? Baskı mı uygulayacaktı?

Yol arkadaşlarım hayduta karşı ayaklanırken ben sersemlemiş ve başım dönmüş bir halde oturuyordum. Şoför, adamın bıçağını yere düşürürken bacağından yaralandı, Prenses Cantacuzène bıçağın üzerine atladı ve haydutu uzakta tuttu. Kondüktör ve kemancı korkunç adamı tutmaya yardım etti ama adam kaçmayı başardı.

"Yakalayın onu!" diye bağırdı makinist, adam sisli gecenin içinde eriyip giderken, Kazaklar da küçük atlarının üzerinde geldiler. Her ne kadar meşhur kırmızı elbiselerini değil de kırmızı astarlı lacivert günlük üniforma paltolarını giymiş olsalar da, etekleri uçuşarak tramvayın etrafında dönmeleri görülmeye değer bir manzaraydı. Her şey oldukça heyecan vericiydi, neredeyse dikişlerime değecekti ve sevgili Sofya travma geçirmemiş olsaydı, açık yarama rağmen bundan keyif alabilirdim. Yüzünün rengi solmuş bir halde üzerimde geziniyordu. Sadece zümrüt kolyeyi değil, hayatını da kaybetmeye ne kadar .

Tramvay şoförü Sofya'nın evine telefon etti ve yol arkadaşlarımdan oluşan bir grup bize Streshnayva'ların konağına kadar eşlik etti; evin ön merdivenlerinde tüm hizmetçiler ve aile üyeleri ışıklar içinde bekliyordu. Bay Streshnayva bile hasta yatağından kalktı.

Onlar oyalanırken, eski dostum Dr. Abushkin, yastıktan yeni çıkmış, saçları hala kirpi tüyleri gibi Alman tarzında başının etrafında diken diken, yarayı temizlemek için büyük bir telaş yaptı ve herkese, eğer o olmasaydı elimi kullanmayı kesinlikle kaybedeceğimi duyurdu.

Ertesi sabah olay, Sofya'nın benim için tercüme ettiği *Petersburg Sheet* gazetesinde yer aldı. Manşette "AMERİKALI KIZ GREV SIRASINDA TRAMVAYDA BIÇAKLANDI" yazıyordu.

Mirasçı kısmı hariç, sansasyonel bir gazete için şaşırtıcı derecede doğru, muhtemelen abartı.

-

Petersburg'u döndüren şiddetli grevler on sekiz Temmuz'da sona erdi ve ben de elim aya kadar uzanabilecek uzunlukta bir gazlı bezle sargılıyken gündüzleri şehrin tadını çıkarmaya devam ettim. Sofya ve Luba mükemmel tur rehberleriydi ve çatı katlarında yıldızları seyrederek çok güzel geceler geçirdik, ancak Temmuz sonunda ayrılmaya hazırdım.

Streshnayvas'larla yaklaşık altı hafta geçirmiştım ve bana her türlü konfor sunulmuştu: geniş, iyi döşenmiş odaları, bol miktarda çiçek ve güzel gümüşleriyle ev, yatak odamın penceresinden akan geniş Neva Nehri manzarası ve kendi küçük Rus hizmetçim. Ama ailemi özlüyordum ve kendimi son derece huzursuz hissetmekten de alamıyordum. Savaş söylentileri artmıştı ve Çar grevleri bastırmış olsa da, Streshnayvas bunu görmemeyi tercih ederken, halkın hoşnutsuzluğu her geçen gün artıyordu.

Son günümde Sofya ve Luba bana Nikolayevski tren istasyonuna kadar eşlik ettiler. Fransa üzerinden geldiğim yoldan gitmeyi ve eğer başlarsa savaştan kaçmayı planlıyordum. Yeni edindiğim, keçi kılı ve ipekten yapılmış ünlü Orenburg şalımı giydim, o kadar ince ve ince dokunmuştu ki bir alyansın içinden geçebilirdi, ancak tam boyutuna kadar sallandığında büyük ve sıcaktı.

Modaya uygun Nevsky Prospekt'ten aşağı indik, ikinci bir araba uşak ve iki hizmetçiyle bizi takip ediyordu. Sokak terk edilmiş görünüyordu, tıpkı Paris'te Eylül sokaklarının sık sık yaptığı gibi, toplum uzakta. Ama istasyona yaklaştığımızda gerçek St.

sokaklar dilenciler, dilenciler, baca temizleyicileri ve canlı köylü kıyafetleri giymiş kadınlarla dolup taşıyordu. Erkekler gruplar halinde toplanmış, ellerinde *silahlarınızı teslim edin, burjuvalar!* ve *Bütün topraklar köylülere yazılı pankartlar* ve kırmızı bayraklar tutuyorlardı. Sofya ve Luba bunu fark etmezken benim kalbim küt küt atıyordu.

Gazetelere göre, halkın isyanı ivme kazanıyordu ama Streshnayvas ve arkadaşları etraflarında yükselen alevleri tuhaf bir şekilde inkâr ediyorlardı. Çar garip bir şekilde halkından kopuk görünüyordu ve çariçe de onlara hiç sevgi göstermiyordu. Başarılı bir devrim durumunda kraliyet çiftinin kendilerini kurtaracağı kesindi ama Sofya'ya ne olacaktı? Paris'e gidip tüm bu olanları atlatmalarını önerdim ama önerilerim kulak ardı edildi.

Luba ve ben Sofya'nın karşısında oturuyorduk, küçük Max kucağımda uyukluyordu. Vaftiz oğlumu en az annesi kadar özleyecektim. Araba zıpladı, bana doğru kaydı ve yanağını hissettim. Tüm yetişkinler tarafından her ağlayışında şımartılan ve pilili İrlanda keteni, Belçika danteli ve kaşmir giydirilen ne kadar da yakışıklı bir bebektir. Çocuk bezi Lyon'daki bir manastırdan postayla gelmiş, kenarları gümüş iplikle teyellenmiş Fransız pamuklu flanelinden yapılmış ve altın çengelli iğnelerle asil beline tutturulmuştu. Hatta her birine *Maxwell 1914* adı ve yılı işlenmişti.

Orada bulunduğum kısa süre içinde Max ne kadar da büyümüştü. İki aylıkken artık yeni doğmuş bir bebekten çok gürbüz bir çocuğa dönüşmüştü ve tatlı başının üzerinde beyaz-sarı bukleler filizlenmişti.

Arabacı, geçişimizi yavaşlatan eksik kaldırım taşlarında gezindi.

"Seyahat belgeleriniz yanınızda mı?" Luba sordu.

"Pasaport?" "Eliza'yı rahat bırak," dedi Sofya. "O kendi başının çaresine bakabilir."

Sofya'nın on yaşındaki kız kardeşi Luba ile daha fazla zaman geçirdiğim için mutluydum. İki yıl önce Paris'te geçirdiğimiz zamandan bu yana ne kadar da olgunlaşmıştı. Hızlı, parlak gözleri ve hazır bir gülümsemesi olan yakışıklı bir çocuktü, babasının zarif görünümünü miras almıştı, ancak onun dikkatli kısıtlamalarından hiçbirini yoktu. Yaşına göre olağanüstü bir çekiciliğe sahipti, zekâsı benimkinden çok daha fazlaydı ama

Bazı çocuk savantların olabileceği gibi itici. Luba ismi "sevgi" anlamına geliyor ve çocuk bu kelimeyi kişileştirmiş.

Yaralı elimi yanımdaki koltuğa yasladım. Hâlâ beyaz bandajlarla sarılıydı, bir tutucu eldiveni kadar büyüktü, istasyona vardığımızda zonkluyordu. Sofya eteğini düzeltti. "Keşke bu kadar erken gitmeseydin." Vagonun penceresinden dışarı baktı, gözleri yaşlarla doluydu. Sofya vedalar dışında her şeyde iyiydi.

Bebeği Luba'ya verdim ve arabanın diğer tarafına, Sofya'nın yanına geçtim. "Lütfen üzülme canım. Amerika'ya bir kez daha gitmeyi düşünür müsün? Bu sefer Kaliforniya'da buluşabiliriz. Bunu ayarlayabilecek bir seyahat uzmanım var."

"Bunu çok isterim. Bize ismi gönderebilir misiniz?" "Elbette."

Bana sarıldı, göğsü sessiz hıçkırıklarla inliyordu ve sonra bana bir kâğıt uzattı. "Her gün yazacağım - Babamın Bakanlık posta çantasıyla gönderdiği mektuplar New York'ta da sana oldukça çabuk ulaşacaktır. Ve eğer bana hemen ihtiyacın olursa, şehirdeki ya da taşradaki numaramızı ara, Malinov'daki bakkalda bir telefon var. Dükkan sahibi Bayan A. mesajların bize ulaşmasını sağlıyor."

"Eğer isterse," dedi Luba.

Sofya sağ elindeki eldiveni çıkardı ve Rus arkadaşların yaptığı gibi birbirimize haç işareti yaptık.

"Seni özleyeceğim canım," dedim, kendi gözlerim yaşararak.

Sofya bana küçük, parlak mavi bir tılsım uzattı. "Beni hatırlaman için bunu almanı istiyorum."

Tılsımı aldım, Fransız mavisi mineli küçük bir telgraf.

"Açılıyor," dedi Luba.

Tılsımın küçük kapağını kaldırdım ve Fransızca *Ne m'oubliez pas!*
Beni unutma.

Luba eğildi ve küçük telgrafa daha yakından baktı. "Babamın anneme ilk hediyesi."

"Buna dayanamıyorum, Sofya."

"Ona her baktığında bana yazmayı düşüneceğine söz ver."

Arabacı sopasıyla üzerimizdeki tavana vurdu. "Acele edin, madam. Treni kaçıracaksınız."

Tılsımı cebime attım ve arabadan inerek, çoğu dağınık ve yırtık pırtık giysiler içinde, bazıları etraflarından dolaşmaya çalışan varlıklı yolcularla alay eden Rus anneler ve çocuklar, erkekler ve oğlanlardan oluşan gürültülü bir okyanusa adım attım. Orada bulunduğum kısa süre içinde bile sokaklarda toplananlar bir şekilde grup olarak daha özgüvenli, neredeyse ukala hale gelmişlerdi. Uşak yolu gösterirken sargılı elimi göğsüme götürdüm ve diğer iki arkadaş da bagajımla beni takip etti.

Üzerime ani bir karanlık çöktü. Streshnayvalar da bir gün bu korkunç gelgit dalgasına kapılacaklar mıydı? Döner dönmez onlar için Amerika'ya bir seyahat ayarlardım. Bu sorunu çözerdi.

İstasyon kapısında son bir kez döndüm ve arabanın o kızgın deniz tarafından yutularak gürültüyle uzaklaşmasını izledim.

-

Almanya'nın Fransa'ya savaş ilan edip tarafsız Belçika'ya akın ettiği ve Rusya'nın seferber olduğu Ağustos ayında New York'a sağ salım dönebildim. Sofya ve ailesini Rusya'dan yanımda getirmediğim için kendime nasıl da kızmıştım. Savaş devam ederken gitmeleri daha zor olacaktı.

Henry ve Caroline beni gemide pembe güllerle karşıladılar ve götürdüler. Karaya ayak basmak ve New York'un seslerini duymak ne kadar da güzeldi: büyük Amerikan atlarımız şehirde cirit atıyor ve savaşın parçaladığı Avrupa'nın sıkıntılarından uzakta bol bol İngilizce konuşuluyordu.

Sofya'nın küçük mavi tılsımını her zaman yanımda taşıdım, çünkü Avrupa'dan akan savaş haberlerini okurken elimde yumuşak ve serin hissetmek beni sakinleştiriyordu. Her yeni gelişmeyi takip ediyorduk ama kısa süre sonra Henry ve ben kızımız Caroline'ın korkunç öksürüğüyle meşgul olmaya başladık; bunun için Dr. Forbes Southampton'ın tuzlu havasından uzaklaşmamızı önerdi. Henry bu fırsatı değerlendirerek Noel Bishop adında enerjik, genç bir emlakçı tuttu ve Connecticut'ın iç bölgelerinde bir kır evi aramaya başladık. Annemin akrabaları Van Winkle'lar

Yıllardır Litchfield County'deydi, ama annemin yedeğinde arabayla dolaşmak, köhne malikanelere bakmak anlamsız bir uğraş gibi görünüyordu.

Üstü açık Packard Phaeton'umuzla, mevsim normallerinin dışında soğuk bir Eylül öğleden sonrasında taşra yollarından geçerek Nutmeg Eyaleti üzerinden Bethlehem'e doğru yola çıktık. Direksiyonda lacivert üniforması içinde görkemli, dik duruşlu, annemin yeni tıraş olmuş şoförü Thomas Whitmarsh vardı.

Annem arkada benimle birlikte oturuyordu, Caroline ise hurma derisi koltukta aramızda oturmuş, kollarını bizimkilerle birleştirmişti. Caroline okuldan gelir gelmez Chapin üniformasını giymişti; siyah çoraplar, denizci tarzı yakalı ve koyu yeşil kravatlı beyaz pamuklu bir bluz ve üzerine açık yeşil bir tunik.

Henry, Thomas'la birlikte oturdu, Noel geniş koltukta ikisinin arasındaydı. Buzdağlarına karşı tetikte bekleyen bir gemi kaptanı gibi uyanık olan Henry, kolunu ve purosunu pencereden dışarı uzatarak etrafı taradı.

Noel Bishop, "Beytüllahim ilk olarak 1734 yılında öncüler tarafından iskân edildi" dedi. "Kısa bir süre sonra genç Joseph Bellamy, birazdan göreceğimiz evde Amerika'daki ilk ilahiyat okulunu yönetmeye başladı."

Çiftlikten çiftliğe geçerek hafif inişli çıkışlı tepelerin üzerinden süzülürken Henry, "İnsan burada belli bir özgürlük hissediyor," dedi.

Annesi Caroline'in saçlarını düzeltti. "Bazıları çiftçi hayatına diğerlerinden daha uygun sanırım."

Henry külünü savurdu ve turuncu bir kıvılcım yağmuru penceremin önünden uçtu. "İtiraf etmeliyim ki toprağı biraz eşelemek istiyorum."

"Kanında olmalı," dedi annem. "Elbette, tüm o Louisiana plantasyon insanları bir zamanlar hemcinslerine sahipti."

"Henry'nin *amcası* kölelerin sahibiydi, anne. 1860 yılında. Kendi büyükanne ve büyükbabanızın sahip olduğu insanları unutuyor musunuz? Güney Carolina'da ben-"

"Charleston'ı asla unutmayacağım," dedi annem bir eldivenini çekiştirerek. Annesinin en büyük kız kardeşlerini oradaki korkunç köle pazarına götürmesinin hikayesini bize kaç kez anlatmıştı? Onlar genç bir anne ile konuştu.

Çocukların satılması ve zincire vurularak götürülmesi, annem ve yedi kardeşinin içinde katı bir kölelik karşıtı damarın oluşmasına neden oldu.

Henry gülümseyerek arka koltuktaki bize döndü. "Bunu hala bana karşı kullanmıyorsun, değil mi anne?"

Annesi Caroline'ın kulağının arkasına bir tutam saç sıkıştırdı.

Sanki ailevi anlaşmazlığın satışına zarar vereceğini hissetmiş gibi, genç Noel daha dik oturdu. "Şimdi Beytullahim'e giriyoruz."

Yavaşlayarak süründük ve eski meşe ve karaağaçlardan oluşan büyük kemerlerin altından geçerek, bahar otları ordusunun şimdiden bir yaban domuzu kafası fırçasının kılları kadar kalın olduğu köy yeşilini geçtik. Küçük, şirin bir köydü; kasaba merkezi o kadar küçüktü ki, bir taş bile zorlanmadan karşıya geçirilebilirdi.

"Şu tepenin üzerinde Bird Tavernası var," dedi Noel, yeşil alanın hemen dışındaki hafif yükselti üzerinde yer alan kolonyal ev yönünde bir kolunu uzatarak. "Bir zamanlar yeraltı demiryolunun bir durağıydı."

Annem bunun üzerine neşelendi.

"Hemen solunuzda, yeşili geçerken göreceğiniz Federal ev bizim varış noktamız."

Caroline elimi daha sıkı sıkı. "Görüyorum. Onunla ilgili her şeyi seveceğimi şimdiden söyleyebilirim."

Alacakaranlık çöküyor olsa da, hafif yokuştan yukarı, tepemizde beliren ahşap cepheyi görebilecek kadar ışık vardı. Sarının uygunsuz bir tonuna boyanmıştı, şekli çeşitli verandalar ve çıkıntılarla gölgelenmişti.

Caroline, Henry ve ajan arabadan inip yokuş yukarı koşmaya başlamadan önce Thomas kaldırımında ancak durabilmişti. Porte cochere'in altına koştular ve ön kapıdan geçerek gözden kayboldular.

Annem ve ben arabada kaldık.

"Bu bir enkaz, Henry!" Pencereden seslendim.

Annem boynunu büktü. "O porte cochere evin orijinali değil. Eminim ki müstemilat öyledir."

Annemin koluna dokundum. "Henry'yi yemlemek zorunda mısın anne?"

Şimdiye kadar kendini kanıtlamadı mı? Bizi memnun etmek için yaşıyor." Annem yüzünü bana döndü. "Burası tam bir proje."

"Henry ile tanıştığım için son derece şanslıydım. Spontane, renkli ve kendini benimle birlikte dünyayı görmeye adanmış biri."

Annem dikkatini eve vermişti, ben de kozumu, yani onun sözlerini oynadım. "Sonuçta anne, iyi terbiyenin ilkeleri cömertlikte bulunmaz mı?"

Annem elimi okşadı. "O iyi bir adam canım ve dünyayı görmek takdire şayan bir uğraş."

"Kanatlanabilseydim, bugün yine gitmiş olurdum."

"Ama 'güzel olanı bulmak için dünyayı dolaşsak da, onu yanımızda taşımamız yoksa bulamayız'."

"Ne demek istediğini söyleyebilir misin anne?"

"Sadece kendi arka bahçenizin kıymetini bilmeyi unutmayın."

-

Thomas evin yan kapısına park etti ve annem hoşnutsuzluğunu göstermek için uygun bir aradan sonra Thomas'ın arabadan inmemize yardım etmesine izin verdi. Bir fil hortumu kalınlığında eski bir salkım sarmaşıkla ağırlaşmış bir Chippendale kafesinin altındaki yan verandaya adım attık ve eve girerek küçük bir yemek odasına girdik. Boş evde, uzun süre kapalı kalmaktan kaynaklanan, New England evlerinin balmumu ve dürüstlük kokusuyla katmanlanmış bir küf kokusu vardı.

Bir Fransız komedisinin tiyatro setini anımsatacak kadar çok kapısı olan sade bir mekân olan yemek odasını dolaştık ve ardından küçük şöminesi ve ön kapıdan yükselen dik merdiveniyle oturma odasına geçtik.

Annem bir pencere açtı ve taze biçilmiş saman kokusu içeri doldu. "Bu eski yerin potansiyeli var aslında."

"Kraliçe Tiyyi'nin mezarı da öyle, ama orada yaşamak ister miydiniz? Ayrıca burada yapacak bir şey yok."

"Burası ülke, canım. Önemli olan da bu." Annem ön girişe doğru adım attı. "Caroline'ın düğün günü ineceği merdivenler ne kadar güzel."

Enerjik genç Noel peşimizden geldi. "İlahiyat öğrencileri burada yaşarken Peder Bellamy onlara vaaz verme eğitimi veriyordu."

Tırabzanı salladım ve sallanmaya başladı. "Ev içi su tesisatını öğütlememiş olması çok kötü. Karanlık Çağlar gibi."

Yemek odasından mutfığa doğru geri adım attık, Noel'i sarsmaya çalıştık ama o kuş köpeği gayretiyle yapıştı. "Genç ilahiyatçılar üçüncü katta yatakhane tarzında yaşıyorlardı. Elma depolamak için kullanılıyordu ama daha iyi kullanılabilirdi."

Üzerine bastığımızda mutfak zemini sarktı. "Dikkat et anne, bu döşeme tahtaları aşınmış. Kileri buradan görebiliyorum." Bir duvarda derin, beyaz porselen bir lavabo, diğer duvarda ise uzun cam kapaklı dolaplar duruyordu.

Noel takip etti. "Sadece bir kadın dokunuşuna ihtiyacı var. Hull'lar buranın tadını çıkardılar, mahzende birkaç şişe şarap bıraktılar. Burası sizin Alamo'nuz olabilir. Gazeteler savaş kıyılarımıza ulaşırsa hepimizin Almanca konuşacağını söylüyor."

"Belki o zaman savaşa katılacak midemiz olur," dedim.

Annem kapı aralığından içeri girdi ve bir örümcek ağını temizledi. "Eğer o Hunlar Connecticut'taki Bethlehem'e ulaşırsa, daha kötü sorunlarımız olacak."

Annem eğildi ve yemek odasının bacasından yukarı baktı. "Personeli yukarı çıkarman gerekecek, canım."

"Hiçbir hizmetçi buraya adım atmaz. Peki Caroline'i kim giydirecek?"

Arka kapıdan bahçeye çıktık. Annem bir elini büyük bir akçaağacın gövdesinde gezdirdi ve leylak çalılarına doğru el salladı. "Leylaklar burada yabani ot gibi büyür. Daha güzeli yok. Ve bir bahçe ekebilirsin."

Güldüm. "Ne manzara olurdu değil mi? Ben tulum ve hasır şapka içinde."

Caroline bir elini kaburgalarına götürerek bize doğru koştu. "Thomas ve ben çardakta yetişen üzümler bulduk, çok sıcak ve tatlı. Ahırları da görmelisin anne. Babam her türlü hayvanı barındırabileceklerini söylüyor. Atlar, inekler."

"Hayvanlar saatlerce bakım gerektirir." Caroline direndi. "Ben yaparım."

"Bunu şimdi söylüyorsun ama arkadaşların aradığında Peg buna takılıp kalacak."

Caroline suratını astı ve annesi kollarını ona doladı. "Hayvanlar çok rahatlatıcı olabiliyor canım."

"Bize küçük bir köpek dileme anne. Düz yüzlü Pekin köpeğiyle başka bir kulüp kadını mı? Bu benim ölümüm olur."

Henry batıdaki ahırdan seslendi ve Caroline aceleyle dışarı çıktı. Ben de yan çimenlikten geçerek, çim bir avlunun etrafında birbirine bakan üç büyük beyaz ahıra doğru ilerledim. Yaşlanmakta olan bir meyve bahçesinin budaklı, çiçekli elma ağaçlarının sıralandığı çayıra baktım. Çayır, Litchfield County'yi Çin atlama ipi gibi boydan boya geçen likenli, mavi taş duvarlarla çevrili Munger Lane'e kadar uzanıyordu.

Durdum ve Caroline'in uzaktaki ahıra doğru koşmasını izledim, saçları uzun ve sarıydı, kırmızı bir kurdeleye takılmıştı. On bir yaşındayken kolları ve bacakları vardı.

"Baba, şurada eski bir okul binası var," diye seslendi Caroline ahırın arkasından. "Kendi sobası var."

Henry ahırın kapısından ona bağırdı. "Bunu oyun evi olarak çayıra taşıyabiliriz. misin? Senin için içini Shakespeare ile doldururuz."

Caroline meyve bahçesine doğru koştu. "Kesinlikle," omzunun üzerinden geri seslendi. "Neşenin ruhu yapmakta yatar. "

Alçak tavanlı ahıra adım attım ve saman ile sedir yongalarının kokusunu içime çektim. Çatı katındaki bir yuvada serçeler cıvıldıyordu ve duvarlarda iki sıra terk edilmiş at ahır sıralanmıştı. Ahırda, samanlığın merdiveninde durmuş parmağıyla bir kirişi fırçalayan Henry'yi görünce durdum.

"Bak. Eskiden burada saman balyalarını tebeşirle sayarlardı."

"Hava , Henry."

Merdivenden indi ve o sabah onun için hazırladığım kıyafetlerle bana doğru yürüdü, tüvit ceket ve flanel pantolonu, İskoç Hebridleri'nin renklerinde, kızıl, deniz mavisi ve alaca adaçayı, çilek sarısı saçları ve büyük bıyığıyla sanki onun için yapılmış gibiydi.

"Onlar at severlerdi," dedim.

Henry beni kollarına aldı ve göğsünün sıcaklığından yayılan tatlı kokusuyla kendine çekti. En sevdiği koku Sumare'ydi, doğru miktarda çam içeren odunsu bir kokuydu ve ahırın misk kokusuyla çok güzel karışıyordu.

"Haklısın Eliza, burası tam bir enkaz."

Kollarımı beline doladım. Samanlıktan gelen bir ışık huzmesi kızarmış yanağına düştü. "Centilmen çiftçi sana yakışıyor."

"Bu fikri tamamen çöpe atmalıyız." Henry beni öptü, uzun ve derin, beni Fransız Rivierası'ndaki balayımıza götürdü, renk körü Henry kahvaltıda ortaya çıktı, geniş, mavi Cote d'Azur pantolonu, kırmızı beresi, çizgili pembe Riviera gömleği ve lavanta rengi Bask espadrilleriyle gurur duyuyordu.

Bir yanağımı gömleğinin ön kısmına dayadım ve ciğerlerinin genişlediğini hissettim. "Bu çok fazla çalışma gerektirir," dedi.

"Burası o kadar da kötü değil sanırım." "Oh, pratik değil."

"Bir meyve bahçesi var," dedim. "Reçelleri seviyorsun."

"Ama siz Toskana'da bir villayı tercih edersiniz. Gerçi buraya ulaşmak çok daha kolay."

Henry'nin Poor Brothers'ta bu kadar yükselen bir yıldız olmasının bir nedeni vardı. O zamanlar bir adamı başarılı kılan tüm niteliklere sahipti: hırs, cesaret ve satış yeteneği.

"Seyahatlerimi engellemediği sürece ara sıra burayı ziyaret etmemin bir sakıncası olmaz. Caroline bir midilli alabilir ve ben de at besleyebilirim. Doksan altı dönümlük arazide keşfedilecek pek çok yol var."

"Ama Southampton'la birlikte iki yazlık yerimiz olacak."

"Caroline'ın ciğerleri için buna ihtiyacımız var Henry."

"Bilmiyorum," dedi odun yongalarına basarak.

Henry beni satıyordu elbette. Ama onun tarafından satılmak çok güzeldi.

"Hayal gücün olmalı, Henry. Zaman ve para verilirse, sanırım o mutfağı çalışabilir hale getirebiliriz."

"Şehirde kalabiliriz. Kimin temiz havaya ihtiyacı var ki?" "Eğer sen almazsan Henry, ben ."

Bana gülümsedi, mavi gözleri büyüyen karanlıkta parlıyordu. "Madem ısrar ediyorsun. Tamam o zaman, burası bizim olsun. İngiltere'deki evinden esinlenerek buraya 'Samanlık' adını vereceğiz ve kızım için bir midilli getirteceğim, pinto işaretli küçük bir iğdiş. Kulağa nasıl geliyor?"

Beni kendisinden uzak tuttu. "Merak etmeyin, burada sıkışıp kalmayacaksınız. *O güne* kadar sana ama bir gezi ayarlıyorum-"

"Oh, Henry."

"Nereye gittiğimizi söyleyemem ama hoşuna biliyorum." Bir elini yanağımda gezdirdi. "Seninle her yere gitmek istiyorum."

Ön kolunu sıktım. "Lütfen söyle, Henry. Doğu üzerinden mi? Avrupa'daki savaşın yakınına gidemeyiz elbette. Sofya evde bu kadar zor durumdayken görkemli bir gezi planlamak kötü hissettiriyor."

"Bu savaş yakında bitecek ve sizi ziyarete gelecek. Çatışmalar yakında sona ererse bizimle bile görüşebilir."

"Hindistan mı, Henry? Sofya Pembe Şehir'e bayılırdı."

Mutluluktan havalara uçmamak için elimden gelen her şeyi yaptım. Bir insan nasıl bu kadar şanslı olabilirdi? O yolculuk nasıl bir tablo yaratmıştı: Annem, Caroline, hepimiz, bavullar dolu, birlikte dünyayı geziyoruz, Sofya ve ailesi de.

O öğleden sonra The Hay'in üzerine karanlık çökerken hepimiz arabaya doluştuk, hepimizde yeni bir hafiflik, ne kadar pratik olmasa da önemli bir satın alma işlemine girilirken hissedilen duygu - hayatınızın geri dönüşü olmayan bir şekilde genişlemek, derinden değişmek üzere olduğu hissi.

"Görünüşe göre başka bir ev bulduk," dedim. "Hadi arabanın tepesini indirelim," dedi Henry. "Kutlayın."

"Ama-"

Arka koltukta bana dönüp gülümsedi ve purosunu yaktı, mavi alev purosunun ucunu erimiş lav rengine çevirdi. "Biraz yaşayalım."

"Evet, gidelim," dedi annem. "Her gün size bu kadar ihtiyacı olan bir ev bulamazsınız."

Thomas sürücü koltuğundan kalkıp arabanın brandasını indirdi ve çakıllı garaj yolundan dönerken ön camın üst kısmı bir kestane ağacının dalına çarptı ve arabanın içine yumuşak beyaz çiçekler yağdı.

Annem onları karşılamak için yüzünü yukarı kaldırdı. Manhattan'a doğru yola çıkarken, "Bu ne harika bir alamet," dedi.

sanat

wo

BÖLÜM 5

Sofya

1916

Eliza'nın bizi terk edip New York'a dönmesinin üzerinden iki yıldan fazla bir süre geçtikten sonra, konağımızı kapatıp şehirden kaçtık. Almanya, Rusya, Fransa ve Belçika'ya savaş ilan ettiğinde, işler giderek kötüleşti. Rusya ilk başta savaş haberini sevinçle karşılamış, askerlerini Nevsky Prospektte tezahüratlar ve bando eşliğinde uğurlamıştı. Ancak büyük yenilgimizden ve Galiçya'dan geri çekilmemizden sonra işler kötüye gitti.

O kışlar gösterişli danslar yoktu. İki sezon önceki balolarda eğlenen gençler bir daha geri dönmedi ve uzak ormanlarda şehit düştüler. Savaş ekonomimizi mahvetti ve değerli yiyecekleri silip süpürdü. Askerler firar etti ve sokaklarda savaşın sona ermesi için bağırان denizcilere ve diğer aç Ruslara katıldı.

1916 sonbaharında, Maliye Bakanlığı'nı endişelendiren teröristlerin hazine arabalarını soyması üzerine, babamın meslektaşları önemli belgeleri saklamak üzere taşraya götürmesi için onu görevlendirdiler. Babam oranın aile için de daha güvenli olduğunu düşündü ve iki araba dolusu bavul ve refakatçilerle birlikte bir saat güneydeki Malinov köyü yakınlarındaki kır evimize döndük. O tatlı evin sığınağını nasıl da özlemiştim.

Daha az dikkat çekmek için şafak vakti yola çıktık, ama gösterişli bir arabayla seyahat ettiğimiz için ayaktakımı kaçışımızı hemen fark etti, çünkü Bakanlığın arabalarına savaş için el konulmuştu. Agnessa, babam, Luba, iki yaşındaki Max ve ben en gösterişli olan, yaldızlı kapıları çıplak meleklerle ve dans eden soylularla boyanmış, üzerinde çarın imparatorluk arması bulunan ilk arabaya oturduk.

her panelde. Bir tütün dükkanının önünde sigara almak için bekleyen insanların oluşturduğu kuyruk caddeye doğru ilerleyerek bizi yavaşlattı ve talihsiz insanların arabaya doluşmasına neden oldu.

Güneş doğarken havada bir serinlik vardı.

Paltosuz bir anne, bitkin bir bebeği penceremize doğru tuttu. "Açlıktan ölüyor."

Gözlerimiz buluştu ve kucağımdaki iyi beslenmiş çocuğumun utancını hissederek gözlerimi kaçırđım.

Yırtık pırtık askeri üniformalı adamlar konvoyumuza yaklaştı ve bizi süründürdü. Arabanın içini görebilmek için boyunlarını büktiler ve kırmızı bir pankart açtılar: *Toprak ve Özgürlük!* O kalabalığın içinde huzursuzluk propagandası yapan kaç Alman casusu vardı? İçimden soğuk bir dalga geçti. Sanki büyük, korkunç bir baraj yıkılmak üzereydi.

Kocam Afon, askeri öğrencileri eğittiği askeri okuldan izinli olarak, elinden geldiğince yanımızda at sürdü, mahsulünü kavrayan ellerin ulaşamayacağı bir yerde tutarken atı ürkekti.

Bir çakıl taşı Agnessa'nın penceresine çarparak hepimizin sıçramasına neden oldu ve camda yıldız patlaması şeklinde bir çatlak oluştu. Oğlum haykırdı ve yüzünü eteğime gömdü.

"Ivan," dedi Agnessa. "Arabacıya geri dönmesini söyle. Başka bir gün deneyeceğiz."

Agnessa'nın penceresine doğru biri, bir çocuktan daha büyük olmayan, parlak tülbentli yaşlı bir kadını kaldırdı ve kocakarı el salladı ve dişsiz diş etlerini ortaya çıkaracak şekilde gülümsedi. Agnessa nazik bir jest bekleyerek el salladı, bunun üzerine yaşlı kadın pencereye tükürdü.

Agnessa bana döndü, ağzı sıkı bir şekilde. "Bunu yapamam."

Baba gözlüklerini düzeltti, bir koluyla Luba'yı sımsıkı tuttu, diğer koluyla da yeşil, metal kutusuna sarıldı, bakışlarını kalabalığa dikti. "Artık geri dönüş yok, sevgilim. Ama isterlerse bu arabayı dakikalar içinde parçalara ayırabilirler."

Araba bir anda önce bir yana, sonra diğer yana savruldu.

Agnessa bir elini boğazına götürdü. "Ivan-"

Pencereye doğru eğildim ve apoletleri , kirli üniformalı askerlerin omuzlarını arabaya dayayıp sağa sola salladıklarını gördüm. Çoğu kılıç ve bayrak sallıyordu, süngüleri

Tüfekleri kalabalığın arasından her açıdan dışarı çıkıyordu. Bir grup, Rus marşımızın yerini almaya başlayan "La Marseillaise" şarkısını söylüyordu.

Araba devrildi ve Agnessa koltukta bana doğru kayarak Max'i aramıza sıkıştırdı.

Afon elindeki kırbaçla askerlerden birine vurdu. "Burada çocuklar var."

Asker arkasını döndü ve sanki sokulmuş gibi omzunu tuttu. "Burjuva domuzu."

Kalabalıktan bir ses geldi. ". Bu Yüzbaşı Stepanov. Akademiden."

"Olacağım," dedi bir başkası. "Yol açın, vatandaşlar!" Adamlar "İyi öğretmenim geliyor!" diye bağırarak kitleler arasında ilerledi.

"Neden biz?" diye seslendi kalabalıktan biri. "Hepsini alın."

"Nazik olun, yoldaşlar. O eski bir dost." Çok geçmeden kalabalık dağıldı ve hızlandık.

"Bu tek seferlik bir geçişti," diye seslendi adamlardan biri biz yanlarından geçerken.

"Bir daha böyle özel bir muamele beklemeyin," diye bağırdı bir başkası ve ayaktakımını geride bıraktık.

Afon diğer arabaları kurtarmak için iki kat geri döndü ve ben de avuçlarımı eteğime kuruladım. Afon'un iyi şöhreti son zamanlarda böyle durumlarda bize ne kadar çok yardımcı olmuştu.

Agnessa kırık pencereye dokundu. "Çarın malına nasıl zarar verebilirler?" Koltuğunun altına uzandı ve küçük köpeği Tum-Tum'u kanvas taşıyıcısından çıkardı. "Çocuklarla yalnız kalan Çariçe için endişeleniyorum."

Bir elimi oğlumun sırtında gezdirdim. "Lütfen. Bu onun hatası."

Babam, imparatorluk çiftinin eleştirilmesine nadiren izin verdiği için bana uyarıcı bir bakış gönderdi. Ama Çariçe'nin güzelim Rusya'yı yerin dibine soktuğunu görmek ne kadar sinir bozucuydu.

Küçük Max ayağa kalktı ve yanımdaki koltukta durdu, gözleri dökülmemiş yaşlarla ekstra mavi, melek gibi

bebek bukleleri.

Araba sallanırken onu belinden tuttum ve parmaklarımı kollarında ve bacaklarında gezdirerek yaralanma belirtisi olup olmadığını araştırdım.

İki eliyle yanaklarımı kavradı ve yüzümü ona doğru çevirdi.
"Anne?"

"Evet, aşkım?"

"Bisküvi?"

Agnessa'nın ayaklarının dibindeki hasır sepetten bir bisküvi aldım ve onu avucunun içine aldım.

Max kucağıma yerleşti, ipek ceketimin yumuşak kıvrımlarına gömüldü ve ben onun tatlı kokusunu, Fransız bebek sabunu ve ekşi süt kokusunu içime çektim. Ne kadar şanslı bir çocuktum. Eğer bir doğum kazası olmasaydı o kalabalığın içinde olabilirdi.

Luba babamın yanında, sırtları yukarıdaki arabacıya dönük bir şekilde at sürüyordu. Geniş alnı, oval yüzü ve hiçbir şeyi kaçırmayan keskin gözleriyle babamın mükemmel, küçültülmüş, dişi bir yankısıydı. Neredeyse on iki yaşında, annesinin "hayata geç kalmış" çocuğu olan Luba oturuyordu, Çariçe'nin isim günü için ona verdiği sarı eşarp boynuna dolanmıştı, elbisesinin sol kol ağzında siyah bir mürekkep lekesi vardı. Karmakarışık bir tutam saçını bir kulağının arkasına sıkıştırdı, babasının eski sekstantını pencereden dışarı doğrulttu ve mercekten gözlerini kısarak baktı.

Agnessa, annesi Moskova'daki evlerinde sadece Fransızca konuşulmasına izin verdiği için sadece bize ya da hizmetçilere kızdığına konuştuğu Rusça'yla, "Kaldır şunu," dedi. Yemek sepetindeki konserve lezzetlerin arasından pamukla sarılmış bir portakal çıkardı. "Yıldızlara bu kadar bağlı bir kızla hiçbir erkek evlenmez, Luba."

"On iki yaşında olduğuna göre bu iyi bir şey Agnessa," dedim. "Onu bir köylü kızı gibi evlendirmeye mi çalışıyorsun?"

Agnessa portakalı burnuna götürdü ve tatlı parfümünü içine çekti. Canlı rengi ve çakıllı kabuğuyla başka bir gezegenden düşmüş gibi görünüyordu.

"Evlilik yaratıcılığı bastırıyor," dedi Luba sekstant aynasını ayarlarken. "Ben daha çok enlem belirlemekle ilgileniyorum."

"Yüce Tanrım," dedi Agnessa. "Panellere dikkat et."

Çarın kendisi bize arabaları ödünç vermişti ve biz beşimiz ilk arabaya bindik. İki parmağımı kırmızı kadife döşemeli koltukta gezdirdim ve ürperdim. Arabanın içi, bir soylunun tabutunun içi gibi püsküllü kadifeyle kaplanmıştı. Agnessa'nın pencereleri kapalı tutmasına sevinmiştim, şehirdeki mafya olayından dolayı hâlâ tedirgindim.

Agnessa, "Bu araba Büyük Katerina'ya aitti," dedi.

Luba gözlerini kısarak göksel hesaplamalarını yazdığı deftere baktı. "Bir lambası olsaydı daha büyük olurdu-" Bir çukura çarptık ve hepimiz koltuklarımızdan sıçradık. "Ve daha iyi yaylar."

Daha sade ama tamamen kullanışlı olan ikinci vagonda beş hizmetçi ve Max'in İsviçreli dadısı Justine vardı; bu dadı günün büyük bir bölümünde vatan hasretinden hıçkırığa hıçkırığa ağlıyor ve Almanların her an kapımıza dayanmasını bekleyerek en küçük seste yerinden fırlıyordu. Üçüncüsü, sıradan bir nakliye arabası, bagajları taşıyordu: Agnessa'nın fok kürkü kaplı altı sandığı, biri peçeteyle sarılmış aile gümüşleri ve en sevdiği azizlerin ahşap boyalı altı ikona panosu ve köpeği Tum-Tum'un gölgelikli yatağını içeren bir kutu. Üç küçük valizimiz ve Bay Bahçıvan'ın Bakanlığın serasında açan Katharina Zeimet güllerinden bir sandık, Çin bulmacası gibi sıkı bir şekilde hepsinin arasına sığıdı.

Afon en sevdiği kahverengi atına binip yanımıza geldiğinde biraz rahatladım. Hizmet emirleri gelene kadar bizi orada, ormanda koruyabilecek miydi? Seçkin bir asker ailesinden gelen Afon Afonovich Stepanov, akademide ders vermekten yorulmuş ve savaş için can atıyordu.

Bu yakışıklı adam beni nasıl sevmeye başlamıştı? O ikinci arabada Afon ve bebeğimizle yalnız başımıza yolculuk etmek, onun yaklaşan ayrılığı hakkında konuşmak ve küçük Maxwell'i kendimize ayırmak çok güzel olurdu.

Ama yakında oğlumuzla birlikte arazide dolaşmakta özgür olacaktım. Afon'la ormanda at sürmek ve belki yosunlu bir çardak bulmak için-

Agnessa oturduğumuz koltuğun arkasındaki oval pencerenin perdesini araladı. "Son vagon gecikiyor...."

Babam metal kutusunu koltuğun altına kaydıldı ve ardından gazetesini açtı. "Belki de atlar oturma odanızın içindekileri taşımaktan felç geçirmişlerdir."

"Saman dolu çuvalların üzerinde oturmayı mı tercih edersiniz?" Agnessa sordu.

Babam Agnessa'da ne bulmuştu ki, her yönüyle kaygısız anneme hiç benzemiyordu? Kızları için, onlara saray hayatını öğretecek örnek bir anne mi istiyordu? Eğer öyleyse, planı geri tepti, çünkü benim tek amacım annem gibi basit bir taşra hayatı yaşamaktı.

Babam dikkatini gazeteye verdi, gri ve bir köstebeğin göbeği kadar yumuşak keçe melon şapkası yanındaki koltuğa oturmuş, arabanın her sarsıntısında sanki canlanıyormuş gibi hoplayıp zıplıyordu.

Sepetimden bir yığın mektup çıkardım. Zarfların üzerinde Eliza'nın güzel el yazısını görmek bile beni sakinleştirdi. Birini açtım ve Max diğerlerini karıştırırken yüksek sesle okudum.

Henry tarıma daldı, köhne bir kır evi satın aldı ve sanki ortada hiç savaş yokmuş gibi orada yaşamayı planlıyor. "Tarafsız" kelimesinden nasıl da nefret ediyorum. Eğer bu ülkeyi Avrupa ve Rusya'nın yardımına teşvik edebilseydim, ederdim. Kayzer adı bir haydut ve Fransa'nın onun eline düşmesi düşüncesi, Petrograd'a girip size ve sevgili Max'a zarar vermesi kadar korkunç! Almanya'nın hiçbir şey yapmadan duracağına dair içimde korkunç bir his var....

"Petersburg'un Petrograd olarak anılmasına alışamıyorum," dedi Luba. "Kulağa daha az Almanca gelsin diye bir şehrin adını değiştirmek çok saçma geliyor."

Agnessa pencereden dışarı baktı. "Savaştan bıktım."

"Eliza Kayzer konusunda tamamen haklı," dedi babam. "Burada Almanya'nın Verdun'da zehirli gaz kullandığını söylüyor."

Agnessa bu düşünceyi aklından uzaklaştırdı. "O gazete çok iğrenç şeyler yazıyor."

"Sadece sizin olduğunuz haberleri mi vermeliler?" Luba sordu.

"Evet, aslında. Dediklerine göre şimdi bekleyen hanımlar Çariçe'ye sadece iyi haberler."

Peder, "Devekuşu kafasını kuma sokarak kendini tehlikeye atar," dedi.

Almanya ve Macaristan, Çar'ın birliklerini ve müttefiklerimiz Belçika ve Fransa'yı ezip geçerken, savaş Rusya için her geçen gün daha da kötüye gidiyordu. Afon Fransa'ya gönderilecek miydi? Eliza'nın yanımda olması ne kadar iyi olurdu, her şeyi anlamlandırmamıza ve moralimizi yüksek tutmamıza yardımcı olurdu.

Luba cebinden babasının mendilini çıkardı ve alnını kuruladı.

"Bu sonu olmayan bir savaş," dedi. "Daha mütevazı yaşamaya başlamamız gerekiyor."

Agnessa somurttu. Küsken bile güzel görünüyordu, ki bu çoğu zaman böyleydi. "Londra'da oturma odaları asla yetersiz donatılmıyor; Paris'te de öyle. Keşke Tsarskoe Selo'da Çar ve sosyetenin geri kalanıyla birlikte olabilseydik. Burada uzun bir kış olacak."

Eliza'nın mektuplarını sepete geri koydum. "İdare ederiz. Malinov'dan kalkan bir arabayla yarım saat içinde orada olabilirsiniz."

Petersburg'un on beş mil güneyinde, saraylar ve parklardan oluşan gösterişli bir yerleşke olan Tsarskoe Selo'daki, "Çar'ın Köyü"ndeki kraliyet ailesini ne kadar sık ziyaret. Kraliyet ailesinin gözde yazlık mekânı olan Alexander Sarayı'na ve duvarları lapis lazuli ya da kehribarla işlenmiş gösterişli Catherine Sarayı'na ev sahipliği yapıyordu.

"Aleksandr Sarayı'nda gerçek bir otomobili var," dedi Luba. "Koridorlarda ona biniyor."

Agnessa, "Tahtın varisi olduğunuzda bir otomobiliniz olabilir," dedi.

"Belki de Çariçe sizi buraya çağırır," dedi Peder.

Agnessa buna gülümsedi ve kırmızı kadifeye tekrar yerleşti. "Çariçe mi? Malinov'da mı? Hayır. Hepsi deniz kenarını tercih ediyor. Belki de onları falcıya bir ziyaretle cezbederim-"

"Ormandaki o zavallı kadın mı?" diye sordum. "Seni arayanlar olacak," dedi babam.

"Köyden mi? Uygun kimse yok."

Agnessa'nın küçük köpeği uyandı ve sanki bizi ilk kez görüyormuş gibi gözlerini kısarak baktı. Köpek ve sahibinin birbirine benzemesi olgusu hiçbir zaman benim üvey annem ve onunkinden daha güçlü olmamıştı.

Rus Oyuncağı, Tum-Tum; hafif yapıları, boyunlarında sıkı ametist tasmaları, kumral samur tüyleri, ıslak kahverengi gözleri ve uyanık ifadeleri. Kendi insan çocuklarını doğurmamış olan bu köpek, sanki kendi rahminin bir ürünüydü. Tombul bir bildircin büyüklüğündeki Tum-Tum hiçbir koruma sağlamayacaktı.

"İşte kasaba!" Köye giden sapağı geçerken Luba seslendi.

Malinov, kuzey Rusya'daki diğer büyük köylere benziyordu; ortasından geçen bir ana toprak cadde, *izbas* olarak bilinen basit kütük evler ve küçük dükkanlardan oluşan iki yüksek sırayı ikiye bölüyordu ve hepsinin ortasında heybetli beyaz, soğan kubbeli bir kilise vardı.

Köy sapağını geçtikten hemen sonra, babamın satın alıp keten fabrikasına dönüştürdüğü kare planlı, tuğla bir bina olan eski imparatorluk halat fabrikasının önünden geçtik. Çarı eski yeri elektrikleştirmeye ikna etmişti, böylece köylüler iki vardiya çalışarak başka köylerden ithal edilen keteni dokuyup keten haline getirebileceklerdi ve o da geliri çarla paylaşacaktı. Biz geçerken babam gülümsedi. Bu fabrika pek çok köylüyü tarlalarda çalışarak yıpratıcı günlerden kurtarmıştı.

Biz geçerken babam boynunu büktü. "Bahçede istiflenmiş sandıklar var. Yarın uğrayıp götürölmelerini sağlayacağım."

"Şu köylüler," dedi Agnessa. "Neredeyse kilisede yaşıyorlar ama asıl tapmaları gereken sizsiniz."

Babam gazetesine geri döndü. "Her türlü iyiliği hak ediyorlar."

Max sokuldu ve ben uyuklarken uyudu, Haydutlara karşı yarı tetikte. Eve yaklaştıkça uyandım, ağaçlar Sonbahar renklerine bürünmüş yola yaklaşıyordu. Luba arabanın penceresini açtı ve eliyle yaprakları tokatladı.

İç çekti. "*Dachniki*'nin hayatını seviyorum."

Agnessa, Tum-Tum'un ipek patiğini ön patisinin üzerine kaydırıldı. "Burası bir hafta sonu evi değil, Luba. Burası bir *mülk*-"

"*Tesisata* ihtiyacı olan bir malikâne," diye bağırdı Luba ağaçlara. Agnessa penceresinden dışarı baktı. "Ve buz küpleri."

Luba kendi sepetinden bir portakal çıkardı, pencereden dışarı fırlattı ve gülümseyerek Agnessa'ya döndü.

Agnessa koltuğuna yığıldı. "*Luba*. Seni şımarık kız."

Luba omuz silkti. "Birisi için ne güzel bir sürpriz olacak. Bunu her zaman yapıyorum. Yerel halk vitamin eksikliğinden muzdarip, bu da iskorbüt hastalığına neden oluyor." İki eliyle pencere pervazını kavradı ve vücudunun üst kısmını pencereden dışarı sarkıttı. "Kapı! Kapıyı görüyorum!"

Evimiz *Malen Koye Nebo*, yani "Küçük Cennet" adında, Çar'ın yıllar önce babama kendisini gece gündüz imparatorluk ailesinin mali işlerine adanmış için ödül olarak verdiği bir mülktü. Çarın imparatorluk köknar ormanlarının kesintisiz genişliği ve düz, bataklık *bozkırlarla* -uzun *otlarla* kaplı geniş, açık bataklıklar- çevrili olan bu arazi, sevgili bekçimiz Bogdan tarafından sıkı bir şekilde kontrol edilen bir avcı cennetiydi.

1800'lü yılların ortalarında çarın halat fabrikası için çamaşırhane ve ahır olarak kullanılan arazi bir eve dönüştürülmüştü. Bir geyiğin üzerinden atlayabileceği kadar uzun, siyah demir mızraklardan oluşan bir şaheser olan çit, evin ve müstemilatın etrafına uzanıyordu ve bir zamanlar davetsiz misafirlerin çarın atlarını çalmasını engellemişti. Her bir mızrak, keskin bir elmasla uçlanarak sağlam duruyordu. Neredeyse iki kat daha uzun olan kapıların tepesinde, babamın en sevdiği cümle olan *Cennete Hoş Geldiniz*'in pirinç harflerle yazıldığı demir yapraklardan oluşan bir kemer vardı.

Kapılara yaklaştığımızda arabacı "Dört nala yavaşla!" diye seslendi, Afon yanımızda at sürüyordu. İki muhafız hazırolda duruyordu, Çar'ın saray el bombacılarının üyeleri, Çar'a onursal roller kazanacak kadar iyi hizmet eden adamlar. Rütbelerinin sonbahar üniformasını giymişlerdi; göğsünden aşağısı altın şeritlerle kaplı koyu mavi bir takım elbise giymişlerdi ve bir omuzlarında tüfek tutuyorlardı. Çar bize yıllardır aynı ikisini, Aleks ve Ulad'ı ödünç veriyordu.

Araba yavaşladı ve Afon adamların selamına karşılık verdi. Luba elini daha yaşlı ve cana yakın olan Aleks'e uzattı.

Uzandı ve kadının elini kendi elinin içine aldı. "Evinize hoş geldiniz leydim."

Atlar yere vuruyor, eve dönmek için bizim kadar sabırsızlanıyorlardı.

Luba gülümseyerek, "Sarayın kapılarını açabilirsin, iyi adamım," dedi.

Her muhafız tüm ağırlığını kapının yarısına doğru itti. Her biri tam kavisine ulaştığında, adamlar hazır olda durdu ve atlar ileriye doğru çekildi.

Tekrar hızlandık ve ağaçların arasından yankılanan büyük bir inleme sesi geldiğinde ve arabacı atları yavaşlattığında eve bir kilometreden daha az bir mesafedeydik.

Luba babamın yanına oturdu ve ellerini yanaklarına vurdu. "Bak!"

Bakışlarımı ormana çevirdim ve bir grup adamın -dört ya da beş- büyük bir kahverengi ayının etrafını sardığını gördüm; avcılarının sirkte ya da panayırda sergilemek üzere bir ayıyı canlı olarak yakaladıkları olağan yöntemle.

Kaçak avcılardan biri zavallı hayvanın üzerine oturup burnuna deri bir ağızlık takmaya çalışırken, diğerleri de boynuna doladıkları uçlarında toplar olan kırbaçlarla onu tutuyordu. Hayvan acınası iniltisini sürdürüyor, ayıların yaptığı o korkunç şekilde dişlerini şaklatıyor ve adamlar pençelerinden kaçınmak için zıpladıkça sağa sola savruluyordu.

Arabamızın yaklaştığını duyan adamlar kırbaçlarını bırakıp dağıldılar.

Max ayıyı görmek için yanımdan geçmeye çalışırken zorlukla nefes alabiliyordum. Onu geri çektim ve Agnessa ile benim aramda sıkıştırdım.

Afon tabancasını çekti ve geri çekilen adamlara ateş etti. Atlar kişnerken ve koşumlarına vururken Luba babamın elini tuttu. Barut sisi ormana bakışımı bulandırdı ve sis dağıldığında adamlar gitmişti.

"Yüce Tanrım," dedi babam, yüzünün rengi solmuştu. "Onları tanıdın mı?"

Agnessa soğuk elini benimkinin üzerine koydu. "Kapılardan nasıl geçtiler, Ivan?"

Tutsaklarından kurtulan ayı, deri ağzını sürükleyerek, bir kırbacı hâlâ boynunda asılı halde önümüze doğru atıldı.

"O özgür!" Luba ağladı.

Afon eğildi ve arabanın içine baktı. "Her şey yolunda mı?" diye sordu zoraki bir gülümsemeyle.

Kalbim göğsüme öyle sert çarptı ki sadece başımı sallayabildim. "Merak etme," dedi babam. "Bogdan bununla ilgilenecek."

Agnessa afallamış bir halde oturuyordu. "Yıpranmış bir bekçinin yapabileceği çok şey var, Ivan."

Babası bir elini Agnessa'nın dizine koydu. "Afon yanımızdayken bize hiçbir şey olmaz. Ama korkarım artık hepimiz daha dikkatli olmalıyız-"

Atlar hâlâ ürkek bir şekilde ilerlerken Agnessa Max'in buklelerini düzeltti. "*Dikkatli mi?* Burası imparatorluk ormanı. Bu adamlar asılmalı."

Peder, "Sadece daha uyanık olmamız gerekiyor," dedi.

Luba ayağa kalktı ve pencereden dışarı eğildi. "Çatıyı görebiliyorum!" "Ve biz de senin larını görebiliyoruz," dedi Agnessa, sesi kırılğan. "oturun."

Babam koltuğun altından metal kutusunu çıkardı ve göğsüne bastırdı.

Luba pencereden daha da uzağa eğildi. "Herkes dışarıda, Bogdan, Raisa..."

Eldivenlerimi topladım ve hizmetkârları selamlamadan önce kendimi sakinleştirmeye çalıştım.

Ne de olsa Tanrı'nın bizim için hazırladıklarını değiştirmek için kimsenin yapabileceği çok az şey vardı.

BÖLÜM 6

Varinka

1916

Kontesin fal baktırmak için kasabanın dışındaki *izbamızı* ziyaret ettiği gece kurtlar sessizdi. Kurtlar akıllı hayvanlardır. Eşleriyle karşılaştıklarında anlarlar.

Karanlık çöktü ve Mamka'ya kontesin okuması için temiz bir gecelik giydirdim. Taras'ın onun için huş ağacı kütüklerinden yaptığı, babamın yaptığı beyaz badanalı fırının yanında duran, bir fil kadar uzun ve geniş, odanın arka duvarının tamamını kaplayan yatağa oturdu. Üstünde uyudum, *her izbadaki* en iyi yataktı, aşağıdaki ateşten sıcaktı.

Taras iki yıl önce yaşlı vergi memurunun peşine düşüp paralarımızı geri aldığından beri hâlâ biraz şansımız vardı. Ölmek üzere olan bir çiçeğin bir kez daha açmaya çalışması gibi Mamka da gücünü toplayıp yeniden dikiş dikmeye ve fal bakmaya başladı. Ancak vergi memurunun şansı yaver gitmedi. Ormanda bir yerde Taras'ın bıçağına kurban gitmişti.

Yine de şans çatımıza yardım edemedi, sazlar yaşlılıktan kararmıştı ve geceleri yağın soğuk yağmur yer yer akmasına neden oluyordu. Malinov'un hemen dışındaki ormanımıza sonbahar gelmişti ve nefesimiz beyaz buharlar halinde geliyordu. Fırın son huş ağacı kütüklerini çabucak pişiriyordu ve oda soğuktu ama başucundaki donyağı mum Mamka'nın alnının ateşle parladığını gösteriyordu. Geceliğinin boynunu çekiştiriyor ve nefes nefese kalıyordu. Belki de veremdir, demişti yaşlı bir ebe bir hafta önce, gece ziyareti için ekstra ücret talep ederek. Belki de değildir.

Mamka'nın uzun ve omuzlarında dalgalanan saçlarını taradım ve kendi yaptığı gümüş rengi yatak ceketini giymesine yardım ettim.

En iyi işlerinden birini işledi. Başına incili bir başlık taktım, kendi annesinin *kokoshnik*'i. Hastalık onu nasıl da yaşlandırmıştı. Henüz kırk yaşında olmamasına rağmen gölgelerin içinde en az on yaş daha yaşlı görünüyordu ama elmacık kemiklerinin altındaki çukurlar ona asil bir görünüm veriyordu. Babası iyi bir aileden geldiği, saygın bir öğretmen olduğu ve kraliyet yatını bile gördüğü için bu anlamlıydı.

Mamka bir elini kaldırdı. "Çok yaklaşma, *Lyubov*."

"Sus. Gücünü okumaya sakla. Kontese onun için çalışıp çalışamayacağımı sormayı da unutma."

"Burada benimle güvende kalman daha iyi."

Yataktan bir adım uzaklaştım. "Sonsuza kadar kapalı kalamam."

"Kızma, Inka."

Yatağın yanında diz çöktüm ve elini elime aldım. "Sanırım iyi bir maaş ödüyordur."

Malikâne nasıl bir yerdi? Çarın kızları, grandüşesler gibi şık hanımların görüntüleri gözümün önünden geçti. Beyaz elbiseleri. Deri ayakkabıları.

"Lütfen gidebilir miyim?"

"Belki de." Titreyen muma baktı. "Belki mutfak yardımına ihtiyaçları vardır?"

"*Sor*. Eğer okuma iyiye evet diyecektir."

Mamka kollarını karnının üzerinde kavuşturdu. "Korkarım, Inka."

"Bu son okuma olacak, söz veriyorum, Taras ne yaparsa yapsın diyor."

"Yakın duralım

mı?" "Elbette."

Yağmur çatıda daha da şiddetlendi. Özel konuğumuzun üzerine yağacak mıydı?

Kontes için yatağın başucuna bir fincan kaynamış süt koydum ve tek sandalyemizi yatağa yakın, ama ziyaretçimizin bulaşıcı hastalıktan kaçabileceğini düşünebileceği kadar uzağa yerleştirdim. Müşteriler için geleceği tahmin etmek Mamka için daha zor hale gelmişti, çünkü yaşlandıkça imgelemler daha canlı, fazla gerçek hale gelmişti, ama insanlar bütün hafta fal baktırmak için geliyorlardı ve para yiyecek almamıza yardımcı oluyordu.

"Kartlarım..." Mamka yatağı okşayarak şöyle dedi.

Kırmızı bir kordonla bağlanmış büyük kehanet kartlarını cebimden çıkardım. İyi hissettirdiler, pürüzsüz ve yıpranmış, Fransız kartları: *Cartomancie Frangaise*, ama Rusça yazılmış. Her kart küçük renkli bir şaheserdi ve en iyisi de nadiren yanlışı çıkıyordu. Kartları ona uzattım ve o da göğsüne bastırdı.

Mamka'nın üzerinde mucizelerini sergilediği ıhlamur tahtasını kucağına koydum, sonra bir parça buhur yaktım ve dumanın kirislerden yukarı kıvrılmasını, orada asılı olan kurutulmuş bitkilerin yanından geçmesini izledim. Bunun ruhları cesaretlendirdiğini hissediyordu. Müşterileri de cesaretlendiriyordu, çünkü koku hastalığın tatlı kokusunu örtüyordu. İnsanlar geleceklere bakmak için neden ölümü göze alırlar?

Bizimle kendi tarzında ilgilenen Taras, kulübede bekler ve duvardaki en sevdiği çatlaktan her şeyi izlerdi. Kendimi bildim bileli orada yaşıyordu; babamın ona öğrettiği aletlerin arasında uyuyordu, çok zekiymiş, ta ki iki yıllığına Sibirya'daki hapishaneye gidene kadar, onu mümkün olan her kötü şekilde değiştiren bir yere.

Dışarıdan bir zil sesi, bir arabacının "*Oha!*" sesi ve bir kadın sesi aynı anda gelince aceleyle kapıya yöneldim. Kapıyı açtım ve mum alevi sanki misafiri bekliyormuş gibi parladı, sonra duruldu. Kapımızın dışında troyka durdu ve iki siyah at yeri eşeledi. Açık arabanın arkasında samur şapkalı, boynuna kadar kutup ayısı kürküne batmış bir kadın oturuyordu.

Kontes.

Arabacı halıyı attı ve kadın aşağı inip kapı aralığından geçerek kucağındaki ıslak köpeğe mendilini sürdü. O geçerken, samur kürkünün kalın kürkünü için neredeyse uzanacaktım. Ne kürktü ama, koyu kırmızıydı, üzerinde biriken yağmur taneleri mum ışığında parlıyordu.

Kontes, Mamka'nın ahşap üzerine boyanmış ikonalarından oluşan küçük köyünün bulunduğu güzel köşeye, doğu köşesindeki testere dişli rafa doğru adım atarken yeşil ceketli bir hizmetçi kapının yanındaki yerini aldı. Yukarıdaki kırmızı kandilin ışıltısı, Meryem Ana ve çocuk ile Mamka'yı hummaya karşı koruyan Aziz Winnoc'un gümüş folyolarına vuruyordu. Kontes, Mamka'ya küçük bir selam verdi.

Sonra Mamka'nın yatağına doğru ilerledi, şapkasındaki balıkçıl tüyü yürürken zıplıyordu.

Mum, gölgesini duvar boyunca yükseğe fırlattı ve kulakları ile boğazındaki elmasları canlandırdı. Ve *botları*. Kontesin eteklerine dikkatle baktım, arada bir gümüş ipliklerle dikilmiş inci grisi çizmelerini görebiliyordum. Bir dergide resmedilen Büyük Düşes Tatiana'nın giydiklerinin aynısıydı. Kendi dokuma huş ağacı kabuğu ayakkabılarımı örtmek için eteğimi çektim.

Kontes Mamka'nın başucuna doğru ilerledi, küçük kahverengi köpek kucağındaydı. O yanımdan geçerken ben de belimden eğilerek derin bir selam verdim ve delikleri gizlemek için önlüğümü sıkıca kavradım.

Daha dik oturup bir elini kontese doğru uzatırken Mamka'nın yatağının başına geçtim, sarayda bir leydi olan kuzenini ziyaret ettiği zamanlardaki tavırlarının hayaleti gibiydi. Eğer zavallı babama aşık olmasaydı hâlâ orada olabilirdi.

"Zina Glebova Kozlov Pushkinsky, Majesteleri," dedi Mamka temkinli bir gülümsemeyle. Elbette hepimizin adı Pushkinsky'ydi, o bölgede yaşayan alt sınıflar.

Kontes durakladı ve sonra pembe çocuk eldivenli elini uzatıp Mamka'nın elini kısa bir süre sıktı.

Kontes yavaşça Rusça, "Bana hasta yatağında yatacağım söylenmemişti," dedi. Mumdan çıkan domuz yağı dumanını sallayarak uzaklaştırdı.

Mamka en güzel Fransızcasıyla, "Özür dilerim Kontes Streshnayva," dedi. "Kendimi bu kadar kötü hissedeceğimi bilmiyordum."

Kontes bir an Mamka'ya baktı, sonra Fransızca cevap verdi. "Elbette, bunun olacağını herkesten çok sizin görmemiz gerekirdi." Komik bir kahkaha attı.

"Lütfen oturun," dedi Mamka.

"Bana kristal kahini olduğunuz söylendi, topunuz yok mu?" Ayakkabılarında çanlar olan karanlık bir kadın mı bekliyordu?

Mamka ona gülümsedi. "Siz oturana kadar başlayamam Kontes."

Kontes bakışlarını odada gezdirdi ve sonra yavaşça sandalyenin kenarına doğru eğildi. "Semaver yok mu?"

"Hayır, Kontes. Vergi için alındı. Geri almaya çalıştık ama çoktan şehre gönderilmişti."

Mamka sesini sabit tuttu ama o korkunç günde ikimiz de ağlamaya başlamıştık.

Kontes kolundaki yağmur damlalarını fırçaladı. "Ne de olsa vergi ödemek gerekiyor."

Mamka başıyla yatak işaret etti. "Çay yok ama kaynamış süt sizin için."

Kontes bardağı aldı, köpeğin burnuna tuttu ve köpek içerken küçük sesler çıkardı.

Bakışlarım Taras'ın kulübesinin tahta duvarına kayd, tahtaların arasındaki çatlaktan bir tutam beyaz nefes kaçtı. *Lütfen dışarı çıkma ve her şeyi mahvetme.*

"Sizi tanıyor muyum?" diye sordu kontes, zincirine taktığı lorgnette'i kaldırıp Mamka'ya bakarken.

"Aslında Kontes, babam şehirde öğretmenlik yapıyordu - belki biliyorsunuzdur-"

Kontes lorgnette'ini bıraktı. "Acelemi bağışlayın, ama devam edin."

Mamka geceliğinin yakasını fildişi gibi solgun bir yumrukta topladı. "Lütfen. Başlamadan önce ödeme olarak para istemediğimi belirtmek isterim."

"Bu bir ilk."

"Bunun yerine, kızım Varinka için personelinizde bir yer bulabilir misiniz? Kendisi çok çalışkandır."

Daha dik durdum.

Kontes bana baktı. "Oh, bu çok uygunsuz." "Çok güzel, değil mi?"

Mamka sordu. "Ve ben onu eğittim İyi. Çok okumuş ve tüm azizleri tanıyor. Her Yunan ve Roma tanrı ve tanrıçaları. Ona ve kocamın genç çırağına Fransızca öğrettim. Dili çok iyi öğrendi."

"Yemek odasında erkeklerin hizmet etmesini tercih ederim."

"Mutfak yardımcısı mı? Sütçü kız mı? Çocuklarla arası iyidir."

"Kaç yaşında?"

"On altı-"

"Ve bekar?"

Mamka sadece ellerine baktı ve kan yanaklarıma hücum etti. Köydeki her köylü kızı on beşine kadar evlenmişti. Benim hayatım asla onlarınki gibi olmayacaktı.

"Cumartesi günü banyo yapıyor mu?" diye sordu kontes.

"Her gün. Ve iyi Fransızca konuşuyor. Ona kendim öğrettim."

"*Gerçekten mi?* Neden olmasın, anlamıyorum. İyi Fransızca öğrenmek imkansız.

burada vahşi doğada yardım et."

Mamka elini kontese uzattı. "Pişman olmayacaksınız, söz veriyorum."

Ben mi? Kontes için mi çalışıyorum? Bu yemek odası da neydi? O odadan kalan yemekleri yememize izin verirler miydi? Üniforma giyer, kıyafetlerini yakından görür ve belki de parfüm sürerdim?

Kontes, Mamka'nın elini görmezden gelerek, "Ona ihtiyacım olduğunda haber gönderirim," dedi. "Ve eğer bu okuma iyiye beş kopek ödeyeceğim. Ben cimri değilim."

Mamka gülümsedi. "İyi o zaman." Okumaya başlarken her zamanki enerji patlamasıyla destenin ipini çekti, bir kartı soydu ve tahtanın üzerinde düzeltti. Görmek için parmak uçlarımda durdum, çünkü bu benim en sevdiğim kısımdı.

"İlk kart geçmişinizi anlatıyor." Üzerinde mavi bir denizden pırıl pırıl pembe bir sazanın atladığı balık kartını yere bıraktı.

Mamka gülümsedi ve kontese hızlı bir bakış fırlattı. "Balık çok iyi bir karttır. Zenginliğin güçlü bir sembolüdür."

Kontes kaşlarını çatı. "Zenginlik mi? Kör bir adam bile bunu görebilir. Kocam imparatorluk ailesinin bir kuzeni, bu yüzden elbette zenginlik görüyorsunuz."

"Bir sonraki kart şimdiki zamanı gösterecek," dedi Mamka. Destesinden bir kart daha çekti ve tahtasının üzerine koydu. Bu çocuk kartıydı. En sevdiklerimden biriydi, tüylü bir şapka takmış, elinde bir çember ve sopayla koşan küçük bir çocuğu gösteriyordu.

"yeni bir üye katıldı," dedi Mamka. "İki yıldır seninle birlikte."

Kontes hızlı bir nefes aldı ve ardından kolundan bir yelpaze çıkarıp çat diye açtı. "Bu doğru. Gerçi çok erken geldi. Başka ne var?"

"Şey..."

Kontes sandalyesini yatağa doğru yaklaştırdı. "Çıkarın şunu. Israr ediyorum."

"Bu bir çocuk, bir oğlan."

Bir çocuk! Kıskançlık içimde kıvrılıp duruyordu. Bu kontesin kızı bir erkek çocuk sahibi olduğu için ne kadar şanslıydı.

Kontes kendini kuvvetlice yelpazeleyerek mum alevinin kaçmasına neden oldu.

Mamka, yaldızlı tahtaya resmedilmiş şehit azizelerinden biri gibi, ışıltılı bir gülümsemeyle göğe baktı. "Gümüş bir gökyüzünün altında, gelinciklerle dolu bir yatakta doğdu."

"Bu doğru," dedi kontes. "Çarşaflarda kırmızı çiçekler vardı; yatağın gölgeliği gümüştü. Gerçekten yeteneklisiniz! Şimdi bana başka bir doğumun ne zaman olacağını söyle."

Mamka kâğıt destesini tahtanın üzerine koydu, kaşları çatılmıştı. "Hepsi bu kadar. Yoruldum."

Kötü hislerinden birini mi yaşıyordu?

Kontes yelpazesini kapattı ve tekrar koluna soktu. "Ama bütün bu yolu sel basmış yollardan geldim. Yolun yarısında uyuz bir kurt beni kovaladı."

"Kurtlar aç. Av bekçiniz bütün geyikleri öldürüyor-" "Ben de sizin çamurunuzda çizmelerimi mahvettim. Bana *hiçbir şey* anlatmayacaksın gelecek?"

"Yapamam-"

Kontes, "Bunu yaparsan senin için fazladan bir ruble daha var," dedi. Mamka ona baktı ve elindeki kâğıt destesini parmaklarıyla ovuşturdu. "Bana ne söyle yoksa kızın için bir yer bulamam. her şeyden sonra."

Mamka bir tablo gibi hareketsiz duran duvara baktı ve sonra kartlarını bir kez daha eline aldı. "Eğer ısrar ediyorsan, geleceği göreceğiz." Küçük bir hareketle bir tanesini yere bıraktı.

Tilki güvercini öldürüyor.

Mamka kontesin gözlerinin içine baktı. "Dört kız taşlarının üzerine düşecek."

"Hangi kızlar?" diye sordu kontes. "Benim sadece iki kızım var. Anlamıyorum."

"Büyükler ve küçükler." "Hiç mantıklı konu muyorsun."

Mamka kalasın üzerine bir kart daha çevirdi. Gemi.

"Bu kart seyahati anlatıyor," dedi Mamka, ka ları  atılmış bir halde. Kontes gülümsedi. "Daha fazla seyahat mi? Paris'e, umarım."

Mamka bir parmağının ucuyla kartın üzerindeki suyu daire içine aldı ve bakışlarını kontese dikti. "Erkek  ocuğın annesinden ayrılacağı yazıyor."

Kontes köpeğine daha sıkı sarıldı. "Anlamıyorum."

" ocuğın dinlenmeden önce dört kez sudan ge eceğı yazıyor. Sadece me alenin altında olduğu zaman güvende olacaktır."

Kontes, "Bir yanlışlık olmalı," dedi. "Ne me alesi?" Mamka paketten bir sonraki kartı alıp tahtasının gölgeli ucuna yerleştirirken parmakları titriyordu. "Bir sonraki kart çok önemli, bu yüzden iyi dinleyin." Mumu yerinden kaldırdı komodinin üzerine koydu ve aşağı doğru eğerek gözlerini kısarak karta baktı. Alev sıçradı ve tahtanın üzerine balmumu püskürttü.

Tırpan.

Sırtımdan aşağı bir korku ürpertisi aktı.

"Ah-" Mamka mumu bana uzattı ve sanki sokulmuş gibi tahtayı itti ve kartlar yatağa kaydı. Bir yumruğunu ağzına geriye doğru yığıldı ve kontese el salladı. " imdi git."

Mumu, suç teşkil eden kartın yatak örtülerinin üzerinde yüzüstü durduğu yatağa yakla tırdım. Yeterince masum görünüyordu: altın bir buğday demeti, dibinde duran gümüş kanatlı tırpan. Ama o karttan hiç iyi bir şey  ıkmamı tı.

Kontes, "Peki ya geri kalanlar?" diye sordu.

Mamka kontese salladı. "Daha fazlasını göremiyorum."

"Ama bütün bunlar ne zaman olacak?"

Mamka bakışlarını ellerimdeki muma çevirdi, gözleri irile mi ti. "Bildiyim her şeyi anlattım. Lütfen gidin."

Kontes kendini toparladı, ayağa kalktı ve kapıya doğru yürüdü. Rusça, "Pek de tatmin edici olmayan bir yolculuktu," dedi. "Beş kopeği hak ettiğinizi söyleyemem."

Yeşil ceketli hizmetçiye başıyla işaret etti, o da yatağın üzerine bir bozuk para attı ve aceleyle dışarı çıktılar.

Troyka gürleyerek uzaklaşırken Mamka'nın elini tuttum. Titriyordu, yüzü bembeyazdı.

"Yorgun musun, Mamka?"

Taras ayı postu paltosunu giymiş olarak odasından fırladı ve Mamka elimi sıkıca kavradı. Dört adımda yatağın yanına geldi, *uşankasının* kulakları bir köpeğin kulakları gibi sallanıyordu. Duvardaki gölgesi üzerimizde belirdi.

Taras parayı kaptı. "Bir kopek mi? Parazit."

Hayal kırıklığına uğramış yüzümü Mamka'dan sakladım. Bir kopekle bir parça ekmek alamazdım.

Mamka arkasına yaslanmış, başını yastığa koymuş, önüne bakıyordu. "Ne oldu, Mamka? İyi bir okuma yapmışsın."

"Hayır. Ona

söyleyemezdim." "İyiymiş."

"Hayır. Hepsini gördüm, Inka. Bilmiyorsun."

Taras parayı cebine attı. "Bu o domuzun işine yarar. Acı içinde öldüğünü göreceğim."

BÖLÜM 7

Eliza

1916

Henry The Hay'i satın aldıktan sonra birkaç küçük tamirat yaptı ama işleriyle o kadar meşguldü ki oraya birkaç kereden fazla gidemedi. Onu tamamen aklımdan çıkardım ve şehir hayatına odaklandım.

ve diğer iki favori şeyim: Sofya ile yazışmalarım ve yurtdışı seyahatimiz. Sofya hafta içi her gün hiç aksatmadan mektup yazardı ve ben de Manhattan'daki dairemizin oturma odasındaki kanepede aynı yere oturup mektup beklerdim. Peg o gün mektubu bana uzatır uzatmaz açacağımı zarfın içine kaydırdım.

Sevgili Eliza,

Dün şehirden taşraya çıkarken ne kadar korkunç bir zaman geçirdiğimize inanamayacaksınız, gerçekten bir romandan fırlamış gibiydik. Bir arabaya bindik ve vahşi bir kalabalık tarafından kuşatıldık, en üzücü vakalar, anneler ve ziyan olmuş bebekler, terk edilmiş askerlerle doluydu. Bunu anlatacak kadar yaşadığımız için şanslıyız. Zavallı Justine sinir krizleri geçiriyor ve korkarım onu eve göndermek zorunda kalacağız, Max için bakıcımız kalmayacak....

Mektubunu özenli bir imza ve Luba'nın kucağındaki küçük Max'in fotoğrafıyla kapattı, şimdi hafif buklelerden oluşan bir halesi olan yakışıklı bir bebektir. Her zamanki gibi ondan haber almak ne güzeldi ama vahşi bir kalabalığı ne zaman ciddiye alacaklardı ki?

Dikkatimi yaklaşan seyahatimize verdim. Avrupa'daki savaş planlamayı zorlaştırdığı için düzenlemeler sonsuz görünüyordu,

Ama o sonbaharda her gün ateşkes söylentileri çıkıyordu, ben de en iyisini umdum ve kendimi hazırlıklara verdim. Toplanması gereken bavullar vardı ve Henry'nin gideceğimiz yer konusundaki gizemiyle terzimizi her iklime uygun kıyafetler hazırlamakla meşgul ettim.

Serin bir sonbahar öğleden sonrasıydı, Peg ve ben sahip olduğum tüm giysileri dairemizin kocaman oturma odasına atarken havada yağmur tehdidi vardı. Asıl adı Julia Smith olan Peg, sık sık bakıma ihtiyaç duyan, ince, çekik gözlü bir İrlanda gülüydü. Kaymaktaşı gibi bir teni ve ne kadar toka kullanılırsa kullanılsın asla yerini bilmeyen, asi bir baş dolusu kahverengi saçı vardı.

Bu daire Manhattan'da East Fiftieth Street 31 numarada yüksek tavanlı bir yerdi, gerçekten de üçümüz için çok büyüktü, beş yatak odası, hizmetçi odası ve hoş bir kütüphanesi vardı. Geniş oturma odasını profesyonel bir dekoratörün eli değmeden bıraktım ve kendim dramatik bir Paris düzenini çağrıştırdım, çok sayıda Louis XV kanepesi ve sandalyesi, Fransız sahnelerinin gravürleri ve yaldızlı bir konsol masasının üzerinde büyükannemin yükselen trumeau aynası ile döşedim. Doğru türde likörlerle dolu bir chinoiserie katlanabilir bar ve babamın Sarouk halısı Doğu'nun tadını yeterince kattı.

Peg tüm bunların arasında valizlerimizi odanın etrafında bir daire şeklinde dizdi; annemin Goyard gardırop sandıkları, makyaj çantaları ve şapka sandıklarından oluşan bir Stonehenge, her biri kendi plakasıyla sabitlenmişti: *Malles Goyard 233 Rue St-Honoré Paris-Monte-Carlo-Biarritz*.

Gin Lane'deki bagaj odasından çıkarılan sandıkların görüntüsü bile maceraya dair güzel olan her şeyi çağrıştıırıyordu. Siyah-şevronlu keten ve pamuklu kumaş astarları, turuncu deri kemerleri ve sert denizler ve daha da sert kargo çocukları tarafından ezilmiş pirinç donanımlarıyla, hala ailemin son *yolculuk eklerinin* kalıntılarını taşıyorlardı. Kumaş kaplı çekmecelerde kurumuş lavanta parçaları. Bir yığın tüllü, belli belirsiz naftalin kokulu, zümrüt rengi, pembe ve turuncu sarılar. Bir parmağımı şapka sandığının kenarına kırmızı renkle işaretlenmiş annemin baş harflerinin hayaletinin üzerinde gezdirdim. CWM. Caroline Woolsey Mitchell.

Bir çekmeceye sıcak bölgeler için keten ve çeşitli eldivenler koydum. Dağlık bölgeler için gabardin ve yünler. Ekleyelim mi?

Muson yağmurlarına karşı yağlı deri paltolar?

Kızım Caroline bir deve sırtı koltukta Lord Byron'ın şiirlerinden oluşan bir kitap okuyordu, etrafı bizimle birlikte yolculuk yapan, boylarına göre dizilmiş bebeklerle çevriliydi, gözlerini kırpmayan, sessiz bir ordu.

Peg çoraplardan birini uzattı. "Onları giy ve istediğin kadar okuyabilirsin."

Caroline bakışlarını kitabından ayırmadı ve ince bir ayağını uzattı.

Peg çorabı Caroline'ın kaval kemiğinden yukarı yuvarladı. "İşte böyle."

Şapkalarını ekonomik bodrumlardan alan bir kıza göre Peg sokak kıyafetlerini iyi giyerdi ama hizmetçi üniformasını sadece genel bir öneri olarak kabul ederdi. Sert beyaz yakalı ve manşetli siyah elbisesini giymeyi nadiren unuturdu, ama aksesuarlar genellikle eksikti, siyah çoraplarından biri bollaşmış ve ayak bileğine kadar düşmüştü, beyaz muslin taç başlığını ise hiçbir yerde bulamıyordu.

Peg o zamanlar Manhattan'daki hiçbir saygın evde çalışmazdı, çünkü en iyi hizmetçiler bir süredir bu ülkede bulunan İrlandalı kızlar olmasına rağmen, Peg banyo yapmayı pek hatırlamıyordu ve kesinlikle bir gün kraliçenin gazetelerini ütileyemezdi.

Yine de o gün ayakta olması ve dedikodu dergileri okumak ve çay dışında bir şeyler içmek için bir dolaba çekilmemesi iyiye işaretti.

Peg, ortanca çiçeklerinden bir çelenkle taçlandırılmış altın hasır bir şapkayı Caroline'in başının üzerinde gezdirdi. "Bu güneşi uzak tutar."

Caroline elinin tersiyle itti. "Hindistan'a gitmemeyi tercih ederim, anne. Betty ile kalabilir miyim? Onunla birlikte izci kızlara katılmamı istiyor."

"Bu da ne böyle?"

"Bu bir kulüp. Kızlar toplantılarda ev yapımı üniformalar giyiyor ve zorlu koşullarda hayatta kalmayı öğreniyorlar. Ateş yakmak için iki çubuğu birbirine sürtün. Bir patatesten bütün bir yemek yapmayı."

Peg şapkayı bagaja attı. "İrlanda'dan neden ayrıldığımıza benziyor."

"Lütfen anne. New Jersey'de bir gölete okul gezisine gidiyorlar."

"Babamın Hindistan'a gitmeyi planlayıp planlamadığını bilmiyoruz canım, ama bir Maharishi ile tanışmak istemez misin? Şok edici pembe bir sarı giymek?"

"Hiç de değil. Ormanda yürümek için can atıyorum. Bu sabah bunun hakkında bir şiir yazdım."

Peg, Caroline'ın ayakkabısının düğmesini iliklemek için diz çöktü. "Bir Maharishi ile tanışmak için sağ kolumu verirdim."

Caroline kancayı itti ve ayaklarını altına aldı. "Görmek istediğim tek şehir Stratford-upon-Avon."

Peg elindeki düğme kancasını kanepeye fırlattı ve bir kucak dolusu eşarby sandığın çekmecesine yerleştirdi. "İyi soneler yazmış olabilir ama Shakespeare o zavallı Anne'e hiç de sadık değildi."

Henry yanında arkadaşı Merrill ile eve geldiğinde sohbet etmek için bundan daha uygunsuz bir zaman olamazdı. Henry'm atletizmin gerektirdiği koordinasyonla kutsanmamıştı, bu da neyse ki beni huş ağacı kabuğu kanosu gibi keşiflerden kurtardı ve onu okumak gibi daha güvenli uğraşlarla sınırladı. Ama o Cumartesi farklıydı. Merrill ile tenis oynayacaktı.

İkisi de sınıftan çıkmış üniversite öğrencileri gibi apartman kapısından içeri daldılar. Toplumda sadece Merrill olarak bilinen Bay Richard Merrill, Henry'nin St. Paul's yatılı okulundan arkadaşıydı. Muazzam bir "kolları sıvama" enerjisiyle dolu olan Henry kendi servetini kazanmış, Merrill ise Wall Street'teki koltuğunu miras olarak almıştı. Henry çilek sarısı saçları ve akuamarin gözleriyle kutsanmışken, Merrill biraz daha uzun boylu ve kuzguni saçlıydı. Merrill, yakışıklı sanatçı Albert Eugene Gallatin sayılmazsa, doğu sahilindeki en uygun bekar olarak görülüyordu.

"Hi-ho!" Henry seslendi.

Merrill beni görünce durdu. "Merhaba, Eliza." Onu son gördüğümünden beri çok az değişmişti, belki gözlerinin çevresinde birkaç çizgi daha oluşmuştu.

"Aslında burada yaşıyorum."

Henry yanıma gelip beni yanağımdan öptü ve ben de mentollü pastil kokusunu aldım.

Elimi yanağına koydum. Sıcak. "Hâlâ öksürüyor musun?"

Caroline'ın ve en yakınındaki bebeğin başının üstünü öptü. "Merrill beni parkta bir tenis maçına davet etti. Üstümü değiştireceğim."

"Lütfen yapma, Henry. Dışarısı soğuk."

İkisi birbirlerini okulda tanıdıklarından beri, ben de dahil olmak üzere çeşitli konularda yumruk yumruğa kavga etmişlerdi. Yaralanmalar genellikle küçüktü ama Merrill bir keresinde Henry'nin hışmına uğramış ve iki gözü morarmıştı. Henry hemen Merrill'e şişliği indirmesi için iki biftek verdi, Merrill de Henry'nin pişirdiği biftekleri yedi ve o gece yine mutlu bir şekilde arkadaş oldular.

Henry, Caroline'i koridordan odasına doğru salladı. "Caroline uygun giysileri seçmeme yardım edecek, değil mi kızım? Ve bana bir Dubonnet hazırlarsın, Eliza?"

"Tenisten önce mi?"

"Çoğunlukla kinin."

"Sizi sıtmadan koruyacaktır," dedi Caroline.

Henry avuçlarını yukarı kaldırarak kollarını uzattı. "Gördün mü? Şifalı." "Tenise gelebilir miyim, baba?" Caroline sordu.

"Çalışman bir Almanca sınavın var."

Caroline ayağa kalktı. "Kayzer'den nefret ediyorum. O tam bir deli."

Henry geniş bir gülümsemeyle bana baktı. "Sanırım elimizde bir aktris var, Eliza."

"Bu ateşi körüklemeyelim, Henry."

Caroline'ın elinden tuttu ve aceleyle koridordan geçerek odasına gitti.

Henry'nin arkasından seslendim. "Lütfen gitme canım."

Henry, "Merrill'e bir limonata ikram et, Eliza," diye karşılık verdi.

Adımları koridorda geriledi ve Merrill gülümseyerek bana döndü. "Uzun zaman oldu."

Peg, eski bir Japon giysi katlama sanatı olan *furoshiki*'yi uygularcasına yavaşça bir kazağı katladığı sandığın yanında durduğu yerden bize kaçamak bakışlar attı.

"Çok meşgulüm, Merrill. Gizemli bir yolculuk için hazırlanıyorum. Hindistan'a gitmeyi umuyorum."

"Hindistan'ın vahşı doğası mı? Orası cehennem gibi sıcak." Sandıktan tüllü, turuncu bir sari çıkardı ve ışığa tuttu. "Bunu mu giyiyorsun? Kadınların sessiz, muhafazakâr ve özenle dikilmiş kıyafetler giymesini tercih ederim."

Merrill yerine Henry'yi seçmem şaşırtıcı mıydı? Henry'nin esnek ve iyi mizah anlayışının hiçbiri onda yoktu. İnkâr edilemeyecek kadar çekici olmasına rağmen Merrill neredeyse fazla tipik bir yakışıklıydı ve bir yüzü ilginç kılan kusurlardan yoksundu. Tuhaf bir yara izi ya da hafif bir ısırık gibi.

Sari'yi ondan kaptım ve Peg'e uzattım. "Elbette biliyorsun, Merrill."

"İnsanların neden seyahat ettiği bir muamma-"

Merrill, Staten Island'a gitmenin riskli olduğunu düşünüyordu.

"Henry'yi tenise götürmek zorunda mısın, Merrill? Onu sadece koşturacaksın ve ateşi çıkabilir."

"Dostça rekabette yanlış bir şey yok." Merrill bir elini uzattı. "Seni görmek güzel, Eliza."

Etrafindan dolaşıp, kırmızı bir piyano şalını katlayarak örtülerimin bulunduğu sandığa doğru yürüdüm. İnsan seyahat ederken asla çok fazla dış giysiye sahip olamaz.

O da takip etti. "Bir ara arayı kapatmak güzel olurdu. Konuşmak." Bir elini sırtımın alt kısmına koydu. Eski günlerde birlikte dışarı çıktığımızda bunu kaç kez yapmıştı?

Kenara çekildim. "Ne hakkında, Merrill canım? Henry'nin içkisini hazırlamam gerek."

"Sadece, eski günler, sanırım."

Merrill'i şehirde sosyal etkinliklerde görmüş olsam da, onunla birbirimizi sosyal olarak kısaca görmemizin üzerinden on iki yıl geçmişti.

Kazağının koluna dokundum. "Jackson denen kızla görüştüğünü duydum. Oldukça iyi birine benziyor ve senin basit yaşam tarzını paylaşmaya istekli olacaktır." Şalı Peg'e uzattım ve o da bagajın çekmecesine attı.

"Bu da ne demek oluyor?"

"Oh, dürüst olalım canım, çalışmadığın zamanlarda bir yerlerde top peşinde koşuyorsun."

"Safariye gitmemi mi tercih ederdin?" "Neyi tercih ettiğim hiç önemli değil."

Henry beyaz ördek pantolonu ve keten gömleğiyle oturma odasına geri döndü, Caroline da yanında, selofanından bir nane şekeri çıkarıyordu.

Merrill bir baskıyı incelemek için duvara yaklaştı.

"Siz ikiniz ne planlıyorsunuz?" Henry sordu. "Yaşlı Merrill'e bir ders vermeye gidiyorum."

"Henry, evde kal ve bavullarını düzgünce hazırladığından emin ol. Yağmur yağacak ve hiçbir şey kanıtlamaya gerek yok canım. Herkes sportif olmak zorunda değil."

Henry bir havluyu ensesine çekti ve iki ucundan tuttu. "St. Paul'de tenis oynadım."

Merrill, "Öyle iddia ediyorsunuz," dedi.

Henry beni yanağımdan öptü, bıyıkları yanağımı hoş bir şekilde sıyırdı ve ikisi de arkalarına bile bakmadan kapıya yöneldiler.

"Kal ve Dubonnet'ini iç, Henry."

Aceleyle kapıdan çıktılar.

Henry omzunun üzerinden, "Kazanana kadeh kaldıracacağız, o yüzden beklemeyin," diye seslendi.

Peg kapıyı arkalarından kapattı ve sesleri kesildi. Pencereye çıktım ve Henry ile Merrill'in aşağıdaki sokağa çıkışlarını izledim. Henry bir puro yaktı ve Merrill tenis raketini sallayarak yürürken gökyüzü binaların tepelerinde kararıyordu.

Sonra toparlanmaya geri döndüm. Hindistan'ın vahşi doğası için ne kadar hazırlıklı olursa azdır.

-

Henry döndüğünde gece yarısını geçmişti ve şüphesiz yenilginin üzüntüsünü Dubonnet'de boğarak odasına doğru sendeledi. İyi geceler demek için içeri girdiğinde uyuyormuş gibi yaptım, nefesimi derin ve ritmik tuttum. Henry yanında duruyordu.

Uzun bir süre başucumda durduktan sonra odasına geri döndü.

Ertesi sabah ata binmek için erkenden uyandım. Henry odasından çıkmayınca binici kıyafetlerimi giydim ve Thomas beni Central Park ahırlarına götürdü. Caroline arkadaşı Betty Stockwell'i bir geceliğine ziyaret ediyordu, bu yüzden Betty'nin annesi Amelia -Sosyeteye takdim günlerimizden beri arkadaşım, sabah gezintimde bana katıldı.

Muhteşem, berrak bir sonbahar günüydü, çünkü fırtına geçip gitmiş ve gökyüzünü masmavi bırakmıştı. Central Park'taki Bridle Path'ten kuzeye, rezervuara doğru sürdük. Orada çoğunlukla yalnızdık, çünkü kuşluk vakti sivil süvarilerin büyük bölümünü bayanlar oluşturunuyordu. Amelia'nın sabahın büyük bir bölümünü tuvalette geçirdiği belliydi, kestane rengi saçları bir fularla arkaya toplanmıştı. Kızı Betty, kestane rengi saçlarının yelesi, dul kadının tepesi ve rahat konuşma tarzına kadar her yönüyle ona benziyordu.

"Senin Caroline öğretmenin göz bebeği, Eliza. Bayan Webb bir kızı olsaydı onun her yönden Caroline gibi olmasını isteyeceğini söyledi. Ona kim koçluk yapıyor?"

"Gerçekten, Amelia. Caroline tıpkı babası gibi."

"Betty'ye özel ders verdiriyordum ama genç adam yorgunluğunu öne sürerek istifa etti. Gençler bugünlerde çok hassas. Belki de en iyisi budur. Latinler hiçbir zaman bir kıza koca bulamadı. Erkekler sadece sıcak bir vücut istiyor. Richard, Cook'u yatakta benimle aynı anda görmek isterdi. Karanlıkta aradaki farkı anlayamaz ve tarçın onu her zaman heyecanlandırır."

"Bazen kocaların hayatı zorlaştırdığını düşünüyorum."

"Gerçek toplumda yolunuzu bir kadın olmadan bulmaya çalışın. Florence Schermerhorn'un James'i bir İncil satıcısının karısıyla kaçtı. New York'taki tüm kapılar yüzüne kapandı, zavallı kız. Larchmont'a taşınmak zorunda kaldı ve tek talibi de peruk takan yaşlı bir papaz."

Baraj gölü boyunca ilerledik ve iyi bir dörtnal için can atmama rağmen atları tırısı kaldırarak saatte altı mil hız sınırını aşmadık. Ağaçlar üstümüzde parmaklarını birbirine geçiriyor ve atların toynakları yumuşak patika boyunca hoş bir gümbürtü çıkarıyordu.

Henry'nin uyandığını ve sert bir kahve istediğini hayal ettim. Ağrıyan başını ve zedelenen egosunu tedavi etmek için sadece Peg'in orada olması ona iyi gelmişti. Belki de bu ona yağmurda tenis oynamamayı öğretirdi.

-

AMELIA ile öğle yemeğinden ve kinin tabletleri ile diğer seyahat malzemelerini almak için çıktığım alışveriş gezisinden sonra, kollarımda kahverengi kâğıt torbalarla eve döndüm. O zamana kadar Henry'yi affetmeye karar vermiştim. Ne de olsa sadece benim için gösteriş yapıyordu ve yolculuğumuzda bunu edecekti.

Peg beni kapıda karşıladı, yüzü çillerin arasında pembeleşmişti.

"Bay Ferriday'in kötü, hanımefendi," dedi yumruklarını sıkarak Çenesinin altında.

"Nasıl kötü bir yol?"

Bir eliyle göğsünü sıvazladı. "Burada sorun yaşıyorum."

İçimde bir korku parıltısı belirdi. "Ne zamandan beri?" Çantalarımı bıraktım.

"Bu sabah tepsiyi getirdiğimden beri, hanımefendi." Henry'nin yatak odasına doğru ilerledim.

Peg de onu takip etti. "Genellikle saat yediyi vurduğunda dimdik oturur ve 'Peg Smith, bana bir galon kahve getir' derdi ama bugün anlamsızca konuşuyor, panjurlar düzgün kapanmamış."

Odasına vardığımda kapı aralıktı, kahvaltı tepsisi koridorda duruyordu ve dokunulmamıştı.

"Tepsisini içeri getirmedin mi Peg?"

Koridorda durmuş, kollarını beline dolamıştı. "Başladım hanımefendi, ama ya bir şey yakalarsam?"

Odaya girdim. Henry yatağın üzerinde, yan yatmış, bir kolu kazağının dışında, hâlâ yapılı yatağın üstünde yatıyordu. Kalçasına dokundum ve yünün ıslandığını hissettim.

"Kapat şu pencereyi Peg. Ona bir battaniye getiremedin mi?"

Henry titredi ve ıslak bir öksürük havladı.

Peg kapı aralığında durdu. "Annem Joanie Sullivan'ın kuzeninin akciğer hummasına yakalandığını söyledi-"

"Şu ıslak giysileri çıkarmama yardım et." "-ve şafak sökmeden ölmüştü."

Peg kapı aralığında durmuş, parmaklarını dudaklarına götürmüştü. Büyük bir çabayla Henry'nin kazağını başından çıkardım ve altındaki gömlek ona yapıştı. Annem ne yapacaktı? Neden onların hemşirelik konuşmalarına daha fazla dikkat etmemiştim? Bir elimi alnına bastırdım. Sıcak.

Henry dişlerini gıcırdatarak, "Dün gece odana geldim," dedi. "Söylemek istedim-"

"Sessiz olun,
şimdi."

"Biletler-"

"Hangileri, Henry?"

"Seninle her yere gitmek istiyorum, ama..." Henry gitti. "İyi değil mi? Tabii ki iyi . Sadece ateşin var."

Omzumun üzerinden Peg'e baktım. Kapı aralığından bize bakıyordu, ancak bakışlarım onunkilerle buluştuğunda gözleri tavana kaydı.

"En azından bir leğen, ılık su ve temiz bir sünger getirin. Termometre de mutfakta."

Tereddüt etti.

"*Şimdi* Dr. Forbes'u ara, *acele* etmesini söyle ve annemi de...."

Peg .

Henry'nin gömleğini çıkardığımda tüm vücudu korkunç bir şekilde titriyordu.

Peg elinde bir leğenle döndü ve leğeni kapının hemen içinde yere bıraktı.

Yerdeki leğeni aldım. Soğuk. "Dr.

Forbes geliyor mu?" diye sordum.

"Hat meşgul."

"Anne?"

"Gin Lane'i aradım ve annenizin daha bu sabah gribe söylediler."

Annem hasta mı? Ona en çok ihtiyacım olduğu anda nasıl hasta olabilirdi? "Termometre nerede?"

Peg şapkasını çıkarıp elinde sıktı. "Mutfağa baktım ve-"

"Peg Julia Smith, Dr. Forbes'un ofisine koşup onu derhal buraya getirmezsən derini yüzerim."

Peg olduğu yerde kalakaldı.

"Beni duydun *mu*?"

"Caroline'ı götürdüğüm doktor mu?"

"Hayır. Dr. *Forbes*. Otuzuncu Cadde'nin
aşağısında." "Fırının yakınında mı?"

"Hayır. Eczanenin yanında-" "Öksürük
şurubunu aldığım yerde mi?" "Evet-"

"Ama yirmi blok ötede." "Bir
taksi çağır, ama *git*."

Peg kaçtı, ben de mutfaktaki tüm çekmecelerde termometre
aradım ama bulamadım ve dairenin altını üstüne getirdim,
yataklardan battaniyeleri söküp Henry'nin üzerine serdim, ta ki
sadece kafası görünene kadar.

Tüm pencereleri kapattım, Henry'ye su içmesi için yalvardım ama
o korkunç öksürüğü hiçbir şey durduramadı.

-

Dr. Forbes nihayet geldiğinde öğleden sonra geç saatlerdi. Yatağa doğru
aceleyle ilerledi, Peg kapıda beklerken ceketini çıkardı. Başında
silindir şapkası ve alt köşeleri pas rengine dönmüş, kalın, siyah sığır
derisi çantasıyla seçkin doktorumuzu görünce tüm vücudum
gevşedi. Dr. Forbes yıllardır annemin kurtarıcısı olmuştu; kızıl
olduğumda başucumda oturmuş, Caroline'i ve vaftiz oğlum Max'i de
dünyaya getirmişti.

"Gelebildiğim kadar çabuk geldim," dedi. "Makattan doğum.
Beşinci Cadde'de çıkan bir yangın trafiği kilitledi."

Kat kat battaniyelerin altında bile Henry'nin derin bir öksürük
çıkarırken tüm vücudunun kasıldığını gördük.

Nasıl bu kadar çabuk kötüleşmişti? "Saatlerdir böyle öksürüyor,
Doktor."

"*Saatler mi?*" Dr. Forbes, Yeni Delhi'deki bir halı tüccarı gibi Henry'nin battaniyelerini geriye atmaya başladı. "En son ne zaman yemek yedi?"

"Emin değilim. Dün gece sanırım."

Çantasından bir termometre çıkardı ve salladı. "Ateşini ölçmek mi?"

"Termometre yok."

Termometresini Henry'nin kolunun altına sıkıştırdı. "Carry Woolsey'in kızının evinde termometre yok mu?" Dr. Forbes kaşlarını çattı ve iki parmağını Henry'nin bileğine bastırdı. "Neden daha önce aramadınız? O zehirli."

İçimden bir ürperti geçti. Zehirli mi? "Peg aradı-"

Dr. Forbes elinin tersiyle Henry'nin yanağına dokundu, sonra termometreyi çıkarıp okudu. "Ateşi var, Eliza. Başını kaldırın."

"Ona soğuk bir banyo yaptırdım."

"Bana ona soğuk bir banyo yaptırmadığını söyle. *Ilık* olmalı. Suyu kaynatın ve hafifçe soğutun. Soğuk banyo ateşi yükseltir."

Henry'nin dokunduğumda sıcaktan kavrulan başını kaldırdım ve bir yastık koydum. "Dün tenis oynadı. Islak kıyafetlerle uyudu."

"Neden? Ve tüm bu battaniyeler ateşini daha da kötüleştirdi. Tanrı aşkına su içmesini sağlayın."

Henry göğsünü tırmaladı ve güldü. "Çok sıcak anne. Neden bu kadar sıcak?"

Dr. Forbes pencereyi açtı. "Bunları açık tutun. Ciğerlerinde oksijene ihtiyacı var."

Bardağı dudaklarına götürdüm. "Ben Eliza, canım. Biraz su içmen gerek."

Henry onu tokatlayarak uzaklaştırdı. "Tanrı aşkına, kızım nerede?"

Dr. Forbes sakalını çekti ve Henry'ye baktı. "Sigara mı içiyordu?"

"Puro."

"Lobar pnömoni olabilir. Yine de sorumlu iki olası pnömokok türü var. Hangisi olduğunu kimse tahmin edemez."

Henry bir dizi öksürük krizine girdi ve boğuluyormuş gibi derin bir nefesle son buldu.

"Bir şeyler *yap*." Henry'nin yanında diz

çöktüm. "Çok yaklaşma, Eliza."

Henry'nin alnını düzelttim. "Harekete geçmelisiniz,

Doktor." "Bir serum var..."

". "

"Ancak yalnızca belirli türdeki eksüdatif materyallere karşı faydalıdır ve sipariş edilmesi gerekir."

"Başka ne var?"

"Arteriyel ponksiyon deneyebiliriz ama bu riskli ve oldukça yeni bir yöntem. Röntgen tedavisi çözüm sağlayabilir. Hidrasyon için bir Murphy damlası."

"Onu St. Luke'a götürmeliyiz. Bir ambulans çağırın."

Çantasına uzandı. "Hepsi ateşin içinde. Zaten bir hamleden sağ çıkamayabilir. Keşke daha erken hareket etseydik..."

Sesler koridorda yankılandı. *Caroline*.

Ağzından derin nefesler alarak Peg'in yanından geçip odaya girdi. "Baba-Betty'lerdeydim-"

"Kızım-" Henry onun sesine doğru döndü.

Kız ona doğru koştu. "Duyar duymaz geldim."

Yatağın karşısındaki Dr. Forbes bana başını salladı. Elbette Caroline onun yanında olamazdı. Zayıf ciğerleriyle bu söz konusu bile olamazdı. Ama kızımı babasından nasıl mahrum edebilirdim?

Caroline yatağın yarısına gelmeden onu bileğinden yakaladım. "Onu yakında görebilirsin, sevgilim. O sadece-"

Caroline kendini kurtararak yatağa doğru koştu ve kollarını Henry'nin boynuna doladı. "Buradayım baba. Seni bırakmayacağım."

Henry ona döndü. "? Arıyordum-" Dr. Forbes yatağın etrafından dolandı. "Burası çocuklara göre bir yer değil, Caroline." Ellerini kızın beline doladı ve onu kendine çekti. Henry'den.

Caroline huysuz bir kedi gibi dövüşüyor, kollarını savuruyor, Dr.'i tekmeliyordu.

Forbes. "O benim babam. Buna hakkım var-"

Henry bir elini uzattı. "Caroline-"

Dr. Forbes onu kapıya doğru sürükledi. "Derhal binayı terk etmelidir."

Caroline yanımdan geçerken elini uzattı, vahşi ve yalvaran gözlerle. "Anne, lütfen. Kalmama izin vermelisin."

Başka tarafa baktım. "Onu al Peg. Thomas onu Southampton'a götürsün."

"Hayır, anne-"

Peg, Caroline'in bileklerine yapıştı, onu Dr. Forbes'un elinden aldı ve kapıdan dışarı çekerek ayağıyla arkasından kapattı.

Kapalı kapı Caroline'ın son çığlığını bastırdı. "Buna hakkınız yok. O benim *babam*."

Henry kapıya doğru baktı. "Nerede o? Caroline mı?"

Dr. Forbes bir elini Henry'nin alnına bastırdı. "Geri dönecek. Önce sakinleşmelisin."

Henry'nin yüzüne çok acınası bir ifade geldi ve gözlerinde yaşlar birikti. "Kızımı istiyorum, lanet olsun."

Elini tuttum. "Yakında, sevgilim."

Henry gözlerini kapadı ve sessizleşti. Dr. Forbes çantasından kanvas bir turnike çıkardı, sonra bana baktı. "Sana daha önce hiç dua etmediğin gibi dua etmeni öneririm, Eliza."

Dünya yavaşladı.

Tek düşünebildiğim: *Benden ne istersen al ama ondan alma.*

BÖLÜM 8

Sofya

1916

Agnessa'nın ellinci isim günü yemeğinin sabahı, biz yemek odasında yemek yerken ağaçlarda kumrular ötüyordu. Ormanımızda son zamanların en sıcak sonbaharıydı ve hatta

Buzluktaki buzlar eriyip ılık bir havuza dönüşmüştü. Hepimiz masaya oturduk, Agnessa trompet kollu beyaz keten bir elbise giymişti.

"İçeri biraz hava girsin," dedi Agnessa.

Bekçimiz Bogdan pencereleri açmak için acele etti. Nazik mavi gözleri ve yıpranmış teniyle ne kadar iyi bir adamdı. Her mevsim dışarıda, avını ormanlardan ve bozkırdan kaçırmak için bağırıp kırmızı bezlerini sallamakta usta olan dövücü ekibiyle geçirdiği yıllardan dolayı bronzlaşmıştı. Yedi yaşındayken onun en kötü öğrencisi olmuştum, yine de bana sabırla ateş etmeyi öğretmişti. Rom ve yıpranmış deri kokardı, nişan alırken kollarıyla beni sarardı ve yıllar sonra ilk geyiğimi yakaladığımda gururlu bir baba gibiydi.

Alnında boncuk boncuk terler biriken Cook, üzerine badem serpilmiş geleneksel isim günü yüzük pastasını Agnessa'nın önündeki masaya koydu. Pasta da terlemiş, ganajın bir çiy tabakası oluşmuştu. Bunu yapmak için şekeri nereden bulmuştu ki? Karaborsadan, diye düşündüm, çünkü karneyle bile şeker satan bir bakkal nadiren bulunurdu.

Cook geri çekildi ve onay için bana baktı.

Luba bana doğru eğildi. "O sana aşık, kardeşim. Daha açık olabilir miydi?"

"Sen delisin," dedim, ama bu fikrin tatlı bir yanı da vardı.

Çoğu kişinin Baron Yury Vanyovich Vasily-Argunov olarak tanıdığı, hatırı sayılır toprak sahibi, yakışıklı bir bekar olan Aşçı'nın mutluluğu mutfağımızda bulması hepimizi ne kadar şanslı hissettirmişti. Agnessa onu yıllar önce bir akşam yemeğine davet etmişti ve az pişmiş bir suflenin tadına baktıktan sonra mutfağı ele geçirmiş ve bir daha hiç ayrılmamış, kendisine Aşçı dememiz için ısrar etmişti.

Sol elindeki yüzük ışığı yakaladı. Eski bir aile yüzüğüydü, büyük büyükbabasına Alexander II tarafından verilmişti, altın imparatorluk kartalı ile katmanlı geniş bir pembe altın bant, karnında şişman bir elmas. Agnessa bize yüzüğü satın almak için birçok teklif aldığını, hatta Çar'ın bile yüzüğe hayran kaldığını söylemişti. Erkeklerde pırlantayı hiç sevmem ama o belli ki buna değer veriyordu.

Luba kucağındaki takımyıldızları kitabını çıkarıp okumaya başladı.

"Terbiyeli ol, Luba," dedi Agnessa. "Hemen kaldır şunu. Yıldızlar. Ne kadar boş bir arayış."

Luba kitabı tekrar kucağına kaydırды. "*Damnante quod non intellegunt,*" diye mırıldandı.

Agnessa babasına baktı. "Ne o?"

"Anlamadıkları şeyi kınıyorlar" dedi.

Agnessa masa örtüsündeki hayali bir kırıntıyı fırçaladı. "Yıldızları çok iyi anlıyorum. Sadece tek bir yerde kalmalarını isterdim. Tüm bu hareketlilik. Rahatsız edici."

Luba bana baktı, gözleri kısılmıştı, sanki "Cehaletinden bu kadar mutlu olan bir insanla neden tartışalım ki?" der gibiydi.

Mülkümüzün çamaşırcılarından biri olan Raisa, saçlarını cılız, çilek sarısı örgülerle örmüş, nazik, iri kemikli bir kız, Agnessa'nın arkasında durmuş, kirli gri deveduşu tüyünden bir yelpazeyi sallayarak odaların havalanmasını sağlıyordu.

Bu ev bir tür sahtekârlıktı, ticari bir çamaşırhane den kır evine dönüşmüştü, hiçbir şekilde zarif değildi, ama yüksek tavanlar öyle görünmesini sağlıyordu. Annem hayattayken Fransız yemek odası sandalyelerini ve atalarından kalma portreleri kaldırmış ve evi rahat bir Rus tarzında dekore etmişti. Yerlere oturmak için yastıklar, duvarlara Rus halk resimleri yerleştirmiş ve evdeki her kabı -tencere, bardak ve sürahi- doldurmuştu.

Kendi topladığı yabani güllerle, havayı koklayan tatlı bir koku.

Agnessa bizimle yaşamaya başladığında, muhtemelen Rusya'ya dair tüm izleri silmek umuduyla Fransız mobilyalarını saklandıkları yerden çıkarttırdı ve yastıkları tavan arasına gönderdi. Ve annem.

Luba ve ben karşı çıksak da, Agnessa altın yemek odası mobilyalarını geri getirdi ve bazıları çok ürkütücü olan atalarının portrelerinin tozunu aldı ve onları evin önü boyunca uzanan İngiliz misafir odasına eşdeğer *olan zala*'ya astı.

Üst katta babamla Agnessa'nın, Afon'la benim ve Luba'nın odaları büyük merdivenin etrafında toplanmıştı. Annemin odası toplanmak için her zaman en sevdiğimiz yer olmuştu ve sık sık kuş tüyü yatakları yere serer, geç saatlere kadar konuşur ve şiir okurduk.

Dolaplarında özgürce oynamamıza izin verdi, Worth samur paltosunun içine girdik, astarı güneşten yanmış kollarımıza su gibi serin geldi. Ellerimizi turuncu ve zümrüt ipeğinden elbiselerin üzerinde gezdirdik ve kadife kimonolarını yanaklarımızda yumuşacık tuttuk. Annem bu zarif şeyleri nadiren giyerdi ve bunun yerine içinde kolayca hareket edebileceği daha rahat kıyafetleri, köylü kıyafetlerini ve bahçe pantolonlarını, siyah kanvas Çin terliklerini seçerdi.

Annem öldükten sonra korkunç bir kesinlik yerleşti, o kadar sessiz ve bükülmezdi ki. Babam annemin odasını kilitli tutuyor, anahtarı da her zaman yanında taşıyordu. Agnessa geldiğinde odayı açtırdı, annemin paltosunu temizletti ve kendisi için kaldırttı, çarşafı ve dantelleri Luba ve benim aramda paylaştırdı. Neyse ki Eliza'yla birlikte Paris'e yaptığımız tatil gezisi üzüntümüzü dağıtmaya yardımcı oldu, ama Rusya'ya döndüğümüzde Agnessa annemin anısını silmek için elinden geleni yaptı.

Agnessa annemin yatak odasını Fransız tarzında yeniden dekore etti, yatak ince ketenlerle döşendi, babamın arması her parçaya işlendi, dolap gri ve eflatun renklerde yeni Fransız modası kıyafetlerle doldu. Agnessa tuğlaları badanaladıktan, parlak boyalı Rus panjurlarını Fransız tarzında gri çiftlerle değiştirdikten ve cepheye İngiliz sarmaşığı diktirdikten sonra Luba ve ben evimizi zar zor tanıyabildik.

Max'i kucağıma aldım, bir kolumla karnını sardım, kaşıkla bir kaseden kaşa yerken gümüş folyo parti şapkasının saten fiyonkunu bir kulağının yanına bağladım. Afon masanın öbür ucundan ona surat yapıyor, Max'in sarı bukleleri titreyerek derin kahkahalar atıyordu.

Hizmetçiler yavru Volga mersin balığı ve Luba'nın yemeyi reddettiği tuzlu-ekşi *rassolnik*, sığır böbrekli salatalık çorbası gibi babamın en sevdiği yemeklerle dolu demir taştan tencereler getirdiler. Afon büyük bir zevkle yedi, belki de uzun zamandır korktuğu telgraf geldiğinden ve yakında Petrograd'daki alay karargâhına rapor vermesi gerektiğinden, bir süre böyle bir yemek görmeyeceğini düşünüyordu.

Babam sandalyesinde dimdik oturuyordu, tepeden tırnağa köy kıyafetleri içindeydi: açık kahverengi bol pantolon ve *rubaha*, köylü erkeklerin giydiği keten gömlek, yaka düğmesi açık, bir domuz kulağı gibi aşağı sarkıyordu. Elindeki gazetenin manşetinde şöyle yazıyordu: İNGİLİZLERDEN BÜYÜK İLERLEME. ALMAN HATLARI GERİ PÜSKÜRTÜLDÜ. O günkü haberler

hepimizi neşelendirdi. General Brusilov'un güneybatı cephesinde kazandığı kesin Rus zaferinin yanı sıra, Müttefikler yeni gizli silahları olan tankla Somme Muharebesi'nde kaydediyorlardı.

Agnessa bana doğru eğilerek karanfil ve ylang-ylang *kokuları* gönderdi, bu da beni *oeufs en cocotte*'umdan uzaklaştırdı. "Geçen hafta o falcıyı ziyaret ettim, biliyorsun."

"Demek oraya gittin. Ne zaman kaybı-"

"Adı Zina'ydı ve o..." Beni daha yakına çekti. "Küçük Max'in suyu dört kez geçeceğini söyledi."

"Falcılık şarlatanların işidir, Agnessa."

Afon bir parça siyah ekmeğe uzandı. "Bana hangi alaya atanacağımı söyleyebilir mi?"

"Geleceği görmeye çalışmanın kötü şans getirdiğini biliyorum ama o *oldukça* ünlü. En iyi insanlar onu görmek için her yerden geliyor. Roksana Petrovana'ya bir taş vereceğini söyledi ve o gece taş ondan çıktı."

"Senin isim günün hakkında konuşalım, Agnessa," dedim. "Babam güzel bir hediye hazırladı."

Daha yakına eğildi. "Benim bakış açıma göre, küçük Max siz ona hamileyken Amerika'ya giderken bir kez sudan geçti. O da

İkinci kez suyun geldiğinde ve o doğduğunda. Ve geri dönerken üçüncü kez karşıya geçti."

"Gerçekten-"

"Yani geriye bir geçiş daha kalıyor."

Böylesine sıcak bir gün için garip olan soğuk bir ürperti geçti içimden ve Max'i daha da yakınımaya topladım. Maxwell'i tüm yaz boyunca kalacağı ve bir lavaboya bile bakmayacağı kollarıma alacaktım. Başka bir kazaya daha dayanamazdım. Max henüz yürümeyi öğrenirken eli elimden kaymış ve düşüp çenesini derin bir şekilde kesmişti. Babam doktor çağırırken Agnessa ağlayarak evin içinde koşturmuş, ben de kan akışını durdurmak için eteğimi kullanmışım.

Max'in çenesindeki yara izine baktım ve karnıma bir ağrı girerek oradaki çıkıntıyı hissettim.

"Ve sonra cehennemin bağırsaklarını görmüş gibi baktı ve devam etmeyi reddetti."

"Umarım ona iyi ödeme yapmışsınızdır," dedi Peder, bakışlarını gazetesine dikerek. "Hassas kişiler size büyü yapabilir."

"Ona başka bir devrim olup olmayacağını sordun mu?" Luba, Afon'la karşılıklı gülümseyerek sordu.

Agnessa masa örtüsünü düzeltti. "Çar'ın askerleri herhangi bir isyanı bastıracaktır. Yönetmek onun ilahi hakkı, ancak bunu pek yapıyor gibi görünmüyor."

Yerimde kıpırdandım. Agnessa'nın masada Çar'ın adını anması ne kadar kötü bir davranıştı ama madem o başlattı, ben de konuya girdim. "Halkı açlıktan ölürken Çar'ın yirmi bir saraya sahip olması büyük haksızlık."

Luba bir dana çatalladı ve gözlerini dikti. "Askerler de aç. Bazı günler zar zor besleniyorlar, öyle değil mi baba?"

"Luba, hemen gidip Fransızca çalış," dedi Agnessa.

"Hemen," dedi Luba. Oturduğu yerde kaldı ve kucağındaki kitabı okudu.

"Biz gittiğimizde Çar, Fena'nın Evi'ni açık tutar mı sence?" Babama sordum.

Agnessa daha dik oturdu. "İsim günümde o yer hakkında konuşmak zorunda mıyız?"

Yoksul kadınlara yönelik evim yaygın olarak değerli bir amaç olarak görülse de, Agnessa bu konuda ya da annemle ilgili herhangi bir şey hakkında konuşmaktan nefret ediyordu.

Peder, "Bakanlığa yazacağım ve bunu denetlemelerini isteyeceğim," dedi. "Bu arada biz de burada önlem almalıyız."

"Doğru," dedi Agnessa. "Köylüler bizi seviyor ama ne olacağı belli olmaz. Gelip burayı ele geçirmelerini ve hepimizi köşe kiracısı yapmalarını izle."

"Babam onlara iyi davrandı," dedim.

Agnessa, "Umarım imparatorluk güçleri zümrüt madenlerini korur," dedi.

Afon ayağa kalktı. "Belki de Agnessa'ya hediyesini göstermeliyiz?"

Luba daha dik oturdu ve boynundaki kordonda asılı olan küçük kırmızı zil neşeli bir şingirti çıkardı. "Sürpriz zamanı mı?"

Yine Rusça konuşurken yakalanmış olmalıydı, bu yüzden Agnessa'nın cezası "şeytanın çanını" takmaktı. Agnessa, Luba'nın çanı sevdiğini ve bunu bir onur nişanı olarak gördüğünü bilmiyordu, çünkü Fransızca ve İngilizce daha moda olmasına rağmen, Rusça annemizin tercih ettiği dildi.

Agnessa, Tum-Tum'u daha yakına çekti. "İstediğim tek hediye doğruca Paris'e giden bir tren."

Babam ayağa kalktı ve Agnessa'nın sandalyesine doğru yürüdü. "Sadece birkaç gün daha, aşkım. Bakanlık ile yarım kalan işleri tamamlıyorum. Sadece en gerekli eşyalarını toplamaya başlamalısın."

"Bedeviler gibi çadırımızı katlayıp *hiçbir şey almadan* mı gideceğiz?" "Afon gittiğinde, hızlı hareket etmeliyiz. Bir kez geri dönebiliriz güvenli."

Agnessa bir küp peyniri köpeğin burnunun altına tuttu ve o da başını çevirdi. "Hediye devam edebilir miyiz? gereken çok şey var. Sadece Max'in isim günü yemeği için altı çeşit yemek."

"Hediye hakkında bir ipucu verin, baba," dedi Luba.

"Şey... oldukça büyük."

"Umarım bu bir ametisttir," dedi

Agnessa. "Uzaktaki ahırda," dedi babam.

Arazi bir ahır koleksiyonuna sahipti: tahıl çuvallarını depoladığımız yakın ahır, yirmi duraklı at ahır, mandıra ahır ve boş uzak ahır.

Agnessa ağlamak üzereydi. "Ahırları sevmediğimi biliyorsun, sevgilim."

"Gözlerini bağlayalım!" Luba söyledi.

"Gübre yüzünden," dedi Agnessa, bir burun deliğine şam peçetesini dayayarak. "Kokusunu evden alabiliyorum."

Babası elindeki peçeteyi çekip aldı, bir haydut mendili gibi üçgen şekline soktu ve Agnessa'nın gözlerinin etrafına bağladı.

Luba Agnessa'ya koştı ve onu kör bir insan gibi elinden tutup götürdü. Luba onu ahırlara doğru götürürken Agnessa Tum-Tum'u göğsüne bastırdı ve biz de onu takip ettik.

Grup halinde yürüdük. Max kalçamdaydı ve kollarımda sallanıyor, en sevdiği şarkıyı söylüyor, ancak her üç kelimeden birini doğru söyleyebiliyordu. Bu, Agnessa'nın ona öğrettiği, denizde küçük bir çocuğu yemeye karar veren denizcilerle ilgili ürkütücü bir Fransız çocuk şarkısıydı.

*Bir zamanlar küçük bir tekne
varmış Denizde hiç yelken
açmamış Ahoy! Ahoy!
Beş ya da altı hafta sonra tayınlar azalmaya
başladı Ahoy! Ahoy!*

Agnessa'nın serasının önünden geçerken yetişkinler de şarkıya eşlik etti ve rüzgâr tembel, tatlı şeftali kokusu yaydı. Ne kadar güzel, camlı bir sera portakal bahçesiydi, Paris'ten gönderilmişti, tepesi beyaz taraklı metalle süslenmişti; içeride, sonbaharda bile bodur limon ağaçları meyvelerle doluydu. Orada camın altında geçirdiğim zamanı, saksıları değiştirirken ve kökleri aşılarken ayaklarımın dibinde oynayan küçük Max'i, gardenyaların, Amazon orkidelerinin ve Bay Bahçıvan'ın pencerelere yapışan güllerinin sulu nefesini çok sevdim. Beyaz gülüne o kadar hayrandım ki, ondan bir raf dolusu tek tek bitki ürettim, her birinin kök yumağı sicimle bağlanmış çuval bezi bir ampul torbasına sabitlenmişti.

"Burada isteyebileceğim hiçbir şey yok," dedi Agnessa, bir eliyle önündeki havayı yoklarken.

"Sadece rahatla," dedim.

Luba, Agnessa'yı artık hayvanların bulunmadığı, ama saman kokusunun hâlâ burnuma geldiği uzak ahıra götürdü. Afon'la ben de onu takip ettik ve Afon elimi tuttu, adımlarımız sedir talaşı üzerinde yumuşaktı. Babam bizi içeri buyur etti. Bir duvara yaslanmış, bir boğa geyiği kadar uzun ve geniş, hantal, donuk yeşil metal bir kutu vardı. Sanki içinde küçük bir hayvan koşturuyormuş gibi gürliyordu.

Biz yaklaştıkça Tum-Tum hırladı ve Agnessa ona daha sıkı sarıldı. Babası Agnessa'nın elini tuttu ve metalin üzerine koydu.

"Hemen söyle bana, Ivan."

Agnessa'nın göz bağını çözdü.

Kaşlarını çattı, loş ışıktaki gözlerini kırıştırdı. "Yüce Tanrım, ne ?"

Luba metal şeye doğru adım attı ve ön taraftaki menteşeli kapıyı açtı. "Anlayamıyor musun? Bu bir buz makinesi, Agnessa. Gece gündüz senin için buz yapacak."

"Afon'un otomobil kulübünden arkadaşı çalıştırmak için bir jeneratör getirdi."

Agnessa, Tum-Tum'u Peder'e uzattı ve ağzı bir karış açık, hareketsiz durdu. "Kutsal Pederler. Oh, Ivan, Paris'ten döndüğümüzde istediğim kadar parti verebilirim." Deliğe uzandı ve ellerini soluk mavi küplerin arasında gezdirdi. "Ve benim sevdiğim berrak buz, sevgilim, bulutlu olanlardan değil."

Babası onun yanağına bir öpücük kondurdu, yüzünde gerçek bir sevgi ifadesi vardı. Bazen onunla uğraşmak ne kadar zor olsa da, onu mutlu ediyordu.

Agnessa avucunda iki küp tutuyordu, isim günü partisindeki bir çocuk gibi, sırayla her birimize gidip yeni hediyelerini gösterirken, yukarı doğru taranmış saçlarından birkaç bukle kaçtı. Max'e bir küp uzattı, Max avucunun içindeki küpe baktı ve sonra bir çığlık atarak küpü sedir talaşlarının üzerine bıraktı.

"*Froid!*" dedi.

Bu hepimizi kahkaha krizlerine soktu.

Ona sıkıca sarıldım ve küçük yeleşinin içinden kalbinin atışını hissettim. "Evet, hava çok soğuk sevgilim."

"Ben dünyanın en şanslı kadınıyım," dedi Agnessa uzaklara dalan bir gülümsemeyle, küp avucunda küçük bir su birikintisi oluştururken.

-

ERTESİ SABAH uyandım ve Afon'un yanına sokuldum. Karnımı sırtına bastırıp pijamasının üzerinden kalça kemiğini hissettiğimde neredeyse hiç kıpırdamadı. Sadece bir haftalık boğaz ağrısı yüzünden ne kadar zayıflamıştı. Belki de o gitmeden önce birkaç saat baş başa kalabilirdik. Max'in doğumundan beri beni bu şekilde görmezden geliyordu, belki de başka bir zor doğum yaşayacağımdan korkuyordu. Dr. Abushkin başka bir çocuk sahibi olamayacağımı söylemişti ama neden onun yanıldığını kanıtlamayalım ki?

Yataktan kalktım ve atımı görmek için sabırsızlanarak saçlarımı topladım, annemin bana öğrettiği gibi sadece beş toka ile yapmanın gururunu yaşadım. Çeyizimi düşünmek için düğün sandığıma doğru adım attım.

Parmaklarımı toz mavisi bir kaşkorsenin ipeğinde gezdirdim. Agnessa'ya göre erkekler kadınlarda maviden nefret eder, siyah iç çamaşırlarını ya da hiçbir şeyi sevmezlermiş. Çekmeceden dantelli, bej rengi bir korse kılıfı çıkardım ve çıplak tenimin üzerine geçirdim. Korseyi göğsümden sıkıca geçirip önden aşağıya doğru kancaladığımda, açık dantellerin görkemli örümcek ağları arasından skandal yaratacak ten parçaları görünüyordu. Üzerine bir bluz geçirdim, binici pantolonumu çektim ve Afon'a beni takip etmesi için bir not bıraktım.

Max uyanır diye Raisa'nın kıpırdadığından emin olduktan sonra Luba'nın odasına gittim. Yere oturmuş, bacak bacak üstüne atmış, bir şeyler makaslıyordu.

"Gezmeye mi geldin?" Bir elim kapı pervazındayken sordum.

Arkasına sakladığı gümüş makasın üzerinde ışık . "Meşgulüm."

Bu, üzerinde çalıştığı gizli projeydi. Luba ayrıntıları gizli tutuyordu ama gümüş kâğıtla ilgili olduğunu biliyordum, çünkü yatak odasının zemini gümüş kâğıt parçacıklarıyla doluydu.

"Kapıların dışına çıkma, Sofya. Güvenli değil."

"Herkesi geçebilirim."

"Agnessa seni bir daha o binici pantolonuyla yakalarsa kesin ölürsün."

"Peki ya seni makasla yakalarsa? Onları nereden buldun ki?"

Luba bir şeyleri elde etme konusunda saksağan gibiydi. "Onları Agnessa'nın dikiş sepetinden çalmadım. Tanrı'nın yıldızları üzerine yemin ederim."

"Bunu sadece yalan söylediğinde söylüyorsun. Babamın hayatı üzerine yemin et." Luba gülümsedi. "İyi yolculuklar, kardeşim."

Ahıra doğru yürürken atım Jarushka hafifçe homurdandı, okşanmayı ve havuçlanmayı bekliyordu. Elbette geleceğimi biliyordu, çünkü altıncı hissi vardı. İri yarı bir Kazak süvari atı ile Çar'ın ödüllü Arap kısraklarından birinin planlanmamış, gece yarısı ilişkisinin ürünü olan Jarushka, tüylü ayakları, kaba yelesi ve kuyruğu ve bir köpeğinki gibi aşağı sarkan sarkık kulaklarıyla görülmeye değer bir manzaraydı. Agnessa için yeterince yakışıklı olmasa da Jarushka üstün bir rüzgara, melek gibi bir mizaca ve süvari atlarının bildiği gibi sahibine sonsuz bir sadakate sahipti. Açık kestane rengi ve ipeksi yumuşaklığı ile benim için mükemmel bir attı.

Kapılardan geçip ormanın içinden geçen bir patıkaya çıktık, ağaçlar sonbahar renklerinin görkemli bir ışıltısına bürünmüştü. Jarushka'ya başını verdim ve çok geçmeden devrilmiş ağaçlardan atladık ve çalılıkların arasından geçtik, ilerledikçe yeni yollar açtık, saçlarımda serin bir rüzgar vardı.

Zamanın nasıl geçtiğini anlamadım, çok susadım ve geri dönmek için bir ahududu çalılığının yanında durdum.

İşte o zaman küçük, kaba kulübeyi gördüm. Neredeyse kaçıırıyordum, çünkü bir kaya çıkıntısının kenarına inşa edilmişti, yıpranmış ahşap duvarlar taşla aynı renkteydi. Yaklaştım. Çıplak bir penceresi olan, ön kapısı kaba bir halatla çekilerek sabitlenmiş, küçük, rahat bir yerdi.

"Orada kimse var mı?" Rusça seslendim, sesim ormanda sert ama garip bir şekilde kısık çıkıyordu. Sadece tarlakuşları cevap verdi.

Sıcak deri eyerden aşağı kaydım, Jarushka'yı bir ağaç dalına bağladım ve sonra kalbim çarparak pencereden bakmak için ayağa kalktım. Odanın sadece bir kısmını görebiliyordum, aletlerle kaplı kaba yontulmuş bir masa.

Kapıyı iterek açtım, bir izinsiz giren adımla içeri girdim ve büyük bir rahatlama yaşadım, orada kimse uyumuyordu. Ev gibi küçük bir yerdi.

masa ve üstü ayı postuyla örtülü bir karyola ile döşenmişti.

Nemli, mavi taştan bir duvar kulübenin arka duvarı olarak kullanılıyordu ve loş ışıktaki parlıyordu. Küf kokusu yoktu, sadece hoş bir nane kokusu vardı. Masanın üzerinde küçük bir balta ve birkaç tahta saplı alet, küçük altın ve gümüş parçacıklarıyla çevrili bir şekilde duruyordu. Orada bir bıçak duruyordu, yarısı tamamlanmıştı, bıçağı hâlâ pürüzlüydü. Sapından tuttum ve parmaklarımı gümüş kakmalı pürüzsüz ahşapta gezdirdim, serçe parmağımın tırnağından daha büyük olmayan siyah "T" harfi bıçağın yan tarafına kazınmıştı.

Pencereye doğru bir adım attım ve bitmemiş duvarın çivileri tarafından yanına çakılmış kartpostal koleksiyonunu taradım. Üzerlerinde Fransızca yazılar vardı ve soyunmanın çeşitli aşamalarındaki genç kadınları tasvir ediyorlardı. Bıçağın ucunu bir tanesinin üzerinde gezdirdim, çıplak bir kız banyo suyuyla dolu sığ bir leğenden kameraya gülümsüyordu. Tamamen çıplak olan bir diğeri ise flütünü üfleyerek sepetten bir yılanı büyülüyordu. Tepeden tırnağa hepsi sarışındı.

Bir anda kulübenin arkasındaki ormandan bir hışırtı sesi geldi. Masanın yanındaki toprak zemine çömeldim, zar zor nefes alabiliyordum. Duymak için zorlanırken kalbim dizlerime çarpıyordu. Ses yaklaştı ve bıçağın sapı avucumda kayganlaştı.

Bir anda kapı açıldı ve sabah karanlığında sadece ışığa karşı silüetini görebildim.

Ayağa kalktım. "Bıçağım var-"

"Beni kahvaltıda önce öldürmeyi mi hedefliyorsun?" dedi saldırgan geri çekilerek.

"Afon." Kan yeniden kollarıma hücum etti. "*Gerçekten mi?*"

Elinde bir parça ekmek, göğsünde matarası, sanki iyi bir otel odasına gelmiş gibi odaya adım attı. "Burayı daha önce hiç fark etmemiştim."

Bıçağı masaya geri koydum. "Geldiğini nasıl duymadım?"

Afon yanıma geldi, üzerinde hâlâ pantolonunun içine sokulmuş gecelik gömleği vardı. O sabah genç bir çocuk gibi görünüyordu, siyah saçları henüz taranmamıştı.

Gülümsedi. "Sanırım beni bir ordu gizlilik birimine atamalılar." Derin bir nefes aldı. "Bu yıl karaçam ağaçlarına inanabiliyor musun, Sofya? O çam kokusu ilaç gibi."

"Ağaç dikme uzmanı olmalısın."

"Peki ağaçlarımızı isteyen Alman ordularına kim karşı koyacak?" Küçük evin etrafına göz gezdirdi. "Oğlumuzu Agnessa'nın bakımına bıraktık, biliyorsun. Raisa'nın kasabadaki kuzenini görmeye gitmesi gerekti."

Ne kadar . Max, Agnessa ile mi? "Hayır, Afon."

"Agnessa makyaj masasının başındaydı, mücevher kutusunu ona bırakmıştı ama çok geçmeden gözlerine borik asit pedleri sürerek yatağına uzanacak ve onun dolaşmasına izin verecek."

"Onu da getirebilirdin."

"Bugün özgür bir adam olarak son günüm, Sofya. İyi bir ihtiyacım vardı." Bakışları duvardaki kartpostallara takıldı. "Burada kim yaşıyor? Bogdan mı?"

Kartpostalların yanına gittim. " sanmıyorum."

Arkamda durdu. "Oldukça iyi bir koleksiyon."

Yılan oynatıcı kartpostalı çividen çıkardım. "Hindistan'a hiç gitmedim ama böyle yapıldığını sanmıyorum...."

Afon kartı benden aldı ve cebine koydu. "İleride bilimsel bir çalışma için bunu ödünç almam gerekebilir."

Kollarımı beline doladım ve yanağımı göğsüne yasladım. "Seni özleyeceğim."

Beni kendisinden uzak tuttu. "Güçlü kal, sevgilim. Ağlamamalısın."

Mataranın kayışına uzandım ve başının üzerinden geçirmeme yardım etti. Dudaklarına götürüp içtiğimde, su bluzuma düştü ve altındaki danteli ortaya çıkardı. Suyu fırçalayarak uzaklaştırdı. Cesaretimi topladım ve onu dudaklarından öptüm.

İlk başta şaşırmış gibiydi ama öpücüğe karşılık verdi. Tadı siyah ekmek ve çaydı.

"Afon, daha iyi bir yer bulalım..."

Yanağımın çukurunu öptü ve boynuma doğru ilerledi. "Erken kalkmana sevindim."

Afon dudaklarını yavaşça boynumda gezdirerek nefesimi tutmama neden .

Bluzumun üst düğmesini açarken oldukça ciddileşti. "Bütün bir bahçe gibi kokuyorsun."

Gömleğimin iki düğmesini daha açıp ellerini korse kılıfının kenarlarından aşağı kaydırırken saçımdaki tokaları çektim ve sırtımdan aşağı düştü.

"Seni iç çamaşırlarıyla seviyorum, Sofya."

"Ya biri bize rastlarsa?" Ben sordum.

Saçlarımı avuçlarında topladı ve boğazıma yumuşak öpücükler kondurarak temiz hava, çam ve odun kokusu gönderdi.

Birden gözümün ucuyla pencerede bir şey gördüm. Önce bir bulanıklık. Bir anlık mavi bir gömlek.

Keskin bir nefes aldım. "Afon. Neydi o?" "Muhtemelen bir kuş," dedi Afon, dudaklarını boynumda gezdirerek. "Hayır.

Bir şey gördüm. Bir adam. *İzliyordu*."

Bizden çok uzakta olmayan ormanda bir silah sesi duyuldu, o kadar gürültülüydü ki titreşimini sırtımdaki taşa hissettim.

Afon beni göğsünün gümbürtüsünü hissedecek kadar yakınımaya çekti. Karanlık kulübede zar zor nefes alıyorduk.

"Kımıldama," diye fısıldadı Afon kulağıma. "Hemen döneceğim."

Afon aceleyle kapıdan çıktı ve silah sesine doğru koştu. Takip ettim ve kısa süre sonra ormanda yatan yaşlı Bogdan'a rastladık.

gömleğinin omzundan sızan kanla yere düştü.

"Sanırım otuz beşlikti. Doğruca içeri girmiş."

"Kimin gördün mü?" Afon sordu.

"Silahıma davrandım ama beni arkamdan vurdu."

Afon ve ben bakiştık. Belki de babam Paris'e hemen gitme konusunda haklıydı.

BÖLÜM 9

Varinka

1916

Kontesin evine gideceğim gün erkenden uyandım. Büyük, beyaz badanalı Rus fırınının üstündeki çocuk boyundaki hasır şilte yatağıma uzandım, babamın

Mamka'ya geceleri nefes alışını duyacak kadar yakındım.

Sonbahar ayı, babamın aydaki adam geceleri beni ziyaret edebilsin diye çatıya açtırdığı tavan penceresinden süzülüyordu. Ay netti, neredeyse dolunaydı; yukarıdaki yaşlı adam beni koruyordu, çünkü babam oradaydı.

Büyüdüğümü, evlendiğimi ve evi çocuklarla doldurduğumu görecekti miydi? Mamka bir gün çocuk sahibi olacağımı görmüştü. Ama bu asla olmayacaktı. Kesinlikle Taras'la olmayacaktı.

Yatağımda doğrudum. Böyle düşünceler çocukçaydı. *İzbamızı* asla terk edemezdim. Taras'ın dediği olursa sonsuza dek ormanda sıkışıp kalacaktım. Köy kızlarının giydiği keten elbiseyi, uzun, biçimsiz, yüksek belli bir *sarafan* giymeme ve saçlarımı bir tülbentle örtmeme rağmen yine de beni istiyordu. Karnıma asla bir çocuk koymayacaktı elbette. Anlaşmanın en önemli kısmı buydu.

En azından babam bana yukarıda mükemmel bir dünya kurmuştu, yatağım bir gemi kadar rahattı ve yan tarafına ip merdivenle iniliyordu. Yatağımın yanına Çar'ın dört kızının, grandüşeslerin resimlerini ilıştirmiştim. Elbiselerini, saçlarını ve mücevherlerini incelemekten hiç bıkmadım. Parmak uçlarımı öptüm ve sırayla her kıza bastırdım. Okumayı seven en büyükleri Olga'ya, sonra da "Mürebbiye" dedikleri Tatiana'ya. Maria, tatlı olan. Anastasia, palyaço. Ve siyah saçlı oğlan, Alexei, kardeşleri ve varisleri.

Yatağımı boydan boya kaplayan kitaplıkta duran kitaplarımızın arasında parmağımı gezdirdim. Cervantes. Dostoyevski. Grimm Kardeşler. Ünlü tablolardan oluşan koca bir kitap. Mamka ve tüm bu öğretmenler varken okula kimin ihtiyacı vardı ki? Babam tek başına bana dünyanın tarihini öğretmişti.

Merdiveni fırının kenarından aşağı indirdim ve Mamka'yı rahatsız etmemek için sessizce aşağıya indim ve iç çamaşırlarımın üzerine sargımı geçirdim. Mamka'nın kabaklarını pişirmeye başladım. Önemli bir gündü, bu yüzden elimi çabuk tuttum. Yağımı satmak için köye yürüyecek, sonra da kontesin malikânesindeki ilk iş gününe gidecektim.

Arkamda bir döşeme tahtası .

Taras'ın orada durduğunu görünce sıçrayarak ayağa kalktım. Sabahın sakinliği bir saniyede kayboldu ve öfkem alevlendi. O sabah özellikle iri görünüyordu. "Neden beni *korkutuyorsun?* Dışarıda ol-"

Omuz silkti. "Bu sabah bir geyik vurdum bile." Bakışlarını benimkilerden ayırmadı.

Yirmi yaşında, benden dört yaş büyük olan Taras, kavak gövdesi gibi bacaklarıyla kapı eşıği kadar uzun duruyordu, kestane rengi saçları ortadan ayrılmış ve kulaklarının arkasına toplanmıştı. Hapse girmeden önce onu ne kadar çok sevmiştim. Bu kadar değişmiş olarak dönmeden önce.

"Çar'ın ormanında avlanmak mı? Kesin asılırsın. Keten fabrikasında çalış."

"Ve o burjuva domuzunun cebine daha fazla para mı koyalım?" "Mamka'nın ekmeğe ihtiyacı var. Bir anlaşmamız var, Taras." "Aynen öyle."

Etrafindan dolaşıp faraşa gitmeye çalıştım. "Meşgulüm. Belki yarın."

Bileğimi yakaladı, neyse ki sol bileğimi, çünkü sağ bileğim kırıldıktan sonra hala iyileşiyordu.

"Lütfen, Taras."

"Daha fazla yağ yaptın mı?" diye sordu.

Boştaki elim ambalaj cebimdeki şişeye gitti, soğuk ve pürüzsüzdü. "Bunu satmam gerekiyor."

Yağım köyde çok değerliydi. Bazıları onun büyülu olduğunu ve ağırıları iyileştirdiğini söylerdi ama o sadece biraz nane katılmış keten tohumu yağıydı.

Odunluğa doğru başıyla işaret etti.

Geri çekilmeye çalıştım ama beni sıkıca tuttu. "Gün boyunca mı, Taras?"

Ama Mamka..."

Yüzünü benimkine yaklaştırdı. "Bir söz verdin ve bunu tutman gerekiyor." Kara zamanlarından birinin yaklaştığının işaretlerini biliyordum. Ağır nefes alıp vermesi. Gözlerinde uzaklara dalan bir bakış.

Bileğimi serbest bıraktı. "Baban kendisi söyledi. Erkekler karılarını arzulamalı, kadınlar da kocalarına saygı duymalı."

"Biz karı koca değiliz ve asla ."

Kulübesinin kapısına doğru ilerlemeye başladı. "Burada kalıp bunu almak zorunda değilim."

Onu takip ettim ve yatağın üzerinde sırt çantasına bir gömlek sıkıştırırken buldum. Oda sıcak ama karanlıktı; yatağı bir köşede özenle hazırlanmıştı ve küçük demir sobada ateş yanıyordu. İnce bir ışık duvara yapıştırılmış koleksiyonuna vuruyordu - babamın eski bıçakları, genç bir çocuk kadar uzun bir tırpan. Kendi elleriyle yaptığı ahşap işleme aletleri tezgahın üzerinde özenle dizilmişti: akçaağaç saplı bızlar ve keskiler, bıçak saplarına baş harfini damgalamak için kullandığı küçük demir bir "T" harfi.

"Baykal Gölü'ne giden yolu yarılamış olabilirdim ama buradayım." Bunlar gözyaşları mıydı? Onu sakinleştirmek için bana ihtiyacı vardı, çünkü Mamka onun krizlerinden birini daha kaldıramazdı. Ayrıca, annem ve ben bize yemek getirdiği için şanslıydık. Taras ormandaki küçük kulübesinde tek başına yaşayabilir ve bizi aç bırakabilirdi.

"Arkadaşın gelmiyor mu?" Ben sordum.

Vladi, Taras'ın şişman, küçük eski hücre arkadaşı, en zor zamanlarda izbaya gelir, yetersiz yemeklerimize dahil edilmeyi beklerdi.

"Kasabada bir toplantı düzenledi."

". " Kapıyı kapattım. "Sadece bu ."

İkimiz de kuralları biliyorduk. Ona masaj yaptım ve koruması karşılığında beni soyunurken izlemesine izin verdim. Dudaktan öpüşmek yasaktı. Belden aşağı dokunmak yok.

Taras tişörtünü başından sıyrıp ayağa kalktı, göğsünde bir ışık huzmesi vardı, kirpikleri dökülmemiş gözyaşlarıyla diken diken olmuştu. Parmak uçlarımı göğsünün vadisindeki koyu renkli saçların arasında, bir kaplumbağanın kabuğunun alt tarafı gibi dalgalı ve sert olan pürüzsüz karnında gezdirdim. Taras'ın her şeyi iriydi. Ayakları, kolları, gözleri, sanki bir dev kadından doğmuş gibiydi. Rus hapishanelerinde geçirdiği zamanın bir kataloğu olan ön dövmelelerini düzelttim. Bir omzunda, bir lalenin sapına sarılmış bir el. Diğerinde, gülle çevrili bir hançer. Başparmağımı favorilerimin üzerinde gezdirdim, göğsünün pürüzsüz derisinde uçuşan iki melek, şişman, uçan bebekler mavi yazıyla yazılmış bir pankart tutuyorlardı: *ничего не верить. Hiçbir şeye inanma.* Hapishaneye önce ne kadar farklı görünüyordu, daha yumuşak ve ince, cildi pürüzsüz ve mürekkepsiz. Gülümsediği ve bana Pet dediği zamanlar.

"Acele et, şimdi," dedim. "Karnının üstüne."

Taras yüzüstü yatağa uzandı. Sargımı çıkarıp üzerine oturdum ve ince bluzumun üzerinden sırtındaki kasları hissettim. Şişenin tıpasını açtım ve Taras nanenin ilk kokusuyla derin bir nefes aldı.

"Yavaşça..." dedi.

"*Sessiz ol.* Mamka hemen dışarıda."

Sırtının küçük kısmına bir havuz döktüm ve yağı kürek kemiklerine, Meryem Ana ve çocuğun cennetteki en muhteşem dövmesinin üzerine yaydım, üzerlerinde iki melek yüzüyordu. Parmaklarım sırtını yoğurdu, teni güderi gibi yumuşaktı ve büyük bulutları ve Meryem Ana'nın elbisesini ovuşturdu. Parmaklarım sırtındaki düğümleri buldukça ve birçokları tarafından iyi şans getirdiğine inanılan ayı pençesi yaralarının üzerinde kaydıkça nane yağı daha da ısındı. Bu yara izlerinin tek iyi şansı, Taras'ın o ayıyı onu daha fazla hırpalamadan bıçaklamış olmasıydı.

"Bir dövme yaptırmalısın, Inka."

İçimden bir ürperti geçti. Derimi delecek bir iğnenin düşüncesi midemi bulandırdı.

"Belki küçük bir gül. Gözünün yanında

mı?" "Yüzümde mi?" Dehşet verici. "Asla."

Birkaç dakika sırtındaki düğümleri yoğurduktan sonra ayağa kalktım.

Sertçe yutkundü. "Devam et. Yavaşça, şimdi."

Ondan başka her yere bakarak kombinezonumun düğmelerini çözdüm ve kaydırarak çıkardım. Pantolonunun önünü ovuşturduğunu anlamak için bakmama gerek yoktu.

"et," dedi.

İç çamaşırimdan çıktım ve o beni izlerken ayakta durdum. O daha sert ovarken, kendimi uzaklara, Olimpos Dağı'na, mevsimler tarafından bakılan giriş kapısına gönderdim. Bulutların arasından, kristal saraylarındaki tanrıların üzerinden süzüldüm, ölümsüz kalmak için nektar ve ambrosia ile ziyafet çektim.

iç çamaşırimi almak için eğildim. "Hepsi bu kadar."

Taras yataktan fırladı, elini üst koluma doladı ve sıktı. "Benimle alay etmeyi bırak. Bunu bilerek yapıyorsun."

Daha sıkı sıktı ve ben acıdan bayılacak gibi oldum. "İz yok. Hatırladın mı?"

Taras kolumu bıraktı, şişenin tıpasını ısırды ve göğsümden aşağı döktü. Boynumu öptü ve yağlı elleriyle göğüslerimi çekti.

Onu ittim ama geri döndü, bu sefer daha sertti. Çok geçmeden bir tanrı sıcak nane dilini göğsümde gezdirirken Olimpos Dağı'na geri döndüm. Ellerim saçlarına dolandı ve omuzlarındaki mavi melekleri yumuşattı. Eli yan tarafımdan aşağıya, bacaklarımdan arasındaki V'ye doğru indi.

Onu ittim. "Hayır, Taras. Söz vermiştin."

Elimi tuttu, beni kendisine doğru çekti ve bileğime tanıdık bir bıçak saplandı.

Acı beni dizlerimin üzerine çöktürdü ve bir anda gözlerime su doldu. "Yine incittin."

Taras diz çöküp bileğimi kurtardığı yavru kuşlardan biriymiş gibi tuttu ve parmaklarını kemikte bir aşağı bir yukarı gezdirdi. "Sadece burkulmuş."

Ayağa kalktım ve bileğimi tutarak kapıya doğru yürüdüm. Tüm günlerin arasında bugün.

O öğleden sonra geç saatlerde kontesin malikanesine yürüdüm, bileğim soğuk ve ıslak bir bezle sarılıydı ve daha iyi hissediyordum. Mamka bunun nasıl olduğunu sorduğunda, kulübeyi süpürürken ayağımın takıldığını söyledim.

Kapıdaki muhafızlara adımı verip malikâneye giden yolda yürürken serin bir karanlık çökmüştü. Çok geçmeden bir müzik sesi duydum ve uzaktaki bir açıklıkta ışıklandırılmış tuğla bir ev gördüm. Yaklaştıkça bir peri sarayına benziyordu, pencereler ıslıl ıslıldı, içerideki figürler soluk maviler ve beyazlarla parıldıyordu.

Arka kapıya doğru adım attım, derin bir nefes aldım, içeri girdim ve mutfığa doğru ilerledim, içerisi gün gibi aydınlıktı, pencereleri uzun bir ağaç kadar yüksekti. Yeni yağmış kar renginde uzun bir ceket giymiş uzun boylu, sarışın bir adam, gümüş kapları ileri geri koşturan siyah üniformalı hizmetkârlara sesleniyordu. Duymak zordu ve midem kızarmış tavuk ve taze ekmek kokusundan şikayetçiydi.

Beyaz ceketli adam İngilizce olarak birine "Şu çikolatayı soğumaya bırak!" diye bağırdı. İngilizce öğrenmemi sağladığı için Mamka'ya teşekkür ederek küçük bir dua ettim.

İnce örgülü, yanakları tokat yemiş gibi kızarmış, iri yarı bir kız aceleyle yanından geçti ve sonra olduğu yerde durdu. "Tanrı aşkına sen de kimsin?"

"Varinka. Kontes beni çağırttı." Ne güzel bir üniforma giymişti; siyah bir elbise, firfırlı beyaz bir önlük ve siyah deri ayakkabılar.

"Ve sen ne yapmak için buradasın?" "Mutfak yardımcı mı?"

"Ben Raisa," dedi ve beni elimden tutup mutfığa çekti. Elleri sert ve yanakları gibi kırmızıydı. Beni, süslü turtalarla dolu bir tepsinin başında beline kadar eğilmiş duran uzun boylu, beyaz ceketli adamın yanına götürdü. "Aşçı, bu Varinka."

Mamka'nın bana öğrettiği gibi belimden ona doğru derin bir şekilde eğildim.

Gözlerini işinden ayırmadı. "Ayağa kalk kızım," dedi. "Bu evde kızlar reverans yapar."

Doğrudum, bana bakmadığına sevindim çünkü her yerim titriyordu. Gür sarı saçları ve peygamber çiçeği rengindeki gözleriyle yakından ne kadar da yakışıklıydı. Bu aşçının paralı bir görünüşü vardı.

Onu. Neden mutfakta terliyordu? Başparmağımdan daha büyük olmayan küçük çikolatadan bir farenin başına, ışığı görebileceğiniz kadar ince beyaz çikolatadan bir kulak yerleştirdi.

"Kontesin çağırdığı kız sen misin?"

Başımı salladım.

"Fransızca biliyor musunuz?" "Oui, monsieur."

"Güzel. Sadece yemek odasında Fransızca konuşuyorlar." Fareye küçük siyah bir kuyruk taktı. "Daha önce hiç yemek salonunda servis yaptın mı?"

"Elbette," dedim. "Bir yaz deniz kenarında."

Gözlerini kısarak bana baktı. "Beyaz masa örtülü bir restoran mı?" "Evet."

"Ne servis ettiler?" diye sordu, bir gözü daha da kısılmıştı. "Şey, güveç..." Daha uzun durdum. "Ve sadece en iyi geyik eti ve Domuz eti. Çar'ın kendisi de bir keresinde orada yemek yemiş. İkinci bir porsiyon istedi. geyik etinden."

Aşçı bakışlarını tekrar işine çevirdi. "Çok kötü bir yalancısınız, Bayan Varinka. Çar geyik etini sevmez ve siz de bu ormanın dışına hiç adım atmadınız."

Tüm vücudum ısındı. Nasıl bu kadar aptal olabildim? Beni eve gönderir miydi?

Gümüş bir kaşık aldı. "Seni köyde görmedim mi? O oduncu ile mi?"

"Taras. Gardiyanım." Ellerimin titrediğini gördü mü? "Belki de çamaşırhaneye gitsen daha iyi olur."

Raisa bir adım daha yaklaştı. "Ama bu gece yemek odasında az adamımız var."

Kaşığı bir takırtıyla lavaboya fırlattı. "O zaman bunu yapmak zorundasın. Ama sadece bu gece."

Raisa beni bir koridordan geçirerek yemeklerin saklandığı özel bir odaya götürdü ve derin bir nefes aldım. "Aşçınız çok yakışıklı. Ve çok iyi İngilizce konuşuyor."

"Oxford'a gidersen sen de gidersin. Orası İngiltere'de."

Raisa düzgünce katlanmış bir yığını kollarıma itti, üzerinde kendisinininkine benzer bir çift siyah bağcıklı ayakkabı vardı. "Acele et ve bunları giy. Ayakkabılar

çok büyük olabilir. Hemen döneceğim."

Soyundum, siyah üniforma elbisemi silkeledim ve başımın üzerinden geçirdim, kumaş tenimde serin bir şekilde kayıyordu. Dokuma ayakkabılarımı tekmeleyerek çıkardım, kaba keten uzunluğunu çözdüm ve bir beyaz çorabı dizimin üzerinden yukarı doğru düzelttim. Belime süslü, beyaz bir önlük bağlarken ve siyah ayakkabılarımı yere koyarken gülümsedim.

O odada tutulan yiyeceklere baktım, o kadar çok yiyecek vardı ki bir kerede yiyemediler ve tutmak için özel bir odaya ihtiyaç duydular. Un kutuları ve balık tenekeleri. Kuş yuvasına benzeyen buruşuk kağıtların üzerinde duran bir kasa dolusu portakal.

Kapı çalındı ve Raisa bel hizasındaki pencerenin önünde durdu, dalgalı cam onu sadece hareketli bir şekil haline getiriyordu. "Hazır mısın?" diye seslendi koridordan.

"Elimden geldiğince hızlı gidiyorum." Bir ayağımı ayakkabının içine soktum. Büyük uyum konusunda haklıydı.

Raisa kapıdan konuştu. "Bu gece uyanık kal. Tası büfenin üzerine yerleştir ve servis için işaret gelene kadar duvarın yanında dur. Kapağı çıkarın, büfenin üzerine bırakın ve tabii ki *soldan* servis yapın. Fransızca konuşacak, böylece siz ve diğer hizmetkârlar onun konuşmasına kulak misafiri olamayacaksınız, ancak bir hizmetkârdan bir şey isterse Rusça'ya geçecektir. Ve ne yaparsanız yapın, ona doğrudan bakmayın."

Yürürken sallanmalarını önlemek için iki ayakkabımı da sıkıca bağladım ve küçük odadan çıktım.

"Güzel," dedi Raisa, önlüğümün fırfırlarını çekiştirerek.

"Ayakkabılar çok büyük," dedim.

"Bu gece için idare et."

Mutfağa geri döndük ve aşçının pancar çorbasını beyaz bir tencereye kaşıklamasını izledik.

Kafam emirlerle doluydu. *Tencereyi büfeye yerleştir. Büfe nedir? Soldan servis yap. Onlara doğrudan bakma.*

Tası iki elimle kaldırdım ve bileğim acımadığı için rahatladım. Raisa yemek odasının kapısını benim için açık tuttu ve ben de ayaklarım sallanarak kapıdan içeri adım attım.

yeni ayakkabılarım. Büyük bir masanın bulunduğu odaya girdim ve masadaki renk cümbüşü karşısında neredeyse bayılacaktım. Masanın üzerindeki altın bir örtü sanki güneşin kendisi içine girmiş gibi parlıyordu ve daha önce hiç görmediğim bir tür uzun pembe çiçek masanın ortasında parıldayan bir kasenin içinde duruyordu. Hepsinin üzerinde parlayan cam parçalarından oluşan bir lamba sanki yanıyormuş gibi parlıyordu.

Büfe olduğunu tahmin ettiğim, uzun, alçak kahverengi bir sandığa doğru ilerledim. Kontes masanın bir ucunda oturuyordu, onu *izbamızda* gördüğüm geceden daha küçük görünüyordu. Beyaz bir elbise giymişti, saçları başının üstünde toplanmıştı ve parlak bir tarak oraya takılmıştı. Keten fabrikasını işlettiği için köyden tanıdığım Bay Streshnayva masanın diğer ucunda oturuyordu.

Kontesin, Çar'ın kızı Olga'nın neredeyse ikizi olan büyük kızı, küçük kız kardeşiyle birlikte masanın bir tarafında oturuyordu; Rapunzel'in prensi kadar yakışıklı, genç, siyah saçlı bir subay da masanın bir tarafını kendine ayırmıştı. Kontes ve kızının arasında, kendine ait uzun bir sandalyede oturan genç bir oğlan, önündeki küçük masaya avuçlarını açarak vuruyordu. Bakışlarım altın bukleleri ve melek yüzüyle ona takıldı.

Tenceremi büfenin üzerine yerleştirdim, duvarın önünde durdum ve manzarayı inceledim. Herkesin kendine ait bir porselen tabağı ve çiçek gibi yüksek bir sap üzerinde duran şeffaf bir cam bardağı vardı. Bir hizmetçi gümüş ibrikten kontesin bardağına bahar mevsiminde eriyen nehir gibi buz dolu su doldururken, herkes sırtı tamamen dik, dirsekleri geride, parmak uçları tabağının her iki yanında öylece oturuyordu. Bir insan bu şekilde oturarak nasıl yemek yiyebilirdi?

Kontes ayağa kalktı. "Annesi geceleri kendi yatağında *yalnız* uyumasına izin vermese de, pek çok çocuk gibi parmağını emmeyen ve yaşının iki katı bir çocuğun kelime dağarcığına ve zekasına sahip iyi bir genç adam olarak gelişen Maxwell Streshnayva Afonovich Stepanov'a kadeh kaldıralım."

Bakışlarımı sandalyedeki çocuktan ayıramıyordum. Kontese gülümsemek için döndü, mavi gözleri mum ışığında . Teni, köy kilisesinde Meryem Ana'nın kucağındaki bebeğinki gibi bir ermin kışlık paltosunun rengindeydi. Ayaklarında mavi saten fiyonklarla bağlanmış beyaz deri mokasenler vardı.

Çocuk bir anda ağlamaya ve sandalyesini tekmelemeye başladı. Annesi ona bisküvi ikram etti ama çocuğun feryatları daha da arttı. Çocuğun kendini sandalyeden kurtarmak istediğini görmüyor muydu?

Duvardaki yerimden çömelip yüzümü çocuğa doğru çevirdim ve o da şaşkın bir ifadeyle bana döndü. Bir anda yüzünde bir gülümseme belirdi. Başka bir yüz ifadesi denedim, bu sefer dilimi çıkardım.

Çocuk kahkahalarla . "*Artı! Artı! Le referais!*"

Tabii ki daha fazlasını istiyordu. Orada onunla oynayan biri var mıydı yoksa o sadece onların küçük evcil hayvanı mıydı?

Çocuğun annesi kaşlarını kaldırdı ve bana gülümsedi.

Bay Streshnayva bardağını kaldırdı. "Max'e!"

Kontes genç kıza doğru eğildi. "Pancar çorbasını dene, Luba. Tarifini bana bizzat Çariçe verdi." Sonra da tencerenin olduğu yöne doğru el salladı.

Sinyalim. Bir anda dizlerimin bağı çözüldü. Daha dik durdum ve büfeye doğru ilerledim, avuçlarımı önlüğümün önüne sildim ve kapağı çıkardım. Kontes küçük kızına işaret etti ve tası onun yanına götürüp masanın üzerine koydum. Kepçeyi daldırdım ve kasenin dibini kaplayacak kadar pancar çorbasını kaşıkladım. Yüzünü buruşturarak bana baktı ve el salladı.

Kontes, "Luba, gerçekten," dedi ve kendi işaret etti.

Ona doğru adım atarken ellerim titriyordu. Tası masanın üzerine koydum, kepçeyi çorbadan çıkardım ve onun kâsesinin üzerinde gezdirdim. Sonra bir anda bileğimde keskin bir acı hissettim, elim titredi ve sanki bir rüyadaymışım gibi, toplu iğne başından daha büyük olmayan mor bir leke kontesin beyaz koluna doğru uçtu.

Kontes sanki canı yanmış gibi sandalyesini geri itti. Rusça, "Yemek odasında düzgün bir yardım almak için ne gerekiyor?" diye sordu.

Nefesim boğazımda düğümlendi ve açıklıkta kalmış bir geyik gibi durdum. *Ne yapmam gerekiyordu?*

Peçeteyle kolunu fırçaladım. "Yıkayabilirim-" "Bu *keten*, mahvoldu. Çık dışarı."

"Ama-"

"*Dışarı* anlamıyor musun? Dışarı, dışarı, dışarı!"

Kontesin büyük kızı ayağa kalktı ve sandalyesini geriye itti. "Agnessa, bu sadece bir *leke*."

Peçeteyi yere attım ve mutfığa doğru koştum, kan kulaklarıma hücum ediyordu.

Kilere girdim ve kapıyı arkamdan kapattım, gözlerim yaşardı. Önlüğümü çıkardım, bağlarından birini kopardım ve hantal ayakkabılarımı tekmeledim. O evde yakacak paraları vardı. Hizmetçilerine düzgün ayakkabılar sağlayamazlar mıydı? Bacaklarımı sardım ve yanımda getirdiğim dokuma ayakkabıları giydim. En azından uyuyorlardı.

Kapı çalındı ve açıldı. Gelen çocuğun annesiydi, çocuk kalçasındaydı.

Elini uzattı. "Agnessa'ya aldırmayın. Ben Sofya."

Önünde saygıyla eğildim. "Varinka Niscemi Kozlov Pushkinsky."

"Eğilmene gerek yok, Varinka."

"Annen-"

"Üvey annem. Agnessa bazen öfkesini kontrol tutmakta zorlanıyor. Korkarım hepimiz bunu hissettik. Lütfen alınmayın."

Dilimi tuttum ve yere baktım. Gözyaşlarımı saklamak için başımı çevirdim. "Ben artık gideyim."

Sofya koluma dokundu. "Bekle. Ne güzel bir koku ." Dilsiz bir şekilde durdum. Benimle alay mı ediyordu?

"Korkma. Naneli mi?" "Evet. Kendim yaptım."

"Bana çocukluğumu hatırlatıyor. Çocuklarla hiç deneyimin var mı, Varinka? Genç Max'i kesinlikle büyülemişsin."

Durakladım. "Sadece köy çocukları. Onlara biraz Latince öğretmeye çalışıyorum. Bir de Mamka'mın bana öğrettiği Fransızca."

Gülümsedi. "*Vraiment? Merveilleux*. Bu Max. İki yaşından biraz büyük." Sallanarak Max'in kulağına bir şeyler mırıldandı ve benim de onu takip etmemi bekleyerek odadan çıktı.

Yürürken Sofya bana döndü. "İsviçreli dadımız Justine bu sabah ülkesine gitti. Burada olduğu her gün ağladı."

Ailesini özlemişti, o yüzden gittiğini görmek beni rahatlattı. İngiliz bir dadımız da vardı ama Luba onun yatağında bir kertenkele bırakmıştı."

Sofya beni dik arka merdivenlerden çıkarıp *izbamızın* tamamı kadar büyük bir çocuk odasına götürdü, duvarlar yerden tavana kadar piknik yapan şık giyimli kadın ve erkekleri gösteren sarı kâğıtlarla kaplıydı. Uzak duvarda küçük bir şömine vardı, içinde ateş yanıyordu ve bir köşede tahta ayaklar üzerinde beyaz dantel ve kurdelelerle örtülü bir sepet duruyordu.

"Bu da ne?" Ben sordum.

Sofya gülümsedi. "Neden, bir beşik. Max'in uyuduğu yer."

Daha önce hiç görmediğim bu beşiğe öylece bakakaldım. Mamka bana bebekken bir çekmecedeki uyuduğumu söyledi.

"Çocukken içinde uyurdum. Luba da doğduğunda çok küçük olmasına rağmen pamuklara sarılıp sıcak su şişeleriyle uyumak zorunda kaldı. Annem için zor bir doğum oldu. Hiçbir zaman tam olarak iyileşemedi."

"Özür dilerim."

"Burada kendimden çok fazla bahsediyorum ve size yeni görevinizden bahsetmeliyim, tabii ki görevi kabul ederseniz." Sofya bir parmağını Max'in çenesine dokundurdu. "Max yürümeyi yeni öğrenirken düştü ve çenesini tam şuradan çok kötü bir şekilde kesti. Haftalarca dikişlerden küçük siyah bir sakalı vardı."

Onu çenesinin altından gıdıkladım. "İyi iyileşti."

Çocuk gülümsedi ve ben nefesimi tuttum. Ne kadar mükemmel küçük bebek dişleri.

"Onu tutmak ister misin?"

Çocuğu bana uzattı ve kilosu beni şaşırttı. İyi bir yiyici. Onu yanıma yaklaştırdım ve . Tüm azizlere ve babama da teşekkür ettim.

"Senden şimdiden hoşlanıyor," dedi Sofya. "İtiraf etmeliyim ki yardıma ihtiyacım var."

Parmaklarımı süt otu ipeği kadar yumuşak olan bacağının kenarında gezdirdim.

Max bana baktı, gülümsedi ve sonra biraz sıçradı. Ona daha sıkı sarıldım ve karnımda bir çekilme hissettim. Sanki babam dualarıma cevap vermiş ve küçük Max'i kollarıma bırakmıştı.

BÖLÜM 10

Eliza

1916

Defalarca söz verilmesine rağmen hastaneye nakil için ambulans gelmedi ve Henry'yi kurtarmak için tek başımıza çalıştık. Dr. Forbes serum istedi, biz de yara bantları ve kompresler uyguladık, ve gece boyunca serin havlular. Ancak ne yaparsak yapalım Henry'nin cildi her geçen saat daha da grileşti, öksürük nöbetleri daha uzun sürdü ve gözleri rahatsız edici, sabit bir bakışla camsı bir hal aldı.

Sonra akşam karanlığında Henry'nin ateşi düştü. Hope. Doktor Forbes beni biraz kestirmem için odama gönderdi. Rahatlamış bir şekilde uykuya daldım ama kısa bir süre sonra omzumdan sarsıldım.

"Eliza," dedi Dr. Forbes. "Uyan canım. Henry'yi kaybettik."

İlk düşüncem *Tanrı aşkına git onu* bul oldu. Ama sonra, uyandığımda korkunç gerçeği anladım. Yanından geçip yatak odasına koştum, kalbim deli gibi atıyordu.

Henry'nin yatağına doğru ilerledim ve onu kollarımın arasına aldım. Hâlâ sıcaktı. "Neden beni daha önce aramadın?"

Bakışlarımı Henry'nin yüzünden ayıramıyordum, uyuyormuş gibi sakın, daha gri, dudaklarının kenarları mavimsi. Bu olamazdı. Saçlarını alnından geriye doğru düzelttim.

"Ben olsam bunu yapmazdım, Eliza," dedi Dr. Forbes, uzun bir lastik hortumu sardığı iğrenç siyah çantasına yürürken. "Gelmesi için birini çağırdım."

"Kimse onu götürmüyor-"

"Bu gerekli, Eliza. Zatürre bulaşıcıdır. Ev halkı-"

Henry'nin elini kendi elime aldım. Soğumaya başlamıştı bile. "Ben burada yokken bu nasıl *olabilir*?" Veda etme şansımı elimden almıştı.

"Ölmek üzere olan insanlar genellikle sevdiklerinin odadan çıkmasına izin verirler." Dr. Forbes dönüp Henry' baktı. "Son anlarında bile düşünceliydi."

Öfke göğsümde büyüdü ve nefesimi kesti. "Onu hastaneye götürmeliydik."

"Kimsenin yapabileceği bir şey yoktu. Yağmur, purolar, bir çeşit böcek." İki eliyle omuzlarımdan tuttu ve beni yavaşça Henry'nin yanından çekti.

Onu tersledim. "Sen bir *doktorsun*. Onu kurtarabilirdin. Ya da en azından o ölmeden önce beni arayabilirdin..."

Doktor çantasına doğru bir adım attı ve kapağını tıkladı. "Tanrı çağırdığında, Eliza-"

"Bana *Tanrı*'dan bahsetmeyin, Dr. Forbes."

Kapı çalındı ve içeri genç bir adam girdi. Şapkasız, kahverengi saçlı, testi kulaklı adam kendisini Bay Archibald Trymore olarak tanıttı. Kendi talihsiz iş kolunda çalışanlara özgü nazik ama saygılı bir tavrı vardı.

Tüm vücudum titremeye başladı.

"Bay Henry Ferriday?" diye sordu özellikle kimseye.

Dr. Forbes başını salladı.

Bay Trymore içeri girdi ve ben Henry'yi daha sıkı tuttum. "Lütfen yapmayın," dedim, o sırada soğuk suyla ıslanmış gibi titriyordum.

Dr. Forbes beni bu kez daha güçlü bir şekilde geri çekerken mücadele ettim ve Henry'yi yatakta yatar halde bıraktım. Bay Trymore keten bir torbayı Henry'nin üzerine koyup düzeltirken, kayan kumların üzerinde duruyormuş gibi dengemi kaybederek ayağa kalktım.

Henry'ye doğru hamle yaptım ama Dr. Forbes beni geri çekti.

Ceketinin cebinden bir şişe çıkardı. "Yemek zamanı bunlardan iki tane al Yardımcı olacaktır."

Bay Trymore'un kefeni Henry'nin yüzüne örtmesini izlerken şişeyi kabul ettim.

Dr. Forbes sırtımı ovdu. "Belki de dışarı çıkmalısın, Eliza-"

Bu gerçek miydi? Elini ittim. "Yapmayacağım. Ondan nasıl bu kadar kolay vazgeebildin?"

Dr. Forbes çantasını düzenlemeye geri döndü.

Zavallı Bay Trymore, Henry'yi toparlama işini zar zor yavaşlattı. "Merhumun pijamayla mı yoksa en sevdiğiniz takım elbiseyle mi gelmesini tercih edeceğinizi sorabilir miyim?"

"Onu nereye götürüyorsun?"

Kefeni bağladı ve Henry'yi bir bakkalın kartonlarını yüklediği gibi tekerlekli arabasına taşıdı. Bunu kaç kez yapmıştı?

Bay Trymore'un kolunu tuttum. "Lütfen, hayır."

"Kendine gel Eliza," dedi Dr. Forbes, beni tekrar geri çekerek. "Woolsey kadınları güçlüdür."

Hayır değiliz, bu çok zor demek istedim ama sadece durup gidişini izleyebildim.

Bay Trymore Henry'yi dışarı çıkarırken Dr. Forbes beni elimden tuttu ve ancak o zaman yüzümün gözyaşlarıyla ışlandığını fark ettim.

-

O zamanlar adet olduğu üzere CAROLINE'i akrabalarımnda kalması için gönderdim. Dairemizin girişinde oturmuş, Henry'nin en sevdiği cep mendilini ovuşturuyordu; Peg bavullarını toplarken, yüzü kül rengi olmuş, ağlamaklı bir haldeydi.

Peg onu elinden tuttu ve kapıya doğru yürüdüler.

Caroline bana karanlık bir bakış gönderdi. "Veda edemedim."

-

ST. THOMAS KİLİSESİ'NDEKİ CENAZE TÖRENİ THOMAS KİLİSESİ'ndeki cenaze töreni bulanıktı, annem yanımdaydı, kendisi de hastalıktan dolayı hâlâ titriyordu. Eliza Teyze'yle birlikte n sırada durduk ve Woolsey kadınlarının sonuncusu olarak kol kola girdiler, çeneleri dikti. Dr. Forbes'un hapları ağrımı dindirdi ve "Nearer My God to Thee" şarkısını söylerken uyuşmuş bir halde durdum ve kafamın içinde sonsuz bir döngü geçti. alışmalıydım

onu kurtarmak daha zordu. Onu yağmurda koşMerrill'in suçuydu.

Bakışlarım bir çiçek aranjmanının saten kurdelesine takıldı; kurdele hafifçe dalgalanıyor, tabutu işaret eden bir el gibi kıvrılıyordu; Henry en iyi ısmarlama takım elbisesiyle orada yatıyordu.

Bu kadar çok çiçek gösterisi kiliseye nasıl girebildi? *Cenaze* çiçekleri çok bayağı ve iğrenç bir çiçek israfı olduğu için çiçeksiz bir cenaze *töreni* talep etmiştim. Yine de tabutun etrafındaki standlarda pek çok çiçek amblemi duruyordu. Boyanmış çivit güller ve cennetin aralık kapıları şeklinde cicili bicili yapraklar. Korkunç beyaz, mumlu güllerden oluşan bir yastık, bordo şönille yazılmış "*At Rest*" (*Huzur İçinde*) yazısı ve üzerinde yatan doldurulmuş beyaz bir güvercin. Henry'nin hayatıyla alay ediyordu, çünkü hiç kimse kuşları ve taze çiçekleri onun kadar sevemezdi.

Annem ve Eliza Teyze, yas tutanlardan oluşan karanlık bir sırayı selamlarken yanımda durdular. Julia ve E.H. yürekten kucaklaşırken fazla bir şey söyleyemedim. Merrill başsağlığı mırıldanıp yoluna devam etti. Henry'nin Poor Brothers iş arkadaşları, yüzleri lekeli, yanağımı öptüler ve ciddi teselliler fısıldadılar. Bakışlarımı ceketlerinin kollarını sıkıştıran siyah kolluklardan alamıyordum.

Bunların ne önemi vardı ki? Henry gitmişti ve benim tek mutluluk şansım sona ermişti.

BÖLÜM 11

Sofya

1916

Afon'un Petrograd'daki alay karargâhına gittiği sabah baba kapıları kilitlemeye başladı. Belki de ormanda vurulan yaşlı Bogdan'dı. İki demir parmaklık bulmuştuk.

Arka çit sökülmüş ama tetikçiden iz yok.

Agnessa ile kahvaltı masasına oturdum ve kolu askıda olan Bogdan'ın Cook ve erkek yemek odası personelini evi toplarken denetlemesini izledim.

"Kendi evimizin içinde hapsedilecek miyiz?" Agnessa sordu.

Aşçı, Bogdan'ın pencerenin arkasındaki meşe paneli kaydırmasına yardım etti.

Agnessa. Serin bir sonbahar günü olmasına rağmen, ortasındaki ter gömleğinin oraya yapışmasına neden oldu.

Agnessa bir mum yaktı. "Bolşevikler bizi ormanda öldürmeye gelirlse zaten havasızlıktan ölmüş oluruz."

Adamlar kapılarımızın cam kısımlarını meşe kalaslarla kapladılar, pencerelere demir parmaklıklar taktılar ve elimden daha büyük bir anahtarla açılan büyük, pirinç kilitler taktılar. Sonunda kendimizi korumak için bir şeyler yapmak iyi hissettirdi.

"Sanki 'Amontillado Fıçısının içine tıkılmış gibiyiz," dedi Agnessa, edebi bir gönderme yaptığı için memnun görünüyordu.

O gittikten sonra Afon'un düşünceleri beni rahatsız etti, çünkü yatağımız hala onun kokusunu taşıyordu. Max kollarımda kıvranıyordu, yeni dişi çıkmış mızımız bir çocuk gibiydi ve yalnızlığın bir kefen gibi üzerime çöktüğünü hissettim. Max'i tek başıma nasıl büyütecektim?

ERTESİ GECE Afon'la ilgili bir rüyadan, alt kattan gelen ağır ayak sesleri ve rölantide çalışan bir arabanın uğultusuyla irkilerek uyandım. Kalbim çarparak doğruldum. Beklenmedik bir izinle geri dönen Afon muydu? Sabahlığımı üzerime sararak, Agnessa, babam ve Luba'yı da arkama alarak ön merdivenden aşağıya koştum. Mükemmel giyimli Raisa kapıyı açtı.

Kont von Orloff antreye girdiğinde ve Bogdan ile iki kilerci takip edip sandıklarını, içinde iki tavus kuşu bulunan devasa bir gümüş kafesle birlikte içeri taşıyıp girişin fayans döşeli zeminine yerleştirdiğinde her yerim sarktı.

Bir kuş çığlık attı ve düşüncelerim başka bir tavus kuşuna, Çar'ın Kışlık Sarayı'ndaki muhteşem tavus kuşu saatine kaydı. Saraya ilk gösterim için gelmişim, tüm bu şatafata olan ilgimi kaybetmişim ve büyük boy saati ziyaret etmek için oradan uzaklaşmışım. Çar'ın gururu ve neşesiydi ve her bir metal orman yarattığı, gerçek boyutlu tavus kuşu, tilki, horoz ve baykuş canlanırken altın orman sahnesi karşısında büyülenmiş gibi durduk.

Saat ürkütücü bir sesle gösterisine başladığında ve küçük baykuş başını çevirdiğinde, genç bir adam arkamdan yürüdü. Yanımdan geçerken motor yağı ve tıraş kremi kokusunu aldım.

"Saati söylemenin en sevdiğim yolunu bulmuşsun," dedi.

"Bileğine sığmaması çok kötü."

Altın tavus kuşu başını çevirdi ve kuyruğunu yavaşça kaldırdı.

"Ben Afon'um," dedi.

Elimi uzattım. "Sofya Streshnayva."

Elimi öptü ve orada oyalandı, dudakları tenimde yumuşacıktı.

"Seni buraya gelirken gördüğümü itiraf etmeliyim," dedi.

"Ne kadar cesursun. Şimdi burada benimle konuşmak zorunda kalacaksın, bundan hiç zevk almasan bile."

Dikkatimizi büyüleyici mekanik gösteriye çevirdik ve tavus kuşu dönüp altın tüylerini savurduğunda nefesim kesildi.

"Böyle bir güzellik ne büyük bir yük olurdu," dedi Afon, bakışları kuşun üzerinde sabitlenmiş bir halde.

"Tavus kuşu olacak kadar yakışıklısın, biliyorsun, eminim doğduğundan beri her dişi sana bunu söylemiştir."

"Peki bu seni ne yapar?"

"Lütfen, sincap olmasın."

"Hızlı tilkiyi seç. Hiçbir hayvan benim daha güzel değildir. Sana çok yakışıyor."

"Tilki tavus kuşunu yiyemez mi?"

Afon kalbimi sıkıştıran bir hüznle gülümsedi. "Korkarım zavallı adam çoktan öldürülmüş olabilir."

Bir telaş hissettim-

Kont von Orloff bastonunu yere vurarak antreye doğru koştu.

"Çıkar şu şeyi üzerimden," diye seslendi Raisa'ya, seyahat silkerken. Luba'dan biraz daha uzun olmasına rağmen gür sesi boyunun kısalığını telafi ediyordu. Onu son gördüğümde başında bir türban vardı ve Petersburg tramvayında titriyordu.

Kont koşarak Agnessa'nın yanına gitti ve ellerini kendi ellerinin arasına aldı. "Kontes, çok talihsiz haberlerim var."

"İçeri gelin Kont. Cook'u getirebiliriz-"

"Yemek mi? Yaşadıklarımın sonrasla." Gözlerinde vahşi bir bakış vardı. Rugan deri kenarlı bir denizci şapkası ve kruvaze ceket giymişti.

Agnessa sabahlığının boğazını sıktı. "Korkarım misafir odaları havalandırılmamış. Sizi Luba'nın odasına yerleştirebiliriz."

Öneriyi elinin tersiyle itti. "Uyumak mı? Tüm dünya o pis Bolşeviklerle birlikte cehenneme dönerken kim uyuyabilir ki? Artık üç silah taşıyorum."

Luba bana doğru eğildi. "Biri ateş etmek için, diğer ikisi de haydutların çalması için."

"Bu gece zar zor hayatta kalabildim. Karıma Moskova'da katılmayı umarak arabayı toplamayı henüz bitirmiştik ki dışarıda korkunç bir gürültü duyduk. *Ayaktakımı* evi istila etmeye gelmişti. Üst kattan, çoğu ellerinde şişelerle evin içinde koşuşturduklarını gördüm. Uşağımı ayaklarından tutup pencereden dışarı çıkardılar. Hayatı için yalvarmasına rağmen zavallı adamı üç *kat* aşağı attılar."

Agnessa'nın nefesi kesildi. "Aşağılık."

"Arka kapıdan kaçtım, neyse ki şoför direksiyonda kalmıştı ve buraya geldik, Moskova'ya ulaşma umudumuz yoktu."

güvenli bir şekilde. Şehirlerde işler tamir edilemeyecek durumda. Bir hafta önce köşemizde saatini vermeyi reddeden bir adam vurularak öldürüldü. Kapılarımızı *hiç* kilitlemedik ve en ufak bir şey bile kaybetmedik. Ama şimdi haydutlar herhangi bir bahaneyle herhangi bir eve giriyor ve kadınların *pelerinlerini* alıp gidiyorlar. Eşimin Sibirya'dan gelen bir arkadaşının *iki* samur pelerini çalındı."

Agnessa kontu *zala*'ya doğru götürdü. "Belli ki Sibirya'daki herkes inanmanızı istedikleri kadar fakir değil."

"*Mesele* şu ki Agnessa, bugün kimseye güvenemezsin. Eğer hızlı düşünmeseydim ölmüş olurum. Kimse güvende değil."

Agnessa Kont'u *zala*'daki bir koltuğa oturttu ve tavus kuşlarından biri çılgılık atarak Agnessa'nın sıçramasına neden oldu.

"Şu kuşları kümese götürün," dedi babam Bogdan'a. "Bu çılgılıktan daha kötü bir şey var mı?"

Raisa lambaları yaktı ve babam konyak dolabını açarak teselli etmek için özenle hazırlanmış Kabuki dansını başlattı.

Kont tavana baktı ve bir damla gözyaşını sildi. "En kötüsü de Çariçe'den yardım bile isteyememem. Beni her zaman sarayda ağırladı, avukatımı davet etti. Çar öyle. Ama artık yok."

Cook içeri girdi ve gömleğinin düğmeleri boğazına kadar açık bir şekilde kapının yanında durdu ve bana hızlı bir bakış attı.

Kont, babasından kristal bir kadeh konyak aldı ve dizinin üzerine koydu. "Daha fazla boş boş oturamazdım. Ekselansları cephedeyken çariçenin etrafı *despotlar* tarafından sarılmış durumda."

Agnessa eğildi. "Rasputin?"

"O pis peygamber bunların en küçüğü. Asıl yılan Madam Wiroboff. Bütün o Alman casusları onun emrinde."

Cook ve ben bakiştık. Yuvarlak, beceriksiz Madam Wiroboff'un bütün bunları kışkırtacak kadar zeki olmadığı kesin miydi?

Kont ayağa kalktı ve odada volta attı. "O kadının imparatoriçe üzerindeki gücünü nasıl hafife almışız? Hanımının ayaklarının dibinde oturuyor ve ona 'Güneş ve Ay' diye hitap ediyor. Artık bitti. Sadece Alman dostlarının girmesine izin veriyor."

"Sarayda Almanlar olduğuna dair elimizde ne kanıt var?" Babam sordu. "Ben hiç karşılaşmadım."

"Benim iki gözüm. Dilimizi konuşuyorlar. Alman altın paralarını değiştirdiler. Çariçe'yi önemli her şeyden uzaklaştırdılar ve zehirli hikayeler yaydılar. En sonuncusu da Çariçe ve Rasputin'in *romantik* olduğu."

"Bugünlerde yalan ne kadar büyükse insanlar onu o kadar iyi yutuyor gibi görünüyor," dedi Peder.

Kont konyağını yudumladı. "Ona çiçekli mektuplar yazıyor, Ivan. Çar cepheleyken o delinin her dediğini yapıyor. Bu bir felaket. Kayzer buraya elini kolunu sallayarak girecek."

Agnessa, "Onu uyuşturmuş olabilirler," dedi.

Kont gözlerini kocaman açarak bizi yaklaştırdı. "Ve işte kötüsü de bu. Çok alçakça bir şey yapıyorlardı ve ben onları suçüstü yakaladım."

Agnessa, özellikle imparatorluk ailesiyle ilgili dedikodulara karşı sınırlı toleransına duyarlı olan babasına baktı. "Belki de daha sonra konuşmalıyız. Yorulmuş olmalısın-"

"Madam Wiroboff'u ziyaret ettim ve bekletilirken, tesadüfen yazı masasına gözüm takıldı, üzerinde yarım kalmış bir mektup duruyordu ve orada ne yazdığını söylediğimde bana inanmayacaksınız. Madam Wiroboff'un sahte kalemiyle yazılmış, ama bir köylüymüş gibi davranan, yazım hataları ve iğrenç bir dilbilgisi içeren, bu sözde köylünün çariçeye sadakatının devam ettiğini kanıtlayan sahte bir mektup."

Agnessa kaşlarını çatı. "Anlamıyorum."

"Madam Wiroboff Çariçe'ye sahte mektuplar yazıyor," dedim.

"Ne amaçla?"

Aşçı yanıma geldi, omzunu omzuma dayadı, o kadar yakındı ki saçlarındaki mayalı ekmek kokusunu alabiliyordum. "Böylece Çariçe etrafındakilerin politikalarının işe yaradığını düşünecek. Ve danışmanlarının onu zorladığı kötü kararlara rağmen halkın onu hâlâ sevdiğine inandırmak için."

Kont kadehini boşalttı. "Hepsi aynı sahte elle yazılmış, farklı askerlerden ve köylülerden gelmiş gibi gösterilen yığınla mektup vardı. Madam Wiroboff'un asistanına bu konuyu açtım ve o da ajanları kabul etti."

gerçekmiş gibi göstermek için ülkenin dört bir yanından postalıyor."

"Çariçe'ye söylemeliyiz," dedi Agnessa.

"Çok nazık bir şekilde söyledim. Ekselanslarına bu çevrenin gerçeğin ortaya çıkmasına izin vermediğini söyledim. Madam Wiroboff ve Rasputin'i ve onların siyasi programını savunarak büyük bir şiddetle cevap verdi. Ve şimdi endişelerim yüzünden Sibirya'ya sürgün edildim. Hiçbir koşul altında geri dönmek üzere. Liberal olan herkes aynı muameleyi görür."

Babam gözlüklerini çıkardı ve gözlerini ovuşturdu. "Yeniden düşünecektir."

"Çar, karısına ve onun kötü arkadaşlarına tamamen teslim oldu. Belki de Almanya'nın bizi geçmesi daha iyi olacaktır. Bize bir ders verir."

"Çabuk olsun," dedi Cook. "Ve bizi kendimizden kurtarır."

-

ERTESİ GECE YEMekten SONRA, Agnessa kontun mahjong oyununu kazanmasına izin verirken, babam Luba ve beni büyük bir aceleyle çalışma odasına çağırdı. O ahşap panelli odaya, en sıcak yaz günlerinde bile serin ve karanlık olan, maliye bakanından çok bir üniversite profesörünün inine benzeyen kalemize aceleyle girdik.

Luba ve ben yıpranmış deri sandalyelere oturduk, babam gaz lambasını yaktı ve odada koşturdu, babamın Cambridge Üniversitesi diplomasını taşıyan Benjamin Franklin'in kırmızı kilden yapılmış büstünün gözetimi altında dolaptan kâğıtlar çıkardı. Annem kaç gece bizimle birlikte bu odada oturmuş, babam yüksek sesle kitap okurken, lamba ışığında ona öyle aşık bir şekilde bakmıştı ki.

Agnessa yanımda değilken babamın her zaman yaptığı gibi Rusça konuştuk.

Babam masasının arkasına geçti, yüzü ciddiye "Çabuk olmalıyım -Gitmeden önce Bakanlık için yapmamız gereken çok şey var. Seni böyle şeylerle endişelendirmek istemediğimi biliyorsun ama..."

Durdu. Gözlerinde yaşlar parlıyordu. Kapalı kapıdan kont ve Agnessa'nın konuşmalarının boğuk sesi geliyordu ve

Mahjong taşlarının uzak tıkırtısı.

Babam ağlıyor mu? Bunu sadece iki kez görmüştüm. Birincisi, Luba'nın doğduğu mutlu gün. Ve ikincisi, annemin öldüğü sabah.

Başka bir çekmeceye uzandı ve Bakanlık tarafından kendisine verilen tabancanın yıpranmış, kestane rengi deri kılıfını ve bir kutu mermi kovanını çıkardı. Kılıftan sıradan görünümlü bir tabanca çıkardı, Nagant tabancalarından biriydi, ahşap kabzalı, standart askeri bir silahtı.

"Siz ikiniz akıllı kızlarsınız. Eğer bir şey olursa-"

Daha dik oturdum. "Kapıya daha fazla muhafız koyabiliriz."

Babam bakışlarını işinden ayırmadı. "Bunun için çok geç olabilir." Kutunun içine uzanıp bir kovan çıkarırken elleri titriyordu. Işık, doldurma kapağını açarken pirinç kovanı kavradı ve mermiyi hazneye yerleştirdi.

"Bize anlatabilirsiniz, baba," dedi Luba. "Bakanlık mektuplarını okudum."

Yorgun bir bakışla Luba'ya döndü. "Özel bir şey yok mu, Luba?"

Masasına yaklaştım ve parmak uçlarımı kâğıt kurutma kâğıdının üzerine koydum. "Kötü, değil mi?" Bakışlarım babamın panelli silah dolabına gitti, av tüfekleri orada kilitliydi.

Silahı çekmeceye yerleştirdi. "Burada hâlâ büyük şehirlerden daha güvendeyiz. Zaman çizelgemizi hızlandırdım. Hazırlıklı olmalısınız."

"Ya Agnessa?" Luba sordu.

Ellerine baktı. "O iyi olacak. Ama ayrı düşmemiz durumunda ikinizin bir planı olmasını istiyorum."

Luba dinledi, elmacık kemiklerindeki iki kırmızı leke dışında yüzünün rengi solmuş görünüyordu.

Babam masasının çekmecesini açtı ve yeşil metal kutusunu çıkardı. "Bakanlık görevimde büyük bir sorumluluğum var." Kapağı açtı ve kutsal bir kadehi tutan bir rahip gibi koyu mavi bir defter çıkardı. "Buradaki tek bir sayfada, paraları bana emanet edilen varlıkların banka hesap numaralarını ve şifrelerini bulacaksınız."

Sertçe yutkundum. "Hangi bankalar?"

"Hepsi burada not edilmiş," dedi babam, iki parmağını deri cildin üzerinde gezdirerek. "İsviçre. İtalyan. Tüm Avrupa'da."

Luba deftere uzandı. "Mükemmel bir saklanma yeri biliyorum."

Babası ona solgun bir gülümsemeyle baktı ve ona uzattı.

"Ben de bir kopyasını sakladım. Petrograd'daki meslektaşlarım Bakanlık tehdit edilirse kendilerininkini yok etmeleri talimatı verildi. Eğer bana bir şey olursa, onu Paris'e götürün. Orada buna ihtiyacı olan insanlar olacaktır, ancak kötü insanlar da bunu isteyecektir."

"Kim?" Ben sordum.

"Alt sınıflar arasında giderek artan bu huzursuzluk yeni bir şey değil, ancak giderek güçleniyorlar. Bolşevikler. Menşevikler. Solcular. Yönetici sınıf hakkında giderek daha olumsuz konuşuyorlar, bize Beyazlar, kendilerine Kızılar diyorlar. Bizden parazit olarak bahsediyorlar."

"Ama bu doğru değil," dedi Luba. "Onlar için Fena'nın Evi'ni inşa ettiniz, keten fabrikasını-"

Peder, "Ne yazık ki bugün hakikat değil otorite kanun yapıyor," dedi. "Çar'ın soyuna dair her türlü izi silmek istiyorlar -ki buna biz de dahiliz elbette. Bu liste, bizim yok olmamızı isteyen güçlerle savaşmak için ihtiyaç duyacağımız servete tek erişimimiz. Onu iyi koruyun."

"Kişisel eşyalarımızı da toplamalı mıyız?" Ben sordum.

"Sadece Paris seyahati için gerekli olanlar. Şimdi detaylar üzerinde çalışıyorum. Seyahat belgeleri şehirden geliyor. Bugünlerde Rusya'ya girmek çıkmaktan çok daha kolay."

"Cook'u alacak mıyız?" Ben sordum.

Babam başıyla onayladı. "Eğer isterse." "Hizmetçiler mi?" Luba sordu.

"Otel personeliyle idare etmek zorundayız. Afon'a niyetimizi yazdım." Babam gözlüklerini çıkardı ve burnunun kenarını sıktı. "Afon burada olmadan, küçük Max..." Durakladı, üstesinden gelmişti.

Luba onun yanına gitti ve sırtını sıvazladı. "Onu koruyacağız baba."

Onun elini kendi elinin içine aldı. "Nefes aldığım sürece, umarım."

Luba, "Bir an önce gitmemiz gerekirse diye bazı şeyleri en uygun yere saklıyordum," dedi.

Babası ona gülümsedi. "Elbette öyle. Ama yakında yola çıkacağız. Toparlan ve gitmeye hazır ol. Kimseye söylemeyin." Ayağa kalktı ve bize kollarını açarak . "daha güçlüyüz ve nefesim yettiği sürece kimse size zarar veremeyecek kızlar."

-

O GECE YATMADAN ÖNCE, Luba ve ben Max'i çocuk odasında eğlendirdik. Varinka annesiyle evdeydi ve Max ve Luba'yla yalnız kalmak harikaydı. Luba'nın "kamp kurmak" dediği şeyi yapmak için yere birkaç örtü ve kuş tüyü yatak serdik, orada uyumak Max'in çok hoşuna gitti. Aramızda uzanıp resimli kitaplarını karıştırıyor, arada sırada da sevdiği bir oyuncacı getirmek için yanımızdan ayrılıyordu. Luba karnının üzerine uzanmış, küçük bir deftere hesaplamaları işaretliyordu. Oda karanlıkta daha küçük görünüyordu, bir mum ve bir gaz lambasıyla aydınlanıyordu.

"Bu düşük ışıktaki gözlerini mahvedecek," dedim.

"Öyleyse al onları. Ebeveyn sensin."

"Bazen annem yaşasaydı ve ben Profesör Bartell ile çalışabilseydim ne olurdu diye merak ediyorum."

"Brillantmont'ta mı? İsviçre'de bir yerde beyaz bir laboratuvar önlüğü giymiş, bezelye bitkilerini çiftleştiriyor olurdun."

"Bir sonraki Gregor Mendel olabileceğimi söyledi."

"Annem öldükten sonra babama yardım etmek için eve gelmek zorunda kalmak korkunç bir şeydi ama Afon'la asla tanışamayacaktın. Ya da Max'e sahip olamazdın. Ya da Cook'un kalbini kıramazdın."

"Agnessa annemin paltosunu giymeye başlayana kadar iyiydim."

"Nasıl yapabilir ki? Üzerinde hâlâ annemin adı yazıyor. Dürüst olalım, o kadın bizim saç gömleğimiz."

Luba bir an sessiz kaldı. "Annemin, asla ayrılamayacak kadar güçlü gümüş bir iplikle birbirine bağlı iki kız kardeş hakkındaki hikâyesini hatırlıyor musun? Bazen bunun biz olduğumuzu hissediyorum." Luba elimi kendi elinin içine aldı. "Asla ayrılmayacağımıza söz veriyor musun? Afon bir gün taşınmak istese bile mi? Buna dayanmam."

Elinin arkasını öptüm. "Söz veriyorum. Peki bu mükemmel saklanma yerin nerede?"

"Orada," diye köşedeki zemini işaret etti Luba. "Döşemenin altında."

"Bunda bu kadar mükemmel olan ne? Hizmetçiler bütün gün buraya girip çıkıyor. Malzemelerimizi benim odama koymalıyız. Kimse oraya gitmez. Alt çekmeceye."

"Düşün kardeşim. Eğer haydutlar tarafından istila edilsek -ki ormanda geçirdiğimiz zaman arttıkça bu büyük bir olasılık- ilk bakacakları yer neresi olur? Ana yatak odalarına tabii ki. Yatakların altına. Büro çekmecelerine. Kimse çocuk odalarının döşeme tahtalarının altına bakmayı düşünmez."

"Parayı da dahil etmeliyiz," dedim.

"Mücevher daha iyi bir seçim. Çar devrilirse-" "Pek olası değil. Zaten bir devrimi bastırdı."

"Babam, Çar devrilirse paranın değersizleşebileceğini, altın ve değerli taşların her zaman iyi para birimi olduğunu söyledi. Agnessa'dan broşlarından birini istedim ama onları kendisinin alacağını söyledi, ben de onun yerine bunu aldım." Luba cebinden bir bilezik çıkardı. Agnessa'nın en sevdiklerinden biriydi, Moğol döneminden kalma altın bir kolyeydi, iki makara ejderha başının uçları vahşi görünümlü, dişlek, açık ağızlarında birleşiyordu. Koyu çivit renginde minelenmiş ve ejderha başları yakut ve oniks gözlerle süslenmişti.

"Luba. Eğer bilseydi-"

"Agnessa bunu asla kaçırmaz ve babamın listesini buraya saklayabiliriz."

Luba babamın defterini açtı ve ilk yırttı. Bileğini kavradım.

"Delirdin mi sen?"

Bir örümceğin kurbanını ipeğe sarması gibi çevik bir hareketle Luba kâğıdı sıkıca sardı ve ejderhalardan birinin ağzına geçirdi. "İşte. Bunun burada olduğunu kim hayal edebilirdi ki?"

"Gizli polis için çalışmalısın."

"Sekstantımı da yanıma aldım tabii ki."

"Sekstantı alırsan gül makasını isterim."

Luba başını eğdi ve sanki bir çocukmuşum gibi bana baktı. "Bir sekstantla yönümüzü bulabiliriz. Çiçekler hayatta kalmak için hiçbir işe yaramaz."

"Montessori kitaplarıma ihtiyacım olacak-"

"Max'i yetiştirmek için bir kitaba ihtiyaın yok. Sadece Agnessa'dan uzaklaş ve kendine güven. Sen iyi bir anne olarak doğdun, Sofya. Tıpkı bizimki gibi."

"Varinka'dan daha mı iyi?"

"Bu bir cevabı hak etmiyor."

"Onun her düşüncesini bile önce biliyor gibi görünüyor. Beni utandırıyor."

"Ona göz kulak ol, Sofya."

"Cook ve Agnessa gibi konuşuyorsun. O sadece bir kız."

"Max'i her yere taşıyan bir kız. Kendi başına yürümesine zar zor izin veriyor."

"Biz gidiyoruz ve o geride kalıyor, sorun üzüldü. Başka ne aldın?"

"Babamın asla yanından ayırmayacağı eski silahlarından biri, tabii ki *dolu*, bir uzun ip, takip edilme ihtimalimize karşı derimizi kaplamak için koku öldürücü vazelin ve bir haftalık kuru et. Ayrıca vazeline batırmak için pamuk topları da ekledim, Bogdan bunların iyi birer ateş başlatıcı olduğunu söylüyor. Hepsi tek bir çantaya sığıyor, sizi de taşımam gerekirse diye."

"ihtiyacım yok, teşekkürler, sekstant oraya sığmaz bile."

"yle. Ben zaten denedim." Ayağa kalktı ve bir tahtayı kaldırarak zeminin altında küçük bir ekmek kutusu büyüklüğünde bir delik açtı. "Sekstant katlanıyor, görüyor musun? Ve hepsi bu kanvas çuvala sığıyor."

"Bu da bana hiç yer bırakmıyor."

"Eşyalarınız az yer kaplıyor. Bebek için bir aylık bisküvi, süt tozu ve su için koyun derisinden bir fiçı. Hepsi orada. Oraya vardığımızda mcevherlerimizi takas için kullanacağız."

"Peki ya kıyafetler?"

"mz için de sıcak tutacak seyahat kıyafetleri ve botları ahırda, Jarushka'nın posta kutusunun derinliklerinde sakladım. Senin için pantolon, bilmekten mutlu olacaksın. Güneye, Paris'e doğru yola çıkacağız. Hava izin verirse, dinlenmek ve iyileşmek için vereceğimiz molalarla birlikte at sırtında bu yolculuk  haftadan biraz daha az sürecek."

"Neyin iyileşmesi?" "Yorgunluk.

Muhtemel açlık."

"Üç hafta mı? İmkansız."

"Kışın seyahat etmemek için elimizden geleni yapacağız, yine de bu konuda söz hakkımız olmayabilir." Bir haritayı açtı ve yerde düzeltti. "Gördüğüm kadarıyla Paris'ten 1,340 mil uzaktayız. At sırtında günde mil hızla, üç saatlik otlama süresiyle-"

"Oraya varmak için yirmi altı nokta sekiz gün var," dedim.

"Çok Güzel, Kardeşim. Değil muhasebe için Seyahat, ya da olağandışı sayıda kurt."

"Bu huzursuzluk sona erecek. Boşuna endişelendiğimizi göreceksiniz. Yarın gece trende olacağız."

Luba haritayı ve bileziği sırt çantasına doldurdu ve botunun ucuyla döşeme tahtasını üzerine bastırdı.

"Umarım haklısındır, ama şimdi sana bir sürprizim var, Sofya-Max için de."

"Ne var, Luba?"

Luba gaz lambasının yanına gitti. Alevi söndürdü, küçük bir mumu yanar halde bıraktı ve sonra bize katta yeniden katıldı.

Gözlerim alıştı ve mürekkep gibi karanlıkta onun eline uzandım. "Ben bir şey görmüyorum."

"Yukarı bak," dedi, sesinde bir gülümseme vardı.

Tavana baktım ve tanıdık bir düzende dizilmiş gümüş ışık noktalarının parıltısını gördüm. Eğer içeride olmasaydık, yıldızlı gece gökyüzünde bir takımyıldızının altında yattığımıza yemin edebilirdim.

Nefesim boğazımda düğümlendi. "Luba." Demek bu onun gizli projesiydi. "Enfes."

"Bu Max'in özel takımyıldızı. Bogdan'ın merdiveni üzerinde durdum ve onu oraya yapıştırdım."

"Oh, Luba-"

"Boğa burcu, doğduğu burç. Max gece uyanırsa korkmayacaktır."

Luba başını omzuma yasladı. Karanlıkta ona sarıldım ve onun tutkal, lavanta, tuvalet suyu ve umut kokan genç kokusunu içime çektim.

"Boğa burcu gökyüzünde sizin burcunuz olan İkizler ile Afon'un burcu olan Koç'un arasında yer alır."

Gözyaşları bakışlarımı bulanıklaştırdı ve gümüş yıldızlar üzerimizde yüzdü. "Beğendin mi?" Luba sordu.

"Bu en değerli hediye, kardeşim."

Üçümüz karanlıkta uzanmış gökyüzünü izliyorduk ve sanki bizim için bir ana plan varmış gibi dünyanın muazzam ağırlığının yavaşça döndüğünü hissediyorduk. Hazır olmalıydık, çünkü o hepimizden daha güçlüydü ve bizi istediği yere götürecekti.

BÖLÜM 12

Varinka

1916

Mamka'yı *izba*'da bıraktım ve yeni kestirme yolumu kullanarak malikânedeki işime gittim, orman zeminini mantar ve otlar için taradım. Sonbahar ormana gelmişti ve en iyi hazinelerden bazıları Parlak yaprakların altında. Yürürken onları fırçaladım, bir o yana bir bu yana bakarak Cook'un en sevdiklerini aradım, bulduklarım için belime bağladığım eski bir yastık kılıfı.

Malikânedeki işlerin önemli bir parçası haline gelmiştim. Kontes'ten uzak durursam, diğer herkes beni çok severdi. Raisa benim için bir pasta planlamıştı, çünkü bana iki kez hangi krema çeşidini sevdiğimi sormuştu ve ben de limon demiştim. O gece kontesin arkadaşının ziyaretini kutlamak için büyük bir akşam yemeği verilecekti ve üç kaz servis edilecekti. Kaz Mamka'nın en sevdiği yemektir ve mutlaka biraz artacaktı.

Mamka'nın gözlerindeki ifadeye bakılırsa, malikâneyle, hanımların güzel elbiseleri ve ayakkabılarıyla ve bebek Max'le ilgili hikâyelerimi dinlemek hoşuna gidiyordu. Yine de Taras'a anlatamadım. O sadece domuzların ormandaki tüm hayvanları kendilerine sakladıklarını ve onlar olmadan ne kadar iyi durumda olacağımızı söylerdi. Bu doğru muydu? Bizim de güzel arabalarımız ve ipek çoraplarımız olmaması sadece doğuştan gelen bir tesadüftü.

Ormandan ana toprak yola çıktım, arazi kapılarından çok uzakta değildi ve yolun kenarındaki otların arasında yuvarlak ve turuncu bir şey gördüm. Bir süre onu inceledim, sonra elime aldım ve parmaklarımın arasında çevirdim. Bu bir portakaldı; Mamka'nın ansiklopedisinde gördüğüm bir meyve. Böyle şeyler bana çok oldu, özellikle de böyle mutlu günlerde. Dört yapraklı

Yoncalar. Beklenmedik hediyeler. Babamdan bir hediye olduğunu biliyordum. Elbisemin cebine koydum.

"Merhaba, Inka."

Arkamdan gelen bir sesle sıçradım ve döndüm. Taras ve arkadaşı Vladi. Taras av kıyafetlerini giymişti, fok derisinden bir yelek ve deri *brodni*, katranla kaplı diz boyu avcı çizmeleri. Avcıların avlarını sessizce takip etmelerini sağladıkları için bu çizmelere "iz sürücü" adını takmalarına şaşmamalı.

Vladi onun yanında duruyordu, çok daha küçüktü, yüzündeki o korkunç yanık güneşte parlıyordu.

"Bir insana gizlice yaklaşmak kibarlık değildir," dedim.

Geriye doğru bir adım attım ve etrafıma bakındım. Nereden gelmişlerdi ki? Taras'ın izleri geyiklerden daha iyiydi ve ormanı da çok iyi biliyordu. Taras'ı ormanı tararken, başını yana eğmiş, hayvan izlerini okurken ve kırık örümcek ağlarını ararken kaç kez izlemiştim?

"Seni görmek güzel Inka," dedi Vladi, parlak, kırmızı dili ağzının kenarlarında gezinirken. Yanığına bakmamaya çalıştım.

"Biz de seni arıyorduk," dedi Taras.

"Malikâneye gitmem gerekiyor."

"Vladi'ye merhaba demek için çok mu süslü? Malinov'a taşındı."

"Aferin ona."

"Köylüler onun tarafında. İşler hızla değişiyor, Inka. Davamız için çok iyi. Artık Petrograd'da yüksek mevkilerde dostlarımız var."

"Güzel. Oraya git ve kal."

Vladi ormana bir çakıl taşı fırlattı. "Şehir haberlerle dolu. Hakkımız olanı geri almak için bir hareket."

"Her hafta yeni bir hareket geliyor."

"Bu sefer biz kazanacağız. Kalabalığı görmelisin."

"Gitmem gerekiyor. Streshnayvas'ım var-"

Taras bileğimi kavradı ve koluma bir ateş dalgası gönderdi. "Bana onlardan bahsedeceğine söz vermiştin."

"Bunu benim için mahvetme, Taras. Senin için casusluk yapmayacağım."

"Geyik eti getirdim."

"Aşçı bize sülün veriyor." Geri çekildim ve önden yürüdüm.
"Askere yazılacağını sanıyordum."

Taras beni takip etti. "Bütün ordu firar ediyor."

Demek askere gitmemişti. Mamka bunu tahmin etmiş, Petrograd'a sadece sinemada film izlemek için gideceğini söylemişti.

"Petrograd'da insanlar açlıktan ölüyor. Gün geçtikçe daha da öfkeleniyorlar. Zamanımız geldi ve yardım etmeniz gerekiyor."

"Evin kapıları sıkı sıkıya kapalı," dedim. "Oraya asla giremezsin."

Taras arkamdan yaklaştı, beni kendisine doğru döndürdü, elleriyle boğazımı sıktı. "Evde kaç tane hizmetçi var?"

Cevap vermeye çalıştım ama parmakları kesti.

"Bu gece mutfak kapısını açık bırakmanı istiyorum." "Hayır," diye fısıldadım.

"Bu parazitler başımızdayken asla özgür olamayacağız." Daha sert sıktı ve kan beynime hücum etti. "Bu gece arka kapıyı açık bırak ve yaptığının bir işareti olarak çocuk odasının penceresinden beyaz bir havlu sall."

İçimi bir korku kapladı. Mülkün planını nereden biliyordu? Büyük ihtimalle gizemli bir şekilde tüm araziye dolaşmıştı. Başım döndü, nefesim kesildi ve başımı salladım.

Vladi yanımıza geldi. "Taras. Dur."

Taras beni serbest bıraktı. "Beni önemsiyorsan, bunu yaparsın." Belimden eğildim, havayı içime çektim.

Onun gibi bir insanı nasıl umursayabilirim? Boğazımı ovuşturdum. Taras'ın parmakları kontesin göreceği morluklar bırakır mıydı? Sofya'yı incitir miydi? Elbette çocuğa zarar vermezdi.

Yürümeye devam ettim. "Bu gece ormanda kal, Taras," diye seslendim omzumun üzerinden. "Sen evdeyken Mamka yemek yiyemez."

Döndüm ama gitmişlerdi.

BÖLÜM 13

Sofya

1916

Babam girişte volta atıyor, her gün Bakanlıktan Malinov'dan ayrılmamıza izin verecek belgeleri bekliyordu. Eşyalarımı toplamakla meşgul olmaya çalıştım ve Eliza ile Afon'a daha fazla mektup gönderdim.

Babalar Bakanlığı'nın posta .

Babam, gideceğimize dair şüphe uyandırmamak için haftalık koro provasını her zamanki gibi yapmaya karar verdi. Ayrıca taze tütün sevkiyatı gelmediği ve mürekkebim azaldığı için bakkala uğramayı da planladı.

Bakkalı çok severdim. Derli toplu dükkânın geniş ön pencerelerinden duvarların sabun tozu ve kırtasiye malzemeleriyle, yani ihtiyaç duyulabilecek her şeyle dolu olduğu görülürdü. Bay A. diye çağırdığımız Bay Astronavich, babamın tütün, pipo ve purolardan sorumlu iri yarı, hamur yüzlü eski bir çiftçi olan tek tenoruydu. Luba ve benim Sumatra ve Malawi gibi yerlerden gelen tütünlerin cennet gibi kokularını içimize çekmemiz için küçük cam kapıları kaldırırdı.

Bay A. gibi zayıf olan Bayan A. kırtasiye ve şekerleme işleriyle ilgileniyordu. Düzgün bloklar halinde istiflenmiş kağıtlar. Dolma kalemler ve uçları. Değerli Venedik cam kavanozlarında sıralanmış her tattan karameller. Mavi, siyah ve kırmızı çini mürekkebi.

Bayan A.'nın en sevdiği saksı sardunyasını tutarak arabaya adım attım. En güzel keten denizci şortunu, üstünü ve Venedik hasır şapkasını giymiş olan küçük Max, babamın yanında dizlerinin üzerinde durmuş, ormanda hayvanları gözetlemeye hazırlanıyordu.

"Eve bir tavşan getirebilir miyiz?" diye sordu.

"Çok hızlılar," dedi babam. "Onu vurmak zorundayız."

Max bunun üzerine nefesini tuttu ve babasının başını geriye atıp gülmesine neden oldu. O günlerde bu ne kadar nadirdi.

Max'i ekstra yardım için tuttuğumuz köylü kızı Varinka'ya bırakabilirdim. Yeterince iyi biriydi ve günlük annelik işlerinde benden daha becerikli görünüyordu ama işi şansa bırakmadım. Agnessa onun hakkında şüphe uyandırıyor, çamaşırhaneyle konuşup onu yeniden oraya atamamı istiyordu. Hizmetçilerimize bakıp sadakatlerini merak etmemek mümkün değildi.

Serin bir sonbahar günü olmasına rağmen, babam açık arabayı seçti ve arabacı David, taşra üniforması, uzun bir palto ve tepesinde tavus kuşu tüylerinden bir çember bulunan düz bir şapka giymiş olarak büyük bir bağırış çağırışla yola çıktı. Kış geldiğinde o kadar çok palto giyerdi ki, oturduğu yerden kaldırılması gerekirdi. Bunu görmek için hala Rusya'da olacağımızdan değil. Kışa kadar çoktan gitmiş olurduk.

Aleks ve Ulad'ı kapıda hazırolda bıraktığımızda Jarushka bizi güzel bir tırısla çekti ve kısa süre sonra ağaçları turuncu ve kırmızı renklere bürünmüş uzaktaki Malinov köyünü görmek için küçük bir tepeyi aştık. Uzaktan köy her zamanki gibi görünüyordu ama yaklaştıkça, Jarushka'nın toynakları sert zeminli yolda ritim tutmaya başladıkça bir şeylerin ters gittiği anlaşıyordu.

Babam ve ben, pencere çerçeveleri en sevimli çiçekler ve hayvanlarla süslü, sıkıca kapatılmış *izbaların* önünden geçerken endişeli bakışlar attık. Peki herkes neredeydi? Genellikle kadınlar dışarıda birbirleriyle sohbet ediyor, babamın keten fabrikasına keten taşıyorlardı.

Malinov Hanı'nın yanından geçtik. Küçük okulun. Müzik dükkanı. Hepsi kapandı.

Fırının önünden geçtik, dükkanın ön camı kırılmıştı. Fırıncının karısı ön tarafta volta atıyordu. Jarushka yavaşladı ve bakkalın önünde durdu. Yan tarafta, ordu erzaklarının depolandığı, genellikle kilitli olan ahır açıktı, kapısı kırılmıştı. Açık kapıdan dışarı saman ve boş tahta sandıklar sarkıyordu ve tebeşir beyazı bir süt bloğu talaşın içinde eriyordu.

Babam arabadan atladı ve merdivenlerden yukarı fırladı. Ben de Max'in elinden tutarak peşinden gittim ve babamı şunlarla konuşurken buldum

Bay A. karısı karanlık dükkândaki kırık şeker kavanozlarını süpürmeye çalışırken. Dükkân yağmalanmış, kasalar devrilmiş, cam kırıkları etrafa saçılmış, duvarlara ve yere her renkten mürekkep sıçramıştı. Tütün kutuları boş duruyordu, camları çatlamıştı.

Bayan A. babamı fark etti ve aceleyle ona doğru koşarak belinden eğildi. "Ekselansları, geleceğinizi biliyorduk."

Bay A., "Bunu neden yaptıklarını yalnızca Tanrı bilir," dedi.

Bayan A. ayağa kalktı, süpürgesinin sapına dayanmış, saçları tabaktan kaymış sahanda yumurta gibi başının bir tarafına . "Herkes aç, bu yüzden. Ve Çar bizden varımızı yoğumuzu orduya vermemizi mi bekliyor?"

Bir yemek isyanı! Küçük Malinov'umuzda.

Sardunyamı masanın üzerine bıraktım ve Bayan A.'ya doğru ilerledim. "Ciddi bir travma geçirdiniz. Oturmalısınız."

"Burası bu kadar dağınıkken nasıl oturabilirim?"

Süpürgeyi ondan aldım ve cam kırıklarını bir yığın haline getirdim. "Nasıl başladı?"

"Önce depoyu aldılar," dedi Bay A.. "Askerlerin erzakı için İmparatorluk depoları."

"Kim?"

"Çoğunlukla köylüler. Bazıları da şehirden." "Ketenleri aldılar mı?" Babam sordu.

"Her şey, Ekselansları. Süt blokları. Jambonlar. Hepsi oradaydı. Sonra buraya geldiler. Fırıncı erkenden kalkmış fırınları ısıtıyordu."

"Onu ," dedi Bayan A.. "Elindeki bütün somunları aldılar.

Sonra Lucya Popov birkaç hanımıyla birlikte buraya geldi. Dedi ki Unumuzun fiyatı altmış kopek düşürülmeli. 'de iki katını ödüyorum' dediğimde bir çuval kaptı ve 'Sürükleyin kızlar!' diye bağırdı. "

Bay A., "Sonra diğerleri tütünümüze el attılar," dedi. "Karımın çinçilla şapkasını da çaldılar, piçler."

Bayan A., Max'in en sevdiği McVitie & Price bisküvilerinden oluşan sarı bir kutudan bir bisküvi çıkardı, sonra diz çöküp ona uzattı.

Max bisküviyi kavradı.

"Teşekkür et," dedim.

cevap vermeden bisküviyi ağzına götürdü. Bayan A. kaşlarını kaldırdı ve yanaklarımın yandığını hissettim. Neden kendi annesini dinlemiyordu?

"Köylüler bunu nasıl yapabilir?" Babam sordu.

Bay A., "En iyi müşterilerimden bazıları, ama bir adam onları kızdırdı," dedi. "Vladi adında bir suçlu. Şehirde yeni."

"Peki ya polis?" diye sordum.

"Yaşlı Jaska araya girdi ama silahını aldılar ve çok kötü olmasa da onu dövdüler."

Babam tezgahın üzerindeki telefona doğru el salladı. "Petrograd'ı arayabilirim."

"Hatlar kesildi."

Bay A. babama bir kese tütün uzattı. "İşte sonuncusu" Babam başıyla selam verdi ve keseyi cebine koydu. Fiyattan bahsetmedi, çünkü bu çok zevksiz olurdu ve Babam hiçbir zaman para taşımazdı.

"Keten fabrikasından haber var mı?" diye sordu.

Bay A., "Bazıları istasyonlarından ayrılmaktan bahsediyor," dedi. "Ustabaşımdan böyle bir şey duymadım."

Bay A. omuz silkti. "Vladi iyi bir konuşma yaptı. Düşük ücretlerden bahsetti. 'Fabrika halka ait olmalı.' 'Kahrolsun Çar'. Her zamanki şeyler."

"İyi bir ücret ödüyorum. Birileri her zaman sorun çıkarmaya çalışıyor." "Affedersiniz Ekselansları, ama bu farklı hissettiriyor.

Biz zar zor

artık kendimizi besleyecek kadar yiyecek yetiştiriyoruz. Köyün yarısı askere alındı. Sıradaki ben olabilirim."

Bayan A. kocasının yanına geldi. "Ve eğer hükümet daha fazla para basmayı bırakmazsa hepimiz açlıktan öleceğiz."

Babam bana doğru baktı. "Sanırım Bakanlığın nasıl çalıştığını biliyorum, teşekkür ederim. Kızı korkutmayalım."

Bayan A.'yı iki yanağından öptüm. "Yalnız değilsiniz. Bunu yapanları yakalayacağız."

"Elbette," dedi Bay A.. "Ayaklanmalar gelir ve geçer. Siz ikiniz hemen eve dönmelisiniz, yoksa Tanrı'nın yardım etmesi mümkün olmaz. Ne zaman geri döneceklerini kim bilebilir?"

Babam Bay A.'nın elini sıktı. "Tütünü benim hesabıma yaz."

Bayan A., "O hesap kabarıyor, Ekselansları," dedi.

Bay A. ona sert bir bakış gönderdi.

Babası ona döndü. "İşlerimin adamı bunu görecektir. Tanrı bunu atlatmamızı sağlayacak."

Bay A. kollarını yana açıp babamla beni dükkânın kapısından çıkarırken Bayan A. mürekkep lekeli zeminine bakıp başını salladı.

Peder ve ben Max'i aldık ve papaz evindeki sarsılmış Peder Paul'ü kontrol ettik, o da hepimizi kutsadı, sonra da aceleyle malikâneye geri döndük. O gün koro çalışması olmayacaktı.

-

MALİKÂNEDE Cook'a, malikânenin uzak kısmında, kümeslerin yakınındaki bahçede sonbahar sebzelerinden geriye kalanları toplamasına yardım ettim. Kontun tavus kuşları çimenlikte dolaşp böcek ararken ve arada bir sinir bozucu çığlıklar atarken biz de topraktan esmer, mor pancarları ve pembe turp demetlerini çekip çıkardık.

Aşçı her zamanki bahçıvan üniformasını giymişti: eski bir flanel gömlek ve haki pantolon. Afon'dan daha uzun boylu ve göğsü daha genişti, uzun saçları bir parça sicimle arkadan bağlanmıştı, açık havada çalıştığı için bronzlaşmış görünüyordu. Güneş yüzüğündeki elması yakalamış ve karanlık toprağa bir prizma yağmuru göndermişti. Neden evli değildi? Bogdan onun kadınlardan hiç hoşlanmayabileceğini fısıldamıştı.

"Hazırlandın mı?"

"Günlerdir. Yakında bir gezintiye çıkacağım."

"Çoktan gitmiş olmalıydık." Kazmayı bıraktı, bir kolunu küreğinin sapına dayadı ve ormanı gözden geçirdi. "İçimde kötü bir his var, Sofya."

"Babam konta sadece iki sandık getirebileceğini söyledi. Yeniden paketlemek bütün gününü alabilir."

"Mutfak yardımcımın bir şeyler duyuyorum. Kilerdeki çocuklar yeni bir devrimden bahsedildiğini söylüyorlar."

"Çar-"

"Çar bir aptal. Bu ülkeyi Kızılara teslim ediyor. Ve bu sefer organize oldular. Radyo yayınlarıyla köylüleri hedef alıyorlar. Okuyamıyorlar ama dinleyebiliyorlar. Okuma yazma bilmeyenleri etkilemek için sözsüz posterler. Eğer Lenin geri gelirse yapacağı ilk şey kendisine karşı çıkan gazeteleri yasaklamak olacaktır, bunu bir kenara yazın."

"Tanrı aşkına, yarın gidiyoruz." "Çok geç kalmış olabiliriz."

"Onlara elmalı kek yapmayı bırakırsan yolumuza devam ederiz. Kont bunun için yaşıyor."

"Burada artık kötü bir unsur var. Bundan hoşlanmıyorum. Ben olsam uzun zaman önce ayrılırdım."

"Seni durduran ne?"

"Burada güvende değilsiniz. Eğer belgeler bugün gelirse bu gece gitmeliyiz."

"Annem hâlâ burada olsaydı onu tehdit etmezlerdi. Her yıl Haziran ayında kendi isim gününde köylüler için bir parti düzenlerdi. Hepsi burada uyurdu ve onlar için bir piyango düzenler, onlara özel pastalar pişirirdi."

Cook uzaktaki ormanı taradı. "Anlamıyorsun, Sofya. Artık kimse güvende değil."

-

O öğleden sonra geç saatlerde araziden ayrıldım, Jarushka'yla bir süre için son yolculuğumdu bu. Agnessa'dan uzaklaşmam gerekiyordu, böylece bir çardakta oturup düşünebilir ve son dakika ayrıntılarıyla ilgilenebilirdim. Sık sık sözümü kesiyor, hizmetçilere eşyalarımızı özenle paketlemelerini ve seyahat paltolarımızın astarlarına mücevherler dikmelerini söylüyordu. Babamın anneme balayında verdiği zümrüt kolye bana verilmişti. Ceketimin eteklerini yokladım, platin ağırdı.

Agnessa bütün gün *zala*'da oturup kontu sakinleştirmeye çalışmış, ona babasının en iyi konyağını içirmişti.

Kont kadehindeki konyağı döndürdü. "Bolşevikler bizden nefret ediyor. Bunu anlamak için kaç devrime ihtiyacımız var? Umarım bütün gümüşleri alıyordur. Döndüğünüzde burada olmayabilir."

"Bogdan biz eve göz kulak olacak," dedi Agnessa.

Ormandaki yosunlu bir tümseğe yerleşip Cook'un yolculuk için verdiği esmer ekmek ve peyniri yedim, Eliza'ya bir mektup yazdım ve sırt çantamdan Afon'un en son ve en değerli mektubunu çıkardım. Posta servisi yetersizdi ve babamın kuryeyle gönderdiği Bakanlık paketleri bile haftada bire düşmüştü.

Ailen isteksiz olsa bile, diye yazdı Afon, Luba ve Max'ı derhal Malinov'dan uzaklaştır.

Afon çatışmanın yoğun olduğunu yazmış ama ayrıntılar siyah mürekkeple sansürlenmiş. O siyah çizgilerden nasıl da nefret ederdim. Gazetelerden en şiddetli çatışmaların Fransa'nın batı cephesinde, Belçika, Lüksemburg ve Almanya'nın kesiştiği noktada, Verdun'da olduğunu biliyorduk. Afon'un alayı neredeydi? Polonya'ya yakın olduklarını ima etti.

Onu Verdun'dan uzağa gönderdim.

Eve dönerken Jarushka'nın boynuna eğilmiş, çalılıkları yara yara ilerliyordum. Aşçının saat yemek zili uzaktan geç kaldığımı ilan edencesine çalışıyordu.

Ben ceketimin düğmelerini açmış, serin rüzgâr keten gömleğimin içinde dans ederken karanlık çökmüştü. Eve Jarushka yavaşladı, sonra irkildi ve yan yattı. Uzaktaki ahırın yakınında bir şeyler kıpırdadı, karartılmış figürler. Elbette hayal görüyordum. Afon evde yokken, her küçük şeyde nasıl da sıçıyordum.

Evin ışıkları görüldüğünde sakinleştim. Agnessa ve babam benim için endişelenecekti ama ben gitmeye hazırdım, bavullarım çoktan sadece gerekli eşyalara indirgenmişti.

Ahırda attan inerek Jarushka'nın boynuna sarıldım, o da benim yanıma sokuldu. Bu, o Paris'e bizimle buluşmaya gönderilene kadar ata son . Onu burnu bir kova yulafın içinde bıraktım ve evin arka kapısına doğru adım attım, yürürken jodhpurs'umdaki tozu fırçaladım.

Kırbacımla arka kapıya hafifçe vurdum ve Raisa kilidi açtı ve küçük bir reverans yaptı.

Elimi uzattım ve Raisa önce bir eldivenimi, sonra diğerini çıkardı. "Ne yolculuktu ama. Varinka burada mı?"

"Evet." Raisa yaklaştı ve fısıldadı. "Ve baban bana üç kez nerede olduğunu sordu. Ona yürüyüşe çıktığımı söyledim, Tanrı beni korusun." Haç çıkardı.

Yemek odasına doğru aceleyle ilerledim ve Cook'un yanından geçtim, elleri kalçalarında, saçları arkaya kaymış, mavi gözleri endişeyle derinleşmişti. Önlüğünde o akşamki yemeğin dünya haritası vardı; Afrika'nın kaz yağı lekesi, Kuzey Amerika'nın ahududu kompostosu, Avrupa'nın çikolata lekesi.

"Nerelerdeydin, Sofya? Baban seni sorup duruyordu."

"*Sessiz ol,*" dedim geçerken. "Agnessa duyacak."

"Bu gece gidiyoruz, doğru dürüst bir akşam yemeği için vaktimiz yok. Seyahat belgeleri geldi. Yolculuk için sana biraz çiçek tohumu paketledim."

Yakınıma eğilip küçük paketi bana uzatırken, Fransız kolonyasının kokusunu, dönmüş toprağın tütsüsüyle karışmış halde yakaladım.

"Gövdeleri çıkardım," dedi.

Aceleyle yemek odasına girdiğimde Agnessa, Luba, babam ve kontu buldum, hepsi de seyahat kıyafetleri giymişti, Agnessa hariç, o bej rengi dantel bir elbise giymişti, onun gündelik kıyafet anlayışı buydu. Masanın etrafında oturmuş, ekmek ve peynirden oluşan basit bir yemeği bitiriyorlardı. Hepsinin arasında bir harita uzanıyordu.

Hepsi bana doğru koştu.

"Kaçırıldığını sanıyordum," dedi Agnessa. "Bu gece ayrılıyoruz," dedi babam.

"Aşçı söyledi."

Luba yanıma geldi, tereyağlı rulonun sonunu bitiriyordu. "Kontun sandıklarından sadece ikisine yerimiz var."

"Peki ya tavus kuşlarım?" diye sordu kont.

Babam bir haritayı katladı ve göğüs cebine soktu. "Petrograd'dan Paris'e ikinci mevkide gideceğiz ve daha ağır eşyalarımızı göndereceğiz."

Kont çay bardağına bir parça şeker attı. "Rusya'daki her hırsızla yatmak mı?"

Peder, "İkinci sınıf daha az dikkat çekecek," dedi.

"Çok fakir görünerek şüphe uyandırmayalım," dedi Agnessa. "Paris'i görmek için sabırsızlanıyorum, ama onca insan arasında bizim buradan ayrılmaya zorlanmamız çok çirkin. Hizmetçilerimize iyi davranmıyor muyuz, sefillere yardım dağıtmıyor muyuz?"

Luba parmağını yaladı. "Belki de zavallılar kendilerine böyle denmesinden hoşlanmıyordur, Agnessa. Ayrıca senin döküntü elbiselerini giyecekleri bir operaları da yok. Onları ev paçavrası diye kesip biçiyorlar."

"Fransız kadifesi çok dayanıklıdır."

Kahverengi, yakışıklı bir seyahat paltosu giymiş olan Aşçı aceleyle içeri girdi ve babamın yanına gitti. "Hazır mısın?"

Babam yeleğinin cebinden saatini çıkardı. "Kontun sandıklarını yükler yüklemeyi yola çıkacağız."

Bir anda koridordan büyük bir koptu; kırık tahtaların mide bulandırıcı cıvıltıları ve kaba erkek sesleri.

Agnessa babasına uzandı. "Tanrım, Ivan."

Luba'yı kendime çektim, kalbi göğsümde güm güm atıyordu ve dünyamız yıkılırken zaman durmuştu.

BÖLÜM 14

Eliza

1916

Caroline, Henry'nin ölümünden dört gün sonra, gömüldüğü soğuk ve yağmurlu gecede eve döndü ve yatak odasında tek başına oturup akşam yemeğini reddetti. Solgun ve kasvetliydi, aklına bir yumurta getirdi.

içindekiler dışarı üflenmiş.

Peg yas çelengini kapımıza koyarak korkunç ziyaretçinin bir başka ödülü daha alıp götürdüğüünün kanıtı oldu. Yolculuk giysilerimizi dikmeye çok meraklı olan terzi, Caroline'e ve bana, Henry'yi kurtaramadığım için kefaret olarak, bileklerimi ve boğazımı çizen sert, siyah krep süslemeli, donuk, siyah dimi ipek bombazdan yapılmış, neredeyse birbirinin aynısı dört yas elbisesi dikti.

Annem bir sabah yatak odama geldi ve babamın anısına her zaman taktığı madalyonu yatağımın başucuna bıraktı, babamın minyatür resmi camın altına sıkıştırılmıştı. Mücevherli bir örümcekle süslenmiş oval, altın kasaya baktım. Örümceğin karnını şişman, eski bir maden elması, başını ve göğüs kafesini yakutlar oluşturuyordu. Büyükanнем Jane Eliza Woolsey'in, kocası denizde öldükten sonra taktığı bu mücevher annesine aitti. Biz Woolsey kadınları kalp kırıklığı içinde yaşamakla mı lanetlenmiştik?

Annem, "Kederin en iyi ilacı, bir genç kızın volkana atlaması gibi kendini hayır işlerine vermektir," dedi.

"Şimdi olmaz anne," dedim ve yorganı çeneme kadar çektim.

Kederden uyuşmuş bir halde, en basit görevi tamamlamam saatlerimi aldı,

Ama manikür makasıyla Henry'nin resmini kestim.

Bir düğün fotoğrafından küçük bir resim. Altın madalyonu açtım ve babamın karşısındaki camın altına kaydırdım. İki adam da bana gülümsedi.

İkiniz de beni nasıl terk edebildiniz? Zinciri başımdan geçirdim ve boynumla göğsümde ağırlaştı.

Taziye mektuplarını karıştırdım ve yığının içinden Sofya'nın el yazısıyla yazılmış bir zarf çıkardım. Bir an oturdum, pullar çift halkalı Kiril harfleriyle iptal edilmişti, her zamankinden daha aceleye gelmiş gibi görünse de onun güzel dik yazısı. Her gün hiç aksatmadan birbirimize yazıyor olmamız ne büyük bir teselliydi, onun yanımda olmasından sonraki en iyi şeydi ve şu an için güvende olduğunu bilmemi sağlıyordu.

Parmaklarımı zarfın kapağının altında gezdirdim ve üzerinde siyah harflerle *Malen Koye Nebo*, "Küçük Cennet" yazan iki yaprak krem beyazı kırtasiye malzemesini açtım. Onun el yazısını görmek bile sevgili arkadaşşıma olan özlemimi artırdı. Henry ve o korkunç gün hakkında konuşmak için yanımda olması ne büyük bir teselli olurdu. Öldüğünü bile bilmemesi ne kadar garipti. Ona bu konuda yazmıştım. Mektuplarım hala ulaşıyor muydu?

Sevgili Eliza,

Umarım iyisinizdir. Sanki geçen hafta Southampton'daki terasınızda durmuştuk. Kitaplarınızı aldık, teşekkür ederiz. Her zaman *Balonla Beş Hafta'yı* okumak istemişimdir ve Luba da Jules Verne'i çok sevdiği ve Afrika'yı çok merak ettiği için çok heyecanlandı. Başlayacağımız günü size söyleyeceğim, böylece hep birlikte okuyabiliriz.

Çok yerinde bir şekilde tahmin ettiğiniz gibi, korkarım ki burada durum daha da kötüye gidiyor, işçi sınıfları giderek kötüleşen bir hoşnutsuzluk içinde, şimdilik savaşla dikkatleri dağılmış durumda ama ne kadar sürecek? Almanya çok kararlı bir düşman. Babam artan Bolşevik hareketi ve haydutlar tarafından malikanelere yapılan saldırıların artması konusunda daha da endişeleniyor ve biz de harekete geçmek için hazırlanıyoruz. Afon'un alayıyla birlikte gitmesiyle giderek daha savunmasız hale geliyoruz ve babam trenle yola çıkmamızı ayarladı.

Varışımızın hemen ardından bir telgraf gönderecek ve daha fazla ayrıntı yazacağım.

Büyüleyici Henry'ye bir öpücük ve Caroline'a da bir öpücük.

Bizim için bir iki dua edin.

En sevgi dolu ve sadık arkadaşınız,
Sofya

Mektubu tekrar okurken tüm vücudum buz kesti. *Haydutlar tarafından malikânelere yapılan saldırıların sayısı mı artıyordu?* Neden söz verdiğim gibi Sofya'ya seyahat acentemin adını göndermemiştim? Şu anda burada benimle birlikte güvende olabilirlerdi.

Annemin Dışişleri Bakanlığı'ndaki arkadaşlarının isimlerini gözden geçirdim. Onlardan biri Streshnayvas'a yardım edebilir miydi? Rusya'dan güvenli bir şekilde çıkmalarını sağlayabilir miydi? Mektubu cebime attım ve Caroline'ın odasına girdim.

Gölgelikli yatağın bir direğine tutundum ve koyu renk saçları başında toplanmış, kızımın kendi yas elbisesini giymesine yardım eden Peg'i görünce gözyaşlarına hâkim olamadım. Caroline henüz on üç yaşında olduğu ve çocukların siyah giymeye mahkûm edildiği on dört yaşına girmediği için, donuk, beyaz ketenden bir elbise giymiş ve babasının öldüğünü hatırlatan büyük boy, siyah bir kuşak takmıştı.

İçeri girdiğimde Caroline'ın bakışları bana yöneldi, her bir gözünün altında leylak rengi bir hilal vardı. "Ben beyaz giyerken senin koyu siyah giymek zorunda olman hiç adil değil anne."

Neden onu kucaklayıp acısını dindiremedim?

Peg ağzındaki iğnelerin arasından, "Beyaz umudun sembolüdür," dedi.

Peg'in yerleri nasıl paspaslayacağı konusunda sadece belli belirsiz bir fikri olsa da, yas tutma uygulamaları konusunda ansiklopedik bir bilgiye sahipti.

"Yas bisküvilerini pişirdim, Bayan Ferriday," dedi Peg, gözleri işindeydi. Caroline'ın masasındaki bir kâsenin içinde duran, her biri yağlı kâğıda sarılmış ve üzerlerine siyah bir balmumu mühür yapıştırılmış ürkütücü küçük ovaleri başıyla işaret etti.

"Aynaları da kreplerle kapladım." Peg siyah bir elbise giymişti ve bazılarının en sevdikleri oyunlardan bahsettikleri gibi katıldığı cenazelerden bahsettiği için bu elbiseyi düzenli olarak kullandığını tahmin ediyordum.

Caroline elini yüzünün önünde salladı. "Üzüm berbat kokuyor."

Bir dizi zararlı kimyasal madde kullanılarak üretilen bu kumaş sağlıksızdı, ancak yas tutmanın bir gereği olarak giyiliyordu. Belli ki merhumun ailesi, sevdikleri öldükten sonra kendi sağlıklarını riske atmak zorundaydı.

"Aynalarımızı örtmemize gerek yok Peg."

"Ruhların kendilerini görmesini istemezsin."

Mücadele edemeyecek kadar yorgundum. Dr.

Forbes'un hapları mıydı?

"Ve lütfen fotoğrafları ters çevirmeyi bırak." Her fotoğrafı dik bir şekilde geri getirdim, ancak onları bir kez daha ters çevrilmiş olarak buldum, hepsi Peg'in yas protokolünün bir parçasıydı, çünkü ölen ruhların fotoğrafları istila edeceğini düşünüyordu.

"Evet, hanımefendi."

Gök gürledi ve Caroline'ın rafındaki porselen köpekleri salladı. Peg pencereye doğru bir adım attı ve beyaz noktalı İsviçre perdesini geri çekti. "Bu gök gürültüsü Bay Ferriday'in cennete ulaştığı anlamına geliyor-"

Caroline yüzünü bana çevirdi, gözleri yaşlarla parlıyordu.

"-ve bu gece ziyaret için geri gelebilir."

"Bu kadar yeter, Peg."

"Ama, Pat amcam-"

"Pat amcan umurumda değil, kızımı korkutuyorsun ve buna bir son vermeni istiyorum. Resimler ve tahminler
-"

Peg başını eğdi ve siyah süslü mendiliyle gözlerini sildi.

"Saçma sapan İrlanda büyü. Bay Ferriday öldü ve geri gelmeyecek."

Peg kollarını Caroline'e doladı ve ikisi birlikte, siyah ve beyaz olarak ağlamaya başladılar. Henry için yas tutan zavallı Peg'i azarlayacak duruma nasıl düşmüştüm? Evimizde sıcak bir kelime neredeyse bilinmiyordu.

Kollarımı ikisine de doladım ve bana doğru nefes alıp verdiğini hissettim.

Onsuz bunları nasıl atlatırdık?

BÖLÜM 15

Varinka

1916

Evin kapısına yaklaştım ve her zaman olduğu gibi tepedeki keskin, siyah sivri uçları görünce içimi bir ürperti kapladı. Bu kadar güzel bir ev için bu kadar korkutucu bir çit. İşe koyulmaya hevesliydim.

Ulad ve Aleks bana el sallayarak nizamiyenin önünden hızla geçtiler.

"Her geçen gün daha da güzelleşiyorsunuz Bayan Varinka," dedi genç olan Ulad.

Aleks, "birinin isim günü olduğunu hatırlıyor gibiyim," dedi.

"İkinize de biraz kek getireyim," dedim ona bakmadan ve aceleyle yanından geçip gittim.

Malikâneye varıp arka merdivenlerden arka girişe tırmandığımda hava kararmak üzereydi. Kapıyı çaldım, Raisa'yı dinledim, artık çakıllı camın arkasını göremiyordum, çünkü yaşlı Bogdan kapıların camlarını kapatmıştı.

Bir anahtar kilide sürtündü ve kapı açılarak Raisa'yı ortaya çıkardı.

"Çabuk içeri gelin," diyerek kenara çekildi.

Arka koridora adım attım ve vanilyalı kek kokusunu içime .

"Demek bugün senin özel günün?" Raisa kapıyı arkamdan kapatıp kilitlerken sordu. "Senin için bir sürprizim var."

Mutfaktan her zamanki gibi döküm demirin porselen lavaboya çarpma sesi, aşçının bağırarak verdiği emirler ve yağlı kaz kokusu geliyordu. Belki bir gün orada yaşayabilir ve alt kattaki hizmetkârların yemek odasındaki meşe masayı paylaşabilirdim. Sofya bunu teklif etmeye çok yakındı, bunu söyleyebilirdim.

Raisa, "Ama şimdi yukarı çıkıp çalışın," dedi.

Arka merdivenlerden çocuk odasına , parmaklarım cebimdeki portakalı okşuyordu. Mamka böyle bir hazineye bayılırdı. Onu birlikte açacaktık.

Bir zamanlar sadece süslü bir beşik ve beyaz çıtalı bir beşikle döşenmiş oldukça sade bir oda olan çocuk odasına adım attım. Afon gittikten sonra Sofya burayı çok daha konforlu hale getirmişti. Odaya bir karyola ve bazı giysilerini taşımıştı. Bir yastığı kaldırıp burnuma . Hizmetçilerin yatak çarşaflarını yıkamasına izin vermiyordu çünkü çarşaflar hâlâ Afon'un kokusunu taşıyordu. Saraylar, saç pomadı ve aşk.

Köşede, küçük giysilerle dolu rafların asılı olduğu bir sandık açık duruyordu. Bu yeniydi. Raisa'nın ailenin yakında Paris'e gideceğini söylediğini duymuştum ama Sofya bana neden söylememişti? Beşiğin demirini tuttum, başım dönüyordu. Max'i bir daha göremeyecek miydim?

Şömineye doğru ilerledim, ızgaranın üzerine bir huş ağacı kütüğü attım ve bir kibrit çakarak yaktım. Kütük tutuştuğunda, ellerimdeki her bir is parçasını beyaz bir havluya sildim.

Max'in beşiğine gittim, onu kucağıma aldım ve bana sarıldı. "*Face hibou*, Inka!" dedi ve ben de en aptalca geniş gözlü baykuş suratlarımdan birini yaptım. Kahkahalarla sarsıldı.

Ne iyi bir çocuk. Kimsenin olmadığı bir zamanda, insanda aşk uyandırmak için tasarladığım özel ilaçlarımı küçük tadımlık olarak ona verdim. İşlerini yapmış görünüyorlardı. Bunun ne zararı vardı?

Sarı bukleleriyle annesinin yerine geçebilirdim, değil mi? Dudaklarımla Max'in yumuşak yanağını okşadım ve o da bana gülümsedi. Taras ve benim asla bir bebeğimiz olmayacaktı, o halde Max benimmiş gibi davranmanın ne zararı vardı? Sofya'nın her şeyi vardı ve benim tek istediğim oydu.

Keşke Mamka onun küçük gülümsemesini görebilseydi.

Bir anda şömineden yoğun gri bir duman yükseldi. Ona doğru bir adım attım ve elimle dumanı uzaklaştırdım.

Böyle sigara içildiğini nasıl görmedim?

Çocuk odasının penceresini açtım, beyaz havluyu aldım ve dumanı dağıtmak için başımın üzerinde ileri geri salladım.

Birden altımızdan bağırışlar ve arka koridorda ayak sesleri
duydum.

İçim kıpır kıpır oldu. Ben ne yapmıştım?

Sinyal. Olduğum yerde donup kaldım.

Taras.

BÖLÜM 16

Sofya

1916

Luba ve ben yemek odasında birbirimize sarılmıştık. Neden hareket edemiyordum? Haydutlar hizmetkârlara emirler yağdırdı ve silah sesleri yönünden geri geldi. Giriş yolu. Kim bu davetsiz misafirler? Aileme saldırırlar mı? *Oğluma.*

"Max-Ben gitmeliyim-"

Luba kulağıma fısıldadı, "Sessiz ol."

Babam Agnessa'ya doğru koştu ve onunla kapı arasında durdu.

Haydutlar hiç vakit kaybetmeden yemek odasında bize doğru ilerlediler. Seslerinden anlaşıldığı kadarıyla hepsi erkekti.

"Tanrı olsun," dedi Agnessa.

Düşünemiyordum, kan beynime hücum .

Bir anda yemek odasının kapısı açıldı. "Ne-" Babam bağırdı.

İki beden küçük, kirli bir kanguru kürkü ve çinçilla şapkası giymiş, bir elinde oldukça rahat görünen bir tabanca, diğerinde beyaz bir yastık kılıfı olan bodur bir adam içeri girdi.

"Yeni bir dünyaya hoş geldiniz," dedi.

Sesi bir köylününkine benziyordu ama kendinden son derece emindi. Onun ardından daha uzun boylu ve siyah saçlı bir adam daha girdi.

Kirli bir vaşak paltosu giymiş ve elinde sarmal bir ip tutuyordu.

"Kimin yetkisiyle özel bir eve giriyorsunuz?" Agnessa sordu.

Luba'yı daha yakın tuttum.

"Bağlayın onları," dedi çinçilla şapkalı olan. Ve sonra Agnessa'ya, "Eğer çeneni kapatmazsan dilini kesip tabağında sana servis edeceğim."

Bakışlarımı, dağınık sakalının kısmen uzattığı yüzünün parlak, yaralı tarafından zorlukla ayırabildim. Onu daha önce de görmüştüm.

Zar zor nefes alıyordum. Varinka hâlâ oğlumun yanında mıydı? Sonra birden aklıma geldi. Tramvaydaki haydut. Beni tanıyacak mıydı?

"Muhafızlar!" Babam
seslendi. Adamlar güldü.

"Korkarım muhafızlar hiçbir yere gidemeyecek," dedi yanmış olan. "Biraz keyifsizim."

Uzun boylu olan ipiyle babama yaklaştı ve kollarını arkasından çekti. Baba önce direndi, sonra yüzüne aldığı bir darbeden sonra artık direnmedi.

Kont von Orloff sesini yükseltti. "Lütfen. Param var. Ben büyük bir Bolşeviklerin *hayranıyım*. Bir depo dolusu votkam var-"

Yanmış olan, silahını Cook'a doğrultmuş bir halde kontu bir sandalyeye doğru itti. "Ceplerini boşalt. Yavaşça, şimdi."

Cook bir cebinden gümüş bir sigara tabakası, diğerinden de bir para klipsi çıkardı.

Kısa boylu haydut para klipsinden banknotları çekti ve ruble banknotlarının arasından bir fotoğraf düştü.

"Ah, sevgililer?" dedi haydut fotoğrafı alıp yüzümle karşılaştırmak için havaya kaldırırken.

Cook benim fotoğrafımı mı taşıdı?

Yanaklarım yandı ve uzun boylu olan ellerini arkadan bağlamayı bitirirken Cook'un bakışları sessiz bir özürle benimkilerle buluştu.

Sonra uzun boylu olan bana geldi. Kaçmaya çalıştım ama beni bileklerimden yakaladı ve bir avcının geyiği bağladığı gibi sıkıca bağladı.

Daha sonra yanmış olan Lubayı yakaladı ama ellerini bağlarken Luba bir kedi gibi mücadele etti.

"Bu yanına kalmayacak," dedi. Luba'nın
yüzüne sert bir tokat attı.

Baba, elleri bağlı bir şekilde ayağa kalktı. "Tanrı aşkına, o sadece bir *çocuk*." Luba ısrar etti, yanağı kıpkırmızıydı. "Bakanlık gelecek-" Yanmış olan Luba'nın ağzına bir peçete tıktı ve Babam koltuğuna geri döndü ve en son sayımı bağladı. Onlar bizi yemek odasından dışarı ittiler, dizlerimin bağı çözülmek üzereydi. Bizi nereye götürüyorlardı?

Mutfağın önünden geçtik, artık sessizdi, tüm bedenim garip bir şekilde yavaş ve donuk hareket ediyordu, düşüncelerim birbirine karışmıştı. Yukarıda ağlayan Max miydi? Ona nasıl ulaşabilirdim?

Arka merdivenleri geçerken döndüm, merdivenleri çıkmaya başladım ve en basit Rusça ile "Paltomu almam lazım. Üst katta."

Haydut silahını kapıya doğru salladı. "İlerleyin, hepiniz."

Merdivenleri çıkmaya devam ettim. "Ceplerinde para var, sana verebilirim."

Beni itti.

Yere kadar eğildim. "Lütfen, cömert Peder. Söz hemen geri geleceğim."

Silahını kaldırdı ve tavana ateş etti, bu hepimizin sıçramasına ve kalbimin hızla çarpmasına neden oldu. Alçı parçalar halinde üzerimize yağdı.

Beni ayağa kaldırdı ve yüzünü yüzüme yaklaştırdı. "Sana yürü dedim."

Bizi arka bahçeye, soğuk karanlığın içinden uzaktaki ahıra doğru götürürken gözlerimde yaşlar birikti. Max yukarıda ağlıyordu, şimdi daha yüksek sesle. Kollarımı karnıma bastırdım, ona gidememenin acısıyla başım dönüyordu ve kendimi sakinleştirmek için gece havasını içime çektim. Ya onu bulmak için geri koşsaydım?

Vurulmak oğluma yardım etmez.

Dönüp eve baktım ve bir çığlık attım. İkinci kattaki çocuk odasının penceresi ölü, karanlık bir delik olarak duruyordu; tavanda parlayan gümüş ışık iğneleri -Luba'nın yıldızları- dışında ışıklar sönmüştü.

BÖLÜM 17

Varinka

1916

Alt kattan silah sesleri gelirken kucağımda küçük Max ile çocuk odasında duruyordum. İkimizin de içinden bir korku depremi geçti. Bu Taras ve arkadaşlarının zorla girmesi miydi? Max ağladı.

Çocuk odasının ışığını kapattım ve ona sarıldım, vücudu benimkine karşı sıcaktı. Ne yapmalıyım? Taras'a koşup onu durdurmalı mıydım? Beni dinlemezdi. Vurulabilirdim ve bebeğe kim bakacaktı?

Çok geçmeden arka koridorda ağır ayak sesleri duydum ve Vladi'nin emir yağdıran sesi yükseldi. "İlerleyin, hepiniz." Bir mermi yerden yukarı fırladı ve tavanı delip geçti. Üzerimize sıva yağarken ben haykırdım ve küçük Max daha yüksek sesle çığlık attı.

"Sus," dedim ona, küçük bedeni sarsılıyordu.

Çocuk odasının pencere perdesini geriye ittim ve elleri arkadan bağlı bir dizi insanın avludaki çeşmeye doğru gidişini izledim. Onları nereye götürüyorlardı? Eve gitmeliydim ama nasıl? Raisa yolumu aydınlatmak ve kurtları savuşturmak için bana her zaman gazyağı bezine sarılı bir meşale yakardı. Karanlıkta nasıl başaracaktım?

Battaniyesini alıp arka merdivenden inip kapıdan çıkarken çocuk sakinleşti. Ay bulutların arasına girip çıkarken soğuk havaya karşı battaniyesini üzerine sardım ve kapıya doğru giden yolda bize rehberlik ederek yürüdüm.

Karanlıkta gözlerimi kısarak kapılara baktım, siyah mızraklar ay ışığında parlıyordu ve ayağım yumuşak ama ağır bir şeye çarptı. Ay bir bulutun arkasından çıktı ve yerdeki iki muhafızı gösterdi. Nefesim kesildi ve Ulad'a doğru eğildim.

Sırt üstü yatıyordu, boğazında derin bir kesik ve başının arkasında yerde sızan kandan bir hale vardı. Vladi'nin işi olduğuna şüphe yok. Korkuyla ve Taras'a duyduğum öfkeyle titredim. Neden iyi talihimi mahvetmişti? Kusma isteğimle savaştım, bebeği daha sıkı tuttum ve kestirme yolumun girişine doğru aceleyle ilerledim.

Kurtlar Alex ve Ulad'ın kanının kokusuna gelir miydi? Baykuşlar ormanda kurtları gördüklerinde seslenirlerdi. Dişlerimi sıktım ve Max'in ağlamamasını diledim. Çocuğu hayatım pahasına korur, bir ayının gözünü korkutmak için dik durur ya da gerekirse bir ağaca .

Bir kilometreden daha az bir mesafede bir baykuş öttü ve ben de hızımı artırdım. Ay bir bulutun arkasında kayboldu ve beni mürekkep gibi karanlıkta bıraktı. *Lütfen baba, şimdi olmaz.*

Bir baykuş tekrar öttü, bu sefer daha yakındı. Koşarken Max'i göğsüme bastırdım.

Evimizin penceresindeki mumu gördüğümde çenem gevşedi ve kollarımdaki kan karıncalandı. Evde Mamka'yı pencerenin yanındaki sandalyede otururken buldum, omuzlarında bir şal vardı, mum masanın üzerine serilmiş tarot kartlarını aydınlatıyordu, kara gözleri mum alevini yansıtıyordu. Sanki kucağında bir bebekle evimize girmemi bekliyormuş gibi yüzünde hiçbir ifade olmadan bana baktı.

"Ne çirkin bir bebek," dedi.

Tabii ki hepimiz bir bebeği ilk kez gördüğümüzde kötü şans getirmemesi için bunu söylemeye dikkat ederiz.

Bir an durdum, ne diyeceğimi bilemedim. "Av bekçisinin oğlu. Bu gece ilgilenilmesi gerekiyor."

Mamka gözlerini kırpmadan bana baktı.

"Sadece bir gece. İyi uyur." Neden konuşmayı kesemiyordum?

" söylüyorum," dedi

Mamka. "Yemin ederim."

Mamka masasına uzandı, bir kart aldı ve havaya kaldırdı. Aptal kartı, bir ayağı uçurumun üzerinde, bir sopanın üzerinde çanta taşıyan bir beyefendi. Yalancının kartı.

Neden bu kadar ısrarcıydı? Max iyi bir şeydi. Babamdan bir hediye.

"Şey, evet. Streshnayva ailesine mensup. Malikanede korkunç bir şey oldu."

"Taras?"

"Evet." Bir anda boğazım düğümlendi ve sesimin titremesini çalıştım. "O ve arkadaşları zorla girdiler."

"Gitmeliyiz."

"Evet." Ama nereye? Bebeği onun kollarına bıraktım ve Mamka uzun zamandır ilk kez ona bakarken gülümsedi. Bir parmağıyla çenesinin altını okşadı ve o da bu gülümsemeye karşılık verdi. Yolculuk için giysi ve yiyecek toplamak için koşturdum: biraz kuru tahıl, bulduğum bir portakal daha ve onları bir sırt çantasına doldurdum. "Petrograd'a gideceğiz. Birileri bize yardım edecek." Sonunda Taras'tan kaçmak ne kadar harika olurdu.

Mamka gözlerini kocaman açarak bana baktı. "O iyi bir bebek, değil mi?" diye sordum.

Mamka başını salladı, mum ışığında yüzü ciddiye. "Anne mi?"

"Ona ne olduğunu bilmiyorum." Mamka'nın geceliğini çantaya tıktırdım. "Şu anda bunun bir önemi yok."

Mamka bakışlarını yüzümden ayırmadı.

Ensemde diken diken oldu. "*Dur*, Mamka. Şu anda anneyi bulmak için yapılacak bir şey yok, o yüzden bırak da toplanayım."

Atların nal sesleri ön kapıdan gelirken Mamka şalını daha sıkı tuttu.

Taras mı?

Sırt çantasını yataktan almak için koştum ama kapı ardına kadar açılıp Taras içeri girdiğinde durdum, üzerinde vaşak palto, bir elinde tabanca, diğer elinde kutularla dolu bir yastık kılıfı, keskin dirsekleri çarşaflara çarpıyordu.

Kapıyı arkasından kapattı ve yatağın üzerindeki sırt çantasına baktı. "Bir yere mi gidiyorsun?" diye sordu usulca.

"Tabii ki hayır."

Mamka'nın kollarında küçük Max kıpırdadı ve .

Taras elindeki bohçayı yatağın ayakucuna bıraktı ve tabancasını bebeğe doğrulttu. "O da ne?"

"Av bekçisinin çocuğu." Yanaklarımdaki sıcaklık yükseldi. Taras loş ışıktaki onu görebilir miydi? "Silahını indir, Taras."

Parmaklarını uzun saçlarında gezdirdi. "Nereden geldi bu?"

Mamka çocuğu daha sıkı tuttu.

I Basamaklı daha yakın için Taras ve dokundu onun kol. "Aileye ne oldu?"

"Biz sadece para istiyorduk ama Vladi kendini . Yine de her şey yoluna girecek."

"Nazik davrandılar-"

"Şimdi *bana* yardım etmelisin, Inka. Vladi bu gece - toplantımızdan sonra- ben tutsakları korurken senin güvende olduğundan emin olmak için burada kalacak."

"Onun korumasına ihtiyacımız yok."

Taras beni kendine çekti ve gülümsedi. "Artık her şey farklı ama işimi şansa bırakmayacağım. En azından ihtiyacımız olan tüm yiyeceğe sahip olacağız."

Küçük Max ağladı ve bana uzandı.

Taras silahını çocuğa doğrulttu. "O burada kalmayacak. Nereye götürmek zorunda olduğun umurumda değil."

Mamka Max'i battaniyesine daha sıkı sardı.

Meyveyi Taras'a uzattım. "Bak sana bir meyve getirdim. *turuncu*."

Elini salladı ve kapıya doğru yürüdü. "Ben gidiyorum." Durdu ve döndü. "Ve eğer o çocuktan kurtulmazsan, Inka, inan bana, kurtulacağım."

BÖLÜM 18

Eliza

1916

Bir Pazartesi günü Sofya'nın mektupları gelmemeye başladı ve posta kutumuza ürkütücü bir boşluk eklendi. Birkaç günlük endişe ve spekülasyondan sonra annemin arkadaşı Eliot Blandmore'u New York'ta ziyaret ettim.

York Göçmen Bürosu. Onunla Southampton'daki bir resim kursunda tanışmış ve Manhattan'ın aşağısındaki yeni inşa edilmiş kırk katlı Equitable Binası'ndaki ofisinde bir buluşma ayarlamıştı.

Ofisini buldum, tipik gri bir küptü, her santimi insanlarla doluydu, hepsi de keskin, peynir kokulu bir sigara dumanı sisi içinde bekliyordu. Kalabalığın içine daldım, hararetli İtalyanca ve Almanca konuşmaların arasından geçtim, yerde piknik yapan bir aileyi ve dünyevi eşyalarla dolup taşan valizleri atlattım.

Bir masanın arkasında oturmuş, bol tüvit ceketli yaşlı bir beyefendiyle derin bir sohbeta dalmış, kasketini elinde çeviren bir adama ulaştım.

"Kuşunuzun nerede olduğunu bilmiyorum Bay Pirelli. İki kapı aşağıda Hayvan Kontrol'ü bulacaksınız."

Bay Pirelli devam etti.

"Bay Blandmore? Ben Eliza Ferriday. Beni bekliyor muydunuz?"

Ayağa kalktı ve elini uzattı, golf topu büyüklüğünde adem elması olan sırık gibi bir adamdı.

"Korkarım fazla zamanım yok." Masasındaki bazı kâğıtları karıştırdı. "Personelimiz yetersiz ve dünyanın yarısı Amerika'nın altın kapılarından içeri girmek istiyor. Talihsiz yarısı."

"Petrograd'dan arkadaşım, Sofya Streshnayva, ondan haber alamadım. Bir haftadır mektup yok."

"Bir *hafta* mı, Bayan Ferriday? Bir ay sonra gelin. Burada ciddi vakalarla ilgileniyoruz."

"Anlıyorum Bay Blandmore, ama Sofya her gün yazıyor."

"Büyükelçi Francis zar zor kendi alabiliyor. Rusya'dan bize yazıyor ve Çar'ın zor durumda olduğunu söylüyor. savaşın kötü gitmesiyle birlikte."

"Sofya bana malikanesinin etrafında haydutlar olduğunu söyledi. Bir elçilik mesajı göndermeye yardımcı olabilir misiniz-" "Üzgünüm, size yardımcı olamam."

"Herhangi bir bilgi kırıntısı bana çok yardımcı olur."

"Görüyorum ki sen de *o* kadınlardan birisin. "Hayır cevabını kabul etmiyorsun."

Daha dik durdum. "Ben buraya sadece sevgili bir dostum için merhamet göreviyle geldim, Bay Blandmore. Eğer hak sahibi olduğumu ima ediyorsanız-"

Kağıtları masasının üzerine bıraktı. "Evet, Bolşeviklerin Rusya'da güç kazandığına ve kızıl bayrak altındaki suçluların suç işlediğine dair haberler duyduk ve..."

"Lütfen dürüst olun, Bay Blandmore."

"Raporlar yüzde yüz doğru olmayabilir, ancak büyük şehirlerin güneyindeki bazı sitelerde suç faaliyetlerinden bahsediliyor."

"Ne tür bir suç faaliyeti?"

"Size bunu bile söylememeliydim, Bayan Ferriday. Sadece kendi sınırlarımıza devrim bulaşmasın diye yakından izlediğimizi bilin. Tüm bunların ardından gelen ilk göçmenlerimizi görmeye başlıyoruz. Birçoğu daha yeni geldi." Bir yığının altından bir pano çıkardı ve bir parmağını listede gezdirdi. "Streshnayvas yok ama."

"Rusya'nın neresinden geliyorlar?"

"Çoğunlukla Moskova'dan. Ama Rusya'nın her yerinden ve orası büyük bir ülke. Korkarım bana bırakıldılar ve onlarla ne yapacağımı bilemiyorum. Hepsi zengindi." Eğildi. "Havyarla beslendiklerine bahse girerim. Ama çabucak kaçmaları gerekiyordu, bu yüzden ne paraları ne de pasaportları vardı. İngilizceleri benimkinden iyi ama yetenekleri yok. Çoğunlukla kadınlar ve çocuklar."

"Dikiş dikebiliyorlar mı?"

"Sadece süslü şeyler, hiç makine kullanmadım ama yine de fabrikalara gitmek zorunda kalabilirler. Çocukları oraya yerleştirme iznim yok, bu yüzden küçüklerin koruyucu aileye gitmesi gerekebilir."

"Çocukları annelerinden alamazsınız Bay Blandmore. Elbette buradaki Rus-Amerikan toplumuna ulaşabilir...."

"Bunu denedim ama buradaki Rusların çoğu Çar tarafından sürülen fakir insanlar; bana bu hanımlara 'Beyaz Ruslar' dediklerini ve o katili destekledikleri için onları aç bırakmam gerektiğini söylediler."

"Peki ya otel işleri? Belki orada da uçağa binebilirler."

"Günümü otelleri arayarak geçiremem. Luke's Hastanesi onları geçici olarak kabul edeceğini söylüyor ama sonra Rivington Caddesi'ndeki bir pansiyona gidecekler."

"Bowery, Bay Blandmore? Nasıl ?"

Sefalet, pislik ve sefahat konusunda Aşağı Doğu Yakası'nın eşi benzeri yoktu.

"Bakın, Bayan Ferriday, onları buraya ben davet etmedim." "Onlarla konuşabilir miyim?"

"Kayıtlı bir göçmen yardım derneği olmanız gerekiyor."

"Şey, Bay Blandmore, ben tam olarak buyum." "İsim?"

Çekmecesinden bir bloknot çıkardı.

"Şey... Merkez Komitesi... için..." "Rus Yardımı mı?"

"İşte bu "

Bay Blandmore defterine yazdı. "Kesinlikle Amerikalı."

"Tabii ki. *Amerikan* Merkez Komite için Rus Yardımı. Ben ona ACCRR demeyi seviyorum."

"Oraya girmeden önce iki kez düşünün Bayan Ferriday. Onlar muhtaç bir grup ve her gün daha fazlası geliyor."

"Bırakın da buna ben karar vereyim Bay Blandmore."

" bak. Kendini kayıtlı say. Git istediğin kadar konuş. Gözaltı odası yedi, koridorun sonunda."

Yedi numaraya doğru ilerledim, daha da küçük bir odaydı, katlanır sandalyeler duvarlara dizilmişti. İçeri girdiğimde kadınların oturduğunu gördüm,

Birkaçı kucaklarında çocuklarla, köşede düzgün bir valiz yığını. Ben içeri girerken ayağa kalktılar. Buruşuk seyahat kıyafetleriyle bile kibar bir gruptu.

"Hepinizle tanıştığımıza memnun oldum. Ben Eliza Ferriday, yardım teklif etmeye geldim."

Kısa kesilmiş açık renk saçları ve akuamarin gözleri olan bir kadın öne çıktı ve ellerimi ellerinin arasına aldı. "Teşekkür ederim."

Kalçasında bir çocuk tutan bir başkası yaklaştı. "Çalışacağız. Lütfen kızımı almalarına izin verme."

"Yardım etmek için elimden geleni yapacağım."

Uykulu bebeğini bana uzattı ve çocuk başını omzuma koydu. Küçük Max'in yaşına çok yakındı.

Bir kadından diğerine geçtim, planımı yaparken nazik teselliler mırıldandım, kendimi volkanın içine atmaktan çok mutluydum.

-

Yeni bir göreve sahip oldukları için mutlu olan Beyaz Rus kadınlara yer bulmak için saatlerce uğraştım. Evrak işlerini beklerken, annem Caroline'a iyi geleceğini düşündüğü için Saman'ı ziyaret etmek üzere Bethlehem, Connecticut'a gitmeyi önerdi. Henry'yi kaybetmenin yarasına tuz basacağını bildiğim için yolculuktan korktum ama gitmeyi kabul ettim. Kızımın aramızdaki uçurumu iyileştireceğini umarak en kötüsüne hazırlandım.

Ertesi Pazartesi, tatlı Thomas bizi Manhattan'ın beş saat kuzeyindeki eski evimize götürdü. Annem ve ben arka koltukta oturuyorduk, Caroline ve Betty Stockwell ise ön .

Sonbahar rengarenkti ve Bethlehem köyü, temiz kasaba yeşili ve şirin New England kasabalarında görülen aynı türden duyarlı, Devrim Savaşı öncesi evleriyle zamanda donmuş gibiydi.

"Güzel kasaba," dedi Thomas, biraz fazla parlak bir sesle. "Tek ihtiyaçları olan bir bakkal." Henry'nin yokluğunun açtığı boşluğu kapatmaya mı çalışıyordu?

"Bir restoran iyi olurdu," dedim.

Bu ıssız mezra Southampton'ı Indianapolis'e benzetiyordu ve bir bakkaldan daha fazlasına ihtiyacı vardı. Tek hareketlilik yeşilin karşısındaki eski Bird Tavern'den geliyordu. The Hay'in ön bahçesinden bir nal atımı uzaklıkta, çimenli bir yükselti üzerinde yer alan, sömürge günlerinden kalma karanlık, tost makinesi şeklindeki handan arabalar gelip geçiyordu.

"Sofya'dan haber var mı?" Annem sordu.

"Hayır. Bir şeyler çok yanlış anne."

"Belki de posta kesintiye uğramıştır? Bir savaş var ama bu ülke bunu tanımıyor."

Büyük üzüntümüze rağmen, Amerika hala resmi olarak savaşta tarafsızdı, ancak Verdun Savaşı devam ediyordu, Fransızlar Almanlara karşı cesurca hattı koruyordu.

"Endişeden aklımı kaçırmış durumdayım ve burada keyifli bir kır gezisindeyim."

"Bu senin kızına karşı yükümlülüğün, canım."

"Eliot pek yardımcı olmadı ama beni buraya sığınmak için gelen ve çete muhalefeti nedeniyle korkunç şeyler yaşamış bir grup sevimli Rus kadınla tanıştırdı. Rusya'dan hiçbir şey almadan ayrıldılar."

"Çar'a karşı kaç isyan oldu? Belki de bu onun sonunu getirecek."

"Kadınların hepsi Sofya'ya benziyor anne. İnce ve nazik, çoğu subay eşi. Ve çok sevgili çocuklar. Onlara yardım etmek için bir yardım derneği kurmaya karar verdim."

"Takdire şayan canım, ama Henry'den sonra... şey... dinlenmen gerek."

Kızınıza odaklanın. O da yas tutuyor, biliyorsun."

"Kadınlar otellerin ya da restoranların yakınına yerleştirilebilirse kendi kendilerine yetebilir, geçimlerini sağlayabilirler. Julia'nın Catskills'deki evinin yakınındaki Grand Hotel, alacakları kadar kadın için mükemmel bir yer olur, umarım Julia'yla birlikte birkaç kişi de gelir. Birkaçını burada istihdam edebilir miyiz?"

"Burası henüz yaşanabilir bir yer bile olmayabilir ve şimdiden Peg, Thomas ve altı günlük hizmetçimiz var."

"Belki Southampton'da birkaç kişiyi ağırlayabiliriz?"

"Dışarıda nasıl olduklarını biliyorsun Eliza, kuralları var. Aile dışı ziyaretçiler sınırlıdır. Ama göreceğiz. Eminim Sofya her an bir telgraf gönderebilir."

Eteğimin cebine uzandım, orada sakladığım küçük mavi tılsımı ovuşturdum. *Lütfen yakında olsun.*

Betty ön koltuktan bize döndü. "Telgraf mı? Annem az önce seyahatlerinden bir telgraf gönderdi."

Caroline kadar uzun olmasa da, on dört yaşındaki Betty şimdiden güzel ve oldukça düzgün vücutlu olacağının işaretlerini veriyordu. Kır gezimiz için belinde pembe kurdelesini olan gümüş bir elbise giymişti ve ailesinin uşakları arabasının bagajına annemle benim getirdiğimizden daha fazla Goyard valiz yığmışlardı.

"Annen nasıl, Betty?" diye sordum.

"Teşekkür ederim. En uzun mektupları o yazıyor. Palm Beach'in çok sıcak olduğunu ve babasının her gün kızgın güneş altında golf oynamasına dayanamadığını söyledi. Florida'da yeterince timsah olduğu için mayoyla dolaşmak istemediğini, kendisinin de timsah gibi görünmesi gerektiğini, babamın timsahları sevdiğini ve tek iyi timsahın İtalyan yapımı bir çanta şeklinde bulunan timsah olduğunu söylemiş."

"Teşekkür ederim, Betty canım," dedim.

Caroline oturduğu yerde döndü. "Anne, Betty ve ben akşam yemeğini benim odamda yiyebilir miyiz?"

"Benden kaçtığını düşünmeye başlıyorum."

Caroline arkasını döndü.

İki kız Thomas'la konuşmaya devam ederken, annem yaklaşp fısıldadı: "Caroline'la daha fazla vakit geçirmelisin canım. Aranızdaki uçurumu hissetmiyor musun?"

"Her şey girecek."

"Değerli şeyler nadiren kendiliğinden *ortaya çıkar*. Elini altına koymalısın. Henry ikinizin iyi geçinmesini isterdi. Ayrıca, ben gittikten sonra sadece birbirinize sahip olacaksınız."

Annemin öleceği düşüncesini karanlık bir köşeye ittim. "Benden kaçıyor. Betty'yle takılıyor ya da bütün gün kitap okuyor. Tiyatro dergileri tabii ki."

"Belki sen de ondan kaçıyorsundur. Görmüyor musun, o yaralı, Eliza? Birbirinize Henry'nin-"

"Sırf beni kızdırmak için oyuncu olmak istiyor."

"Aktrisler en iyi düzenlenmiş ailelerde olur, canım." "İzci olmak ve ormanda dolaşmak için yanıp tutuşuyor." " kız. Ve bence bu iyi bir fikir. İzci olmayı sevdiğini biliyorum. ama onun her hareketini kontrol edemezsiniz."

Annem nasıl olur da sadece en hassas noktaları dürtebilirdi?

"Caroline'ın okula ve üniversiteye odaklanması gerekiyor anne.

Belki de yurtdışında okumak ve dünyayı görmek."

"Senin hiç yapamadığın şey bu, ama o sen değil. Belki ormanda gezmeyi seviyordur ve günümüzde aktrisler çok geziyor. Onunla turneye çıkabilirsin. Julia ona rol verebilir."

"Julia'nın kötü bir etkisi var. Tabii ki Caroline onu bana tercih ediyor.

Benimle, kendi annesiyle zar zor konuşuyor."

"Görmüyor musun? Caroline senin gibi değil canım. Caroline'la bir konuda uzlaşırsan bir değişiklik göreceksin."

"Sanırım, anne." "Benden tavsiye istedin."

"Sormadım, ama-"

"Onun *çocuk* olmaya ihtiyacı var. Bırakın özgürce koşsun. O eski çiftliğin resmi olarak yarı sahibi olduğunu unutmayın."

Thomas arabayı taş duvardaki açıklıktan geçirerek The Hay'in çakıllı garaj yoluna çekti ve yan verandanın kapısında durdu. Dışarı çıkmamıza yardım etti ve gri gökyüzünün altında dış cepheye bakarak durduk. Topladığım tüm güç, her şey geri gelirken soldu. Henry'nin ahırdaki öpücüğü. O köhne yere olan aşkı. Şehirde son derece meşgul olan Henry, eski evin etrafında sadece birkaç proje yapmıştı ve ölümünden sonraki haftalarda ev daha da bakıma muhtaç hale gelmişti. Sarı boyalar dev kalem talaşları gibi fıçı tahtalarından soyuluyor, çimler kendi yaban otları ve karahindibalarla boğuluyordu.

"Burası bahçıvanın kulübesi mi?" Betty söyledi. "Hayır, canım. Burası ana ev."

Eşek arıları tepedeki saçağın altındaki karanlık bir yarıktan içeri girip çıkıyordu, bu da mekanda ilerleme kaydedildiğine dair tek işaretti. Peg bizi nerede karşılayacaktı? İki gün önce gelmişti ve geldiğimde ondan üç şey beklediğimi biliyordu: masada yemek, taze çiçekler ve taze bir kokteyl, bunların hiçbirisi yoktu.

Evin arka tarafında, cömert bir akçaağacın gölgesinde dolaştık.

Caroline çayırın ötesini işaret etti. "Anne, bak. Babam küçük evin yerini değiştirtti."

Bay Bahçıvan çimenlerin dik yükselişinden bize doğru yürüdü. "Merhaba hanımefendi. Hanımlar. Samanlığı biçtim, sezon için son kez. Orada büyük bir elma bahçesinin kalıntıları var. Koyun burnu elmaları. Virginia Yengeçleri. Turta için daha iyisi yok. Burada da bahçe için harika bir yer var," dedi nadiren gülümseyerek. "Tabii bu yaşlı akçaağacın yıkılması gerekecek."

Caroline bana döndü. "Lütfen anne. Hep bir bahçem olsun istemişimdir. Tatlı misk gülleri ve eglantine ile. Her sabah pencereden dışarı bakıp onu görebilirdim."

Havada asılı duran bir sivrisinek kasırgasını uzaklaştırdım. "Hiçbir ağaç kesilmeyecek, Bay Bahçıvan. Tanrı'nın buraya koyduğu şeyi asla yıkmayacağım. Evin içinde daha büyük endişelerimiz var, Tanrı biliyor."

Caroline ve Betty dikenli, kırılmış saman tarlasından geçerek oyun evine doğru koştular.

"Kaçmak yok," diye seslendim . "Dr. Forbes..."

Annem ve ben eve girdiğimizde musluktan gayzer gibi fişkıran bir sızıntıyla karşılaştık. Peg ayağına bağladığı fırçalarla yerde kayıyor, biriken suyu köpürtmeye çalışıyordu. Thomas sobaya yaslanmış, Peg'le sohbet ederken bir yandan da yere sabun tozu serpiyordu. Suyun yarısı açık döşeme tahtalarından aşağıdaki mahzene akıyordu.

"Peg, bir şeyler yapmalıyız."

"Bu zeminin temizlenmesi iyi oldu," dedi.

"Tanrı aşkına bir tesisatçı çağırın," dedi annem.

"Aradım, hanımefendi. Dün aradım ama kimse gelmedi."

Caroline mutfak kapısına geldi, bir elini yanına bastırdı.

"Görmelisin anne," dedi derin nefesler alarak.

"Koşuyordun-"

"Babam küçük evin yerini değiştirtti ve birine pencereler için perdeler yaptırıp Shakespeare kitaplarıyla donattı."

Henry ne kadar da düşünceli. İçime bir özlem . Onun için onu geri getirememem ne kadar trajikti; her zaman her şeyi düzeltebilen kişi aniden hiçbir şey yapamadı.

Bir elini uzattı. "Gelin bakın."

Fıskıran lavaboya döndüm. "Şimdi olmaz canım." "En azından gel. Babam orayı çok severdi."

Henry'yle böylesine hassas anları paylaştığımız bu yerin ziyaret edebileceğim son yer olduğunu ona nasıl söyleyebilirdim? "Belki başka bir zaman."

Caroline mutfağa girdi, sesinde bir titreme vardı. "Onu hiç özlemiyorsun."

"Ağlama canım. Ve bu doğru değil."

"Bunu göstermiyorsun. Her şey yolundaymış gibi davranmak öyle olmasını sağlamaz. Betty izci kızların kendi-"

Onunla yüzleşmek için döndüm. "İzci Kızlar hakkında tek kelime daha duymak istemiyorum."

"İstediğim hiçbir şeyi yapmama izin vermiyorsun. Babam burada olsaydı benim olurdu. Eğer yapabilseydim, Julia Teyze ile yaşardım."

"Oyunlar oynayıp değerli bir şey başarıyormuş gibi mi davranıyorsunuz? Bütün gün etrafta koşuşturup birbirinize aşkınızı mı ilan ediyorsunuz?"

"Denemek isteyebilirsin, anne." Caroline mutfaktan hızla çıktı, kapıyı arkasından çarptı ve oyun evine doğru koşmaya başladı.

Döndüğümde Peg'in olduğu yerde donup kaldığını, etrafında sabun köpüklerinin yükseldiğini ve Thomas'ın sabun kutusunu göğsüne bastırdığını gördüm.

Annem yanıma geldi ve bir kolunu omuzlarımdan geçirdi. "Sakin ol canım."

Kolunu salladım.

Peg ayaklarını sürüyerek bana doğru geldi. "Sadece keder konuşuyor. Çocuklar yapamaz-"

"Bu kadar yeter, Peg."

Birdenbire her şey çok fazla gelmeye başladı.

Thomas'a döndüm. "Her şeye rağmen şehre geri döneceğiz Thomas. Hem de hemen."

"Evet, Bayan Ferriday."

"Ve Peg, bu pencereleri . Geri gelmeyeceğiz."

BÖLÜM 19

Sofya

1916

Haydutların bizi ahıra kilitlediği gece gözlerimi kapatmaya cesaret . Agnessa, babam, Luba ve ben samanların üzerinde üşüyerek büzüşmüş yatıyorduk ve Aşçı, biri geri dönerse diye kapının yanında nöbet tutuyordu habersiz.

Tek kelime açıklama yapmadan, battaniye ya da yiyecek vermeden bizi geceyi geçirmemiz için oraya tıkmışlardı. Diğerleri bir şekilde uyudu ama ben zar zor uyuyabildim, ay ışığı yüksek bir pencereden süzülüyordu, kafamda bir sürü soru vardı. Oğlum neredeydi? Varinka ile güvende mi? Suçluluk duygusu kemiriyordu. Haydutlar evimizin etrafını sarmış, aileme saldırmaya hazırlanırken ben güzel bir gezintinin tadını çıkarıyordum.

Gece yarısına doğru avludan erkek sesleri geldi, bizi tutsak edenler, ne dediklerini duyamayacağım kadar alçak sesle konuşuyorlardı. Ahırın dış kaplamasındaki bir çatlağa süründüm ve onları çeşmenin yanında durmuş, yıkanırken dikizledim.

Aşçı yanıma gelip diz çöktü ve aralıktan baktı. Üzerindeki dün geceki yemeğin, tarçın ve adaçayının kokusu midemin guruldamasına neden oldu.

"İşte Rusya'nın kültür ve sanatının yeni koruyucuları," diye fısıldadı Cook. "Bunlar sıradan Bolşevikler değil."

Uzun boylu olan gömleğini çıkardı. Kanatlı meleklerin geniş göğsünde bir sancak taşıdığı güçlü gövdesini muhteşem bir dövme sergisi kaplıyordu.

"Denizciler mi?" Ben sordum.

"Bunlar hapisane dövmeleri. Uzun boylu olan Taras, Varinka'nın tanıdığı bir ormancı. Sanırım diğerinin adı Vladi, köylülerin hakkında konuştuğunu duyduğum tuhaf bir haydut."

"Sanırım onu şehirde görmüş olabilirim. Tramvayı soymuştu."

Taras döndü ve kollarının altından yüzüne su sıçrattı. Ay ışığı sırtına vuruyor, göklerde mavi bir Meryem Ana ve çocuğu gösteriyordu.

"Bu dövmeleri mahkumlar mı yaptı? Çok özenle yapılmışlar."

"Bazı mutfak yardımcılarımızda daha küçük versiyonları var. Bu, bir mahkumun hayat hikayesini anlatan sembollerden oluşan kutsal bir dildir. Ne kadar çok dövme, o kadar çok statü."

Taras gömleğini tekrar giydi ve ikisi birlikte eve doğru yürümeye başladılar.

Duvardaki çatlaktan döndüm ve Cook'un yanına bağdaş kurarak oturdum, saçları ay ışığında bembeyazdı, yüzü gölgeler içindeydi. "Bu nasıl oldu?" Bir damla gözyaşı kucağımdaki elimin arkasına düştü. "Ağladığım için özür dilerim."

Cook tek parmağıyla elimdeki gözyaşını sildi. "Hissettiğin için asla özür dileme. Bizi Rus yapan şey budur. Ayrıca, ağlamak sadece kadınları daha güzel yapar."

"Max için korkuyorum," diye fısıldadım.

Parmaklarını çenemde gezdirdi. "Ona bir şey olmasına izin vermeyeceğiz."

"Gitmeliydik-"

Cook bir kolunu belime doladı ve beni kendine çekti. Bir an tereddüt etti, sonra eğildi ve dudakları benimkilerle buluştu. Orada oyalandık ve beni daha sert öptü, ağzı ekmek, tütün ve kendi gözyaşlarımın hoş bir karışımıydı.

Bir süre sonra birbirimizden uzaklaştık ve elimin tersini dudaklarıma bastırdım. Afon'u nadiren bu kadar kuvvetli öperdim.

Arkama yaslandım, nefesim zor geliyordu. "Kimsenin bunun olduğunu bilmesine gerek yok."

Cook daha da uzaklaştı. "Tabii ki."

Yarı karanlıkta yüz ifadesi nasıldı? İçimi acıtan bir hüznün ve neşe karışımı.

O anda muhtemelen savaşta hayatını riske atan iyi kalpli kocama borcumu ödemek için ne kötü bir yol.

Cook kapının yanındaki yerine döndü. "Uyumaya çalış, Sofya. Yarın için aklımızı başımızda tutmalıyız."

"Eğer çıkmamıza izin verirse, kaçmaya çalışabilirim," dedim. "Sadece dikkatini dağıt. Ben yardım çağırmaya gideceğim."

BÖLÜM 20

Varinka

1916

Ertesi gün *izbada* Taras'ın sözleri aklımdayken uyandım: *O çocuktan kurtul, Inka*. Elbette böyle bir Şey yapmayacaktım. Max'ı hayatım pahasına koruyacaktım.

Geceyi Mamka ve Max ile birlikte geçirdim, bir gözüm açık köşedeki saman yığınının üzerinde uyuyan Vladi'yi izliyordum.

Sıcak yataktan kaydım, Mamka'yı uyandırdım, o da kalkıp uykulu Max'ı kendine yaklaştırdı ve Vladi uyurken onu izlemek için adım attı. Bir insan nasıl bu kadar acımasız olabilirdi? Doğuştan mıydi, koca kafasını annesine doğru mu yırtıyordu, onu öldürdüğü için doğuştan lanetlenmiŐ miydi? Vladi Taras için her Şeyi yapardı, dostlukları yıllarca hapisanede birbirlerini koruyarak kurulmuŐtu.

Vladi yüzünü samana gömmüŐ uyuyordu, saçsız kafasının arkası, ortasında dev, etli bir yumurta olan terk edilmiş bir kızılgerdan yuvası gibiydi. Sırt üstü dönmüştü, uykusunda Şaşırtıcı derecede masumdu, yanağındaki parlak yara izi bana bakıyordu, ütünün ucunun sivri Şekli etinde yanmıştı.

Yüzünde yanık olması ne korkunç. En azından bu yara izi Taras'ın bana söylediğine göre oraya dövme yapılmasından daha iyiydi. Hapishanede ona dayatılan görüntü, ağzının yanında mavi renkte dövmesi olan adamın mahrem yerleri, başka bir adamla olan iliŐkisini dünyaya anlatan o korkunç rozet.

Taras ateşi yakmıŐtı, ben de Taras odun keserken Max'ın en sevdiği sıcak gevreği yapmak için su ısıttım. Streshnayvas'ların yaşadıklarını hayal ettiğim görüntüler önünde canlandı. Hepsi bağlı ve ağzı tıkalıydı. Taras ve Vladi

genç Luba'ya kötü mü davrandı? Kontes bu sabah çayının tadını çıkaramayacaktı.

Tencerenin kapağını tıkırdattım.

Vladi uyandı ve elini etli yumurtasının üstünde gezdirdi. "Günaydın."

"Gidip uyumalısın."

"Ben de seni gördüğüme sevindim Varinka." Ayağa kalktı ve göğsünü kaşdı, askıları yanlarından aşağı sarkıyordu. Kollarını çatıya doğru kaldırıp sırtını kamburlaştırınca gömleği kalktı ve kıllı göbeği çabucak ortaya çıktı. "Keten fabrikasını devralıyorum, biliyorsun."

"Kimin emriyle?"

"*Emirler mi?*" Vladi üst koluna bağladığı kırmızı kumaşı düzeltti. "Şu anda tek ihtiyacım olan bu."

"Bay Streshnayva'nın Bakanlık için çalıştığını biliyorsunuz. Ya Çar Kazakları gönderirse?"

"Bir şeylerin ters gittiğini kim nereden bilebilir ki? Yaşlı adama her zamanki gibi Petrograd'a mektuplar yazdırıyoruz. Ayrıca Çar da muhtemelen kraliyet yatıyla denize açılmıştır. Ama o imparatorluk salaklarından herhangi biri asker gönderirse, kendimizi savunmaya hazırız."

Kabukları tencereye döktüm ve fokurdayan suyun içinde çalkalanmalarını izledim. "Ekselansları ve Streshnayvas'a ne olacak?"

Mamka dinlemek için döndü.

"Ona öyle demeyi bırak. O yaşlı domuz artık hiçbir şey ifade etmiyor. Onlar sadece ortadan kaldırmamız gereken başka bir grup."

Mamka yatakta daha dik oturdu. "Onlar iyi insanlar." "İyi mi? Rus dostlarını düşük ücretlerle ölümüne çalıştırmak mı? Ancak tüm o *belaya kost* soyları ortadan kalktığında özgür olabiliriz. Temizlendi. Beyaz kemikli, *ha*. Şimdiden fareler gibi Paris ve Şangay'a kaçıyorlar."

Max'in battaniyesini üzerine örttüm. "Sadece onlara ne merak ediyorum."

"Eğer sorduğunuz buysa, ölmeyecekler. En azından hemen değil. İhtiyarın bize fabrikayı nasıl işleteceğimizi ve

Bakanlık parası gelmeye devam etsin. Şimdilik eve en yakın ahırda kalacaklar."

"Her şeyi bildiğini , değil mi?"

Kirli parmağını elimde gezdirdi. "Tek kelime edersem çalışma kampında balık ayıklarsın, o yüzden bana karşı nazik ol Inka."

Bir adım daha yaklaştı, yanağındaki yara izi sabah ışığında parlıyordu. "Kendine dikkat et kızım. Taras seni dışarı atabilir ve sonra benimle baş başa kalırsın. Daha kötü şeyler de var, biliyorsun." Elimi kasıklarına çekti, kumaş sert ve nemliydi.

Elimi çektim.

Mamka'ya doğru baktı ve sesini alçak tuttu. "Bu arada Taras'la aranızdakileri bilmediğimi sanma. Bana *aranjmanınızla* ilgili her şeyi *anlattı*...."

"Sessiz ol, Vladi."

"Senin gibi hoş bir kızın onunla bunu yapmasına şaşırdım. Köpekler bile daha iyisini bilir, sence de öyle değil mi? Ama kulağa hoş geldiğini söylemeliyim." Parlak kırmızı dili ağzının kenarına doğru fırladı. "Bunu şimdilik kendime saklayacağım, ama insanlar ikinizin birlikte olduğunu bilselerdi ne düşünürlerdi-"

Max ağladı ve ikimizi de korkuttu. Mamka'nın yanına oturdu ve etrafını kolaçan etti, bukleleri uykudan başının bir tarafında düzleşmişti.

Vladi ayağa kalktı. "Kimin çocuğu?"

Bir elimi Max'in yanağında gezdirdim. "Av bekçisinin oğlu."

"Oyun bekçisi en az seksen yaşındaydı ve aleti bu kabuklu yemişler kadar yumuşaktı."

"Torunu olabilir. Malikânede her şey karman çorman olmuş durumda."

Vladi pantolon askılarını omuzlarına geçirdi. "Özgürlük istiyorsan, biraz yumurta kırmalısın."

Taras, keten gömleği terden göğsüne yapışmış bir halde kapıdan içeri daldı. Kanvas çantasını kaptı ve Vladi'ye el salladı. "Acele et."

"Nereye gidiyorsun?" Ben sordum.

Taras kapıda durdu, döndü ve Max'a sert bir bakış fırlattı. "Söylediklerimde ciddiym Varinka. Çocuktan kurtul yoksa ben kurtulurum."

İkisi aceleyle dışarı çıktılar ve Mamka ile ben pencereye çıkıp onların gidişini izledik.

Mamka bana döndü. "Burası çocuk için güvenli değil." "Taras sadece konuşur."

"O dengesiz biri Varinka ve Vladi çocuğun gerçekte kim olduğunu öğrendiğinde-"

Yatakta Max'in yanına oturdum ve bir parmağımı çenesinin altına koydum. "Kim tatlı bir çocuğa dokunur ki?"

BÖLÜM 21

Eliza

1916

The Hay'e yaptığımız felaket geziden kısa bir süre sonra Julia Marlowe ve kocası E. H. Southern'i Catskills'in daha iyi bir yerinde bulunan Wildacres adlı güzel evlerinde ziyaret ettim. Hâlâ kendimi Caroline'in soğuk algınlığı ve derin yası nedeniyle halka açık toplantıların çoğundan men edildiğim için şehirde ne yapacağımı bilemez haldeydim ve daveti hemen kabul ettim. Julia'nın yakınındaki Catskills'de bulunan Grand Hotel'i altı Rus kadını kabul etmesi için ikna etmiştim ve Julia'nın üç Rus kadını daha işe alacağını umuyordum.

Hudson Nehri boyunca kuzeye giden West Shore Demiryolu'na bindim. Julia'nın Manhattan'daki evindeki partiler her zaman neşeli ve egzotik tiplerle dolup taşardı. Taşra da aynı şekilde şenlikli olur muydu? Şehrin gri koşuşturması yerini Hudson Nehri Vadisi'nin eşsiz sonbahar manzarasına bıraktı, nehir boyunca uzanan ağaçlar kıvılcık ve altın rengine büründü. Belki de Caroline'ın gelmeyi reddetmesi en iyisiydi. Belki de ayrı kalmaya ihtiyacımız vardı.

Çantamdan *New York Sun* gazetesini çıkardım ve haberleri taradım. İngilizler yeni tanklarının yardımıyla Almanya'yı silip süpürmüştü ve Almanların morali bozulmaya başlamıştı. Belki de savaş Müttefiklerin lehine dönüyordu? Şansım yaver giderse yolcu gemileri yakında yeniden seferlere başlayacak ve ben de Sofya'yı aramak için yurtdışına çıkabilecektim.

Highmount İstasyonu'nda iner inmez, Julia'nın şoförü beni dik bir dağın tepesine, tepeden tırnağa beyaza boyanmış, çok çekici, büyük bir kulübeye götürdü. Yarısı ahşap, yarısı taştan inşa edilmiş, çatı çizgilerinin hoş bir karmaşası ve geniş bir verandaya bakan geniş bir verandası olan aşırı bir tür bungalovdu.

çim. Porte cochere'nin altına çekti ve kısa süre sonra çok sayıda hizmetçi ortaya çıktı ve valizlerini arabadan çıkardı.

Julia verandadan indi, kollarını iki yana açmıştı. "Hoş geldin, New Yorklu!"

Parfümleri ve Fransız ipekleriyle onu kucaklamak, Broadway'de her gece kalabalık tiyatro izleyicilerini rahatlıkla karşılayan kollarına sarılmak ne kadar da harikaydı. Uzun zamandır ilk kez, Henry'nin karanlık düşünceleri eriyip gitmişti.

"Bugün nasılsın, sevgilim?"

Julia'nın "bugün" diye eklemesi ne kadar iyi oldu, bir şekilde işi kolaylaştırdı. "Bugün güzel bir gün," dedim.

Julia şapka kutumu elimden aldı. "Acele etmeliyiz. Bu akşam iki konunun daha katılacağı görkemli bir akşam yemeği planlıyoruz."

Beni oturma odasından geçirip ön merdivene çıkardı, vitray pencereler sarılar ve turuncularla ıslıl ışıldı. "En iyi misafir odasını senin için ayırdım elbette."

"Sofya'dan bir mektup aldım - tehlikede korktuğunu söylüyordu. Ve sonra hiç mektup gelmedi."

"Umarım dışarı çıkmıştır, korkunç hikayeler duydum."

"Bazı kadınlarla tanıştım, her yönden Sofya'ya benziyorlardı. Oradaki çatışmalardan kaçmak zorunda kalmışlar ve tüm kişisel eşyalarını geride bırakmışlar. Annemin Göçmen Bürosu'ndaki arkadaşı, eğer onları yakında yerleştiremezsem Bowery'ye gerektiğini söylüyor."

"Bowery değil, Eliza."

"Çoğu çocuklu. Sadece sırtlarındaki kıyafetlerle kaçmak zorunda kaldılar."

"Aşağı Doğu Yakası'nda hayatta kalamazlar."

"Birkaçını buraya alabilir misiniz?"

"Elbette, sevgilim. Hemen gelsinler."

Julia beni üst kattaki koridora götürdü. "Sana evi göstermek için sabırsızlanıyorum, Eliza. Burada çok az eğleniyoruz, dağların nispeten yalnızlığını tercih ediyoruz, ama sana bir ikramımız var." Dramatik bir etki yaratmak için durakladı. "Gareth Hapgood."

"Oh."

Gareth Hapgood'un tanıtılmaya ihtiyacı yoktu, o zamanlar Shakespeare tiyatrosunu takip eden herkesin bildiği bir isimdi. Onu hiç sahnede görmemiştim ama yatında bir süt ineği beslediğini duymuştum.

"Mutlu değilsin."

"Hazır değilim, Julia. Dün Henry'nin gittiğini unuttum. Onu aradım-"

"Gareth sadece sohbet edilecek biri. Gizemli konuğumuz olarak kalacak bir arkadaşını getirdi - size söyleyebileceğim tek şey erken kalkan biri olduğu."

Julia, belki de tiyatroda geçirdiği yıllardan dolayı sabah insanlarından kaçınmasıyla ünlüdür. Onun için kahvaltı öğlen saatlerinde başlardı.

"Gareth'ı seveceğini düşünüyorum, çok tatlı bir adam. Çok yakışıklı. Troy, New York'tan geliyor ama merak etmeyin, nadiren bundan bahseder."

Odama geldik ve Julia kapıyı açtı. "*Voilà*."

Onun peşinden Delft Mavis'i duvar kâğıdı asılı büyüleyici bir misafir odasına girdim. Kömür ateşinden yayılan antrasit kokusu odaya hoş bir havai fişek kokusu veriyordu. Uzaktaki duvarda devasa bir cıbinlikli yatak duruyordu ama benim en sevdiğim kısım, odamdan yakışıklı bir çift geniş Fransız kapıyla erişilen, yandaki yatak odasıyla paylaştığım geniş verandaydı.

Julia beni elimden tutup verandaya çıkardı.

"Ah, manzara, Julia." Çimenlerin uzun yamacına ve ötesindeki yumuşak dağlara baktım, üst kısımları mandalina ve mine çiçeği rengindeydi. "İsviçre'de olmak gibi."

Her türden kuş ağaçlarda ötüyor, üstümüzdeki gökyüzünde süzülüp dalgalanıyordu. Dikkatimi yan odaya çevirdim, perdeler geriye çekilmişti, şöminede ateş parlıyordu. Julia'nın misafirlerinden hangisi benim komşumdu?

"Burada sonbaharı seviyorum." Julia bir kolunu benimkine doladı. "Kuşlarım gibi mi?"

"Enfesler." Gözyaşları tehdit ediyordu ve o günlerde değişmez yoldaşım olan mendilime uzandım.

"Üzüntün geçti mi canım?"

"Bazı günler. Dağ havası solumak iyi geliyor ama bir daha normale dönebilir miyim bilmiyorum."

"Hâlâ derin bir yas içinde olduğunu biliyorum canım, bu yüzden konuyu açtığım için benden nefret etme ama alyansını ne zaman takmayı bırakacağını düşünmeye başlamak isteyebilirsin. Hayatına devam etmene yardımcı olabilir."

"Bu kadar çabuk mu?" Sağ elimi sol elimin üzerine koydum. "Ondan bana kalan tek şey bu."

Julia, dağlarla bizim aramızdaki ağaç tepelerinin üzerinde daireler çizen kahverengi bir kuşu işaret etti. "Bu balıkkartalı, şüphesiz yakında nehirde balık yakalamaya gidecek. Onu bütün gün izleyebilirim."

O kuşu izlerken içimde bir kıskançlık dalgası oluştu. İnsanın istediği yere uçması ne kadar güzel olmalı.

"Nasıl uçtuğunu ve aşağı doğru kanat vuruşundan sonra kanatlarını nasıl yukarı çektiğini görüyor musunuz? Buna toparlanma hareketi deniyor. Ne kadar hoş, değil mi? İhtiyacın olan tek şey bu, Eliza. Toparlanma vuruşunu yapma zamanı."

Gözyaşları görüş alanımı dolduruyor, dağın ötesindeki ağaçları turuncu bir bulanıklığa dönüştürüyordu.

Julia beni kendine çekti ve yanağımdan öptü. "Sabırlı ol, sevgilim. Bir gün gerçekten daha iyi hissedeceksin."

-

JULIA GİTTİ VE akşam yemeği için siyah bombeli kumaştan ve krepten oluşan seyahat elbisemden neredeyse aynısı olan başka bir elbiseye geçtim. Siyahtan ne kadar sıkılmışım. İkinci yüzyıldaki ilk Hristiyanlar yas tutarken beyaz giyerlerdi. Hangi yanlış yönlendirilmiş ruh toplumu siyaha yöneltmişti?

Birlikte seyahat ettiğim oda süslerini paketinden çıkardım. Minik Tibet dua bayraklarımı makyaj aynasına astım ve sevdiklerimi yakınımnda tutabilmek için babamın bana verdiği gümüş seyahat çerçevesini açtım. Henry, babam, annem, Caroline, Sofya ve küçük Max.

En azından akşam yemeğinde duvağa ihtiyacım olmayacaktı. Madalyonumu açtım ve dudaklarımı Henry'nin resmine bastırdım. Ateşin aydınlatığı penceredeki yansımamı yakaladım, tenim siyaha karşı bembeyazdı.

Dul bir kadın.

Bu kelime boynuma dolanmış bir tuğla gibi beni kendine çekti.

Daha uzun durdum, eteğimdeki tüyleri fırçaladım ve Orenburg şalımı omuzlarıma sardım. En azından Rus kadınlarına karşı bir ilerleme kaydediyordum.

Merdivenlerden inip yemek odasına geçtim ve Julia'nın beş kişilik devasa huş ağacı Adirondack masasının önünden geçtim. Ortada sonbahar dallarıyla dolu gümüş bir kâse duruyordu; kâse bir bebeği yıkayacak kadar büyüktü. Masada Julia'nın Manhattan'daki 377 Riverside Drive'daki malikânelerinden getirdiği en iyi gümüşler vardı.

Sesleri takip ederek Julia'nın yeni yaptırdığı, manzaradan yararlanmak için evin önü boyunca uzanan sütunlu verandaya çıktım. Julia teatral bir poz verirken ve E.H. kendisine ve sarışın bir beyefendiye aynalı barda içki ısmarlarken kapıda durdum ve gruba baktım.

E.H. bana döndü. "Oh, Eliza, buradasın. Dışarı gel. Philadelphia'daki sahneden Gareth Hapgood'u takdim edebilir miyim?"

Gareth kapıda bana doğru adım attı, çenesi dikti, yakasında çatık kaşlı, sarı bir krizantem vardı. "*Enchanté*, Eliza," dedi derin bir selamla.

Elimi uzattım. "Sizinle tanışmak çok güzel Bay Hapgood."

Elimi ve öptü. "Size Eliza diyebilir miyim?" Kendini kolonyayla mı marine etmişti?

"Julia bize etkileyici ailenizden bahsediyordu. O iyi Woolsey kadınlarının soyundan geldiğinizi düşünmek."

"Bu kadar yeter, Gareth," dedi Julia, ona bir bardak içki uzatarak *Moët*.

"Kocanız için en derin taziyelerimi sunuyorum. Benim de bir akciğer rahatsızlığım var. Doktorum yapabileceğim tek egzersizin bir battaniyenin içinde hafifçe savrulmak olduğunu söylüyor."

Gareth açıkça Julia'nın Henry'nin yerine seçtiği kişiydi ama hiç de benim tarzımda bir adam değildi. Deri şeritlerden oluşan eteği ve tüylü miğferiyle sahnede yeterince erkeksi bir figür çizdiğine şüphe olmasa da, benim Henry'me bir Roma asası tutamazdı.

Julia kolunu benimkine doladı. "Bırak Eliza biraz nefes alsın." Üzerimde bir bakış hissettim ve döndüm.

"Ve lütfen gizemli misafirimizle tanışın, sevgili Bay Merrill. Gareth onun müşterisi."

Merrill bana doğru bir adım attı, kaşları çatıktı, kristal bardağında kehribar rengi bir sıvı vardı. "Eliza. Burada olacağın hiç aklıma gelmemişti."

Merrill? Elbisemin yakasını çektim. Bu yemek daha da rahatsız edici olabilir miydi? Belki Kayzer'in kendisi de bize katılmak ister?

"Seni görmek ne güzel, Merrill."

Gareth aramıza girdi. "Siz ikiniz tanıştınız mı?" Sesindeki bir şey kıskançlığa işaret ediyordu.

Julia elimi tuttu. "Merrill'le eski arkadaş olmanızın senin için iyi olacağını düşündüm canım. Bir yemekte asla çok fazla yakışıklı erkek olamaz."

Julia'ya baktım. *Merrill'e mi?* Ve sonra onu davet ettiği için hemen affettim. Ona itirazlarımı hiç söylememiştim.

Gareth'a döndüm. "Rahmetli kocam Henry ve Merrill St. Paul'de arkadaşlıklar."

Merrill içkisini yudumlarken buz küpleri şingirdadı. "Eliza'yı uzun zamandır tanıyorum."

Julia ve ben yemek odasına doğru ilerledik, orada şöminede ateş yanıyordu ve ben düşüp kolumu kırmanın yollarını düşündüm.

Yerimize .

Gareth, "Övünmek gibi olmasın ama bir çorbanın içindeki her baharatı ayırt edebilirim," dedi. "Eskilerin yaptığı gibi ben de damak zevkimi eğitiyorum. Romalı epikürcülerin damak zevklerini bir balığın nehrin neresinde yakalandığını söyleyebilecek kadar mükemmel geliştirdiklerini biliyor muydunuz?"

"Oh, gerçekten mi?" diye sordum. *Konyak ve yağmur kuşu yumurtası gurmesi olmaktan daha sıkıcı bir şey var mı?*

"En sevdiğin kıymalı turtadan alacağız, Gareth," dedi Julia.

Gareth peçetesini kucağında düzeltti. "Avrupa bizim turtalarımıza gülüyor, biliyorsun."

"Avrupalılar bazen başkalarının duygularına karşı duyarsız olabiliyor," dedim.

Merrill içkisini bitirdi. "Peki sen başkalarının duygularına karşı duyarlı mısın Eliza? Bazıları öyle olmadığını söyleyebilir."

İhtiyacım olan tek şey buydu: Merrill'in başkalarının önünde eski gölleri taraması.

Julia'ya döndüm. "Buradaki en cennet gibi yere sahipsin, sevgilim."

"Şehrin karmaşasını tercih ederim," dedi Gareth. "Troy, New York'a hiç gittin mi Eliza?"

Merrill, "Burası mükemmel bir sayfiye yeri," dedi. "Gemiye binmeye gerek yok."

Elbette hâlâ seyahat etmekten nefret ediyordu.

"Tadını ," dedi Julia. "Eğer bir savaş çıkarsa, siz gençleri çağıracaklar."

Çorbamın üzerine bir tutam tuz serptim. "Sadece bir korkak askere çağrılmayı bekler. İyi adamlar askere yazılır."

Gareth kaşığına Merrill'e doğru salladı. "Merrill'in yeni bayan arkadaşı kesinlikle onu askere gitmeye teşvik etmeyecektir."

"Kim o?" E.H. sordu.

Gareth peçetesini dudaklarına götürdü. "Sadece Anna Gabler."

"Anna'yı tanıyorum," dedi Julia. "Kendisi şu sıralar Alman Kermesi. Alman Kermesi için inanılmaz miktarda para toplandı. savaş yardımı."

"New York'taki her Alman dışarı çıktı," dedi Gareth. "Açılış gecesi kuyruğu Madison Square Garden'ın yarısına kadar uzanıyordu."

"Atış poligonunun özellikle popüler olduğunu duydum," dedim. "Bana eski kafalı diyebilirsiniz ama Alman Amerikalıların Fransız ve Rus askerlerinin vurması hiç de nazik değil."

"Anna *kim*?" diye sordu E.H.

Gareth Merrill'e baktı. "Gabler. New York'un bekârlarının yarısını esir almış Alman kökenli yakışıklı bir kadın."

Julia bana doğru eğildi ve "Hint kobrası gibi" diye fısıldadı.

"Gareth, başka bir şey konuşamaz mısın?" Merrill sordu.

Julia ekmek sepetini uzattı. "Servet avcılarına dikkat edin Bay Merrill. Kadınlar yüce doların gümüş müziğiyle büyülenebilir."

Gareth küçük bir gülümsemeyle, "Endişelenecek bir şey yok," dedi. "Babası Gabler Rubber'ın sahibi. Meadow Club'a çoktan girdiler. Bay Gabler."

Gabler petrole yöneliyor ve Merrill'i enerji hisselerindeki uzmanlığı nedeniyle yönetim kuruluna almak istiyor."

Merrill peçetesini masaya fırlattı.

"Oh, uslu durun, Bay Merrill," dedi Julia. "Bizi eğlencemizden mahrum etmemelisiniz."

Gareth eğildi, krizanteminin sivri uçları neredeyse çorbasını sıyrırıyordu. "Özellikle de verilecek sansasyonel bir haber varsa."

Merrill sandalyesinde kıpırdandı.

"Gareth-" "Bizi merakta bırakma," dedi

Julia.

"Dün akşam itibariyle, Bay Merrill burada..." Gareth durakladı, dudaklarını birbirine bastırdı.

"Gareth-" dedi Julia.

"...Bayan Anna Gabler ile resmi olarak

nişanlandı." "Ne kadar harika," dedi E.H. ve bir

kadeh kaldırdı. "Öyle mi?" Julia nefesinin

altından bana söyledi.

Gareth iyi haberlere içti ve bardağı yere bıraktı. "İkili safaride balayı yapmayı planlıyor. Savaş bitince tabii ki. Bayan Gabler iyi bir nişancı."

Kendisiyle hiç tanışmamış rağmen, Anna Gabler'in bir fotoğrafı gözümün önünde canlandı; sırtıyordu, bir ayağı sersemlemiş bir mandanın üzerindeydi. Bu bir kıskançlık mıydı, başka birinin seyahat planlamasından mı kaynaklanıyordu? Savaş sona erdiğinde hepimiz seyahat etmekte özgür olacaktık. Hayır, daha çok belli belirsiz bir hüzüdü, çünkü gözlerim yaşardı. Merrill'e karşı romantik bir ilğim rağmen, belki de beni sonsuza dek özleyeceğini ummuştum?

Bardağımı kaldırdım. "Merrill ve Anna'nın şerefine," dedim elimden gelen en parlak gülümsemeyle, başım dik, tek bir gözyaşının bile duvarları aşmasına izin vermemeye dikkat ederek.

-

HEPİMİZ ERKEN AYRILDIK ve odamın kapısını kapattıktan sonra bir iç geçirdim. Henry'nin ölümü beni yeni bir tanıdığın nezaketini takdir edemeyen yaşlı bir yengeç mi yapmıştı?

Elbisemi ve şalımlı şezlonga bıraktım ve Julia'nın hizmetçisinin hazırladığı geceliğimi giydim. Rüzgâr uğuldayarak pencereleri tıkırdatıyordu, ben de çalışma masasının sandalyesini Fransız kapılarına doğru kaydardım ve kapıları destekleyerek kapattım. Gaz lambasını söndürdüm ve yorganın üstündeki serin çarşafların arasına kaydım, kuş tüyü yatak yastık gibi kalktı, elli kiloluk kaz tüyü beni sıcaklığıyla sardı.

Komşumun her zamanki yatma vakti seslerini çıkarışını, kapıya vuruşunu dinledim. Merrill'di, çünkü hepimiz emekli olduğumuzda onun odasına girdiğini görmüştüm, şüphesiz bir içki daha hazırlıyordu. Kişisel meselelerini masaya getirmesi ne kadar sinir bozucu bir davranıştı.

Uykuya dalıp geceyi yeniden gözden geçirirken yağmur Fransız kapıları dövüyordu. Gareth her türlü nezaketi gösterirken, Merrill mesafeli duruyor ve kendisinin ve E.H.'nin konyaklarını dolu tutmaya odaklanıyordu. Asla dostça ilişkiler kuramadık. Belli ki eski kinleri vardı ve Henry'yi ölüme terk ettiği için onu nasıl affedebilirdim? Bu ikiliyi düşündükçe, onun zengin bir sosyal tırmanıcı için mükemmel bir eş olduğunu-

Bir anda verandanın olduğu yönden büyük bir gürültü geldi ve kalbim küt küt atarak yatağımda doğruldum. Soğuk bir rüzgâr Fransız kapılarını, oraya dayadığım sandalyeye çarparak açmış ve pencere camlarından birini kırmıştı. Yağmur odaya dolmuş, halıyı ıslatmıştı.

Yorganları geriye attım, kapılara koştum ve birini zorla kapattım. Diğerini de kapatmaya başladım ama başparmağımdaki eski yara yeterince baskı uygulamamı engelledi ve rüzgâr beni geri itti, çıplak ayaklarım cam parçalarını topladı.

"Tanrım, geri çekil. Neyin var senin?" Arayan Merrill'di, ortak verandamızdan gelmişti.

"Ben iyiyim," dedim kapıyla boğuşurken.

Merrill beni kenara itip ikinci kapıyı kapattı ve sırtı kapılara dönük, ıslak bir şekilde durdu. Akşam yemeğinden kalma beyaz gömleğini giymiş, kravatını çözmüş ve gevşetmişti. Yağmur saçlarını ıslatmış, alnına doğru dökmüştü.

Gözlerini üzerimde hissettim ve sadece geceliğimi giydiğimi hatırladım.

"Yangın perdesini getir," dedi. "Onu kapılara doğru iteceğiz."

Ateşe doğru adım , yürürken ayağıma daha fazla cam kırığı takıldı. Geceliğimin ateşin parıltısında siluet halinde görüldüğünü bildiğim için aceleyle perdeyi kavradım.

Merrill'e perdeyi uzattım ve o da kapının düğmelerinin altına kaydırды, sonra şezlonga doğru adım attı, Orenburg şalımı kaptı ve bana doğru itti.

"şunu."

"Bunu kendim halledebilirdim."

Merrill parmaklarını saçlarında gezdirdi. "Ben gideyim. Koridor kapısını kullanacağım."

O dışarı çıkarken ben de cam kırıkları ayaklarıma batarak ateşin yanındaki aşk koltuğuna doğru topallayarak yürüdüm.

Merrill durdu ve döndü. "Tanrı aşkına, cama bastın. Saçına bulaşmış."

"Ben iyiyim."

Aceleyle lavaboya gitti ve elinde bir havlu ve leğenle döndü. "Otur." Masaya doğru bir adım attı ve çekmeceleri açtı.

Oturdum ve şalımı üzerime daha sıkı çektim. "Asık suratlı olmana gerek yok."

Döndüğünde baş ve işaret parmakları arasında bir dikiş iğnesi tutuyordu. "Bu ülkede insanlar teşekkür eder."

"*Teşekkür* , ama beni kendi bırakabilirdiniz."

Merrill yanımdaki koltuğa oturdu, oldukça yıpranmış bir görünümü vardı ve yüzünde bir günlük sakal kalmıştı, tabii ki ikisi de ona yakışıyordu. Ayağımı kucağına aldı ve bir elmas kesicisinin tüm konsantrasyonuyla inceledi.

"Dikkatli ol," dedim. "İçki içiyorsun."

"Şampanyayı reddettiğini görmedim."

O haklıydı. Koltukta uzanmak başımı döndürüyordu.

"Ama şampanya konyaktan daha az öldürücüdür, kesinlikle," dedim. "Tartışmak için yaşıyorsun."

"Beni nişanlınla karıştırdın."

İşini bıraktı ve bana döndü. "Neyin var senin Eliza? Bir zamanlar nezaket timsaliydin. Ama Henry'den beri-"

"Gerçekten sesini alçaltmalısın." Julia bizi burada bulsa ne derdi? Gareth kesinlikle Roma kılıcıyla kendini kazığa oturturdu.

"Birdenbire medeni bile olamıyorsun. Bana yanlış yapan sendin, unuttun mu?"

Tenis kortlarında umursamazca koştuğu adam için her gün acı çektiğimi ona nasıl söyleyebilirdim?

Merrill leğeni kucağıma koydu ve iğnesiyle derine indi. Kendimi acıdan uzaklaştırmak için şalımı sıktım. "Hayatlarımızı yaşamayı kabul edelim."

Rüzgâr hızlandı, daha da yükseldi ve kırık cam bölmeden ısıklık çalarak geçerken, o her başarısını küçük bir çınlamayla metal leğene bıraktı. Dışarı kayan şeritlerin verdiği acı tuhaf bir şekilde iyi hissettiriyordu. Ne kadar da ciddi görünüyordu, ara sıra yüzümü kontrol ediyor, koyu renk gözleri ateş ışığını yakalıyordu.

"Hayatıma devam ettiğim için kızgınsın," dedi. "Seni sonsuza dek özleyeceğimi sanıyordum."

"Hayır." Ayağımı çekmeye çalıştım ama o ayağımı sıkıca tuttu.

"İşte bu. Henry gittiğine göre beni düşüncesizce bir kenara attığın için pişmansın."

Leğeni bir kenara bıraktım ve ayağa kalktım. "Gitmelisin-"

Kendini aşk koltuğundan kaldırdı ve bana döndü. "Yalnız olmak nasıl bir duygu, Eliza?"

Konyak, pipo tütününü ve çam kokuyordu. Bir erkeğe bu kadar yakın olmayalı ne kadar zaman olmuştu?

"Kimse senden buraya gelmeni istemedi,

Merrill." "Geldiğim için özür dilerim."

Üzgün müydü? Kapıya doğru hiçbir hareket yapmadı. Merrill'e doğru eğilmek istemem ne tuhaftı. Kollarını bir anlığına etrafımda hissetmek. Biraz sallandım, başım dönüyordu ve ateşin yanında sıcaktan bunalmıştım. Bu düşünce Henry'ye ne kadar da vefasızlıktı.

"O gece onu evde bırakmalıydın," dedim.

Merrill yaklaştı ve saçımdan bir cam parçası kopardı. "Hikâyenin tamamını bilmiyorsun." Gözlerindeki parıltı gözyaşlarından mıydı? "Eliza. Sana hiç anlatmadım-"

Kapı çalındı ve Merrill ile ben aceleyle ayrıldık. Julia içeri girdi ve Merrill kapıya doğru adım attı.

"Tanrı , ne oluyor?" Julia sordu.

Halının ıslak kısmına koştum, ayağımda acı yoktu, cam kıymıkları gitmişti. "Fransız kapılar patlayarak açıldı. Korkarım buradaki halıyı mahvetti."

Julia beni takip etti. "Seni zavallı. Seni hemen koridora taşıyacağız."

"Ben iyiyim. Merrill beni kurtarmaya geldi. Ayağımdaki camın yarısını çıkardı. Öyle değil mi, Merrill?"

Ona doğru döndüm ama sadece kapının arkasından kapandığını gördüm.

BÖLÜM 22

Sofya

1916

Ertesi gün öğleden sonra hafif bir yağmur yağarken ahırın kapısı açıldı ve haydut Vladi orada belirdi.

"Buraya gelin domuzlar," dedi. "Bugün şanslı gününüz, çünkü ölmeyeceksiniz, en azından bugün değil."

Agnessa ve babamın ayağa kalkmalarına yardım ettim. Babam sabahı evde Taras tarafından sorgulanarak geçirmiş ve az önce yüzünde morluklarla dönmüştü, bize Taras'ın onu Bakanlığa yazmaya zorladığını söyledi.

Luba'nın çocuk odasının döşeme tahtalarının altına gizlediği sırt çantasını bulmamaları için dua ettim.

Vladi silahını ahır kapısına doğru salladı. "Dışarıda sıraya girin. Bunu düzenli hale getirelim, yoldaşlar."

Bizi avluya itti ve fiskiye'nin yanına, ormana en yakın uca dizdi.

"Eğer beni duymadıysanız, ben Vladi'yim ve özgürleştirmeye geldim." Silahının horozunu kaldırdı. "Güvensiz olduğum için üzgünüm ama içinizden biri kaçmak gibi kahramanca bir fıkre kapılırsa, öldürmek için ateş ettiğimi unutmayın."

Dikkatini nasıl dağıtabilirim? Belki de konuşmaya başlardı?

Vladi, "Bugün harika bir gün," dedi ve silahını ev. "Bu mülk artık halka aittir."

"Demek Malinov'un kişi sizsiniz," dedim.

Gülümsedi, yüzündeki yanık kırıyordu. "Halkın bir lidere ihtiyacı var." Vladi yüzünü bir yana çevirdi ama bakışlarını benden ayırmadı. "Seni bir yerden tanıyorum."

O gece yaptığım İran makyajıyla beni tramvaydan nasıl hatırlayabilirdi ki? "Artık hepimiz eşitse, adil bir yargılamayla herhangi bir Rus gibi muamele görmemiz gerekmez mi?"

Vladi bir adım daha yaklaştı. "Parazitler için mahkeme yok. Kökünden kesilmelisiniz yoksa insanlar asla özgür olamayacak."

İçimden bir ürperti geçti. Max'in oğlum olduğunu biliyorlar mıydı? Tatlı bir çocuğu öldürürler mi?

Luba bir anda karnını tutarak yere düştü. "Acı! Kutsal Babalar, geri geldi."

Neredeyse kendim de inanarak yanına diz çöktüm. "Yine apandisti patladı."

Vladi birkaç dakika boyunca onun yerde yuvarlanışını izledi. "O iyi."

Ona doğru adım attım. "Doktora ihtiyacımız olacak."

"Değişiklik olsun diye hepimiz gibi kendi başına iyileşeceksin." "Eğer ölürse bu senin suçun."

"Hepiniz zayıfsınız, sizi burjuvalar. onu."

Luba ağlamayı bırakıp ayağa kalkmasına yardım edene kadar Cook'un gittiğini fark etmedim. Ne sinsi bir koşucuydu.

Birkaç dakika sonra Vladi seslendi. "Taras! İçlerinden biri kaçtı."

Taras at ahırından koşarak geldi. "Nasıl?"

Döndüm ve ormanın derinliklerinde Cook'un ceketinin kahverengisinin sık ağaçlar ve çalılıklarla karıştığını gördüm.

Taras tüfeğini almak için ahıra koştu ve ormana doğru ateş etti. Merminin patlaması ormanda yankılandı ve hepimizi ürpertti.

Luba'yı tuttum. Aşçı düşmüş

müydü? "Onu yakaladın," dedi

Vladi.

Luba elimi tuttu. Korkunçtu, zavallı Cook vuruldu.

"Sadece bir yara." Taras atına bindi ve büyük bir hızla yola koyuldu.

Cook'un Taras'ı atlatıp imparatorluk muhafızlarıyla geri dönmesi ve bu hırsızları yenmesi için dua ettim. Yoksa oradan kendim kaçacaktım.

Hiçbir şey beni oğlumdan uzak tutamazdı.

Part Three

BÖLÜM 23

Sofya

1917

Kış sona erdiğinde, araziye ele geçiren köylüler kümeslerin yanında toplandılar ve tavus kuşlarını kızartıp yediler. Çığlık atan kuşları yakaladılar, ateş yaktılar ve çok geçmeden

Kızarmış kuş kokusu bize doğru geliyordu. Bazıları tavus kuşu tüyleri sallayan, ellerinde votka şişeleri olan köylüler eve geri dönene kadar bize tehditler savururken midelerimiz kokuyla guruldadı. Zavallı kuşlar için üzüldüm ama bu kutsanmış sessizlik için sevindim.

Esaret altında geçen uzun bir kışın ardından bahar nihayet kendini Malinov'a sürükledi. Bir zamanlar bahar, Paskalya kutlamalarının ve yaklaşan yazın vaadini taşıyordu ama o yıl sadece Vladi'nin babamı öldürmemesini ummakla geçen bir günü daha barındırıyordu.

İşlerin nihayet değiştiği sabah, Vladi'nin bizi taşıdığı odada, Bogdan'ın at ahırının yanındaki eski hizmetli odasının üzerindeki eski odasında babamı bekledik. İçinde sarkık bir karyola ve çok kötü tüten dökme demir bir odun sobası vardı; çatıda da üzerimize yağmur ve sulu kar sızdıran yemek tabağı büyüklüğünde bir açıklık vardı. Vladi orada ses çıkarmamamız için bize kesin emir vermişti ve Luba zorla açmış olsa da tek penceremizi çivilemişti.

Duvarlarda, Vladi'nin saldırıya uğradığımız gece öldürmekle övündüğü sevgili bekçimizin hüznü bir hatırlatıcısı olarak, elinde tüfeğiyle ölü kuş yığınının yanında duran yaşlı Bogdan'ın çerçeveli fotoğrafları asılıydı.

Luba karyolada Agnessa'nın yanına oturup sırtını okşarken ben odada volta atıyordum. Tum-Tum metresinin yanında kıvrılmış yatıyordu, acınası bir

küçük kemik torbası, her zaman sadık. Zavallı Agnessa ne kadar da düşmüştü. Buraya gelmeden önce bir kez bile kendi ayakkabılarını bağlamamış ya da aynı beyaz pamuklu eldiveni iki kez giymemişti. Şimdi pis lazımlığı taşımasına hepimiz yardım ediyorduk.

Kont her zamanki yerinde, sobanın yanında uyuyordu, kendinde değildi. Nadiren konuşuyordu, eski haliyle keskin bir tezat oluşturunuyordu.

Babam yine kanlar içinde ve yara bere içinde mi dönecekti? Vladi onu bütün gece tutmuştu.

Tek penceremizi sık sık kapatan, sürekli kar yağışı ile dolu korkunç bir kış olmuştu. Hangisinin daha kötü olduğunu bilmek zordu: korku mu, can sıkıntısı mı, yoksa oğluma ve kocama duyduğum ezici özlem mi?

Malinov köyünün yarısı malikaneye taşınmıştı ve Varinka, mamka ve Taras da açıkça orada yaşıyorlardı, çünkü onları penceremizden görüyorduk; ve Luba Max'ı kısa bir an görmüştü. Annesinin nereye gittiğini merak etmiş miydi? Afon kaderimizi biliyor muydu? Neden yardım göndermemişti? Bütün kış Luba ve ben kaçma şansımız için kapıyı gözledik ve bir umut ışığı hissettik, çünkü Vladi'nin uyanık tavırları zaman geçtikçe gevşemişti, sanki bizimle uğraşmaktan yorulmuş gibiydi.

Cook için biz de endişelendik. Taras onu öldürmüş müydü?

Bir anda kapı çarparak açıldı ve Vladi babamı odaya itti.

"Kapa *çeneni*, yaşlı adam. O mektuplardan yakında yanıt alamazsak, sizi etrafımda tutmak için hiçbir nedenim kalmayacak."

Babam yere düştü ve Vladi kapıyı sürgüledi. Luba ve ben koşarak babamın yanına gittik ve karyolaya yatırılmasına yardım ettik.

Kurumuş kan beyaz gömleğinin ön tarafına, manşetlerinin kenarlarına sıçramıştı.

ve yakası siyah. Yüzüne nasıl bakabilirdim ki? şişmiş ve bir dişi daha eksik, gözlüğü kırık? "Sana başka mektuplar da yazdırdılar mı?" diye sordum.

Baba masaj onun Diz, Kayıp içinde düşündüm. "Evet, ama Bakanlık artık cevap vermiyor."

"kokusu aldılar mı?" Ben sordum.

Babam titreyen eliyle gözlüğünü çıkardı. "Söylemesi zor. Şehirde neler olup bittiğini sadece Tanrı bilir."

Aceleyle pencereye gidip Agnessa'nın donmuş ıslak jüpon parçasını aldım, geri getirdim ve soğuk yanağına tuttum.

"Max'ten bir iz var mı?" Ben sordum.

Babam başını kaldırıp bana baktı, gözlerinden yaşlar süzülüyordu. "Hayır, canım. Şu anda o evde birçok insan yaşıyor. Kutsal Pederlere şükürler olsun ki annen burayı böyle göremez."

Luba babamın yakasını gevşetti. "Bizi sonsuza dek burada tutamazlar." Kız kardeşim bizim dayanağımız olmuştu, Bakanlığın Vladi'nin planını göreceğine her geçen gün daha fazla ikna oluyordu.

Onunki çok zekiceydi.

sinsi biri: Önce babama bakanlığa bir mektup yazdırdı. seyahat belgelerine daha uzun süre ihtiyaç duydu, sonra da para gelmeye devam etsin diye babama her zamanki gibi her şey yolundaymış gibi davranan aylık mektuplarını yazdırdı. Neredeyse yedi ay boyunca işe yaramıştı.

Babam dikkatini Agnessa'ya çevirdi ve saçlarını alnından geriye doğru düzeltti. Yakalandığımız gece giydiği bej rengi dantel elbisenin aynısını giymişti, şimdi kirli ve griydi, her tarafı boldu, çünkü umudu azaldığı için yemek yemeyi bırakmıştı. Onu uyandırmamaya dikkat ederek sırtına dokundum ve göğüs kafesinin kemiklerini hissettim.

Hala nefes alıyorum.

Luba, Agnessa'nın yanındaki karyolaya oturdu ve ben de ona katıldım. "Projemin gidişatı hakkında sizi bilgilendirmek istiyorum."

Kız kardeşim o kadar zayıflamıştı ki, ben bakmadığım zamanlarda ekmeğinin yarısını babama veriyor, tok olduğunu iddia ediyordu.

Kaç tane kaçış planı yapmıştı? Dikkat dağıtmak için yangın çıkarmak. Babamın mektuplarını şifrelemek. Açlık grevi. "İnsanın en ulaşmadan önce en az elli fikir bulması gerektiğini söylerler," dedi. "Ve bu elli numara."

Ama bu sefer daha pratik bir . Bütün ay boyunca, pencereden aşağı kayarken kullanabileceğimiz bir ip yapmak için malzeme topladı. Babamın ceket astarı. Benim delik çoraplarım. Agnessa'nın kombinezonunun bir parçası. Geceleri bunları sağlam düğümlerle birbirine bağlar ve daha ne kadar uzunluğa ihtiyacımız olduğunu görmek için aşağı indirirdi. Tum-Tum kullanılmadığı zamanlarda kapının yanındaki köşede, sarmal halatın üstünde uyurdu.

"Kaçış ipimiz neredeyse yeterince uzun," diye fısıldadı Luba. "Ve ben de çatıdaki deliğimizden etrafı izliyordum. Yakında Cassiopeia takımyıldızı tam tepemizde olacak ve o gece ay olmayacak. aşağı ineceğim, yukarı çıkıp hepinizi serbest bırakacağım ve yolumuza devam edeceğiz."

"Taras'ın bizi izleyeceği kesin," dedi babam. "Dört saat önde başlarsak onun için daha zor olur."

"Ama Agnessa yerinden kıınıldatılamaz," dedi Peder. Bir elini onun sırtına koydu.

Bir zamanlar onunla sadece evde bir dişi olması için evlendiğini düşünmüştüm ama ne kadar da . Esaret altında geçirdiğimiz aylar boyunca ona olan gerçek bağılılığını gördüm.

"Bunu öylece *kabul* edemeyiz baba. Vladi'nin tüm bunlardan bıkması ve bir sonraki kurbanının biz olmamız an meselesi. Bunu riske atmalıyız. Agnessa olabildiğince hafif. Sofya ve ben onu sırtımıza alabiliriz."

Bir anda kapının kilidindeki anahtarın sesi küçük odada yankılandı, kapı açıldı ve Bayan A. elinde bir tepsiyle orada durdu. Her gün yaptığı gibi tepsiyi içeriye, kapının yanına bıraktı ve ardından tuvalet kovaını merdivenlerin kenarına boşalttı.

"Umarım kışa çok bağılı değilsinizdir," dedi. "Sonunda bahar geliyor gibi görünüyor."

Tepsiyi aldı ve masamızın üzerine koydu. "Bakın şef sizin için özel olarak ne yaptı."

Tepsimizi her getirdiğinde, günde iki kez paylaştığımız aynı tek teneke kabuğı çıkarılmış tahıl kasesini getirdiğinde söyleyecek daha iyi bir şey bulmasını nasıl isterdim.

Tepsiden bir kitap aldı ve tozlu bir gümbürtüyle yere düştüğü odanın içine fırlattı. "İşte istediğin kitap. Vladi'nin görmesine izin verme."

Aceleyle kitaba gittim ve aldım. Eliza'nın *Balonda Beş Hafta*'sının kapağında sıcak hava balonu sepeti *vardı*. Jules Verne. Kitabı göğsüme bastırdım. Luba, Bayan A.'dan bunu istemekle ne kadar akıllıca davranmıştı.

Tum-Tum köşedeki küçük yatağından kalkıp Bayan A.'yı selamladı ve Luba'nın ipini örten havluyu yerinden oynattı. Bir nefesi bastırdım.

Luba sorunu fark etti ve köşeye doğru ilerlemeye başladı.

Bayan A. uzandı ve Luba'nın sarmal ipini aldı. "Birileri benim aptal olduğumu düşünüyor. Bu aile için yaptığım onca şeyden sonra."

Tek umudumuzu elinde tuttu ve salladı. "Bunu buradan götürüyorum ve şansına Vladi'ye söylemeyeceğim, çünkü hepimiz için ödenecek cehennem olurdu."

Yenilginin ağırlığı ezici bir darbe oldu ve Bayan A. kapıyı arkasından sürgüleyerek çıkarken, Luba'ya baktım, belki bir gözyaşı, belki de ezilmiş bir bakış bekliyordum. Onun yerine, düşünürken sık sık yaptığı gibi alt dudaklarını çekiştirirdi, çoktan elli bir numaralı fikre geçmişti.

-

Ertesi sabah değerli yeni kitabımı okumak için gün ışıırken uyandım. Eliza o güzel günlerde ne kadar da iyi bir şey göndermişti. Issız bir adaya bağlı bir sıcak hava balonu sepetinde mahsur kalmış bir kazazedenin resmedildiği kapağın üzerinde iki parmağımı gezdirdim. O korkunç küçük odadan dışarı süzölmek ne kadar iyi olurdu.

İlk sayfayı açtığımda dört yapraklı üç yoncanın düz bir şekilde bastırılmış, kitabın oluğunda durduğunu gördüm.

Eliza.

Gözlerim yaşardı. Ne kadar iyi bir arkadaş. Bu noktada en kötüsünden mi korkuyordu? Keşke ona haber verebilseydim. Ona iyi şans yoncalarının bizim için işe yaramadığının ne kadar açık olduğunu söyleseydim.

Luba uyandı, geldi ve yanıma oturdu. "Yeni bir planım var, kardeşim."

Soğuk zeminde doğruldum ve sırtımı ovuşturdum. "Daha erken, Luba." "Bu bir kusursuz. Ama bu demek vazgeçmek Annenin kolye."

Elimle yokladım, hâlâ ağırdı, seyahat ceketimin cep astarına dikilmişti. "Bunu konuşmuştuk. Vladi paranın bizde olduğunu öğrenince hemen alacaktır."

"Evet, ama Bayan A. ne olacak? Benden hoşlanıyor, bunu söyleyebilirim. İsteddiğimde kitabınızı getirdi. Babam da ona karşı iyiydi.

Ya ona seni geçici olarak serbest bırakması gerektiğini söylersem? Agnessa'ya ilaç almak için. İyiliğinin karşılığı olarak ona kolyeyi teklif et."

İpek astarın deliğini yokladım ve kolyeyi çıkardım. Tam olarak bir titizlik örneği sayılmazdı, Vladi ilk gün bizi aramış ve onu gözden kaçırmıştı. Bogdan'ın odasının loş ışığında bile zümrütler parlıyor ve elmaslar duvarlara ışık prizmaları gönderiyordu. Soğuk bezi Agnessa'nın alnına bastıran babama doğru baktım.

"Vladi beni öğrenirse onu vurur," dedim.

"Seni idare edebilirim. Hâlâ burada olduğunu, hasta olduğunu ve paltoların altında dinlendiğini söylerim. Ayrıca hepimizi rehine olarak tutuyor. Sen yola çıktıktan sonra ona kolyeyi alacağını söylerim."

"Ya Vladi'ye söylerse?"

"Adamın ondan alacağını bilecek kadar akıllı."

Planını düşündüm. Denemekten ne zarar gelirdi ki? Kolyeyi ona uzattım. "Ve dışarı çıktığımda eve gidip Max'i alacağım."

"Hayır," dedi Luba. "Önce Aleksandr Sarayı'na gitmeli ve çariçeden yardım al. Sonra onu yakalayabilirsin."

"Geçen beri günde altı adımdan fazla yürümedim." "Sık sık dinlenseniz bile oraya bir günde gidebilirsiniz-" "Belki de karın üç fit derinliğinde olduğunu unuttunuz."

"Yollar tılandı ve gün geçtikçe daha da çamurlaşacak. Belki de at ahırına senin için kışlık giysiler koyduğumu unutmuşsundur."

Ona söylemekten nefret etsem de, o gerçekten bir dâhiydi.

"Yani Alexander Sarayı'na varırsam, içeri öylece girebilir miyim?"

"Şapel her zaman kilitli değildir. Git hadi. Çariçe'ye neler olduğunu anlat. İmparatorluk muhafızlarıyla geri gel."

Her şeyi çok basitmiş gibi anlatıyordu ama bir yılı gazetesiz geçirmiştik. Monarşinin durumunu kim bilebilirdi ki? "Bilmiyorum, Luba. Yiyeceğim yok, param yok."

"Bugünlük ekmeğimizi al."

"Sizi burada nasıl yalnız bırakabilirim? Ya başka bir çete hepiniz için gelirse? Taras araya girmeseydi babamı öldüreceklerdi. Ya Taras giderse?"

"Daha iyi bir planın var mı? Bunun alternatifi burada ölmemiz. Ayrıca, benim kendi planlarım var."

Çok geçmeden kapı açıldı, içeri dondurucu bir hava akımı girdi ve Bayan A. günün zayıf ışığında siluet halinde durdu. Masanın üzerine bir tepsi koydu, tuvalet kovamızı sapından tutup içindekileri fırlattı.

Bayan A. kovayı yerine koyup kapıyı kapatmaya başladığında Luba telaşla ona doğru koştu ve kısık bir sesle konuştu. "Teşekkür , Bayan

A. Çok nazıksınız. Biraz konuşabilir miyiz? Size bir teklifim var."

"Bana ne teklif edebilirsin?"

"Agnessa'nın ilaca ihtiyacı var. Eğer gitmesine izin verirseniz kız kardeşim ona ilaç getirebilir."

Bayan A. bana doğru hızlıca bir bakış gönderdi. "Böyle bir şey yapamam." "Onu nerede bulabileceğini biliyor, ama dışarı çıkmalı. O alır geri geleceğine söz veriyor."

"Neden böyle bir şey yapayım ki?"

"Babam sana karşı hep çok iyiydi," dedim.

"Faturanızı ödememeye iyi diyorsanız. Aşçınızın ne kadar ananas ve süslü sardalya sipariş ettiğini biliyor musunuz? Sadece tütün faturası bile neredeyse bizi mahvediyordu. Babanın iş adamı bize hiçbir zaman tam tutara yakın ödeme yapmadı."

"Eminim istemiştir," dedi Luba. "Şimdi sana ödeme yapmanın bir yolunu buldum."

Bayan A. kapıyı kapatmaya devam etti.

"Bekle," dedi Luba. "Sana değerli bir şey vereceğim."

Bayan A. durakladı.

"Çok güzel bir zümrüt kolye. Çariçe'nin kendisi de çok beğenmişti."

Kapı aralığından Bayan A. gözlerini kısarak Luba'ya baktı. "Görelim bakalım."

"Korkarım bunu yapamam, ama Sofya'yı serbest bırakır bırakmaz senin olacak."

"Sana neden güveneyim ki?"

"Geri kalanımız rehine olarak elinizde. Ve benim sözüm. *Ve* yakında servet değerinde bir Fabergé parçasına sahip olacaksın. Vladi mülkten değerli ne varsa alıyor. Sen onun hizmetkârı olarak çalışırken neden tüm ödül onun olsun ki?"

Bayan A. boynunu bükerek eve doğru baktı. "Elini çabuk tut. Hâlâ buradaymış gibi görünse iyi olur."

Luba gülümsedi. "Bu zor olmayacak. Vladi buraya nadiren gelir."

Kalbim küt küt atarak kapının diğer tarafında özgürce durdum. Pantolonumdaki tozu fırçaladım ve saçımı düzelttim. Olur muydu Çariçe beni böyle bir durumda tanıyabilir miydi? Tüm vücudum uzun zamandır hissetmediğim bir şeyle titriyordu. Umut.

BÖLÜM 24

Eliza

1917

Ertesi bahar Amerika nihayet Fransa, İngiltere ve Rusya'nın yanında savaşmak üzere Dünya Savaşı'na girdi. 6 Nisan 1917'de uçaklar New York üzerinde zum yaparak iki ton

Çatılardan ve binalardan aşağı süzülen konfetiler sokakları son bahar karı gibi kapladı. Julia Marlow, Hudson Tiyatrosu'nda üzerinde paltosu ve tek gözünün üzerine indirdiği siyah şapkasıyla *Star-Spangled Banner*'ı söylediğinde, asker alma ofisi her yaştan ve sosyal tabakadan askere yazılmak isteyen erkeklerle dolup . Merrill askere yazılacak mıydı? Sosyete sayfalarında düğün haberlerini izliyordum ama hiçbir iz yoktu. Onunla ilgili düşüncelerimi bir kenara ittim.

Amerika'nın savaşa girmesi beni şaşırtmadı, gerçekten. Bir Alman U-botunun İngiliz okyanus gemisi *Lusitania*'yı batırarak 128 Amerikalının ölümüne *neden olması* ve ABD'nin Almanya'dan Meksika'ya Teksas, Arizona ve New Mexico'nun iadesi karşılığında Meksika'nın ABD'ye karşı cephe almasını öneren gizli bir telgrafi ele geçirmesinin ardından Başkan Wilson Kongre'den Almanya'ya savaş ilan etmesini istedi ve istediğini aldı.

O Şubat ayında Rusya'da bir devrim daha patlak verdi, bu seferki büyük bir devrimdi ve Mart ayına gelindiğinde Çar tahtından feragat etmişti. Lenin Rusya'ya geri dönmüş, Bolşevik Parti'nin başına geçmiş ve iktidardaki ikinci gününde özgür basını ortadan kaldırmıştı. Görünüşe göre Rus sivil toplumunu tepeden tırnağa tasfiye etmeye kararlıydı. Dünya bundan daha kaotik olabilir miydi?

Sofya'yı nasıl etkiliyordu? Geceleri uyandığımda aklımda onu düşünürken buluyordum kendimi. Küçük telgrafımı ovuşturdum.

Boynuma taktığım tılsım, bu korkunç endişenin tek ilacıydı.

Nerede olduğunu öğrenmek için çaresizce kraliyet ailesinin ev hapsinde yaşadığı Alexander Sarayı'na mektuplar ve telgraflar gönderdim ama hiçbir cevap alamadım. Keşke savaş bitse de yurtdışına çıkıp onu bulabilsem.

-

GÜZEL BİR BAHAR GÜNÜ Caroline ve ben dairemizin mutfağında erik çekirdeklerini ayıklıyorduk, çekirdekleri gaz maskeleri için karbon yapımında kullanılmak üzere ordunun gaz savunma bölümüne gönderilecekti, o sırada annem mutfığa girdi.

"Burada bir Rus kadın var, Eliza, senin davet ettiğini iddia ediyor."

"Bay Blandmore'a birkaç tane gönderebileceğini söylemiş olabilirim. Bu sadece geçici bir durum, canım."

Annem kendini iki metreye kadar kaldırdı. "Bana danışmadan mı?"

"Burası benim dairem-"

"Bundan hoşlanmadım."

"Rus olduğu , değil mi?" Annem Çar'ın köylülere davranışından hoşlanmazdı ama Ruslardan hoşlanmamak için başka bir nedeni daha vardı. Nadiren bahsetsek de, annem küçük bir kızken ailesinin Rus seyisi en sevdiği midillisiyle birlikte ortadan kaybolmuş, bu da annemin kin beslemesine neden olmuştu.

"Streshnayvas'la aranız iyiydi-" "Ivan, Henry'nin *arkadaşıydı*."

"O kaçak bir mahkum değil, anne."

Mutfak kapısı açıldı ve kambur bir kadın köşeden başını uzattı. Kadife bir Fransız paltosu ve eldivenler giymiş, koluna boncuklu bir çanta dolamış olan bu kadın içeri girdiğinde akla coutured yarka getirdi.

Peg kapıdan içeri girdi. "Üzgünüm, Bayan Ferriday. Çok inatçıdır."

Kadın kalın bir Rus aksanıyla, "Kulaklarım var, biliyorsun," dedi.

Elimi uzattım. "Ben Eliza Ferriday. Bu annem Caroline Woolsey Mitchell ve kızım Caroline. Nasılsınız?"

"Nasıl yapıyorum? Çok kötü hissediyorum. Rusya'dan ayrıldığımdan beri bacağımanın ağrısı dinmedi ve-"

Ayağa kalktım ve bir sandalye çektim. "Bu aslında retorik bir soruydu. Bu ülkede bunu nezaketen sorarız."

"Cevabı umurunuzda değilken soru sormak garip. Ben Prenses Anna Yurnova Yesipov. Kiev'den. Yesipov'ları duydunuz mu?"

"mısınız?" diye sordum.

Prenses sandalyeye sanki canlı bir yılanmış gibi baktı. "Mutfakta mı?" Prenses sandalyenin oturağını fırçaladı ve oturdu.

"Streshnayva adında bir Rus aile tanıyor musun?" Ben sordum. "Petrograd ve Malinov'dan geliyorlar."

"Hayır," dedi Prenses Yesipov.

"Diğerleriyle birlikte binaya dönüp bilgi alır mısınız?" "Bina mı?"

Prenses Yesipov sordu. "Orası bir hakaret binalar. Hayvanlar için uygun değil."

Peg çay fincanlarını masanın üzerine koydu. "Kendine saygısı olan hiç kimse Bowery'de yaşamaz. Çoğu gün kirli bir lazımlık gibi kokuyor."

"Teşekkür ederim Peg," dedim. "Belki biraz keke ne dersin?"

Annem bardaklarımıza çay doldurdu, buhar gözlüklerini bulandırdı.

"Yardım etmenin yollarını düşünüyorum," dedim. "Belki Rus göçmenler yararına bir parti verebiliriz."

Prenses Yesipov bana doğru küçümseyici bir el salladı. "Amerikan partileri mi? Hepsi şakalar ve oyunlar. Rus partileri ağırbaşlı ve hüzünlü müziklidir."

"Ne kadar şenlikli," dedi annem.

"Eğer bir aktör varsa, bir şiir okuyacak, belki de herkesin favorisi olan 'Derin Toprakta Kazılmış Derin Mezar' şiirini. "

"Bunu İç Savaş'tan beri duymamıştım," dedi annem.

"Rusya'daki gibi bir iç savaş görmediniz." "Woolsey atalarım *Gettysburg*'da hemşire olarak görev yaptı."

"Birkaç gülle mi? Rusya'nın yaşadıklarının yanında hiçbir şey, Rus Rus'a karşı. Askerler subaylarına sırtını döndü."

İçimden bir ürperti geçti. Afon?

Peg, Prenses Yesipov'un önüne annesinin fırınının gururu olan cevizli keklerinden birini koydu. Prenses keki inceledi ve ardından cevizleri ayıklayarak üçgen bir tepecikte toplamaya başladı.

Annem prensese sanki sustalı bir bıçak çekmiş gibi baktı. İyi bir zevkin temsilcisi olan Anne, pişmiş bir yiyeceği görmezden gelmenin, parmak ve başparmakla derinliklerine inmekten daha iyi olduğunu düşünüyordu.

"Paris'teki yerlerinden edilenlerden bebek yapmalarını -dantel deve onları burada, pazarlarda ya da bazılarını burada apartmanda satmalarını rica etmek istiyorum."

Annem ocaktan döndü. "Billington'ların komşularının ikinci el dükkânı açması konusunda ne hissedeceklerinden emin değilim."

"Tabii ki, satmak için bağışlanan bir şeyimiz olsaydı daha fazla para kazanırdık," dedim.

Annesi prensese biraz daha çay doldurdu. "Banyo tuzları her zaman iyi gelir."

Prenses Yesipov çayının tadına baktı, yüzünü ve bardağı itti. "Banyo tuzu mu?" Eğildi. "Size gerçekten neyin para kazandırdığını söyleyeyim." Durakladı. "Rus *votkası*."

Annem sandalyesine geri oturdu. "Ben-"

"Ama Rusya'da içki yasağı var," dedim.

"Ruslar *samogon* içer. Ev yapımı. Tahıldan.

Burada çok nadir bulunur ve yasal değildir ama nektar içmek gibidir."

Annem çayını karıştırdı. "Bazıları alkole 'şeytanın dostu' der. "

Prenses annesine doğru eğildi. "Rus sigaraları da öyle.

Çok iyi. Eğer para kazanma konusunda *ciddiyseniz*, işte böyle."

Anne zar zor baktı at ve Prenses. "Of Kurs Biz ciddidir."

"Yardımlarınız için teşekkür ederim," dedim. "Bizimle kalmanızı gözle bekliyoruz."

Prenses çantasını topladı. "Gidip alacağız. Lütfen yardım için uşağınızı gönderin."

Annem kaşığı tabağının üzerine koydu. "Uşağımız yok Prenses, ama sanırım Peg size yardımcı olabilir. Bu gece için de hoş geldiniz ama korkarım Southampton'a, Gin Lane'deki kulübemize doğru yola çıkacağımız için daireyi kapatacağız. Yeni çatı nihayet takıldı."

"Southampton nerede?" diye sordu Prenses Yesipov.

"Long Island'ın doğu ucu," dedi annem.

Prenses Yesipov anneme doğru eğildi. "Bu kulübe ne kadar büyük?"

Annem tereddüt etti. "Neden, on iki yatak odası." "Yani yeriniz var."

Ne diyecektim? Daha önce hiç kimse kendisini Gin Lane'e davet etmemişti.

"Evet, rica ederim-" dedim.

Prenses Yesipov ayağa kalktı. "Anneniz bundan memnun olmayabilir."

Annem kolundaki bir tutam tüyü fırçaladı. "Orada sezon yirmi beş Haziran'a kadar tam olarak açılmıyor ve kulübe oldukça dağınık durumda. Çatıdan falan."

Prenses Yesipov omuz silkti. "Temizlenebilir."

Anne yenilgiyi hissetti ama en sevdiği varsayılan haline geri döndü. "Göreceğiz bakalım."

-

ERTESİ YAĞMURLU SABAH, Peg prensesin bavullarını almak için aceleyle Bowery'deki pansiyona gitti ve ben de çay rengi bir mendil denizinin ortasında yatak odamda durup Gin Lane'e gitmek üzere siyah ipeklerimizi ve bombazinlerimizi topladım.

Annem açık kapımın önünde durdu, poyrazla yüzleşmeye hazır bir denizci gibi giyinmişti. Babamın eski galoşlarını giymişti.

İç Savaş döneminden kalma pelerinli siyah bir ceket ve ekoseli, mumlu pamuklu İskoç balıkçı şapkası.

"St. Thomas kermesi için kapı kapı dolaşmak üzere Eliza Teyze'yle buluşmaya gidiyorum."

"Bu havada mı?"

"Doğru havayı bekleyen çiftçiler asla ekmezler canım. Ne de olsa insanları evde yakalamak için en iyi zaman bu."

Yağmur çarşaflar halinde camlardan aşağı dökülüyordu.

"Dışarıda dikkatli ol anne. Bu havada Bowery'nin nasıl olduğunu hayal edebiliyor musun? Bütün o zavallı kadınların orada sıkışıp kalması hiç de doğru görünmüyor."

Annem gri çocuk eldivenlerini giyerken, "Evet, bu insanların dünyaya düşüşünü görmek çok üzücü," dedi. "Ama köylülerin sömürülmesinden fayda sağladıkları için mutluydular. Ne ekersen onu biçersin, öyle değil mi?"

"O pansiyonun koşullarını bir düşün anne. Gin Lane o kadınlara çok iyi gelecektir."

"St Luke's Hastanesi dünya kadar iyilik yapıyor; hayır işleri için çok sayıda yatak ayırıyor. Belki oraya geri dönebilirler. Ama elbette biz de Hristiyanlık görevimizi yerine getirip hepsine uygun evler bulacağız."

Annem gitti ve ben de siyah bir duvak alıp katladım. Babamın ölümünden bunca yıl sonra, annem bazen hâlâ onunkini takardı. Belki ben de onu takip eder ve bir daha asla renkli giymezdim.

Daha üç elbise katlamıştım ki kapı açıldı ve Peg eşikte belinden bükülmüş bir halde durdu.

"Aman Tanrım, Peg. Kapıyı çal canım."

Peg derin nefesler aldı. "Bayan Ferriday, o pansiyona vardık ve hemen geri dönmek zorunda kaldım. Ruslardan biri çok hasta ve annenizin acilen gelmesi gerektiğini söylüyorlar."

"Nereye geldin Peg? ol."

"Bowery'de kaldıkları yer. Nancy adında bir Rus kadın yeni geldi ve olabildiğince hasta ve annene ihtiyaçları var. Nerede yaşadıklarını görmelisin, zavallı şeyler."

İçimden bir ürperti geçti. Gidebilir miydim? Kimseye yardım edemezdim.

"Peki ya Dr. Forbes?" "O da hasta." "O zaman Dr. Ferguson'u çağırın."

"Başka hiçbir doktor oraya adım atmayacak. Durum kötü, Bayan Ferriday. Korkunç bir şekilde öksürüyor, tıpkı..." Peg'in bakışları halıya kaydı.

"Söyleyebilirsin, Peg."

"Annen nerede? Gidip onu bulacağım."

Pencereye gittim ve aşağıdaki caddeden akan küçük dereleri gördüm. Annem şu anda her yerde olabilir.

Ön salona geçip eldivenlerimi aldım ve Peg de beni takip etti.

"Geleceğim," dedim.

Peg bir kaşını kaldırdı. "Sen mi? Yani..."

"Annemi asla zamanında bulamayacağız. Şemsiyemi ve annemin siyah çantasını al. Ve bir matara soğuk su. Geri dönerse diye ona haber bırakın, ama ben bunu yapabilecek durumdayım."

"Şey-"

"Peg. Tek kelime daha duymayacağım." Galoşlarımı giydim. "Hiç yoktan iyiyim."

-

PEG VE BEN Rivington Sokağı'ndaki pansiyona doğru hızla ilerlerken, merhamet görevimle ilgili ikinci düşünceler kafamı kurcalıyordu. Annemin deri çantasını göğsüme bastırdım ve yıkılmak üzere gibi görünen, çatısından yağmur damlaları akan, pencere camları eksik ya da gazetelerle dolu eski tuğla binaya baktım.

Annemi beklemeli miydim? Ne de olsa Henry'nin iyileşmesini engellemekten başka bir şey yapmamıştım.

"Acele et," dedi Peg. "Arka taraftan. Tavan arasına."

Peg'i binanın kenarı boyunca takip ettim, ayakkabılarımız insan atığı ve çöp gibi görünen çürümüş bir çamurun üzerinde yüzen tahta kalaslar üzerinde kayıyordu. Islak, gri iç çamaşırları ve çamaşır iplerindeki gömleklerden oluşan bir ormanın içinden geçerek

Çıplak ayaklı çocuklar çöp yığınları ve kırık şişeler arasında çamurda oynuyor.

Yukarıdan bir pencerenin açılma sesi geldi.

"Dikkatli ol," diye seslendi Peg, önümdeki kalasın üzerine bir çöp bulamacı yağarken.

Arka kapıdan geçip dik merdivenlerden yukarı çıktık, korkuluklar çoktan yok olmuştu. Yukarı çıkarken, yıkanmamış tencere ve kokmuş et kokusu bir duvar gibi çöktü.

Üçüncü katın çatı katına vardığımızda korkunç, uzaktan gelen bir öksürük sesi bizi karşıladı ve benim nefesim kesildi. Peg haklıydı.

Aynı Henry gibiydi.

Karanlık bir koridordan penceresiz bir mutfığa kadar takip ettim; gri bir güveç tenceresi siyah demir bir sobanın üzerinde buharla pişiyordu, altındaki halı çok kirliydi ve sanki zemin tarafından yavaşça sindiriliyormuş gibi ahşaba aşınmıştı. Ocağın üzerindeki teneke leğen, tavandan düşen ve küçük bir tıslamayla sıcak metale çarpan bir dereyi yakaladı. Eski paltolar, etekler ve çoraplardan oluşan yığınlar küçük odanın her tarafına yayılmış, üzerlerine de bir örtü örtülmüştü.

"Kadınlar burada mı uyuyor?"

Peg yürürken döndü. "Yatakların çoğu çalındı."

Öksürük sesini takip ederek annemin Gin Lane'deki bavul dolabından daha büyük olmayan, daha küçük, alçak tavanlı bir odaya girdik. Bir duvarda, zayıf bir ışık sağlayan kaşlı bir pencere vardı ve saçaktan içeri sızan yağmur, duvarda benekli, siyah küf lekelerini teşvik ediyordu. Karşı köşede, mum ışığında gerilmiş yüzleri soluklaşan azizlerin resimlerinin bulunduğu bir raf duruyordu.

Pencereli duvarın dibinde, ince, mavi çizgili bir şiltenin üzerinde açık renk saçlı bir kadın yatıyordu; şiltenin üzerinde her türden örtü ve ağır paltolar yığılıydı. Birkaç kadın şiltenin etrafında toplanmış, iki kadın da köşede diz çökmüş dua ediyordu.

Elimin tersini kadının alnına koydum. "Ne zamandır bu kadar ateşli?"

Hastamız bana baktı, yüzü kızarmıştı.

Bu yüzü nerede görmüştüm? O akuamarin gözleri? O gün Göçmen Bürosu gözaltı odasında.

Köşedeki bir kadın elini kaldırdı. "Yaklaşık iki saattir bu şekilde."

"O kadar titredi ki örttük," dedi bir başkası. "Lütfen, herkes gitmeli," dedim.

Annemin tıbbi mucizelerinden birini gerçekleştirmeden önce odayı temizlediğini kaç kez görmüştüm? Yatağın üzerindeki kıza baktım. Bu bizim Rus Nancy miydi? Ne kadar Amerikan bir isim.

Kadınlar aceleyle dışarı çıktılar ve ben Nancy'nin başının yanına çömeldim.

Ne yapmalıyım?

Peg yanıma geldi. "Eee?"

Korkunç bir öksürük daha kızı sardı.

Donup kaldım. Zatürre miydi? Nancy'nin yüzünü incelemek için ceketimi geri çektim. Mavimsi dudaklar. Tıpkı Henry gibi.

Kendi ceketimi çıkardım ve gömleğimin kollarını sıvadım. "Üzerindeki her şeyi çıkar Peg."

Peg tereddüt etti. "Ama o soğuk-"

"Paltoları çıkarın, ben de şu pencereyi açayım. Ciğerlerinin havaya ihtiyacı var."

Ben sandalyenin üzerinde dururken Peg kızın üzerindeki paltoları çekti ve kaş penceresini bir aralık açtı.

"Onu oturtalım, ıslak gömleğini çıkaralım ve sırtına vuralım."

Peg ve ben kızın sırtını sıvazladık ve sonra Peg bir leğen içinde sıcak su getirip yatağın yanına koydu.

"Suyun soğumasını bekleyin," dedim. "Ilık olmalı. Soğuk bir banyo ateşi yükseltir."

Çok geçmeden kolumdan bir parça kopardım, soğuk suya batırdım ve Nancy'nin yanağından ve boynundan aşağıya doğru gezdirdim.

Sırtını sıvazlama, ılık suyla banyo yaptırma ve yüzüne temiz hava üfleme sistemimizi tekrarladık ve çok geçmeden dudaklarına pembe renk geri gelmeye başladı.

Nancy Rusça bir şeyler mırıldandı. Peg,

"Belki de susamıştır," dedi.

Matarayı dudaklarına götürdüm ve o da içti.

Güneş battıkça ve oda karardıkça, korkunç öksürüğü azaldı ve Nancy'nin göğsünün aşağı yukarı hareket etmesini izledik.

Nefes alış verışı .

Annemin siyah çantasını açtım, bir termometre çıkardım ve Nancy'nin kolunun altına yerleştirdim. Gümüş renkli cıva şeridinin yükselmesini beklerken bir tutam saçını kulağının arkasına sıkıştırdım. Ne güzel bir genç kadındı. Neden evinden bu kadar uzağa gelmişti? Alyans takıyordu. Kocasını neredeydi? Belki Sofya hakkında bir şeyler biliyordu?

Termometreyi çıkardım ve kontrol ettim: 100. "Ateşi düşüyor."

Peg istavroz . "Tanrı'ya şükürler olsun."

Birden annemin koridordan gelen sesini duydum ve hemen içeri girdi.

"Duyar duymaz geldim," dedi annem ceketinin düğmelerini açarak. "Bu sefil yerde hasta olmasına şaşmamalı."

Peg annesine döndü. "Geldiğiniz için teşekkürler ama kriz sona erdi. Eliza onu kurtardı."

Annem bana döndü, pencereden gelen ışık gözündeki yaşların parıltısını yakalıyordu. "Tabii ki öyle."

Nancy'nin alnındaki saçları düzelttim. "Korkarım burada tam olarak iyileşemeyecek."

Annem bana doğru eğildi. "Korkarım onun için tek bir yer var."

"St. Luke's?" Ben sordum.

"Gin Lane," dedi annem. "Bu ona çok iyi gelecektir."

BÖLÜM 25

Varinka

1917

Mamka, Max, Taras ve ben bütün kış malikânede yaşamıştık ki, o bahar köyden gelen çete Streshnayvas'ları evlerinden alıp öldürmeye geldi. Mamka ve ben

Kontes'in eski yatak odası şeyi izliyordu. Vladi, tabancasını çekmiş, çoğu keten fabrikasının eski işçileri olan kadın ve erkekleri karların içinden geçirerek ahırların yakınındaki eski hizmetli odalarına götürüyordu. Max'i her zamanki gibi pencerelerden uzak tuttuk. Neden serseri bir kurşunu ya da kalabalıktan birinin genç çocuğu görüp ailesi hakkında sorular sormasını riske atalım ki?

Taras atına bindi, tüfeğini kalabalığa doğrulttu ve yollarını kesti.

"Kenara çekil, Taras," dedi Vladi.

Taras, "Canlı olarak bizim için daha yararlılar," dedi. "Sabırlı olmalıyız."

Eğer Taras mantığın sesi oluyorsa hepimizin başı beladaydı.

Vladi hüsrânını göstermek için seraya doğru döndü, nefesi beyaz bir sis halinde geliyordu. Eline bir balyoz aldı ve cam bölmeleri ve metal çerçeveyi kırdı, camlar etrafına çarşaflar halinde yağdı. Büyük çekici elden ele dolaştırdı ve kalabalıktaki diğerleri sırayla kalan camları çılgınca savurmaya başladı. Yüzlerindeki ve ellerindeki kesiklere rağmen votka içip vatansever şarkılar söylediler ve kısa sürede küçük cam evi harabeye çevirdiler.

Kalabalık geri çekildi ama Vladi o öğleden sonra aynı grubu kirli kuş tüyü yataklar ve omuzlarında şişkin bez çuvallar, yürüyüşlerinde yeni bir çalımla malikaneye geri götürdü.

Ön kapıda durdu ve onları içeri buyur etti. "Burası yeni eviniz."

Streshnayvalar bu konuda ne hissedirdi? Hâlâ o odada yarı ölü bir şekilde yaşıyorlardı. Hepsine göz kulak oldum. Ara sıra onları izlemek için gizlice çıkıyordum.

Bütün köyün taşındığını, odalar seçtiğini ve kristal ışıkların altında rahat ettiğini görmek ne kadar tuhaftı. Bu onların hakkıydı, çünkü insanlar da en az Streshnayvalar kadar güzel bir yerde yaşamayı hak ediyorlardı, ama av malzemeleri satan dükkândan Peter Pavlinov'un güzel *zala* halısına tükürdüğünü görmek ne kadar korkunçtu. Bayan Astronavich sandığını Bay Streshnayva'nın odasına taşıyor.

Kontesin serasına bakmamaya çalıştım, bir zamanlar süslü bitkilerin güzel yuvası olan bu yer şimdi beyaz metal ve tırtıklı camlardan oluşan paramparça, karmakarışık bir karmaşaydı. Tek bir mor çiçeği olan zümrüt rengi, kuğu boyunlu sap, şimdi yığının üzerinde yatıyordu. Taze krema renginde güller etrafa savrulmuş, ayakları hala küçük bez torbalara bağlı.

Ev halkı burayı çöp yığınının çevirmeye, gazetelerini ve süt şişelerini buraya atmaya başladı. Teneke kutular. Eski dokuma ayakkabılar. İnsanlar Streshnayvas'ın kilerini didik didik ediyor ve bütün süslü konserve sardalyaları ve havyarları yiyorlardı ama tarlalarda kimse ve normal yiyecek kıttı. Şimdi durumumuz gerçekten daha mı iyiydi?

-

O haftanın ilerleyen günlerinde, Taras'ın ava gittiği bir sabah, botundan anahtarı aldım, mutfaktan sıcak bir somun ekmek çaldım, keten bir havluya sardım ve aileyi ziyaret ettim. Planım kapının kilidini açmak, ekmeği bırakmak, nasıl olduklarına bakmak ve yeniden kilitlemekti.

Merdivenleri çıkıp yaşlı bekçinin odasına girdiğimde ve kapıdaki çatlaktan içeriyi gözetlediğimde avlu sessizdi. Küçük kızları Luba pencerenin yanında oturuyor, diğerleri ise zeminin ortasında, bir yığın paltonun altında uyuyordu. Bir iskeletten biraz daha küçük olan köpekleri ekmek kokusunu almış olmalı ki kapıya doğru geldi.

"Seni görebiliyorum, biliyorsun." Luba'ydı.

Çatlaktan geri çekildim, kalbim çılgınca atıyordu, sıcak ekmeği göğsüme bastırdım.

Ayağa kalkmış olmalı, çünkü sesi yaklaştı. "Neden bizi izliyorsun?"

Hiçbir şey söylemedim ve botlarımdaki karı ezdim.

"Neden kaçmamıza yardım etmiyorsun? Tüm bunlardan mutlu olamazsın."

"Bu benim hatam değil."

"Hiçbir şey yapmayarak buna göz yumuyorsunuz.

Küçük Max nasıl?" Ayağa kalktım, sessizdim.

"Hâlâ hayattaysa, böyle kötü adamlarla yaşamak onun için iyi değil."

"Ne biliyorsun ki?"

"Sen ve mamka çok geç olmadan onunla birlikte gitmelisiniz." Taktığı küçük çan tıngırdadı.

"Muhafızlar sizinle birlikte kapıdan geçmemize asla izin vermez. Ayrıca hiç paramız yok."

"Malikaneden gizli bir çıkış yolum var. Para var."

"İlk gün kayboluruz. Kurtlar bundan hoşlanır."

"Evde sakladığım pek çok şey var. Bir silah. Ve yıldızlarla yön bulmak için bir sekstant."

"Bu mümkün değil."

"Enlem ve boylamı biliyorum."

Sessizleştim. Yolu bilmek yardımcı olabilirdi.

"Çocuk için ne kadar iyi olacağını bir düşün," dedi Luba.

"Alexander Sarayı'na gidebiliriz. Ailemi tanıyorlar-"

"Çar kenara çekildi."

Luba bunun üzerine bir an durdu ve sonra devam etti. "Bize hâlâ yardım edebilirler ve Petrograd'daki konağımız satabileceğimiz şeylerle dolu. Evin anahtarının nerede saklı olduğunu biliyorum."

Ellerimi kulaklarıma üzerine kapattım. "Sessiz ol ki düşünebileyim."

"Şimdi beni bırak, her şeyi toplayayım ve seninle istediğin yerde buluşalım. Seni güvenli bir yere götüreceğim ve tek istediğim özgürlüğüm."

"Sana güvenemem."

"Annemle babam burada, Sofya da yanlarında uyuyor, değil mi?" Luba odun sobasının yanında yere yığılmış paltolara doğru el salladı. "Onları tehlikeye atacak bir şey yapar mıyım?"

Karanlık odaya baktım. "Orada kaç kişi uyuyor?" "Benim dışımda herkes tabii ki. Annem ve babam. Kont. Sofya." "Neden bu kadar çok görünmüyor?"

"Hepimiz çok zayıfız, Varinka."

Nasıl karar vermeli? Ya Luba Sofya'yı da bırakırsa ve o da Max'i geri alırsa? Ama Taras'la kalırsam asla güvende olamayabilirdim. Vladi artık bu kadar güçlüyken, Max ve Mamka da risk altındaydı. Hem Vladi hem de Taras uzaktayken bunu denemek için daha iyi bir zaman olamazdı.

Derin bir nefes çektim. ". Bir saat içinde benimle eski *izbamda* buluş."

"Ben de orada olacağım. Annen ve Max ile gel. Onu birkaç kat giydirin ve geç kalmayın. Rotamızı planlamış olacağım."

Bu iyi bir fikir miydi? Yardıma ihtiyacımız vardı. Ama ona gerçekten güvenebilir miydim? Keşke Mamka sormak için orada olsaydı.

Kapının kilidini açtım ve çekerek açtım. Menteşeler gıcırdadı ve bir sürü karatavuğun havalanmasına neden oldu. Bütün dünya duyacak mıydı?

Luba dışarı çıktı, ekmeği yere koydum ve kapıyı kapatıp kilitledim.

Luba, "Max için bol miktarda yiyecek getirdiğinden emin ol," dedi.

"Bir saat içinde *izbada* olmazsan ailen acı çekecek." "Orada olacağım," dedi Luba. "Tanrı'nın yıldızları üzerine yemin ederim."

BÖLÜM 26

Sofya

1917

Bayan A. beni serbest bıraktığında, fark edilmeden arazimizden kaçtım ve Petrograd'a giden bir keçi çiftçisine otostop çektim. Yolculuğum of the way in the back of his open lineika,

Etrafım, sıcak bir bedene daha kavuşmanın mutluluğuyla yavru köpekler gibi yanıma sokulan kıl tüylü keçilerle çevriliydi. İki kez evlenme teklif ettikten sonra, çiftçi bana çarın tacını bıraktığını ve geçici hükümet tarafından atanan küçük bir muhafız grubu tarafından ev hapsinde tutulduğunu duyduğunu söyledi. Gülümseyerek bir parmağını boğazına götürdü. Çar'ın halk tarafından sevilen "küçük baba" olması buraya kadarmış.

Alexander Sarayı'na gece yarısını çok geçe vardım. Çar Köyü'nün kenarında indiğimde uzaklardan gelen silah sesleri havada yankılanıyordu. Park tuhaf bir şekilde durgun görünüyordu ve karanlık gecede bana rehberlik eden tek şey hilaldi, Çin Köyü'nün yanından geçtim, kırmızı pagoda çatıları avluda toplanmış, meşaleler ve pankartlar sallayan ve silahlarını ateşleyen bir kalabalığın üzerinde yükseliyordu. Konağı basıp çarı mı götüreceklerdi?

Küçükken üzerinde oynadığımız Çocuk Adası'nın yanından geçtim, zayıf ay ışığı kar yığınlarının altındaki çardakları ve mavi boyalı oyun evini gösteriyordu, leylak ve manolya ağaçları karı engellemek için tahtalarla kaplanmıştı.

Alexander Sarayı'na vardığımda bir ağacın arkasına saklandım, büyük, limon sarısı cephe üzerimde yükseliyordu. Muhafızlar ön girişlerde durmuş, karda botlarını yere vuruyor, bir şeyler hakkında tartışıyor ve sigaralarını paylaşıyorlardı.

Sarayın arkasından dolandım ve taş basamakları tırmanarak şapele ulaştım. Çariçe şehirdeki kiliseye gidemeyecek kadar hasta olduğu için orada kaç kez ibadet etmiştik? Luba şapelin kilitli olmadığı konusunda haklı mıydı?

Kalbim kulaklarımda gümbür gümbür atarken aceleyle şapelin kapısına gittim ve pirinç tokmağa uzandım.

Çıplak elimde üşüyen tokmağı bıraktım ve kapıyı açtım. Kapıdan geçip yüksek tavanlı şapele adım attığımda, adımlarım taşa yankılanırken her parçam sakinleşti. Biz genellikle ön sırada, kraliyet ailesine yakın bir yerde oturlardık. Çünkü dindar çariçenin mahremiyete ihtiyacı vardı.

Ses çıkarmamaya dikkat ederek bitişikteki bilardo salonundan geçtim, merdivenlerden yukarı çıktım ve halı kaplı koridordan özel dairelere indim.

Çariçe'nin en kutsal yeri olan Leylak Odası'nın kapısına doğru aceleyle ilerledim. Aleksandra'nın sosyete eleştirmenleri o odayı nasıl da yerden yere vurmuştu. Ondan önceki hükümdarlar gibi halkı eğlendirmesini beklerken, ailesiyle birlikte inzivaya çekildiği bu şirin, ev gibi sığınağı yerden yere vurmuşlardı.

İncil'den yüksek sesle okuyan Olga'nın sesini takip ettim. Sesi o kadar net ve dolaysızdı ki gözlerim yaşardı.

Bir an için kapı aralığında durup manzarayı seyrettim. Olga'nın yanındaki bir mum dışında oda karanlıktı. Olga ve Tatiana, en büyük iki kız kardeş, bir sandalyede birlikte oturuyorlardı, beyaz sabahlıklar giymişlerdi, başları tıraş edilmişti. Yanlarında anneleri Çariçe, leylak rengi ipek bir şezlonga uzanmıştı. İmparatorluk serasında kesilerek çiçek açmaya zorlanan leylak dallarının tatlı kokusu havada asılı duruyordu. Belli ki ev hapsi ailenin tüm lükslerini elinden almıyordu.

Çariçe'nin dekoratörüne verdiği leylak dalına uygun olarak boyanmış soluk lavanta ipeğinden duvarları olan bu odayı çocukken ne kadar çok severdim. Yükselen tavanları. Cilalı limon ağacından mobilyalar. Baş hizasındaki duvarların neredeyse bir santimi bile çerçeveli bir resim, hazine ya da biblo tarafından açıkta bırakılmamıştı; şifonyer ve masalarda ise çerçeveli fotoğraflardan oluşan küçük köyler ve

altın ikonlar. Ama o gece birdenbire eski moda, hatta hüzünlü göründü.

Tatiana önce beni fark etti ve sanki sokulmuş gibi durdu. "Sofya."

Olga İncil'ini kapatıp ona katıldı. "Buraya nasıl girdin? Her yerde nöbetçiler var."

doğru koşullar ve sarıldılar.

"Şapelin içinden."

Tatiana, "Sadece ön ve mutfak kapılarının açık olduğunu sanıyordum," dedi.

Olga elimi kendi elinin içine aldı. "Bunun için dua ettim."

Tatiana bir elini başının üzerinde gezdirdi. "Bu konuda ne düşünüyorsun? Kızamık geçirdik. Aslında çok daha kolay ve şapkaların değerini anlamamızı sağladı. Diğerleri hâlâ hasta, üst katta uyuyorlar. Babam da sonunda biraz dinleniyor. Onu istifa ettirdiklerini duydun mu? Her gün alt sınıflar bakıp alay etsinler diye çitin yanındaki karı temizletiyorlar."

Bunu duyunca çelişkiye düştüm. Çara karşı büyük bir sevgi besliyordum, değirmende sonsuz daireler çizerek yürümeye zorlanan gözleri kamaşmış ata acıdığım gibi ona da acıyordum ama onun dar görüşlülüğünün bedelini hepimiz çok ağır ödüyorduk. Kaderini hak etmiyor muydu?

"Gel anneni gör," dedi Olga. "Beş yaşına girdi. İyi değil, yine başı ağrıyor."

Bazı şeyler hiç değişmedi. Kızlar annelerinin acısını derecelendirmek için hâlâ bir sayı sistemi kullanıyorlardı.

En sevdiği kanepesinde dinlenen, onu son gördüğümde beri çok daha zayıflamış, gözleri kızarmış, lila renkli ketenle kaplı dantelden çift şalını dizlerine kadar çekmiş Çariçe'ye doğru ilerledik. Tercih ettiği çiçek olan Frau Druski'nin beyaz güllerinden oluşan bir vazoya yanı başında duruyordu.

Çariçe bir elini uzattı. "Sofya. Böyle bir zamanda sizi buraya getiren nedir?"

Elini öptüm ve en sevdiği parfüm olan Atkinson's Essence of White Rose'un kokusunu içime çekerek onu kucakladım. Orası ne kadar sessizdi, Çar tahttan çekilmeden öncekinden çok farklıydı. Geceleri aile uyurken bile, saray her zaman tamamen , ziyaretçiler ve hizmetkârların uğultusuyla hareketlenirdi.

hakkında. Ama insan Çariçenin yalnızlıktan hoşlandığı, sonunda istediğini elde ettiği hissine kapılıyordu.

"Malinov'dan geliyorum." Bunca zorluktan sonra neden ağlamak için o zamanı seçmiştim? "Geçen sonbahar haydutlar malikâneye girdi ve hepimizi rehin aldı." Paltomun düğmelerini açtım ve omuzlarımdan aşağıya kaymasına izin verdim.

Olga'nın nefesi kesildi. "Sofya. Çok zayıflamışsın. Bunca zaman haydutlar mı tuttu seni?"

"Bu her yerde oluyor," dedi Çariçe. "Kont Freedericz'in evini ateşe verdiler."

Paltomu bir sandalyenin üzerine koydum. "Bolşeviklerden çok haydutlar olduğunu düşünüyoruz. Babamı her zamanki gibi Bakanlık yazışmalarını yazmaya zorluyorlar ve parayı alıyorlar. Umutsuzluğun ötesinde."

Çariçe beni dikkatle izledi. "Aşağılık. Peki ya oğlunuz?" "O sırada ona bakan genç bir köylü kızı saldırı hala onu elinde tutuyor."

"Sana yardım edemez mi?" Olga sordu. "Elbette, sizi çocuğunuzla yeniden bir araya getirmek istiyor."

"Hiçbir belirti göstermiyor. Saldırıdan bu yana Max'i sadece bir anlığına görebildik. Korkarım onu annesi olarak görüyor ve beni unuttu."

Olga ve Tatiana yanıma geldi. "Ağlama kuzen."

Sonunda birine derdimizi anlatmak ne kadar güzeldi.

"Tanrı size yardım edecektir," dedi Çariçe. "Bir annenin oğlunun yanında olması gerektiğini bilir." Orada altın boyalı ikonalarla çevrili yataarken ona Tanrı'nın bizi uzun zaman önce terk ettiğini nasıl söyleyebilirdim?

"Agnessa nasıl?" Tatiana sordu.

"Ölmek üzere ve yemek yemeyi reddediyor." "Luba?" Olga sordu.

"Tahmin edebileceğiniz gibi yiğit ama yardıma ihtiyacımız var-" "Mektup, Tatiana," dedi Çariçe.

"Nerede o?"

Tatiana gölgeler içindeki bir masaya doğru ilerledi. Çariçe'nin Tatiana'ya nasıl yüceltilmiş hizmetçisi gibi davrandığını, güçlü fikirli Olga'nın ise annesinin isteklerine sık sık direndiğini unutmuştum.

"Geçen hafta bir mektup geldi," dedi Olga. "Afon'dan."

"Buna inanamıyorum."

"Ve arkadaşın Eliza'dan bir telgraf ve bir mektup. Umarım yardım edebiliriz diye annemin onları açmasına kızmamışsınızdır."

Tatiana geri döndü ve her ikisi de üstten kesilmiş ekru zarfları bana uzattı. "Afon'un kitabında pek çok şey sansürlenmiş ama okumak onun harika sesini duymak gibi."

Zarfları göğsüme bastırdım. Ne kadar zamandır haber alamıyordum? Çıldırılmış mıydı? Peki ya Cook? Yardım için saraya gelmiş ?

"Baron Vasily-Argunov'u gördünüz mü?" Ben sordum. "Yury?" Olga sordu.

"Biz ilk yakalandığımızda kaçtı. Muhtemelen ilk durağı burası . Haydutlardan birinin onu vurduğunu düşünüyoruz."

"Hayır," dedi Çariçe. "Böyle yakışıklı bir ziyaretçiyi hatırlardık. Belki de başaramamıştır. Birçoğu ayaktakımının eline düştü."

Cook'un ormanda karlar altında ölü yattığı düşüncesi üzerinde durulamayacak kadar korkunçtu.

Çariçe daha dik oturdu, bir elini sırtına götürdü. "Saat gece yarısını geçti. Bir banyoya, temiz çarşaflara ve iyi bir dinlenmeye ihtiyacınız var. Olga, Anna'ya söyle . Ve odana üçüncü bir karyola getirmesini söyle. Malinov'un durumunu sabah hallederiz. Kışlık Saray'a doğrudan telefon hattım var ve Bakanlığa da bir mektup gönderebilirim."

Her parçam sakinleşti. "Teşekkür ederim, İmparatoriçe. Çok cömertsiniz."

"Tatiana, kal ve biraz daha oku. Olga, Sofya'yla ilgilen." Çariçe masasından bir kitap alıp açtı ve üst kattaki çocuk odasına gitmesi için işaret etti.

Olga ve ben aceleyle koridora çıktık, adımlarımda yeni bir hafiflik vardı. İmparatorluk muhafızları Vladi ve Taras'la başa çıkmakta zorlanmayacaklardı. Kazakları gönderirler mi? Zarfı parmaklarımın arasında düzelttim. Sonunda Afon'dan haber geldi.

Olga'ya döndüm. "Size ne kadar minnettar olduğumu anlatamam. Ailem

."

Olga koridorun ortasında durdu, bir eli kolumdaydı. "Sana gerçeği söylemeliyim kuzen. Annem seni umutlandırdığı için özür dilerim."

"Anlamıyorum."

"Annem hayal görüyor. Sırtındaki ağrılar ve giderek zorlaşan durumumuzdan duyduğu endişe korkarım ki zihnini yıprattı. Günün büyük bölümünde ağlıyor ama ev hapsimiz geçiciymiş gibi davranıyor. Suyumuz ve elektriğimiz olduğunu iddia ediyor ama ikisi de haftalar önce kesilmiş, bu yüzden hizmetçiler kuyu suyu getiriyor. Gazeteleri ondan sakladıkları ve telefonlarımız kesik olduğu için haberlerden pek haberi yok. Gerçek şu ki Petrograd tamamen devrimcilere teslim edilmiş durumda."

"Ama bu Bakanlığın işi. Bu haydutlar hükümetten çalışıyor, Maliye Bakanlığı'nın bir üyesini alıkoyuyor-"

"Geçici hükümet kaos içinde, sevgilim. Duma dağıldı. Bakanlık kendi içinde çalkalanıyor, hainlere bulaşmış durumda, radikallerin kasalarını açmasına bir adım kaldı. Babam bile halkının artık onu desteklemediği gerçeğini kabullenemiyor. Yaşadığı sıkıntılardan Yahudileri sorumlu tutmaya devam ediyor. Ondan nefret ettiklerini söylüyor."

"Onlara karşı yapılan katliamları finanse etti, Olga. Binlerce kişiyi öldürdü."
."

"Her şeyi biliyorum Sofya ve Tanrı bizi cezalandıracak. Ama görmüyor musun? *Herkes* ona karşı cephe aldı. Malinov'a bir tugay göndermek isteseler bile kimi gönderecekler?"

"İmparatorluk muhafızları mı?"

"Artık imparatorluk muhafızları yok. Babam geçen ay tahttan çekildiğinden beri imparatorluğa ait hiçbir şey kalmadı. Geçen hafta İşçiler ve Askerler Konseyi, Papa'nın uzun süredir görev yapan alayını görevden aldı ve yerlerine iğrenç bir güruh getirdi. Bizi koruyanlar giderek daha düşmanca davranmaya başladılar ve *en* özel alanlarımıza girmelerini engellemek için kapılarımızı kilitlemek zorundayız. Biz sade bir şekilde yemek yerken içeri giriyorlar ve yemeklerimizin çok abartılı olduğu konusunda söyleniyorlar."

Olga beni daha yakına çekti. "Sevgili Madam Wiroboff'u Mart ayında buradan alıp Peter ve Paul hapishanesine götürdüler ve orada sırf bizimle olan bağlantısı yüzünden işkence gördü. Seni saklamalıyız, çünkü seni burada bulurlarsa aynı şeyi yapabilirler."

"Ailem risk altındayken burada öylece kalamam."

"O halde hızlı düşünmeliyiz, yoksa korkarım buradan ayrılamayacaksınız, en azından ailenize yardım etmek için zamanında değil."

BÖLÜM 27

Eliza

1917

Bir ambulans Nancy'yi Bowery'den Southampton Hastanesi'ne getirdi ve burada uzman bakımı gördü. Hâlâ tıbbi tadını çıkarıyor, Nancy'nin hayatını kurtardığım için mutluydum.

Onu. Plan, iyileştikten sonra onu Gin Lane'de ağırlamaktı. Sofya'nın nerede olduğuna dair ipucu verebilir miydi? Bu soruyu sorabilmek için onun iyileşmesini bekliyordum.

Annem sonunda pes etti ve Prens Yesipov'u da getirmemize izin verdi, çoğunlukla her sabah kahvaltıda konuyu zorlamasını engellemek için. Annemin bize tek öğüdü, "İşlerin çığırından çıkmasına izin vermeyin" oldu. Southampton kolonisi olan Pembe ve Yeşiller'in misafirlerimize kötü tepki vermesinden endişe ediyordu. Sezon henüz tam olarak açılmamıştı ama yerel halkı kızdırmamak için elimden geleni yapacağıma söz verdim.

-

DOKTORLAR Nancy'yi taburcu ettikten sonra Gin Lane'deki evine döndü ve mevsim normallerinin dışında ılık ve esintili bir Nisan Salı günü annem onu benimle konuşabilecek kadar iyi buldu. Annem tarafından belirlenen hedefimiz, onun arka bahçede okyanusa bakan ahşap ve demir bankta yürüyebilecek kadar iyi olmasını sağlamaktı. Tuzlu hava annemin en sevdiği tedavi yöntemlerinden biriydi.

Kol kola yavaşça yola koyulduk ve Bay Bahçıvan'ın bahçesinde dolaştık, yeşil-beyaz çizgili çiğdem filizleri karanlık topraktan yeni çıkmaya başlamıştı. Sofya hakkında umut verici haberler duymayı umuyordum.

Banklara doğru yola çıktık, dalgalar uzakta altımıza çarpıyordu.

"Sana borcumu nasıl ödeyebilirim?" Nancy sordu.

"Çok fazla sorum var. Sormamın sakıncası yoksa, Nancy tam bir Amerikan ismi..."

"Sadece bir önlem. Bazıları Kızılların, nerede olursak olalım, geri dönüp onları devirmeyeceğimizden emin olmak için hepimizi öldürmeden rahat etmeyeceklerini düşünüyor. Gemide *Pollyanna* adında bir kitap okudum ve Nancy'nin güzel bir isim olduğunu düşündüm. Söylemesi Yelizaveta'dan çok daha kolay."

"Henüz benimle konuşacak kadar iyi olmadığınızı biliyorum ama kocanız nerede?"

"Sorduğunuz için çok nazıksınız. Rusya hakkında konuşabilirim ama bu konuda değil. Henüz değil. Umarım anlayışla karşılırsınız."

"Elbette canım. Sadece hazır olduğunda. Rusya'da bilgi almak istediğim bir arkadaşım vardı. Malinov'da."

"Teyzemi oradaki malikanesinde ziyaret ederdik."

"Sofya Streshnayva."

"Tabii ki. Babası Bakanlık'ta çalışıyor." "Evet, işte o."

Bankın yanına vardık. Sadece biraz nefes nefese kalan Nancy, bankın ahşap arkalığını kavradı ve okyanusa baktı.

"Çariçe Aleksandra'nın nedimelerinden biriydi. Onu her zaman çok kıskanmışımdır, çok nazik ve zarif, çok yakışıklı bir kocası var."

"Ondan hiç haber aldınız mı?"

Nancy bankın önüne geldi ve oturdu. "Söylemekten nefret ediyorum..." "Lütfen, ne olursa."

"Ben ayrılmadan önce Petrograd'ın güneyinde kötü şeyler oluyordu. Haydutlar mülkleri yağmalıyor. Bütün aileler, şey..."

"Bilmem gerek Nancy."

"Teyzem bir mektup gönderdi. Küçük Cennet'in saldırıya uğradığını söylüyordu." Bankta Nancy'nin yanına oturdum, başım dönüyordu. "Kim tarafından?" "Kasabada korkunç yeni bir unsur olduğunu söyledi...." "Suçlular mı?"

"Evet, ama aynı zamanda bazı hoşnutsuz fabrika işçileri ve firari askerler de var. Sıradan kasaba halkı. Ama yeni keşfedilmiş cesaretleri var. Kendilerine Kızılılar diyorlar. Görünüşe göre bir kez kırmızı kol bandı taktılar mı hiçbir şeyden korkmuyorlar ve istediklerini alıyorlar."

"Polis nerede?"

"Polisle ilgili büyük bir değişim olduğunu söyledi. Moskova'da korkunç bir şey görmüş. İnsanlar meydanlardan birinde toplantı yapıyorlardı ve polis kalabalığı dağıtmak için yanlara doğru ateş etti, ama sonra üzerlerine ateş etti. İnsanlar ayağa kalkmış, bir polisi yakalamış ve uzun paltosu ve gri kürk şapkasıyla sürükleyerek götürmüşler. Köşeye götürdüler ve vurdular. Bundan sonra pek çok polis ortadan kayboldu ya da Kızılıların saflarına katıldı."

"Teyzene tekrar yazabilir misin-"

", tüm güzel eşyalarını terk etmek zorunda kaldı. Ayrıldığı gece hizmetçilerin ağladığını söyledi Elimdeki tek mektup bu. Nerede olduğunu bilmiyorum. Tek yapabileceğim beklemek."

Şüphelendiğimiz şey doğrudu. Streshnayvas'ın suçlular tarafından istila edildiği düşüncesi dayanılamayacak kadar korkunçtu. Peki ya küçük Max? "Elimden geldiğince daha fazlasını yapmalıydım."

Nancy'ye fazladan mendilimi uzattım ve ikimiz de gözlerimizi sildik.

"Kendini suçlamamalısın. Bütün kim öngörebilirdi? Sofya akıllı bir kadın."

"Diğerlerine onu tanıyıp tanımadıklarını sorabilir misin?" "Elbette."

Sessizce oturup dalgaların sahile vuruşunu izledik.

"O berbat pansiyonda kalan diğer Rus kızlarla birlikte burada bu kadar rahat kaldığım için kendimi kötü hissediyorum."

Koluna dokundum. "Biz buna suçluluk diyoruz canım. En popüler dinlerimizden bazılarının temelidir."

"Geri dönüp onlara yardım etmeliyim."

"Daha yeni iyileştiniz ve yeni bir şey yakalamanız kaçınılmaz. Ama emin olun iyi olacaklar, çünkü hepsini buraya getirmeyi ayarladım. Cemaat bundan hoşlanmayacak ama bu çok kötü. Bir de parti planlıyorum, Rus göçmenler yararına bir gala. Hepsi benim komitem aracılığıyla."

Nancy daha dik durdu. "Yardım edebilir miyim?"

"Tabii ki. Ruslara Yardım için Amerikan Merkez Komitesi. Teyzemin bana bahsettiği, Paris'te bir atölye kurmuş ve yerinden edilmiş göçmenleri çalıştırarak her türlü Rus el yapımı eşyayı yapan Bayan Zaronova adında bir kadına yazdım. Yaptığı şeyleri burada satıp satamayacağımızı sordum.

ABD'ye ilk sevkiyatın bugünlerde yapılmasını bekliyoruz." "Bunları mağazalarda satacak mısınız?"

"Bu sonbaharda Çarşamba günleri şehirdeki dairemizde; ve Plaza Hotel ile orada özel satışlar hakkında konuştum. Elde edilen gelirin bir kısmı New York'taki kadınlara yardım edecek. Geri kalanı da bu ürünleri yapan kadınları desteklemek üzere Paris'e göndereceğiz."

Nancy, "Yardımcı olabildiğimiz için mutluyum," dedi.

O eve döndü, uyumaya hazırdı ve ben de tüm Rus kadınlarını Gin Lane'e getirme sözümü tutup tutamayacağımı merak ederek sahile doğru yürümeye devam ettim. Adımlarıma dikkat etmezsem Pembe ve Yeşiller beni Agawam Gölü'nde hapse atacaktı. Ama kadınları sefalet içinde yaşamaya nasıl terk edebilirdim?

Uzun zamandır ilk kez altıncı his gibi sıcak bir parıltı, açıklanamayan bir kesinlik hissettim. Tüm bunlar bir şekilde beni Sofya'ya yaklaşıtıyordu.

-

Daha fazla temizlik malzemesi almak için kasabaya, Hildreth's'e gitmek için YANLIŞ ZAMAN SEÇMİŞİZ. Kulübe baştan aşağı temizlenmiş olsa da, her an gelmesini beklediğimiz Rus misafirler için hazırlık yapmamız gerekiyordu; ayrıca annem Nancy ve Prenses Yesipov'a Southampton'ın en eski, en büyük ve en güvenilir mağazası olan Hildreth's'i göstermek istiyordu.

Kasabaya kısa yolculuklar için kullandığımız arabaya doluştuk. O zamanlar Southampton yeni otomobili benimsemişti ama atlarından vazgeçemiyordu. Gin Lane'den kemerli geniş caddeler boyunca kısa bir yolculuktu, atların toynakları toprak yollarda yumuşak bir şekilde düşüyordu. Nancy'ye yardım eden deniz havası mıydı? Yanaklarına yeni bir renk gelmişti bile.

"Ne güzel bir kasaba," dedi Nancy arka koltuktan.

"1640 yılında kurulmuş," dedi annem.

Prenses Yesipov öne doğru eğildi. "Benim şehrim Kiev altıncı yüzyılda kuruldu. Moğol istilasına dayandı."

Annem koltuğunda döndü. "Biz de kendi zorluklarımızı atlattık. 1903'teki Vagabond Kasırgası."

"Ve Pembe ve Yeşiller," dedim.

"Onlar tehlikeli mi?" Nancy sordu.

"Çok," dedi annem. "O eşekarısı yuvasını dürtmek istemezsin."

Güldüm ama doğruydu. Henry'm onlara "Mink ve Means" derdi, hesaba katılması gereken bir güç.

"Buradaki koloniyi onlar yönetiyor," dedim. "Çoğunlukla şehirdeki daha olgun bayanlar. Ne giyileceğini onlar belirliyor. Ne tür çay içileceğini."

"Bu renkleri mi giyiyorlar, pembe ve yeşil?" Prenses Yesipov sordu.

"Evet. Pembe güller ve yeşil bitkiler yetiştiriyorlar."

Hildreth's'e vardık; iki sivri çatılı, geniş ve bakımlı bir binaydı ve resimli pencerelerinin üzerinde uzun, çizgili bir tente asılıydı.

Caroline mağazaya koştu, biz de onu takip ettik.

Geniş dükkânın içinde zemin her adımda gıcırıyor ve ben eski yerin, sabun tanelerinin ve taze kesilmiş samanın özünü içime çekiyordum. O iki kadın temel ve süslü yiyeceklerle, mobilyalarla, çanak çömlekle, halılarla ve tavana kadar istiflenmiş at yemleriyle dolu olduğunu görmek ne kadar tatmin ediciydi.

Şişman, yeşil yazar kasa, mekânı boydan boya kaplayan meşe tezgâha hükmediyordu ve merdivenler solumuzda duruyordu. Tezgâhın arkasındaki duvarda, pirinç sarkacı sallanan Regülatör saat, çocukken annemle birlikte geldiğimden beri olduğu gibi zamanı tutuyordu.

"Carry Mitchell. Bu kadar çabuk mu döndün?" Bay Hildreth bizi karşıladı; ince yapılı, gözlüklü, iş adamı havasında bir beyefendiydi. "Daha fazla şeker almaya çalıştım ama bekleme listesindeyim. Kauçuk dönene kadar da dalgıç yok."

"İdare ederiz Bay Hildreth."

Prensese özenle istiflenmiş bir piramitten bir kavanoz süslü kornişon turşu indirdi. "Altı çeşit turşu mu? Çok güzel."

Annem listesindeki maddeleri saydı ve biz de onları bulmak için koşuşturduk.

"Gayetty'nin İlaçlı Kağıdı. Bir paspas. Waterthin krakerleri."

Bay Hildreth Caroline'e iki tane selofanlı kök birası şekeri uzattı ve Caroline gülümseyerek şekerleri cebine attı.

Az sonra Electra Whitney ve Pembe ve Yeşil Bahçe Topluluğu'ndan arkadaşları, alışveriş kıyafetleri, seladon rengi ipek elbiseleri ve gül rengi şapkalarıyla neredeyse aynı şekilde giyinmiş olarak merdivenlerden indi. Her biri bir elinde tırmık taşıyordu.

"Nasılsın Carry?" diye sordu Electra. Annesi başıyla onayladı. "Çok iyi." Electra geldi. "Seni görmek güzel, Eliza."

Küçük ayaklarıyla gurur duyan Electra, onları göstermek için eteğinin kenarını yukarı kaldırdı. Torunu Jinx onun arkasından geliyordu; Electra'nın kendini beğenmiş havasını ve asık suratını miras almış olan kare şeklinde, neşesiz bir çocuktü.

Electra merdivenlerin dibinde durdu ve diğer güvenli ve lüks hanımlar merdivenlerde resim çektirmek için poz veren sosyete kızları gibi durdular.

"Sadece birkaç şey alıyoruz."

Annem çenesini kaldırarak kenara çekildi. "Seni tutmamıza izin verme. Sadece göz atıyoruz."

"Ne?" Electra sordu. "Alışveriş *mi*? Hastalara kavanoz kavanoz çorba taşımıyor musun?"

"Peki sen nereye gidiyorsun Electra? Oy hakkı karşıtı bir toplantı mı?" "Eğer bir tanesine gelseydin, kadınlara seçme ve seçilme hakkı vermenin Oylama aileyi tehdit eder."

"Kadınlar evin ötesini çok az biliyor," diye ekledi sarışın bir kadın merdivenlerdeki yerinden.

"Anna Gabler'ı tanıştıracabilir miyim?" Electra sordu.

Demek meşhur Anna buydu. Daha yakından bakmak için yaklaştım ve onu güzelden çok sade bulmaktan garip bir şekilde memnun oldum.

Özellikleri tek başına oldukça iyiydi -güzel bir burun, buz mavisi gözler ve altın sarısı saçlar- ama bir araya getirildiğinde güzel diyebileceğim türden değildi.

Anna bana doğru başını salladı. "Anna Gabler. Ibsen'in Hedda'sı gibi bir B."

Ben de başımı salladım. "Eliza Ferriday. Umarım benzerlikler burada biter. Zavallı Hedda Gabler için işler pek iyi gitmedi, değil mi?"

İlk bakışta bile Anna ve Hedda arasındaki benzerlikleri görmezden gelmek zordu. Aristokrat. Memnun etmesi zor. Umarım hamile değildir, Merrill'in iyiliği için.

"Eliza, Anna'nın ailesi Meadow Club'a katıldı."

Kolumdaki bir kir lekesini fırçaladım ve gülümsemeye çalıştım. "Ne kadar harika."

Electra, "Anna önümüzdeki hafta kampa geliyor," dedi.

Electra "kamp" derken Bar Harbor'daki iki yüz dönümlük Maine sahilindeki ikinci kır evini kastediyordu; annemlerin sık sık yazlık olarak gittikleri ama babamın, yürürken kollarını salladıkları için oradaki kadınları kaba ve kabadayı bularak gitmeyi hep reddettiği bir yerdi.

Anna gülümsedi. "Electra burayı görmemi istiyor ve bir ev dolusu insanı davet etti."

Electra, "Richard Merrill de tabii ki," dedi.

Electra'nın ısıtılmalı yüzme havuzundaki çizgili bir kabinde, Anna ve Merrill'in sığ sulara oynadığı bir görüntü gözümde canlandı. Bu havuz Bar Harbor'da bir ilkti ve Electra'ya pek çok arkadaş kazandırmıştı çünkü bazıları aksini iddia etse de insan vücudu Maine'in kıyı sularında Ağustos ayında bile hayatta kalamaz.

"Hangi önemli işe ?" Electra'ya sordum.

"Amerikan Devriminin Kızları karargâhının önündeki topun etrafına salvia ekimi."

"Ne kadar önemli ve sen DAR üyesi bile değilsin."

"İnsan elinden geleni yapar," dedi Electra. "Ya sen? Duyduğuma göre misafirler için hazırlanıyormuşsunuz. Şimdiden mi? Sezon henüz tam olarak açılmamışken mi?"

"Birkaç Rus arkadaş," dedim.

"Bu tür şeyler Slav ülkelerinde yaygın, değil mi? Evlere doluşmak mı? Eskiden Cin'de böyle bir şey görmezsiniz."

Lane."

Electra'nın yardımcılarının geri kalanı aşığı indi ve onun arkasında durdu.

Anna Gabler, "Ruslarnızı her zaman yeni hastaneye bırakabilirsiniz," dedi. "Oda kiralayanları kabul ediyorlar."

Başka bir kadın konuştu. "Onları Quogue'a götürün. Orada bir sürü pansiyon var."

Küçük Jinx annesine seslendi. "Bir bakmışsın, hepsi yardıma gelmiş."

Electra ellerini belinde kavuşturdu. "Rahip Dunmore, 'Sahte putlara tapmayın,' diyor ve Rusya'da parlak, sahte tanrılara dua etmek gibi pek çok şey oluyor."

"*National Geographic*'te görmüştüm," dedi Anna. "Her duvara onların resimlerini asıyorlar."

Caroline gruba doğru bir adım attı. "Rus Ortodoks Kilisesi'nde, Bayan Whitney, putlara değil ikonalara dua ederler, İsa ve Meryem'in yüzleri tahtaya boyanır, bazıları metalle kaplanır. Annem seyahatinden eve bir tane getirdi."

Electra daha dik durdu ve Caroline'e sanki onu ilk kez görüyormuş gibi baktı. "Peki, genç bir kız için fikirlerini özgürce sunmuyor musun?"

Caroline ona bir adım daha yaklaştı. "Bu insanlar bizim misafirlerimiz. Annem onlara yardım etmek için çok çalışıyor ve eğer onlardan özür dileyemeyecekseniz gitmenizi istemek zorundayız, doğru değil mi Bay Hildreth?"

Bay Hildreth omuz silkti. "Patron sizsiniz, Bayan Ferriday."

Electra bir an durakladı, belli ki daha önce hiçbir yerden atılmamıştı ve sonra kadınlara el sallayarak ilerlemelerini işaret etti. "Neyse, bizim yola koyulmamız gerekiyor. Anna, Meadow Club'da Richard Merrill'le buluşacak. Ama yakın zamanda burada tekrar alışveriş yapmayacağımızı biliyorum."

Caroline'in yanından geçip kapıdan çıktılar.

Merrill mi? Southampton'da mı? Bakışlarım resimli pencerelerin dışındaki manzarayı taradı. Belki de onu görürdüm?

Bay Hildreth'in yanına gittim. "Umarım bu işinize zarar vermez."

"Oh, hayır. Electra uzak kalamaz. Onun en sevdiği gübre başka kimsede yok. Ve kızının kendi ayakları üzerinde durduğunu görmek buna değdi. Bunu sevdim."

"Aferin Caroline," dedim, kızımla hiç bu kadar gurur ama yanlış arı kovanına çomak soktuğumuzu biliyordum.

BÖLÜM 28

Varinka

1917

Luba'yı serbest bıraktıktan sonra kaçışımız için toparlanmak üzere malikâneye döndüm, bir gözüm Taras'ta olacaktı. O ve Vladi avlanmaya çıkmışlardı, aralarındaki kan davası şimdilik unutulmuştu. Çar'ın ormanı

Kırmızı kol bandı olan herkes için adil bir oyun haline gelen ikili avcı tatiline çıkmıştı. Taras bizi kaçarken yakalasa ne yapardı? Vladi? İçimden bir ürperti geçti. Petrograd'a yürüdüğümüz ilk gün bizi takip eder miydi?

Sofya'nın valizini gardıroptan çıkardım, bir elimle siyah-beyaz kumaş tarafını düzelttim ve deri kayışın üzerindeki süslü "S" harfine dokundum. Oğlu olmadan ne yapıyordu? Zihnimi elimdeki göreve zorladım. Mamka, Max ve ben Luba'yla eski *izbamızda* buluşacaktık. Ne paketlemeliydim?

Gardıropta Sofya'nın giysileri hâlâ renklerine göre asılı duruyordu. Bedenlerimiz aynıydı. Onun kıyafetlerini giymek neden hâlâ bu kadar tuhaf geliyordu?

Gümüş boncuklu lavanta rengi ipek terlikleri çıkardım ve valize yerleştirdim. Mamka için güvercin grisi organze bir elbise ve mandalina rengi bir şal. İç çamaşırı sandığından avuç dolusu pantolon, kombinezon ve çorap alıp içine attım. Max'in *valenokları*, küçük keçe çizmeler. Ne kadar da küçüklerdi. Onlardan kurtulmaya başlamıştı. Petrograd'da yenilerini alacaktık.

Sandığın üzerinde gümüş bir çerçeve duruyordu, tüm Streshnayva ailesinin bulanık bir grup fotoğrafı. Ne kadar güzel bir grup insan ve ne kadar üzücü bir son. Belki de insanların ihtiyaçlarını dinlemeleri gerekirdi?

Arka merdivenlerden gizlice mutfağa indim, bir zamanlar ıslıl ıslıl olan oda boştu ve Cook çoktan gittiği için soğuktu. Sadece iki siyah ekmek

somunlar tel ızgara üzerinde soğumaya bırakıldı. İnsanlar artık kendi yemeklerini kendileri pişiriyor, basit yemeklerini odalarında yiyor, derme çatma sobaları ince kilimleri ve hareli ipek duvarları kavuruyordu.

Bir somunu temiz bir havluya sardım ve sıcak bir şekilde göğsüme bastırdım. Küçük Max büyük şehri sevecekti. Güzel mağazaları ve tatlıları.

Yatak odasına döndüğümde valizi yataktan aldım ve ağırlığı karşısında nefesim kesildi. Onu koridordan Mamka'nın yatak odasına taşıdım ve içeri girdiğimde onu dikiş dikerken buldum.

"Yine düşük ışıkta dikiş mi dikiyorsun, Mamka?"

"Bütün gün neredeydin?" diye sordu başını kaldırmadan. "Max'i açık hava kıyafetleriyle değiştirmemiz gerekiyor," dedim.

"Dışarıda oynaması için çok geç."

"Gidiyoruz, Mamka. Giderken sana planı anlatacağım. Onu hemen uyandır."

İşini bir kenara bıraktı. "O seninle değıl mi?"

Vücudum buz kesti. "Ben mi? Toplanıyordum. O seninleydi." Pencereye koştum ve bahçeye baktım.

"sonra yatağından kalkıp gitmişti," dedi Mamka. "Onu götürdüğünü sandım."

İçimde öfke kabardı. Ne kadar dikkatsizdi. "Bana sorabilirdin. Bunca zamandır dikiş , değıl mi?"

"O senin sorumluluğunda, Inka."

Luba. Küçük Max'i kaçırdıysa Taras'a söylemeli miyim? O zaman kaçmayı planladığımı bilirdi. Ama kendisi öğrenirse bu da aynı derecede kötü olur.

"Belki de çamaşırcı kızlarla birlikte'dir?" Mamka

sordu. "Hayır. Luba'yı onların odasından kurtardım."

"Yani, onu aldı." Mamka istavroz . "Bu Tanrı'nın isteğıdir." "Belki de her şeyi . Eminim bizimle *izba*'ya gitmeliyiz. Her iki da, bir an önce buradan ayrılmalıyız."

Mamka bana kaşlarını çatı.

"Orada olacak," dedim. "Tanrı'nın yıldızları üzerine yemin etti."

"O kadar emin olma, Inka."

Sakin kalmaya çalışarak derin nefes aldım. "Bir kez olsun pozitif olabilir misin?" Valizi elime aldım. "Gel. Şunu taşımama yardım et."

Mamka ve ben keçe izmelerimizi giydik ve valizi ormanın içinden eski *izbamıza*, karların arasındaki gizli patikamızdan taşıdık, dinlenmek için bir iki kez durduk ama kısa süre sonra ağaçların arasından kulübenin çatısını gördük. O ev gibi yeri tekrar görmek ne kadar güzeldi.

Valizi kabin kapısından içeri taşıdık ve derin bir nefes aldık. *Evimiz*. Kocaman beyaz fırın, üzerindeki eski yatağım. Mamka'nın tatlı yatağı.

Ama Luba yok.

Mamka kollarını göğsünde kavuşturdu. "Bundan hoşlanmadım, Inka.

Çocuk olmadan ayrılmak zorunda kalabiliriz." "Gitmeyeceğim."

Isınmak için biri büyük fırında, diğeri Taras'ın odun sobasında olmak üzere iki ateş yaktık ve bir saat gibi gelen bir süre boyunca öylece oturup odunların çatırtılarını ve patırtılarını dinleyerek bekledik. Saati olmayan Luba zamanı yanlış mı anlamıştı? Çok becerikli bir kızdı ama hatalar olabilirdi.

Dışarıdan ayak sesleri geldi ve Mamka kapıya döndü.

"Onunla birlikte geldi," dedim valizi yataktan çekerek. "Tanrı'ya şükürler olsun," dedi Mamka.

Yakında Petrograd'ı göreceğ ve özgür olacaktık. Mamka ve ben *izba* kapısına doğru koştuk.

Kapı açıldı ve Taras kapıyı kadar açık bırakarak içeri girdi, karanlık orman arkasındaydı. "Bakın burada kim varmış."

Fok derisi ceketini, avcı botlarını giymiş ve yüzünde fırtına yaklaşırken bozkırın üzerindeki gökyüzü gibi karanlık bir ifade vardı.

Mamka kapıya yöneldi, bir eliyle kapıyı kapatmak için tahtaya uzandı ama Taras onu kolundan tutup geriye savurdu.

Yatağa doğru bir adım attım ve valizin sapını kavradım. "Sadece insanlarla paylaşmak için eski kıyafetler topluyoruz."

"Çocuk nerede?"

"Bilmiyorum," dedim.

Mamka'ya delici bir bakış attı ve Mamka döndü. "Ne kadar iyi bir yalancısın, İnka."

Taras valizi elimden çekip aldı, kayışını kopararak açtı ve baş aşağı salladı. Soluk pembe satenler, danteller ve ayakkabılardan oluşan korkunç bir yığın yuvarlandı, ekmek somunu hepsinin ortasındaydı. Babamın resmi bir noktalama işareti gibi yığının üstüne düştü.

"Eski püskü giysilerin en güzel çok benziyor." "Acele et kızım," diye bir ses geldi dışarıdan.

Vladi.

Kulübenin kapısına geldi, arkasında sarsılmış bir Luba'yı omzundan tutup çekti, çenesi yukarıda, Max kollarında. Kalbim daha hızlı atıyordu. Kaçmasına izin verdiğimi söyler miydi?

"Peder Paul'ün çocuklu bir kıza kaçması için para verdiğini duyduk," dedi Vladi. "Bakın kimi bulduk." Luba'yı kapıdan içeri itti, Max kucağındaydı.

Kapı eşiğine takıldı ve neredeyse düşüyordu.

"Sanırım geyik avlarken karşınıza ne çıkacağını asla bilemezsiniz. Neredeyse onları vuruyorduk."

Luba soğuk bir bakışla Vladi'ye döndü. "Belki de bu tercih edilirdi."

Vladi ona doğru eğilirken Max yüzünü onun boynunun kıvrımına sakladı. "Dileğin gerçekleşecek, böcek. Ama Varinka ile başlayalım. Bu, onu kamarasından çıkardığını söylüyor."

Taras'ın gözlerinin beni delip geçtiğini hissettim. "Bu konuda hiçbir şey bilmiyorum."

"Kamaralarına gittim ve kız kardeşinin gittiğini gördüm. Yalancılar onun paltoların altında yerde uyuduğunu ama *birinin* onu da dışarı çıkardığını söylediler."

"Ben ," dedim.

Mamka Max'ı nazıkçe Luba'dan çekmeye çalıştı ama Max ona sıkıca tutundu. "Benim Luba'm."

Luba onu çekip aldı ve Mamka'ya uzattı, yüzünde acı dolu bir vardı. Max onun kollarından ayrılırken Luba ellerini yüzüne götürdü, omuzları titriyordu.

Mamka yanımdan geçti ve bana ateşli bir bakış fırlattı, dudakları birbirine o kadar sert bastırılmıştı ki neredeyse bembeyaz olmuşlardı.

Taras bana döndü, yumrukları taş gibi sıkılmıştı. "Bu küçük domuzun dışarı çıkmasına izin mi verdin?"

"Ama ben düşünmedim-"

"Sana kaç kere *söyledim*?"

Vladi, Luba'yı kapıdan dışarı çekti. "Bu uzun zaman önce ömrünü tamamladı. Sonunda hak ettiklerini alacaklar ve sakın beni durdurmaya kalkma Taras."

"*Vahşiler*," diye seslendi Luba bize.

Taras beni kolumdan tuttu. "Gel."

Kendimi geri çektim. "Nereye?"

"Kaçmasına yardım ettin. Cezalandırılmalısın."

"Zavallı kıza acıdım, Taras. Tek bir odaya tıkılmış." "Sana ihanet etti ve sen hâlâ onu destekliyor musun?" "Hayır, Taras. Aptallık ettim."

"Ve şimdi kız kardeşi de gitti. Bu her şeyi mahvedebilir." Beni odunluğunun kapısına doğru sürükledi.

Döndüm ve Max'e uzandım. "Oğlumu bana ver. Lütfen, Taras."

Taras saçlarımdan bir avuç tuttu ve beni kulübeye doğru çekti, saçlarım köklerinden alev alev yanıyordu.

"Max'in bunu görmesine izin verme," dedim omzumun üzerinden.

Mamka onu takip etti, Max kollarında ağlıyordu. "Eğer ona zarar verirsen, Taras-"

"*Ne var, ?*" Beni kulübeye sürükledi, kapıyı çarptı ve mandalı taktı.

Mamka kapıyı yumrukladı. "Taras!"

Beni yatağına itti, çarşaflardan ter, barut ve nane kokusu yayılıyordu. Demir fırın yatağın yanında duruyordu ve kutsanmış bir sıcaklık yayıyordu, karnında turuncu bir parıltı vardı. Duvardaki aletleri taradım. Birini benim üzerimde kullanacak mıydı?

"Her sorunu çözmek için Mamka'ya güvenemezsin." Nasıl bu kadar sakın olabiliyordu? "Anlamıyorsun-"

Taras bir sepetten huş ağacı çırası çıkardı, sobanın önüne çömeldi ve ateşe ekledi.

Üzerime eğildi, *sarafanımın* eteğini yukarı çekti ve elini kalçamda .

Elini ittim. "Hayır, Taras. Anlaşma..."

"Bunu asla kabul etmedim." Beni yüzüstü çevirdi ve iki eliyle tek bir hareketle *sarafanımın* arkasını yırttı, yırtık elbiseyi altımdan çekip çıkardı ve beni bluz ve donla soğukta bırakarak köşeye fırlattı.

Yataktan sürünerek kalkmaya çalıştım ama beni itti ve omuzlarımdan tutarak yere yatırdı.

"Bunu istediğin için hastasın, Taras."

Pantolonunun düğmelerini karıştırdı. "Bunu sen başlattın. Kendini bana bir sürtük gibi gösterdin."

"Banyo yaparak mı?"

Bir eliyle külotumu indirdi ve sertliğini bana doğru bastırdı. Her yerim titriyordu.

Annem için çığlık attım ve hemen pişman oldum. Mamka Taras'a karşı ne yapabilirdi ki? Bunu görürse onu öldürmeye çalışırdı ve o da ona zarar verirdi. Belki Max'e de.

Elini ağzıma kapattı ve havamı kesti. Yumuşak kısmını tüm gücümle ısırardım ve kan tadı aldım. Taras sıkışmış bir ayı gibi geri çekildi ve sonra tek bir hareketle kemerini çıkardı.

Mamka kapıya vurdu. "Polise gideceğim, Taras-"

Taras kendi kendine güldü. Tabii ki yaşlı polisimiz asla harekete geçmezdi. Muhtemelen içkinin etkisiyle uyuyordu.

Kemerin bir ucunu bileğime, diğer ucunu da demir karyolaya bağladı ve beni bir köpek gibi bağladı.

"Hapishanenin senin için zor olduğunu biliyorum, Taras-"

Taras tezgâhın başına geçti ve pazarda lahana seçer gibi aletlerini gözden geçirdi. "Baban seni şımartmış, İnka."

"Kolum uyuştı, Taras, yapabilir-"

"Eylemlerin sonuçları vardır. Yakında Petrograd'a gidiyoruz, sen ve ben. Komite haber gönderdi. Vladi benim adımları verdi, düşünebiliyor musun? Ve orada sana güvenmem gerekiyor, kızım."

Küçük, tahta saplı bir alet seçti, sobanın kapağını açtı ve metal ucunu alevlerin içine koydu.

"Ne yapıyorsun, Taras?"

Yatakta yanıma oturdu ve yaylar inledi. İki eliyle başımı nazikçe dizine götürdü ve orada tuttu.

Bütün vücudum titredi. "Yüzüm değil."

"Başka neyi umursuyorsun, kibirli kız?"

Bıçaklarını işaretlediği küçük T damgalı aleti ateşten çekti. Metal ucuna üfleyip kıpkırmızı olmasına neden olurken zar zor bakabildim.

"Lütfen, hayır, Taras."

"O kıza yardım etmeden önce iki kez düşünmeliydin."

Gözümün ucuyla damganın sol yanağıma yaklaştığını gördüm, bulanık kırmızı-turuncu bir parıltı ve tenime yakın bir sıcaklık hissettim. "Lütfen, Taras."

"Ne kadar mücadele edersen, bu o kadar uzun sürer." "Söz veriyorum yapmayacağım..."

Saçımı okşadı. ". Çabucak bitecek."

Bir anda gözüme yakın yanağımın üstündeki sıcak metalin acısı ve yanık et kokusu geldi.

Kulübenin kapısına büyük bir darbe geldi, Mamka'nın feryatları ve ardından yakıcı sıcak metal derime daha derine bastırırken bir çığlık.

Ancak bir süre sonra çığlığın bana ait olduğunu anladım.

BÖLÜM 29

Sofya

1917

Ertesi sabah Olga ve Tatiana'nın odasındaki karyolada irkilerek uyandım ve siyah buruşuk bir yüzün bana baktığını, dilinin ağzından sarktığını gördüm.

"Gel buraya Ortipo," dedim ve Fransız buldogunu yandaki sandalyeden karnıma çektim. Göğsümde kendini evinde gibi hissediyor, yüzüme doğru etli nefesler alıyordu. Sadece bir kamp karyolası bile olsa bir yatakta uyumak ne kadar güzeldi. Ortipo'nun yumuşak sırtını okşadım ve Olga ile Tatiana'nın biraz dağınık da olsa güzel bir uzantısı olan odaya hayranlıkla baktım. Duvarlarda daha mutlu günlere ait çerçeveli resimler asılıydı: babaları imparatorluk yatındayken, aile tenis kortunda poz vermişti. Çiçekli perdeler uzun pencereleri çevreliyor, boyalı kurdeleler ve kuşlar duvarların üst kısımlarında uçuşuyor, kitaplar ve küçük çerçeveler masaları ve tuvalet masalarını kaplıyordu.

Malinov'daki ailemi düşünmek bile midemin ağrmasına neden oluyordu. Agnessa ve babam nasıl geçiniyorlardı? Luba yokluğumu gizlemeyi başarmış mıydı? Olga ve Tatiana kaçışımı planlamaya kendilerini adanmış gibi görünseler de kendi sorunları vardı.

Yastığımın altındaki mektuplara uzandım. Soğuk bir sünger banyosundan sonra, Eliza'nın New York'tan gönderdiği mektubu okuyarak sabahlamıştım.

NEW YORK, NEW YORK

Sevgili İmparatoriçe Alexandra,

Sevgili dostum Sofya Streshnayva Stepanov için en kötüsünden korkarak size yazıyorum. Anladığım kadarıyla aileyi tanıyor ve seviyorsunuz. Malinov'daki durumları hakkında herhangi bir haber paylaşabilir misiniz? Yardımcı olabileceğim her konuda emrinize amadeyim...

Eliza'nın doğruca en tepeye çıkıp çariçeye ulaşması ne kadar da hoş. Endişeden çılgına dönmüş gibiydi. Onunla birlikte olmayı, bana sayısız kez verdiği tesellinin aynısını vermeyi arzuluyordum.

Afon'un Çariçeye yazdığı mektubu tekrar okudum, iade adresi karartılmıştı:

Sevgili İmparatoriçem,

Umarım siz ve sizinkiler iyisinizdir, ancak Malinov'da sorun olduğu söylentilerini duyduktan sonra eşim Sofya ve ailemin başına en kötüsünün gelmesinden korkarak bugün yazıyorum. Altı mektubum cevapsız kaldı ve verebileceğiniz her türlü bilgiyi bekliyorum. Onları kontrol etmesi için bir şirket gönderecek kadar iyi kalpli misiniz? Ben

_____şu anda savaşıyor alay _____

_____...ve hiçbir izin beklemeyin_____

nedeniyle

_____. Sofya ile irtibata geçerseniz lütfen en içten iyi dileklerimi ve sevgilerimi iletin ve en kısa zamanda eve döneceğimi söyleyin. _____.

En sadık hizmetkarınız, Afon

Bir parmağımı zarfın ön yüzünde, Afon'un kıvrımlı yazısı boyunca gezdirdim. Sorunlarımızı duymuştu. Nerede savaşıyordu? Hâlâ hayatta mıydı?

Birdenbire, bir kat aşağıdaki hizmetçinin gümüş çekicinin çariçenin yatak odasının kapısına vuruşunun sesi duyuldu; bu, onların günlük kalkma davetiydi. Saat sekiz buçuk olmuş muydu?

Karyolamdan ayrıldım ve Olga ile Tatiana'yı uyanmış, soyunma odalarındaki aşk koltuğunda yan yana oturmuş, kucaklarındaki beyaz çarşafı dikerken buldum. Elmasa benzeyen bir kâse

aralarında. Koyu renk etekler ve beyaz gömlekler giymişlerdi ve örme bereleri kırılmış başlarını örtüyordu.

Olga başını kaldırıp işine baktı. "Nasıl uyudun?"

Ortipo kucağına atlayınca Tatiana dikişlerini bir kenara bıraktı. "Seni uyandırdığı için çok kötü bir köpek."

Geniş açık kahverengi gözleriyle Tatiana ne kadar da güzeldi; aynı ince bedeni ve çekingen tavırlarıyla annesine çok benziyordu. Kardeşleri tarafından kendilerine olan düşkünlüğü nedeniyle "Mürebbiye" olarak adlandırılan Tatiana, Olga'nın tam tersine son derece pozitif ve ebeveynlerinin yöntemlerini nadiren sorgulardı.

"Dikiş dikmeyi neredeyse bitirdik," dedi Olga. "Annem her sabah bir saat bu proje üzerinde çalışmamızı istiyor."

"Kendimize zırh yapıyoruz," dedi Tatiana.

Yakındaki bir sandalyeye oturdum. "Anlamıyorum."

"Annemin fikri. Mücevherlerimizi yeleklerimize dikmek." Tatiana, korsajının bir kısmı pırıltılı bir çarşafı kaplı olan kaşkorsesini havaya kaldırdı. "Gördün mü? Hizmetçimiz Emilia taşları ayarlarından çıkarıyor ve biz de onları burada sıkıca birbirine dikiyoruz."

"Yakında taşınacağımıza dair söylentiler var," dedi Olga. "Ve bunları giyeceğiz. Vurulma ihtimalimize, kurşunlar sekecek."

Olga bir ipliği ısırarak kopardı, dişleri boynundaki en sevdiği küçük inciler kadar beyazdı. "Sofya, kaçmana yardım etmeleri için aileme güvenirsek, bu asla gerçekleşmeyebilir."

Tatiana, "Babam Kral George'un bize İngiltere'de sığınma hakkı vermediğini duymuş, o yüzden çok meşguller," dedi.

"Kendi kuzeni mi?" Ben sordum.

"Dün gece rüyamda kaçmana yardım edecek bir yol gördüm," dedi Olga. "Seni hizmetçi gibi giydirsek, Emilia'nın kıyafetlerini giydirsek ve muhafızlara Ortipo'yu veterinerine götürmen gerektiğini söylesek nasıl olur?"

Tatiana küçük buldogunu daha sıkı tuttu. "Ortipo tamamen sağlıklı."

"Peki ya hastalık numarası yaparsak?" Olga sordu. "Burnunun altına biber tozu koyarız."

Tatiana köpeğin başını okşadı. "Onsuz yaşayamam." "Sofya, Ortipo'yu veterinerine teslim edebilir ve Malinov. Emilia, Sofya'ya yolculuk için yiyecek hazırlayacak ve ben de

sahip olduğum tüm harlığa katkıda bulunur." "Personel hala size sadık mı?" diye sordum.

"oğunlukla, ama kimin görevde olduğunu asla bilemeyiz - ailelerini görmek için gelip giderler. Yeni gardiyanlar bundan nefret ediyor, asla sağlam bir liste oluşturamıyorlar."

"Yani yüzümü yeni olarak tanımayacaklar mı?"

Olga gülümsedi. "İşe yarayacağı kesin."

Olga ve Tatiana bana hizmetçileri Emilia'nın siyah elbisesini ve beyaz önlüğünü giydirdikten sonra, yuvarlak, kaplumbağa kabuğu gözlükler ve siyah fok derisi izmelerle birlikte, yaptıkları işi takdir etmek için geri çekildiler.

Olga yönetmeliğe uygun beyaz organdi şapkayı başıma taktı. "Acele et. Nöbetçi Paul ğlene kadar görevde. Tatiana onun favorisi."

Tatiana siyah kumaştan üniforma ceketimi giymeme yardım etti ve omuz silkti. "Sevimli ve kibar biri ve bize köyden gizlice en lezzetli rom toplarını getiriyor."

"Senden mkemmek bir hizmetçi olur."

Tatiana bana içinde siyah ekmek ve peynir ziyafeti, katlanmış pantolonum ve ceketim, cebindeki parayla dolu devekuşu derisinden bir bozuk para cüzdanı ve bir matara su bulunan kanvas bir çanta uzattı.

"ıkarken zerinizi arayacaklar," dedi Tatiana. "Bazen çok haydutça bir şekilde, el koyabilecekleri kaçak mektuplar veya mücevherler ararlar. Ama bile, size verecek silahımız yok. Mektuplarınızı çantanın astarının altına koydum."

"Bize tereyağı bıçağı bile vermiyorlar," dedi Olga. İki elini boynunun arkasına götürdü ve incilerini çıkardı. "Ama bunlar yardımcı olabilir."

"Hayır, Olga," dedim.

"Bu beni mutlu edecek ve onları benden daha iyi kullanabilirsin. Muhafızlar onları değerli görmeyecektir."

Olga incileri boynuma takıp elbisemin yakasının içine sokarken gözlerim doldu.

"şimdi acele etmeliyiz. Tek kelime etme-"

"Ben iyi Rusça konuşurum."

"Korkarım çok iyi," dedi Olga. "Ağzını açtığın anda senin hizmetçi olmadığını anlayacak. Muhafızlarla biz ilgilenelim. Tatiana'nın bir aktris olarak ne kadar yetenekli olduğunu göreceksiniz."

Tatiana Ortipo'yu kollarıma bıraktı. "Veteriner hekimi köydeki tatlıcı dükkânının yanında bulacaksın. Onu orada tanıyorlar. Onlara hapşırıldığını söyle ve onu buraya getirmelerini iste. Sonra da yola koyulun."

Olga gülümsedi ve yanağımdan öptü. "Luba için bir öpücük." Diğer yanağıma da öptü. "Ve Tanrı yardımcın olsun kuzen."

-

OLGA VE TATIANA beni alt kattaki mutfağın hemen dışında bulunan hizmetkârların girişine götürdüler ve Tatiana daha biz gelmeden bana bağırarak tiyatrosuna başladı. "Eğer öğlene kadar onunla dönmezsen seni komutana rapor edeceğim."

Biz yürürken Olga köpeğin burnunun altında bir şişe salladı. "Unutma, konuşma."

Mutfağa girdiğimizde kaba görünümlü bir muhafız şapkasını takmış masada . Benim gibi giyinmiş bir hizmetçiyle sohbet ediyor, hizmetçi de ona bir kâse kabuğu çıkarılmış et servis ediyordu. Bu muhafızın sevimli ya da nazik hiçbir yanı yoktu.

"Paul nerede?" Tatiana sordu.

Kaşığını kaldırdı, yemeye hazırdı. "Tatildeyim. Ben Stas." Tatiana kapıya doğru ilerledi. "Stas, Ortipo'nun Dr. Tartello'yu hemen arayın."

Muhafız ayağa kalktı ve aceleyle kapıyla bizim aramızda durdu. "Kimin emriyle?"

Ortipo ıslak, küçük bir hapşırıkla sarsıldı.

"Hasta olduğunu görmüyor musun?"

Tatiana sordu.

"İnsanlara gidebilecek yiyecekleri yediğini görüyorum." Stas masanın üzerindeki kâsesine baktı ve sonra bana döndü. "Acele et o zaman, arkanı dön."

Belimi ve bacaklarımı okşarken döndüm. "Siz süslü üniformalarınız ve içindeki hizmetkârlar. Siz artık eski efendileriniz için çalışın. Artık insanlar size para ödüyor."

"Acele et, Stas," dedi Tatiana. "Doktor sadece öğlene kadar açık."

Stas çenemi açtı ve içine uzun uzun baktı. Ortıpo tekrar hapşırdı ve ikimize de püskürttü.

Stas elini pantolonuna sildi. ". "

Sessizce teşekkür ettim ve kuzenlerime bir bakış attıktan sonra kapıdan çıktım.

"Hey, sen," diye seslendi Stas ben patikadan aşağı inerken. "Doktor nerede bu arada?"

Sessizce döndüm.

"Saray ne zamandan beri dilsizleri işe alıyor?" diye sordu.

Nasıl cevap vermeyeyim? "Tatlıcı dükkânının yanında," dedim.

Tatiana Olga'nın eline uzandı, yüzü kül rengiydi. Neden konuşmuştum ki?

"Orada dur," dedi Stas. "buraya gel."

BÖLÜM 30

Eliza

1917

1917 Mayıs'ına gelindiğinde çocuk felci salgını şimdilik yavaşlamış, günlük gazete haberleri ayda birkaç vaka göstermiştir. Savaş devam ederken birçok genç Southampton erkeği askere alındı ancak

Bir şekilde koloni mücadeleye karşı bağışıklık kazandı ve zamanın eskitemediği günlük döngülerine devam ettiler: golf, öğle yemeği, tenis ve okyanusa dalma. Denizaşırı ülkelerde çekilen acıları görmezden gelmek bencillik gibi geliyordu ve annem Belçika savaş yardımı için çalışırken ben de Rus komitesi çalışmalarına daldım ve Prenses Yesipov'un henüz yerleştirilmemiş, hala pansiyonda yaşayan Rus kadınlar için yiyecek ve küçük konfor malzemeleri toplamasına yardımcı oldum.

Bir Pazar akşamı Thomas onları trene götürürken annemle Caroline'e veda ettim; Caroline Chapin'in okul kitaplarıyla dolu bir çantayla şehre gidiyordu. Döndüğünde beni Meadow Club'a götürmesini rica ettim, annemle benim hâlâ üye olduğumuz ve kendisini "Yirmi beş tenis kortu ve her odada telefon bulunan, erkekçe egzersiz ve masum eğlence yeri" olarak tanıtan kulüpten geriye kalan birkaç kulüpten biriydi. Belki de birkaç Beyaz Rus kadını işe almanın bir yolunu bulabilirlerdi? Henry'nin gidişiyle, kulüpte onun üye olması nedeniyle benim itibarım kesinlikle azalmıştı, ama yine de orada bir etkim olduğu kesindi. Kulübemizi 1890 yılında inşa eden babam, kulübün ilk ve en sadık üyelerinden biriydi. Ne annem ne de ben söylemesek de, dul kadınlar olarak kulüp bizim can simidimizdi.

Pazar günleri kulüpte her zaman sıradan bir gün olurdu ve çocukluğumdan beri tanıdığım aşçı Joseph bana bir tabak hazırlardı. Savaş nedeniyle birdenbire her şeyin

Almancanın adı mı değiştiriliyordu? Lahana turşusu "Özgürlük lahanası" oldu. Dachshund'ların bile adı "Liberty yavruları" olarak değiştirildi.

Dışarı çıkıp Henry'nin ve benim eski arkadaşlarımdan bazılarını görmenin ne zararı olabilir ki? Belki savaş haberlerinden bahseder, Rus göçmenlerimi desteklemek için üyelerin heyecanlanmasını sağladım? Elbette raket sporlarına son derece düşkün Electra'nın da orada olma tehlikesi vardı ama itiraf etmekten ne kadar nefret etsem de yalnızdım.

Bu işi bitirmek için çabucak giyindim, hâlâ siyah giyiyordum. Siyah dışında herhangi bir renkte yumuşak kumaş giymek için nasıl da can atıyordum. Savaşta ölenlerin sayısı arttıkça, ölenlerin ailelerinin bu kadar çok kişiyi siyahlar içinde görerek daha fazla üzülmelerini önlemek için yas kuralları gevşetilmişti. Yas tutan pek çok kadın hiçbir şey giymiyordu. Ama siyahtan vazgeçmek Henry'den vazgeçmek anlamına geliyordu.

Genç Thomas beni kulübe götürdü, kestane rengi saçlarını şoför şapkasının altında düzeltmişti. Tıraş kremi kokusu annemin arabasının arka koltuğunda bana doğru yayılıyordu. Henry onu işe alalı gerçekten beş yıl olmuş muydu? Sahil yolunda ilerlerken güneş batıyordu.

Thomas dikiz aynasından bana gülümseyerek, "Yarın kaydoluyorum," dedi.

"Seninle çok gurur duyuyorum Thomas. Ama biz ne yapacağız?" Üniformalı halini ve muhtemelen tek oğlunun gidişinden endişe duyan annesini düşündüğümde gözlerim yaşardı.

"Araba kullanmayı öğrenmelisiniz, Bayan Ferriday."

Buna gülümsedim ve kısa yolculuk için yerleştim. Midem gurulduyordu. Henry hayatta olsaydı ve savaş hiç başlamamış olsaydı hayat nasıl olurdu? Sofya ve Luba güvende olurlardı ve biz de hâlâ yolculuğumuza devam ediyor olurduk. Hindistan'da mı? Parlak Bombay pazarlarında alışveriş yaparken, kimyon ve safranla olgunlaşmış boğucu havada, Caroline ve ben turkuaz ve limon yeşili yumuşak sarilere sarınmışken zihnimde sık sık yeniden yaşadım. Henry ile Himalaya Demiryolları'na ait bir lokomotifin yemek vagonunda kıpkırmızı köri ve kızarmış gözleme yiyerek öğle yemeği yediğimizi hayal ettim. Darjeeling'in mis kokulu çay tarlalarına doğru zümrüt gibi dağlara tırmanırken başımızı pencereden uzatırdık.

Thomas Meadow Club'a döndü, lastikler ezilmiş kabuklu arabayı çatırdatıyordu, mekan her zamanki gibi sade, hiçbir

İşaret. Yıpranmış gri kiremitleri ve keten beyaz süslemeleriyle kulüp binası alacakaranlıkta büyük görünüyordu.

Yemek salonunda dolaştım, kıyıya vuran uzak dalgaların donuk gümbürtüsü, verandadaki kokteyl saatinin seslerine, buzların çınlamasına ve umursamaz insanların kahkahalarına karışıyordu. Beyaz gladioli ve elle yazılmış yer kartlarıyla donatılmış yuvarlak masalara yaklaştım. Yer kartları mı? Bu farklıydı, ama yine de kulüp yeni üyeler kabul edildikçe değişiyor, daha resmi hale geliyordu. İnsanlar neden yer kartlarının bir partiyi geliştireceğini düşünüyor? Bir toplantıdaki tüm özgür iradeyi ortadan kaldırır.

Verandanın kapısına çıktım ve ellerinde kokteyller, hasır mobilyaların arasına dizilmiş, beyaz denen şeyin tüm spektrumunu giymiş, düzgünce eşleşmiş çiftleri gözümün önüne getirdim: krem rengi tenis kazakları ve flanel pantolonlar giymiş, bazıları sarı buruşuk, kışlık sandıklarından yeni çıkmış erkekler ve fildişi elbiseler ve ekru çoraplar giymiş kadınlar. Henry'nin en sevdiği John Singer Sargent tablolarından birinden fırlamış gibiydi. Yeşil-beyaz çizgili sundurma tentesi çim tenis kortlarını çerçevesiyordu ve bej renkli Japon kâğıt küreler sundurmanın kartonpiyer tavanı boyunca ısıllı ısıllı parlıyordu.

Merrill her şeyin ortasında hasır bir sandalyede oturuyordu, tenis raketi ve gümüş kupası ayaklarının altındaydı, Anna Gabler sandalyesinin koluna yerleşmişti, krem rengi bir hayaldi, boğazında golf topu büyüklüğünde Güney Denizi incileri vardı.

Oradaki çoğu tanıdık, bazıları tanıdık olmayan insanların sayısına bir şekilde şaşırmıştım; Henry'nin ölümünden sekiz ay sonra benimki hala bodur hissederken başka hayatlar devam ediyordu.

Kıl payı kurtulmalar ve haksız avantajlarla ilgili konuşmalardan turnuvayı Merrill'in kazandığı anlaşılıyordu. Yanaklarımda allık lekeleri bile olmayan sade dul otlarımın içinde birden kendimi yersiz hissettim. Kızarmış kuzu kokusu midemi bulandırdı ve birden Henry'yi çok özledim. O buzları kırardı. Herkesi güldürecek komik bir şeyler söylerdi.

Verandaya çıktım, göldeki bir çakıl taşı gibiydim. Duyguları romdan körelmiş muhteşem insanlar bakışlarını yavaşça bana çevirdiler ve

sessizleşti.

Anna ayağa kalktı. "Eliza Ferriday," dedi, sanki doğal tarih müzesinde yönlü bir mamut görmüş gibi kaşlarını kaldırarak.

Merrill diğer adamlarla birlikte duruyordu, beyaz pantolonunun dizleri bir çocuğunki gibi  imen yeşili lekeliydi. Anna kolunu Merrill'in koluna doladı ve sol elindeki pırlanta verandanın ışığını yakaladı.

Neden gelmiştim ki? Sosyalleşmek için henüz çok erkendi. "Lütfen oturun," dedim. "Tenis için biraz serin, değil mi?" "Merrill ve ben çiftler birinciliğini kazandık," dedi Anna.

"Tebrikler," dedim. "Sadece biraz yemek yemek ve bazı Rus arkadaşlarımı işe almakla ilgili birileriyle konuşmak için geldim."

"Başka Ruslar mı?" Anna sordu. "Sanırım şu anda burada tam personelimiz var." Kendini bıraktı ve bana doğru bir adım attı. "Ve bu çok utanç verici, canım, ama akşam yemeğinde sana yerimiz yok. Bu gece bir kulüp etkinliği var."

"Oh, bildirimi almadım."

Anna tanımadığım bir kadınla bakıştı, o da yanağının i ini ısırıp başka tarafa baktı.

Mutfağa doğru işaret ettim. "Joseph'ten bir ısırık isteyeceğim-"

"Aşçı geçen hafta hastalandı," dedi Anna. " etti, ne yazık ki söyle. Kalp sorunu."

"Ailesini arayan oldu mu?"

Grup bakışlarımı karşılamadan yer değiştirdi.

"Nasıl oldu da haberim olmadı?"

"Korkarım artık e-posta listesinde değilsiniz." "Artık burada istenmediğimi mi söylüyorsunuz?"

"Kocanız için hepimiz çok üzgünüz ama sosyal sekreter bana dedi ki..."

Merrill bize doğru geldi. "Eliza-"

Bir adım geri çekildim. "Babam on yıl boyunca kabul komitesine başkanlık etti. Henry de iyi durumda bir üyeydi." Annemin halkı on sekizinci yüzyıldan beri Long Island'daydı. Geleneklerin artık hiçbir önemi yok muydu?

Anna parmaklarını belinde birleştirdi. "Her şey çok iğrenç ama artık kulübün bir parçası değilsin canım. Üç numaralı tüzük. Eğer üye eşinden önce vefat , eşi kulüp listesinden çıkarılır."

"Yönetmelikleri biliyorum, Anna. Babam öldüğünde annem asla geri çevrilmedi."

Merrill tenis raketini sallayarak volta atıyordu.

"Kural bu, canım. Yaşlı Bayan Parker'ın da gitmesine izin vermek zorunda kaldık, zavallı şey. Senin için bir istisna yapsaydık-"

"Ailem yıllarca birçoğunuzun buraya girmesine yardımcı oldu ve sizin teşekkürünüz bu mu? Hepinize yazıklar olsun."

Anna bir adım geri çekildi. "Öfkelenmene gerek yok canım."

"Nezaket ve kibarlık o zamanlar kulübün temel direkleriydi, ama hayır daha fazla."

Döndüm ve kasıtlı bir adımla kulüp binasına doğru yürüdüm. Ayak sesleri arkamda yankılandı.

Merrill.

"Eliza-" Beni kolumdan tutup karanlık kupa odasına çekti, tek ışık, üzerlerine kazınmış isimler dışında birbirinin aynısı olan, farklı boyutlardaki gümüş Revere kaseleriyle dolu cam dolaplardan gelen parıltıydı.

"Beni yalnız bırak, Merrill."

Kapıyı kapattı. "Bir kez olsun dinleyecek misin?"

Dolaba döndüm. "Bu kupalardan adın yazıyor?" Ahşap bir kaidenin üzerindeki büyük bir kaseye yöneldim ve okudum: *Anna Gabler ve Richard Merrill, birinci sınıf çiftler birincileri*. "Geçen yıl da mı kazandınız? Ne güzel, ikiniz sonsuza dek tenis tarihinde birlikte yer alacaksınız. Bunun parasını da babası mı ödedi?"

"İyi bir eşleşme, Eliza."

"Siz sadece görünüşe önem veriyorsunuz. Gümüş kupalar. Gabler'in parası. Elmas At Nalı opera locaları."

"Beni uzun zaman önce hayatından çıkardın. Neden mutlu olmayayım ki?"

"Anna Gabler ile mi? Belli bir tür erkek gerektirir-"

Merrill beni omuzlarımdan tuttu. "*Kıskanıyorsun.*"

"Saçmalama. Sadece iyi bir insanın ömür boyu acı çekmesini görmekten nefret ediyorum."

"O gün nasıl olduğunu hiç sormadın. Henry ve ben hiç tenis oynamadık."

"Saçmalama." Ondan uzaklaşmaya çalıştım ama beni sıkıca tuttu.

"Günü bir kadın arkadaşımın, Bayan Angelica Vandermeer ile geçirdik."

"Seyahat acentesi mi?"

"İstersen ona kendin sor. Henry'nin uydurduğu hikaye tenis oynadığımızdı ama aslında seyahatinizi planlamak için onu görmeye gitmiştik."

bir yer aradım, başım dönüyordu.

"Henry bana gizlilik yemini ettirdi. En ince ayrıntısına kadar planlamak istedi. Savaş yaklaşırken Hindistan'ın beklemesi gerektiğini düşündü ve onun yerine Güney Amerika'ya rezervasyon yaptı. Seyahat programını iki saat boyunca tartıştık. Rio mu Patagonya mı?"

Sadece ona bakabildim.

"Caroline için Lima'da bir kukla tiyatrosu. İkiniz için bir şeker plantasyonunun kalıntılarında mum ışığında akşam yemeği. Annen için edebi bir yere gezi. Onu eve bırakmayı teklif ettim ama egzersize ihtiyacı olduğunu ve yürümek istediğini söyledi. Yağmur henüz başlamamıştı."

"Özür dilerim, Merrill."

"Bu çok gecikti. Onu ben de sevdim, Eliza." "Bana söylemeliydin." Koluna dokundum.

Elimi itti. "Bunun için artık çok geç. Bir gün beni hayatına geri davet etmeye karar veremezsin. *Evlenmek* üzereyim."

"Özür dilerim, Merrill."

"Öyle misin? Seni seviyordum, Eliza. Henry'nin gelip seni benden almasının bir şey olduğunu biliyor musun?"

"Ben ..."

"Her zamanki gibi sadece kendini düşündün. Bir hafta sonra bana kısa bir not bırakarak onunla nişanlandı. En azından bunu bana söyleyebilirdin."

yüzüm."

Omuz silktim. "İlgisiz görünüyordun."

"*Paramparça* olmuşum, Eliza." Beni kendine çekti.

Birisi üzerimizdeki ciğer rengindeki cam küreyi açtı ve Anna içeri girdi, peşinde beyaz giysili yardımcılarında oluşan bir tabur, bizi daha iyi görebilmek için boyunlarını büktiler.

"Kederli dul kadının üzüntüsünü bir kenara bırakması uzun sürmedi, değil mi Eliza?" Anna sordu. "Arabanızı getirteceğim."

Hepsinin gözlerini dikmiş bize bakmasının verdiği aşağılanma hissi yanaklarımı alev alev yaktı. Ayrılmak için döndüm ve Anna'nın arkadaşlarının kapıyı tıkayan kalabalığını iterek geçtim, siyah giysili bir dul beyaz bir denizin içinden ilerliyordu. Yemek odasında hızımı artırdım ve Thomas'la buluşmak için dışarı koştum.

Bu, Meadow Club'a uzun bir süre için son adım atışım olacaktı.

-

GIN Lane'e geri döndüm, antreye adım attım ve ön kapıyı çarparak kapattım.

Peg çalışma odasından elinde bir dedektif romanı ile geldi. "Tanrım, bulaşık suyu kadar grisin."

"Sorma," dedim ve merdivenlerden yukarı, koridordan aşağı yatak odama koştum ve kapıyı tatmin edici bir gümbürtüyle kapattım.

Alçak tavanı ve soluk duvar kâğıtlarıyla, bir zamanlar kırmızı lahana gülleriyle dolu olan, şimdi ise sadece soluk pembe bulutların bulunduğu bu oda ne kadar da rahattı. Şömine şöminesinin üzerinde annemin gümüş aşk fincanı. Annemin ailesinin İç Savaş'tan kalma sargı bezlerini sardığı, üzerinde bir sargı bezinin sıkıştırıldığı tahtadaki çukurun hâlâ durduğu sağlam küçük masa. Orada, aile seyahatlerinden kalma nesnelerle çevrili olmak ne kadar rahatlatıcı. Parthenon'dan bir taş parçası. Eski bir gece kremi kavanozunun içine yığılmış dünyanın dört bir yanından gelen madeni paralar. Belim kadar yüksek bir seyahat dergisi yığını.

Büyükanne Woolsey'nin sayvanlı yatağında kaç krizle yüzleştim? Henry öldüğünde ve ben iyileşmek için yorganın altına çekildiğimde?

Elbisemin önünü yırtıp açtım, jet düğmeleri odanın içine fırlattım. Babam bu konuda ne derdi? Herkes için bir dostluk örneği olan babam muhtemelen Merrill'i destekler, benim ona karşı düşmanca tavrıma dikkat çekerti. Henry'nin gizli bir plan yaptığını nereden bilebilirdim ki? Geceliğimi yastığın altından .

Yatağımda uzanmış, ay ışığının aydınlattığı, pırıl pırıl parıldayan denize bakan pencereden dışarı bakıyordum. Rüzgâr, beyaz, muslin perdelerin firfırlı kenarlarını dürtüklüyordu. Annem onları on altıncı yaş günüm için kendisi dikmişti.

Annem. Tabii ki tüm bu olanlara çok kızacaktı. Meadow Kulübü yönetimi, kulüp arkadaşlarından gelecek öfkeli mektuplara hazır olsa iyi olur.

Neden Gin Lane'e gelmişim ki? Savaş için. Kulüp. Sofya. Dünya kontrolden çıkıyordu.

Uyuyakaldım ve tekerlek sesleri ve bir otomobil motorunun tekrar edip sonra kapanmasıyla uyandım. Komodinin üzerindeki saatin karanlık kollarındaki parıltıya baktım.

Saat beşte.

Çok geçmeden sessiz bir kapı tokmağının ve girişteki bir konuşmanın sesi merdivenlerden yukarı süzüldü. Doğrudum, aniden uyandım.

Peg kapıma hafifçe vurdu ve içeri girdi. "Hanımefendi? Sizi görmek isteyen biri var." Saçları bir yığın beyaz paçavrayla bağlanmıştı, başının etrafında uçuşan güveler gibiydi.

"Bu saatte mi? Gönder onları Peg. Gerçekten."

"Yapardım, hanımefendi, ama tekrarlayamayacağım bazı kelimeler kullandı ve ön merdivenlere yerleşt i ve Teddy Roosevelt'in kendisi onu çıkarmaya gelse bile yerinden kıpırdamayacağını söyledi."

O mu? İnledim. "Peg, yapamaz mısın-"

"Üzgünüm ama size göstereceği bir şey olduğunu ve aşağı inmezseniz buraya, yatak odanıza geleceğini söylüyor ve bana sorarsanız bunda ciddi."

Merrill bir anda odaya daldı ve Peg'in yanından geçti.

Bir eli boğazında, sersemlemiş bir halde duruyordu. "Tanrım. Polisi arayayım mı?"

Yatakta doğrudum. "Bizi bırakabilirsin Peg."

Peg odadan geri geri çıkarken bakışları Merrill'in üzerindeydi.

Kapıyı itti ve yatağıma doğru adım attı, gözleri kızarmıştı, bir kolu gümüş bir kâsenin etrafında kıvrılmıştı.

"Bu bekleyemez miydi-" Sabahlığıma uzandım ve o da bana uzattı.

Yorganın altından kalktım ve terliklerimi giydim. "Geç oldu ve Peg gün ağarana kadar buradaki varlığını kırk sekiz eyaletin tamamında yayınlayacak."

"Bu kolay değil, Eliza."

"Anna burada olduğunu biliyor mu?" Sabahlığımı belimden bağladım.

"Seni Henry'ye kaptırmayı hak ettim. O kesinlikle daha iyi bir adamdı."

"Merrill, lütfen. Sakinleşmemiz gerek-"

Pencereye doğru bir adım attı ve bir eliyle kanadı kaldırıp ardına kadar açtı.

Merrill yüzünü bana döndü ve gümüş kâseyi iki eliyle tuttu. "Eliza, bu kupa için yarıştığım güne pişmanım."

"Sportif olmaya hakkın var, Merrill."

"Daha önce söyledikleriniz doğru. Görünüşe çok fazla önem veriyorum. Ama bu gece tüm bunlar değişiyor."

Merrill pencereden dışarı uzandı ve gümüş kâseyi uçurdu. Kase, Bay Gardener'ın bahçesinin üzerinde süzülürken bir an için ay ışığını yakaladı ve sonra uzak bir gümbürtüyle arka çimenliğe düştü.

Gülümsedim. "Ödül komitesi geri ödeme yapılmasını isteyecektir." "Kupa komitesine lanet olsun. Tüm kulübe lanet olsun. Ben olmayacağım seni geri alana kadar geri dönmeyeceğim. Ve Bayan Parker. Bıktım artık

Eliza. Sinsi konuşmalar, dedikodular."

"Merrill-"

"Bir kez olsun *dinle*. Anna Gabler'ı sevmiyorum. Sevdiğime kendimi inandırmıştım, ama bu gece seni görünce... Sevgime karşılık vermeyebilirsin, Eliza, ama sırf için başka biriyle evlenmeyeceğim. Eğer sana sahip , kimseye sahip olamam. Bugün gidiyorum. Askere yazılıyorum."

İçimden bir ürperti geçti. "Hayır, Merrill."

"Mutlu olursun sanmıştım."

"Ama-"

"Sonunda doğru olanı yapıyorum, Eliza. Ne de olsa, 'Sadece bir korkak askere çağrılmayı bekler' diyen sendin. İyi adamlar askere yazılır.' "

"Bu sadece sıradan bir konuşmaydı."

"Muayeneye giderken Anna'ya söylerim. Fransız yöntemlerine göre uçmayı öğrenmek için Fransa'ya giden bir grup olabileceğini duydum."

Merrill gönüllü olarak Fransa'ya mı gitti?

"Bir havacı mı, Merrill? Önden çok geride bir ambulans kullanamaz mıydın?"

Güldü. "Havada çok daha güvenli. Tek kelime Fransızca bilmiyorum ama öğreneceğim. Eğitim çok iyi. Önce Newport News'daki tatbikatları geçmem gerekiyor."

"Virginia? Şu anda yapman gerekiyor mu?"

"Hiç bu kadar enerjik olmamıştım, Eliza. Sonunda doğru şeyi yaptığımı hissediyorum."

Merrill değişmiş, yanakları kızarmış bir halde duruyordu. "Seni seviyorum, Eliza. Seni Aziz Thomas Kilisesi'nin merdivenlerinde ilk gördüğümde anlamıştım."

"Bu çok-"

"Lütfen hayır deme. Sadece bana bir şans ver."

Merrill beni kendine çekti, ter ve tuzlu havanın nefis kokusu etrafımızı sardı ve bir kez olsun dünyadaki her şeyi unuttum.

Kulağıma fısıldadı. "Tek ihtiyacım olan umut."

BÖLÜM 31

Varinka

1917

Taras'ın beni damgalamasından sonraki sabah kontesin yatağındaki saten örtünün altına uzandım ve kendimi öldürmenin yollarını düşündüm. Başka nasıl kaçabilirdim? Kendimi kontesin avizesine asarak mı?

Kendimi onun balkonundan mı atayım?

Bu şekilde nasıl yaşayabilirdim? Her gün daha kötüydü, özgürlüğüm yoktu, Taras banyoda beni izliyordu, en ufak bir şeyde patlamaya hazırdı. Ama küçük Max'i nasıl bırakabilirdim? Üç yaşındaydı ve her zamankinden daha bilinçliydi. Bir çocuk ne kadarını kaldırabilirdi ki?

Max yatağıma tırmandı ve ben de onun sarı buklelerini düzelttim. Parmağını sağ gözümün hemen altındaki yanıkta bir düğün çiçeği üpücüğü kadar nazıkçe gezdirirken irkilmemeye çalıştım.

"*Fait mal*," dedi ciddi bir bakışla. "Evet, annenin canı yanıyor."

Anneciğim. Ben bu kelimeyi kullanmama rağmen o hiç kullanmadı. Taras ve Vladi mülkü devralalı aylar olmuştu ve çocuk hâlâ stres belirtileri gösteriyordu. Gözlerinin altında huzursuz uykudan kaynaklanan mor lekeler vardı. Mamka'nın yatak odasının zeminine battaniye serip orada uyumakta ısrar ediyordu, buna "kamp kurmak" diyordu. Çoğu gün yatak odasının penceresinin önünde durup etrafı izliyordu. Sofya'yı mı bekliyordu? Çoğunlukla Rusça konuşuyordu ama Mamka ve ben onun Fransızcasını devam ettirdik.

En azından Taras şimdilik Max'e ateşkes ilan etmişti.

"Taras'tan uzaklaşacağız," demişti Mamka. Ama nasıl? Babam bu konuda ne yapardı?

Babam. Onu düşünmek bile gözyaşlarımı akıtıyor ve yanıklarımı yakıyordu. Nedense acı iyi hissettiriyordu. Kefaretini ödemem gereken kendi günahlarım vardı.

Kapı açıldı ve Taras yarı yoldan odaya girdi. "Gözlerini kapat, Varinka."

Max bana sarıldı, kollarını boynuma doladı.

"Onu korkutuyorsun," dedim.

Taras yatağın ayak ucuna geldi. "Senin için bir şeyim var."

"Hediyelerinden bıktım artık."

Taras halıya baktı ve bir an sustu. "Babanın semaverini bulmaya çalıştım ama bulamadım, ama bu senin de hoşuna gidebilecek bir şey. Max, Varinka'nın gözlerini kapat."

Max bakışlarını bana yöneltti ve ben de başımı salladım. Dizlerinin üzerine oturdu ve küçük ellerini gözlerimin üzerine koydu. Taras'ın halıdaki ayak sesleri yaklaşırken karnımda bir çukurla bekledim.

"Ah, canım," dedi

Max. "Ne oldu?" Ben sordum.

"Bir sürpriz," diye fısıldadı Max, yumuşak dudakları kulağımı gıdıklarken.

Taras'ın beni dağladığı yerde soğuk ve sert bir şey vardı, soğuk metal yanıklarımı yatıştırıyordu. Sonra elimin üstünde soğuk bir metal hissettim.

"Gözlerini aç," dedi Taras.

Elimin üzerinde inanılmaz bir kolye buldum; elmaslar o kadar berraktı ki içlerini görebiliyordunuz ve pürüzsüz, yeşil taşlar yosun tümseklerini andırıyordu.

"Onlar zümrüt," dedi Taras. "Bayan A.'yı sahte olduğuna ikna ettim ve *izba* karşılığında bana teklif etti. Erzaklarını orada depolayacak."

"Nasıl yaparsın? Babam orayı iki eliyle inşa etti." Garip bir şekilde hepsi ağladı, ben tek bir gözyaşı bile toplayamadım.

"Kontese aitti ve hiç de sahte değildi. Bayan A. sarışınlara en çok zümrüt yakıştığını söyler. Beğendiniz mi?" Taras boştaki eliyle saçımın bir tutamını kulağımın arkasına doğru düzelitti.

Dokunuşuyla irkildim.

"Nankör kız. Ama Paris'e gideceğimiz için güzel şeylere ihtiyacın olacak."

"Ne zaman?"

"Yakında Petrograd'da bir toplantım var. Vladi burada bölge komiseri olarak görev yapacağı için gitmem için beni seçtiler."

Paris'e. Düşüncesi bile içimi ısıtıyordu. Mamka bana orayla ilgili pek çok hikâye anlatmıştı. Mağazalar ve kıyafetler. Mamka, Max ve ben Paris'te Taras'tan kaçabilir miydik? Orada her şey daha kolay olurdu.

Kolyeyi yatağın üzerine attım. "Sanırım bu iyi bir haber." "Tahmin mi ediyorsun?"

"*Evimi* sattın, Taras. Mamka seni asla affetmeyecek." "Hiç mutlu olmuyorsun." Taras gardıroptan bir valiz çıkardı. ve onu yatağın üzerine kaldırdı. "Ben seni benimle götürüyorum. Petrograd."

Bütün bir yolculuk boyunca Taras'la birlikte olma fikri kötü bir düşünceydi ama şehri ziyaret etme düşüncesi kanımı hızlandırdı. Oraya Mamka ile sadece bir kez gitmişim ve orası çok güzel bir yerdi, sokaklar güzel dükkânlarla kaplıydı.

Etrafımda vızıldayan kötü düşünceleri uzaklaştırmaya çalıştım. Mamka ve Max'i nasıl yalnız bırakabilirdim? Ben yokken Vladi Max'a zarar verir miydi? Streshnayvaları öldürür müydü? Vladi, Sofya'nın kaçtığını söylemişti. Max'ı alır mıydı? Max Sofya'yı hatırlıyor muydu? Mamka sık sık onun gerçek annesi olduğu konusunu gündeme getiriyordu ama ben sadece uzaklaşıyordum. Babam çocuğu bana vermişti ve bir şeyleri değiştirmek için artık çok geçti.

Mamka odaya girdi. "Kızım hiçbir yere gitmiyor. Şehir şu anda çok tehlikeli."

"Bu sadece kısa bir gezi. Komite benimle konuşmak istiyor ve bir araba ile şoför gönderiyorlar. Buradan çıkmak ona iyi gelecektir."

"Bundan hoşlanmıyorum. Şubat çılgınlığından beri Rusya'daki tüm haydutlar orada. Telgraf hizmeti ve posta kesildi. Bir sorun çıkarsa bize nasıl ulaşacaksınız?"

"Senin için neyin iyi olduğunu biliyorsan, bu işe karışma. Şimdi git toparlan, Varinka. Araba geliyor."

Taras odadan çıktı ve Mamka benim giysileri valize atmamı izledi.

Mamka, "Ondan uzaklaşmamız gerekiyor," dedi.

Petrograd'ın görüntüleri kafamda uçuştı. Kaçma şansım var mıydı? Neden böyle düşüneyim ki? Taras, Mamka ve Max'i rehine olarak tutacaktı.

Max'in çenesini gıdıkladım. Onun mavi gözlerine bakmak bile sıkıntılarımı azaltıyordu. Taras hayatında olduğu sürece güvende olacak mıydı?

"Döndüğümde Paris'e gideceğiz. Taras oraya Kızıllar tarafından gönderildi."

"Azizlere şükürler olsun," dedi Mamka. "Paris'te her şey daha iyi olacak."

-

Sofya'nın uçuk pembe satenden en güzel elbiselerinden birini giydikten sonra çantalarımızı arabaya koyduk ve yola çıktık. Arka pencereden Mamka ve Max'in küçülmesini izliyordum, daha önce hiç otomobile binmediğim için her tümsekte geriliyordum.

Artık kasabadan genç bir adamın görev yaptığı kapılardan geçerken Aleks ve Ulad'ı düşünmemeye çalıştım. Ellerimi yüzüme bastırdım.

Taras kalçamı okşadı. "Ağlama, yakında Max ve Zina'yı göreceksin."

Elini ittim. "Vladi'nin Max'e zarar vermesinden korkuyorum. Ya aileyi öldürürse?"

"Bu seni ."

"Onlar iyi insanlar, Taras."

Taras bana döndü ve bileğimi tuttu. "*Durur* musun? Artık her şey farklı."

Şoför dikiz aynasından ona baktı ve Taras sesini alçalttı.

"Sıra bizde, görmüyor musun? Ve partinin bana ihtiyacı var." "Ne yapmak için?"

"Ne kadar az bilersen, o kadar iyi."

Pencereden ormanın derinliklerine baktım. Vladi aileyi vuracak mıydı? Köylüler onları götürmek için birden fazla kez gelmiş, Taras tarafından durdurulmuşlardı. Belki de pis hayvanlar gibi yaşamaya devam etmektense ölmeleri daha iyi olurdu. Hepsi için, hatta kontes için bile çabuk bir ölüm diledim.

-

O öğleden sonra PETROGRAD'a vardık ve Mamka şehrin kaos içinde olduğu konusunda haklıydı. Taras kırmızı bir bezle bağladığı kolunu pencereye doğru kaldırına kadar süslü arabamız düşmanca bakışlar çekti. Bir asker selamlamak için şişesini kaldırdı. "İyi günler, yoldaş!"

Başkentimizi bu kadar bakımsız görmek üzücüydü; pek çok yolda kaldırımlar sökülüştü, pazarcı kadınlar en lüks caddelerde mallarını bağırarak satıyorlardı; en iyi caddelerden biri olan Nevsky Prospekt'te bile kalabalıklar itişip kakışıyor ve bağırıyorlardı.

Yavaşlayıp Hotel Evropeiskaya'ya yaklaştığımızda rahatlamıştım.

"Çar artık yok, tabii ki," dedi şoför. "Tüm ailesi Alexander Sarayı'nda tutuklu."

Birden Mamka'köşedeki güzel rafında sakladığı kraliyet ailesinin küçük portresi aklına geldi. Düzgün kesilmiş sakalıyla "küçük baba", hüzünlü çariçe, dört kızları ve küçük oğulları.

Sesimin titremesini engellemeye çalıştım. "Ama Çar-"

"O grup için bir damla gözyaşını bile ziyan etme."

"Ama o Tanrı tarafından atandı," dedim.

"Ve ben İngiltere Kraliçesiyim. Uyan artık. Bizi çok az önemsediler, bayan. Sadece kendilerini. Çar kendi halkını sokaklarda katletti. Bizi ölümüne vergilendirdi."

Aklıma vergi memurunun evime geldiği o korkunç gün geldi. *izba*. Her şey bundan daha iyiydi.

Şoför gülümsedi ve Kışlık Saray'a doğru el salladı. "*Bolşevikler* o sarayı basarken iyi vakit geçirdiler. Aptallar oradaki hazinelerin yanından geçtiler ve deri koltukları kestiler.

sandalyeleri söktü. Çar'ın duvarlarındaki yaldızlı sıvayı kestim, gerçek altın olduğundan eminim."

"Onları durduran kimse yok mu?" Ben sordum.

"Geçici hükümet son yaşıyor." "Yani savaş bitti mi?"

"Ha!" dedi şoför. "Bana sorarsanız daha yeni başladı."

Arabadan indim ve dört kat yüksekliğinde görkemli bir taş saray olan otele baktım. Keşke Mamka da görebilseydi. Hapishanelerden salıverilmiş suçlu çeteleri ve yırtık pırtık üniformalı askerler kaldırımda dolaşıyordu. Diğerleri sokakta kamp kurmuş, çantalarını açmış ve orada uyuyorlardı. Bazıları yeni açık hava evlerinde deri kaplı kitaplar ve resimler satıyordu. Bir asker, iyi bir beyefendinin baston kullanması gibi silahını sokağa vurarak yürüyordu.

Aceleyle otelin lobisine girdik, kadife koltuklarda dinlenen erkeklerle dolup taşan görkemli bir yerdi.

Yürürken Taras beni kolumdan tuttu. "Fikirlerini yabancılara bu kadar rahatça söylemeyi bırak. Burada kimin dostun olduğunu asla bilemezsin."

Otel müdürü, gözleri kısık, köstebek gibi bir adam, yürürken tel çerçeveli gözlüklerini ayarlayarak bize odalarımızı gösterdi. Koridorlarda koştururken, kapıları açık olan odalardaki zengin mobilyalara göz atmaya çalıştım; birçoğu balta darbesiyle açılmış ve yağmalanmış gibi görünüyordu.

Kapalı bir kapının önünde durduk ve müdür anahtarı kilide soktu.

"Korkarım şimdilik en iyi süitimiz burası. Daha iyi günlerde Igor Stravinsky burada kalmıştı."

Süitte iki oda bir aradaydı, aralarında bir kapı vardı, her biri benim *izbamdan* daha büyüktü, tavanı Taras'ın boyunun üç katıydı. Kuyruklu piyanonun tuşlarına dokundum ve elimi bir geyiğin boynuzlarındaki kürk gibi kadifemsi bir duvarda gezdirdim.

"Siz hiç duvar kâğıdı görmediniz mi?" diye sordu müdür, köstebek ellerini birbirine kenetleyerek. "Bu kadife damask. Kanepenin iki ucundaki beyaz lambalara da elektrik bağlandı. Daha uzun süre elektriğimiz olacağından değil."

Paltosunu çıkarmadı. Kömür olmadığı için mi üşüyordu yoksa bir saldırı durumunda aceleyle geri çekilmeyi mi planlıyordu?

"Artık hizmetçi servisi yok," dedi müdür bize bitişik odalarımızı gösterirken. "Hizmetçilerin hepsi grevde. Muhtemelen sokaklarda eğleniyorlardır. Çamaşırcılar da öyle, o yüzden yemek ya da temiz çarşaf beklemeyin."

Taras döndü ve gözlerini müdüre dikti.

"Elbette istedikleri gibi çalışma hakları olmadığından değil, yoldaşlar. *Ben* kimim ki bir işçi arkadaşımı yargılayayım?"

Odaları dolaştık, eşyalar kirli ve altüst olmuştu. Lavabolarda kirli sular duruyordu ve balkon kapıları açık bırakılmıştı, perdeler hafif rüzgârda dalgalanıyordu. Neredeyse benim boyumda bir sandık balkonun yanında duruyordu, açıktı ve her küçük çekmecedен seyahat kıyafetleri ve kozmetik ürünleri çıkıyordu.

Taras'a anahtarı uzattı. "*Bolşevikler*, zengin olan herkesten mal ve silah istemek için her saat otelin odalarına dalıyorlar. İstedikleri her şeyi alıp götürüyorlar, bu yüzden mümkün olduğunca uyuyun."

Aşağıdaki caddede makineli tüfek ateşi patladı ve müdür bir elini göğsüne götürerek küçük bir spazm geçirdi.

Sertçe yutkundu. "Bu süitte bir zamanlar geri dönmeyecek olan bir prenses kalıyordu."

Taras müdüre biraz kâğıt para uzattı. "Kapımızı kilitleyeceğiz."

Adam onu cebine attı. "Kilitler onlar için hiçbir şey ifade etmiyor. İstediklerini yapıyorlar. Prenselerin sandıkları hâlâ burada -tabii ki karıştırılmış- ama yakında kaldırılacak."

Müdür bir dizi derin selam vererek hızla uzaklaştı ve Taras aceleyle balkon kapılarına gidip onları kapattı.

"Toplantıma geç kaldım." Taras bana anahtarı uzattı. "Ben gidince bu kapıyı kilitle. Balkona adımını atma. Kimsenin içeri girmesine izin verme ve hiçbir yere gitme. Anladın mı?"

Başımı salladım.

Yanıma geldi, başparmağını yanıklarımın üzerinde gezdirdi ve ben irkilmemek için kendimi zor tuttum.

"Düzenlemelerden bıktım, Varinka. Bu gece bizim için bir fırsat. Çocuk yok. Zina yok. Rahiplerin ne dediği umurumda değil." Beni kendine çekti, pantolonundaki sertliği hissedecek kadar yaklaştı ve boynumu öptü.

Onu kendimden uzaklaştırdım. Ondan bir bebek sahibi olmayı nasıl göze alabilirdim?

Yüzü karardı. "Sekizde döneceğim ve sen de burada olsan iyi olur, Inka. Bir daha bana itaatsizlik edersen bu kadar merhametli olmayacağım."

Tabii ki ona itaat edecektim. Nereye gidecektim? Çetelere mi katılırdım?

Aceleyle çıktı. Anahtarı kilitte çevirdim ve elbisemin cebine koydum.

Taras'ın geri çekilen ayak seslerini dinledim ve sonra çıkıp kapıları açtım. Onun gitmiş olması ne büyük bir rahatlamaydı. Midem homurdandı. Nasıl yiyecek bulabilirim?

Hava karardığında binlerce insan meydanı doldurdu, denizciler ateşler yaktı ve askeri şarkılar söyledi. Nevsky Prospekt'teki dükkânların olduğu yönden gelen sesler içimi bir heyecan kapladı: gülen ve şarkı söyleyen gençlerin sesleri ve aşağıdan geçen, kasaları Rus şarkıları haykıran sarhoş adamlara benzeyen motorlu kamyonların vites sesleri.

Kapıları kapattım, banyoya girdim, musluğu açtım ve suyun parmaklarımın üzerinden akarak büyük beyaz küvete girmesine izin verdim. Musluktan gelen ılık su ne kadar harika bir şeydi.

Su akarken odada dolaştım ve harap olmuş sandığın başında durdum, ne kadar üzücü bir manzaraydı. Belki de prenses insanlar için daha çok endişelenmeliydi.

Dantelli iç çamaşırlarını küçük çekmecelerine geri yerleştirdim ve bir çekmecedan Fransızca bir dergi çıkardım. *La Vie Parisienne*. Kapakta eteğini ayakkabılarını gösterecek kadar yukarı kaldırmış bir kadın vardı, dört çift ayakkabı da etrafına dağılmıştı. Ayağa kalktım ve sayfaları çevirdim, en yeni şapkaları ve elbiseleri giyen yarı çıplak kızların resimlerini geçtim. Superior Lingerie adlı bir mağazada çorapların ve "en kıvrımlı kızlar için bile korselerin" resimleri vardı.

"Nasıl Öpüşüleceğini Biliyor musunuz?" başlıklı bir makalede durdum.

Makalede kucaklaşan bir çiftin fotoğrafı gösteriliyor, başlıklarda öpüşmenin doğru ve yanlış yolları belirtiliyordu. Doğru yol şuydu

Aralarında doğru mesafe olmalı ama çok yakın olmamalı. Kadın çenesini kaldırmalı, gözlerini kapatmalı ve bu sırayla başını çevirmelidir. Çenemi kaldırarak denedim.

Dergiyi bagaja geri attım. Taras'ın bana olan tüm romantik ilgisine rağmen hiç dudak dudağa öpüşmemiştik ve ben öpüşmeden ölecektim.

Diğer bölmeleri kontrol ettim. Birinin dibinde mücevherlerle süslü gümüş bir *kokoshnik* duruyordu. Onu çekmecedan çıkardım ve bir parmağımı, Mamka'nın sık sık diktiği taşlarla süslü tepesinde gezdirdim. Tuvaletе koştum, aynaya baktım ve başıma yerleştirdim. Çarın kızlarının taktığını gördüğüm taçlara benziyordu.

Aklıma kara bir düşünce geldi. Ölü bir insanın kıyafetlerini giymek uğursuzluk getirir miydi?

Kısa süre sonra koridorda büyük bir kargaşa oldu. Kıpırdamadan durdum ve zorlukla nefes aldım.

"Kızıl Ordu'nun emriyle bizi içeri alın. Silahları kontrol etmeye geldik."

Yatak odasına koştum ve büyük piyanonun yanında donup kaldım, parmaklarım göğsümde kenetlenmişti, kalbim onlara çarpıyordu. Taras onları içeri almamamı söylemişti. Ama kapıyı kırabilirler miydi?

"olduğunuzu biliyoruz," diye seslendi biri. "Eğer kapıyı zorunda kalırsak hiç merhamet göstermeyeceğiz."

Dolaba mı saklansam? Yatağın altına mı? Anahtar için cebimi yokladım, soğuk ve ağırdı.

Kapıya doğru bir adım attım ve bir elimi soğuk ahşabın üzerine koydum. "Git buradan." Sesim güçlü müydü?

"Bu odayı kontrol edene kadar gitmiyoruz." Kapının dışına sert bir şey çarptı.

"Burada hastalar var. Tifüs."

Cevapları kapıyı bir kez daha çarpmak oldu. Sonra bir tane daha. Tahta kenarlarından kırıldı.

"Dur!" diye seslendim. Anahtarı anahtar deliğine sokmaya çalıştım ama ellerim öyle titriyordu ki.

"Bu son uyarıdır," diye seslendi bir kadın sesi koridordan.

Sonunda kapıyı açtım ve altı ya da yedi adam ve bir kadın içeri daldı, hepsi de sokakta gördüğümüz türden sıkıcı giysiler giymişti. Hepsi tatlı şarap kokuyordu.

Kadın bana doğru geldi. "Seyahat belgeleriniz?"

"Benim . Malinov'dan resmi parti işleri için geldim."

Adamlar güldü ve kadın bir adım daha yaklaştı. "Parti işi mi? Sen burjuva kıyafetlerin ve mücevherlerinle."

"Başlık prensesin sandığından çıktı."

"Güzel hikâye," dedi adamlardan biri. Arkamdan tuttu ve ben de ondan uzağa sıçradım.

Kadın, "Biz odayı kontrol ederken bizimle dışarı gelmeniz gerekecek," dedi.

Boynunda kırmızı şarap lekeleri olan beyaz bir denizci gömleği giyen küçük bir adam kollarımı arkamdan çekti. Kulağıma fısıldadı, "Bu gece kendim için bir tane alabilirim."

"Taras Pushkinsky. Onu tanıyor olabilirsin. Parti için çalışıyor. Bir vatandaş olarak haklarım var."

Kadın piyanonun başına geçti ve elinin tersiyle tuşların üzerinde gezindi. "Belge yoksa, hak da yok."

Kabadayılar aniden dönüp arkamdaki bir şeye baktılar.

"Buna kim izin verdi?" diye sordu bir erkek sesi.

Döndüğümde, diğerlerinin giydiği gibi yeşil bir ceket ve aynı tür gri bir şapka giyen hoş görünümlü genç bir adamla karşılaştım.

Kadın onu tanıdı. "Özür dilerim, Komiser."

"Eğer gerçekten yaptığınız buysa, gidin başka bir odayı kontrol edin. Kendi amaçlarınız için yağmalıyor gibi görünüyorsunuz. Bu insanlara yardımcı olmaz."

Grup dışarı çıktı, küçük baskınlarının heyecanı geçmişti. Adam kapıyı arkalarından kapattı ve başını salladı.

"Ben Radimir Solomakhin. Burada tek başına ne yapıyorsun?"

"Taras ziyaret için iyi bir zaman olduğunu düşündü-"

"Taras mı?"

Nefesimi tuttum. Ne söyleyecektim? Bir yabancıya gerçeği nasıl söyleyebilirdim?

"Taras Pushkinsky. Vasim. Ben Malinov'dan Varinka. Bir parti toplantısı için burada ve benim de etrafı görmek isteyeceğimi düşündü. O insanlar beni zengin sandılar."

"Bu insanlar *Bolşevik* ve tehlikeli bir grup. Bir dakika önce size yardım eli uzatırlar, bir dakika sonra da kafanıza bir kurşun sıkırlar."

Radimir gülümsedi ve bir elini uzattı. "Gel, Varinka. Benimle güvendesin. Biraz eğlenelim."

BÖLÜM 32

Sofya

1917

Hizmetçilerin giriş yolunda döndüm. Neden muhafızla konuştum ki? Özgürlüğe çok yaklaştım. Ortipo'ya daha sıkı sarıldım, küçük kalbi avucuma çarpıyordu. Hissediyor muydu

Korkum mu?

"Özür dilerim-"

"Kaç kere söylemem gerekiyor?" Stas sordu. "Buraya gel."

Hizmetçilerin girişine doğru geri adım attım.

Stas atılmış a madeni para doğru Ben. "Getir
Ben geri iki nane şekeri."

Parayı boştaki elimle yakaladım ve Olga ile Tatiana'ya baktım, yüzlerinde rahatlama vardı.

"Elbette," dedim, para soğuk elimde sıcacıktı ve kasabaya doğru yola çıktım.

-

Kasabadaki küçük şarap dükkânını tahrip eden sarhoş bir kalabalığı hızla geçtim, Ortipo'yu veterinerin ofisine bıraktım ve Çar Köyü'nden çıkıp Malinov'a giden yola koyuldum. Stas'ın ani bir sezgiyle beni kayıp olarak bildirme ihtimaline karşı beyaz hizmetçi şapkamı ve önlüğümü çıkardım. Kuzenlerime sıcak botlar için teşekkür ettim, çarichenin hizmetçilerini iyi ayakkabılandığı ve onlara Fransız yapımı üniformalar sipariş ettiği için mutluydum.

Malinov'a dönüş yolu bitmez tükenmez görünüyordu. Bütün gün yürüdüm, açtım ama çantamdaki yiyecekleri ailem için saklayacağıma yemin ettim ve sonunda bana acıyan başka bir çiftçiye otostop çektim.

Ben. Beni Malinov yakınlarında bırakmadan önce durup ailesiyle birlikte bir odada uyumak zorunda kaldık.

Malikâneyi tekrar görme düşüncesiyle geceyi enerjik bir şekilde geçirdim. Küçük Max'in tatlı yüzünü zihnimde sabitledim. Onca ay ayrı kaldıktan sonra annesini hatırlayacak mıydı?

Sabaha karşı, sadece ayın ışığında, bir troykanın çamurlu bahar karında bıraktığı izleri takip ederek araziye yaklaştım.

Planımı prova ettim. Önce Max'i kreşten alacak, doğru anı bekleyecek ve sonra ailemi serbest bırakacaktım.

Evin arka tarafına doğru adım attım ve arka kapının yanından gelen ayak sesleri üzerine kendimi bir ağaca yaklaştırdım. Bir kadın çıktı ve büyük bir çöp yığınının benzeyen şeyin üzerine bir kutu fırlattı ve sonra aceleyle eve geri döndü. Orada yiyecek olabilir miydi? Bu düşünce midemi bulandırdı.

Yaklaştım ve Agnessa'nın serasını gördüm, bir şekilde patlamıştı, cam ve metal kırılmış ve karda garip açılarla yatıyordu, ev çöpleri oraya atılmıştı. Çamaşır sabun kutuları ve teneke kutular. Kulaklarıma tuhaf bir homurtu geldi ve çöplerin arasında iki kıllı beden seçtim, iki yaban domuzu burnunu sokuyordu.

Çiftin ilerlemesini bekledim, yığının yanına gittim, en yakın kutuyu çıkardım ve orada bulduğum şey yüzünden neredeyse bayılacaktım. Bu olabilir miydi? Agnessa'nın Fransız beze tatlısı kabuklarından oluşan bir paket. Poşeti yırtıp açtım ve bir tanesini sertçe ısırđım, sonra da cebime attım. Sadece şekerin tadı bile daha uzun durmama yardımcı oldu.

Beyaz bir şey gözüme çarptı ve döndüğümde hepsinin arasından büyüyen beyaz bir gül buldum, bir Katharina Zeimet. Bay Bahçıvan'ın gülü. Hayatta kalan gerçek bir gül. Bitkiyi çıkardım, kök yumağı hala sağlamdı ve çuval beziyle kaplıydı, yapraklarını ezmemeye dikkat ederek çantama attım. Bu kadar narin bir şeyi canlı tutabilir miydim?

Arka merdivenlere doğru yürüdüm, Bogdan'ın aylar önce oraya çivilediğı meşe panel yerinden sökülmüştü. Koridora girdiğimde idrar ve haşlanmış lahana kokuyordu, ev sessizdi.

Arka merdivenlerden Max'in çocuk odasına çıktım, ellerim titremeyi durdurmak için kenetlenmişti. Onu alıp gidecektim. Köye. Merdivenlerin tepesine ulaştım ve durdum, çocuk odasının kapısının arkasından gelen kısık sesleri dinledim. İnka mı? Annesi mi?

Hayır, sesleri tanıdık gelmiyordu, beni tanıyacak kişiler gibi, bu yüzden derin bir nefes aldım ve içeri girdim.

Oda, yeni asılmış petrol lambalarıyla aydınlıktı ve ortasına piknik yapmak için yeterince büyük, tipik bir Rus ahşap masasıyla sabitlenmişti, Agnessa'nın yemek odası sandalyelerinden birinde bir adam oturuyordu. Pencerenin yanında defterlerle dolu bir masa duruyordu. Kapının girişinde durdum, gözlerim ışığa alışmaya çalışıyordu, bir kadının odanın içinde doğrulup yürümesini izliyordum. Olduğum yerde kalakaldım. Bu sevgili Raisa'ydı.

"Geç kaldınız," dedi adam başını kaldırmadan, bir bardak çayın üzerine eğilmiş halde. Her şeyi yuvarlak ve domuzumsuydu, küçük gözleri şişman, pembe yüzünün kıvrımlarında kaybolmuştu. En azından onu daha önce hiç görmemiştim. Beni tanıma ihtimali yoktu.

"Geç mi kaldın?" diye sordum. Masaya doğru yürüdüm ve orada kabaca yazılmış bir karton tabelayı okudum. *Halkın Halat ve Çamaşırhanesi, Çamaşırhane Bölümü.*

"Saat altıda Kolpino'ya varmak için uçmanız gerekecek. Kocan nerede araba kullanacak?"

Raisa ve ben göz göze geldik. Beni ifşa edecek miydi? "Hastalandın mı?" diye sordum.

"Bana mı soruyorsun? Neyle hasta? İçkiden, bu. Artık buralarda çalışmak isteyen tek kişi ben miyim?"

"Arabayı sürebilirim."

"Sürmek zorundasın."

Raisa masaya doğru bir adım attı ve adama doğru eğildi. "Komiser, size söylemeliyim ki-"

İçimden bir ürperti geçti. *Lütfen Raisa, beni ifşa etme. Buraya kadar geldim.*

BÖLÜM 33

Eliza

1917

Merrill'in ilk mektubu geldiğinde ılık bir bahar sabahıydı, Rus kadınlar için düzenlediğimiz bağış gecesinden bir gece önceydi.

Evin önündeki araba yolunda dururken Peg zarfı bana teslim etti. Zarfı aceleyle açtım ve Merrill'in güzel yazısına göz attım.

NEWPORT NEWS, VIRGINIA

Sevgili Eliza,

Bu sabah bir eğitimle ilk yolculuğumu yaptım. Oldukça basit bir şekilde 3,200 feet'e çıktık, biraz sert hava vardı ama muhteşem bir liman manzarası vardı. Sadece 18 dakika havada kaldıktan sonra güzel bir iniş yaptık. Eve döndüğümde hayatımın resmen başlayacağını bilmek dışında bildiğim tek şey, uçmanın bir süre daha devam etmek istediğim bir şey olduğu. Yakında Fransa'ya doğru yola çıkıyorum, oradaki makineleri görmek için sabırsızlanıyorum...

Mektubu, limandaki teknelerde bulunan denizcilere kadar ayrıntılı bir şekilde çizilmiş, limanın havadan görünüşünü gösteren, renkli kalemle çizilmiş hoş bir eskizle kapatmış. Bu Merrill'in sanatsal çalışması mıydı? Ondan ne kadar farklıydı ama gizli yeteneğini görmek ne hoş bir sürprizdi. Onu askere gitmeye utandırarak büyük bir hata mı yapmıştım? Onu tekrar görmek ne kadar güzel .

Mektubu yeniden katlayıp zarfına geri koyarken, Memur Maddox motosikletiyle garaj yolumuza girdi.

"Tünaydın," dedi, bir eli üniforma şapkasının kenarında.

Billy Maddox'la ilgili her şey, nazik tavrı, hafif yapısı ve yumuşak, Orta Batılı yakışıklılığı onu polislik için tamamen uygunsuz kılıyordu. Ancak otorite konusundaki eksikliğini nazik tavırlarıyla telafi ediyordu.

"Korkarım resmi bir iş için ."

Kollarımı belimde kavuşturdum. Şüphesiz imar kanunlarını uygulamak için oradaydı.

Annem bir anda arabasını garaj yoluna sürdü ve ezilmiş yaban domuzu kabukları uçtu. Crescent Tiyatrosu'nda Mary Pickford'un *Küçük Dost*'unu izlemek üzere ev halkımızın çoğunu alacaktı. Kornasını çaldı ve Peg, Prenses Yesipov, Caroline ve Bowery'deki pansiyondan üç kadın, Irving Hotel'le olası bir iş için görüşmek üzere evden çıktılar. Hepsi arabaya doluştu. Billy bizi ziyaret etmek için neden o anı seçmişti?

"İyi günler Memur Maddox," dedi annem.

"İyi günler, Bayan Mitchell. Korkarım kötü haberlerim var." "Huysuz hindi yine mi kaçtı?" Annem sordu.

Billy çizmesinin ucuyla kabukları tekmeledi. "Evet, ama başka kötü haberler de var. Electra Whitney size karşı resmi bir şikayette bulundu."

Annem bana en sert bakışını gönderdi.

Bir kağıt uzattı ve okudu. "Southampton'da, kilise veya benzeri bir ibadet yeri, papaz okulu, cemaat evi, manastır-"

Prenses Yesipov arka koltuğa döndü ve kalın aksanıyla "Efendim, sinemamızı özlüyoruz" dedi.

Memur Maddox devam etti. "Konut bir kamp alanı, üç veya daha fazla aile için birden fazla konut ve iki yüz bin metre karenin üzerinde bir kır evi olmadığı sürece-"

"Özetle, Billy." Annem arabasından indi. Memur Maddox kağıdını yuvarladı ve küçük tüpü salladı.

Annenin talimatı. "Şikayete göre dörtten fazla Bayan Mitchell, aileden olmadıkları sürece konuklar burada sürekli kalamazlar. Ve bu grubun bakılırsa bir sorunuz var."

Evimizdeki hareketliliğin arttığını fark eden tek kişi Electra değildi. Anneme söylememiştim ama New Jersey'li bir çiftten, otel olduğunu düşünerek hafta sonu için oda kiralamak istediklerine dair bir mektup almıştık.

"Ama Peg kayıtlı bir işçi. Caroline benim torunum." "Peki ya diğerleri? Bayan Whitney en azından bir tanesinin çalıştığını söylüyor. izin almadan."

Annem Memur Maddox'a doğru bir adım attı. "Birbirimizi ne zamandır tanıyoruz, canım? Hastanede hastalandığından beri mi?"

Billy şapkasını çıkardı, avucunu yaladı ve sarı saçlarını düzeltti, birden on dokuz yaşından daha genç görünmeye başladı. Difteriye bağlı bir iç kulak sorunu yüzünden savaştan geri kalan Billy, eski polis şefi askere alınınca şehirdeki en iyi kolluk kuvveti işini kazanmıştı. Tatlı doğası ve motosiklet tutkusu onu özellikle Electra Whitney'nin taleplerine karşı savunmasız kılıyordu.

Mektubu cebine tıktırdı. "Orada neredeyse bir ay yaşadım."

"Beni tanırsın, Billy. Yasaları asla ihlal etmem."

Anneme yaklaştı ve sesini alçalttı. "Bayan Electra'nın tüm arkadaşlarından da duyuyorum. Beni işten attıracaklarını söylüyorlar. Kasabanın yabancı dil konuşan insanlarla dolup taşıdığını ve bundan hoşlanmadıklarını söylediler. Bu kadar çok yabancıyı barındırdığınız için sorunun siz olduğunu söylediler."

"Electra o motosikleti satın aldı, doğru mu?" Ben sordum.

"Sizi razı etmezsem beni her yere yürütmekle tehdit etti. Hastaneyle de konuştuklarını ve yönetim kurulundan sizi görevden almalarını istediklerini söylediler Bayan Mitchell."

Annem arabasına doğru adım attı ve elinin tersiyle havaya vurdu. "Oh, bırak denesinler, Billy. Bu arada, bayanların yerlerini değiştirmek ve yasal olduklarından emin olmak için elimizden gelen her şeyi yapacağız."

Billy şapkasını yerine taktı. "İyi bir şey. Yarına kadar hallettin mi? Yoksa tutuklamalara başlamak zorunda kalacağım. Bunu yapmaktan nefret ediyorum, çünkü iyi insanlara benziyorlar. Nereye gönderileceklerinden emin değilim. Belki Ukrayna'ya geri gönderilirler."

"Petrograd'dan geliyorlar, Memur Maddox," dedim. "*Ruslar*."

Annem aracını geri çekti. "Bunu bir daha düşünme, Billy. Sorun yarın çözülecek, öyle değil mi Eliza?"

"Elbette," dedim.

-

Ertesi günkü parti için son hazırlıkları yapmak üzere kararmakta olan mutfağa girdim; cam eşyalar tezgâhın üzerine dizilmiş, *samogon* şişelerinden oluşan kristal bir ziggurat mutfak masasının üzerine yığılmıştı. Buzluktan bir crudités tabağı aldım, pencerenin yanına oturdum ve gazeteyi açtım.

Vladimir Lenin hakkında bir makale buldum; monarşistlerin ve Bolşevik karşıtlarının toptan katledilmesini teşvik ettiğini ve yeni gizli polis Çeka aracılığıyla muhalefeti ortadan kaldırdığını söylüyordu. Karanlık çimenlikten denize, uzaktaki ufukta balıkçı teknelerinin ışıklarına baktım. Lenin'in yükselişi Sofya gibiler için durumu daha da tehlikeli hale getirmişti. Ondan hiçbir haber alamamak ne kadar korkunçtu. Lenin'in iktidara gelişini görecektik kadar hayatta mıydı?

Nancy bir kolunda koyu renkli bir dikdörtgen tutarak mutfağa girdi ve bir şişe *samogon* aldı.

"Merhaba canım," dedim.

Kadın irkilerek döndü. "Umarım tadına bakmama aldırmazsınız." Annemin ona verdiği eski bir pazen bornozu giymişti. "Bir içkide bana katılmak ister misin?"

"Hala iyileşiyorsun, canım-"

Şişeyi uzattı ve ışık camda parıldadı. "Bu iyi bir ilaç."

Prences Yesipov'un nektar tadında olduğunu iddia ettiği votkayı merak ettiğim için tezgâhtan bir bardak alıp uzattım. "Belki birazcık."

Nancy bardağıma berrak bir sıvı döktü. Tadı tam olarak nektar gibi değildi ama pürüzsüz ve gevrekli ve içime muhteşem bir sıcaklık gönderdi.

"Tek atışta geri atman gerekiyor." Bardağının içindekileri bir dikişte içti.

Ben de aynısını yaptım. Ev yapımı alkol için oldukça pürüzsüzdü. Nancy bir sandalye çekti.

Tabaktan bir kereviz sapı aldı ve ısırıldı. "Bu bir sürpriz. Hiçbir Rus bu sebzeyi sevmez. Çok gürültülü. Burada çok fazla sürpriz var. Amerikalıların nezaketi gibi. Kızınız bana çok iyi davranıyor. Her sabah bana çay getiriyor."

"Caroline hepinizi seviyor. Babası öldüğünden beri onu ilk kez mutlu görüyorum."

"Nasıl olduğunu sormamın sakıncası yoksa?"

"Zatürre." En azından dünya üflenmiş camdan yapılmış ve paramparça olmak üzereymiş gibi hissetmeden bundan bahsedebiliyordum.

"Hâlâ siyah giyiyorsun."

"Ondan vazgeçecek gibi görünmüyorum. Ondan bana kalan tek şey bu."

Nancy bana bir bardak daha doldurdu ve bir dikişte içtim. Karnımdaki sıcaklık arttı. "Onu kurtarabilmeliydim. Hâlâ tam olarak iyi değilim."

"Doğal ölüm bir hediyedir."

"Bana acıdan başka bir şey vermedi."

"Oğlumun doğal yollardan ölmesi için dünyaları verirdim. Bir zatürre mikrobi. Geceleyin bir ölüm." Nancy ikimize de biraz daha *samogon* doldurdu ve üçüncüsünü geri attı. "Hikayeyi duymak ister misin?"

"Elbette," dedim bardağımı annemin mutfak masasına koyarken.

Nancy pencereden dışarı, karanlığa vuran dalgalara baktı. "Önce Kiev yolundan gelen bir tür geçit töreni olduğunu sandım, ama bizi arayan Kızılıardı, şehirden gelen büyük bir kalabalık. Kocam birkaç haftadır cepheleydi ve askeri okul öğrencisi olan oğlumuz Dreshnik nöbet tutuyordu, mavi üniforma pantolonu biraz fazla uzundu, çünkü paçalarını kıvrırmayı unutmuştum. On iki yaşında olmasına rağmen, gerçek mermi atmasına rağmen sadece bir çocuk tüfeğine izin veriliyordu. Eteğimin altında annemin en değerli eşyası olan gümüş kaplı Meryem Ana ikonasını tutuyordum."

Nancy bardağının tabanıyla oynadı.

"Adamlar evde dolaşıp para ve saat arıyorlardı. Dreshnik'in on yaşındaki kızım Sasha ve beni korumasına güldüler ama bir çete kız kardeşinin etrafını sarıp onu yan odaya götürmeye çalışınca Dreshnik ateş etti ve içlerinden birini boynundan sıyırdı. Dreshnik ilk başta silahının işe yaradığına şaşırды, ama benim için çılgılık atarken çete etrafını sardı ve onu götürdü. Değerli her şeyi alana kadar Sasha ve beni evde tuttular ve Dreshnik'i daha sonra bulduk. Tren istasyonunun yakınında."

Nancy'nin elini kendi elimle kapattım. "Canım benim."

"Üniformasını çıkarıp boynundan bir ağaca ve göğsüne yağlı kalemle bir şeyler yazmışlar: *Eski Kişi*. O kadar genç ve zayıftı ki, boynu kırılmış halde asılı duruyordu... Sasha onu indirmem için ağladı. Denedim ama ip çok yüksekti. Onu orada bırakmak zorunda kaldık, çünkü kalabalığın geri döndüğünü duyduk."

Nancy bir içki daha aldı.

"Sasha ve ben buraya geçebildiğimiz için şanslıydık ama yolculuğun yarısında hastalandı ve tifüs olduğunu söylediler. Rusya'ya dönüp onu orada gömmek ya da yola devam edip burada gömmek arasında seçim zorunda kaldım."

"Nasıl devam ettiğini bilmiyorum."

"Kocamın bir daha dönmek üzere savaşa gitmesi adil mi? Oğlumun dehşet içinde ve bensiz ölmesi? Kızımın bir geminin karnında kollarında ölmesi? Onları her an özlemem? Hayır. Ama artık benim hayatım bu. Pansiyonda kalan her kadının benzer hikâyeleri var. Ben de onlar için mektupları tercüme ediyorum, elimden geldiğince başkalarına yardım ediyorum ve her şeyi olduğu gibi kabul etmeye çalışıyorum."

Uzun bir süre sessiz kaldık. Ne kadar . Ve haklıydı. Henry kendi yatağında, doğal bir şekilde, ben yanıdayken öldüğü için şanslıydım.

"Bugün nasılsın?" diye sordum.

Gülümsedi. "Bir zamanlar adımları hatırlayamıyordum. Ama bugün güzel, teşekkür . Biliyor musun, Rusya'da votka içerken edindiğin arkadaşlara bir isim veririz."

"Şu anda olduğum gibi 'çok sarhoş' mu?"

Nancy güldü, gözleri yaşlarla parlıyordu. "Hayır. '*Sobutyl'nik*' doğru kelime. Biliyor musun, sana bir şey vermek için cesaretimi toplamaya çalışıyordum."

"Oh, buna gerek yok-"

Kucağından mısır gevreği kutusu büyüklüğünde dikdörtgen bir tahta parçası çıkardı, üzerinde Meryem Ana ve çocuk resmedilmişti, gümüşle kaplıydı, metal yüzlerini gösterecek şekilde kesilmişti. "Bu annemin ikonası. Senin almanı istiyorum."

"Oh, hayır, yapamam, Nancy."

"Lütfen. Sen bizim şampiyonumuz ve kurtarıcımızsın ve benim başka hiçbir şeyim yok. Eğer annem hala hayatta olsaydı, bunu almanızdan mutluluk duyacağını biliyorum."

Simgeyi bana uzattı ve ben de iki elimle tuttum. Şaşırtıcı derecede hafifti ve bir parmağımı soğuk gümüşün üzerinde gezdirdim.

"Özel bir yere asın. En iyisi doğu duvarı olsun."

"En derin teşekkürlerimi sunarım, Nancy. Çok güzel ve tam ona göre bir yerim var."

-

Nancy ile birkaç bardak *samogon* içmeme rağmen ertesi sabah kafam rahat ve özgür bir şekilde uyandım. İlk başta çekingen adımlar attım. Belki de bu yeni derin minnettarlık hali geçiciydi ve havadaki duman halkaları gibi kaybolup gidecekti?

Yatak odamda durdum, siyah, bombeli elbiselerimin yedisini de katladım ve onları bir sandığa tıktım, siyah jet takılarımı da attım. Dolaptan daha önce hiç giymediğim beyaz ipek ve şifon bir elbise çıkardım ve başımın üzerinden geçirdim, ipek omuzlarımdan aşağı süzüldü, tenimde su gibi kaydı. Sağlam, modası geçmiş inci renkli çocuk ayakkabılarımı giydim, üç boy kristal boncuğu boynuma doladım ve askerleri çağırmak için aceleyle dışarı çıktım.

Rus misafirlerimiz çoktan evle meşgul olmaya başlamıştı ve Nancy'nin organize ettiği balalayka dörtlüsü oturma odasında enstrümanlarını akort ediyordu. Yardım etmek için gelen Prenses Cantacuzène, tam bir prenses kıyafeti giymiş, kadife şapkasına zevkli bir elmas saç tokası takmıştı. Petrograd'da bir tramvayda yaptığımız son görüşmemizi hızlıca gözden geçirdik ve o da benim

başparmağı ve onu oldukça iyileşmiş bularak *samogon*'un yanına gitti.

Masa.

Southamptonlılar gelir mi?

Caroline ve Betty, Prenses Yesipov'un yemek odasının karşısındaki bir sandalyeye yardım ettiler ve beni görünce hemen yanıma koştular.

Caroline elini kolumda gezdirdi. "Anne, siyahından vazgeçmişsin."

Elini sıktım. "Zamanı gelmişti, de öyle değil mi?" "Işıl ışııl görünüyorsunuz Bayan Ferriday," dedi Betty.

"İkiniz çekilişten sorumlu olmaya ne dersiniz? Bunun için bir İzci Kız rozeti kazanabilirsiniz."

"Ciddi misin anne? İzci olabilir miyim?"

"Eğer görevine sadık kalırsan."

Onu kendime çektim, sıkıca sarıldım ve uzun zamandır ilk kez o da bana karşılık verdi.

"Fikrimi değiştirmeden hemen git," dedim.

Kızlar koşarak uzaklaştı ve ben de oturma odasının penceresindeki perdeyi çekip pansiyondan on kadının daha gelmesini bekleyerek araba yolunu inceledim. Keşke tüm toplumu bu davanın etrafında toplanmaya ve ev sağlamaya teşvik edebilseydik. Irving Hotel, eğer onları yerleştirebilirsek herkese iş sözü vermişti.

Halıyı kaldırdığımız ve zemini parafınle cilaladığımız oturma odasına geçtim. Üzerine hafifçe mısır unu serptim ve biraz kaydım. Daha sonra yapılması planlanan dans için mükemmel bir zemin.

Annem bir gazete getirdi ve bize şehir tellalı tarzında manşetleri okudu. "Alman hava gemileri filosu İngiltere'ye saldırdı. Almanlar Baltık Adalarını ele geçirdi."

Almanya hiç yorulmaz mı? Merrill'in Almanya üzerinde uçtuğu düşüncesi midemi bulandırdı.

Caroline ve Betty Paris yapımı bebekleri satışa sundu ve ben de Prenses Cantacuzène'in şampanyayı görkemli bir şekilde açmamız için bize ödünç verdiği, bir zamanlar Rus kocasının büyükbabası tarafından savaşta kullanılmış olan mücevherlerle süslü zarif kılıcı sergiledim.

Evi hazırlarken düşüncelerim Sofya ve Afon'a kaydı. Onlar hâlâ hayatta mıydı? El işi satışlarımızdan elde ettiğimiz iki yüz dolardan fazla kârı, kendi paramızın bir kısmıyla birlikte, yerinden edilmiş Ruslara dağıtılmak üzere Paris'teki bağlantımıza çoktan göndermişim.

Caroline ön girişten bağırdı, "Bak anne. Bir grup kadın geldi."

Annem mutfaktan geldi. "Eliza?"

Annem arkamdayken aceleyle araba yoluna çıktım ve aralarında altı yaşında iki kız çocuğunun da bulunduğu kadınları küçük, beyaz bir otobüsten inerken buldum.

Şoför yanıma geldi. "On iki bavul var. Nereye koymamı istersin?"

"Hoş geldiniz," diye seslendim onlara. "İçeri gelin. Güvertedeki herkese ihtiyacımız var."

Annem yanıma geldi. "Bavul mu? O kadar *gün* içinde bugün, Eliza. Billy Maddox onları tutuklama konusunda

ciddi." "Her şey yoluna girecek, anne."

"Onların yanında kelepçeli olacağız, Eliza."

Kadınlara içeri girmeleri için el salladım. "Herkes içeri gelsin; eşyalarınızı çalışma odasına bırakın."

"Yemek odasında bize katılın," diye seslendi Caroline, iki genç kızın elinden tutarak yolu gösterirken.

Yakışıklı bir gruptu ve sahip oldukları en iyi kıyafetleri giymişlerdi; çoğu seyahat kıyafetleri giymiş, birçoğunun ayakkabıları topuklarından aşınmıştı. Daha iyi koşullarda ipekler ve danteller giyecekleri izlenimi ediniliyordu ama yine de bir partiyi dört gözle bekleyenlere özgü beklenti dolu bakışlar takınıyorlardı.

"Merak etme, İngilizcen yeterince iyi değil," dedim. "Southampton halkına aralarında ne kadar dürüst vatandaşların yaşadığını gösterelim."

"İmar sınırının en az on iki kişi üzerinde olmasına rağmen," dedi Anne nefesinin altından.

Annemin büyükbabasının saati öğleyi vurdu ve Southamptonlular içeri süzüldüler, Peg ellerinde Rus votkamızdan bir örnek olduğundan emin olana kadar belli belirsiz rahatsız bir şekilde eve baktılar.

Aristokrat Prenses Cantacuzène, kendi Beyaz Saray kraliyet ailemiz onları nasıl etkilemez? Windbreak'ten Josiah Copley Thaws. Over Dune'dan William Douglasses. Happy Go Lucky'den Sidney Harris'ler tanıtılmak için sıraya girdiler.

Julia Marlowe ve E.H. geldi, büyük bir kalabalık topladı ve Julia hızlı bir imza işine girişti. *New York American*'dan bir muhabir etrafta dolaşarak basının her olaya kattığı heyecan havasını kattı.

Musa'nın Kızıldeniz'i gibi mükemmel bir şekilde ikiye ayrılmış olan kalabalığın ortasında ön salona adım attım. Yemek odası tarafında Rus kadınlar, antreye en yakın tarafta ise içgüdüsel olarak kapıya yakın duran Southampton misafirleri duruyordu.

"Toplanın," diye seslendim, aceleyle merdivenleri yarılardım ve kalabalığa hitap ettim.

"Bugün buraya gelerek ülkelerinden kaçmak zorunda kalan Rus doğumlu bu güzel kadınları onurlandırdığınız için teşekkür ederim. Bolşevikler tarafından hedef alınan masum kadınlar, anneler ve çocuklar. Yerlerinden edilen göçmenler yararına el sanatları satın alma fırsatınız olacak-"

Ön kapı çarpıldı ve Electra Whitney ile Anna Gabler antreden içeri girdiler. Merdivenlerin dibine doğru ilerlediler.

Electra başını kaldırıp bana baktı. "Burada işler gerçekten çığırından çıktı, her türden serseri ortalıkta dolaşıyor. İmar kanunları daha açık olamazdı: Hizmetçiler dışında, birbiriyle ilgisi olmayan en fazla dört kişinin daimi ikametine izin veriliyor. Şu anda burada ondan fazla kişinin yaşadığını duydum ama görünüşe göre bu sayıyı yeniden gözden geçirmemiz gerekiyor. Sakın bana bunların hizmetçi olduğunu söylemeyin." Yanındaki Nancy'ye baktı ve yavaşça konuştu. "Anlıyor musunuz?"

Ellerimi sıktım. "Bunlar senden daha iyi İngilizce konuşan kaliteli insanlar Electra, o yüzden lütfen kendine dikkat et."

"Belediye başkanına bilgi verildi ve Memur Maddox tutuklama yapmak üzere hazır bekliyor. Ruslarınızdan birkaçı Taverna'da votka içiyor ve oldukça yüksek sesle Rusça konuşuyorlardı. Nasıl?

ne söylediklerini bilebilir miyiz? Amerika Birleşik Devletleri'nin yirmi altıncı Başkanı Theodore Roosevelt, yabancıların asimile olması gerektiğinde ısrar etmiştir. Alıntı yapıyorum: "Burada tek bir yerimiz var, o da *İngilizce*. Şimdi de evinizden yasadışı yabancı alkol mü satıyorsunuz? Southampton buna müsamaha göstermeyecektir."

Konuklar ayakkabılarının içinde yer değiştirdi.

Her şeyi aşağıdaki fuayeden izleyen annem kalabalığı yarararak merdivenleri tırmandı. Yanımdaki yerini alıp kalabalığı gözden geçirirken oda sessizleşti.

"Çoğunuz beni tanıyorsunuz ama tanımayanlar için söyleyeyim: Benim adım Caroline Woolsey Mitchell," dedi annem, Woolsey'e özgü soğuk sesi ve sıcak sözleriyle.

Electra bir elini kaldırdı. "Gerek yok-"

"Bir kez olsun çeneni kapalı tut ve dinle Electra."

Kalabalıktakiler mırıldandı ve sonra sakinleşti.

"Bunu söyleyeceğimi hiç düşünmezdim ama nasıl hissettiğini biliyorum Electra. Ben de ilk başta tüm bunları kabullenememiştim. Kızımın bana yol göstermesi gerekti - her şeyi bildiğini sanan yaşlı bir kadın için çok zordu. Ama sonra bu kadınları tanıdım." Annem aşağıdaki Nancy'ye doğru bir el salladı. "Nancy. Rusya'da büyümüş ama benden daha iyi Fransızca konuşuyor. Kocasını savaşta, kızını tifüsten kaybetmiş, oğlunun vahşice öldürülüşünü görmüş ve şimdi kulübün tuvaletlerini temizliyor. Prenses Yesipov, yemek artıklarımızı şehirdeki gecekondualarda yaşayanlara ."

Anna Gabler Electra'dan birkaç adım uzaklaştı.

"Sizi utandırmak için değil, anlamanıza yardımcı olmak için buradayım. Sabrınızı ve bir damla insanlık sütünüzü rica etmek için. Evet, değişim zordur. Tavernada Rusça konuşulduğunu duymak size yanlış gelebilir, ama Tanrı aşkına bunun üstesinden gelin sevgili dostlar. Diğerlerinin atalarınıza uzattığı eli siz de uzatın. Onlar ellerinden gelen her şekilde çalışmaya hevesliler.

"Başkan Roosevelt'in Hollanda'dan yeni gelmiş olan kendi büyükbabası genç bir çocukken, bir keresinde kiliseden sonra New York sokaklarında bir domuza binmiş ve bu domuz onu öfkeli cemaatin arasından son sürat geçirmişti. Amerikalı dostları onun asimile olduğunu nasıl hissetmişlerdi?"

Annesi Archie Somerdyke'a bir el salladı.

"Archie, büyükannen her Pazar kiliseye Hollanda şapkasıyla gittiğinde insanlar konuşurdu. Uyum sağlamak için yeterince çaba göstermediğini söylediler. Priscilla, baban ilk geldiğinde tek kelime İngilizce konuşmayı reddetti, sadece bastonunu Hildreth'te istediği şeye doğrulttu. Benim İngiliz büyük büyükbabam da ölene kadar Amerika'ya 'koloni' demişti. Electra, haklısın, bu Rus kadınlar bizim türümüz değil. Onlar bizim kurtuluşumuz. Çünkü sadece 'bizim türümüze' sadık kalırsak, bu dar, önemsiz dünyada var oluruz. Güvenli ve öngörülebilir bir dünya olabilir ama hayat çekilip alınmış. Gerekirse kinlerinizi tutun. Korkunuzu körükleyin. Yetkilileri . Ama ben ölene kadar bu iyi insanları destekleyeceğim ve eğer polis onları buradan çıkarırsa, Tanrı'ya yemin ederim ki beni de çıkarmak zorunda kalacaklar."

Anne konuşmasını bitirdiğinde kalabalık sessizliğe büründü, son sözleri havada asılı kaldı ve ardından kalabalık bir anda salonda yankılanan içten bir alkışla patladı.

Emma Baker kocasını elinden tutup Rus tarafına doğru yürüdü. "Bizi de tutuklamak zorunda kalacaksınız."

Dudley Olcott, "The Clovers'a dört göçmen alacağız," dedi. Annem ve ben gülümsedik ve seslenenlere el salladık.

Chester Griswold bir kolunu kaldırdı. "Crosswaves'e dört kişi sığdırabilirim."

Electra hışımla oradan ayrıldı ve Pembe ve Yeşiller büyük bölünmeyi geçerek votka masasına gitti.

Çok geçmeden tüm Rus ziyaretçilerimiz yeni konaklama yerlerine kavuştu ve Anne ile Prenses Cantacuzène üç puro kutulu yazar kasalarını faturalarla şişirdi. Buradaki ve Paris'teki kadınlara yardım etmek için ne kadar büyük bir meblağ göndermemiz gerekecekti. Şimdi tek yapmam gereken Sofya'yı bulmaktı.

BÖLÜM 34

Varinka

1917

Radimir otel odasının kapısında durmuş, elini uzatmış, dudaklarında tatlı ve hüzünlü bir gülümseme vardı. Böyle yakışıklı bir genç adam bu kadar nazik olduğu için ne kadar şanslıydım.

Elini daha uzağa uzattı. "Korkma."

Onunla gitmek harika olurdu. Karanlık sokaklarda koşmak ve kalabalığın içinde kaybolmak. Gözümün yanındaki yumuşak yanığı hissettim. Taras'ın bir sonraki cezası daha kötü olacaktı.

"Benimle gel. Arkadaşlarımla buluşacağım."

Şöminenin üzerindeki saate baktım. Akşam altı. Ya sadece kısa bir süreliğine gittiysem? Taras asla bilmeyecekti.

Başımı salladım. "Evet."

"Peki, giyecek başka bir şeyin var mı? Koyu renkli, vücudunuzu gizleyen herhangi bir şey."

Bunu söyledikten sonra biraz kızardı.

Gülümsedim. "Sanırım o sandıkta bazı şeyler var."

Çekmeceleri karıştırdım ve kalın, kahverengimsi yeşil kadın av kıyafetleri buldum. Radimir Taras'ın odasına girdi ve ben giyinirken arkasını döndü. Ne kadar nazik bir davranış, Taras'ın asla yapmayacağı bir şey.

Caddeye çıktık ve kalabalık etrafımızı sardı. Radimir ceketinin içinden bir silah çıkardı ve dirseğimi sıkıca tuttu. "Yakınımda kal, Varinka. Çok uzağa gitmiyoruz. Sadece Literaturnoe Kafe'ye. Yürümek zorundayız. Tramvaylar durdu."

Nevsky Prospekt boyunca, büyük insan denizi tarafından itilip kakılarak yolumuza devam ettik. İyi giyimli bir çift aceleyle yanımızdan geçti,

Ellerinde içki şişeleri olan bir grup adam gülerek arkalarından seslenirken endişeli görünüyorlardı. "Kaçın, eski insanlar!"

Kaldırımında yatan üniformalı bir askerin yanından geçtik, başının altında koyu bir kan gölü vardı. Adamın etrafındaki kalabalık havaya tüfeklerle ateş ederek kutlama yapıyordu. Durup bakmaya çalıştım ama Radimir beni karanlık kaldırım boyunca koşturdu.

Kısa süre sonra alçak tavanlı, kızarmış tavuk ve sigara dumanı kokan bir restorana girdik. İçerisi çok gürültülüydü, bara gitmek için itişen insanlarla doluydu. Radimir beni elimden tutup arka tarafa doğru çekti ve sımsıkı sarılmış öpüşen bir çiftin yanında durdu.

"Varinka, bunlar benim arkadaşlarım Dina ve Erik. Ve görünüşe göre birbirlerinden çok hoşlanıyorlar."

İkisi birbirini serbest bıraktı ve Dina elimi sıktı. "Tanıştığımıza memnun oldum, yoldaş." Dina bana bir aslanı anımsattı, saçları gevşek ve yüzünü çevreliyordu. Radimir'inki gibi bir pantolon ve ceket giymişti ama benimkinin tam tersi bir vücuda sahipti. Dergi buna ne demişti? Kıvrımlı.

"Öpüşmedikleri zamanlarda ikisi de gazete için çalışıyorlar *İnsanlar*."

Dina, "Eğer ilgilenirseniz gazetede çalışacak personel arıyoruz," dedi.

"Oh, ben mi? Sadece ziyarete geldim. Malinov'dan. Geri dönmem gerek-"

Erik bir bardak votka doldurdu. "Bizim Radimir'le tanışmak gibi kötü bir nasıl sahip oldun?"

Saçlarımı yüzümdeki yanığın üzerinden aşağı doğru çektim. "Bana yardım etti. Otelde."

Radimir kolunu omuzlarıma doladı. "Bir grup sürünge. Silah arıyor, onu kaçırmak üzere."

"Bazıları işleri çok ileri götürüyor," dedi Dina. Elime dokundu. "Güvende olduğun için . Sadece sokakta göz teması kurma." "Neden endişeleniyorsun?" Erik sordu. Radimir'e doğru başını salladı. "Bir şey yok.

Komiser burada mermi dağıtıyor."

"Komiser?" Ben sordum.

"Bolşevikler iktidara geldiğinden beri yüzlerce yeni komite kuruldu," dedi Dina. "Benim zevkime göre çok fazla. Ama bir

Komiser, bir komiserin başında bulunan kişidir."

Erik beni kendine çekti. "Radi'nin durumunda müzedeki en zeki kişiydi, bu yüzden onu Halkın Sanat ve Tarihi Nesneleri Komiseri yaptılar. Ve henüz yirmi yaşında olmasına rağmen daha kıdemli adamların seçildi. Saygı duruşunda bulunmaktan çekinme."

Radimir gülümsedi. "Bu büyük bir onur değil. Sadece tüm eski rejimi kovuyorlar ve hizmet etmeye istekli herhangi bir yoldaşı işe alıyorlar. Troçki biraz Fransızca bildiği için restorandaki bir garsonu bir departmanın başına getirmişti."

"Yürümeye başladığından beri sadece sanat eğitimi aldın," dedi Dina.

Radimir bana döndü. "Ailem ben bebekken ölmüş ve bir müze küratörü ile karısı beni evlat edinmiş. Şanslı on üç numaralı çocuk. Yani, müzeler büyürken bana çok bakıcılık yaptı."

"Müzelerde çıplak insanlara bakmanın size rahat bir iş sağlayacağını kim bilebilirdi?" Dina söyledi.

"Çok fazla seyahat gerektiriyor."

Erik, "Paris ve Venedik'e gitmek zorunda kalmak ne kadar korkunç," dedi.

"Ayaktakımının tabloları tahrip etmesini engellemek de kolay değil. *David ve Jonathan'ı* neredeyse yakıyorlardı." Bana döndü. "Prens Yonatan ve Kral Davut'un ayrılışını gösteriyor."

"Kral David mi?" Ben sordum.

"Kral David'i tanımıyor musun?" Dina sordu. "O Yahudilerin kralıydı."

"Bu simgeyi görmedim."

Dina başını geriye attı ve güldü. "Bizim ikonlarımız yok, Varinka. Daha önce hiç Yahudilerle tanışmadın mı? Üçümüzün de Yahudi olduğunun farkında mısın?"

Yere baktım, yüzüm kızarmıştı. "Onu rahat bırak, Dina," dedi Radimir.

"Utanmana gerek yok," dedi Dina. "Küçük bir köyden geldiğin için bu anlaşılabilir bir durum."

Radimir kolunu benimkiyle birleştirdi. "Sadece Rus Ortodoks Kilisesi'ndekiler azizlerine ikonalar aracılığıyla taparlar. Çar'ın koleksiyonundaki eski ikonaları görmelisin."

"Aslında dindar değilim," dedim. "Ama Mamka'mın bir ikonasında Çar var."

Erik votkasını bir yudumda bitirdi. "Eh, o bir aziz değil ve nihayet o total herifle işimiz bitti, ne mutlu bize. Çariçe'yle de, Rasputin'le de, tüm bu karmaşayla da işimiz bitti. Artık bizi sokaklarda öldürmek ve *samogon* yok. Gerçek votkamızı geri alacağız."

"Ya Almanlar savaşı kazanırsa ve hepimiz Alman olursak?" Ben sordum.

Erik güldü. "Tercih edilebilir. Tereyağının kilosu on rubleye kadar çıktı. Ama umarım artık kendi ücretlerimizi kendimiz belirleriz."

"Bolşevikler kazanırsa hepimizin emekli maaşı olacağını duydum?" "Lenin bize Ay'ı vaat ediyor tabii ki," dedi Radimir.

"En azından zenginler aç olmanın nasıl bir şey olduğunu hissediyor," dedi Dina. "Yemek yemeyi hak etmiyor muyuz?"

Aklıma akşam yemeği servisi, Streshnayvas'ın tüm köye yetecek kadar yemekle dolu çay masası geldi. "Bu doğru. Ama kafa karıştırıcı."

Bana hiçbir şey söylemeyen Taras yerine dürüst biriyle durum hakkında konuşmak ne kadar güzeldi.

Dina bana bir broşür uzattı. "Bizimle gelmelisin Varinka, Peter ve Paul Kalesi'nin karşısındaki balkonundan Lenin'in konuşmasını dinlemelisin. O zaman anlayacaksın. Bu gece konuşacak-"

"Hayır, geri dönmeliyim." Barın arkasındaki saat 6:45'i gösteriyordu.

Radimir beni daha yakına çekti. "Saat sekize kadar. Bu dünya kadar zaman demek. Gel, benimle otur."

Dina bana bir broşür uzattı. "Sadece yazdığım küçük bir şey."
Kızıl Rusya: Bolşeviklerin Zaferi.

Radimir ve ben bir kabine doğru yürüdük ve yan yana oturduk, kalçalarımız birbirine değecek kadar yakındı.

"Çok önemli bir işin var."

"Çar döneminde asla böyle bir şey olmazdı. Zengin arkadaşlarını işe aldı. Ve tabii ki Yahudilerden nefret ederdi."

"Rusya'nın tüm parasını aldıkları için mi?"

"Bu onun hastalıklı propagandası, görmüyor musunuz? Yıllardır hakkımızda yalanlar yaydı. İnsanların gözüne girmek için güzel ailesini kullanan o büyük 'küçük baba' gibi davranmıyor. Onları her kartpostalın ve resimli kitabın üzerine koyarak dikkatleri şeytani yöntemlerinden uzaklaştırmaya çalışıyor."

"Ama kızları iyi insanlardı."

"Belki öyle, ama ebeveynleri onları doğru olmayan bir iyilik ve dindarlık imajını desteklemek için kullandı. Pek çok masum Yahudi onun yüzünden öldü." Radimir omuz silkti. "Sanırım başarısızlıkları için suçlayacak birini bulması gerekiyordu. Ama ben sadece Rusya'nın büyük sanatını koruduğumuz için mutluyum. Şiir ve sanat böyle zamanlarda ilk yok olan şeylerdir."

Ne kadar . Eminim beni sıkıcı bulurdu.

Bir garson mumlarımızı yaktı ve Radimir bize haşlanmış yumurta, siyah ekmek ve iki votka söyledi.

"Bundan hiç içmedim," dedim. "Başlama zamanı."

"Uzun süre kalamam."

"Merak etme. Seni yakında geri getireceğim."

Radimir bardağıyla oynadı. "İtiraf etmem gereken bir şey var. Seni otelin lobisine girerken gördüm."

Gülümsememi saklamaya çalıştım.

"Seni aramak için her katı dolaştım. İyi ki " Bana yaklaştı ve yanağımdaki bir tutam saçı geriye taradı. "Yüzüne ne oldu böyle?"

"Bir kaza geçirdim. Ütü yaparken."

Parmaklarının ucunu öptü ve tıpkı Max'in yaptığı gibi büyük bir özenle yanıklarına dokundu.

"Tehlikeli bir uğraş, ütü."

Kibarlığı karşısında gözlerim yaşardı.

Garson elinde votka şişesi ve iki bardakla geldi ve masaya koydu.

Radimir daha yakına eğildi. "Güzel bir gülümseme var, biliyorsun.

Seni öpmek istiyorum." "Ben

hiç bir erkeği öpmedim."

"Gerçekten mi? Buna inanmıyorum. Ama bu benim için iyi. Beni kıyaslayacak bir şey yok."

Radimir iki bardağa da votka doldurdu. "Çok az kız onları öpmeme izin verdi elbette, ama bu sanatı kitaplardan ve sinemadan öğrendim."

Gülümsedim. Ona inanmama sırası bendeydi.

"Hatırlanması gereken üç şey var gibi görünüyor." Votkasını geri attı.

Bardağımdaki berrak sıvıya baktım, bir nefes aldım ve hepsini yuttum.

"Çok iyi, Varinka. Umut vaat ediyorsun."

Boş bardağımı masanın üzerine koydum. "Bana üç şeyi söyle."

Gülümsedi ve bir an için gözlerini kaçırdı. "Birincisi, asla soğuk girme. Isınmalısın." Parmaklarıyla boynumun yan tarafına dokundu. "Büyük olanlar biraz alay eder. Belki dudaklarını tam şurada gezdirirsin." Parmaklarını çenemin kıvrımında gezdirdi. "Ya da buraya."

Her karıncalandı. Votka yüzünden miydi? "Ya sonra?"

Yaklaştı ve çenemi avucunun içine alarak bakışlarımı onunkine yaklaştırdı. "İkinci bölüm iyi bir bölüm. Karşındaki kişinin gözlerinin içine bakmalısın. Belki kırılganlık görürsün. Ya da korkuyu. Eğer şanslıysan aşkı."

Gözleri mum ışığında parlıyordu. Ne güzel renklerde, ceketi gibi yeşil.

Bakışlarını benimkilere kilitledi. "Burada acele etme çünkü bu üçüncü bölümü daha da güzelleştirir."

Sertçe yutkundum.

Bir parmağını bardağına daldırdı ve ıslak dudaklarımda gezdirdi. "Son aşama. Dudakları dudaklara bastırmanın gerçek anı. Doğru yaparsan yumuşak ve tatlı. Buradaki anahtar, bunun size gelmesine izin vermektir."

Deri kitapların, saç toniğinin ve dumanın kokusunu içime çekerken zaman durdu.

Garson bir anda masaya bir tabak koydu, üzerinde beyaz ve pürüzsüz haşlanmış yumurtalar yuvarlanıyordu. Uzun bir iç geçirdim. Öpücüğümü alamayacaktım. Bunca zamandır nefesimi mi tutuyordum?

Duvardaki saate bakana kadar Kızıl Ordu'nun kazanmasının ne kadar güzel olacağından bahsettik. 7:45. İçimden bir spazm geçti ve Radimir'in elini tuttum. Koca bir saat nasıl geçmiş olabilirdi?

"Gitmeliyim."

Ayağa kalktı, masaya para attı ve yumurta ile ekmeği cebine attı. Kaygan yumurtalarımızı yemeye çalışarak arka sokaklardan otele doğru koşarken gülüştük.

Sekizden hemen önce lobi kapısının dışında, gölgelerin içinde durduk. Lobide Taras'ı aradım.

"Ağzını aç," dedi Radimir. Ağzımı sonuna kadar açtım.

Karanlıkta gülümsediğini hissedebiliyordum. "Sen güvenen birisin." Parmakları yüzümde gezinerek açık ağzımı yokladı ve kalın bir parça siyah ekmek dudaklarımdan nazıkçe içeri itildi.

Ekmeğin tadı hiç bu kadar güzel olmuş muydu?

"Sizi tekrar görmek isterim," dedi.

"Yakında Malinov'dan ayrılıyorum."

"Ben de. Paris'e gidiyorum."

Küçük bir nefes aldım. "Yakında hepimiz de gidebiliriz. Taras'ın orada bir görevi var."

Radimir'in yüzünde tuhaf bir ifade belirdi. "O zaman Paris'te görüşürüz."

Beni kendine çekti.

Bir elimi göğsüne bastırdım. "Tüm adımları hatırlayamıyorum."

Onu reddettiğim için benden nefret eder mi? Taras daha azı için bileğini kırabilir.

Radimir güldü ve saçlarımı alnımdan geriye doğru taradı. "Haklısın, Varinka. Öpüşme dersimi çok karmaşık hale getirdim. Ayrıca beni çok az tanıyorsun."

"Yemek için teşekkürler."

"Şimdi git. Sen içeri girene kadar bekleyeceğim."

Asansörün çok yavaş olduğunu düşünerek merdivenleri koşarak çıktım, süite geri döndüm ve kalbim küt küt atarak açık kapıda durdum. Taras yatak odasında toparlanıyor, giysilerini yatağın üzerindeki valize atıyordu.

Radimir'in kokusundan arınmak için zaman olmayacaktı.

Dev halıyı üç adımda geçen Taras yanımdaydı. "Neredeydin?"

Radimir'den sonra Taras'la ilgili her şey korkunç derecede büyük ve yanlış görünüyordu.

Süite adımımı attım. "Lobideydim. Yiyecek bir şeyler ."

"Sana güvenemeyeceğimi

biliyordum." "Açlıktan

ölüyorum, Taras."

"Toparlan. Gidiyoruz." "Bu

kadar geç mi?"

"Bir görevim var ve gitmeliyim. Seni Malinov'a giden bir arabaya bindiriyorum."

Gülümsememi gizlemek için arkamı döndüm. O geceyi Taras'la geçirmek zorunda kalmayacaktım. Geceyi bir otomobilin arka süzülerek geçirecek, üzerimdeki o misk kokusunun tadını çıkaracak ve hayaller kuracaktım.

Paris'te göreceğim çocuktan.

BÖLÜM 35

Sofya

1917

Bu KOMİSER durdu at onun Masa, Orada
içinde Max'in eski kreş. "Ne var Allah aşkına?
Çıkarın şunu."

Orada dururken dizlerim jöleye döndü. Ya düşersem?

Raisa onun masasına doğru bir adım attı. "Sadece evraklarının nakliye ofisi tarafından damgalanmasını hatırlatmak istedim, yoldaş."

Sessiz bir iç çektim. Teşekkür , sevgili Raisa.

Komiser ayağa kalktı. "Elbette, hatırladım. Burada kalın. Geri geleceğim." Odadan çıktı ve kapıyı çarparak kapattı.

Raisa bana doğru koştu ve iki elimi de ellerinin arasına aldı. "Sofya. Acele etmeliyiz."

Ellerini daha sıkı tuttum. "Ailem. Onlar nasıl?"

"Varinka'nın annesi, iyi bir kadın, küçük Max'in bakımında Varinka'ya yardım ediyor. Ailenin sütünü ele geçirmişler. Varinka uzakta-"

"Ona gitmeliyim."

Raisa ellerimi sıkıca tuttu. "Bekle. Mülk kamulaştırıldı. Artık burada her odada köylüler yaşıyor. Tanınırsanız biter."

"Afon döndü mü?"

"Hayır, ama bir mektup geldi." Yüzünde bir gülümseme belirdi ve onu oracıkta öpebilirdim. Masaya doğru koştu, onu kenara itti ve döşeme tahtalarını kaldırdı.

Demek ki Luba'nın gizli yerini bulmak o da imkânsız değilmiş.

"Buraya, senin eşyalarının yanına koydum." Luba'nın sırt çantasını çıkardı. "Al bunu. Ve komiser döndüğünde buradan ayrıl. Max'e gitme."

"Oğlumu öylece bırakamam, Raisa."

Raisa daha yakına eğildi. "Konuştuklarını duydum. Varinka, annesi ve Taras yakında Paris'e taşıyorlar, küçük Max da. Onu oraya götürebilirsin. Burada yakalanacağın kesin." Sırt çantasını bana uzattı ve Luba'nın sekstantı yan tarafımı dürttü.

"Luba. O nasıl? Ailem?"

Raisa'nın yüzünde karanlık bir ifade belirdi. "Çamaşır arabası yakınlardaki ahırda bekliyor. Şu kapılardan geç ve ulaşana kadar arkana bakma-"

Kapı açıldı ve komiser bana doğru yürüdü. "İşte," dedi ve bana üç katlı bir kâğıt uzattı. "Gidin ve elinizi çabuk tutun yoksa çok fena öderim."

Raisa'ya hızlıca bir bakış attıktan sonra sırt çantam omzumda, kapıya doğru adım attım.

"Bekleyin," diye seslendi komiser.

Durdum, tüm vücudum buz kesmişti.

"Şu ikinci çuval."

Döndüm. "Evet, Komiser?"

"Onunla gelmediniz."

Titremeyi durdurmak için ellerimi birbirine kenetledim. İçindekileri incelemeyi talep edecek miydi? Şifrelerin olduğu bileziği mi bulacaktı?

"Hatırlamıyor musunuz, Komiser?" Raisa sordu. "Artık şoförlere öğle yemeği veriyoruz."

"Dışarı çıkan o metal de ne?"

"Sekstantım," dedim. "Onu rotamı belirlemek için kullanıyorum."

"Acele iyi olur yoksa bir rota kalmayacak." Kapıdan dışarı adımımı attım.

"Ve o öğle yemeğini yemek için durma-" diye seslendi.

-

Arka merdivenlerden aceleyle indim, botlarım halı kaplı basamaklarda ağırlaştı ve arka girişe ulaştım. Max olmadan nasıl gidebilirdim? Onu bulduğumda ailemi serbest bırakacak ve hepsini çamaşır arabasına alacaktım.

Orada öylece durdum, kararsızlıktan uyuşmuştum. Ama ya bir köylü beni tanırsa? Vladi'nin benim için yeni planları olduğu kesin.

Bir yıl önce haydutların bizi ele geçirdiği, şimdi bir grup köylünün loş kristal avizenin altındaki yemek masasında battaniyelerin üzerinde horlayarak yattığı yemek odasının önünden sürünerek geçtim. Çürümüş et ve pislik kokuyordu.

Bir grup erkeğin oturup kâğıt oynadığı ve votka içtiği *zala*'nın önünden geçerken, içlerinden birinin babamın üniversite diplomasını taktığını ve bir türkü söylerken püskülünün sallandığını görünce sırtım gerildi. Biri eğilip Agnessa'nın ipek halısına tükürdüğünde bir mide bulantısı dalgasını engelledim. Onlarla yüzleşmek çok tehlikeliydi. Max'i bulmalıyım.

En kötüsüne hazırlıklı olarak gizlice babamın ofisine girdim ve ofisi yağmalanmış, silah dolabını ve masanın çekmecelerini açık ve boş buldum. Kitap rafları bomboştu ve kitaplar yerde büyük bir yığın halinde duruyordu. Benjamin Franklin büstü yerde paramparça yatıyordu.

Duvarları kurşun delikleriyle dolu ön merdivenlerden yukarı çıkarken, babamın portresinin önünde durdum, gözleri bıçak delikleriyle oyulmuştu. İnsanlar ondan nasıl bu kadar nefret edebilirdi, korolarını eğiten bir adamdan? Onları keten fabrikasında çalıştıran bir adamdan?

Agnessa'nın yatak odasının kapısına geldim, kapalıydı. Bir elimi koridorun duvarına koyarak kendimi sabitledim, başım dönüyordu, kalbim küt küt atıyordu.

İçeri girdikten sonra geri dönüş olmayacaktı.

Düğmeyi çevirdim, karanlık odaya girdim ve kapıyı kapattım. Yakın karanlıkta Agnessa'nın yatağı aynı görünüyordu, mükemmel bir şekilde yapılmış, yatak odası yastıkları tam olarak düzenlenmişti.

Halı kaplı zemin boyunca dikkatlice yürüdüm ve neredeyse küçük Max'in üzerine çıkmıştım ki onu gördüm, bir örtü bulutunun üzerine sırt üstü uzanmış, pijamalarının içinde uyuyordu. Hıçkırıklarımı bastırdım. Nasıl da büyümüştü. Sırt çantamı yere bıraktım, yanına çömelip iki parmağımı buklelerinin üzerinde gezdirdim. Biraz daha uzun bacaklı olmuştu, evet, ama üç yaşında olmasına rağmen hâlâ bebek yağlarıyla doluydu.

"içinde uyuyor."

Ayağa kalktım ve kalbim hızla çarparak döndüğümde, gölgelerin arasında duran Meryem Ana yüzlü bir kadınla karşılaştım. Varinka'nın annesi mi? Bir eliyle ev dokuması sabahlığının boynunu sıkıca tutuyordu.

Agnessa'nın gardırobuna doğru adım attı ve bir çift küçük keçe çizme çıkardı.

"Yatakta uyumak istemiyor," dedi bana botları uzatırken. "Sen geri dönesin diye kamp yapmak istediğini söylüyor."

Gözlerimden yaşlar geldi.

"Onu al ve şimdi git," dedi.

"Teşekkür ederim-"

"Acele edin. Arka girişten. Kızım geri dönecek-"

Koluna dokundum. "Ona bu kadar iyi baktığınızı için size ne kadar teşekkür etsem azdır."

Arkamda koridorun kapısı açıldı.

Döndüğümde Varinka'nın orada durduğunu gördüm. Seyahat kıyafetlerimden birini giymiş olan Varinka'yı ilk başta güçlükle tanıyabildim.

"Varinka. Teşekkür ederim-"

"Ondan uzaklaş," dedi Varinka. "Ne yapıyorsun sen?" Ona doğru yürüdüm.

"Gitmen gerekiyor. *Şimdi*."

"Nasıl bu kadar soğuk oldun? O benim çocuğum. Onun için yaptıklarımızı düşün-"

"Sana hiçbir şey borçlu değilim."

Varinka'nın mamka'sı yanıma geldi. "Inka, bu çocuğun *Anne*."

Mamka'ya nefret dolu bir bakış gönderdi. "Ve sen, sevgili Mamka, bu ikisini bir yemek kovaıyla gönderirdin."

Yerde uyuyan Max'e baktım.

Varinka gözlerini kıstı. "Üç kadar sayacağım ve gitmiş olsanız iyi olur yoksa komiseri çağıracağım."

"Varinka, nasıl hissedeceğini bir düşün-"

"Artık her şey farklı. Kuralları insanlar koyuyor."

"Kendi çocuğun olsun, Varinka. Ona bu kadar iyi baktığın için teşekkür ederim ama Max hep merak edecek-"

"*Bir*."

Orada uyuyan Max'e baktım ve gözlerim yaşardı. Nasıl olabilir I ayrılmak O mu? "Varinka, Lütfen, I beg Sen. O

benim için her şeydir."

Varinka kollarını göğsünün üzerinde kavuşturdu. "*İki*."

Ya onunla birlikte koşarsam? Arabaya ulaşabilir miydim? Onu kollarıma almak için eğildim.

"Komiser!" Varinka tiz ve uzun bir çığlık attı.

Evin başka bir bölümünden adım sesleri geliyordu. "Yoldalar," dedi Varinka.

Max ve hâlâ yarı uykulu bir halde oturmaya çalıştı.

Varinka'nın mamka'sı bana geldi. "Şimdilik bizimle daha güvende olacak..." Sırt çantamı omzuma attım ve oğluma bir bakış atarak kاپıya doğru ilerledim. "Tanrı seni cezalandırsın, Varinka. Ben de onu geri getir."

Yatak odasının kapısından çıktım ve ön salonda kahvaltı eden ailenin yanından geçerek ön merdivenden aşağı indim, baba uzun iç çamaşırının üzerinden karnını kaşıyordu.

Komiser tam arkamda ?

Öfkeyle titreyerek arka avluya koştum, şafağın ilk ışıkları henüz belirmişti, ailemi bulmak için çamaşırhanenin üstündeki daireye gittim. Hava ıslak yüzümle buluştuğunda ağladığımı fark ettim ve iki elimle gözyaşlarımı sildim. O zafer kazanamayacaktı. Oğlumu Paris'te kurtaracaktım.

Bogdan'ın dairesine daireyi boş buldum, ailem gitmişti, kapı açıktı ve yerler süpürülmüştü.

Uzakta, ahırın avlusunda çamaşır arabası bekliyordu. Uzaktan bile Jarushka'nın orada koşumlandığını biliyordum. Tüylü ayakları. Kesik kulakları. Ben yaklaştıkça başını dizginlere doğru savurdu. Kaldırım taşlarının üzerinden koşup kollarımı boynuna doladım ve hafif bir kişnemeyle döndü.

Ahıra koştum ve at battaniyelerinin altından Jarushka'nın yüklüğüne girdim ve Luba'nın oraya sakladığı giysi paketini çıkardım, sırt çantam yanımda, aceleyle arabanın koltuğuna oturdum. Döndüğümde, üzerinde *Çarşaf* ve *Yastık Örtüsü* yazan kahverengi kâğıt paketlerde özenle paketlenmiş bir araba dolusu nevresim gördüm.

Omzumun üzerinden arkamı kontrol ettim. Kaçmak ve daha sonra geri dönmek yakalanmaktan daha iyiydi.

Jarushka dizginlere hafifçe dokunarak yola koyuldu ve ben de dönüp kapıya doğru ilerlerken arazinin küçülmesini izledim. Varinka'nın yoldaşları beni takip ediyor muydu? Eminim şimdiye kadar onlara söylemiştir.

Belki de ailem çoktan Luba'yı alıp Fransa'ya kaçmıştır? Petrograd'daki eski konağımıza mı? En azından ben özgürdüm. Paris'te Max'la yeniden bir araya gelebilirdim. Sıkı çalışma ve zekâyla her şeyi yapabilirdim.

Jarushka, yol boyunca uzanan ağaç tünelinden geçerek nizamiyeye doğru ilerlemeye başladı. Şafağın erken karanlığında ilerideki kapıyı zar zor seçebiliyordum. Jarushka aniden durdu. Ona ilerlemesini söyledim ama o reddetti.

Onun için çok garipti. Sorun neydi?

Tekrar hareket etmesini istedim ve o da yavaşça yürümeye devam etti.

Yaklaştıkça onu endişelendiren şeyin ne olabileceğini gördüm. "Devam et, kızım." Çitin tepesinde ne vardı?

Nöbetçi kulübesine yaklaştığımızda ve ağaçlar yol verdiğinde, karanlık yavaşça kalktı ve çitin üstündeki formları gördüm. Kafam karışmış bir halde durdum, olan bitenin dehşetini kavrayamıyordum.

Önce Agnessayı gördüm, kömürleşmiş bedeni yukarıdaki iki çit çivisine saplanmıştı, üzerinde hâlâ onu son gördüğüm dantel elbise vardı, derisi dağlanmıştı, dantel kollu bir kolu sanki bana uzanıyormuş gibi sallanıyordu. Boynunda Rusça yazılmış ve sicimle bağlanmış kaba bir işaret vardı. *Parazit*.

Vagondan indiğimde zaman yavaşladı ve orada asılı duran, gözlükleri gitmiş, gözleri bomboş babamın yanına geldiğimde tüm vücudum sarsıldı. Çıplak vücudu yer yer siyaha boyanmıştı, şurasında burasında küçük ten rengi lekeler vardı, sırtı kavisli, başı geriye atılmış ve ağzı sessiz bir çığlıkla açılmıştı.

Bakışlarım çizgide devam etti ve sevgili Luba'ya zar zor bakabildim, kemiğine kadar yanmıştı, başı kömürleşmiş bir ayçiçeği gibi sarkıyordu. Benim değerli kız kardeşim, çok gençti, çok umut vaat ediyordu, orada kazığa oturtulmuştu.

Yolda dizlerimin üzerine çöktüm ve içimde kalan azıcık yiyeceği kustum ve sonra kendimi ayakta durmaya zorladım. Uzaktan bakınca

bir atlı geldi. Ya kaçacaktım ya da o çitin üzerinde aileme katılacaktım. Ama hepsi nasıl düzgün bir şekilde gömülecekti?

Yaklaşan baktım. Zaman yoktu.

Yaşadıklarımın dehşetinden uyuşmuş bir halde tekrar arabaya bindim ve Jarushka'yı ilerlemesi için teşvik ettim, hızlandıkça yüzümdeki yaşlar havada kuruyordu. Arkama baktım. Sevgili aileme. Onlar için daha sonra yas tutmam gerekecekti. Şimdi kaçmak ve her şeyi anlatacak kadar yaşamak daha önemliydi. Max ve Afon'u bulmak.

Ve intikamımı Paris'te alacağım.

Part Four

BÖLÜM 36

Sofya

1918

Afon'u bulma umuduyla Malinov'dan güneye, Ukrayna'ya doğru ilerlemem bir yıldan fazla sürdü. Aralık ayında Jarushka ve ben neredeyse Krasnodar'a varmıştık, Afon ve Evliliğimizin ilk yılını geirmıştim. Mektubuna göre o ve alayının son  yeleri bölgedeydi. Cebimden Afon'un mektubunu çıkardım, nasıl olduysa sansürden geçmemişti.

Sevgilim,

Pyotr Wrangel'in her zamankinden daha kararlı bir şekilde bize liderlik ettiğini söylemekten mutluluk duyuyorum. İlk evimizin olduğu yere doğru yolumuza devam ediyoruz. Orada bir süre dinlenmeyi ve yeniden toparlanmayı umuyoruz. Orayla ilgili pek çok güzel anım var.

İlk evimizin olduğu yer. Elbette Krasnodar'ı kastediyordu, Afon ordu için eğitim alırken yeni evli bir çift olarak yaşadığımız yer.

Yeniden bir araya gelişimizi, her zaman yaptığı gibi beni kuşağına alışını, nefes alamayacak kadar sıktığını hayal ettim. Geçici bir izin isteyecek ve Max'i bulmak için Paris'e doğru yola ıkacaktık. Ordunun yiyecek ve koruma için ekstra muhafız bile sağlayabileceğini umuyordum.

Hiçbir şey ikimizi birlikte durduramazdı.

Tüm yolculuk boyunca Jarushka görevimizi anlamış görünüyordu, çünkü komiser çamaşır arabasının kaybolduğunu fark etmeden önce güneye doğru acele etmiştik. Kendimi vazelinle kaplamıştım, gönderdiği takdirde kokumun takip edilemeyeceğini umuyordum.

Köpekleri peşimizdeydi, bu da bana kirli, yağlanmış bir domuz görüntüsü vermiş olmalı. Yakalanmaktan kurtulmuştuk ama Bolşeviklerle karşılaşma korkusuyla ana yollardan kaçındığımız için yavaş ilerliyorduk. Yarı aç ve kötü bir fırtınaya yakalanmış bir halde Moskova'nın güneyinde bir köyde iş bulmuştuk, ta ki Kızıl Ordu çok yaklaşıp ve Jarushka ile ben kaçana kadar.

Yola çıktığımızda açlık sürekli bir tehditti. Olga'nın bana verdiği erzaklarla birlikte Luba'nın çok akıllıca temin ettiği bebek bisküvileri, kuru et ve süt tozu da tükenmişti.

Sık ve bakir bir ormanda ilerliyorduk, çam ağaçlarının dalları yeşil kollu kollar gibiydi ve üzerleri elmas kabuklu karla tozlanmıştı. Babamın eski Nagant'ı av için sadık bir dost olduğunu kanıtladı ve o sabah bir yaban domuzuna ateş edip ıskaladığım için iki mermim kalmıştı. İkimiz için de yiyecek toplamıştım: dondan kabuk bağlamış bulduğum kırmızı yonca, beklenmedik bir hediye, protein ve vitamin doluydu. Ve lezzetli ısırgan otları.

Burnumun donmak üzere olduğunu hissettim ve hemşiremizin çocukken donmaya karşı hep yapmamızı istediği gibi başparmağım ve işaret parmağımla burnuma masaj yaptım.

Moskova'dan ayrıldıktan sonra yol boyunca bir ahır ağında uyuduk ve burada takas yapmaya istekli yol arkadaşlarımızla tanıştık. Olga'nın incileri mükemmel bir para birimi olduğunu kanıtladı ve arabadaki çarşaf ve battaniyeler ikimiz için de sıcaklık ve pazarlık için ek mallar sağladı. Hatta güzel ama kullanışsız siyah hizmetçi paltomu, geceleri yatak olarak ikiye katlanan çirkin ama sıcak tutan beyaz köpek kürkü bir şapka ve paltoyla takas ettim.

Cebimden Luba'nın seyahat kıyafetlerimizle birlikte ahırda bıraktığı Max'in kaşmir bebek kazağını çıkardım ve yüzüme tuttum. Hala oğlumun bebeklikten kalma talk pudrası ve küçük çocuk kokusunu taşıyordu ve ben de onu içime çektim. İlk isim gününde, Afon ona kendi paketlediği küçük hediye verdiğinde bunu giymişti.

Afon kendi çocukluğunda çok sevdiği bir kitabı paylaşmak için ne kadar da hevesliydi. *Her Çocuğun Bilmesi Gereken Ağaçlar*. İngilizce yazılmış, yeşil kapağı kullanılmaktan yıpranmış büyüleyici bir kitap.

"Baban bunu çocukken okumuştun," dedi Afon, Max'e sayfaları göstererek. "Karaçam ve huş ağacı benim favorilerim."

Ne kadar iyi bir baba. Max onu tekrar görmekten ne kadar mutlu olurdu. Ceketimin altındaki gül bitkisini kaldırdım. Ama artık çiçek açmıyor, ve yapraklar vardı yeşil ve üreten yeterli

Yaşamak ve hatta gelişmek için iki tomurcuk taşıyan klorofil. Sırasında

Bulutlu günlerde, sapı tenime değecek şekilde at sürdüm, dikenler vagonun her sarsıntısında bana batıyor, beni uyanık ve farkında olmaya zorluyordu. Parlak güneşte, bitkiye enerji sağlayacak kadar uzun süre ceketimi açtım. Geceleri, yanımda sıcak yatıyordu, küçük çuval bezi torbası karnımdaki köklerinin etrafına bağlıydı.

Yastık kılıfından yaptığım keseleri açtım ve akşam yemeğini kucağıma yaydım: Mantarlar. Isırgan otu yaprakları. Dondurulmuş yabani erikler.

Cook'un yemeklerini hafife almıştım. Paris'ten gönderilen güvercin ve patlıcan yavrularının çoğu yenmemiş, domuzlara gönderilmişti. Bebek havuçlar ve tıpkı evli bir çift olarak ilk evimizin bahçesinde yetiştirdiklerime benzeyen yumuşak kuru fasulye. Afon ve ben Krasnodar'da yeni evlenmiş, büyüleyici bir malikanenin misafir evinde yaşıyoruz.

Ormanda karanlık erken gelir, bu yüzden hafif karda izleri takip edip bir ev ve ahırda durduğumuzda hala öğleden sonraydı. Ev karanlıktı ve ahırda hiçbir hayvan izi yoktu. Eğer izler bir gösterge ise, bu yere çok sayıda ziyaretçi gelmiş olmalıydı. Yeni hükümetten kaçarak güneye gitmek zorunda kalan tek kişi ben değildim.

Arabadan inip silahımı yanıma aldım ve ahırın kapısını açtım. Alçak tavanlı küçük bir ahırdı ve yerde sadece bir gecelik uykuyu karşılayacak kadar saman vardı. Gece için özel bir odamız olacaktı.

Jarushka onu arabadan indirirken boynuma sokuldu ve ona en sevdiği tatlı olan, avucumdan yaladığı soğuk bir huş ağacı özü havuzu ikram ettim.

Onu ahıra götürdüm, bir kolumun altında teneke kap, içinde birkaç parça kuru çıra vardı ve üzerine yün bir battaniye örttüm. Samanlıkta yatağımı hazırladım, oturdum ve akşam yemeğimi hazırladım.

Ormanda şaşırtıcı bir dizi yenilebilir kış bitkisi buldum: kadife saplı mantarlar, Rus zeytinleri ve dallarında hala donmuş erikler. Ormanda yiyecek arama dersim için sessizce teşekkür ettim.

Brillantmont, o zamanlar hepimizin güldüğü bir yerdi. Neden yabani bitkileri yemek isteyelim ki?

Jarushka ayaktaydı ve uyukluyordu, ancak onu benimle birlikte samanlıkta yatmaya ikna etmeye çalıştım, belki de bir şekilde o gece güvende olmadığımızı biliyordu.

Dışarıdaki saçaktan iki buz sarkıtını kırdım ve onları teneke koydum. O tencereyi kaldığımız bir çiftlikten almıştım. Ne kadar düşmüştüm, şimdi bir hırsızdım.

ıraları bir çadırın içine yerleştirip Luba'nın pamuk toplarıyla ateşi yaktıktan sonra su içmek için buz sarkıtlarını ısıttım. nce ben içtim, sonra da Jarushka'nın bitirmesi için kabı yere bıraktım.

Başım sırt çantasına çarptı ve kısa sürede uykuya daldım.

Afon ben uyurken aklıma geldi. Krasnodar'daki yeni evimizde yaşıyorduk ve ykskotu ve nergisle dolup taşan görkemli arka bahçemizde yürüyorduk. Afon köprüde yanımda durdu, parmaklıklara yaslandı, elleri asker pantolonunun ceplerindeydi, teni güneşten yanmıştı. Avlanmanın ve içki içmenin botanik ve kitaplardan daha üstün uğraşlar olduğunu söyleyerek benimle alay ederdi.

"Bence sen bitkilerine benden daha çok aşıksın," dedi gülümseyerek.

"Seni sadece pembe bir Lady's Slipper orkidesiyle takas edebilirim."

Bacağını tüm gücüyle kalama bastırdı ve yanağımdaki saçları geriye doğru taradı. "Artık evlendiğimize göre benden kurtulamazsın." Boynumu öptü ve-

Açılan ahır kapısının alçak iniltisi beni ryamdan kopardı. Karanlıkta doğrudum, kalbim hızla çarpıyordu ve Jarushka kıpırdandı. Samanların üzerinde, yanımda soğuk duran babamın silahını aradım. Davetsiz misafir beni yerde görebilir miydi?

"Aferin kızıma," dedi bir erkek sesi.

Karanlıkta ay ışığı Jarushka'nın bğrn yumuşatan elini yakaladı. Duvara doğru adım attı. Dizginini mi hissediyordu? Dizgini zorladı ve onu dışarı çekmeye çalıştı. Elbette reddetti.

Onu ikna etmeye çalışırken güneş ufku yarmış olmalıydı ki günün ilk ışıkları ahırın iini doldurdu. Adamın üzerinde uzun bir palto, kirli keçe çizmeler ve bir haftalık sakal vardı.

", dırdırcı," dedi.

Ayağa kalktım, bacaklarım titriyordu. "Onu bırak ve git," dedim sert görünmeye çalışarak.

Döndü.

"Siz Kızıl Ordu musunuz?" Ben sordum.

"Sana idealist mi görünüyorum? Sadece Fransa'ya gidiyorum."

"Çar'ın ailesinden haber var mı?" Seyahatlerim sırasında Çar'ın bir önceki yaz Yekaterinburg'da idam edildiğine dair ufak tefek şeyler duymuştum ama ailenin akıbeti hakkında çok az şey biliyordum.

Bir kahkaha attı. "Her gün yeni bir söylenti çıkıyor. Ama kabul edelim, hepsi öldü."

Aklıma Olga ve Alexander Sarayı'nda dikiş diken kız kardeşleri geldi.

Adam bir adım daha yaklaştı. "Çocuklar elmaslarını ve mücevherlerini yeleklerinin içine dikmişlerdi, böylece çatışmada hayatta kaldılar. Süngüler onları bitirmek zorunda kaldı, küçük köpeği de."

Gözyaşlarımı kırıştırdım ama kirpiklerimde donup kaldılar.

"Yeter." "Bahse girerim Kızılar'ın bir barış anlaşması imzaladığını bilmiyorsundur.

Almanya da öyle."

"Elbette biliyorum." Bolşevikler artık meşru hükümet olarak daha da yerleşmişlerdi.

Gözlerini kısarak bana baktı. "Oh, sen bir *kadınsın*. Üzerinizde mücevher var mı? Hepinizin taşıdığını biliyorum. Teninize yakın."

Geri çekildim, sırt çantamı aldım ve yakınımda tuttum. Ya şifrelerin olduğu bilekliği aldıysa? "Silahım var."

"Görelim bakalım." Bir adım daha yaklaştı. "Banyo yaptıktan sonra biraz eğlenebiliriz." Paltosunun önünü ovuşturdu. "Uzun zaman oldu."

Silahımı ona doğru salladım, ahşap kabzası avucumda kayganlaşmıştı. "Seni uyarıyorum."

"Benim de silahım var ama sen de benim kadar biliyorsun ki buradan Moskova'ya kadar mermi bulamazsın. Askerlerde bile yok."

"Yaklaşmayın."

Bir elini uzattı. "Hadi birlikte gidelim. Arkadaşlarım hemen arkamda. Hepimiz senin arabayı alacağız. Bu dünyada dört kişi bir kişiden daha iyi hayatta kalabilir. Kurtlarla savaşın."

Bu konuda haklıydı, gerçi Jarushka ve ben kurnaz canavarlardan kaçma konusunda uzmanlaşmıştık ve dinlenecek bir ahır bulamadığımız gece bir tanesini öldürmüştüm. Mermim bittiğinde işim daha da zorlaşacaktı.

"Kocam bir süvari subayı." Elim titredi. Bir insana bile ateş edebilir miydim?

"Rahmetli kocanız olabilir. Kızılların her yerde Beyaz subayları öldürdüğünü duydum."

Bir anda nefesim kesilmiş gibiydi. Afon? "Her gün yeni bir söylenti çıkıyor."

Bir adım daha yaklaştı ve pencereden gelen ışık paltosunun koyu yününde parladı, çok iyi tanıdığım ordu üniforması bir palto.

"Haklısın. Muhtemelen hepsi uydurma. Ama burada değil, değil mi? Yeni bir sevgiliyle ısınıyor olmalı. Askerleri bilirsin." Gülümsedi. "Sikleri her zaman serttir."

"Bir asker kaçığı yerine bir domuzla yatmayı tercih ederim."

Gülümsemesi soldu. "Sonunda şanlı ölülerden biri olacak kadar aptal değilim."

"Sen bir korkaksın."

Bana doğru hamle yaptı ve ben de ateş ettim. Kurşun adamın elini sıyırıp geçerken Jarushka çığlık attı ve sıçradı. Ne kadar aceleci ve aptalca bir atıştı.

"," dedi avucunu tutarak. Tekrar bana doğru hamle yaptı.

Derin bir nefes aldım ve bir kez daha ateş ettim, bu sefer dikkatli bir şekilde göğsüne nişan aldım.

Adam ahırın zeminine yığılırken tüm vücudum buz kesti ve iki parmağımı dudaklarıma götürerek zorlukla nefes alarak ayakta durdum.

Dışarıda kargalar garklıyor ve barut kokusu havada asılı kalıyordu. Ölmüş müydü? Garip bir şekilde uyuşmuş bir halde orada durdum ve kanın altından süzülüp karanlık bir yuva gibi samanların içine sızmasını izledim. Yanında diz çöktüm ve elimi göğsüne koydum.

Parmaklarım yapışkan kanla buluştu. Boynunu hissettim. Nabız yok. Sabahın soğuk havasında çoktan soğumuştum.

Gerçekten birini mi öldürmüştüm? En büyük günahıtı. Harekete geçmeseydim beni öldürebilirdi ve Max'i kim kurtaracaktı?

Kanın etrafından dolaşmaya çalışarak ceketinin düğmelerini açtım, pantolonunun kemerinden silahı çıkardım ve fişek yatağını kontrol ettim. Mermi olmadığı konusunda haklıydı. Silahı cebime koydum, ceketinin ceplerini aradım ve bir avuç dolusu beyaz kâğıda sarılı küp şeker buldum. Botlarını almayı düşündüm ama çok büyüktüler ve ona tekrar dokunma düşüncesi midemi bulandırdı.

Dua etmeli miyim? Neden? Tanrı beni dinlemeyi uzun zaman önce bırakmıştı.

Jarushka'yı aydınlık sabaha çıkardım ve çok geçmeden yola koyulduk. Karşılaşmanın artçı şokları hâlâ üzerimdeyken adamın soğumuş bedenine dair düşüncelerimi bir kenara ittim. Bu korkunç keşfi kim yapacaktı? Yakalanan Beyaz subaylar konusunda haklı mıydı? Ne olursa olsun Max için askerlik yapmalıydım.

Sabah güneşinin tadını çıkararak yol alırken cebimdeki küp şekerleri hissettim ve koltuğumda biraz daha dik oturdum. Artık sadece bir hırsız değil, aynı zamanda soğukkanlı bir katildim.

-

Ahırdaki adamı öldürdükten İKİ HAFTA sonra Jarushka'yla birlikte Krasnodar'ın eteklerine geldik. Sert bir rüzgâr bizi karşılasa da atımı ileriye doğru ittim, artık *evimizdeydik*.

Altın kubbesi ve yedi sunağıyla görkemli Aziz Katerina Katedrali'nin yanından geçerken Afon'un varlığını orada hissedebiliyordum. Kızıl Ordu askerleri şehirde olabilir diye Jarushka'yı yan yollara yönlendirdim. Bay ve Bayan Zaitz hâlâ eczane işletiyor muydu?

Afon ve benim yeni evliyen üzerinde durduğumuz köprüyü geçtik ve Ana Cadde'ye yaklaştık. Birçok yeni dükkânın, restoranın ve kepenklerini indirmiş vitrinlerin yanından geçtik ama eski eczanenin hâlâ orada olduğunu görünce tüm vücudum ısındı.

daha yeni dükkanlar. Yeşil-beyaz tabela her zaman olduğu gibi ön tarafta asılıydı: *Zaitz Eczacısı*.

İçeri girdiğimde dükkânı hiç değişmemiş buldum; cam ecza kavanozları, irili ufaklı havan ve tokmaklarla birlikte tezgâhın arkasına dizilmişti. Eski yazar kasa tezgâhın üzerinde duruyordu, hâlâ parlaktı. Uzak duvarda dik bir piyano. Odanın ortasında, üzerinde yazışmalar için gerekli tüm malzemelerin bulunduğu yeşil bir kurutma kağıdı tutan bir masa duruyordu.

Tezgâha doğru bir adım attım ve Bay Zaitz'i bir huniden cam bir şişeye toz dökerken buldum. Beni hatırlayacak mıydı? Beş yıldan fazla olmuştu ve görünüşüm belirgin bir şekilde değişmişti. Afon'u hatırlayacakları kesindi. Olaydan kısa bir süre sonra ayrılmış olsak da Afon, demiryolcuların, denizcilerin ve hatta bazı tüccar arkadaşlarının kasabadaki Yahudi aileleri terörize ettiği büyük bir pogromda onlara yardım etmişti. Afon öğretmen arkadaşlarını ve akademideki en iyi öğrencilerini Zaitze'lerin evini ve dükkânını yağmalamalarını ya da daha kötüsünü önlemek için korumaya çağırmıştı.

"Bay Zaitz?"

"Neredeyse hazırım," dedi başını kaldırmadan. "Bir çareye ihtiyacım yok."

Bana baktı, hunisini bıraktı ve daha yakından baktı. "Sofya Stepanov?"

Gülümsemeyeli ne kadar olmuştu? "Evet." Neredeyse Bay Zaitz'in eline uzanacaktım ama kendimi tuttum. Ne korkunç mikroplar taşıdığımı kim bilebilirdi?

"Yeda!" diye seslendi arka odaya doğru.

Bayan Zaitz keten bir perdeyi kenara iterek arka odadan çıktı. Elinde, içinde iki bardak çay ve bir tabak bisküvi bulunan bir tepsi vardı.

"Ben buradayım. Buradayım. Buradayım. Tanrı aşkına ne oldu, sanırsın dünyanın sonu geldi."

Koyu renk saçları özenle toplanmış, ince yapılı bir kadın olan Bayan Zaitz uzun boylu değildi ama boyunun eksikliğini nazik tavırları ve güçlü fikirleriyle kapatıyordu. Tepsisini tezgâhın üzerine koydu.

Bay Zaitz, Çarıçeyi takdim eder gibi iki kolunu birden uzattı. "Bakın burada kim var."

"Sofya Stepanov?" Bayan Zaitz aceleyle tezgâhın etrafından dolanıp bana doğru geldi. "Sizi buraya getiren nedir? Ne mükemmel bir zamanlaman var. Su sıcak. Güzel bisküvilerim var."

O sıcak çayı ve İngiliz bisküvilerini nasıl da istiyordum. Bazı insanlar için ayrı geçen zamanın hiç önemli olmamasına hayret ettim.

"Fazla kalamam. Paris'e gidiyorum."

"Uzun yoldan mı gidiyorsunuz?" Bay Zaitz sordu. "Tek başınıza mı seyahat ediyorsunuz?"

"Afon'u bulmayı umuyorum. Buraya yakın olabilir. Beyaz Ordu'yla birlikte."

İkisi karşılıklı bakıştılar.

Tepsiden bir bisküvi aldım, tadına baktım ve sıcak çaydan bir yudum içtim. Hepsini ağzıma tıkıştırdım ve bir tane daha almak için uzandım.

Bayan Zaitz ceketimin omzuna bir şey fırçaladı. "Yorgun olmalısın canım. Bu gece bizimle kal."

Bay Zaitz tezgâhın üzerine bir gazete attı. "Burası Kızıllar için önemli bir kasaba, şimdi bu oluyor." Gazetenin manşeti şöyleydi: FRANSIZLAR ODESSA'YI İŞGAL ETTİ. "Müttefikler bize yardıma geliyor."

Birden her şey aydınlandı. Sonunda Bolşevikleri yenmek için dışarıdan yardım geldi.

"Bir süre bizimle kal," dedi Bay Zaitz. "Yalnız seyahat etmek güvenli değil."

Kendi kendime güldüm. Keşke bilselerdi.

"Burada yaşadığınız dönemde size doğru dürüst teşekkür etmemiştik. Afon sorunlar sırasında iki gece burada nöbet tuttuğu için. Uyumak yok."

"Arkadaşların için bunu yaparsın," dedim. "Ama ihtiyacım olan birkaç şey var. Gerçekten üç tane. İlki kibrit. Neredeyse bitti."

Bay Zaitz tezgâhın altına uzandı ve bir kutu kibriti tezgâhın üzerine bıraktı. "Tamamdır."

Sırt çantamdan yılan bileziği çıkardım ve pamuk yünü çıkardım. "Bunu benim için postalayabilir misin? Arkadaşım Eliza'ya

Amerika'da Ferriday?"

Bay Zaitz bileziği aldı. "Deneyebiliriz. Henüz bir paket kaybetmedik ama bu yakında değişebilir."

"Amerika'ya mı?" Bayan Zaitz sordu. Bileziği kocasından aldı ve avucunun içinde tuttu. "Onun için mükemmel bir kutum var."

"Ve üçüncü şey. Hiç sirkeniz var mı? Pekmez de ve bunları karıştırmak için bir kase?"

Bayan Zaitz başını salladı. "Elbette." Bana endişeli bir bakış atarak arka odaya geçti.

Aceleyle masaya gittim ve bir kâğıda hızlıca bir mesaj yazdım, el yazım tavuk tırnığı gibiydi, elim yolculuktan dolayı henüz çözülmemişti. Mürekkep ve kalemi nasıl da özlemiştim.

Notu Bay Zaitz'e uzattım. "Korkarım size ödeyecek param yok."

Bayan Zaitz elinde pekmez ve elma şarabı şişeleri ve bir porselen kâseyle arka odadan çıktı. "Ne yapıyorsun bunlarla?"

Gömleğimin altından gül fidanımı çıkardım ve tezgâhın üzerine oturttum.

"Bu ne böyle?" Bay Zaitz söyledi.

Kaseye sirke döktüm, biraz pekmez damlattım, çuvalı kök yumağından çıkardım ve karışıma batırdım. Bir yaprağı okşadım. "İki tomurcuğu olduğuna inanabiliyor musun?"

"Özel bir bitki olmalı," dedi Bayan Zaitz. "Hayatta kalmaya çalışan bazı insanlar tüm çabalarını yiyecek bulmak için harcayabilir."

"Ta Amerika'dan geldi." Çuval bezini kök topuna geri bağladım ve gülü gömleğimin içine geri soktum. Beni kesin bir deli sanıyorlardı.

Bay Zaitz bir çift koyun yünü eldiveni tezgâha doğru kaydırđı. "Sadece erkekler için var ama sıcak tutacağı garanti."

Gözlerim yaşararak onları ellerime geçirdim ve bulanık bakışlarla kahve kahverengi süete baktım. Ne kadar nazik insanlar. Mükemmel bir hediye.

Bayan Zaitz eğildi. "Bir süre burada dinlenmen için ısrar etmeliyim, Sofya. Güzel bir banyo yap."

Gülümsedim. "Afon'u gördüğümde ona güzel görünmek istiyorum."

Bayan Zaitz elimi tuttu. "Bunu yapan ben olduğum için üzgünüm ama sana bir şey söylemem gerekiyor, Sofya."

"Bayan Zaitz, sadece ."

"Bunu sana söylemenin beni nasıl incittiğini bilemezsin Sofya, ama Afon hakkında bir şeyler duyduk-"

"Sadece *söyle* bana."

"Buraya geldi-"

Bir elimi göğsüme bastırdım. "Afon, burada mı?" Güldüm. "Neden öyle demedin?"

"Uzun süre kalmadı."

"Sizi bulmak için geri dönüyordu," dedi Bay Zaitz. "Malikânede sorun olduğunu duydum." Başını öne eğdi, devam edemedi.

"Ne dedi?" Ben sordum. "Yanında kim vardı?"

"Yalnızdı," dedi Bayan Zaitz. "Subay arkadaşlarını köprüde bıraktığını söyledi. Malinov'a doğru gidiyorlarmış."

Demek Afon durumumuzu biliyordu. "Ama neden gelmedi?"

Bayan Zaitz bir elini koluma koydu. "Kızıkların onları yakaladığını söylüyorlar."

Ondan geri adım attım. "Onlar mı?" "Bayan Osinov'un arkadaşı-"

Arkamı döndüm. "Bayan Osinov'un *arkadaşı* mı? Kulaktan dolma bilgilere nasıl inanırsınız?"

Bayan Zaitz bir eliyle sırtımı sıvazladı. "Özür dilerim, Sofya."

Başımı iki yana salladım. "Hayır. Afon bunun olmasına asla izin vermezdi."

Aceleyle kapıya yöneldim. Bu doğru olabilir miydi? Afon öldü mü? Bu düşünülemez kadar korkunçtu. Ama ister ölü ister diri olsun, Afon Malinov'da değildi ve Max'ı bulmak için hemen Paris'e gitmem gerektiğini biliyordum.

"Gitmem gerekiyor," dedim. "İkinize de teşekkür ederim."

Bayan Zaitz, "Oraya vardığınızda bize bir mektup gönderin," dedi.

Çamaşır arabasının koltuğuna çıktım. Afon'un gerçekten Kızıklar tarafından pusuya düşürülmüş olması mümkün müydü? Kesin olan bir şey vardı: Bize yardım etmek için yola çıkmıştı. Keşke zamanında gelseydi. Eğer

Gerçekten de yakalanmıştı, belki de Kızıllar onu hâlâ esir tutuyorlardı? Afon'la ilgili düşünceler başımı döndürdü ve kendimi Max'in tatlı yüzü yerine onu düşünmeye zorladım.

Cebimden silahımı ve haritamı çıkarıp tahta bankta yanıma koydum, köpek kürkümü göğsüme iyice çektim ve Jarushka'yı arkama bakmadan ilerlemeye teşvik ettim.

İkimiz, oğlumu bulmak için Paris'e gidiyoruz.

37.
BÖLÜM

Varinka

1918

Paris'e gitmemiz bir buçuk yılımızı aldı. Taras'ın Petrograd'daki patronlarının sürekli plan değiştirmesi nedeniyle Mamka ve ben oraya gidebildiğimiz için şanslı hissediyorduk. O dondurucu günde vardığımızda

Aralık günü, çantalarımızı bir kafenin karşısındaki arka sokakta yer alan yüksek bir bina olan 24 Rue de Serene'e getirdik. Taras bize kısa bir tasma taktı ve her hareketimizi izledi, ancak şehrin en zengin bölgesi olan 22 Rue du Faubourg'daki Lanvin mağazasına kısa bir gezi yapılmasına onay verdi. Taras'ın çizmesinden, bir nevi bankasından, sadece bir şapka almaya yetecek kadar para aldım. Parasını nasıl kazandığı hakkında hiçbir fikrim yoktu. Bu konuda çok ketumdu, kötü bir şey olmalıydı.

Max'in elini tuttum. Dört buçuk yaşında ne kadar yakışıklı bir genç adam olmuştu, Mamka'nın onun için diktiği küçük yün takım elbisenin içinde ne kadar da yakışıklıydı.

Kontesin omuzları bana biraz büyük gelen samur paltosunu giydim ve bir elimi paltosunun kolunda gezdirdim. Kontes. Lanvin'de kaç kez burada durmuştu? Belki de çektiği acılardan kurtulması daha iyiydi ama ailesinin böylesine acı dolu bir şekilde görmek ne kadar korkunçtu. Mamka, Vladi'nin bunun için ebedi ateşte yanacağını söylemişti.

Dikkatimi köşedeki dükkânın ön cephesine çevirdim; *Jeanne Lanvin*, cephenin üzerinde kalın, altın harflerle yazıyordu. Beyaz perdeli pencerelerden içeri bakarken soğuğu hissetmiyordum bile.

"Şapka alacağım," dedim.

"Bizim *izbamızdan* daha pahalıya mal olacak," dedi. "Artık bizim olduğundan değil."

Mamka'nın sağlığı neredeyse iki yıl boyunca iyi beslendikten sonra iyileşmiş ve yanaklarındaki pembelik geri gelmiş olsa da, hâlâ çok zayıftı ve sade giyim tarzına ve kıyafetlerine bağlıydı.

Mamka, Max ve ben sarı panelli showroom'a adım attık, meşhur ahşap spiral merdiven bir tarafta kıvrılıyordu. Birbirinden güzel elbiseler giymiş bir mankenler ordusunun önünden geçtik. Tıpkı Mamka'nın terzilik dergilerinde görüldüğü gibiydi.

İki kadın bizi karşılamaya geldi; yaşlı olanı uzun boylu, beyaz saçlı, taze krem renginde bir takım elbise giymiş ve ona uygun çocuk çizimleri giymişti; ikincisi ise kuşacı işlemeli boncuklarla parıltıyan gri ipek bir elbise giymiş ürkek bir kızdı.

"Size yardımcı olabilir miyim?" diye sordu uzun boylu olan. "Ben Madam Devereux." Bakışları yanağımdaki yanığa kaydı.

Yanaklarımın ısındığını hissettim, saçlarımı yüzüme doğru taradım ve soluk yeşil, ipek bir elbise ile dar, kırpılmış kadife bir ceket giymiş, beyaz kapitone yakaları Madam Lanvin'in imzası olan çiçek boncukları ve minik aynalarla işlenmiş mankenin yanına gittim. "Evet, bir şapka görmek istiyorum. Bu renkte bir şey."

"Madam Lanvin şapkalarını sipariş üzerine yapar," dedi Madam Devereux. "En iyi müşterileri için."

Sertçe yutkundum. "Bir elbise o zaman. Bu kumaştan bir şey." İpeği parmaklarımın arasından geçen soğuk bir nehir gibi hissettim.

Madam Devereux kumaşı elimden çekip aldı ve mankenin ön tarafına doğru düzeltti. "Belki başka bir zaman ." Arkasını döndü ve merdivenlere doğru yürüdü.

Mamka kadının peşinden gitti. "Madam Lanvin'i görebilir miyim lütfen?"

Döndü ve Mamka'ya baktı. "Ne hakkında?" Mamka çantasından bir kemer çıkardı. "İğne işi yapıyorum."

İki kadın yaklaşp kemeri incelediler. Mamka'nın en iyi altın işlerinden biriydi, üzerinde muhteşem boncuklu bir sincap vardı, kürkü son derece gerçekçiydi, yapraklar ve çam kozalakları arasında yabani güller ve sarmaşıklar kıvrılmıştı.

Mousy Mamka'dan kemeri aldı ve parmağını sincabın sırtında gezdirdi. "*C'est merveilleux*. Belki Madam Lanvin'e gösterebilirim."

Mamka yeşil elbise giydirilmiş mankenin yanına gitti, ceketin eteklerini yukarı kaldırdı, ilikleri inceledi ve sonra başını salladı. "Makine tamam."

Madam Devereux aceleyle mankenin yanına gitti. "Artık kimse elle ilik dikmiyor."

Mamka saten astarı geri çekti. "Dikişler de cimri." Yanaklarım yandı. Nasıl bu kadar eleştirel olabilirdi?

Fare gibi olan gözlerini elindeki kemerden alamadı. "Çarşamba günleri müsait misiniz?"

Bir adım öne çıktım. "Hayır, oğluma o bakıyor-"

"Evet," dedi Mamka. "Hafta içi her gün, ama Cumartesi günleri ekstra ücret alıyorum."

Kız gülümsedi. "Yarın tekrar gelin, bakalım. Dikişlerin çoğunu tesisimizde yapıyoruz ama eve iş götürmenize izin verilebilir."

Mamka kadına başıyla selam verdi ve biz de sokağa çıktık.

"Kenarları kürklü şapkayı gördün mü?" diye sordu. "*Kokarca* süslemesi mi? Yüce Tanrım. Ormanda daha iyisini yapardık."

"Onlar için dikiş dikmek mi istiyorsun? Neden bana söylemedin? Zaten yarı körsün-"

"Durur musun, Varinka? İkimiz de görme yeteneğimin iyi olduğunu biliyoruz. Düğmelerini gördün mü? Güçlendirilmemiş bile. Bana ihtiyaçları var. *Ve* bahse girerim ayda beş yüz frank kazanabilirim."

"Beni her gün terk mi edeceksin?"

"Bu beni mutlu ediyor ve para özgürlüğü satın alır, Varinka. Her şeyden çok ihtiyacımız olan şey."

"Max konusunda yardıma ihtiyacım var."

"Demek öyle. Ben senin dadın mıyım? Birdenbire ısrarla bakmak istediğin çocuğa bakmak istemiyor musun?"

"Bir çocukla tanıştım. Petrograd'da. Beni burada bulmaya çalışacağını söyledi."

"Randevulara çıkmak istiyorsan Max'in annesini bul ve onu geri ver."

"Bunu nasıl söylersin? Onu ne kadar çok sevdiğimi biliyorsun."

"Vazgeç ondan, Varinka."

Max'i , zar zor taşıyabiliyordum, bacakları sallanıyordu ve yüzümü saçlarına gömdüm, küçük çocuğun kokusunu içime çektim.

"Çok uykum var," dedi kollarını boynuma dolayıp başını omzuma koyarken.

Elimi sırtında gezdirdim. "Sen sadece dinlen, aşkım."

Ondan vazgeçmek mi? Bunu asla yapamazdım.

-

MAMKA VE BEN yeni evimize doğru yürüdük. Üç katlı bir binaydı, önü geniş pencerelerle kaplıydı, bu pencereler ışığı içeri alıyor ama mahremiyet sağlamıyordu. Taras'tan perdeler için para istedim ama başka şeyler için para biriktirmesi gerektiğini söyleyerek reddetti. Fahişeler ve içki gibi mi? Eve afyon ve tuvalet suyu kokusuyla döndüğünde sadece bir gece orada kalmıştık. En azından konağın arka bahçeden ikinci bir girişi vardı, böylece fark edilmeden girip çıkabiliyorduk.

Max Mamka'nın elini tutmuş, neredeyse eve üzereydik ki, bize doğru yürüdüğünü gördüm.

Radimir.

İçimden küçük bir ürperti geçti. İyi görünüyordu, uzun saçları dağınıktı ve yürürken geriye doğru savruluyordu, kaygısızdı, giderken vitrinlere bakıyordu. Onu son gördüğümünden beri biraz şişmanlamış mıydı yoksa sadece daha ağır bir palto mu giymişti? Birden onunla konuşmaktan korkmaya başladım.

Ona bakmadan geçip gittim.

Radimir biz geçerken kaldırımında durdu. "Varinka? Sen misin o?"

Döndüm. "Oh, Radimir, merhaba. Seni görmemiştim."

Yaklaştı ve eldivenli ellerine sıcak nefesini üfleyerek bana gülümsedi. Onu görmek ne güzeldi, yanakları soğuktan kızarmıştı. Taras'tan çok farklıydı. İnce ve kibardı.

"Bu benim mamka'm."

Mamka'ya doğru küçük bir selam verdi. "Tanıştığımıza memnun oldum, adım Radimir Solomakhin. Kızınızı biraz tanıyorum."

Mamka başıyla onayladı. "Zina Kozlov Pushkinsky." "Biz de tam eve dönmek üzereydik," dedim.

Radimir Max'in sırtını sıvazladı. "Peki bu küçük adam kim?"

Kısa kestim. "Annesi çalışırken biz ona bakıyoruz. Şimdi uykusu için eve gidiyoruz."

"Size eşlik edebilir miyim?"

Mamka, "Buna gerek kalmayacak," dedi.

Radimir bana temkinli bir bakış gönderdi. "Pekâlâ. Ben gidiyorum o zaman. Gare de Lyon'a. Oradaki restoran, tam istasyonun içinde."

Ona gülümsedim. "Seni tekrar görmek güzel."

"Sen de öyle," dedi. "Restorana gitmeden önce köşedeki fırında biraz bekleyeceğim. Muhtemelen saat bire kadar orada olurum."

Ne kadar açıktı ama bu beni gülümsetti. İstenmek güzeldi.

Mamka ve ben Radimir'le yollarımızı ayırdık ve kısa süre sonra konağımızın ön kapısından içeri adım attık.

Hizmetçinin eldivenlerini çıkarması için ellerimi uzattım. Beni bir başkasının giydirip soyması ne kadar tuhaftı ama Taras bu konuda ısrar ediyordu. "Radimir çok iyi biri Mamka. Ona kaba davranmana gerek yok."

"Birdenbire sofistike biri olmuş olabilirsiniz Inka, ama onunla bir işin yok."

"Yahudi olduğu için mi?"

"Birlikte zor bir hayatınız olurdu. İnsanlar-"

"İnsanların ne düşündüğü kimin umurunda? Dünya değışiyor."

"gereken bir *çocuğun* var. Hakkında yalan söylemek zorunda kaldığın bir çocuk."

Bunun üzerine yanaklarımın kızardığını hissettim. "Max'i okula götüreceğim ve kaydını yaptıracağım."

"İşte bu iyi bir anne."

Dönüş yolunda nereye gideceğimi bilseydi bunu söyler miydi?

-

TARAS, bölgemizdeki en iyi ilkokul olan L'Ecole Cygne Royal'e gelmek İSTEMİYORDU, ancak okul mülakatta iki ebeveyn istiyordu. En azından yeni evimizden uzakta değildi.

Max'i giydirdim ve rüzgârla savaşıarak aceleyle oraya gittik. Taras'a saçlarını geriye tarattırılmış ve en iyi ayakkabılarını giydirmiştim. Saat bire kadar Radimir'le buluşabilmek için Taras'tan hemen kurtulmam gerekiyordu.

İlkel taş binanın önünde durduk, siyah çitlerle çevrili yan bahçe yeni yürümeye başlayan çocuklar ve birbirlerine Fransızca seslenen öğretmenlerle doluydu. Max biraz Fransızca biliyordu ama çoğunlukla Rusça konuşuyordu. Pasaportlarımız için çektiğimiz ekstra fotoğraflar için çantamı kontrol ettim. Her şey sıraya girmişti.

Tabii ki okul onu isteyecekti, yaşayan en tatlı çocuğu.

Max'in elinden tutup okulun giriş kapısından içeri girdim, ayak seslerimiz fayanslarda yankılanıyordu, Taras da arkamızdan geliyordu. Burası ne kadar güzel bir . Bir masanın arkasında oturan bir kadına yaklaştık. Saçlarını kısacık kesmişti.

"Rusça biliyor musun?" Ben sordum.

"Biraz," dedi. "Dil öğretiyorum."

"Ben, *biz*, oğlumu okula kaydettirmek istiyoruz," dedim.

Samur baktı. "Bir form doldurun. Okul yılı Eylül ayında başladı. Minyon bölümü için bir sonraki kayıtlar yaz döneminde olacak."

Masanın üzerindeki yığından bir form aldım ve boşlukları doldurmaya başladım.

"Zaten uzun bir bekleme listesi var." Üçümüzü bir aşağı bir yukarı süzdü.

"Oğlum çok akıllıdır ve biraz Fransızca bilir."

Bakışları yüzüksüz parmağıma kaydı.

"Ona okumayı öğretiyorum." Neden konuşmayı kesemiyordum? "Elim kolum bağlı," dedi.

"Müdire hanımla konuşmak istiyorum," dedim.

"Onunla konuşuyorsunuz. Madam Fournier."

"Biz Petrograd'dan geldik," dedim. "Kendi yaşında arkadaşlara ihtiyacı var."

"Korkarım size yardımcı olamayacağız." Madam Fournier ayağa kalktı ve koridorda geri yürüdü.

Taras onun peşinden gitti. "Müdirenin bir gün derse giderken küçük bir kaza geçirdiği duyulursa bunun okulunuza bir yararı olacağını sanmıyorum."

Madam durdu ve yüzünde şaşkın bir ifadeyle döndü. Korktun mu? Hayret mi?

Kayıt formunu doldurmaya devam ettim. *Varinka Pushkinsky. Taras Pushkinsky.*

Taras devam etti. Onu çok mu ?

"Belki size ne iş yaptığımı söylememe izin verirsiniz. Belki de kötü bir sonla karşılaşan insanlar hakkında bir şeyler duymuşsunuzdur..."

Madam bu düşünceyi elinin tersiyle itti. "Dur."

Taras gülümsedi. "Eminim saflarınızda bir çocuğa daha yer bulabilirsiniz."

"Bu şantajdır."

"Okulda çok şey öğreniyorsun," dedi.

"Polisi arayacağım."

Taras kaşlarını çattı. "Zavallı polis. Bunalmışlar. Bazıları zaten benim arkadaşım."

Vahşi biriydi ama o anda bunun için minnettardım.

Doldurduğum başvuruyu Madam Fournier'ye teslim ettim.

Elini tutarken eli . "Yasa gereği başvuru için fotoğraflarınıza ihtiyacım var."

Çantamdan beyaz zarfı çıkardım. "İşte burada." "Bir deneme ziyareti gününe ihtiyacımız var," dedi.

Taras gülümseyerek, "Benim düşüneceğini biliyordum," dedi.

Birkaç dakika sonra Taras ve ben binadan çıktık, Max'i yarım günlük tanışma süreci için geride bırakmıştık, sınıfa katılmak için yeterince iyi anlaşıp anlaşılamayacağını görmek için bir testi bu. Diğer çocukları görünce ne kadar mutlu olmuştu.

Taras'a veda ettim, ekmek almaya gittiğimi söyledim ve eldivenlerimi giyerken gülümsedim. Max'in testi geçeceğine hiç şüphe yoktu.

-

RADİMİR ile köşedeki fırında tanıştım.

"Akıllı kız, Varinka," dedi. "Şifreli mesajımı anladın."

Gare de Lyon istasyonuna hızlı bir tren yolculuğu yaptık. Oradaki restoran istasyonun bir parçasıydı, bu yüzden girişe kadar sadece birkaç adım yürüdük. Paris'teki ilk randevuma çıkacak ve sonra Max'i almak için zamanında geri dönecektim.

Radimir bir kolumu benimkine bağladı ve beni hızla restorana soktu. "Yukarı bak."

Bakışlarımı tavana çevirdim. "Çok güzel." Her yer altın çerçeveler içinde kır manzaraları resimleriyle kaplıydı. Hepsinin ortasında dev bir altın avize duruyordu.

"İnanılmaz değil mi? İlk gördüğümden beri sana göstermek istedim."

Bir garson bizi karşılıklı iki deri koltuğa oturttu, aramızda bir masa vardı. Kollarımı samur paltomdan çıkarıp geriye doğru sarkıttım, etiket herkesin görebileceği şekilde oradaydı, *Worth, harflerle* yazılmıştı, "h" harfi kelimenin üzerinde geriye doğru kıvrılıyordu. Çay tabağındaki çayımı höpürdetmemek için bir not aldım.

Radimir iyi görünüyordu, koyu yeşil şapkası gözleriyle uyumluydu. Sigara paketini masaya fırlattı; paketten bir sigara çıkarıp ağızma götürdüm ve beklemeye başladım. "Ne zamandır Paris'tesin?"

Tereddüt etti, dudaklarında hafif bir gülümseme vardı ve sonra bir kibrit çaktı. "Yaklaşık bir haftadır. Ya sen?"

"Birkaç hafta." Biraz öksürdüm. Sigara içmenin cazibesi neydi?

Radimir gülümsedi. "Oldukça sofistike olmuşsun, Varinka."

Gülümsedim ve etrafa bakındım. Bir *randevu*. Paris'te. Her şey ne kadar heyecan vericiydi. Pastanede buluşmak, zengin Parislilerle dolu böyle şık bir yere gelmek.

Bir garson bize üzerinde restoranın birkaç ürününün yazılı olduğu bir sayfa uzattı ama bakışlarımı tavandan ayıramadım.

"Hepsi manzara," dedi Radimir. "Onları seveceğini biliyordum. Akşam yemeğini tren istasyonunda yemek çılgınca görünüyor ama yemekler güzel."

Gözlerimi kapattım ve mutfağın kokusunu içime çektim. Sığır eti ve soğan.

"Bu resimler demiryolu şirketi tarafından yapıldı, her biri Lyon, Marsilya gibi yerlerden geçen trenlerinde bir yolculukta görülebilecek farklı bir sahne. Toplamda kırk bir resim. Yirmi yedi sanatçı tarafından."

"Hepsini sevdim. Ama yukarıdaki en iyisi."

Doğruca yukarı baktı ve yün şapkası neredeyse başının arkasından düşecekti. "İyi bir gözün var. Bunu René Billotte çizdi. Fransa'nın en iyisi. Belki bir gün birlikte trenle seyahat ederiz. Anneni de getir. Tabii bana ısınırsa."

"O sadece çok dindar. Yine de iyi insanları sever, bu yüzden endişelenmenize gerek yok."

"Onu cazibemle kör edeceğim."

"Neden şapkanı hiç çıkarmıyorsun?"

"Benden hoşlanmayacağından korkuyorum."

Şapkasını çıkardı ve samur kürküm gibi koyu kırmızı olan saçlarını ortaya çıkardı. Bakmaktan kendimi alamadım.

"Bundan nefret ediyorsun. Bebekliğimden beri yaşlı kadınlar gelip kıvılc saçlarıma dokunuyor." Kasketini değiştirmeye çalıştı.

Masanın öbür ucuna uzandım ve onu durdurdum. "Bu çok güzel. Gün batımı gibi kırmızı değil ama daha derin."

Radimir biraz daha dik oturdu. "Bana babamın da bu saçla sahip olduğunu söylediler. Ressam Titian bunu kendi imzası haline getirmiş."

"Şey, hoşuma gitti."

Menü sınırlıydı, yumurta ya da şeker yoktu ve çok az ekmek vardı, ama meşhur bulyon çorbaları vardı, bu yüzden paylaşmak için bir kase sipariş ettik. Düşüncesi bile ağzımı sulandırdı. Geldiğimizden beri hiç Fransız yemeği yememiştim, evde Taras için Rus yemekleri pişiriyordum, Max'la dışarı çıkamıyordum zaten.

"Dün Louvre'da çalıştım ve size göstermem gereken bir tablo buldum."

Yani başka bir randevu mu planlıyordu?

"İbranicede *beskert* diye bir kelime vardır. 'Kader' anlamına gelir. Ve ben de bizim hakkımızda böyle hissediyorum. Yoksa seninle Petrograd'da nasıl tanışabilirdim?"

"Peki ya burada, sokakta?"

"İtiraf etmeliyim ki burada bir gözüm hep sizin üzerinizdeydi. Ama görünen o ki Tanrı yoluma sürekli bir şeyler çıkarıyor. Burada otururken, evde bir devrim olduğunu hayal etmek zor."

"Umarım her şey bizim için iyi sonuçlanır."

"Hayal edebileceğinden çok daha iyi olacak, Varinka. Sonunda, artık vergi yok. Herkes eşit olacak. Artık biz saldırdığımızda Çar kendi halkına saldırmayacak. Sıradan insanlar sonunda toprak sahibi olacak. Sanat büyük malikanelerden çıkarılacak, herkesin zevk alması için özgür olacak."

Radimir suyundan bir yudum aldı, yanakları kızarmıştı. Ne kadar derinden hissediyordu- Birden kolumu sertçe sıktı.

"Ekmek mi alıyorsun?"

Kafamı kaldırdığımda Taras'ın masamızda dikildiğini gördüm. "Ayağa kalk."

Kolumu çektim ve bir su bardağının devrilerek masanın üzerine su saçmasına neden oldum. "Tam ortasındayız-"

Radimir peçetesini masaya fırlattı. "Bırak onu."

Taras, Radimir'i ezberlemiş gibi ona baktı. "Burada olduğumu nereden biliyordun?" diye sordum.

Taras avcı çizmelerinin içinde kıpırdandı. "Sana bir daha söylemeyeceğim, Inka." Diğer müşterilerin sıcak bakışları üzerimizdeydi.

Ayağa kalktım ve Taras beni restoranın kapısına doğru itti.

Radimir ayağa fırladı. "Kal, Varinka."

Garsonumuz aceleyle masaya doğru koştu. "Burada kavga etmek yok."

"Özür dilerim," diye seslendim Radimir'e.

Taras beni kolumdan tutarak kabaca kapıya doğru çekti ve daha fazla müşterinin bize bakmasına neden oldu. Daha sonra özel olarak cezalandırılacağımı biliyordum. Radimir sonuçları görecekti miydi? Morlukları kapatmak için fazladan pudra kullanacaktım.

Radimir arkamdan gelmek ister gibi dururken arkamı döndüm, bulyonumuz masanın üzerinde tütüyordu.

BÖLÜM 38

Eliza

1918

New York şehri o Kasım ayında savaşın sona erdiği haberiyle sevinçten çılgına döndü. Belediye Başkanı Hylan, belediye çalışanlarından oluşan bir geçit töreni olarak adlandırılabilir, Beşinci Cadde'de çılgın bir yürüyüşe öncülük etti.

New Yorklular sokaklara döküldü ve neredeyse konfetilere boğuluyordu.

Ancak hiçbir geçit töreni, savaşın 125.000'i Amerikalı olmak üzere dokuz milyon askerin ölümüne ve 21 milyon askerin yaralanmasına yol açtığı gerçeğini gizleyemezdi. Merrill de onların arasında mıydı? Tam bir yıldır mektup almamıştım ve Fransa'daki tüm hastanelere yazdığım halde hiçbir cevap alamamıştım. Onu canlı bulacak kadar şanslı olsaydım, beni hâlâ umursayacağının garantisi yoktu.

O ayın sonlarına doğru onu aramak için yelken açmayı planladım. Fransa'ya giderken ne bulacaktım? Elbette savaştan harap olmuş bir ülke, ancak ilgilenmem gereken Amerikan Rus Yardım Merkez Komitesi işleri ve Nonna Zaronova ile uzun zamandır söz verdiğim bir toplantı vardı.

Ve belki de Sofya hakkında bazı ipuçları bulabilirdim. Gazeteler o yıl Paris'teki Rus göçmenlerin sayısının beş binin üzerine çıktığını yazıyordu. Mutlaka orada birileri onun nerede olduğuna dair daha fazla şey biliyordu.

-

Rusya Yardım Komitesi yararına New York'taki dairemizde düzenlediğimiz üçüncü kermesimizin ertesi günü, beklenmedik ama çok hoş bir konuk geldi.

Tüm şehir el yapımı Rus hediyelerinin satışını bekliyormuş gibi görünüyordu, blok etrafında bir sıra oluşuyordu ve Noel öncesi bu etkinlik her zamankinden daha büyük oldu. Geniş oturma odasında, annem ve ben elimizdeki tüm masaları kurmuştuk ve üzerlerine Rus ürünlerini ustalıkla yerleştirmiştik. Konuklar bir masadan diğerine koşturuyor, el yapımı, dantel işlemeli çarşafları, yastık kılıflarını, bebekleri ve boyalı kutuları hızla sattığımızı bildikleri için sandıklarına dolduruyorlardı. Caroline ve sosyeteye takdim edilen arkadaşları o gün için Rus kıyafetleri giyerek alışverişe gelen kalabalığın arasında dolaştılar.

Yakışıklı, sarışın, mükemmel duruşlu bir beyefendi odaya girdi, belli ki alışverişle ilgilenmiyordu ve annemle ben onun yanına gittik.

"Eliza Ferriday'i arıyorum?"

Uzun boylu, yün takım elbise giymiş, yüksek beyaz yakalı ve ince kravatlı bir adamdı. Giysileri en iyi kalitedeydi, ancak yıpranmış olduğu belliydi, ancak mükemmel bir şekilde bakımlıydı.

"Kim arıyor diyebilirim?" Annem sordu.

Eldivenlerini çıkardı ve bir elini uzattı. "Baron Yury Vanyovich Vasily-Argunov, madam. Ama lütfen bana Cook deyin. Herkes öyle der."

Annesi onun elini sıkmak için elini uzattı ve o da elini dudaklarına götürüp öptü. Annem yanaklarına renk gelmiş bir halde arkasını döndü. Onun kızardığını en son yeni bir çift topuklu ayakkabı giydiğinde görmüştüm ve babam ona "Amazon prensesi" demişti.

uzattım. "Ben Eliza Ferriday."

"Sofya Stepanov'u tanıyorum. Sizden sık sık bahsederdi."

Sofya. Sofya'nın durumu hakkında onu sorguya çekmeyi ne kadar çok istiyordum. "Rusya'yı dinlemeliyiz. Çok fazla soru var."

Annem bana uyarıcı bir bakış atarak, "Bırak da adam yerleşsin," dedi.

"Fransa'dan yeni geldim. Birkaç aydır Paris'teydim."

"Nasıldı?" diye sordum.

Ayaklarını iki yana açtı ve kollarını göğsünde kavuşturdu. "Ruslar için tehlikeli. Bolşeviklerin zaten ajanları var."

Orada da, şimdi Londra'da da. Suikastçılar kaçan zenginlerin işini bitiriyor, Rusya'ya ait olduğunu düşündükleri parayı alıyorlar. Birkaç kez kıl payı kurtuldum."

"Cinayet mi?" İçimden bir ürperti geçti. Sofya.

"Birkaç cinayet işlendi. Rus aristokratların, şimdi bize 'eski insanlar' diyorlar, bir gecede ortadan kaybolmaları, yargılanmak üzere Rusya'ya geri gönderilmeleri alışılmadık bir durum değil. Bazılarının yemeklerine zehir katılıyor. Ben birden fazla kez takip edildim."

"Streshnayvas'tan haber aldınız mı?" Ben sordum.

"İki yıl önce, mülk hırsızlar tarafından ele geçirildiğinde ben de onlarla birlikteydim."

Karnım guruldadı. "Yani bu doğru mu?" Annem bir sandalye çekti ve oturdu. "Haber almak için çıldırıyorduk," dedim.

"Sofya kaçmama yardım etti ama onları esir alanlardan biri, Taras adında bir oduncu, beni böğrümünden vurdu."

"Seni zavallı adam," dedi annem.

"Gece olduğu ve yağmur yağdığı için şanslıydım. İz bırakmamak için botlarımı yapraklara gömdüm ve bir şekilde ondan kaçtım ama ikinci gün, yarı donmuş bir halde ormanda bilincimi kaybettim. Sonra bir baktım, toplayıcılar beni *izbalarına* sürüklemişler."

"İlaçları var mıydı?" Annem sordu.

"Bitkiler ve lapalarla ellerinden geleni yaptılar. Kar yağdığında beni hastaneye götürmek imkansızdı, baharı beklemek zorundaydım ve o zamana kadar Petrograd tam bir kaos içindeydi. Çift beni bir kızağa bağlı olarak geçici hükümetteki arkadaşşıma getirdi. Ofisini topluyordu, diplomatik bir araçla gidiyordu ve bir doktor bulup beni de yanında götürmeyi teklif etti. Tek başıma kalamayacak kadar güçsüzdüm ve belgelerimde 'eski bir kişi' olduğum yazıyordu, bu yüzden ayrılmak zorundaydım. Arkadaşıma Streshnayvas'a yardım göndermesi için yalvardım ama hükümet düşmüştü. Kendimizi zor kurtardık."

"Kurşun hala böğründeysen mi?" Annem sordu. "Kan zehirlenmesi geçirmiş olmalısın."

"Evet. Doktor aylarca içimde kurşunla yaşadığıma inanamadı. Trende çıkardılar. Paris'te uzun bir iyileşme süreci. Arkadaşımla beni elçilikte saklamakta iyiydi ama

New York'a nakledildi ve bir Çeka adam kaçırma eylemcisiyle kıl payı kurtulduktan sonra burada ona katılmam gerektiğini biliyordum."

"Sofya'ya ne olduğunu biliyor musun?" Cevabı bilmekten neredeyse korkarak sordum.

Cook parmaklarını saçlarında gezdirdi. "Paris'te her gün onu aradım. Pek çok Rus'un yerleştiği Rue Daru'daki göçmen listelerini kontrol ettim ama bir tane bile Streshnayva ya da Stepanov bulamadım. Ailenin başına gelenler hakkında bir şeyler duydum. Sadece söylentiler. Korkunç bir sonla karşılaşmışlar." Cebinden bir mendil çıkardı ve bir gözünü sildi.

Piyano sırasına oturdum. "Oh, hayır."

"Ama Sofya'nın cesedinin ölümler arasında olmadığını da duydum, bu yüzden hâlâ umutluyum."

"Yaşasaydı nerede olurdu?" Ben sordum.

"Söylemesi zor. Yardım için Çariçe'ye gitmiş olabilir ama Çar tahttan çekildikten sonra hiçbir yardımı dokunamaz. Ivan'ın şehirdeki konağı kamulaştırıldı, yani oraya geri dönüş yok."

Ayağa kalktım. "Yakında bir dizi görev için Avrupa'ya gideceğim ve onu bulmayı umuyorum."

"Saldırıdan önce aile Fransa'ya gidiyordu." "Evet," dedim.

"Gideceği ilk yer Paris olurdu."

-

ANNEM VE BEN Manhattan'daki dairemin oturma odasında oturmuş, Paris'ten gelen el yapımı eşyaların paketlerini açıyorduk ki Peg odaya daldı.

"Posta, Bayan Ferriday." Elinde içi zarf ve paketlerle dolu tığ işi bir çantayla uzandı. "Burada bir paket var hanımefendi. İade adresinde Rusya yazıyor."

File çantayı karıştırdım ve soluk mavi, kare bir karton kutu çıkardım, bobin gibi dikiş malzemelerinin paketleniği türden. Birbirine bağlanmış iki sigara paketinden çok daha büyük değildi ve bir hindiye bağlayacak kadar sicimle sarılmıştı.

Sicimi açtım ve kapağı çekince pamuk yatağında yatan bir bilezik buldum. Bileziğin açıldığı yerde ağızları birleşen iki ejderha başıyla oldukça güzel bir mineli bilezikti. Canavarlar birbirlerine bakıyorlardı, gözlerinde kırmızı mücevherler vardı.

"Daha önce hiç bir şey görmemiştim."

"Bu bir Viking tasarımı geliyor," dedi annem. "İskandinav mitolojisinde dev bir yılan dünyayı çevreler ve kendi kendini yutacak kadar büyüyene kadar her gün daha da büyür. O anın dünyanın sonunu tetikleyeceğine inanırlardı."

"Neşeli," dedim.

Dağınık bir elle karalanmış, okunması Keops Piramidi'ndeki hiyerogliflerden daha zor olan notu okudum.

Sofya'nın mı? Ama hiç kimse ondan daha güzel bir senaryoya sahip değildi.

Lütfen bunu iyi koruyun. Sahip olduğumuz tek şey bu.
En sevdiğimiz şehirde görüşmek üzere. Çok sevgiler,
S.

"Aman Tanrım, *bu* Sofya." Kutuyu aldım. "Adres?"

Peg omuz silktili. "Sadece Krasnodar yazıyor. Bana sorarsanız bir kasaba için tuhaf bir isim. Ama yine de 'K' harfleri kulağa hep sert geliyor, değil mi?"

"Şimdi olmaz Peg." Kelimeleri tekrar okudum. *En sevdiğimiz şehirde görüşürüz.*

Orası Paris'ti tabii ki. Cook haklıydı.

Bileziği bileğime taktım.

Annem daha yakından bakmak için eğildi. "Bence o yakutlar yapııştırma ama yine de güzel bir parça."

Bileğimde ne kadar güzel duruyordu, sanki Dünyanın Yedi Harikası'nın yer aldığı bilekliğiyle birlikte yaşamak için doğmuş gibiydi; piramidin tepesi açıldığında içinden sallanan bir kobra çıkıyordu.

Ve Sofya'dan geliyordu. Hayatta ve iyiydi ve en azından bir paket gönderecek kadar medeniyete yakındı. Ama neden böyle bir hediye? Bir parmağımı bileziğin soğuk minesinde gezdirdim. Neden o kadar yolu bana göndermişti?

Paris'teki sevgili arkadaşına soracağım bin sorudan sadece ikisi.

BÖLÜM 39

Sofya

1919

Soğuk bir Ocak Salı günü nihayet Paris' dış mahallelerine ulaştım. Hem kıştan hem de savaştan kaçınmak için güney rotasını seçtim, sahil boyunca batıya ve Fransa'ya doğru. Yolda, ben

Kolalı Rus çarşaf larımı ve yastık kılıflarımı ekmek ve ahırlarda gecele mek için takas ettim.

Her gün birçok kez, Jarushka arabayı çekerken ailemin o çite saplanmış görüntüsü gözümün önünden geçti. Onları görmezden gelmedim ama her korkunç ayrıntıya daldım ve adalete olan açlığını körükledim. son vermeyi düşündüm, Afon'un kayboluşuyla ilgili düşünceler kafamda dönüp duruyordu. Ama hiçbir şey beni oğlumu geri almaktan alıkoyamazdı.

Şehre varmak ve Max'i aramaya başlamak için sabırsızlanıyordum ama ilerlememiz yavaştı, çoğu at arabası olan trafik le tıkanmış dar, kavak ağaçlarıyla dolu yollarda sıkışıp kalmış tık. Savaş biteli aylar olmasına rağmen, aramızda hala birkaç ambulans vardı, sürücünün yanında ya da arabanın arkasında oturan sargılı yaralılar.

Şehre yaklaştıkça Jarushka hızını artırdı ve kısa süre sonra savaşın kalıntı larını görmeden neredeyse hiçbir yere bakamaz oldum. Fransız halkının cesaretini, yaratıcılığını ve hayatta kalmak için yaptıklarını hatırlatanlar her yerdeydi. Jarushka'yı Place de la Concorde ve Champs-Élysées'de gururla sergilenen ele geçirilmiş Alman toplarının yanından geçmeye teşvik ettim ve bir zamanların görkemli kestane ağaçlarının artık seyreltiği, yakacak odun için kesildiği büyük bulvarlar boyunca sürdüm.

Parisliler, Notre-Dame Katedrali'nin büyük vitraylarını söküp güvenlik için saklamak ve yerlerine soluk sarı camlar yerleştirmekle ne kadar da akıllıca davranmışlardı. Zafer bayrakları sert rüzgârda her sokak lambasından ve pencereden dalgalanıyordu.

Ancak Alman bombalarının düştüğü uçsuz bucaksız moloz yığınlarını ve tahtalarla kapatılmış pencereleri görmek korkunçtu. Düşman Paris'i işgal etmemiş olsa da yıkım her yerdeydi. Parklarda ve sokaklarda dolaşırken dönmüş kuzey bölgelerinden gelen mültecilerin, uzuvlarını kaybetmiş ve yüzlerinde korkunç yaralar oluşmuş askerlerin yanından .

Jarushka yavaşladı. Ellerimi ısıtmak için ovuşturdum ve var olan servetimin envanterini çıkardım: Bir harita. İki silah. Bir çift iyi yıpranmış kürklü eldiven. Bir köpek kürkü ve şapka. Birkaç Rus yastık kılıfı ve Luba'nın sekstantı. Onu nasıl satabilirdim ki? Gururu ve neşesi.

Eliza'nın birinci bölgedeki Saint-Roch Sokağı'ndaki dairesine doğru çıktık, arkamızdaki acımasız rüzgâr bizi acele ettiriyordu. İyi tanıdığım hizmetçisi genç Madam Solange'dan sığınma ve sıcak bir yatak isteme planımı prova ettim. Jarushka'yı Ferridays'in ahırına yerleştirecek ve Max'i bulmaya çalışacaktım.

Eliza'nın binasını bulduğumda Jarushka'yı sokakta bıraktım ve zili çaldım. Bina savaş yıllarını iyi atlatmıştı; kırılmayı önlemek için pencere camlarına sanatsal bir şekilde yerleştirilmiş kağıt bant, çatışmanın tek işaretiydi. Sonunda gerçek bir yatak ne kadar harika hissettirecekti.

Beyaz saçlı bir adam kapıya geldi, mavi bir önlük giymişti ve yüzünde ekşi bir ifade vardı. "Hizmetçilerin girişi arka tarafta," dedi ve kapıyı kapatmaya başladı.

"Ben Eliza Ferriday'in bir arkadaşayım."

Önlüğünü daha da yaklaştırdı. "Ferridays'ler evde değil."

"Lütfen, ben buraya daha önce de geldim. Madam Solange'ı tanıyorum."

Kıyafetlerime baktı ve ilk kez kirli köpek kürküm ve pis yüzümle ne kadar korkunç göründüğümü fark ettim.

"Kızımı herkes tanır. O burada değil."

"İsviçre'de yatılı okuldayken Eliza'yla birlikte birçok kez bu dairede kalma şerefine nail oldum, mösyö."

"Kulaklarım iyi duymuyor. Kızım geldiğinde geri gel." "Petrograd'dan buraya kadar geldim. Bolşevikler öldür-"

"Evet, evet. İnsanlar buraya her türlü hikâyeyle geliyor." Önlüğünün cebini karıştırdı ve iki madeni para çıkardı. "İşte. Al bunu. Senin için yapabileceğim tek şey bu. Bütün Ruslar Grand Palais'nin arkasında kalıyor. Orada bir oda bulabilirsin. Ya da Rue Daru'da. Şimdi gidin."

Kapıyı ve kilit klik sesiyle kapandı.

Cama vurdum. "Lütfen Eliza'ya burada olduğumu söyler misin?" Adam küçük pencere perdesini indirdi.

Jarushka'ya geri döndüm ve adımı fark ettim. Paraları inceledim. Sadece iki frank ama ne büyük bir hediye. Daha fazla parayla New York'taki Eliza'ya telgraf çekebilirdim. Dairesine girebilmemi sağlayabilirdi.

Jarushka acıkmıştı ve dinlenmeye ihtiyacı vardı, bu yüzden Ferridays'lerin evlerinin hemen köşesinde kullandıkları ahırlara gittik. Ahırın hâlâ açık olduğunu görünce tüm kaslarım gevşedi ve arabayı tuğla binanın içine sürdüm. Savaş eski ahıra çok zarar vermişti, tavanı gökyüzünü görebilmeniz için arkaya doğru çökmüştü. Tam olarak Versailles'ın ahırları gibi değildi ama Jarushka uzun yolculuğundan sonra orada dinlenebilir ve gerektiği gibi yemek yiyebilirdi.

Tezgâhtan bir kadın çıktı, iki elinde birer kova vardı. "Nedir bu?"

"Beni Ferridays gönderdi. Onların hesabına bu ata bineceğinizi söylediler."

"Paris'te değiller. Yıllardır gitmediler." "Beni Madam Solange gönderdi."

Kadın Jarushka'ya baktı. "O büyük bir şey. Muhtemelen ağırlığınca saman yer. Pansiyonu haftada beş frank, ."

"Çalışırsa onu bedavaya tutabilir misiniz?"

Kadın Jarushka'nın etrafında dolaştı, bir elini böğründe gezdirdi. "Oldukça zayıf. Eti daha değerli olabilir."

İçimden bir ürperti geçti. "O iyi bir beygir."

"Vagon kalırsa deneyeceğim. Bir hafta boyunca. Ondan sonra söz vermiyorum."

"Benim için bir pozisyonunuz var mı? Atlar hakkında çok şey biliyorum. Onunla birlikte ahırda uyuyabilirim."

"Artık doluyuz. Çok fazla geri dönen asker aldım. Şu anda koca şehirde kalacak düzgün bir yer yok."

El sıkışarak anlaşmamızı kabul ettim ve Jarushka'ya doğru adım attım. Kollarımla boynuna sarıldım, yanağımı sıcaklığına dayadım ve o da kadife burnunu yanıma dayadı. Bana ne kadar iyi bir arkadaş olmuştı.

"Lütfen ona iyi bakın. Sizin için elinden gelenin en iyisini yapacaktır."

Kadın kovalarını bir sonraki tezgâha götürdü. "Bir hafta," dedi omzunun üzerinden.

Arkama bakmadan, gözyaşlarımı tutarak aceleyle dışarı çıktım. Ne de olsa bir hafta sonsuzluktu. Max'i bulacak ve o zamandan çok önce onu almak için geri dönecektim.

Rue de Rivoli boyunca yürüdüm ve Agnessa'nın Paris'teki en sevdiği yer olan, bir düşman bombasıyla büyük bir kratere dönüşmüş Tuileries gül bahçesinin yanından geçtim. Sırt çantamdan gülümü çıkardım ve oradaki çeşmeden su serptim. Yarıyı kadar büyümüştü ve kadifemsi beyaz yaprakları ve altın rengi kalbiyle yazın orada yetişen tüm güllerden daha güzeldi.

Çöpten eski bir gazete çıkardım ve okudum: MAĞLUP ALMANYA TESLİM OLUYOR.

1918 yılının 11. ayının 11. gününün 11. saatinde, Büyük Savaş olarak bilinen savaş nihayet sona ermişti. İnsan gücü ve malzemesi tükenen Almanya, Fransa'nın Compiègne kentinin dışında bir demiryolu vagonunda Müttefiklerle bir anlaşma imzaladı.

Konaklama için nereye bakmalı? Kesinlikle bu yüksek kiralı mahallede değil.

Seine Nehri'nden uzaklaşıp tiyatro bölgesine doğru yöneldim. Bir gün boyunca boş oda olup olmadığını araştırdıktan sonra bir ara sokakta durdum ve yarıyı siyah yas elbisesi giymiş olan kalabalığı izledim. Fransa ne kadar acı çekmişti.

Chabanais Sokağı 6 numarada, penceresinde düzgünce basılmış bir tabela olan mütevazı bir binanın önünden geçtim. *Kiralık yataklar gecelik bir frank.*

İmkânlarım dâhilinde olduğunu düşünerek bilgi almak için mekâna girdim. Temiz, iyi aydınlatılmış bir lobiydi ve şöminedeki kömür ateşinin ışığında ellerimi ısıttım. İyi giyimli birçok genç kadın oturmuş kendi aralarında konuşuyordu. Yaşlı bir kadın otel masasının arkasında oturuyordu, koyu renk saçları canlı mavi gözlerinin renginde yarım bir türbanla toplanmıştı.

Ayağa kalktı ve otel kasasını tokatlayarak açtı. "Kim varmış burada?" En sevdiğim İrlanda aksanıyla konuşuyordu.

"Ben Sofya."

Kadın gülümsedi. "Mary Melange."

"Sizinle tanışmak bir zevk," dedim. Saçlarımı düzeltmeye çalıştım ve kaba, kırmızı ellerimi ceplerime sakladım. "Petrograd'dan yeni geldim."

"Uzun bir yolculuk."

"Bir yatak kiralamak istiyorum."

"Doğru yere geldin canım. Umarım söylememin sakıncası yoktur ama sizde aristokrat bir görünüm var."

Kolumdaki kabuk bağlamış bir çamur parçasını fırçaladım. "Belki de tüm bu kirin altında."

"Yedi frank karşılığında size bir hafta boyunca bir yatak tahsis edeceğim, tahtakurusu olmayacağı garanti, banyoya erişim ve bir havlu. Çok katı kuralları olan, sadece kadınlara özel bir işletmeyiz. Yatakla birlikte her gün imza atmanız gereken bir kat görevlisi de geliyor."

"Sadece bir geceyi karşılayabilirim." Bir frank buldum ve tezgâhın üzerine koydum. Sonunda kendime ait bir yatağım olması ne büyük bir rahatlamaydı.

Tatmin edici küçük bir çınlamayla kasaya attı. "Bir telefon rehberi rica edebilir miyim?"

Tezgâhın arkasından bir tane çıkardı ve göğsüne doğru tuttu. "Bununla ne yapmak istiyorsun?"

"Bir erkek arıyorum." "Bizde onlardan çok var." "Adı Taras Pushkinsky." "Erkek arkadaş mı?"

"Kesinlikle hayır."

Kitabı "P" sayfasına kadar açtı ve bana doğru çevirdi.

Uzun sütunda bir parmağımı gezdirdim, tek bir Puşkinski yoktu. Şüphesiz, hain bir iş için buradaydı. Neden kendini rehberde listelemişti ki? Üzerime bir yorgunluk dalgası çöktü ve kitabı kapattım.

"Nerede iş bulabileceğime dair bir fikriniz var mı, madam?"

"Burada çalışan kızlara her zaman ihtiyaç vardır. Görevliniz Oxana ile konuşun. Üçüncü katta."

Merdivenlere yönelirken omzumun üzerinden "Teşekkür ederim," dedim.

Dik merdivenlerden kendi katıma çıktım: büyük, açık, yatakhane tarzı bir oda, yan yana dizilmiş elli kadar yatak ve şurada burada bir komodin vardı. Yatakların çoğunda iki ya da daha fazla uyuyan kız vardı. Yanlarından geçerken çoğunun Rus olduğunu anladım, çünkü demir yatak başlıklarına kraliyet ailesinin, çarın kızlarının, büyük düşeslerin dergi resimlerini yapıştırmışlardı.

Oxana'yı buldum, uzun boylu bir kızdı, yirmi bir yaşlarında görünüyordu, kahverengi saçları kendi kesmiş gibi görünüyordu. Şönil yatak örtüsünün üzerindeki yatakta uzanmış, yırtık pırtık bir sinema dergisi okuyordu. Kapağı hâlâ takılı olan bir konserve kutusundan kaşıkla fasulye yerken tanıdık gelen bir şeyler vardı. Normalde fasulye sevmeyen ben, birdenbire Cook'un yaptığı tüm yemeklerden daha çok özlem duydum.

"Oxana'yı görmeye geldim," dedim Fransızca.

Doğrulup oturdu. "Shhhh. Kızların uyuduğunu görmüyor musun?" Oxana'nın Rus olduğu belliydi ama Fransızcası iyiydi.

Sesimi alçalttım. "Madam Melange beni yukarı gönderdi. Bana bir yatak tahsis ettiğini ve banyo yapabileceğimi söyledi."

"Banyo yapmakta iyi şanslar. Sıra her zaman çok uzun ve tüm yataklar dolu. Ama bir frank karşılığında benimle yatabilirsin."

"Dedi ki-" "Tek seferlik teklif."

"Bir Rus'un gözünü mü oyacaksın? Umarım elimde sadece bir frank kalacağının farkındasınızdır."

"Umarım artık Nevsky Prospekt'te olmadığınızın farkındasınızdır. Bu kattaki kızların çoğu Rus. Bir prenses, bir balerin. Bazıları Jardin du Luxembourg'daki çöp kutularından yemek yiyor. En iyisi kukla tiyatrosunun yanında, eğer ilgilenirsen."

"Çalışmaktan mutluyum."

Kutuyu komodinin üzerine koydu. "Bu iyi haber, çünkü bu bir zorunluluk. Yatağınızın parasını ödemiş olabilirsiniz ama yatağınızı korumak için mesai yapmanız gerekiyor."

"Anlamıyorum."

"Yavaşsın, değil mi? Buradaki kızlar geçimlerini sırtlarından sağlıyorlar. Burası hemen yandaki 12 Rue Chabanaïs'nin yatakhane. Oldukça süslü bir yer. Duvar resimlerine inanamazsın."

Genelev mi? Dudaklarım kelimeleri bir araya getiremedi.

Oxana gözlerini kocaman açarak yüzünü yaklaştırdı. "Evet, *yakın* bir *maison*. Kapının üstündeki sokak numaralarından anlayabilirsin. Her zaman daha büyük ve daha renkli."

Kaşığını ceketimin ön kısmının altına soktu, kaldırdı ve kapanmasına izin verdi. "En iyi beyefendiler için biraz yaşlısın ve çok zayıfsın, ama ışıklar kısıkken göğüslerin hala yatağını tutmaya yetecek kadar iyi. *Les Chabanaïs*'ye gelen bazı erkekler için kollarında bir Rus aristokratla görülmek bile yeterli. Ve Tanrı aşkına şu pantolondan kurtulun. Burada kızlar nadiren de olsa elbise ve siyah çorap giyerler."

"Hemen gitmeliyim." Bir anda şakağım zonklamaya başladı.

"Madam'dan paranızı geri alırken iyi şanslar. Katı hayır-geri ödeme politikası. Ne kadar erken başlarsanız o kadar iyi."

Oxana bir anda arkasına yaslandı ve gözlerini kısarak bana baktı. "Biliyor musun, seninle daha önce tanışmış olduğum hissinden kurtulamıyorum."

"İlk tanıştığımızda ben de öyle düşünmüştüm." "Moskova Cotillion?"

"Hayır. Petrograd'da çıkış yaptım." Bir an düşündüm. "Viyana Opera Balosu mu?"

"Sanmıyorum."

"Aman Tanrım. *Brillantmont*."

Oxana keskin bir aldı. "Sofya Streshnayva."

"Ben mezun olduğumda sen birinci sınıftaydın. Uzun saç örgülerin yok muydu?"

Oxana parmaklarını kısa saçlarında gezdirdi. "Buraya geldiğimde ilk iş onları sattım. Rue Daru'ya giden yoldaki seyyar satıcıya. Bana iki yüz frank ödedi ama hala bende olsalardı çok daha fazla para kazanabilirdim."

Bir an beni düşündü. "Dikiş diken kızlar için birkaç iş var. İğne ile aran iyi mi?"

Başımı hayır anlamında salladım.

"Paris'teki her Rus Rue Daru'daki katedrale akın eder. Orada bir atölye var, bodrum katında, eğer dantel örebiliyorsan bebek yaparak birkaç sent kazanabilirsin. Ama onlara beni burada gördüğünü söyleme."

"Tabii ki hayır."

"Bekle. Nasıl unuttum? Sana söylediğimi ona söyleme ama Madam'ın ofisinde senin için bir iş olabilir, çünkü tahsilatçı kız işten ayrıldı. Aptaldı, rakamlardan hiç anlamazdı. Kabul ederdim ama şehri yeterince tanımıyorum. Durumunuzu ona anlatın, bakalım konuyu açacak mı?"

Oxana'ya el salladım ve aceleyle merdivenlerden indim.

"Haftada sekiz frank için diren," diye seslendi .

-

DÖRT KAPI AŞAĞIDA, 12 Rue Chabanais tam da Oxana'nın söz verdiği gibi, duvarları şehvetli duvar resimleriyle dolu şatafatlı bir lobiydi. Beyaz mermer şöminenin üzerindeki yaldızlı ayna, çoğu yabancı olan, iyi bir partideymiş gibi couture elbiseler içinde oturan ve puro içen kocalarını bekleyen nefes güzellikteki bir grup kıızı yansıtıyordu.

Madam Melange'ı genç bir kadının saçlarını topuz yapıp tokalarla sabitlerken gördüm. Kadına, "Umarım bir sakınca yoktur canım, ama sende aristokrat görünümü var," dedi.

yanına gittim. "Paramı geri istiyorum."

Madam beni kolumdan tuttu ve köşeye götürdü. "Neden bilmiyorum. Bir anlaşma yaptık. Ayrıca, bu

Paris'te yapabileceğinizin en iyisi."

"Okuyabiliyorum. Bir çeşit iş olmalı-"

"Buradaki kadınların yarısı Aristo'dan alıntı yapabilir canım. Taksi ehliyetiniz yoksa kimse Rus kadınları işe almıyor, tuvalet temizlemek için bile."

Belime sarıldım ve ipek halının üzerinde volta attım.

"Bakın," dedi Madam. "İnsanların her zaman ödeyeceği iki şey vardır. Yemek ve seks. Sizi bilmem ama ben değilim."

Bunalmış bir halde ellerimle yüzümü kapattım. Babam benim hakkımda ne düşünürdü? Luba mutlaka bir plan yapardı. Afon? Onlar için nasıl acı çekiyordum. Max'i tek başıma nasıl bulabilirdim? Nereden başlayabilirdim ki?

Madam Melange kolunu bana doladı ve bir gardenya ve baharat dalgası yaydı.

"İşte, işte. Bunu yeni bir deneyim olarak düşünün. Müşterilerimiz Paris'in en zenginleridir ve bir kez tazelenip biraz ruj sürdüğünüzde havaya gireceksiniz. Burada 21 temalı odamız var. Eğlenceli olabilir, biliyorsunuz."

"Çar'la akrabayım. Babam maliye bakanıydı-" "Muhasebeci mi?"

"Evet. Görünüşe göre matematikle olan ilişkisi bana miras kalmış. Okuldaki en iyi derslerimden biriydi. Paris'te bu tür becerilere ihtiyaç duyulmaması çok kötü."

"Aslında bir ihtiyacım var." "Oh, gerçekten mi?" diye sordum.

"Beni rol yapmaktan kurtarabilirsin. Oxana'nın sana söylediği çok açık. Ama *güvenilir* birine ihtiyacım var. Müşterilerimizin evlerini arayıp ödenmesi gereken paraları getirecek. Son temsilcim bütün günün zarflarıyla ortadan kayboldu."

En azından müşterilere hizmet veren kişi ben olmayacağım.

Madam parmaklarıyla saydı. "Şehir hakkında iyi bilgi sahibi olmayı gerektiriyor..."

"Yatılı okuldan beri yazları burada kalıyorum." "Ve, şey, inanılmaz bir sağduyu."

"Bir bedel karşılığında sağduyunun ruhu olabilirim."

"Zarfları teslim etmek için her gece gün batımından önce burada olmalısınız ve haftada beş frank ödüyorlar."

"Oda dahil mi?"

Madam başıyla

onayladı.

"Dokuz frank karşılığında defterlerinizi de dengeleyeceğim. İş iyi giderse bir de ikramiye isterim."

"İkramiyeye hayır, ama sekiz frank ödeyeceğim, daha fazla değil. Bir hafta deneyip göreceğiz. Bugün başlayın ve bir hafta içinde paranızı alın."

Elini sıktım. "Yeni tahsilat temsilciniz olmaktan mutluluk duyuyorum, madam."

-

ERTESİ SABAH, Madam'ın müşterilerinin bir listesi ve iki frank avans maaşla genelevden yola çıktım. Kısa süre içinde, güneşin doğuşundan batışına kadar, sadece bir şeyler atıştırmak ve Max için kalabalığı ve okul bahçelerini taramak için dinlenerek, sürekli bir tahsilat işi düzenine yerleştim. Yüzde yüz tahsilat oranımla gurur duyuyordum, çoğunlukla beni kapıda karşılayan ve Madam'ın adını söylediğimde benden hevesli bir şekilde hemen ödeme yapan hizmetçilerden. Hatta bana evlenme teklif eden bir kadından da tahsilat yaptım. Kibarca reddettim. Kadın ya da erkek, bu kadar zayıf ve bitkinken beni nasıl çekici bulabilirdi ki?

Üçüncü gün rekor sayıda tahsilat yaptım ve ardından kendime sıcak bir rulo ısmarladım. İyi bir iş adamı olmaya başlamıştım. Tıpkı babam gibi. Hayatta kalma yeteneğimle gurur duyardı.

Listedeki son eve vardığımda güneş batıyordu, Rue de Serene, Madam'ın müşterilerinin önemli bir kısmını temsil eden büyükelçilerin ve politikacıların çoğuna ev sahipliği yapan hoş bir mahalle.

Kapıyı çaldım ve bekledim. Caddenin karşısındaki cıvıl cıvıl kafe iyi iş yapıyordu, içerideki kehribar rengi ışık, soğuğa rağmen parke taşlı avluya dizilmiş kafe masalarındaki birkaç müşteriyi aydınlatıyordu.

Beyaz ceket giymiş bir adam evin kapısını açtı.
Uşak mı? Hizmetçileri yeniden görmek ne tuhaf.

"Evet?" diye sordu uşak.

Arkasındaki uzun ve karanlık koridorda bir figür duruyordu. "Ücreti tahsil etmek için buradayım."

Bana doğru eğildi ve fısıldadı, "Madam Melange?" Başımı salladım.

"Burada bekle."

Koridordaki adam birkaç banknot saydı ve hizmetçi onun yanından geçerek evin arka tarafına doğru yürüdü.

Kapıdan içeri adımımı attım ve adamı uzun boylu, omuzları geniş, gömleğinin düğmeleri açık ve göğsü açıkta buldum. Gözlerim düşük ışığa alıştı ve sonra yüzün tanıdık olduğunu gördüm. Malikânede bize saldıran adam değil miydi bu? Bizi esir tutan gruptan biri?

Taras.

Köpek kürkü şapkamı alnıma doğru çektim. Dizlerim titriyordu. Ya tam oraya düşersem?

Saymayı bıraktı ve bana döndü. "Neye bakıyorsun?" diye Rusça sordu.

Yakından bakıldığında gücü muazzamdı. Neredeyse zarfımı düşürmeme neden olan şey dövmeleriydi. Onları görmek için tenimin her santimi buz kesti. Kendine özgü melek figürleri teninin bal rengi altına işlenmişti. Parasını gelişigüzel sayışını izlerken nefesim kesildi. Sevdiklerimi kendisi mi öldürmüştü? Vladi'ye yardım mı etmişti?

Burası Varinka'nın eviydi. Max'ten bir iz olup olmadığını görmek için boynumu daha da yaklaştırdım.

Taras saymayı yavaşlattı. "İçeri gel. Kapıyı kapat. Dışarı soğuk."

Yere baktım ve sesimin titremesini engellemeye çalıştım. "Ben burada kalacağım, teşekkürler."

"Rus musun?"

Başımı salladım.

Başını öne eğdi. "Sizi Madam'ın evinde görmedim."

"Hesaplarla ben ilgileniyorum." Yüzümü tanımıyor muydu? Kalbim kaburgalarımı dövüyordu. Elbette bu halimle tanınmaz haldeydim.

"Bu mal varlığını boşa harcamak olur." Salondaki masaya yaslanmış, kollarını göğsünde kavuşturmuş, bir elinde para tutuyordu. "Neden kalmıyorsun?"

"Bana sadece parayı verebilir misin?"

"Neden bu kadar acele ediyorsun?" Beni yaklaştırdı. "Votka mı içiyorsun?" "Gün batımına kadar Madam'a teslim etmek zorundayım. Yoksa o-"

Yaklaştı ve bana banknotları uzattı. "Al."

Parayı kaptım ve aceleyle dışarı çıktım, keşfimden dolayı uyuşmuş bir halde koca desteyi zarfıma tıktırdım. Sokağı yarılamaştım ki kapı çarparak kapandı ve arkamı döndüğümde siyah kapının gün ışığından arta kalanlarla parladığını gördüm. İçimden soğuk bir geçti ve Madam'la buluşmak için acele ettim.

O akşam gelirleri teslim edene kadar, işi iyi yaptığımın rahatlığıyla, her şeyin tadını tam olarak çıkaramadım. Sonuçta inanılmaz bir ikramiye kazanmıştım.

Sonunda oğlumu nerede bulacağımı biliyordum.

BÖLÜM 40

Varinka

1919

Bir Ocak günü, öğleden sonra Max okuldayken Mamka ve ben açık hava pazarında koşuşturduk. Paris'in her yerinde görülen tipik bir pazardı, balıkçılar ve meyve satıcıları vardı.

Satıcılar, kışlık mallarını kaba sepetler içinde sergiliyorlardı. Savaş sona ermiş olsa da ürünler hâlâ yetersiz ve fiyatlar yüksekti.

"Yarın Max'le ilgilenebilir misin, Mamka? Planlarım var."

"Hayır. Benim de planlarım var."

Çürümüş bir balığın üzerine eğildim. "Beş frank," dedi balıkçı. Devam ettim. "Lütfen iptal eder misiniz?"

"Lanvin benden-"

Yürümeyi bıraktım ve ona döndüm. "Zaten orada mı çalışıyorsun?"

"Geçen hafta başladı."

"Bana söylemeden mi?"

"Madam Lanvin'in kendisi bana üzerinde çalışmam için en iyi elbiselerini verdi." "Yani artık Max konusunda bana yardım etmeyecek misin?"

"O sizin seçiminizdi. Madam gün bir *departmanı* yönetebileceğimi ima etti. Buna inanabiliyor musunuz? Ne kadar çabuk tanındım. Altın işim hakkında söylenenleri duymalısın."

Pazardan ayrılıp eve doğru yola çıktık, file çantamda sadece kirli patatesler vardı.

"Lütfen. Seni ölümüne çalıştırmak istiyorlar. Max'le birlikte olmayı seviyorum.

-Dün bütün günümü parkta paten kaymasına yardım ederek geçirdim. Ama sonunda burada, Paris'te arkadaş ediniyorum. Çocuk konusunda yardıma ihtiyacım var."

"Hangi arkadaşlar? Radimir mi?"

Bir an sessiz kaldım ve öfkemi bastırmak için derin bir nefes aldım. "Neredeyse yirmi yaşımdayım Mamka, istediğimi yapamayacak mıyım?"

"Evet. Ve çaldığın çocuğa bakmamayı seçiyorum, Varinka. Max okuldayken sen de çalışabilirsin, biliyorsun. Taras'tan ayrıldığımızda kira parasına ihtiyacımız olacak."

Gri kumaş paltolu, tanıdık görünümlü bir kadın yanımıza yaklaştı. "Zina Kozlov? Beni Malinov'dan hatırlıyor musunuz? Müzik dükkanındaki Faina."

Mamka başını salladı.

"Lanvin'de dikiş diktiğinizi duydum?"

"Evet."

"Salı günleri orada desen kesiyorum. Madam Lanvin'in kendisi bize çok yetenekli bir kadının katıldığını söyledi ve işte o *sizsiniz*."

Mamka gülümsemesini engellemek için dudağını ısırıldı.

"Çay içmek için bana katıl," dedi Faina. "Sana burası hakkında her şeyi anlatacağım."

"Şimdi mi?" Mamka sordu.

"Neden olmasın?" dedi

Faina.

Mamka bana el salladı, ikisi yürüdü ve mamka'm öylece gitti.

"Çayının tadını çıkar," diye seslendim ama yeni arkadaşıyla konuşmakla o kadar meşguldü ki fark etmedi bile.

-

O HAFTA MAMKA ve ben mutfak masasında otururken o dikiş dikiyor, ben de Max'i mısır gevreğini yemesi için ikna etmeye çalışıyordum. Taras akşam için dışarıdaydı ve biz de özgürlüğün tadını çıkarıyorduk. Bir genelevi mi ziyaret ediyordu? Afyon mağarasını mı? Bizi hala sıkı bir gözetim altında tutmasına ve sık sık banyo duvarındaki bir çatlaktan beni izlemesine rağmen, biraz dikkati dağılmış görünüyordu ve saçlarını süslemeye ve puro içmeye başlamıştı.

Mamka kucağında bahar çimenlerinin renginde saten bir elbise tutarken rüzgâr pencereleri tıkırdatıyordu. Başka bir ev projesi. Görünüşe göre tek yaptığı dikiş dikmektir, Max ve benimle dışarı çıkacak vakti yoktu.

Hızlı iğnesiyle elbisenin yakasındaki boncukları bitirdi, minik gümüş tüpleri şişledi ve güllerin parıltıdan arka planını doldurdu. Kilise için azizlerin yüzlerini gümüş ve altın ipliklerle dikmeyi öğrenmişti. Tek renk ipek ipliği kullanmayı ve sadece dikişin yönüyle bir yüzdeki ışık ve gölgeyi gösterme yöntemini öğrenmişti.

Yanında katlanmış bir gazete duruyordu, ön sayfasında çarın ve ailesinin fotoğrafı vardı. Çar bir önceki yaz idam edildiğinden beri, tüm ailenin öldürölüp öldürölmediğine dair hikâyeler çoğalmış ve tüm Paris her yeni söylentiyle büyölünmişti. Gerçekten de tüm aile vahşice öldürölmüş müydü? Oradaki beyaz elbiseli kızlara zar zor bakabiliyordum.

Max'e bir kaşık mısır gevreği uzattım. "Yiyemez misin, benim iyi oğlum?"

Solgun yüzü bomboş bir şekilde kâsesine baktı ve hafifçe öksürdü. Ne düşünüyordu acaba? Son zamanlarda neredeyse hiç konuşmuyordu, kendi dünyasında kaybolmuştu.

Mamka, "Bu ay üçüncü kez hasta oluyor," dedi. "Sadece kruvasan ve mısır gevreği yemesi benim suçum değil."

Mamka bakışlarını elbiseden ayırmadı. "Bu hüzün."

Ona doğru eğildim, sesim kısıktı. "Kesinlikle *daha öncesini* hatırlamıyor."

"Tabii ki öyle. Çocuk yatakta uyumaz."

Bir elimi sırtında gezdirdim. Ona ne yapmıştım? "Bunu atlatacaktır."

Mamka bakışlarını dikişinden ayırmadı, dudakları gergindi.

Bir anda Radimir'le sinemaya gitmeyi arzuladım. Ya da sadece parkta oturup konuşmayı. Belki bir öpücük paylaşmayı? Ama Mamka Max'la ilgilenmiyordu.

"Neden bu akşam bir bistroya gitmiyoruz? Max'i de yanımızda getirelim mi?"

Mamka'nın iğnesi tepedeki elektrik ışığında parlıyordu. "Çok fazla işim var. Bunu bu akşama kadar Madam Lanvin'e teslim etmeliyim." Beline Lanvin mavisini parlak bir kurdeleyle iliştilmiş, Madam Lanvin'in hediyesi olan küçük pirinç saate baktı. Mamka'nın değerini ne kadar çabuk anlamıştı.

"Baş terzi yardımcısı oldum."

"Bu kadar çabuk mu? Tabii ki öyle. Başka kim bu kadar uzun saatler çalışır ki?"

"İyi şansımı hayal edebiliyor musunuz? Madam, malzeme sıkıntısı nedeniyle elbise süslemelerinin çok önemli hale geldiğini söylüyor. Etek ucunda ve manşetlerde bir iğne işi bandı ile ihtiyaç duyulan kumaş miktarı esnetilebilir. Ona yaptığım bir *kokoshnik*'i gösterdim ve o da bunlardan bir seri yapmak istiyor. Rus modası çok popüler olmaya başladı, Inka. En iyi Parisliler aristokratların eski Rus kostümlerini topluyor ve balolarda giyiyorlar. Hayal edebiliyor musun? Madam diyor ki-"

"Bir kez daha 'Madam diyor ki' diyemez misin Mamka? Kafam patlamak üzere."

"Oh, ve ilk işe alımımı yaptım. O eskiden bir prenesti-" "Nasıl yapabildin Mamka? O insanlar bizi çok uzun süre uzun."

"Açlıktan ölüyordu. Günlerdir yemek yemedi ve iyi iş çıkarıyor."

"Sonunda devrimde ilerleme kaydediyoruz ve sen de Beyazlara yardım etmek mi?"

"Ne zaman bu kadar zalim oldun Varinka? Sırf bir amaca hizmet etmek için asla zalim olmam."

Ön kapı çalındı ve aceleyle konağın önüne gittim. Taras dönmüş müydü? Bütün gece evde olmayacağını söylemişti.

Kapıyı açtığımda Radimir'in orada durduğunu gördüm.

"Habersiz geldiğim için özür dilerim ama işe dönüyordum ve dışarı çıkmak isteyebileceğinizi düşündüm."

Taras'ın izini bulmak için sokağı ve karşıdaki barı kontrol ettim ve hiçbir iz bulamayınca Radimir'i içeri davet ettim.

"Ne kadar ," dedim.

Paltosunu silkti, koyu yeşil ceketinin içinde iyi görünüyordu. Çenesini iyi bir şekilde tıraş etmemiş, saçlarını kulaklarının arkasına toplamıştı.

Radimir'i mutfağa götürdüm. Mamka dikiş dikerken başını kaldırdı. "Onun burada ne işi var?"

"Sadece dışarı çıkmak isteyip istemediğimi kontrol ediyorum."

Mamka iğnesiyle gümüş bir boncuk mızrakladı.

"Radimir müzede çalışıyor, Mamka. Toplantı-" "Meşgulüm, Inka. Bunu saat altıya kadar Madam Lanvin'e teslim etmem gerekiyor."

Radimir şapkasını çıkardı ve odaya doğru bir adım daha attı. "Sizin için teslim etmekten mutluluk duyarım, madam."

Mamka son boncuğu yerine dikti ve ipliği kesti. "Oh, hayır. Lanvin tüm yol-"

"Nerede olduğunu biliyorum ve o gidiyorum. Ayrıca, başka şeyler yapman için seni serbest bırakacak."

Mamka elbiseyi uzattı ve boncuklarını inceledi.

"Ne kadar güzel bir iş," dedi Radimir. "Büyükannem terziydi ama hiç böyle bir şey yapmamıştı. Çoğunlukla korseler yapardı."

Mamka elbisenin kollarını kâğıt mendille doldurdu ve mükemmel bir dikdörtgen şeklinde katladı. "Korseler bir dikişçinin yeteneğinin gerçek sınavıdır. Sadece en başarılı olanlar iyi yapabilir."

"Çok iyi bir kadındı. Beni Rusya'daki her müzeye sürükledi. Bana sanat hakkında bildiğim her şeyi öğretti. O olmasaydı şimdiki işime sahip olamazdım."

Mamka elbiseyi beyaz tülbentle sardı ve kendine özgü kurdelesıyla bağladı. "Ne yapıyorsun?"

"Rus halkının sanatının korunduğundan emin olmak için bu müzelerle birlikte çalışıyorum. Burada Louvre'a restorasyon konusunda danışmanlık yapıyorum."

Mamka ona zar zor baktı. "Oraya üç kez gittim. Hollanda resimlerinde boncuk işlerim için ilham buluyorum."

Radimir belinden biraz eğildi. "Bu bir sır ama orada yeni bir tekstil sergisi açılacak. Bazıları yedinci yüzyıldan kalma. Daha önce hiç gösterilmemiş zarif boncuk işleri."

"Madam Lanvin süslü işlerin büyük bir hayranıdır."

"Belki ikinize de özel bir tur ayarlayabilirim." Mamka ona bir bakış fırlattı. "Size zahmet vermek istemem." "bilin." Radimir elini uzattı. "Ve bu

"Paketinizi teslim etmek benim için bir onurdur, Bayan Pushkinsky."

Mamka onun elini sıktı. "Zina. Neden sen de ona katılmıyorsun, Inka? Gidip keyfinize bakın. Max ve ben akşamı birlikte geçireceğiz."

-

O gece Mamka Max'a bakmayı teklif ettiğinde Radimir ve ben sanki bir topun içinden fırlamış gibiydik. Paketi Madam Lanvin'e teslim ettikten sonra dedim ki, "Bir restoranda oturmayalım. Paris'in her yerine koşmak istiyorum."

Mamka'yı nasıl da büyülemişti. Gülümsemekten yanaklarım acıdı, yanıklığım şimdi azalıyor. Genç ve özgür olmak ne kadar güzeldi.

Radimir gülümsedi ve elimi tuttu. "Önce sana bir şey göstermem gerekiyor."

Beni elimden tutup metroya götürdü ve kısa bir yolculuktan ve uykulu bir güvenlik görevlisiyle sohbet ettikten sonra Louvre'da karanlık bir odada, neredeyse benim boyumda bir tablonun önünde durduk, etrafında kalın, altın bir çerçeve vardı.

"Tablolar sadece bu yerde mi asılı?" Ben sordum. "Bazen başka müzelere gidiyorlar, ama çoğunlukla Sadece burada ve bir bedel karşılığında insanlar gelip onlara bakıyor. Harcadım Bugün burada çok fazla vakit geçirdim, kaytarıyorum. Sana ne kadar çok benziyor."

Resimde sarışın Psyche, çıplak vücudunu ortaya çıkarmak için aşağı çekilmiş elbisesi ve onu kucaklamak üzere olan yakışıklı, kanatlı Aşk Tanrısı görülüyordu.

"Bana benziyor. Yüzü, hatta.." Sözümü kestim, yüzüm ısınmaya başladı.

Radimir gülümsedi. "de diyebilirsin. Vücut. Çok güzel bir kız. Başının hemen üstündeki kelebeği görüyor musun? Eski Yunancada 'kelebek', 'psyche' ile aynı kelimedir ve ruhu temsil eder."

Bütün gece karanlık odada, sadece tablolardan gelen ışık havuzlarıyla aydınlanan odada Radimir'in konuşmasını dinleyebilirdim, neredeyse karanlıkta onun kısık sesini. Babam onu ne kadar çok severdi.

Boyaya dokunmak için uzandım. "Aşk tanrısının kanatları gerçek gibi görünüyor."

Radimir elimi geri çekti. "Resimlere dokunmak onları incitir. Ama istediğin kadar bakabilirsin. Yüzündeki ifadeyi görüyor musun? Genç prenses az önce ilk öpücüğünü aldı. Sence hoşuna gitti mi?"

Psyche şaşırmış görünüyordu ama daha fazlasını istiyor gibiydi.

Ayakkabılarımın içinde kıpırdandım ve ahşap zemin inledi. "Sanırım öyle."

Radimir bana ciddi bir şekilde baktı ve sonra beni kendine çekti. "Bu onların aşkının ilk işaretiydi."

Onu ittim.

"Neyin var?" Ellerimi tuttu. "Sadece bilmiyorum..."

"Nasıl *öpüşülür*?" Radimir başını geriye attı ve odada yankılanan bir kahkaha attı. "Çok fazla endişeleniyorsun Varinka. Aşk Tanrısı Psyche'yi tam da böyle öptü." Beni kendine çekti ve dudaklarını alnıma bastırdı. "Endişelenecek bir şey yok."

Yüzümü onunkine doğru kaldırdım ve onu dudaklarından öptüm. O da beni öperken gülümsediğini hissedebiliyordum, dudakları sıcacıktı. Kendimi tuttum ve yumuşak ve tatlı bir şekilde bana gelmesine izin verdim.

Yüzünde geniş bir gülümsemeye geri çekildi. "Sen iyi bir öğrencisin, Varinka. Görünüşe göre sana iyi öğretmişim."

-

RADIMIR VE BEN o gece soğuğu hissetmeden Paris'in her yerine koştuk. Champs-Élysées, Pont Alexandre, Place de la Concorde'da bir aşağı bir yukarı, ta ki beni konağın kapısında bırakana kadar.

Bir elini yanağımda gezdirdi. "Bir dahaki sefere, Luna Park. Sana roller coaster'göstermek için sabırsızlanıyorum ve yakında sezon için kapanıyor."

"Onur duyarım."

"Tam bir Parisli olmuşsunuz, Bayan Varinka." Yanağıma bir öpücük kondurdu ve gitti.

Basamakta durdum ve gidişini izledim. Ne kadar ?

Kapının kilidini açmak için döndüğümde bir ışık gözüme çarptı. Sokağın karşısındaki bir puronun parıltısı. Karanlığı araştırdım ve Taras'ın başının şeklini, geniş omuzlarını buldum. Geri mi döndü? Elbette, o

Radimir'in beni eve bıraktığını görmüştüm. Yanağıma kondurduğu öpücük. Bana saldırır mıydı?

Aceleyle içeri girdim. Yatak odamın kapısını kilitleyecek ve Max'i yanımda tutacaktım. Ve bundan sonra Radi'yle evimiz dışında her yerde buluşacaktım.

BÖLÜM 41

Eliza

1919

Le Havre'da karaya çıkıp harap olmuş Paris'e ulaştığımda, kiraladığım arabanın penceresinden dolu mahalleleri çökmüş apartman binaları ve dükkanlar. Parisliler Ocak soğuşuna göğüs gerdi ve sanki normalmiş gibi yol kenarındaki bomba kraterlerinden kaçtı.

Şoför dikiz aynasından bize baktı. "Başkanınız burada. Woodrow Wilson."

"Evet, başkanımızın kim olduğunu biliyorum."

"Versailles'daki barış görüşmeleri için buradayım." "Evet, gazetelerde yazıyordu, teşekkür ederim."

"Onun için tezahürat yapan kalabalığı görmeliydiniz. Hotel de Ville'de kaldı."

Champs-Elysées'de üst üste yığılmış toplardan oluşan bir piramidin yanından geçtik.

Sürücü, "Her biri ölümler diyarından eve sürüklendi," dedi.

Fransa o sırada iki milyondan fazla erkeğini savaşta kaybetmişti, bu nedenle sokaklardakilerin çoğu kadındı ve çoğu yas siyahı giymişti.

Saint-Roch Sokağı'ndaki daireye varmak ne büyük bir rahatlık olacaktı. Merrill ve Sofya'yı bulmak için yapılacak çok şey vardı.

Oraya vardığımda , zarif Madam Solange beni kapıda sıcak bir kucaklamayla karşıladı. "Binlerce kez hoş geldiniz, sevgili Eliza. Annen nasıl?" Neredeyse Peg'in yaşında, Madam

Solange zaten bakıcımızla evliydi ve evimize kendi eviymiş gibi değer veriyordu.

Henry ile düğünümüzden hemen sonra satın aldığımız o güzel daireye varmak harikaydı. Fransa'ya özgü o güzel limon ve yer cilas kokusunu derin derin içime çektim. Eski ev, tavandan tabana pencerelerden içeri süzülen ve cilalı gürgen parke zeminlerden yansıyan ışıkla doluydu.

Oturma odasına geçtim ve pastel boiserie duvarlara, annemle birlikte *marchés aux puces* ve diğer *antikacılar*dan bulduğumuz parçalara, Louis Seize masama ve komodine, belki biraz solmuş ama mükemmel bir şekilde kullanılabilen toile perdelere baktım.

"Çok iyi, teşekkür ederim. Savaştan yara almadan çıktığınız için çok mutlu."

Madam'a annemin hediyesini uzattım.

Madam gülümseyerek, "Daha fazla banyo tuzuna ihtiyacım vardı," dedi. "Teşekkür ederim."

"Burası çok sevilmiş görünüyor, Madam." Pencereler parlıyordu, sadece bir cam kırıktı.

"Teşekkür ederim. Her şeyde kıtlık var. Sabun. Koca şehirde *Savon de la Tulipe* yok."

"Yıkamayı nasıl yapıyorsun?"

"Bir parça el sabunu için yalvar." Madam yaklaştı ve bir elini koluma koydu. "Size söylemeliyim, babam ziyarete geldiğinde bir Rus kadının sizi aramaya geldiğini söyledi-"

İçimden bir ürperti geçti. Sofya

mı? "Neye benziyordu?"

"Sadece kirli olduğunu söyledi, belki de bir dilenciydi. İsim bırakmamıştı ve iyi bir şey yapmadığını düşünüyordu. Daha fazlası için onu sıkıştırdım. Yaşı? Saç rengi? Ama gözleri bozuluyor."

"Arkadaşım Sofya olabilirdi." Kanepeye oturdum, gözlerim yanıyordu, zaman farkı beni yakalamıştı, onu özlediğim düşüncesiyle sönmüştüm. Onu tekrar görmeye ne kadar yaklaşmış olabilirdim.

"Brillantmont'tan mı?" Madam Solange sordu. "Onu hatırlıyorum."

"Rusya'dan buraya kadar gelmişken elbette darmadağınık görünecektir."

"Çok özür dilerim."

Kendimi toparladım. "İlgilenmem gereken bir iş var, bir arkadaşımı yerleştiriyorum. Bu arada, eğer buraya gelirse-"

"Bundan şüpheliyim. Babam ona karşı çok kabaydı. Çok üzgünüm." "Eğer ortaya çıkarsa lütfen ona her türlü konforu sunun. Eğer değilse

Sofya'haberi olan biri olabilir."

Hem Merrill'i hem de Sofya'yı bulmak üzere av için giyinmek üzere odama gittim. İkisi de burada, Paris'teydi, bunu hissedebiliyordum. Tek soru nerede olduklarıydı.

-

Merrill'i aramaya koyuldum, zevkin izin verdiği kadar kırmızı giyinmiştim, kendimi zar zor zapt edebiliyordum, Paris sokaklarına geri döndüğüm için çok heyecanlıyım. Önsezilerim doğru muydu? Merrill Grand Palais'de olacak mıydı? Yaptığım kapsamlı araştırmaya göre, savaşın başlamasından kısa bir süre sonra yaralıların tedavi edildiği bu yer gidilecek en uygun yer gibi görünüyordu. En kötüsüne hazırlandım.

Grand Palais, 1900 Evrensel Sergisi'nden kalan o güzel Beaux-Arts sergi salonu, Champs-Élysées'de annemin dairesine yakın bir yerde duruyordu. Yükselen, cam fiçı tonozlu çatısıyla, tepesindeki yırtık pırtık üç renkli bayrak şiddetli rüzgârda dalgalanan devasa binaya doğru aceleyle ilerledim.

Ana salona girdim ve annemle bir zamanlar at gösterisi izlediğimiz, şimdi ise son derece yoğun bir hastane olan bu yerin genişliği afallayarak durdum. Doktorlar, hemşireler ve ziyaretçiler koşuşturuyor, iyileşmekte olan askerler kalabalığın arasında dolaşıyordu.

Üst kısmı sanki dev bir makasla kesilmiş gibi testere dişli kahverengi bir çit, sadece üst kısımlarını görebildiğim branda çadırlı binalardan oluşan koca bir köyü çevreliyordu. Yukarıda bir tabelada şöyle yazıyordu: *Atelier du Blessé Franco-Américain*. "Yaralı Atölyesi." Bu trajik ama harikulade yeri tanımlamak için ne güzel bir yol.

Birkaç hastayı galerilere doğru takip ettim, yükselen tavanların altında sıralanmış demir hastane yataklarında yatan askerlerin ve doktorların hastalara yardım ettiği odaların önünden geçtim

bedenlerini bir duvar boyunca uzanan makara sistemi üzerinde çalıştırıyorlardı. Başları dikişlerine eğilmiş, çarşaf ve yastık kılıfı diken kadınlarla dolu uzun masaların yanından geçtim. Her yerde Merrill'in siyah saçlarını ve yaralıların yüzlerini aradım.

Yüksek yakalı beyaz bir elbise giymiş ve göğsünde deri bir çanta taşıyan bir kadın, elinde bir pano ile aceleyle yanımızdan geçti.

"Affedersiniz, Hemşire. Çok meşgul olduğunuzu biliyorum ama ben bir Amerikan uçağını arıyorum-"

"Ben bir terapistim, hemşire değil," dedi, hâlâ yürüyordu. "Amerikalılar artık burada değil. Haftalar önce ambulansla gönderildiler."

Aceleyle yanına gittim. "Ama tabelada *Franco-Américain* yazıyor." "Aktif savaş sırasında burada birçok Amerikalı vardı ama

Şimdi savaş bitti ve nakledildiler. Sadece birkaç İngiliz Adamlar gitti ve bugün de gidiyorlar."

"Şu çitin arkasında olabilir mi?"

"Burası operasyon alanı. Kapatılma sürecinde. Burası artık bir rehabilitasyon merkezi."

"Kayıtlarınızı kontrol edebilir misiniz?"

"Artık sadece Fransız hastaları kaydediyoruz. Amerikalı yaralıları buradan diğer merkezlere ve nihayetinde evlerine ya da Amerikan Mezarlığı'na geçti. Samanlıkta iğne aradığınızı söyleyebilirim."

"Bulmak için çok uzaklardan geldim-"

"Özür dilerim, madam. Çok meşgulüz. Şirketlerin sergilerini tekrar düzenleyebilmeleri için buranın boşaltılması gerekiyor. Kızıl Haç'ı deneyin. Ya da Neuilly'deki Amerikan Hastanesi'ni."

Öğleyi biraz geçmiş olmasına rağmen moralim bozuldu, samanlıktaki iğne gittikçe küçülüyordu.

-

TAKSİLER KORKUNÇ OLSA DA, sonunda eskimiş bir taksiyi durdurdum ve Champs-Élysées'den yukarı çıktık, Zafer Takı'nı geçtik, Neuilly banliyösünün kapısından geçtik, resmi olarak Paris'in dışında, eski bir okulda bulunan Amerikan Hastanesi'ne gittik.

Taksiden indim ve binanın büyüklüğü karşısında şaşkına döndüm. Sıra sıra Ford motorlu ambulansların durduğu, kapılarında kırmızı çarpı işaretleri olan, şoförlerinin kaputlarının altında uğraştığı çakıllı avludan beş kat yükseliyordu. Bu muazzam yerde Merrill'i nasıl bulacaktı?

İçeri girdim ve beyaz bir elbise ve başlık giymiş yuvarlak yüzlü bir hemşire beni karşılamaya geldi.

"Yardımcı olabilir miyim?"

Orta Batı aksanıyla Fransızca konuşulduğunu duymak ne kadar garip. "Richard adında bir hastanız var mı diye bakmaya geldim. Merrill."

Hemşire elindeki listeyi taradı ve bir görevli hastaları sıraya dizerken ben kenara çekildim. Her adamın gözlerinin etrafına sargı bezi sarılmıştı ve kendisinden önceki hastanın omzuna tutunuyordu.

Yukarı baktı. "Üzgünüm, hayır."

"Tekrar kontrol edebilir misin? Uzun bir yoldan geldim. Aford, Cher Fransa'da mı?"

"Burada altı yüzden fazla adamımız var, madam."

"Bir el ilan. Richard Merrill-"

"Oh, Merrill Richards demiştiniz."

"Hayır, demedim, ama-"

"Evet. Merrill. İşte burada. Popüler biri. Tabii ki, buradaki erkeklerin ziyaretçileri var. Bazen kasabadaki kızlar buraya gelir ve erkeklere merhaba derler. Onlara küçük-"

"Doğru Merrill olduğuna emin misin? New York'tan Richard Merrill?"

"Evet, Saint-Souplet yakınlarında vuruldu ama kurtuldu, zavallı şey. Sanırım Almanlar tarafından yakalanan ve esir değişiminde bize gelen oydu. Umarım onunla konuşmayı beklemiyorsunuzdur. Kötü zamanlar geçirdi. Tabii ki, acı çeken tek kişi o değil. Bütün odalarımız *gueule cassées*, ağır yüz yaralanmalarıyla dolu." Bir elini ağzının kenarına götürdü ve fısıldadı. "Ziyaretçileri kendi getirmeleri konusunda uyarıyoruz, şey, bilirsiniz..."

Neden böyle bir gevezeye, annemin deyimiyle "*moulins à paroles*"e rastlama talihsizliğini yaşadım?

"Böldüğüm için özür dilerim ama beni Bay Merrill'e götürebilir misiniz?" "Keşke yapabilseydim ama ziyaret saati bitmek üzere.

Adamların

Uykuları. Eğer mecbur olmasaydık çoğu günlerce uyuyabilirdi.

İlaçlarını almaları ve yemek yemeleri için onları uyandırın. Yarın tekrar gelin."

Koğuşlara doğru ilerlemeye başladım. "Uzun sürmez. Ne de olsa New York'tan buraya kadar geldim."

Hemşire yolumu kesti. "New York'u seviyorum. Gerçi oradaki insanlar benim zevkime göre biraz ısrarcı. Ben de Wisconsin'liyim-"

Bir anda on kadar haki giysili işçiden oluşan bir grup, başlarında kolalı beyaz hastane giysileri içinde bir hemşire, içeri girip yanımdan geçtiler. Hemşire aniden durdu ve bir elini bana uzattı, grubunun durup beklemesine neden oldu.

"Eliza?" İlk başta onu tanımakta güçlük çeksem de, bu annemin arkadaşı Bayan Belmont'tu, boşanıp yeniden evlenen eski Bayan William K. Vanderbilt.

"Bayan Belmont. ?"

"Sevgili annen nasıl?" New York'tan ve o meşhur kostüm balolarından çok uzakta olduğu için sessiz, kararlı ve ağırbaşlı bir şekilde konuşuyordu.

"Şey. O-"

"Kimi ziyarete geldin?"

"Uçucu bir arkadaş-"

Hemşireye baktı. "Hangi oda?"

Hemşire panosunu kontrol etti. "Philadelphia."

"Bizimle gelin," dedi Bayan Vanderbilt. "Biz de o tarafa gidiyoruz."

Bayan Belmont'u hızla takip ettim, maiyeti de peşindeydi. "Koğuşlar çeşitli şehir ve eyaletlerden gelen bağışlarla ayakta tutuluyor, bu nedenle kapıların üzerinde isimlerini görüyorsunuz. Boston. Chicago. Rhode Island."

Ayak uydurmaya çalışarak, önünden geçtiğimiz her yüksek tavanlı koğuşun sıra sıra beyaz yataklarını, tertemiz zeminlerini ve duvarlarını görmeye .

"Uçağın için çok üzgünüm, Eliza. Daha iyi bir hemşire bulamayacağını bilmek sizi mutlu edecektir. Hemşirelerimizin hepsi mükemmel ailelerden gelen Amerikalılardır. Melekler. Bir koğuşta iki kişi ve bir erkek görevli."

Kendimi zor tutuyordum.

Koğuşların önünden geçerken, taranmış ve yıkanmış hastalar uzaktan bize gülümsüyordu.

"Ben sadece yardım kuruluşlarının başkanayım ama çalışanlarımız arasında toplumun her kesiminden Amerikalılar var. Banka müdürleri sargı bezi sarıyor. Adam işini yüceltiyor, öyle diyorlar."

"Ne tür yaralanmaları tedavi ediyorsunuz?"

"Aklınıza gelebilecek her türlü yaralanma ve hastalık. Korkunç körlükle birlikte gaz zehirlenmesi. Kangren, siper ayağı ve payımıza düşen şarapnel ve kurşun yaraları."

Bayan Belmont beni Philadelphia koğuşuna bıraktı. "İşte burada canım," diye omzunun üzerinden seslendi ve yoluna devam etti. "Bir şeye ihtiyacın olursa benimle iletişime geçmekten çekinme."

Koğuş, duvarlar boyunca sıralanmış demir yataklarla, bazılarında yaralı kol ve bacakları makaralarla havada asılı tutan çadır benzeri ahşap yapılarla donatılmış muazzam görünüyordu. Koğuşun ortasında, üzerinde birkaç şarap şişesi, bir tencere ve öğle yemeğinden arta kalanlar bulunan, Fransa'ya özgü sevimli, uzun ve dar masalardan birkaçı yer alıyordu. Belli ki kendini masaya getirebilen her hasta, bir hastanenin sağlayabileceği en iyi ilaç olduğuna şüphe olmayan geleneksel uzun Fransız öğle yemeğinin tadını çıkarabiliyordu.

Duvarlar ve hastaların pijamaları aynı renkte, güzel, yıpranmış Fransız ketenleri ve uzun pencerelerden içeri süzülen puslu ışık nedeniyle genel olarak huzurlu bir bej izlenimi ediniliyordu. Ziyaretçiler bazı yatakların etrafında kümelenmiş, hemşireler de hem hareketli hem de sakin bir şekilde erkekleri izliyordu. Çoğu yeni tıraş olmuş, her yatağın ayak ucuna hastanın adının büyük blok harflerle yazılı olduğu bir kayıt panosu iliştilmişti.

Bir hemşire koğuşta yürüyor, elindeki küçük lastik uçlu tokmakla küçük çan kutusuna vurarak ziyaret saatinin bittiğini haber veriyordu.

Merrill'i bulmak için odayı taradım. Beyazlar giymiş, buruşuk keten yeleğinin önü ilikli, bıyıklı bir adam yanında duruyordu

Masaya.

"Bana yardım edebilir misiniz,
Doktor?" "Doktor mu? Ben
aşçıyım."

Gülümsedim. Sadece Fransa'da. "Richard Merrill adında bir adamı
arıyorum."

Dudaklarını büzdü. "Hmmm. Piyade mi?"

"Hayır. Bir uçucu."

"Bu doğru. Merrill." Geniş salonun sonuna doğru el salladı.
"Koğuşun en sonunda, orada. Tam arkada. Arkadaşları yatağının
üzerine bir Amerikan bayrağı asmışlar."

Merrill'i nihayet yeniden göreceğim için heyecanla, ıslak
avuçlarımı kurulamak için ellerimi iki yana açarak, giderek hızlanan
adımlarla koğuştan aşağı indim.

Büyük salonun sonuna geldim ve uzakta, duvara dayalı bir yatak
gördüm, üzerinde yıldızlar ve çizgiler vardı.

Merrill.

Ona doğru acele ettim. Onu görmek ne kadar harika olurdu.

Ama yaklaştıkça havamın kesildiğini hissettim. Ayaklarım neden
çalışmayı bırakmıştı? Koğuşun ortasında durdum, ziyaretçiler
etrafımda dolanıyordu, gördüklerimi sindirmek için bir saniyemi
ayırdım.

En çılgın rüyalarımdaya bile böyle korkunç bir manzara
beklemiyordum.

BÖLÜM 42

Sofya

1919

Her gece işten sonra, oğlumu görme umuduyla Taras'ı gördüğüm konağın yakınında bekledim, ancak Max'tan hiçbir iz bulamadım, sadece ayak parmaklarım donmuştu. Belki de o saatte çoktan evlerine varmışlardı.

Günün hangi saatinde? Elbette o ve Varinka okula gidiyorsa her sabah evden ama benim sabahlarımı koleksiyonlarıma ayırmam gerekiyordu, evde insan bulmak için en uygun zamanlardı.

Ama Max'i alsam bile güvende olacak mıydı? Yaşamak için güvenli bir yere ve ona yiyecek alacak kadar paraya ihtiyacım vardı. Rue Daru'daki Beyaz Rus topluluğundan daha fazla yardım alabilir miydim? Belki oradan biri yardım edebilirdi.

Makbuzlarımı Madam Melange'a teslim ettikten sonra bir akşamüstü Rue Daru'ya doğru yola çıktım. Bu kadar çok Rus'un bir araya geldiği ve mutlu buluşmaların gerçekleştiği yeri görmek için sabırsızlanıyordum. Hala çok az param vardı ve orada daha iyi bir iş ve toplumda kendime ait bir yatak için bağlantılar kurmayı umuyordum.

Paris'in en eski şekerçi dükkânı olan À la Mère de Famille'den geçmek için gereğinden uzun bir yol izledim. Şeker alacak param olmadığından değil ama nostalji beni oraya çekti. Annem ve ben kaç kez oradan alışveriş yapmış ve çikolata ve bonbonlarla dolu çantalarla oradan ayrılmıştık?

Koyu yeşil boyalı köşe dükkânının önünde durdum ve vitrindeki şekerlere baktım. Savaş, genellikle bol olan ikramları büyük ölçüde azaltmış olsa da, en sevdiğim oval kalaylı şekerler, *les Anis de Flavigny*, güzel küçük yığınlar halinde orada duruyordu. 1591 yılından beri üretilen bu satenimsi pürüzsüz küçük şekerler

Bir anason tohumunu sabırla, kat kat şeker şurubuyla kaplamak annemin ve benim de favorimdi.

Dükkândan içeri adımımı attığımda tereyağı, şeker ve nanenin en lezzetli kokusu sardı. Dükkân değişmemişti: arka tarafta, dükkân sahibinin eski yazar kasasında alışverişleri sıraladığı cam kabin, dükkânın adının yazılı olduğu siyah-beyaz karo zemin, küçük bonbon ve badem ezmesi çiçekleri sergilenen raflar ve masalar.

Cam vitrinlerin yanında birkaç müşteri vardı, beyaz önlükleriyle şekerci kadınlar tıpkı bir zamanlar annemle benim yaptığımız gibi çikolatalarını seçmelerine yardım ediyorlardı. Dükkân sahibi beni hatırlar mıydı acaba? Darmadağınık halimle hatırlamayacağı kesin.

Özenle istiflenmiş küçük *les Anis de Flavigny* tenekelerini buldum ve birini burnuma götürdüm. Hafif de olsa meyan kökü kokusu ağzımı-

"Hey, sen oradaki," diye şekerci kadınlardan biri. Bir polisin hırsızı yakaladığı gibi aceleyle yanıma geldi, yüzünde kızgın bir ifade vardı. "Ne yapıyorsun sen? Bunlar müşteriler için."

"Sadece bakıyorum, madam."

"Sadece dışarıdan bak." Elimden tenekeyi aldı. "Mösyö nerede?"

"Seni ilgilendirmez. Şimdi git."

Beni kapıdan dışarı itti, köpek kürküne zar zor dokundu ve kapıyı arkamdan çarparak kapattı.

Gözlerimden yaşlar akarak, başım rüzgârda eğik, annemi özleyerek dükkândan hızla uzaklaştım. Her şeyini kaybettikten sonra onun tavsiyesi ne olurdu? Oğlumu. Ailemi. Servetimi. Kendine acımayı kesinlikle kabul etmezdi. Muhtemelen bana en sevdiği tedavi yöntemlerinden biri olan dik durmamı söyler ve Japon atasözlerinden birinden alıntı yapardı: "*Evin tepesinde bir kiremit olmaktansa, kristal olup kırılmak daha iyidir.*"

Bunun üzerine gülümsedim ve kırık bir kristal gibi yürümeye devam ettim.

-

Rue Daru'ya doğru uzun ve soğuk bir yürüyüş yaptım ve kürk şapkamı evde bıraktığıma pişman oldum. Yolda bir ara sokakta kurulmuş bir çadırın yanından geçtim.

Marchand de Cheveux tabelası dış tarafa yapıştırılmıştı.

Saç tüccarı.

Oxana'nın kullandığı mı?

Küçük çadırın içi sıcaktı, portatif bir sobayla ısıtılıyordu, alçak bir taburesi ve küçük bir masası vardı, sahibinin üzerinde işinin gereçleriyle dolu siyah bir kozmetik çantası duruyordu. İçeri girdiğimde beni kemerli, mavi bir önlük, güderi rengi bir pantolon ve geniş kenarlı siyah bir fôtr şapka giymiş beyaz saçlı bir seyyar satıcı karşıladı. Kemerinden bir kurdeleyle asılı kocaman bir çift pirinç makas sarkıyordu.

"*Bonsoir, madam.* Alıyor musunuz, satıyor musunuz?" "Sadece bakıyorum."

"Ben René Carville. Eğer satıyorsanız, ödemeyi kumaş ya da gümüş olarak alabilirsiniz." Her renkten ve uzunluktan bağlanmış saç demetlerini ve özenle yapılmış kadın saç eklentilerini incelemek için çadır duvarlarına doğru adım attım.

her şekil ve iğnelenmiş. Küçük masanın üzerinde, üç Ahşap manken kafaları erkek peruğu takıyordu. Taburenin yanında her tondan saç toplarından bir sepet duruyordu.

Sobanın yanında ellerimi ısıttım ve seyyar satıcı duvardan bir tutam pürüzsüz, siyah saç çıkardı. "Eğer bir saç filesine ihtiyacınız varsa Çin saçı mükemmeldir." Duvardan kumral bir örnek aldı ve burnuna götürdü. "İskoç saçını viski kokusundan her zaman anlayabilirsin."

Bana bir nefes verdi ve ben de döndüm.

"Takma chignon şu sıralar çok popüler. Beyler uzun saçı tercih ediyor ama kısa saç moda olunca herkes takma saç takmak istiyor." Eğildi. "Tarak saç da satın alıyoruz - firmanızda bulduğunuz ekstra saçlar. Ben asla ölülerin saçlarını satın almam."

"Bu çok rahatlatıcı."

Dışarı çıkmaya başladım.

Seyyar satıcı da onu takip etti. "Madam, bekleyin. Saçınızı açar mısınız? Bir fiyat verebilirim, zorunluluk yok."

Durdum, ne kadar para edeceğini merak ediyordum. Saçımdaki beş iğneyi çektim ve belime kadar indirdim. O yaşlı adam saçlarıma hayran hayran bakarken içimi garip bir gurur duygusu kapladı. Ne kadar düşmüştüm.

Tahta ölçüm çubuğunu açtı ve saçlarını enseme avucunun içinde topladı. "Bir atın kuyruğu kadar kalın, iyi bir doku. Neredeyse doksan santimetre. En iyisi kadar iyi değil - genç İtalyan kızlarının bakire saçları. Bu en yüksek fiyatı alır."

İyi görünümlü bir adam, gümüş uçlu bastonuyla kapağı iterek çadıra girdi. Vicuña ceket ve silindir şapka giymişti, kolalı yakası ve manşetleri yürürken çatırdıyordu.

Seyyar satıcı kendi şapkasını çıkardı ve eğilerek selam verdi. "Mösyö."

Adam peruklara doğru el salladı. Belçika aksanlı Fransızcasıyla, "Her zamankinden istiyorum," dedi. "Bu sefer cimri bir şey olmasın."

Bana doğru bir adım attı ve bakışlarını saçlarımda sabitledi. "Bunun için ne kadar istiyorsun?" Saçlarımdan bir parçaya uzandı ve başparmağı ile işaret parmağı arasında ovuşturdu. "Tıpkı anneminki gibi. aynı renk."

Ne kadar ödeyebilir? Süslü bastonuna bakılırsa oldukça fazla.

Seyyar satıcı elini saçlarımda gezdirdi. "Oh, bu çok özel. Rus saçları en iyilerindendir."

"Yedi yüz frank ödeyeceğim. Bir sent bile fazla değil."

başım dönerek geriye doğru bir adım attım. Bir servet! Genelevdeki işimden istifa edip tüm zamanımı Max'i arayarak geçirebilirdim. Gerçek bir yemek yiyebilirdim. Ama saçımı hiç kesmemiştim, sadece düzeltmişim. Onsuz nasıl olurdu?

Seyyar satıcı da bu teklif karşısında benim kadar şaşırılmış görünüyordu. "Peki, madam, ne diyorsunuz?"

Adam şapkasını çıkardı, bana doğru eğildi, nefesinde konyak vardı ve fısıldadı, "Seni Chabanaïs Sokağı'nda gördüm."

Geri çekildim. "Hayır, mösyö."

O da takip etti. "Sen prenses misin? Görünüşe göre bu kasabadaki her Rus kadın kraliyet ailesinden olduğunu iddia ediyor."

Bir kızılgerdan kanadının koyu kahverengi rengine, gri benekli peruğunu değerlendirdim. Ancak René'nin bariz becerisine rağmen, saçlar adamın kafasının üzerinde ölü bir hayvan gibi yayılıyordu.

Seyyar satıcı makasını çözdü. "mi?"

Adam bana hoş olmayan bir bakış attı. "Sadece bitli olmadığından emin ol."

Döndüm. "*Lousey?*" Yüzüm yanıyordu.

"Kokusuna bakılırsa bir aydır kıyafetlerini değiştirmemişsin." Adam yaklaştı ve elini sırtımdaki saçlarda gezdirdi. "Ama ben olgun bir kokuyu tercih ederim, gerçekten."

"Mösyö-" dedi seyyar satıcı.

"Sessiz ol, René. Bir işlem yapıyorum."

İki elimle adamın göğsünü ittim ve peruğu birazcık yamulmuş halde onu geriye doğru gönderdim. "Aşağılık adam. Saçımı sana satmaktansa mezarlığa kadar yürür ve ölürüm."

Çadırdan sokağa çıktım, köpek kürkümü üzerime çektim, dökülen saçlarım arkamda kaldı.

Adam seslendi. "*Rus fahişe.*"

"*Kel domuz,*" diye seslendim omzumun üzerinden ona. Kelimeler kulağıma bile acınası geliyordu.

Öfkeyle titreyerek aceleyle Daru Sokağı'na doğru yola çıktım. Neden öfkemin beni alt etmesine izin vermiştim ki? Ne büyük bir servetin parmaklarımın arasından kayıp gitmesine izin vermiştim. Oğlumu bulmak için çok çalışmam ve daha ucuz yollar bulmam gerekecekti.

-

Çok geçmeden Rue Daru'nun kokusunu aldım. Sığır eti, lahana ve dereotu. Annemin en sevdiği sıcak siyah ekmek. Mayalı kokusu midemi kasıyordu. Kısa bir sokak olan Rue Daru'ya döndüm ve bir anda yanından geçtiğim pek çok insan Fransızca değil Rusça konuşmaya başladı.

Saint Alexandre Nevsky Katedrali'nin altın kubbeli kuleleri tepemde belirdiğinde, ağır bir ev duyusuyula kaldırımında durdum. Saçlarımı geriye doğru topladım ve sokaktan gelip geçenlerin yüzlerine baktım. Rus yüzleri.

Yükselen katedrale doğru koştum, üç kulesinin tepesinde güneşte parlayan altın soğan kubbeleri vardı. Çar Alexander, Nicholas II'nin büyükbabası, inşa edilmesine yardım etmişti. Benim kanımdan.

Merdivenleri hızla çıktım ve açık katedral kapılarından geçtim, sıcak, güvenli ve evimdeydim. Rus kiliselerine özgü tütsü kokusu beni karşıladı, çiçekli ve tatlıydı ve büyük sunak

Yukarıdaki muhteşem boyalı kubbeden sarkan altı katmanlı bir avizenin altında yükseliyordu. Aşağıdaki bebek fabrikasından gelen sesleri dinledim. Aşağıda bir operasyon varsa bile bu sessiz bir operasyondur.

Dışarı çıktım ve katedralin bodrum katına, mahzene inen merdivenlerden indim ve kapıyı çaldım.

Bir kadın kapıyı hafifçe araladı. "Evet?" "Benim adım Sofya-"

"Seni kim gönderdi?"

"Oxana adında bir kız."

Kapıyı itti. "Başka zaman gel."

Kapanmasını engellemek için çizmelerimi pervaza geçirdim. "Ben bir dostum."

"Babamın hatırı için tamam." Kadın bana el salladı. "Gel. Çabuk ol."

Gözlerim karanlığa alışınca, merkezi bir sütunu olan, tonozlarla yayılan ve hepsi azizlerin sessiz sahneleriyle boyanmış bir mahzen buldum. Sıra sıra masalar odanın her tarafını kaplıyordu ve her biri bir işle uğraşan kadınlar tezgâhların başına toplanmıştı. Dikiş dikerken ve boya fırçalarıyla tahtaya dokunurken yüzleri mum ışığında parlıyordu. Bazıları tahta bobinlere tutturulmuş hasırların üzerine eğilmiş dantel yapıyordu. Ortalık mum, terebentin ve ter kokuyordu.

Odada yürüdük ve altı yaşından büyük olmayan küçük bir çocuğun yanından geçtik, bir bankta yalınayak oturuyordu, elinde pamuk ipliklerine bağlı tahta bobinlerin daha basit bir versiyonu vardı, bir kadın ona doğru eğilmişti.

"Ben Bayan Zaronova. Çalışmak için mi buradasınız? Sadece birkaç sent ödüyoruz." Uzun boylu, siyah saçlı, ani tavırlı bir kadındı.

"Ne kadar büyük bir operasyon," dedim.

Bayan Zaronova göğsünü kabarttı. "Şu anda yüzden fazla çalışanımız var."

"Ve çok sessiz."

"Konuşmak yasak. Üretkenliğe zarar verir."

Banklara doğru adım attım. Kadınlar oturmuş, işleriyle meşguldü, çoğu korkunç derecede zayıftı ve kirli paltolar giymişlerdi.

"Burası çok soğuk."

"Ateş yakmak pahalıya
patlar." "Onları besliyor
musun?"

"Yiyecek bulabildiğimde kotalarını doldurduklarında yiyorlar. Elli bebek. Üç yastık kılıfı dantel."

"*Elli* bebek mi? Beş sent için mi? Bu parayla bir parça ekmek bile alınmaz. Burada çalışan çocuklarınız mı var?"

"Sen kim oluyorsun da beni sorguluyorsun? Burada en azından kuru kalıyorlar ve üretken olabilecekleri bir yerleri var. Savaşta çok sayıda Fransız erkeği öldüğü için Rus erkekleri iş bulabiliyor ama kadınlar için bu daha zor."

Masalar boyunca yürüdük, tahta bobinleriyle hokkabazlık yapan, arada bir gümüş bir iğne takmak için zar zor duran bir sıra dantel ustasının yanından geçtik. Orada burada kadınlar tezgahlarında uyuyordu.

"Elektrik lambalarını takmaya gücünüz yetmiyor mu? Pencerelerdeki siyah kâğıtları kaldıramaz mısınız? Mum ışığında çalışırken gözleri mahvolacak."

"Anlamıyorsun, değil mi? Keşfedilme korkusuyla ışıkları açamıyoruz. Kızıklar her türlü ev ya da işyeri marangozluğunu ve tadilatını izliyor. Biz Beyaz Ruslara yardım eden her kuruluşa sızmış durumdalar. Şu anda burada casuslar olabilir. Hepimiz korkuyoruz."

"Neyin?"

Parmaklarını saçlarında gezdirdi. "Gazeteleri okumuyor musun? Daha geçen hafta parkta bir Rus kadın daha bulundu. Boğazı kesilmiş. En azından artık kurbanları gece gizlice gömecek paramız var. Onlar için her zaman hedefiz."

"Ama sen sadece el işi yapıyorsun."

"Amerika'dan bize para ve yardım sağlayan el sanatları. Kızıklar nerede olursak olalım gitmemizi istiyor. Geri dönüp monarşiyi yeniden kuracağımızdan korkuyorlar."

"Ama burası insanlık dışı, madam. Caddenin karşısındaki restoran. Yemek sağlayabilirler mi?"

"Kendini işe yarar hale getir ve iste. Her yerde o kadar çok yalvardım ki, geldiğimi gördüklerinde kapıları kapatıyorlar."

-

Katedralin karşısındaki restorana koştum. Paris'in tam ortasında rustik görünümlü bir yer, A la Ville de Petrograd, ağır perdeli pencerelerin üzerinde siyah üzerine kırmızı harflerle yazılmış. Dış cephe kaplaması bir taşra *izbasına* benzemek için gerçek kütüklerden yapılmıştı ve dış cephesi Rus kırsalının neşeli resimleriyle boyanmıştı. Pencereye asılmış Fransızca menüyü okurken midem guruldadı: *Blinis. Pirozhki. Stroganoff.*

İçeri girdiğimde büyük, alçak tavanlı bir odayla karşılaştım; havada pişmiş pancar ve Sappho sigaralarının kokusu vardı. Küçük masalarda gruplar halinde insanlar oturuyordu ve bir köşede kiraz kırmızısı bir piyano duruyordu. Ev sahibinin masasındaki başörtülü yaşlı kadının yanına gittim. "Ben Sofya Streshnayva. Babam Bakanlık için çalışıyordu."

"Petrograd'da mı? Dur ."

Bir kapıdan içeri girdi ve beyaz önlük giymiş, elinde bir bardak tutan, çizgili bir bezle bardağı silen bir beyefendiyle geri döndü.

"Dr. Abushkin?"

"Sofya." Barın yanına geldi ve beni iki yanağımdan öptü. "Ne mutlu bir sürpriz. Uzun konuşamam. Görevlerime geri dönmem gerek." Bana doğru eğildi. "Ben bu operasyonun çok önemli bir parçasıyım, bulaşıkçıyım. Burada iş bulmak çok zor. Doktor olarak devam edebilmem için tıp fakültesine geri dönmemi istiyorlar. Her şeye baştan başlamamı. Kontes Pechesky şimdi tuvalet görevlisi, eski önlüğünü giymiş, bir zamanlar kendisine reverans yapan kadınlara el havlusu uzatıyor."

Gülümsedim. "Sen hâlâ aynısın."

"Burada bavullarımın üzerinde oturmuş, tüm bu karmaşa çözülür çözülmez geri dönmeyi bekliyorum. Ailene olanları duydum." Kollarını bana doladı ve başımın üstünü öptü.

Kolları ne kadar iyi hissettiriyordu. Tüm eski kafalılığına rağmen, beni doğuran adam hâlâ oydu.

"Böyle güzel insanların bu şekilde öldüğünü düşünmek. Tanrı'ya şükür annen burada olup tanıklık etmedi."

"görmek ilaç gibi." "Sadece nefes alma."

"Sokağın karşısındaydım ve mahzendeydim-"

"Dikkatli ol." Eğildi. "Checka muhafızları bu tür yerlere sızıyor."

Oğlumla ilgili haberler konusunda doktora güvenebilir miydim? Ne kadar iyi niyetli olursa olsun, yanlış kişiye söylenecek bir söz şüphesiz bu toplumda hastalık gibi yayılırdı.

"İnsanlara adını bu kadar rahat söyleme, Sofya. Her zaman uyanık olmalısın. Bir kadın olarak sırlarınızı açıklamaya daha yatkınsınız. Şu anda bu odada olabilirler."

"Erkekler de kadınlar kadar sık sır döker, Doktor. Kendi başımın çaresine bakabilirim."

"Ciddiye alın. Aristokratları toplumun güvenliğinden uzaklaştırmak için her türlü hileye başvuruyorlar. Kaçırılıp ağır işlere ya da daha kötüsüne geri gönderilmek için. Bir kont burada, şu masada zehirlendi."

"Dikkatli olacağım. Bu arada sokağın karşısındaki kadınlar için biraz yiyecek ayırabilir misin? Açlıktan ölüyorlar, bacakları çarpık çocuklar."

"Rickets. Paris'te artık çok az yiyecek var; çiftçiler bir lahana için bir servet istiyor. Ama bulaşık makinesi gibi, artıkları çorba yapabilirim."

Bir anda, Rusya'da sık sık olduğu gibi, coşkulu bir piyano korosu başladı ve doktor piyaniste doğru başını salladı. "Kuzeniniz."

Nefesim boğazımda düğümlendi. "*Karina?*" Piyanonun başında bana sırtını döndüğünü görmek için boynumu kalabalığın üzerine doğru uzattım.

"İkiniz için biraz pirozhki göndereceğim," dedi aceleyle mutfığa giderken.

Yaklaşıp Karina'nın beyaz saten bir elbise giydiğini ve dik piyano çaldığını gördüğümde gülümsememi zorlukla engelleyebildim; piyanonun üstünde, dibinde birkaç bozuk para bulunan cam bir kavanoz vardı. Brahms'ın en büyük bestecilik zaferi olan ilk piyano konçertosunun Tarantella finalini çaldı. Bu onu ilk kez izlediğim anlardan biriydi.

Dowager İmparatoriçe Marie'nin evinde bir yığın ansiklopedinin üzerinde otururken çocukken öğrendi.

Gözlerime su doldu. Böyle bir büyüklüğü dinlemek için gerekli temel görgü kurallarından yoksun göçmenlerin bulunduğu bir odaya nasıl gelmişti? Kuzenimi görmek, her şeyi konuşabileceğim bir arkadaşımın olması ne kadar iyi olurdu.

Şarkının bitmesini bekledim ve koluna dokundum, beni gördüğünde vereceği tepkinin beklentisiyle biraz titredim. "Tekrar çaldığını duymak güzel, Karina."

Ayağa kalktı, ellerini önünde çırttı, beni iki yanağımdan öptü ve bana sıkıca sarıldı. "Seni burada görmek için dua ettim."

Küçük bir masaya geçtik ve garson iki pirozhki ve bir şişe votka ile bardakları aramıza koydu. Kahverengi, yumurtayla yıkanmış üstleri kızarmış küçük çöreklerin kokusu ne kadar aç olduğumu fark etmemi sağladı.

"Ailene olanları duydum, Sofya. Her düşündüğümde içim acıyor."

"Artık Tanrı'yla birlikteler." Bu basit bir ifadeydi ama en azından böylesine korkunç bir trajedi karşısında diğerlerinin kendilerini daha iyi hissetmelerine yardımcı olmak için söylenebilecek bir şeydi. "Ama Max hâlâ hayatta ve sanırım nerede yaşadığını biliyorum."

"Burada, Paris'te mi? Git onu al."

"O kadar kolay değil. Onu orada hiç görmedim."

"Neden o bölgedeki okulları ziyaret etmiyorsunuz? Müdirelerle konuşun ve bilgi alın."

"Sen bir dahisin, Karina." Bunu neden düşünmemiştim ki?

"Bırak yardım edeyim. Salı günü çalışmıyorum, seninle geleceğim." Elimi kendi eliyle kapattı. "Onu bulacaksın, biliyorum, ama şimdi yemek yemelisin."

Tabaktan bir pirozhki aldım ve lahananın ortasını ısırđım, mükemmel tuzlu ve sıcaktı. "Neden bu kadar süslendin, altın parti ayakkabılarını giydin? Çar için oynarken giydiğin elbise değil mi bu?"

"Daha pratik kıyafetlerimi bir sonraki hayatım için saklıyorum. Ciğerleri burada mutfağa teslim ettikleri poşetlerden iç çamaşırı diktim. Artık sadece köpekleri çekiyorum."

Gülümsedim. "Nasıl bu kadar komik oldun, Karina?"

"Konuşmak için sadece birkaç dakikam var; ev sahibi mola vermemden hoşlanmıyor."

"nerede yatak bulabileceğimi biliyor musun?"

"Şu anda imkansıza yakın ama seni bir listeye ekleyebilirim. Seni benimle yatmaya davet ederdim ama yatağımı iki kötü kız kardeşle paylaşıyorum ve biri hayvanat bahçesinden çıkmış gibi horluyor."

Sarışın genç bir adam kapıdan girdi ve omzunda bir yığın gazeteyle kalabalığın arasından geçerek onları satmaya başladı. Yanımızda durdu ve gülümseyerek Karina'ya bir gazete uzattı. "Ücretsiz."

Karina genç adama hiçbir yorumda bulunmadan gazeteyi eline aldı, SON HABERLER ön sayfaya basıldı ve açıldı.

Adam uzaklaşırken Karina'ya doğru eğildim. "Sanırım senden hoşlanıyor."

Karina bakışlarını gazeteden ayırmadı. "Bir güzellik yarışması düzenlemekten . Rusya Güzeli. Katılmalı mıyız?"

"Sen gerekir. Onlar olabilir değil bak nazikçe üzerinde benim kirli tırnaklar."

Karina beni daha yakına çekti. "İlya bana bir mektup gönderdi. Bunca zaman sonra nihayet birlikte olacağız, buna inanabiliyor musun?"

"Dikkatli olun. Dr. Abushkin diyor ki-"

Karina gazeteyi açtı. "Doktor her şeyde bir komplo görüyor. İlya akıllıdır. Bana Evden Mektuplar bölümüne bir mesaj bırakacak, tam buraya. Gördünüz mü? Her gün çıkıyor ve Ruslar artık böyle iletişim kuruyor."

"O mektuplar tuzak olabilir."

"Anlıyorum, Sofya. Ama onsuz hayatım çok zor. Şansımı denemek zorundayım."

"Onunla tanışmak için seninle gelmeme izin ver."

"Elbette," dedi bir parmağını sütunun üzerinde gezdirerek. "İlya'dan haber yok. Ama bak, sana bir mektup var. Buna inanabiliyor musun? Buradaki en son mektup. Şöyle yazıyor: *Sofya Streshnayva, adınıza havale edilmiş bir miktar para var. Lütfen bu adresten alın. Üçüncü bölgede bir adres veriyor. Sevgi dolu aileniz, şefkatle.*"

Karina bana döndü, yüzünün rengi solmuştu. "Ama senin bir ailen yok."

İçimden bir ürperti geçti. Birisi

Paris'te olduğumu biliyordu.

BÖLÜM 43

Eliza

1919

Merrill'in yatağının yanına yaklaştım ve önümdeki görüntüyü değiştirmek için gözlerimi kırptım. Yan yatmıştı, bacağının uzunluğu açıktaydı, derisi morun koyu bir tonundaydı, üzeri iğrenç, parlak, mavi siyah baloncuklar.

Beyaz önlüklü genç bir adam bana doğru adım attı. "Ziyaret saati sona erdi."

"Lütfen, Doktor."

"Üzgünüm ama burada yapacak çok işimiz var. Transfer talepleri için zamanım yok."

"Onu görmek için New York'tan buraya kadar geldim. Sadece prognozunuzu paylaşabilir misiniz? Söz veriyorum, işinizi yapmanıza izin vereceğim."

Uzun bir süre bana ve sonra Merrill'e baktı. "İki ciddi sorun var. Birincisi gaz körlüğü. Büyük ihtimalle hardal gazı. Bir bulutun içinden inmiş. Burada olduğu için şanslı."

Merrill kıpırdandı ve bana doğru döndü, başının etrafına sarılmış kalın dantel şeritleri gözlerini kapatıyordu. Bandajları mı bitmişti?

"Görme yetisini geri kazanacak mı?"

"Büyük ihtimalle, ama garantisi yok. İkinci sorun ise gazlı kangren. Toprakta basil bakterisi barındıran çok miktarda at gübresi bulunan bir çiftlik bölgesine düşmüş. Yere çakıldıktan sonra giysileri bu bakteriyle doymuş, yaralarına yapışmış ve sonuç bu olmuş."

"Üzerlerini gazlı bezle örtmeniz gerekmez mi?"

"En iyisi onları havaya açık bırakmak. Bir zamanlar bu yaraların örter, onları kendi hallerine bıraktık, ama şimdi biliyoruz ki

ana organları enfekte edebilir. Bu yüzden o bacağı izliyoruz." "Olamaz, Doktor. Keselim mi?"

"Enfeksiyonun hızla yayılıp sistem çapında sepsise dönüştüğünü gördüm. Ama ister inanın ister inanmayın, şu anda iyileşiyor. Ateşi düştü, kabarcıkların boyutu küçüldü. Aslında birkaç konuşma yaptık ve ne olduğunun farkında. Başı çok ağrıyor ve akciğerlerinde su toplaması var."

"Zatürre riski var mı?"

"Evet, madam. Yüzde 10'u ölüyor ve diğerleri hayatlarına devam ediyor, ancak hepsinin normal olduğunu söyleyemem."

"Gaz maskesi neredeydi?"

"Uçuculara verilmez. Başarılı bir şekilde yere çakılma ihtimalleri o kadar düşük ki bir pilota gaz maskesi takmıyorlar. Ama o bulutun içinden uçtuğu için çoğu kişiden daha kötü durumda."

"Çok fazla nekrotik hasar var. Yürüyebilecek mi?"

"Affedersiniz, madam, ama siz hemşire misiniz? Burada yardıma ihtiyacımız olabilir."

Gülümsedim. "Hayır, ailemde sadece hemşireler var ama yardım etmekten mutluluk duyarım." "olduğunu söyleyebilirim." Çarşafı düzeltti,

Merrill'in etkilenmeyen bacağını kapladı. "Ne olacağını tahmin etmek zor

Kas hasarının boyutu. İyileşme süreci uzun olabilir."

"Onun iyileşebileceği bir yer biliyorum. Ve zatürre konusunda deneyimim var, Doktor. Biz eski dostuz."

Orada korkunç bir şekilde yatan Merrill'e baktım. Asla seyahat etmek istemeyen adama. Savaşta utandırdığım adam.

Kıpırdandı ve kulağına fısıldamak için eğildim. "Şansın yaver giderse yakında eve döneceksin, sevgilim."

"Eliza." Elimi tuttu ve ben de onun elini tuttum. "İner inmez, iyileşmek için Beytüllahim'de kalacaksın." "Hayır.

Bu çok fazla-"

"Orada bir bakkala çok ihtiyaçları . Şu anda çok uzak gelebilir ama bir gün iyileşeceksin ve hepimize bir iyilik yapıp orayı işletebilirsin."

Merrill gülümsedi.

"Ve bir beyzbol ligi başlatacağız. Arka çayırda. Hakem için şapkayı . Onlara Bethlehem Çiftçileri diyelim."

Merrill, "Çiftçi çocuklar," dedi.

"Evet, böylesi daha iyi canım. Gördün mü? Taşra hayatına şimdiden oldukça iyi uyum sağlıyorsun."

Dr. Martin Merrill'in nabzını yokladı. "Gelecek hafta New York'a gidecek bir asker gemisi var. Söz veremem ama deneyebiliriz."

Merrill elimi sıkıca tuttu.

"bil, Merrill. Eve gidiyorsun."

BÖLÜM 44

Varinka

1919

Soğuk ve yağmurlu bir sabah, Mamka dikiş dikerken, Max'a gazete okuyarak harfleri öğretmeye çalıştım. Bir parmağımı başlığın altında gezdirip yüksek sesle okurken çok az dikkat etti:

DEVİRİLEN KAYZER HOLLANDA'YI SEVİYOR.

Max kucağında, parmak emmesini engellemek için biber ve vazelinle kapladığım iki başparmağına özlemle baktı.

Savaş sona erdiğinden ve Almanya'nın Kayzeri utanç içinde kaçtığından beri sık sık haberlerde yer alıyordu. Ancak o gün manşetlerde yer alan fotoğraf Kayzer'e ait değildi. Eski çar, çariçe ve çocuklarıydı, çünkü hiçbir şey, öldükleri söylendikten aylar sonra bile halkın dikkatini bu aile kadar çekmemişti. Fotoğraf, Çar'ın kızlarını daha iyi zamanlarda kraliyet yatında gösteriyordu; en büyükleri Olga, kameraya en yakın olanıydı ve güneşte gözlerini kısmıştı.

Max eğildi ve resme daha yakından baktı. "Anne," dedi Olga'yı göstererek.

Küçük bir nefes aldım ve Mamka'nın bakışları benimkilerle buluştu.

"Ben senin annemim, Max." Gazeteyi ters çevirdim. "Annesinin neye benzediğini hâlâ hatırlıyor mu?" Mamka'ya fısıldadım. "Onu son gördüğünde çok küçüktü."

Mamka bir iplik bağladı ve onu küçük, gümüş bir makasla kesti, eskiden dişlerini kullanarak iplik kestiği zamanlardan çok farklıydı. "İlk anım, iki yaşındaydım. Annem bir dansa gidiyordu. Kısa süre sonra öldü ama yüzünü hatırlıyorum."

Şalımı daha yakına çektim. Max için yaptığım onca şeyden sonra onu hâlâ unutmamıştı. Beni hiç annesi olarak görecekti miydi?

MAX yatak odanın zeminine uzandı ve ben de Mamka'nın Lanvin'den getirdiği bir yığın Fransız dergisini okudum. Bağcıklar kısalmıştı ve rugan burunlu beyaz çocuk ayakkabıları sahip olunması gereken en yeni ayakkabılar gibi görünüyordu. Belki de Taras'ın çizmesinden biraz daha para alıp bir tane alabilirdim.

Pencerelere yağmur beni battaniyenin altında uyuklu hale getirdi. O berbat günde Radimir neredeydi? Birlikte Luna Park'ı görmemiz gerekiyordu.

Mamka evin önünden, "Varinka, çabuk gel," diye seslendi.

Girişe koştuğumda Mamka'yı yanında bir Fransız polis, şemsiyesini silkeleyen uzun boylu bir kadın ve aralarında mermer zemine su damlatan küçük Max ile buldum.

"Anne siz misiniz?" diye sordu polis memuru, lacivert pelerinindeki yağmuru fırçalayarak.

Başımı salladım.

"Madam LaBlanc bu çocuğu sokak ortasında sırlıklam bir halde bulmuş."

"Hiçbir fikrim yoktu-"

Madam LaBlanc paltosundaki yağmuru fırçaladı. "Nasıl bir ebeveyn kendi çocuğunun kayıp olduğunu bilmez?"

"Sadece okuyordum-"

"Evden kaçtı." Polis Mamka'ya pütürlü bir yastık kılıfı uzattı. "Doldurulmuş bir baykuş ve bir havluyla fazla uzağa gidemezdi."

Daha önce okuduğumuz, şimdi sırlıklam olmuş gazeteyi ön masanın üzerine fırlattı. "Genç adamın yanında bu gazete vardı. O gemiyi bulmak için rıhtıma doğru yola çıkmış. Annesini aradığını söylüyor."

Madam LaBlanc Mamka'nın yüzüne döndü. "Sizi tanımıyor muyum?" "Evet, madam. Madam Lanvin için çalışıyorum."

"Ben de öyle düşünmüştüm. Eğer kızınız bu çocuğa sürekli göz kulak olamıyorsa, belki de tasma takabilir? Sonunda bir at tarafından ezilecek ya da daha kötüsü olacak."

"Elbette, madam," dedi Mamka.

Polis memuru Madam LaBlanc için kapıyı açık tuttu ve ikisi aceleyle uzaklaştı.

Max'i elinden tutup girişten içeri çektim. "Sen çok kötü bir çocuktun."

Mamka yastık kılıfından havluyu çıkardı ve Max'ın saçlarını kuruladı.

"Beni duyuyor musun?" diye sordum.

Max yastık kılıfını aldı ve odasına geri döndü, yürürken başparmağını emiyordu.

-

RADİMİR, Paris'in batı ucundaki Porte Maillot'da bulunan bir eğlence parkı olan Luna Park'ı bana göstereceği gün kendini ZOR TUTTU. Metroyla parkın kapısına geldik, taş taşların üzerinde Fransız bayrakları dalgalanıyordu. Giriş ne kadar da güzel görünüyordu, folyo çanlar ve cicili bicili cicilerle süslenmişti. Radimir bir franklık giriş ücretimi öderken gülümsedim. Taras'ın bizi görebileceği bir yerden uzakta bir *randevuydu* bu ve Mamka Max'a göz kulak olmayı kabul etmişti. Ve hepsinden önemlisi, dudaklarım kaşınıyordu, ki herkes bunun bir insanın öpülmek üzere olduğunu işareti olduğunu bilir.

Radimir bizi aceleyle parkın içine, büyük kemerin altına, kalabalığın arasına soktu.

"Gelin," dedi. "Sıra oluşmadan önce Shoot-the-Chutes'a gitmemiz gerekiyor."

Park kış için kapandığından yarı fiyat günüydü ve sonuç olarak Paris'in çoğu oradaydı. Toplumun her kesiminden iyi giyimli insanlar gezinti için sıraya girmişti. Kadınlar güzel paltoları ve kaşkollarıyla, erkekler koyu renk paltoları ve melon şapkalarıyla. Ordu mensuplarına giriş ücretsiz olduğu için üniformalı erkekler de kalabalığın arasındaydı.

Radimir de lacivert bir ceket giymişti ve kravatı gölün dibindeki gözlerinin rengiyle uyumluydu. Şapkasını evde bıraktığı için kumral saçları bulutların arasından süzülen küçük güneşte parlıyordu.

Uzun, beyaz sıvalı bir binanın önünden geçerken, "Burası Alevler Tiyatrosu," dedi. Başımı arkaya doğru eğerek *Tiyatro de*

Cephe boyunca bambu harflerle *Flamme* yazıyordu. "Orada ateş yiyorlar," dedi Radimir. "Daha sonra tekrar geleceğiz." Biri neden alev yer ki?

Cesur insanların botlara binerek dik bir oluktan aşağıya indiği ve aşağıdaki suya sıçradığı Shoot-the-Chutes gezisine binmek istemedim ama Radimir için bindim. Arkasında *Gaston* yazan bir tekneye ve suya çarptığımızda ve havaya büyük tüyler fırladığında yüzümü onun ceketine sakladım.

Birbirine bağlı küçük tren vagonlarında, Paris'in yukarısındaki romantik, manzaralı demiryolunu kullandık ve şehrin çoğunu görebildik. Radimir daha da yükseğe çıkarken kolunu bana doladı ve Paris'in ışıklarının yanışını, uzaktaki Tour Eiffel'i izledik.

Radimir en tepede beni öpecek gibi oldu ama yüzüme bir şey fırlattı.

Cesaretimi topladım ve fısıldadım: "Sana karşı tamamen dürüst . Benden nefret edebilirsin."

"Asla yapamam."

"Max, Mamka ve benim izlediğimiz bir çocuk değil. O benim çocuğum." Radimir yüzünü bana döndü. "*Senin mi?*"

"Yani ona tek başıma bakıyorum. Annesi talihsiz bir şekilde öldü ve ben de ona sahip oldum. Mamka ve ben onu koruduk. Ben olmasaydım ölebilirdi."

"Şey, kesinlikle çocuğunu geri istiyor."

Bakışlarımı uzaktaki Paris'e çevirdim. "Belki de. Çar'ın kuzeni. Onun için Paris'e gelmesinden korkuyorum."

"O zaman, elbette, onu ona geri vermelisin, Varinka."

"Ama onun tanıdığı tek anne benim."

Radimir elimi tuttu. "Ona yardım etmekle iyi ettin ama onları ayrı tutmak yanlış. Ben kendi ailem olmadan büyüdüm. Çocuğu annesinden mahrum bırakamazsın."

"Anlamıyorsun."

"Benimle Rusya'ya dön Varinka ve istediğin kadar çocuk yap."

"Onu ne kadar sevdiğimi anlatmak çok zor. O çok akıllı. Ona okumayı öğretiyorum. Ona kitap okuduğumda kucağıma oturuyor ve yakınıma giriyor...."

"Eğer onu sevseydin, onun mutluluğunu ilk sıraya koyardın. Benimle Petrograd'a gel, Varinka. Seyahat edeceğiz. İtalya'ya. Mamka'nı da getir. Senin şu gardiyanını araştırdım. O tehlikeli bir adam, Varinka. Çocuğu uzaklara göndermek için bir sebep daha."

"Max'i koruyabilirsin."

"Sadece annesiyle birlikte olması gerekmiyor, imparatorluk kanı taşıyor. Bu ortaya çıkarsa partiden atılırım ya da daha kötüsü olur. Benimle Petrograd'a gel. İki gün içinde ayrılıyorum."

"Bu kadar mu?"

Radimir beni çekti. "Benimle bir çocuk yap, Varinka. Kendi çocuğumuz olsun."

"Max bana ait. Ayrıca, bu noktada onunla ne yapabilirim ki?"

Radimir şehre doğru baktı, karanlık çökerken orada burada ışıklar yanıyordu. "İsteseydin bu sorunu çözerdin. Anneyi bul. Kızıl Haç servisleri var...."

"Ondan vazgeçmeyeceğim."

Gece üzerimize çökerken titredim, eğlencelerden yorulmuştum. Radimir beni metroyla eve götürdü ve sessizce yolculuk ettik. İkinci bir öpücüğün gerçekleşmeyeceği açıktı. O gece değil. Belki de hiç.

BÖLÜM 45

Sofya

1919

Karina'yla buluşmamızın ertesi günü, Max'in okuldan döneceği saatlerde, Taras'ın Rue de Serene'deki evinin sokağında oğlumdan bir iz var mı diye tetikte bekledim. I

Evin önündeki kaldırımda yürüyor, bir yere gidiyormuş gibi yapıyor, başımı kış rüzgarına karşı eğiyordum. Ya Varinka'yı görürsem? Beni tanır mıydı? Max tanır mıydı? Ya onu okula kaydettirmemişlerse? Ne de olsa Varinka bir köylüydü ve belki de resmi eğitime inanmıyordu.

Bir anda ön kapı açıldı ve Taras dışarı çıktı. Ona doğru yürürken topuklarımın üzerinde zorlukla dönebildim. Yanımdan geçerken kalbim daha hızlı atmaya başladı ve ben de dönüp onun yürüyüşünü izledim. Günün bu erken saatinde genelevine mi gidiyordu? Ya da belki benimkine yaptığı gibi başka bir masum aileye mi saldıracaktı?

O da dönüp sivri bir bakışla gidişimi izleyince nefesim boğazımda düğümlendi. Kaçan kişinin ben olduğumu nasıl fark edememişti? Çeka ajanı olmadan önce bir ormancıydı. Ve herkes bilir ki bir Rus oduncu avını kendisi ölene kadar avlar.

-

Ertesi sabah Les Chabonais'ye döndüğümde ağlama sesleriyle uyandım. Ayağa kalktım ve pencerenin yanında toplanmış bir grubun yanına gittim. Mavi buz pencereleri kaplamış ve onlara vitray görünümü vermişti, genç Rus kadınlar diz çökmüş dua ederken ağlıyorlardı. Yatağın üzerinde bir gazete duruyordu ve ben de yaklaştım. Bir parçam orada ne yazdığını zaten biliyordu. Ön sayfada siyah bir

Sınır, elbette bir yas işareti ve suda yüzüstü yatan bir cesedin fotoğrafı, bir kadının beyaz saten elbisesi jartiyerlerinin üzerinde kıvrılmış, uzun saçları suda dağılmış.

"Ne zaman?" Kızlardan birine sordum.

Gözleri yaşarmış bir yüzle bana döndü. "Daha dün."

Yakına eğildim ve yazıyı okudum: *Petrograd göçmeni Karina Shoumatoff Pazartesi gecesi Seine nehrinde yüzerken öldürülmüş olarak bulundu.*

-

Ertesi gün iş fişlerimi teslim ettikten sonra, Karina'nın cenaze töreni için Daru Sokağı'na giden yolun büyük bir kısmını, onun ölümüyle bir şekilde barışmayı umarak, karla karışık yağmurda koşarak gittim. Bu nasıl mümkün olabilirdi? Belki de bir hataydı? Neden sevdiğim her şey benden alınmıştı?

O gün katedralde büyük bir kalabalık vardı. Yas tutanlar tabutun etrafında dönüyor, durup ayaklarına çiçek bırakıyor ya da orada yatan annemi öpüyorlardı. Havayı tıpkı annemin cenaze töreninde olduğu gibi tatlı bir tütsü dolduruyordu. Bu katıldığım son cenaze töreniydi ve annemin tabutunun yanında dururken ona zar zor bakabiliyordum.

Bu yüzden mi ölümlere karşı böylesine sarsılmaz bir korkum vardı? Babam annemin ölümünden hiç bahsetmemişti, sadece kırk gün boyunca yatak odasının pencere kenarında bir bardak su ve bir havlu tutmuştu, bu bir Rus geleneğiydi, çünkü ölümlerin bu dünyadan ayrılmadan önce kırk gün boyunca dünyayı dolaştıklarına inanılırdı.

Korkunç görüntüler gözümün önünden geçti. Annem *zala*'mızda yatıyordu, başında kağıttan bir taç *vardı*. Karlar içindeki ölü köylü kızı ve onun donmuş yüz ifadesi. Babamın kömürleşmiş bedeni. Ellerimi ceplerime , öyle titriyorlardı ki. Ama güçlü kalıp veda etmeyi Karina'ya borçlu değil miydim?

Tabutun yanına vardığımda boğazım düğümlendi, Karina beyaz elbisesiyle orada yatıyordu, güller ve diğer sera çiçekleri ayaklarının dibine demet halinde dizilmişti. Karina'nın yüzüne bakmaktan kaçındım ve pürüzsüz kumaştan dudaklarıma değen soğuk yanağını öpmek için eğildim.

Birbirine kenetlenmiş ellerinde uzun, altın bir haç tutuyordu ve birisi boğazındaki yarığı kaba, siyah bir iplikle dikmişti.

Yüzünü gizlemek için siyah şeffaf bir bez parçası yüzüne örtülmüştü. Bayan Zaronova tabutun ayak ucunda duruyordu. Cenaze masraflarını oyuncak bebek fabrikası mı ödemişti?

Kendimi Karina'nın yüzüne bakmaya zorladım. Kumaşın altından bile yanağındaki gri solgunluğu, alnındaki kâğıttan tacı gördüm. Elbette Karina'ydı. Hata yoktu. Kötü bir ölüm olmuştu.

Sıradakiler beni sıkıştırdı ve göğsümde büyüyen öfkeyle kuzenimi orada yatarken bıraktım. Hiçbir kilise bizi güvende tutamazdı. Vatanımızı kaybetmiştik ve artık kimse güvende değildi. Tanrı bizi kurtarmayacaktı. Ne de Fransız polisi.

Katedralden çıktım, merdivenlerden aşağı koştum ve kapılardan geçtim.
Hepimizi güvende tutmanın tek bir yolu vardı.

-

Çadıra girdiğimde RENÉ, "DÖNDÜN," dedi.

Tabureye doğru yürüdüm ve saçımdaki tokaları çektim. "Dört yüz frank istiyorum yoksa başka bir yere gideceğim. Çabuk olun."

René tabureye doğru el salladı. "Oturun, madam."

İğneleri önlüğünün cebine soktum. "Ve iğneler için daha fazlası. Artık onlara ihtiyacım olmayacak."

"Elbette." René kemerindeki makası çözdü ve ben nefesimi tuttum.

Saçlarımı mavi bir kurdeleyle ensemden sıkıca bağlarken irkildim.

"İşi kolaylaştırmak için biraz şarap ister misin?" diye sordu.

"Hayır. Sadece yap,

lütfen." "İtiraz edecek

koca yok mu?"

"Eğer etmezseniz, efendim-"

Kesmenin sesi en kötü kısmıydı, makasının pirinç kısmı boynuma soğuk geliyordu. Ama on saniye içinde her şey bitmişti ve ben ani bir hafiflikle baş başa kalmıştım. Başımın arkasına, kısa saç diplerime dokundum.

Döndüm ama René saçımı çoktan bir kese kâğıdına koymuş ve masasının çekmecesine götürmüştü. Belki de olay çıkmasını önlemek için? Ne kadar iyi hissettirdiğini bilmiyordu.

Ayağa kalktım. "Ödemem mi?"

René önlüğünün cebinden deri bir kese çıkardı, birkaç banknot çıkardı, gümüş paraları salladı ve hepsini avuçlarımın içine koydu.

"Yarısı şimdi, yarısı "

"Hepsini şimdi istiyorum yoksa çatıya çıkıp senin sahte ve a-" olduğunu haykıracağım.

Geri adım attı. "Sesinizi alçaltın, madam. Burası kaliteli bir müessese. İyi o zaman, dört yüz frank."

"Ve iğneler için daha fazlası."

Fazladan frankı ceketimin cebine koydu. Parayı saydım ve sonra kapıya doğru yürüdüm.

"Üç yıl içinde saçlarınız başka bir ziyaret için yeterince uzamış olacak."

"*Au revoir, monsieur.* Geri dönmeyeceğim."

-

SAÇ tüccarının çadırından ayrıldım ve Daru Sokağı'na dönerken, saçlarımı teslim ettikten sonra uçuyormuşum, çok hafifmişim gibi bir izlenime kapıldım. Belki de daha çok cebimdeki gümüşün mutlu şingirtisiydi ama her şeyi yapabileceğimi hissediyordum. Önce ne yapmalıydım? Eliza'ya haber mi göndermeliydim? Max'i bulması için özel bir dedektif mi tutmalıydım? Önce başarmam gereken bir görev vardı.

Daha önce hiç bu kadar çok para taşımamıştım, çünkü ailemde kimse para taşımıyordu ve yatılı okulda paraya ihtiyacımız yoktu. İlk durağım, atıldığım şekerçi dükkânı olan la Mère de Famille oldu. Bu kez, bir avuç dolusu gümüş frank verdiğimde bana bir kutu şeker ve en güzel çikolatalarından bir kutu satmaktan büyük mutluluk duydular. Daha sonra her türden bıçak ve balta satan bir tüccara doğru yürüdüm, ardından aceleyle bir açık hava pazarına gittim. Seçenekler sınırlı olsa da, file çantama doldurmak için şişman bir lahana, güzel görünümlü havuçlar ve birkaç lavanta renkli pancar buldum. Daha önce hiç yiyecek alışverişi yapmamıştım ve en iyi ürünü aramak ve en düşük fiyat için pazarlık yapmak ne kadar tatmin ediciydi.

Yakacak odun ve birkaç şey daha aldım ve kendimi yenilmez hissederek, çantalarım yiyeceklerle dolu, bir kolumun altında çıra demeti, Rue Daru'daki restorana koştum. Dr. Abushkin'i çağırdım ve çantalarımı ona uzattım.

Ona bir avuç frank uzattım. "Bu, caddenin karşısında çalışanlara çorba yapmak için."

"Bu kadar parayı nereden buldun?" Başımı çevirdim.

"Saçını mı sattın? Bunu nasıl ? Bir kadının *kadınlığı*. Sen deli misin yoksa sadece histerik misin?"

"Karina'dan sonra-"

"kötü haberler yüzünden sinir sistemin zayıflamış Sofya. Kocanız olmadan tek başınıza olmak karar verme sürecinizi etkiliyor. Bekar kadınlar-"

"Zayıflıklarım hakkında daha fazla bir şey duymak istemiyorum, Doktor. Birçok zayıflığım var ve onları kendim katalogluyorum. Bekar bir kadın olmak bana çok yakışıyor ve büyük bir üzüntüden başka bir şey çekmiyorum. Bu kadar çorba pişirmenin büyük bir sorumluluk olduğunu biliyorum ama size yardım ayarlayacağım. Ben de geleceğim."

"Yemek mi yapıyorsun?"

"Evet. Günde iki kez. Bu bizi kış boyunca idare eder."

"Neden bütün bu parayı bir avuç kadın için çorbaya harcayasın ki? Paris'in iyi bir yerinde kendinize güzel bir oda almak için kullanın."

"Restorana haftalık yakacak odun gönderilmesini ayarladığınızda, bebek fabrikası için de bir paket ekleyebilir misiniz? Ve kadınlar için eskort tutmak istiyorum, onları işlerine götürüp getirecek tanıdığınız ve güvendiğiniz kişileri tavsiye edebilir misiniz? Her işçiye dağıtmak üzere bir kutu küçük bıçak satın aldım."

"*Bıçaklı* kadınlar mı? Karina'nın öldürülmesi bir tesadüftü, Sofya."

"Biz hedefiz, bunu kendiniz söylediniz ve bunun bir daha olmasına izin vermeyeceğim."

"Histeriksin, tamamen anlaşılabilir bir durum, Sofya. Senin gibi nazik doğmuş bir kadın-"

"Eğer bize yardım etmek isterseniz, bunu memnuniyetle karşılarım. Eğer istemiyorsanız, lütfen bana söyleyin ki başka düzenlemeler yapabileyim."

"Annene çok benziyorsun."

Bunun üzerine gülümsedim, ıralarımı kolumun altına, akı kutumu da diğerk kolumun altına aldım ve Bayan Zaronova'yla karşılaşmak üzere yola koyuldum.

-

BAYANI BULDUM. ZARONOVA dantel masa örtülerini kutularken, kadınlar işlerinin başında sessizdi.

"ıra mı?" diye sordu. "Sana söyledim-"

Ona ikolata kutusunu uzattım. "Tüm sıkı çalışman için."

"Nedir bu?"

"Elime biraz para geçti ve bunları sizin almanızı istedim. Ayrıca bu çabanın bir hamisi olmak istiyorum. Kadınlara günde iki kez doyurucu bir çorba getirilmesini ayarladım. Bahar geldiğinde lokantanın yanındaki arsaya sebze ekeceğiz."

"Nasıl yaptın?"

"Karşı koyuyoruz, madam. Güvenlik açısından Dr. Abushkin kadınların hava karardıktan sonra evlerine gidip gelmelerine eşlik edecek. Toplumumuzda bir cinayet daha işlenmesine izin vermeyeceğim."

Elimde akı kutusuyla masalara doğru ilerledim, bir tanesini kendi cebime koydum ve dağıtmaya başladım. "Bunu her zaman yanınızda taşıyın. Gün ışığında bile. Şehirde iki ya da daha fazla kişilik gruplar halinde dolaşın. Birlikten kuvvet doğar."

Saçları mısır ipeği gibi beyaz, tek örgü halinde örölmüş bir kadın banktan kalktı. "Ben Yana. İzin verin yardım edeyim."

Kutuyu ona uzattım ve o da masaların arasından geçerek kadınlara bıçakları uzattı. Yeni korumalarını incelerken her birinin biraz daha dik oturduğunu görmek ne kadar güzeldi.

Bayan Zaronova'ya döndüm. "Şu koyu renkli kağıdı pencerelerden kaldırın."

"Ama-"

Bir tabureyi duvara doğru ittim, yukarı çıktım ve siyah kâğıdı büyük parçalar halinde yırttım. Yana ve diğerkleri de bana katıldı ve kâğıtları yırtarken gülüştüler. Kısa süre sonra her pencereden ışık sızmaya başladı.

Bayan Zaronova'ya döndüm. "Patronunuz olarak, bu kadınlara da dinlenme molaları verilmesinde, birbirleriyle konuşmalarına izin verilmesinde ve çocukların oyun oynamasına izin vermenizde ısrar ediyorum."

"Elbette, madam."

Ekmeği önce çocuklara olmak üzere masalara dağıttım. Herkes doyduğunda ayağa kalkıp yaptığım işi takdir ettim ve sonra iyi bir gece uykusu için evimin yolunu tuttum.

Yarın oğlumu bulacaktım.

-

Katedraldeki işçilerin şimdilik güvende olduğunu bildiğim için o gece çabucak uyudum. Oxana gece dışarıdaydı, bu yüzden yatak bana kalmıştı. Pütürlü bir yatağın bu kadar iyi hissettireceğini kim bilebilirdi? Uykuya dalarken Max'in küçük tutmanın ne kadar güzel bir his olduğunu hayal ettim. Gerekirse Paris'teki bütün okulları ziyaret ederdim.

Sabaha yakın, uykunun en derinlerinden, uzaklardan gelen bir sesi duydum. Uykunun derinliklerine çekilmeye çalıştım ama ses daha da yükseldi.

Ona vurdum.

Kulağıma yakın bir ses geldi. "Uyanma zamanı, tembel kız."

Oxana. Kolumla ona vurdum. "Bırak da uyuyayım."

"Bu çok kaba bir davranış."

Bir vuruşla ayağa kalktım. Bu Oxana değildi. Kalbim göğsümde çarpıyordu.

mi?

BÖLÜM 46

Varinka

1919

Ertesi Cuma günü mutfak masasına oturdum, bornozumu giydim ve Max'in için çekmecedan tencere ve tavaları çıkararak hızlı bir sabah çayı içtim. Ne kadar iyi bir çocuktu

öyleydi. O çalarken, Luna Park randevumu ve Radimir'in teklifini düşündüm. Kendimi Taras'tan kurtarmak için son şansım olabilirdi. Radimir neden oğlumu kabul etmiyordu? Yakında ayrılacak mıydı?

Taras arka kapıdan soğuk bir hava üfleyerek mutfağa girdi ve bana doğru bir adım attı.

"Artık hiç evde olmuyorsun, değil mi Varinka?"

Bornozumu üzerime daha sıkı çektim. "Kapıyı hiç çalmaz mısın?"

"Son baktığımda buranın kirasını ben ödüyordum." Bir elini boynumun yanından aşağı kaydırды.

Bir sigara yaktım. "Max'i okula götürmeliyim. Zaten geç kaldı. Ve afyon mağarası gibi kokuyorsun." Bu kokuyu Malinov'da köylülerden almıştım, tatlı ve kusursuz, yanan bir çiçek gibi.

Sigaramı kül tablasına koydum, tembel bir duman izi tavana doğru yükseliyordu.

"Sen ve mamka'n burada bedavaya yaşayamazsınız."

"Meşguldüm."

"Yeni arkadaşınla. Şimdi de sigara mı içiyorsun?" Taras arkamdan geldi, bir yerlerden bir çift koyu gri kelepçe çıkardı ve bileğimi tek kelepçeyle kapattı.

Metali çektim ama o sıkıca tuttu. Ne kadar ağırdı. "Bu hiç komik değil, Taras. Bırak beni gideyim."

Diğer ucunu masanın ayağına kapattı ve bir süre uzaklaştı.

"Nereye gidiyorsun?" Ben sordum.

"Sadece anahtarın iyi saklandığından emin oluyorum."

"Beni sonsuza dek burada tutamazsın. Bir gün gideceğim." Taras omuz silkti. "Sadece seni bulacağım."

"Yeterince avantajlı olursam olmaz. Bu kelepçeler nereden geldi?"

"İşim gereği bunlara ihtiyacım var. En güçlüsü, her bilek ölçüsüne göre ayarlanabiliyor ve saf çelik."

Bir elini bornozumun yakasının altından göğsüme doğru kaydırды. Yanağımdaki yanık izini öptü ve dudaklarını yüzümün yan tarafında gezdirdi, sakalı çenemdeki deriyi çiziyordu.

"yakıyorsun."

Taras dudaklarını kulağıma yaklaştırarak mırıldandı: "Şu Streshnayva'nın kızı burada."

Kollarımdan aşağı bir ürperti aktı.

"Paris'te mi?" "Buralarda takılıyor."

"Burada mı?" Mide bulandırıcı bir his karnımı tırmaladı. Sofya mı? Max için mi geldin? "Herkesin okuduğu gazeteye bir mesaj koydum ama ısırmak. Benim için onu gözetleyebilirsen de yardımcı olabilirsin."

"Yani ona zarar verebilirsin?"

"Yardıma ihtiyacım var. Her yerde o var."

"Kendi pis işlerini kendin yap, Taras."

Taras dudaklarını boynumun kenarından aşağı doğru kaydırды. "Hadi ama, Inka. Yeni erkek arkadaşının senin hakkında kötü düşüneceğinden mi korkuyorsun? Bil diye söylüyorum, Vladi seninle temasa geçti. Çocuğun icabına bakılıp bakılmadığını soruyor."

İçimden bir ürperti geçti. "Vladi'ye ne gerekiyorsa söyle. Max burada kalıyor."

Taras bornozumun önünü açtı. "O bunu benim için değerli kılmalısın. et. . Bu gece."

Max sabit bakışlarla bizi izliyordu ve yanaklarım . "Çocuk-" dedim, Taras'ı boştaki elimle iterek.

Oturduğum yerde döndüğümde Mamka'yı elinde tığ iğnesiyle buzluğun yanında dikilirken buldum.

"Ondan uzak dur, Taras," dedi Mamka.

Ayağa kalkmaya çalıştım ama kelepçe beni engelledi. İğneyi ona doğru salladı. "Kilidini aç."

Taras buzluğa doğru ilerledi ve bir cam şişe süt çıkardı. "Gündüz eve gelebileceğini kim söyledi, yaşlı kadın?"

"Ben burada yaşıyorum."

Ona el salladı. "Git şu elbise dükkanında uyu."

Mamka Taras'a bir adım daha yaklaştı. "Anahtarı bana ver."

Taras ondan uzaklaştı ve ben de tek elimle elimden geldiğince bornozumu kapattım.

"Nasıl yapabildin?" diye sordu Mamka. "Hayvanlar daha iyi bilir." "Özür dilerim, anne-"

"Bu en büyük günah. Ayrıca, o çocuk ikinizin de yaptığı her şeyi görüyor. Affedilmek için dua etmelisiniz."

Taras güldü.

Mamka yanıma geldi ve bornozumu . "Bir gün sonuçlarını hissedeceksin, Taras."

Taras arka kapıya doğru adım attı. "Dua et de anahtarı bul, yoksa çocuk okula geç kalacak."

"Keşke kocam seni evimize hiç getirmeseydi."

Taras Mamka'nın yüzüne doğru eğildi. "Beni *satın aldı*, yaşlı kadın. Sanırım sonuçlarına katlanman gerekiyor."

Mamka anahtarı bulmak için mutfağı Taras kapıyı arkasından çarparak çıktı.

Max oyundan kalktı ve Mamka'nın yanına gitti. "Anahtar unun içinde."

"Aferin oğlum," dedi, sonra elini un çuvalına daldırıp çıkardı, kolu dirseğine kadar beyaza bulanmıştı. Kilidimi açtı, beni ayağa kaldırdı ve ben de ağır kelepçeleri ve anahtarı cebime koydum.

"Giyin," dedi. "Sana göstermem gereken bir şey var."

Rekor bir sürede Jardin du Luxembourg'a vardık, Mamka beni elimden çekiştiriyor, Max ise ceketimin eteğini tutarak arkamdan geliyordu. En sevdiğimiz yerlerden biriydi.

"Nereye gidiyoruz, Mamka?" Parkın beş hektarlık alanının tamamını yürüyecek miyiz?

Hiçbir şey söylemedi ve bizi kaideler üzerinde duran uzun kraliçe heykelleri sırasının yanından geçirmeye devam etti. Kış olduğu için park neredeyse bize kalmıştı, çünkü sadece birkaç çift geniş, ağaçlarla kaplı yollarda geziniyordu.

Yürürken bir kadın bana döndü. "Ne kadar yakışıklı bir çocuk, oğlunuz."

"Teşekkür ederim," dedim biraz daha dik durarak. Paris'in her yerinde bu ne kadar sık oluyordu. Benzer renklere sahip olduğumuz için elbette insanlar onun benim kanımdan olduğunu düşünüyordu.

Max heybetli, gri Lüksemburg Sarayı'nın ön tarafındaki havuza doğru atıldı. "Lütfen, tekneyle açılmak istiyorum."

"Gölet kapalı."

"Atlıkarınca mı?"

"Kış mevsimindeyiz Max. Atlar dinleniyor." Ona en komik yüz ifadelerimden birini takındım ve o da asık suratıyla arkasını döndü. Ne kadar da büyümüştü, saçları artık düz ve daha koyuydu.

Mamka, Max ve beni başında oyma taştan bir mağara bulunan uzun, dikdörtgen bir havuza çekerken cebimdeki ağır kelepçeler bacağıma çarptı. Kemerde, bir kayanın üzerine çömelmiş, kucaklaşan iki çıplak mermer aşığın üzerine eğilmiş iri, yeşil bir dev heykeli vardı.

Max havuza çakıl taşları atmakla meşguldü.

"Peki, Taras'ın yine böyle şeyler yaptığını bana ne zaman söyleyecektin?"

"Rahatsız etmek istemedim-"

"seni *banliyöde* izliyor, değil mi?" Başka tarafa baktım.

"Ne zamandan beri?"

"Hapisten döndüğünden beri." "O..."

"Hayır. Bir anlaşmamız var. Ama o daha fazlasını istediğini söylüyor.
Bu gece."

Arkamı döndüm. Utanç verici.

Mamka durdu ve iki eliyle yüzünü kapattı, omuzları sessiz hıçkırıklarla sarsılıyordu. "Bu hastalıklı bir şey, Varinka. Ne yapacağız?"

Sırtını okşadım.

Max onun yanına geldi ve ceketinin arkasına dokundu. "Ağlama."

Mamka gözlerini kuruladı. "Bunu yaptığını neden fark etmedim? Belli ki seni koruyamamışım."

"Sana söylemeye utandım. Bir anlaşmamız vardı. Sadece bir yere kadar gidebileceğimiz kurallar."

"Onu aldığımız güne lanet ediyorum."

"Beni banyoda izlemek gibi şeyler yapmasına izin verdim ve o da bizimle ilgilendi. Bunun benim hatam olduğunu söyledi. Onunla alay ettim."

Bana baktı, yüzü kıpkırmızıydı. "*Banyo* yaparak mı? Böyle bir şeyi nasıl düşünebilirsin?"

"Babamla olanların benim hatam olduğunu söylüyor-"

"Ve sen her yalana inanıyor musun?"

İkimiz de Max'in suya daha fazla çakıl taşı atmasını ve havuzun kenarına sulu daireler göndermesini izledik.

"Ve şimdi Radimir'i biliyor," dedim.

Mamka daha dik durdu ve üst düğmesini ilikledi. "Hemen gitmelisiniz."

"Hayatım normal olmayabilir Mamka, ama bu benim doğuştan gelen şansım."

"Şans mı?" Bir elini heykele doğru kaldırdı. "Medici Çeşmesi. Yukarıdaki bronz heykeli görüyor musun?"

Tabii ki biliyordum. Geniş göğsü ve kötü ifadesiyle Tepegöz Polyphemus. Ama hiçbir şey söylemedim.

"Yukarıdaki Polyphemus, aşağıdaki genç aşıklara saldırmaya hazırlanıyor. En azından bu kadarını hatırlıyorsun, değil mi?"

Efsaneyi Mamka'nın derslerinden çok iyi hatırlıyordum. Ondan bana yakışıklı Acis ve deniz perisinin hikâyesini anlatmasını ne kadar istemiştim.

Galatea ve Polyphemos'un rakibini bir kaya parçasıyla ezmeye çalışması.

" sert olmaya gerek yok, Mamka. Elbette , hatırlıyorum .

Polyphemos Galatea'nın sevgilisini öldürmek istedi." "Neden?"

Ayaklarımı ısıtmak için vurdum. "Kıskanmıştı."

"Sen artık Galatea'sın canım ve şansın bununla hiçbir ilgisi yok. Taras'tan kurtulana kadar hep tehlikede olacaksın. Radimir de öyle. Bunu gördüm. Kartlarda."

Biraz soluklandım. "Radimir için tabut kartı."

"Ama bu her zaman ölüm demek değildir-" "Bunu *gördüm*, Inka."

"Onunla gitmemi istiyor." "Git."

"Ama çocuğu almayacak."

"Max'i bana bırak ve git."

Onu yakınımaya aldım, yanağından öptüm ve başımı kürk yakasına yasladım. Onu nasıl bırakabilirdim ki? Ya da Max'i?

"Radimir'i tanımıyorsun bile Mamka."

"İki dinle hayatın zor olacak ama o iyi bir adam." Beni kol mesafesinde tuttu. "Dün gece Taras'ı telefonda konuşurken duydum. Sanırım Beyazları Rusya'ya geri gönderen bir kaçırma ekibinin parçası."

"Duruşma için mi?"

"İş yerindeki hanımlar çoğunun geri dönemediğini öldüğünü söylüyor. Pencereden düşmek gibi ani kazalarla. Bence Paris'in her yerinde kadınları öldüren Taras."

"Nasıl olur-"

"Bazıları senden daha yaşlı değil. Kanla kaplı bir gömleğini buldum." Beni bıraktı, ceketini daha da yaklaştırdı ve etrafına bakındı. "Şu anda seni izliyor olabilir."

Elini tuttum, yumuşacıktı. "Sensiz nasıl yaşayabilirim?"

Mamka bana en güven verici gülümsemesini verdi, gözleri parlıyordu. "Seni özleyeceğim Inka, ama *özgür* olacaksın. Max'i okulda bırak, bir

Mutfak havlunuzu yatak odanızın kapısına asın, ben de gittiğinizi ve güvende olduğunuzu bileyim."

"Max'i bırakamam."

"Git, Varinka."

Onu bir daha görebilecek miyim?

"Ya Taras peşinden gelirse? Bir kroşe iğnesi ona karşı çok az işe yarar."

Mamka elimi daha sıkı sıktı. "Ben kendi başımın çaresine bakabilirim. Madam Lanvin ve diğerleri yanımda. Ama bunu bir an önce yap. Eğer kartlarda gördüğüm iyiliklerin gerçekleşmesini istiyorsan."

"Ne, Mamka?"

"Her zaman istediğin bir şey."

Zar zor nefes aldım. "*Çocuk mu?* Erkek mi kız mı?"

Mamka gülümsedi. "Yakında gitmezsen bilemezsin."

BÖLÜM 47

Sofya

1919

Onun dişler parlardı beyaz içinde ve karanlık . ve genelev yatakhanesi. Bu mümkün müydü?

"Ölü görmüş gibi görünüyorsun."

Yatakta yanıma oturdu, Ağnessa'nın onu sık sık cezalandırdığı küçük kırmızı çan boynundaydı.

"Luba?" Fısıldadım.

"Ritz Otel'den bu yana çok yol kat ettin, kardeşim. Sanırım oda servisi yok."

Yüzüne uzandım, kör bir insanın yaptığı gibi hissettim. Parmaklarım yanaklarından dudaklarına doğru ilerledi. "Ama ben seni gördüm."
."

Elimi tuttu. Sokaktan gelen bir ışık, gözyaşlarıyla dolmuş gözlerindeki yansımayı yakaladı. "Yukarıda gördüğün kişi korkarım konttu, zavallı adam. Vladi'den hemen önce kaçtım." Durakladı, üstesinden gelmişti.

"Tanrı'ya şükürler olsun." Onu sıkıca kucakladım. "Cennetteki Babamız seni kurtardı, Luba." Ne kadar zayıftı. Paltosunun üzerinden sırtındaki kemikleri hissettim.

"Aslında Bayan A.'ydı. Varinka'yı dışarı çıkmama izin vermesi için ikna ettim ve Max'ı almaya çalıştım ama Vladi beni yakaladı. O köylülerini ayağa kaldırırken, Bayan A. yemeğimizi getirdiğinde beni kamaradan kaçırdı."

"Sevgili kadın."

"Sonra da kilerdeki üst dolaplara saklandım." "Akıllı kız."

"Vladi ve çetesinin avluda Agnessa'nın yemek odasındaki mobilyalarla büyük bir ateş yaktığını duyunca dışarı çıktım. 'Domuzları öldürün' diye bağırdılar ve babamı aldılar...." Luba durakladı. "Agnessa'nın çığlıklarını asla unutmayacağım; Tanrı'ya onları kurtarması için yalvarıyordu." Elinin tersiyle bir damla gözyaşını sildi. "Her şeyi ormandan gördüm. Onlara koşmayı çok istedim ama her yerde köylüler vardı. Tum-Tum'a ne yaptıklarını sana anlatmayacağım."

"Bunu atlatacağız, geri döneceğiz ve hepsini cezalandıracağız." "Nefes aldığım sürece, umarım," dedi.

Şafağın ilk ışıkları odaya değdi ve beyaz-sarıya boyanmış saçlarıyla Luba'yı daha net gösterdi.

Bir kilidi çekti. "Gizli kalması için boyadım. Ne düşünüyorsun?"

"Bence sana yakışıyor. Ben kestim." "Senin gururun, Sofya."

"Büyüyecek."

"Afon'dan haber var mı?"

Hala konuyu değiştirme ustası.

Battaniyemin kenarını düzelttim. "Onu bir daha görür müyüz bilmiyorum, Luba." "Sevgili kayınbiraderin Kızıl Ordu tarafından yakalanıp öldürülmüş olabilir," nasıl diyebilirdim? Tüm hikâyeyi anlatmak için daha sonra zamanım olacaktı. "Ama Varinka ve Taras'ın küçük Max'ları olduğunu biliyorum. Buranın sahibi için tahsilat görevlisi olarak çalışıyordum ve Taras'ı gördüm. 24 Rue de Serene'de."

"Seni tanıdı mı?"

"Emin değilim. Ama sanırım daha da tehlikeli olmaya başladı." "Max'i geri alacağız."

"Malinov'dan buraya nasıl geldin?"

"Bir süre kadın ipek çorapları sattığım Konstantinopolis'e yelken açtım, sonra Roma'da bir yıl geçirdim ve bir sirkle buraya geldim."

Gülümsedim. "Sadece sen, Luba."

Ellerini ellerime aldım, artık bir kadının elleri, çok ince, sert ve kırmızı, siyah lekelerle kaplı.

"Luba, ellerin."

Omuz silkti. "Paris'in güneyindeki Citro n fabrikasında bir i  buldum."

"Onca insan arasından, Luba. Üniversitede olman gerekirdi. Ellerin asla iyile meyecek."

"Ama ben u tum. Yaldızlı kafesten u tum." " zl yorum."

"Her gün Cook'un elmalı pastasını düşünüyorum.  pek  ar aflarımı. Ama geçmişte çok fazla zaman geçirmek insanı hantalla tırıyor." Luba bir an durakladı. "Dünyayı dolaşıyor olmak çok tuhaf, değil mi? Eve gidememek."

Komodininin üzerinde duran ve iki beyaz tomurcu u yeni açmış olan bitkiye doğru ba ıyla işaret etti.

"G l n." Ayağa kalktı, eğildi ve kokusunu içine çekti. "Bay Bahçıvan'ın antikası."

"Eve geri döndüğümde onu Agnessa'nın yıkık serasında buldum. Rusya'dan ayrıldı ımdan beri onu canlı tutuyorum."

Luba bir yaprağı ok adı. "Zavallı kayıp g ller. Bizim gibi, sanırım."

Şafak iyice sökerken, panjurlardan içeri daha fazla ışık girmeye ba ladı. Luba'nın yüzüne baktım. Artık bir genç kızdı; on dört ya ında, her zamankinden daha çok babama benziyordu.

Luba elini benimkinin üzerine koydu ve sıkıca tuttu. "Bir planım var."

"Tabii ki biliyorsun."

"Ve *sakin* beni durdurmaya çalışma, kardeşim. Ne yapacağımı biliyorum. Bu   leden sonra saat üçte Rue de Serene'de, Taras'ı g rd   n kona ın orada bulu alım. Max'i geri alacağız."

Ona doğru uzandım. "Lütfen kal. Nerede ya ıyorsun?"

Yana ımı öpmek için eğildi. "Ne kadar az bilersen o kadar iyi, kardeşim." Ona tekrar kavu tu um için ne kadar mutluydum.

Ciddi bir yüz ifadesiyle bana baktı. Babamın endişeli bakışı. "  te. Rue de Serene."

"Dikkatli ol," dedim. Onu bir kez kaybetmi tim, bir daha kaybetmeyi d   nemezdim bile.

Luba aceleyle arkasına bakarak dışarı çıktı ve bir zamanlar onu aşırı dramatik bulabilece imi fark ettim, ama şimdi sadece

onun tanıdığım en cesur kadın olduğunu düşündüm.

Kıymetli Luba'mın hayatta, iyi ve her zamankinden daha vahşi olduğu düşüncesiyle kendimden geçtim.

-

BİR ELMALI KEK ALDIM, Jardin du Luxembourg'da bir banka oturdum ve her lokmanın tadını çıkardım. Bu benim her zamanki yemeğim olan yarısı yenmiş kruvasan ve kukla tiyatrosundaki çöp sepetinden aldığım erimiş dondurmadan çok farklıydı. Bir bankta terk edilmiş, kaskatı kesilmiş bir deve tüyü atkı buldum ve nefesimle ısıttım. Boynuma doladığımda kalitesini gördüm, ağır ve sıcaktı. Sadece Paris'te.

Soğuk rüzgârlara göğüs gererek parkta bir süre dolaştıktan sonra Luba'yla buluşmak üzere Rue de Serene'deki konağa geldim ve caddenin karşısındaki parlak siyah boyalı cephesiyle kafeye yaklaştım.

Dışarıda, soğukta bir masa ve etrafında iki sandalye duruyordu. İçerideki bar canlı görünüyordu ve ben de beyaz köpek kürkü montumu ve şapkamı giyerek oturdum.

Kafe masası, üç katlı cephesindeki pencereleri uzun ve geniş, gri taştan zarif konağın mükemmel bir manzarasını sunuyordu. Luba'nın planı neydi? Karnımda kötü bir his guruldadı.

Çok geçmeden Luba geldi ve sandalyeye oturdu. "Peki, nedir bu plan?" diye sordum.

"Merhaba yok mu? Bazı kız kardeşler oğullarının kurtarılmasına minnettar olacaktır."

"Senin için endişeleniyorum, Luba."

"Ev ödevimi yaptım." Biraz daha dik oturdu ve konağa doğru başını salladı. "Ben oraya gidiyorum."

"Sen *aklını* kaçırmışsın."

"Max'i bulmanın başka bir yolu var mı? Onun onlarla birlikte olduğunu düşünmek beni hasta ediyor, Sofya."

"Uyanık olduğum her dakika endişelenmediğimi mi sanıyorsun? Gözüm evin üzerinde ama Max'i hiç görmedim. Ya da Varinka'yı."

"Bugün seni bıraktığımdan beri burayı izliyorum. Şu anda evde kimse yok."

"Birlikte gireceğiz, Luba."

"Alınma ama ben tek başıma daha iyi çalışırım. Ayrıca, Taras tahsilat için geldiğinde seni gördü. O yüzden ortaya çıkma ihtimaline karşı burada kal. Planım kusursuz. Ben arka kapıdan gireceğim."

"Bir tane olduğunu nereden biliyorsun?"

"Kontrol ettim." Luba kafe masasının üzerine hayali bir harita yaydı. "Mutfak zemin katta, oldukça büyük bir mutfak. Yatak odaları üçüncü katta olmalı. Çalışma odasını ikinci katta bulacağım."

"Ya Varinka eve gelirse?"

"Onunla kolayca konuşabilirim."

"Taras bir katil, Luba."

"İşte burada devreye bu giriyor." Cebinden beyaz pamuklu bir şapka .

"Bir hizmetçi şapkası."

Gülümsedi. "Bir arkadaşşımdan ödünç aldım. Hizmetçi olmadığımı nereden bilecek? Aklıma koyarsam itaatkâr olabilirim."

"Bunu yapmaman için sana yalvarıyorum."

"Onu görmeyeceğim bile." Ayağa kalktı. "Ama kesin olan bir şey var ki, kışın ortasında burada çok belli olacaksın."

"Gitmiyorum."

"Pekala. Tüm iyi casusların yaptığı gibi bir işaret vereceğiz. Birinin döndüğünü görürseniz, sandalyenizi diğerinin üzerine koyun. Eğer on dakika içinde , polise haber verin."

"Bekle..."

"Bunu yapıyorum kardeşim. Max için."

Luba aceleyle caddeyi geçti, her iki yöne de bakarak trafiği kontrol etti ve arka sokağa doğru ilerledi.

Ayağa kalktım ve sonra tekrar oturdum, bakışlarım konağın cephesine sabitlenmişti. O neredeydi? Bir ekmeğin kabuğu için bir karganın diğeriyle dövüşmesini izledim ve sonra pencerelerde hareket olup olmadığını araştırdım. Acaba içeri girmiş miydi? Küçük kız kardeşimin böyle bir risk almasına nasıl izin verebilirdim?

İkinci katın penceresinde bir hareket gördüm ve ayağa fırladım. Luba pencereye geldi ve ellerini avuçlarının içine alarak başını salladı. Dışarı çıkması için el salladım ama odanın karanlığında kayboldu.

Tekrar oturdum, kürk mantomun astarı terden sırılsıklam olmuştu.

Dakikalar geçti ve Luba elinde bir kutuyla üçüncü katın penceresine geldi. Kutuyu açtı ve kaşlarını çatarak baş aşağı salladı.

Luba yine evin derinliklerinde kayboldu. Ön kapıyı çalmadan önce daha ne kadar dayanabilirdim?

Arkamda kafenin kapısı açıldı ve kaldırım taşlarının üzerine altın rengi ışık, sıcaklık ve kahkahalar saçıldı. Bir adam çıktı ve yanımdan geçti. Döndüm ve göz göze geldik.

Taras. Zar zor nefes alıyordum. Yüzünde şaşkın bir ifade ve genelevden yakından tanıdığım bir bakış vardı. Afyon içenlerin uykulu gözleri. Beni tanıdığına emin miydim? O geçerken ben arkamı döndüm, o da sokağın karşısındaki konağa doğru yürüdü, merdivenlerden kapıya çıktı, kilidi açtı ve içeri girdi.

Luba tekrar ikinci katın penceresine geldiğinde kalbim ceketimin astarına çarpıyordu. Ayağa kalktım ve bir kafe sandalyesini diğerinin üzerine kaydırarak işaret verdim. Elimini ön kapıya doğru uzattım.

"O evde," diye mırıldandım.

Luba pencereden döndü ve ben bir elimi göğsüme götürdüm. Arka kapıya gidip onun yaptığı gibi içeri girmeli miydim? Polise mi koşayım?

Onun yerine aceleyle caddeyi geçip doğruca ön kapıya yöneldim.

BÖLÜM 48

Sofya

1919

Evin kapısını çaldım, parmak eklemlerim soğuk ahşaba sürtünüyordu, kafamda başka seçenekler vızıldıyordu. Yardım için komşulara mı gitmeliydim?

Kapıyı tekrar çaldım ve orada durup yakındaki oyun alanından gelen çocuk seslerini dinledim, kalbim göğsümü dövüyordu. Kız kardeşime ne yapmıştım?

Kapı açıldı ve başına pembe bir eşarp bağlamış, zayıf, siyah saçlı bir kadın orada durdu. Yanında Luba duruyordu, başında hizmetçi şapkası, elinde paspas, pamuklu kafası ıslak ve gri. Kadını bir yerden tanıyordum.

"Gelecek hafta burada ol," dedi Luba'ya.

O ses. Varinka'nın annesiydi. Ne kadar nazik bir yüzü vardı. Luba, "Olur, madam," dedi. Kapıdan dışarı adımını attı. ve yanımdan sokağa doğru yürüdü.

Varinka'nın annesi gözlerimin içine baktı. "Kendine iyi bak. Adımlarına dikkat et."

Evden hızla uzaklaştık, Luba'nın paspaslı kafası çoktan kaskatı kesilmişti.

"Ne oldu?" diye sordum.

"Sana her şeyin gireceğini söylemiştim."

"İyi misin? Taras eve geldi. Başından beri kafedeydi. Beni tanımış olabilir. Seni gördü mü?"

"Her yerde okul kağıtlarını aradım. Masalar, dolaplar. Ama sonra Varinka'nın annesi geldi ve beni mutfakta çekmeceleri karıştırırken buldu. Ne istediğimi sordu ve sonra

kütüphaneye götürüp bana getirdi. O bizim tarafımızda, Sofya. Max'i geri almanı istiyor."

"Max'ten bir iz var mı? Varinka?"

"Sadece yatak odasının zeminindeki eski battaniyesi." "Taras seni gördü mü?"

"Gitmeye başladım ve o mutfağa geldi. 'Burada ne yapıyorsun?' dedi. Sanırım içki ya da afyon içmişti, çünkü orada dururken biraz sallanıyordu."

"Luba, bunu yaptığına inanamıyorum."

"Ve sonra Varinka'nın annesi dedi ki, 'O hizmetçi. Bırak çalışsın' dedi. Bana bu paspası uzattı ve 'Bize yeni bir paspas başlığı almak için gidiyordu' dedi. "

"Bir melek."

"Taras, 'Bekle, onu daha önce de görmüştüm' deyince biraz korktum ama Varinka'nın annesi hızlı davrandı ve 'O bir Fransız kızı ve çok iyi temizleniyor, şimdi onu rahat bırak' dedi. Bana on frank verdi ve 'Şimdi yola çık ve acele et' dedi. Bu zemin kendi kendini temizleyemez.' "

Luba ceketinin cebinden katlanmış kağıtlar çıkardı ve onları okumak için bir ara sokağa girdik. L'Ecole Cygne Royal'den bir kayıt mektubuydu, antetinde kuğulu bir arma vardı.

"*Sevgili Varinka Pushkinsky, Oğlunuz Maxwell-*" Gerisini okumak için durmadım ama mektubu katladım ve gözlerim yaşlarla dolarken cebime attım. Oğlumu görmeye gidiyordum.

Luba bir kolunu omuzlarıma doladı. "Ağlamak için zamanımız yok, kardeşim. Yapacak işlerimiz var." Gülümsedi. "Ve harcayacak fazladan on frank."

Elini cebine attı. "Ve bakın ne buldum." Annemin zümrüt kolyesini çıkardı ve kopçasından tutarak havaya kaldırdı.

"Luba, seni küçük dahi. Nerede-"

"Yatak odasındaki mücevher kutusunun içindeydi."

Donmuş paspası ara sokakta bıraktık ve Rue Chabanais'ye geri döndük. Yolun yarısında, gerçek olduklarından emin olmak için cebimdeki kâğıtlara dokundum.

Oğlumu bulmuştuk.

ERTESİ SABAH LUBA ve ben, Max'ı okul bahçesinde bir an görebilmek umuduyla L'Ecole Cygne Royal'e gittik. Sabah okul çıkışında Varinka'yı görmemek için saat onda vardık.

Sokağın karşı tarafında kalmaya dikkat ederek okul girişinin yanından geçtik, kapının üzerinde *Ecole Maternelle* yazıyordu. Mavi kapının üzerinde üç kuğunun oyulduğu taştan bir arma vardı. Yan tarafta, siyah demir bir çitle çevrili, bezelye çakıllı bir okul bahçesi vardı. Her şey ne kadar da düzenliydi. Sol duvar boyunca uzanan kumluk alanda, her biri ağır, pas rengi bir bobinin üzerinde duran üç metal, pastel renkli zıplayan at duruyordu. Güzel bir kum havuzu. Okul bahçesinin ötesinde, siyah menteşeli bir çift bal rengi meşe kapıya çıkan merdivenler vardı. Max'in okul odası bu kapıların ardında mıydı? Çocuklar soğukta bile oyun oynamak için dışarı çıkarlar mıydı?

İhtiyacım olan tek şey ona bir anlık bakmaktı.

Meşe kapılar patlayarak açıldığında ve üç öğretmen merdivenlerden inmelerine yardım ederken çocuklar sallantılı bir alay halinde dışarı çıktıklarında Luba ve ben biraz sıçradık. Ağır paltolarına ve atkılarına sarınmış minikler kum havuzuna yöneldi. Ne kadar da sessizdiler.

Çok geçmeden başka bir grup geldi, daha büyük çocuklar. Luba ve ben caddede dolaşıp sıcak giyimli öğrenciler arasında oğlumu aradık.

Öğretmenler kum havuzunun yanında ikişer ikişer duruyor, sohbet ediyor, elleri ceplerinde soğuğu bastırmaya çalışıyorlardı. Arada bir biri tartışmayı kesiyor ya da ceketini ilikliyordu.

Bir öğretmen gruptan ayrıldı ve daha büyük çocukları topladı.

"*Jacques dit touche tes genoux!*" diye seslendi. Çocuklar eğildi ve dizlerine dokundu.

Bu, bir oyuncunun "*Jacques dit*" kelimelerini duymadan talimatları yerine getirmesi halinde elendiği ünlü taklitçi oyunuydu.

Genç bir çift kaldırım boyunca geldi ve küçük oyunu izlemek için yanımızda durdu. Luba ve ben çitin yanına gittik ve elimizden geldiğince çocukların yüzlerini aradık, çünkü onlar

Atkılara ve şapkalara sarınmıştı, ta ki bakışlarım bir çocuğa takılana kadar.

Luba kolumu tuttu. "Bu o."

Max olabilir mi? Lacivert bir palto ve tombul, gri bir yün şapka giymişti.

"*Jacques dit tirez la langue!*" diye seslendi öğretmen.

Çocuklar dillerini çıkararak havaya küçük beyaz nefesler gönderdiler.

"*Lève un pied!*" dedi ve hepsini gafil avladı. Her çocuk bir ayağını kaldırdı ve yakalandıklarını anladıklarında içlerinden biri bir kahkaha attı, içimi ürperten bir kahkaha.

Max. Lacivert ceketli çocuk.

Kendimi sabitlemek için soğuk demir parmaklıklara tutundum. Oğlum. Başka bir çocukla kum havuzuna doğru yürüdü.

İzledikçe o olduğundan daha da emin oldum. Afon'un rahat yürüyüşü. Ten . Keşke daha yakına gelseydi.

Genç çift yoluna devam etti ve ben de seçeneklerimi değerlendirdim. Max'e seslenebilir miydim? Ne de olsa öğretmenin dikkati *Jacques Dit* oyunuyla dağılmıştı.

Max bana doğru, çit boyunca ilerledi ve eldivenli elini çıtaların üzerinde gezdirdi.

"Max, canım," diye
fısıldadım. Bana doğru
döndü. "Annen geldi,
hayatım."

Yaklaştı. Hatırlıyor muydu?

Bir anda kum havuzundan bir öğretmen kapıdaki basamaklara çıktı ve ellerini çırttı. "Öğle yemeği zamanı, çocuklar."

Max bana dönüp bir kez daha bakarak kapıya doğru koştu.

Luba beni çekti. "Seni tanıyor, Sofya. Gidip müdireyle konuşmalıyız. Ona belgeleri gösterdikten sonra bugün onunla birlikte gidebiliriz."

Max'in eli elimde, üçümüzün ön kapıdan çıkışımızı hayal ettiğimde içime hoş bir sıcaklık yayıldı.

Köpek kürkü şapkayı başımdan kaptım. "Nasıl görünüyorum?"

"Korkunç. Bu palto korkutucu ama binaya girerken çıkarmanız yeterli. Ve saçlar..." Avucunu yaladı ve saçlarımı düzeltti. "İşte. Her Fransız anne gibi."

"En azından sonunda banyo yaptım."

"Hâlâ biraz parfüm kullanabilirsin. Sadece mesafeni koru."

-

LUBA VE BEN müdirenin ofisinin dış odasında bekledik. Kızarmış tavuk, patates ve tarçının muhteşem kokuları odaya yayılıyor ve midelerimizi guruldatıyordu. En azından Max günde bir öğün iyi besleniyordu. Üzerimde kalmasının en iyisi olduğuna karar verdiğim köpek kürkümü daha da yakınımaya çektim, altındaki kirli gömlek ve pantolon daha da kötüydü.

Uzun boylu bir kadın iç ofis kapısına geldi ve Luba ile ben ayağa fırladık. Ellerimi pantolonumun içine soktum.

Bizi el sallayarak odaya soktu ve Louis Seize masasının arkasında dik bir duruşla, beyaz dantel manşetleri ve yakası bir örümcek ağı kadar narin, iyi kesimli siyah yün bir elbiseyle durdu. Koyu renk panelli, kalın halı kaplı bir odaydı, şöminede kömürler parlıyordu ve ellerimi şöminenin yanında ısıtmamak için kendimi zor tutuyordum. Madam kapıyı açık bırakmıştı, belli ki hızlı bir toplantı bekliyordu.

"Bu da ne demek oluyor? Uygunsuz bir zamanda geldiniz. Öğle yemeğini müfredatımızın bir parçası olarak görüyoruz."

Madam bana baktı ve sanki patiska etek giymiş eğitilmiş bir maymunu izliyormuş gibi kaşlarını hafifçe çatarak gözlerini kaçıramadı. Tabii ki en çok paltomdan rahatsız olmuştu, çünkü bir Fransız kadın için toplum içinde köpek kürkü giymek palyaço kostümü ya da kese kağıdı giymekten daha kötüydü. Kesilmiş saçlarımı ve hizmetçi çizmelerimi de eklediğimde, anlayacağı çok şey vardı.

Donup kaldım, konuşamadım. Madamın anlamasına ne kadar çok ihtiyacım vardı.

Luba konuştu. "İyi günler Madam Fournier, benim adım Luba Streshnayva ve bu da kız kardeşim Sofya. Bir öğrenci hakkında bilgi almak için buradayız."

"İsim?"

"Maxwell Streshnayva Stepanov," dedim.

"Bu isimde bir öğrencimiz yok."

Titreyen parmaklarımla cebimden kayıt mektubunu çıkardım ve Madam'a uzattım. En iyi Fransızcamla, "Annesi çocuğu alıp eve götürmemi istedi, bu da benim meşruiyetimin kanıtı olacak," dedim.

Kâğıdı taradı ve hemen bana geri verdi. "Burada çocuğun adının Pushkinsky olduğu yazıyor. Öğrencileri sadece yakın aile üyelerine taburcu etme yetkimiz var."

"Ailede bir ölüm oldu," dedi Luba.

"Hiç şaşırmadım. Bakın, sokaktaki her insanın buraya gelip eve bir çocuk götürmesine izin verseydim-"

"Size karşı dürüst olabilir miyim, madam?" diye sordum. "Rusya'dan buraya at arabasıyla geldiğim için size çok dağınık görünebilirim, ama ben Max'ın annesiyim. O asil bir çocuk, ailem Çar'la akraba."

"Size yardım edemem."

"Bugün onu okul bahçesinde gördüm. İyi görünmüyordu. O ikisinin yanında güvende değil. Bölgede olduğumu öğrendiklerinde onu alıp kaçacaklar."

Madam kapıyı kapattı ve kollarını göğsünde kavuşturarak pencereye doğru ilerledi.

"Tek bildiğim, bu çocuğu kaydettiren çiftin beni tehdit ettiği ve öğrenciler için tehlike oluşturabileceği."

"Ama Max Rusya'da benden çalındı."

"Ne yapacağım ben? Karaağaç büyüklüğünde bir Çeka ajanı buraya geliyor ve çocuğu kabul edilmezse öleceğimi söylüyor."

"Onun Çeka olduğunu nereden biliyorsun?" Görünüşe göre, Madam onları biliyorsa, Kızıl gizli polis artık o kadar da gizli değildi.

"Ben aptal değilim. Bak, annem hasta ve bana ihtiyacı var. Bunu riske atamam."

"Max'ın burada olması diğer öğrencilerinizi tehlikeye atıyorsa, neden onu bizim almamıza izin vermiyorsunuz?" Luba söyledi.

"Anlamıyorsunuz. *Hayatımı* tehdit etti. Polisi avucunun içine aldığı söyledi. Paris çevresindeki cinayetlerden sorumlu olduğunu ima etti. Bu çocuk kaybolursa ne yapacağımı hayal edebiliyorum."

" çocuğunuz var mı?"

"Hayır." Madam masanın arkasına geçti. "Üzgünüm ama bu konuyu aileyle görüşmelisiniz."

"Max'in büyük bir tehlike altında olduğuna inanmak için nedenlerim var," dedim.

Madam uzun bir süre bana baktı. "Yardım etmek isterim. Zavallı şey iyi oynuyor ama evde ihmal edildiğini düşünüyöruz. Atıştırma saatinde açlıktan ölmek üzere olan bir çiftçi gibi yiyor. Sadece mısır gevreği. Annesi de hiçbir zaman saat dörtte almaya gelmiyor. Ama anlamalısınız. Bu tehlikeli bir aile."

"Sana söz veriyorum onu Paris'ten uzağa götüröceğim. Sorarlarsa, dürüstçe nereye olduğuna bilmediğini söyleyebilirsin. Buna kim karşı çıkabilir ki?"

Masasının arkasındaki sandalyeye döndü ve oturdu. "Polise git."

"Hiçbir şey yapmıyorlar," dedi Luba. "Ve bazıılarımızı Rusya'ya geri göndermeye başladılar - ölüm cezası. Bize kim yardım edecek?"

"*Bana* kim yardım edecek? Bugünlerde hepimiz tek başımızayız. Sizden derhal gitmenizi istemek zorundayım."

Masaya doğru bir adım attım. "Her şeyden önce terbiyeli olmak için yetiştirildim, ama ben çaresiz bir kadınıam, madam. Lütfen. Zamanla seni çok zengin bir kadın yapabilirim. Zümrütlerim var-"

"Hiçbir şey güvenliğimizden daha önemli değildir." Madam telefonu açtı. "Rusya'ya geri gönderilmenizi görmekten nefret ederim."

Luba ve ben kapıya doğru yöneldik.

"Sen zalim bir kadınsın," dedim ama kelimeler bir şekilde havada kaldı.

Onu orada bıraktık, bir elimiz telefonun üzerindeydi ve Max'i kurtarmaktan daha da uzaklaşmış bir şekilde ofisinden çıktık.

-

Luba ve ben, Luba'ya yeni ve geliştirilmiş oyuncak bebek fabrikasını göstermek için Rue Daru'daki Rus katedraline doğru ilerlerken kar yağdı ve yüzümüzü ıslattı.

"Ya biz onu geri almanın bir yolunu bulamadan Varinka Max'i Paris'ten alırsa?" Ben sordum.

"Bir şey bize yardım edecek," dedi Luba. "Bunu hissediyorum."

Kar, kepenkleri kapalı kitapçı tezgâhlarının üzerinde toz bulutları oluştururken yürüdük. Ne manzaraydık ama. İki kirli sokak kadını.

Luba karda bir taşı tekmeledi. "Madam Fournier ile ilgili haberler o kadar da kötü değil. En azından Max hakkındaki endişelerini anlıyoruz. Bu çözüm için ilk adım."

Rus katedraline geldik ve ikimiz de yolda durduk. Altın kubbeleriyle ne görkemli bir manzaraydı.

"Annemi özlüyorum," dedim.

Omzumdaki karı sildi ve kollarını bana doladı. "Ben de."

Etrafımıza kar yağarken birbirimize sarılarak durduk, bir bütün olarak sıcaktık, gümüş ipliğimiz her zamankinden daha güçlüydü.

BÖLÜM 49

Eliza

1919

Merrill'i bulup yaralı uçucu arkadaşlarıyla birlikte mutlu bir şekilde evine gönderdikten sonraki gün, Saint-Honoré Caddesi boyunca Saint Alexandre Nevsky Katedrali'ne doğru yürüdüm. Katedrale doğru gidiyordum.

Bayan Nonna Zaronova ve bu amaç için güzel şeyler yapan Rus kadınlarla saat birde buluşmak üzere katedralin bodrumuna indim, New York'tan getirdiğim bir kutu Whitman çikolatasını göğsüme bastırdım.

New York'taki St Luke's Hastanesi'ndeki personelle çoktan konuşmuştum ve Merrill'i dönüşünde karşılayacaklar ve Bethlehem'de yaşamaya hazır hale getirmek için onu rehabilite edici bakıma alacaklardı.

Paris kışın bile ne kadar güzel görünüyordu, savaşın getirdiği sertliği yumuşatan bir kar tabakası vardı. Bu girişimin pek çok Rus mülteciye yardım ettiğini bilerek biraz daha uzun yürüdüm. Paris'ten yeni bir mal sevkiyatı almak, Gin Lane'deki mutfakta sandığı açıp nefis el yapımı bebekleri ve dantel süslemeli yatak takımlarını bulmak ne kadar heyecan vericiydi.

Bayan Zaronova mektubunda *yüzden fazla kadının hayatını iyileştirdiğinizi* yazmıştı. Woolsey kadınları alkışlardı.

Kasaba evlerinden oluşan süslü mahallelerden hızla geçtim, hepsinin aynılığından, kesme taşın hafif cephelerinden, mansart çatılarından ve siyah filigranlı balkonlarından belli bir memnuniyet duydum.

Bir anda, Paris'in içinde sıkışıp kalmış Neo-Bizans mimarisinin güzel bir örneği olan bir katedrale rastladım. Çevresindeki mimariden ne kadar da farklıydı, sanki Petrograd'dan hava yoluyla gelmiş gibiydi.

Beyaz cüppeler giymiş bir erkek korusu "Cebrail Göründü "yü icra ederken katedrale adım attım ve sesleri geniş nefte yankılandı.

"Bayan Henry McKeen Ferriday," diye anons ettim, sözlerim katedralde yankılanıyordu. "New York'tan. Bayan Zaronova beni bekliyordu."

Koro şefi beni dışarı çıkardı ve beton merdivenlerden aşağı indirdi. Boyalı, hoş bir mahzene girdim, ışıkla doluydu ve işlerinde mutlu olan, tahta bobinlerin takırtısı eşliğinde sohbet eden, dantel diken ve New York'un çok sevdiği bebekleri el işçiliğiyle yapan kadınların masalarıyla doluydu. Kadınların çoğu, havuç ve soğan kokusuyla parfümlenen çorba kâselerini bitirmişti.

İri yarı, ciddi görünümlü bir kadın aceleyle bana doğru geldi. "Ben Mrs. Zaronova."

Hayal ettiğimden farklıydı. Daha az kibar ve kesinlikle daha kaba. Ona çikolataları uzattım ve kendimi tanıttım.

"El işleriniz Amerika'da çok hoş karşılanıyor, Bayan Zaronova. Rus olan her şey çok moda. Boncuklu başlıkları ve kısa etekleriyle tüm New Yorklu kadınları görmelisiniz. New Yorklular gönderdiğiniz her bebeği ve keten parçasını kapışıyor."

"İşçilere hitap eder misiniz?" Bayan Zaronova sordu.

En yakın bankın üzerine çıktım. "Herkes merhaba. Ben Eliza Mitchell Ferriday. Bana Eliza diyebilirsiniz. Buraya New York'tan, Ruslara Yardım için Amerikan Merkez Komitesi'nin bir temsilcisi olarak geldim. çabalarınızı ve Bayan Zaronova'nın yorulmak bilmeyen çalışmalarını ne kadar takdir ettiğimi bilmenizi isterim. Umarım ortaklığımız uzun yıllar boyunca devam eder."

Kürsüden indiğimde alkışlar koptu ve beyaz saçlı bir kadın bana yaklaştı.

"Ben Yara," dedi. "İngilizcem iyi değil ama tüm bunlar için teşekkür etmeniz gereken başka biri daha olduğunu söylemek istedim. Burayı çok daha iyi bir hale getirmemize yardımcı olan çok nazik bir Rus hanımefendi." Yara eğildi. "Çar'la akraba olabileceğini söylüyorlar."

Bir anda sanki bir kuş göğsümde hapsolmuş, orada kanat çırpıyormuş gibi hissettim.

"Onu görmeyi çok isterim. Adı nedir?"

"Emin değilim ama sanırım onu nerede bulabileceğinizi biliyorum."

-

Çok hızlı yürüdüğü ortaya çıkan YARA'yı caddenin bir Rus restoranına kadar takip ettim. Sigara dumanını yüzümüzden silerek içeri girdik ve Petrograd'da gördüğüm restoranlara çok benzeyen, tıklım tıklım insanlarla dolu mekânı inceledim. En sevdiğim renk olan parlak kiraz kırmızısı odanın her yerindeydi. Masalar ve sandalyeler yapraklar ve neşeli çiçeklerle büyüleyici bir halk tarzında boyanmıştı. Kırmızı masa örtüleri, pencerelerde ağır kırmızı perdeler. Duvarlarda, boyalı siyah tole tepsileri çok güzel sanat eserleri oluşturuyordu ve duvarlardaki raflarda her türlü biblo bulunuyordu. Rus oyuncak bebekleri. Vernikli kartonpiyer kaseler. Üzerinde çarın kızlarının resimleri olan hatıra yumurtaları. Olga'ninkine daha yakından baktım, zavallı, sevimli kız. Onunla Petrograd'da tanışalı sadece dört yıl mı olmuştu?

Masalarda yüksek sesle Rusça konuşan müşterilerin gürültüsü arasında sesimizi yükselterek kalabalığın arasından hostes masasına doğru ilerledik. Kuzu eti gibi kokan bir çeşit kızarmış börek taşıyan bir garson yanımızdan geçip gitti. Elinde bir kulak trompeti tutan kambur bir kadın yanımıza geldi ve bir şeyler söyledi.

"Yiyecek bir şey isteyip istemediğimizi soruyor," dedi Yara bana.

"Biraz ekmek harika olur," dedim. "Peynir?"

Yara tercüme ederken kadın trompetini kulağına götürdü. Zavallı kadının o yerde işitme duyusunu kaybetmesine şaşmamalı.

Sonra, anladığım kadarıyla Yara kadına "Çorbayı yapan hanım burada mı?" diye sordu.

Bu kadın baktı at Ben için a uzun an ve sonra kırmızı bir perdenin arkasından mekanın arka tarafında kayboldu.

Hostes masasına yaslandım. "Nereye gidiyor?" Yara omuz silkti.

Birçoğu tartışan ve gülen kadın ve erkeklerle dolu masaları inceledik. İçlerinde Sofya'yı tanıyan var mıydı? Bir anons yapmayı düşündüm. Kötü Rusçamla muhtemelen beni duymazdan geleceklerdi.

Omzuma bir dokunuş hissettim ve arkamdan İngilizce bir ses geldi. "Affedersiniz madam ama bugün ekmek ve peynirimiz yok, sadece karamela cipsimiz var."

Döndüm ve karşımda çok zayıf, pamuklu pantolon ve erkek gömleği giymiş, üzerinde gri, kanvas bir önlük olan bir kadın duruyordu.

Bir elini bana uzattı. "Eliza."

Onu tanımam bir anımı aldı ama sesi tanımamı sağladı. "Eliza."

İki elini de avuçlarıma içine aldım. Bu miydi? "Sofya?"

Gözlerinden yaşlar süzülürken başını salladı. "Dikkatli ol, her hastalığa sahip olabilirim."

Onun kirli, güzel, gözyaşlarıyla dolu yüzünü ellerimin arasına aldım. "Seninle tekrar birlikte olmak için kolerayı bile göze alırım, sevgilim. O kadar çok endişelendim ki bilemezsin." Kollarımı ona doladım ve kendime çektim. "Nihayet."

Sessiz hıçkırıklarla bana doğru sarsılırken göğüs kafesinin kemiklerini hissettim.

"İşte, işte. Artık her şey daha iyi olacak." Bir elimi başının arkasında gezdirdim. "Saçlarına ne oldu, sevgilim?"

Benden uzaklaştı ve elinin tersiyle gözlerini kuruladı. "Onu sattım."

"Ben beğendim. New York'taki her şık kadının bob saçları var." Manşetimin altından mendilimi çıkardım ve ona uzattım.

Gözlerini kuruladı. "Her zaman mendili olan sensin, Eliza."

Luba öne çıktı, artık sarışındı ve bu ona çok yakışıyordu. Ne kadar da büyümüştü.

İkisini de kendime çektim, sıkıca tuttum. "Gözümün önünden ayrılmanıza izin vermeyeceğim, canlarım. çok şeyimiz var. Yara bana bebek fabrikasının bugünkü haline gelmesine yardım ettiğinizi söyledi."

Döndüm ama Yara gitmişti.

"Sadece birazcık," dedi

Sofya.

"Lütfen tevazu göstermeyin," dedi Luba. "Sofya dönüştürdü. Burası bir atölyeydi."

İkisini de bir köşeye çektim. "Hemen daireye gelmelisiniz. Madam Solange sizi-"

"Yakında, ama Max'e yardım etmeliyiz," dedi Sofya. "O kaçırıldı."

İçimden acı bir ürperti geçti, yüksek sesle konuşmalar kesildi ve sadece onu duydum. "O burada seninle değil mi?"

"Haydutlar malikaneye girdiğinde güvendiğim bir köylü kızı onu aldı ve burada, Paris'te tutuyor. Varinka. Onu vermeyecek."

"Yüce Tanrım. Ama sen onun annesisin." Sofya ve Luba beni daha da yaklaştırdılar.

"Max'i okuldan almaya gittik," dedi Sofya. "Ama okul müdiresi Madam Fournier onu bize vermeyi reddetti. Max'in birlikte yaşadığı adamın bir Çeka ajanı (Kızıl gizli polis) olabileceğini ve kendisini tehdit ettiğini söyledi. Çok korkuyor, zavallı kadın."

"Hangi okul?"

"L'Ecole Cygne Royal." Sofya bana bir okul mektubu uzattı.

Max'in adının yazılı olduğunu görmek bile gözlerimi yaşarttı. "Okulu biliyorum tabii ki." Paris'in en seçkin kreşlerinden biriydi.

"Onu oradan almama yardım edebilir misin? Varinka onu saat dörtte eve götürmeden önce varmalıyız. Bu insanlar, Taras ve Varinka, tehlikeli. Taras ailemize saldırılmasına yardım etti, o ve seni tramvayda bıçaklayan Vladi."

Sofya'nın eline uzandım. "Oh hayır, canım-"

"Bence Taras sadece Rusya'dan kaçan soyluları öldürmek için burada. Max'i yakalamak için tekrar denemeliyim. Belki onu ikna edebilirsin?"

"Belki de polise gidebiliriz."

"Polis hiçbir şey yapmayacak, Eliza. Bileziği aldın mı?"

"İşte." Bileğimi uzattım.

"İçindeki katlanmış kağıtlarda Avrupa'daki tüm bankaların hesap numaraları ve şifreleri var. Babam onları saklamamız için bize bıraktı."

Bir elimi bileziğin üzerine koydum. "Cennet gibi bir gün."

"Bu hesaplardan gelen para Beyazlara muazzam bir yardım ."

"Belki bu para bize okul konusunda biraz yardım sağlayabilir," dedim. "Belki nüfuz sahibi bir yetkiliyle temasa geçebilirim." New York'tan, aralarında eski bir Rus subayının da bulunduğu, annemin görüşmemi istediği tanıdıklarının uzun bir listesiyle ayrılmıştım.

Sofya eğildi. "Ben de aynen öyle düşünmüştüm."

Evrakları katladım ve çantama yerleştirdim. "Peki o zaman, elimden geleni yapacağım. Yardımcı olabilecek birini tanıyorum. Ondan Max'i bize vermesi için okula ricada bulunmasını isteyeceğim. Madam'a kesinlikle koruma sağlayabilir."

"Seni tüm bunların içine çektiğim için üzgünüm, Eliza."

"İmkânsız başarımayı seviyorum. Southampton'da kalan koca bir Rus göçmen ordumuz var."

"Tabii ki biliyorsun."

Gülümsedi ve ben ilk kez eski Sofya'yı gördüm.

"Luba bizi evimde bekleyebilir, sen ve ben annemin arkadaşını ziyaret edeceğiz, sonra da okulu."

"Acele etmeliyiz. Varinka burada olduğumu öğrenir öğrenmez Max'la birlikte şehri terk edecek ve onu asla bulamayacağız."

-

SOFYA VE BEN Place Vendôme'a on bir dakikada vardık ve Ritz'in görkemli lobisine girip General Yakofnavich'le konuştuktan sonra Max'i almak için okula gitmeye yetecek kadar zamanımız vardı. Bu güzel ve eski bina Almanya'nın bombalarından güzelce kurtulmuştu ve annemle babamın Paris'te kaldığımız Ağustos ayları boyunca her hafta beni oraya çay içmeye götürmelerinden bu yana çok az değişmişti.

Lobi zamanki gibi duruyordu; resepsiyon alanı, üç metre yüksekliğindeki tavanları ve on sekizinci yüzyıldan kalma mobilyalarıyla bir resepsiyon alanı gibi görünmemek için elinden geleni yapıyordu. Deri kaplı sevimli Louis Seize masasına doğru adım attığımızda ayak seslerimiz mermer zeminde yankılandı. Masanın arkasında konsiyerj oturuyordu - isim etiketine göre Charles, Paris otellerinin konsiyerjlerini teşvik ettiği sıkılmış yüz ifadesiyle telefonda biriyle uzun uzun konuşuyordu.

"İsim?"

"Eliza Ferriday ve Sofya Streshnayva Stepanov. New York'tan ziyarete geldiler."

"Senin işin mi?"

Durakladım. Nasıl ifade etsem? *Soylu vaftiz oğlumu bir Çeka suikastçısının elinden kurtarmak için yardım karşılığında Rus Beyaz Ordusu'nu kurtarmak için kritik öneme sahip banka şifrelerini teslim etmemiz mi gerekiyor?*

"General Yakofnavich ile konuşmam gerekiyor. Streshnayva ailesiyle ilgili önemli diplomatik bilgiler. Çok acil, Charles."

"Beklemede," dedi. Bir eliyle ahizeyi kapattı. "Generalin bir yemek tadımcısı var. Hayal edebiliyor musunuz? Roman gibi."

Dedikodu musluğunu açan benim ilk isim yakınlığım mıydı?

Masaya doğru eğildi. "General kötü biri. Birileri savaşı kaybettikleri için çıldırmış. İki koruması bile ondan korkuyor. İkisi de iri yarı. Yemeklerinin tadına baktırmak gibi bir dertleri yok. Biri bütün bir somonu yedi, kafası ve her şeyiyle."

Duvar saatini kontrol ettim. 3:30.

"Lütfen, mösyö. Çok geç kaldık."

Charles telefonu kapattı ve asansöre el salladı.

"Beşinci kat. Oda elli iki. Savaşa hazır olun hanımlar."

Asansör yükselirken Sofya'nın elini tuttum ve heyecandan neredeyse titriyordum. Belki de mesleğimi ıskalamıştım ve bir casus ya da en azından bir büyükelçi olmalıydım.

Bir hizmetli otel odasının kapısını açtı ve bizi Ritz'in meşhur olduğu türden, yüksek tavanlı, kalın pervazlı ve zevkli bir baskıyla süslenmiş bir yatağı olan muhteşem bir süite götürdü. Parthenon'u ayakta tutacak kadar uzun ve şişman iki oniks sütun, yatak odasını boyalı bir makyaj masası ve aynanın bulunduğu oturma odasından ayırmaya yardımcı oldu. Pencerenin yanında, yanında korumaları olan zarif bir adam duruyordu.

Rus çok Parisli bir beyefendi gibi giyinmiş, ısmarlama bir takım elbise giymiş, bıyıkları kuş kanatları gibi açılmış bir halde bana doğru adım attı. Annem bu adamı başka bir hayatta tanıyor olabilir miydi? Bize yardım eder miydi?

General Yakofnavich'e elimi uzattım ve Sofya'yı tanıştırdım. İkimizin de elini sıktı, sonra kollarını göğsünde kavuşturdu ve bana kaşlarını çattı.

"Sizi buraya getiren nedir Bayan Ferriday? Meşgul bir adamım." Rus aksanının izlerini taşıyan iyi bir Fransızca konuşuyordu.

"Arkadaşım Sofya ile ilgili görüşmem gereken acil bir konu var." Bakışlarım iki korumaya kaydı, ikisi de bir metre boyumu küçük hissettiriyordu.

"Annem, Caroline Woolsey Mitchell, bana senin adını verdi ve dedi ki-"

"Carry Woolsey?" Bakışları pencereden dışarı kaydı ve gülümsedi. "Çok hoş bir kadın. Yakışıklı."

Annem genelle olan bağlantısına dair bulanık anılar olduğunu iddia etmiş olabilir ama görünüşe göre general onu iyi hatırlıyordu.

General bir sigara yaktı. "Ya Bay Mitchell?"

"Babam mı? Yıllardır yok efendim."

Bunun üzerine başını salladı. "Hiç yeniden evlenmedin mi? Ne büyük kayıp. Bir tekne kürek çekebilirdi, Carry Woolsey."

I kaydırılmış içinde benim Ayakkabılar. "General, Ben Burada için ver Size bilgi. Kodlanmış şifreler aslında."

Gülümsedi. "Bu iyiydi. Bu şifreleri nereden buldun?"

"Bunlar Sofya'ya babası Ivan Streshnayva tarafından verildi."

Sigarasını küçük bir buzdağı büyüklüğünde ve şeklinde olan kristal bir kül tablasının kenarına astı. "Bakanlıktan mı? Malikanesinde öldürüldü, zavallı Ivan, pek çokları gibi. Korkunç."

Sofya bir adım öne çıktı. "Onları bana çok daha önce vermişti."

"Şimdi sende mi?"

"Güvenli bir yerde," dedim. "Ama önce bir şeye ihtiyacımız var."

General korumalarına doğru baktı. "Para, tabii ki." "Hassas bir konuda yardımınıza ihtiyacımız var," dedi Sofya. "Bir Çeka ajanı oğlum Max'i kaçırdı. Onu Rusya'da kaçırdı ve onu buraya, Paris'e getir."

"Güvenlik ekibimle bile bu otelden zar zor çıkabildiğimi anlıyorsunuzdur."

"Tabii ki. Max, L'Ecole Cygne Royal'e devam ediyor ve müdiresi bu ajan hayatını tehdit ettiği için çocuğu vermeyi reddediyor. Bize yardımcı olabilir misiniz, General?"

"Belki birkaç telefon görüşmesi yapabilirim. Madam'a elimden gelen yardımı sunabilirim. Okula bir polis koruması yerleştirin."

Sofya, "Temsilci 24 Rue de Serene'de oturuyor," dedi.

"Polis komiserinin onu ziyaret etmesi gerektiği açık. Bir Çeka ajanının eksilmesi benim için kesinlikle iyi olur. Ama korkarım söz veremem."

Bilekliği çıkardım ve ona uzattım, bileğim şimdiden boş hissediyordu. "Kodlar içeride, bir kâğıt parçasının üzerinde."

General açık avucunun içinde duran mektuba baktı. "Teşekkür ederim, Bayan Ferriday. Bu bizim olanı geri almamıza yardımcı olacak. Madamla birlikte elimden geleni yapacağım."

Kapıya doğru adım attık ve Sofya geri döndü. "General, kocam bir Beyaz Ordu subayı. Onu tanıyor olma ihtimaliniz var mı?"

"İsim?"

"Afon Stepanov."

Sofya'nın yanına gittim ve bir kolumu onun omuzlarına doladım.

General uzun bir süre Sofya'ya baktı. "Elbette, Ivan'ın damadı. Bağlantıyı kuramadım. İyi adam. Kimden askeri akademi."

"Tahmin edebileceğiniz gibi.... haber bekliyordum." "Asker eşleri güçlü kadınlardır."

"Lütfen, General," dedi Sofya. "Fazla zamanımız yok."

"Sanırım Ukrayna'dan Sibirya'ya giden bir alayla birlikteydi ve ailesinin malikanesini ziyaret etmek için Petrograd'ın güneyinden ayrıldı. Orada suç faaliyetleri olduğuna dair raporlar vardı."

Sofya sendeledi ve ben onu sıkıca tuttum. "Bize yardıma mı geliyorsun?"

General başını salladı. "En iyilerinden dokuzu ona eşlik etmek için gönüllü oldu, ancak Tsarskoe Selo'nun hemen güneyinde uyudukları sırada bir Kızıl Ordu birliği tarafından saldırıya uğradılar."

"O kadar uzağa mı gitti? Sonra ne oldu?"

"Yapmamayı tercih ederim-" General pencereye doğru yürüdü ve ellerini arkasında kavuşturarak aşağıdaki caddeye baktı.

"Bilmem gerek General."

Ona daha sıkı sarıldım.

General bakışlarını sokaktan ayırmadı. "Madem ısrar ediyorsunuz. On tanesi de şuranın hemen kuzeyindeki telgraf direklerine asıldı."

Sofya ellerini belinde kavuşturmuş, bakışlarını ondan ayırmıyordu. "Bir hata ihtimali yok mu?"

Dikkatini tekrar bize çevirdi. "En güvendiğim teğmenim ve diğer iki kişi olaya bizzat şahit oldu. Bölgede devriye geziyorlardı ve geri döndüklerinde adamları öldürülmüş olarak buldular. Kızılların ilerlemesini beklediler ve sonra adamları kesip Malinov'un hemen dışındaki ormana gömdüler."

Sofya bana döndü, gözleri parlıyordu. "Demek eve dönmeyi başardı."

General ayağa kalktı. "En derin taziyelerimi sunarım, madam. Bu çılgınlık hepimizi barbar yaptı. Ama Afon bir askerin olması gereken her şeydi."

"Teşekkür , General."

Sofya elimi tuttu ve kapıya doğru çıkmaya başladık.

"Ve sonuna kadar cesur," diye seslendi general bize ve L'Ecole Cygne Royal'e doğru yürüdük.

BÖLÜM 50

Varinka

1919

Nefes nefese uyandım, Mamka'nın planı aklımdaydı. Radimir'le Rusya'ya geri dönmek ne kadar iyi olurdu. Ama Taras bizi takip ederdi. Max'i nasıl bırakabilirdim? Bu endişe başımı ağrıttı. ve beni her küçük şeye kızdırdı.

Daha da kötüsü, Max bütün sabah kahvaltıda ne yiyeceğim konusunda benimle tartıştı. Sıcak mutfakta oturduk, kapının yanındaki gümüş radyatör tiz bir çığlık atıyordu, babamın kayıp semaverini hatırlatıyordu.

Max'in önüne bir kase haşlanmış yumurta koydum. "Yumurtalar yapış yapış," dedi kaşlarını çatarak.

"Ceketini al o zaman," dedim. "Geç kalmamalıyız."

Max sandalyesinden kaydı ve kapının yanındaki askıdan lacivert paltosunu aldı.

Ceketini iliklemesine yardım etmek için diz çöktüm. Ne kadar büyümüş görünüyordu, saçları daha düzdü, artık altın lülelerden oluşmuyordu. O ceketin içinde, asker olan babasına çok benziyordu.

Kaloriferin yanında çömelmek ne kadar sıcaktı. Boynumdaki atkıyı gevşettim. "Bu yumurtaları sana büyükannen aldı. Paris'teki tek yumurta onlar olabilir."

Max soğukkanlılıkla bana baktı. "O benim büyükannem değil." Aristokrat gururu nesilden nesile mi geçiyordu?

"Sen neden bahsediyorsun?"

Omuz silkti. "Bana o söyledi."

Sıcak dikenler ensemden yukarı tırmandı. "Ne dedi o?"

Max sessizleşti.

Bir parmağımı ona doğru salladım. "Seni bu kadar sevdiği için şanslısın."

Çenesini kaldırdı. "Bazen bir şeyler hatırlıyorum. Rusya hakkında."

"Aklından bile geçirme," dedim ve okul için eşyalarını topladım. Elbette bir gün Sofya'yı unutacaktı.

-

MAX'i okula bıraktıktan sonra konağa geri dönerken aklıma sürekli bir düşünce geliyordu. Belki de Mamka ve Radi haklıydı. Belki de Max'in annesiyle birlikte olması daha iyiydi. Bu fikri bir kenara attım. Onu terk etmenin acısı çok büyük olurdu.

Radimir kaldırımında bana doğru geldiğinde neredeyse eve varmıştım. Durdum ve bakakaldım, bunu beklemiyordum. Onu görmek ne kadar güzeldi.

Bir eliyle ceketini boynuna doladı. "Varinka. Ben de seni arıyordum."

"Veda etmeye mi geldin?" Elbette, ilişkilerini sonlandırmanın acı verici tartışmasını yapmak için gelmişti.

Radimir beni omuzlarımdan tuttu. "Ben . Benimle gel." "Bu dakika mı gidiyorsun?" Kalbim daha hızlı atıyordu.

"Bu gece. Karımı getirmek için izin aldım bile." Sıcak bir fiřkıрма kollarıma doğru aktı. "Yani-"

Glmsemeden duramadım. Evli misin? Malinov'daki herkese söyleyebilirdim. Ne güzel bir hayat olurdu. Max. Bir koca. Daha fazla ocuk. Petrograd'da mı yaşayacaktık? Rusya'ya döndüğümüzde daha iyi bir anne olmak için çok alışabilirdim. Radimir Max'ı istemediğini söyledi, ama ya bu gece onu yanımda getirirsem? Beni oğlumdan nasıl mahrum edebilirdi?

"şimdi gerekli belgeleri almaya gidiyorum," dedi. "Altıya kadar evimde olacağım. Geç kalmayın."

-

Aceleyle konağın yatak odasına geri döndüm ve eski *sarafanımı* önlüğümü giydim. Sade kıyafetlere geri dönmek ne kadar iyi hissettiriyordu. Sofya'nın annesinin samur paltosunu hepsinin üzerine geçirdim.

Bir yastık kılıfının içine Max'in eşyalarını attım. Bir kutu mısır gevreği. Mavi battaniyesi, artık yırtık pırtık. Doldurulmuş baykuşunu. Sonra yatak odamın kapı koluna bir havlu yerleştirdim. Mamka işaretimizi orada görünce üzülür müydü?

Taras'ın yatak odasına girdim ve yatağında uyuyan Tarasa baktım. Ellerim titriyordu ve kelepçeyi zorlukla açabildim ama sonunda açtım, derin bir nefes aldım ve bir ucunu demir karyolanın direğine kapattım. Ne kadar yüksek bir ses çıkardı.

Orada durdum, kalbim çılgınca atıyordu. Bu onu uyandıracak mıydı? Diğer kelepçeyi açtım ve kalın bileğine geçirdim. Kapatmaya çalıştım ama bileği o kadar büyüktü ki.

Taras gözlerini açtı, hâlâ yarı uykuluydu. "Bu da ne?"

Daha sert bastırdım ve kelepçe tık diye kapandı. Ceketimin cebindeki anahtarı hissettim.

Taras kelepçeyi çekti ve çelik yatak direğine çarparak takırdadı. "Bu hiç komik değil, Varinka."

Geri çekildim. Ya zinciri kırarsa? Kesinlikle ölmüş olurdum. "Ben gidiyorum, Taras."

Gözlerini kısarak bana baktı. "Buraya gel."

Derin bir nefes aldım. "Tüm bu hastalıkların sona ermesinin zamanı geldi." "Anlaşma mı? Bunu başlatan sendin-"

"Ben *daha çocuktum* Taras. O yaşta bile kardeşime bunu yapmanın yanlış olduğunu biliyordum."

"Üvey kardeş."

"Kocasının aşk çocuğunun evde yaşamasının Mamka için ne kadar zor olduğunu biliyor musun?"

Taras prangasını çekiştirdi. "Kapa çeneni, Inka. Beni *satın aldılar*."

"Sadece seni güvende tutmak için. Mamka'nın seni yanına almaktan hoşlandığını mı sanıyorsun?"

Sana iyi davrandılar ve sen de onu öldürerek karşılığını verdin. beni korkutuyor."

"Babamın ölümü bir kazaydı."

"Bu yalandan vazgeç, Taras. Beni banyoda izlediğin için seni azarladı. Onu öldürmek zorunda değildin."

"Cezamı çektim. Ve seni *korkuttum* mu? Seni ve Zina'yı hayatta tuttum.

Yaptığım için özür dilerim."

"Her iyi kardeş gibi beni korumalıydın. Bu iğrenç, Taras. Gerçek bir ilişki istiyorum. Seninle asla sahip olamayacağım sevgi ve çocuklar."

Yataktan kalkmaya çalıştı.

"Anahtarı bana ver, Inka." Bana doğru hamle yaptı, yatağı kelepçesinden çekerek bir santim oynattı.

Bir adım daha geri attım, kalbim küt küt atıyordu.

Kelepçeyi çekiştirdi. "Nereye gidiyorsun? Yeni erkek arkadaşınla mı? Seni bulacağım. Max'i alacağım ve uzun zaman önce yapmam gerektiği gibi onunla ilgileneceğim."

Yatak odasından çıkıp mutfak kapısına doğru adım attım. Dışarıda özgürce yürümek ne kadar iyi hissettirecekti.

Taras seslendi. "Yeni erkek arkadaşına bizden bahsedeceğim."

"Ona kendim söyleyeceğim. Güle güle, kardeşim."

BÖLÜM 51

Sofya

1919

Eliza ve ben General Yakofnavich'i bırakıp Place Vendôme'dan okula doğru aceleyle ilerledik, *Afon'un öldüğüne* dair korkunç sözler dışında her şeye karşı hissizleşmiştik. Ama bizi kurtarmaya gelmişti, değil mi? Güzel.

Afon. Eliza bir taksiye el sallamaya çalışırken, Afon'un bir telgraf direğinde asılı olduğu düşüncesi gözümün önünden geçti. Cesur kocam bize yardım etmeye çok yaklaştı. Max'i geri aldığımız için ne kadar mutlu olurdu.

Eliza saatini kontrol etti. "Neredeyse dört, Sofya. Bu bugün işe yaramayabilir."

"Denemeliyiz," dedim.

Artık Max'in sahip
olduğu tek şey bendim.

-

Saat dörtten hemen önce Madam Fournier'nin ofisine vardık. Varinka orada olacak mıydı? Madam merhamet edecek mi?

Genç bir öğretmen bizi Madam'ın masasının arkasında durduğu müdürenin odasına .

"Dönmüşsün," dedi, sanki kötü bir tadına bakmış gibi.

"Size yük olduğum için çok üzgünüm madam," dedim en iyi Fransızcamla. "Sizi son gördüğümünden beri güçlü kaynaklardan yardım aldık. Ben New York'tan Eliza Ferriday. General'den yardım bulmuş-"

"Az önce polisten bir telefon aldım, teşekkür ederim. Burada bir memur görevlendirdiklerini söylediler. Kendi ihtiyaçlarım karşılanmış olabilir ama yine de bunun çocuğu travmatize etmediğinden emin olmalıyım."

Eliza ona doğru bir adım attı. "Bu onun annesi."

"Ama seni hatırlayacak mı? Senin kendini güvende hissedecek mi?" Başımı salladım. "Hiçbir fikrim yok, madam."

Madam masasına çekildi. "Belki de geçiş sürecinde geçici bir ev daha iyi olur."

"Oğlum olmadan buradan ayrılmayacağım, madam. Varinka'nın Paris'te olduğumu öğrendiğinde onu alıp götürmesinden korkuyorum."

Madam kalemiyle oynarken koridordaki çocuk sesleri ebeveynlerin onları gelmesiyle yükseldi. "Pekala, işte yapabileceğim şey. Max'i buraya getireceğim ve nasıl olduğunu göreceğiz."

"Ama iki yaşından beri ayrıydılar," dedi Eliza. "Onu tanıyamayabilir."

"Anne ve çocuk her zaman birbirini tanır, ne kadar ayrı olurlarsa olsunlar. Kümesteki civcivler gibi. Eğer değilse, bir çocuğu yanına almak isteyen pek çok aile vardır."

"Sizi temin ederim, o onun oğlu," dedi

Eliza. Madam ayağa kalktı. "Son teklifim."

Başımı salladım.

"Pekâlâ. Çocuğu ve öğretmenini buraya getireceğim. Ani hareketlerle onu bunaltmayın. Sakin olun. Bırak sana gelsin."

Madam odadan çıktı ve şömine rafındaki saat dört kez çalarken Eliza'yla bakiştık, avuçlarım nemlendi. Halı kaplı odada volta attım. Bu anı ne kadar uzun zamandır bekliyordum? Ama şimdi buradaydı ve zar zor nefes alabiliyordum.

Çok geçmeden kapı tokmağı döndü ve kapı açıldı. *Lütfen, Tanrım, beni hatırlamasına izin ver.*

Madam Max'i odaya soktu, ardından kahverengi elbisesinin üzerine çiçekli bir önlük giymiş, keskin yüzlü genç bir kadın geldi.

Titreyen parmaklarımla bir tutam saçımı yüzümden geriye doğru taradım.

Bu kadar zayıf ve kısa saçlı halimle beni tanıyabilir miydi?

"Bu Max'in öğretmeni Matmazel Slack, sizi temin ederim ki bu çocuğa en zor koşullarda bile bakmış olan bir aziz."

Max temkinli bir bakışla her birimize sırayla baktı, ifadesinde hiçbir değişiklik yoktu.

Gözlerimden yaşlar aktı. Elbette beni hatırlamıyordu. Üzerinden yıllar geçmişti.

Madam parmaklarını saçlarında gezdirdi. "Bu çocuk her zaman yorgun."

Başımı salladım. "Pek sayılmaz."

Dış ofisten kapının açılma sesi geldi ve Eliza ona doğru baktı.

Varinka, bir elinde tıka basa dolu bir valiz, diğer elinde de dolu bir yastık kılıfıyla iç ofise adım attı. Köylü kıyafetlerinin üzerine annemin paltosunu giymişti ve gözleri kocaman açılmış, her an oradan kaçmaya hazır görünüyordu.

Varinka bana baktı. "Oğlumu almaya geldim." Elini Max'e uzattı ama Max öğretmeninin eteğinin arkasına saklandı.

Ona doğru bir adım attım. "Onun için neyin çok fazla olduğunu söyleyeceğim. Ailenizden çalınmak kesinlikle öyle."

"Ne biliyorsun?" "Ben onun annesiyim, Varinka."

Varinka Madam Fournier'ye döndü. "Bu kişiyi tanımıyorum. Oğlumu alıp gitmem gerekiyor."

Ona bir adım daha yaklaştım. "Neden, Varinka?"

"Gel, Max." Max'e elini uzattı ve çocuk öğretmenin arkasına doğru ilerledi.

"Onu neden aldın? Sana karşı çok iyiydim."

"İyi mi? Ben öyle hatırlamıyorum. Kontes zalim bir kadındı."

"Yani çocuğumu mu çaldın?"

"O gece kurşunlar havada uçuşuyordu. Onu ben kurtardım. Gerçi Paris'e bensiz gitmeye hazırdın."

"İ-"

Varinka parmağını bana doğru salladı, boynunda kırmızı bir kızarıklık belirmişti. "*İnkâr* etme. Hepiniz eşyalarınızı topladınız. Beni geride bırakarak, onu bir daha görmemek üzere. Buna kibarlık mı diyorsun?"

"Lütfen. Duyguların incindi diye *oğlumu* benden çaldın mı?" "Onu çok az önemsiyordun, bunu görebiliyordum. Tek önemsendiğin Kocanı, kıyafetlerini ve ayakkabılarını. Onu *severdim*. Öğretti ona bir şeyler."

Elimi uzattım. "Bana annemin paltosunu ver." Varinka bir adım geri çekildi. "Benim olmadığını kim söyledi?" Eliza bir adım öne çıktı. "Bu gerçeği doğrulayabilirim." "Çıkar onu."

Durakladı ve sonra paltosunu çıkarıp Eliza'nın yanındaki sandalyeye fırlattı.

"Sizinle gitmek istemiyor," dedi Madam. "Görmüyor musun?"

"Ona en iyi şekilde baktım."

"Yani, başka bir kadının çocuğunu aldığınız doğru mu?" Madam sordu. "Anlamıyorsunuz."

Madam, Matmazel Slack'e döndü. "Lütfen memuru dışarı çıkarın. Ona burada bir suçlu olduğunu söyleyin."

Varinka bana baktı, gözlerinde korku vardı.

İçimdeki her şey kasıldı. Neden kızın hepimize yaptıklarının cezasını çekmesine izin vermiyordum? O ve Taras benden her şeyimi almaya çalıştılar. Ama Taras'la yaşamak tek başına bir ceza gibi görünüyordu.

"Hayır," dedim. "Bırak gitsin. Paris'ten ayrılmanız ve bir daha dönmemeniz şartıyla."

Varinka önlüğüyle gözlerini sildi. "Bugün gidiyorum."

Madam Fournier Varinka'ya doğru bir adım attı. "Siz ve kocanız bir daha okul arazisine girmemelisiniz."

Varinka kapıya doğru adım attı, kollarını göğsünde kavuşturdu. "O benim kocam değil ama merak etmeyin, geri dönmeyeceğim." Max'in kadar eğildi. "Güle güle, Max."

Max kendini Matmazel Slack'e daha sıkı bastırdı.

Varinka ayağa kalktı ve bana döndü. "Lütfen ona kötü bir insan olduğumu söyleme. Baykuşu yastık kılıfının içinde...."

Bakışlarımı yerde tuttum. "Sadece git, Varinka."

"Ve Paris'te güvende değil. Taras istediğini söylüyor-" Çocuğa şöyle bir baktı. "Onu buradan götürün." Varinka ofisin kapısını açtı ve geri döndü. "Seni seviyorum, Max. Umarım sen de bunu unutmazsın."

Varinka çocuğa son bir kez bakarak, sanki onu hatırlıyormuş gibi, ofisten çıktı ve kapıyı arkasından kapattı.

Max öğretmenin eteğinin arkasından çıkınca Eliza derin bir nefes verdi. "Yüce Tanrım, Sofya."

Vücudumdaki her hücre gevşedi ve yeni bir düşünce berraklığı getirdi. "Sakıncası yoksa madam, Max'in hatırlayabileceği bir şey hatırlıyorum."

Neredeyse fısıltıyla şarkı söyledim: "Bir zamanlar küçük bir tekne vardı...."

Bir an bekledim ama Max Matmazel Slack'in arkasında kaldı, yüzünde hiçbir ifade yoktu.

Şarkı :

"Denizde hiç yelken açmamıştı.

Ahoy.

Ahoy."

Max, Matmazel'in arkasından çıktı.

Ona elimi uzattım. Tereddüt etti.

"Beş ya da altı hafta sonra tayınlar azalmaya başladı...."

Bana doğru bir adım attı, sonra bir adım daha attı ve bir elini dizime koydu. Sanki bir sinek kuşunun ışımasını istermiş gibi zorlukla nefes aldım.

"Ahoy. Ahoy," diye şarkı söyledi.

Duymak için yaklaştım, sesi yumuşak ve tatlıydı.

Bana baktı ve ben de uzanıp çenesinin altındaki noktayı okşadım. Çıkıntı daha pürüzsüz ve soluktu ama hâlâ .

"Maxwell, beni hatırlıyor musun?"

Elini benimkinin üzerine koydu. Ne zamandır o küçük eli tekrar hissetmeyi umuyordum?

Madam imzalamam için bir tomar kâğıt çıkardı. "Sanırım Maxwell sizin gözetiminizde güvenle taburcu edilebilir."

İçime bir sıcaklık yayıldı. Ayağa kalktım, belgeleri imzaladım ve Madam'ın elini sıktım. "Teşekkür ederim."

Sandalyeye geçtim ve köpek kürkünü annemin samur değiştirdim, Varinka'nın sıcaklığı hala ipeğin içindeydi.

Anne.

Max'e elimi uzattım. "Gitme zamanı."

Tereddüt etti.

"Gelin. Eliza Teyze'ye gidiyoruz."

Babasının gülümsemesiyle bana baktı ve elimi tuttu. "Geleceğini biliyordum."

BÖLÜM 52

Varinka

1919

Max'in okulundan çıkıp Champs-Élysées boyunca koşarak Grand Palais'yi geçtiğimde hava kararmak üzereydi ve sonunda her şeyi bitirmenin mutluluğunu yaşıyordum. Seine Nehri'ndeki en yakın köprüye gitmem gerekiyordu. Hızlı nehir yapılması gerekeni yapmama yardım edecekti. Elimden geldiğince acele ettim, uzun *sarafanımın* içinde montsuzdum, soğuk hava ciğerlerimi yakıyordu.

Max'e vedamı zihnimde tekrar canlandırdım. Her sabah onun yüzünü görmeyi nasıl özleyecektim. İyi şeylerden herhangi birini hatırlayacak mıydı? Lüksemburg Bahçeleri'ndeki eğlencemizi? Mamka'nın ona diktiği güzel kıyafetleri?

Elbette Sofya ona kötü biri olduğumu söyleyecekti. Onu ondan aldığımı.

Gözyaşlarım kirpiklerimde dondu. Rüzgârı biraz dindiren valizimi göğsüme bastırdım.

Radimir yaptıklarımı duyunca ne düşünecekti? Taras ve benim hakkımdaki gerçeği?

Uzaktan nehri gördüm ve hızımı artırdım. Nasıl olacaktı? Buz gibi bir şırıltıyla, yılların acısı nihayet sona erecekti.

Köprüye adım attığımda rüzgâr keten katmanları deldi, taşın soğuşunu dokuma ayakkabılarımda hissettim. O soğukta dışarıda kimse yoktu. Orada karanlık sulara düşen şeyin tanığı olmayacaktı.

Köprünün yarısında durup suya baktım, taş korkuluklar belime kadar geliyordu. Derin bir nefes aldım ve cebimden kelepçe anahtarını çıkardım. Avucumun içinde parlayan gümüşe baktım. Onunla birlikte çok acı çekecektim.

Anahtarı havaya fırlattım ve karanlık suya düşmesini izledim.
Taras bile onu orada bulamazdı.

Anahtarın battığından emin olmak için bir an durdum ve sonra köprüden ayrıldım, valizimi göğsüme koydum ve aşkımla buluşmak için yürüdüm.

BÖLÜM 53

Sofya

1919

Eliza hemen Amerika seyahatimiz için vizeler üzerinde çalışmaya başladı, bulabildiği tüm aile bağlantılarını ve eski iyiliklerini kullandı. Ben daha çok geziyi dört gözle bekliyordum. Sonuçta Varinka'nın annesi

Max'in sadece meşalenin altında güvende olacağını öngörmüştü ve ben de Lady Liberty'ninkini kastettiğini düşünmüştüm. Ama Afon'u çok özlemiştim ve Rusya'dan daha da uzağa giderek onun anısını terk ettiğim hissinden kurtulamıyordum.

Eliza yardım etmek için elinden geleni yaptı ve bize yatakta kahvaltı servisi yaptı, Madam Solange'a çikolatalı sufle yaptırdı ve Max ne zaman istese Caroline'in çocuk kitaplarını okumak için her şeyi bıraktı. Max ve Luba yerden devam ettiler, sık sık Max'in yatak odasının zemininde birlikte kamp kurdular, Luba'nın kucağı Max'in en sevdiği yerlerden biriydi. Max'e olanları açıklamama yardımcı oldu, babasının büyükannesi ve büyükbabasıyla birlikte yıldızlarda olduğunu söyledi.

Oğlumun elini elimde hissetmeyi çok sevdim ve her fırsatta ona sarıldım, yanımda, güvende olduğu için çok minnettarım.

Eve döndüğü ilk gece, ışıkları söndürdüğümde yanağımda yumuşak öpücüğünü hissettim.

"İyi geceler anne," dedi karanlıkta.

Cevap vermem bir anımı aldı. "İyi geceler, sevgili oğlum."

-

Güvenli olur olmaz Max'i karanlığın altında ahıra getirdim. Güpegündüz ortalıkta dolaşma riskini göze almadım. Yıkandım, temizlendim ve ödünç aldığım güzel kıyafetleri giydim.

Paris'teki Kızıl ajanların beni tanıma riski daha da fazlaydı. Max'in de.

Şeker istediğimde, Madam Solange gönülsüzce Max'in ceketinin cebine iki küp şeker koymuştu, çünkü ona göre bu şeker görevimiz sırasında ziyan olacaktı. Ahır sahibesine ödemek için saçımın satışından kalan param vardı. Çok mu geç kalmıştım? Sevgili Jarushka'ya iyi bakmışlar mıydı?

Max ve ben ahıra girdiğimizde Jarushka'yı bıraktığım hanım bizi karşıladı. Bana şüpheyile baktı. Kirli yüzüm ve korkunç köpek kürküm olmadan beni tanımamış mıydı?

"Sizinle atım Jarushka hakkında konuşmaya geldim."

"Son teslim tarihini kaçırdınız."

Gözlerim yaşlarla doldu. "Ama ben alıkonuldum-" "Kendinden başka suçlayacağın kimse yok."

Max'in yanına diz çöktüm ve yüzümü omzuna gömdüm.

Saçlarımı okşadı.

Tezgâhların olduğu yönden genç bir kız aceleyle çıktı. "Lütfen onu benden almayın. O benim hayallerimin atı ve onsuz bir gün bile geçiremem."

"Kızım," dedi ahırın hanımı. "Carmine." Ayağa kalktım. "Yani yaşıyor mu? Onu görebilir miyiz?"

Kızı Jarushka'nın ahırına kadar takip ettik ve onu orada bir kovadan yulaf çiğnerken, başının etrafında kurutulmuş lavanta ve otlardan oluşan bir taçla bulduk. İçeri girdik, adımlarımız tahta talaşları üzerinde yumuşaktı ve boynuma sokuldu ve sonra tacını çiğnemeye çalıştı.

"Ona güzel bir taç yaptın mı?"

Kız salladı ve elinin tersiyle gözyaşlarını sildi. "Onu günde üç kez fırçalıyorum ve bunu yaparken beni öpüyor."

"Onu çok seviyorsun, görebiliyorum."

"Onu parkta gezdiriyorum."

"Şey, Carmine, uzun bir yolculuğa çıkmam gerekiyor. Amerika'ya. Benim için ona göz kulak olur musun?"

Kızın yüzü aydınlandı. "Oh, evet."

"Gümrüktekiler tamam dediğinde onun için yazacağım." Parayı annesine uzattım. "Bu halleder-"

Ahır sahibi paraları elinin tersiyle itti. "Hayır, merci."

Max'i Jarushka'nın yanına getirdim. "Bir elini avuç içi yukarı bakacak şekilde ağzına götürebilir misin? Seni öpecektir."

Max avucunu kaldırdı, Jarushka öptü ve sonra burnunu Max'ın ceketinin yakasıyla boynu arasındaki boşluğa soktu.

"Çok yumuşak." Güldü ve ceketinin ön tarafına sildi. "Beni hatırlıyor."

Jarushka cebini karıştırdı ve bir küp şeker aldı.

Bir elimi ipeksi boynunda gezdirdim, o da ayaklarının dibindeki talaşı eşeledi. Elbette gideceğimi biliyordu. Ne kadar iyi bir arkadaştı.

Max ve ben kabinden çıktık. "Carmine için iyi olacaksın," dedim ona.

Carmine, Jarushka'nın sırtını uzun darbelerle fırçaladı. "Onu hayatım pahasına koruyacağım," diye arkamızdan seslendi.

Max ve ben aceleyle uzaklaştık ve Jarushka gidişimizi izlerken gözyaşları içinde arkama baktım.

BÖLÜM 54

Sofya

1920

Max'i Paris'te bulduktan birkaç ay sonra, 1919 baharında, Luba ve ben onu Amerika'ya, Eliza'yla birlikte Gin Lane'de yaşamaya getirdik. Eski eve yeni bir soluk getirdiğini söyledi ve bizim gelişimiz de

Eliza'nın annesini memnun etti, biz görüldüğümüzde Caroline'le birlikte garaj yolunda bekliyordu, Rus bayrağını bir destroyerin güvertesindeki semafor gibi sallıyordu.

Max'in doğduğu o evi tekrar görmek ne kadar güzeldi. Afon ve ailem beş yıl önce o terasta durmamışlar mıydı? Amerika'da güvende olmak güzeldi ama Afon'un korkunç ölümüyle ilgili karanlık düşünceler en uygunsuz zamanlarda aklıma geliyor ve evimi özliyordum. Amerika'da bu kadar uzaktaki Rusya'ya bağlı hissetmek zordu. Fransa'da insan kendini hala evine yakın hissedebilirdi ama Amerika'da yaşarken posta çok yavaştı ve kendimizi daha uzakta hissetmemize neden oluyordu.

Ama kendi başıma idare ettim. Bir bahçe işine başladım ve o yaz neredeyse Max, Luba ve benim için küçük bir yer kiralamaya yetecek kadar para kazandım.

Aşçı, şeflik lisansını almak için New York'ta yaşıyordu ve geldiğimizden bu yana geçen bir yıl içinde bizi görmeye gelmemiştir. Hayatımda pek çok sevgi dolu insan vardı ve aşk dolu yanımla bir kutuya koymuştum.

Madison Square Garden'daki yardım konserinden önceki bir sonbahar öğleden sonrası her şeyi değiştirdi. Caroline ve Luba, evlerinden koparılmış 780 yetim Rus çocuk için bu etkinliğin düzenlenmesine yardım etmişlerdi. İşgalci Bolşevik orduları tarafından tehdit edilen ve Sibiry'a itilen Kızıl Haç çocukları

Panama Kanalı'ndan geçerek New York'a kadar gemiyle dünya çapında bir yolculuk. Tüm ev halkı müzik aletlerini ve hediyeleri çocuklara dağıtmak üzere kutulara yerleştirirken yemek odasında toplandık. Nancy ve Peg, Fransa'daki görevinden yeni dönen Thomas'ın kutuları Eliza'nın annesinin arabasına yerleştirmesine yardım ettiler.

Caroline Eliza'yı karton bir kutuya doğru yönlendirirken ben masada oturup faturaları kontrol ettim. "Gitarlar oraya gidecek."

"Bunun yerine zavallı şeylere balalayka vermemiz gerekmez mi?" Eliza sordu.

Caroline döndü. Ne kadar güzel bir genç kadın oluyordu. Utangaç, ama asla çekingen değil, on yedi yaşında çok uzun ve ince, koyu gri takım elbisesinin içinde büyümüş. "Gitar istiyorlar anne. Amerikan müziği çalmak için."

"Yirmi yedi gitar-" dedi Luba. Caroline listesini kontrol etti. "Ve bir flüt."

Eliza'nın annesi gülümsedi. "Ah, güzel. Bir uyumsuz."

"Asla zamanında yetişemeyeceğiz," dedi Eliza. "Perde saat altıda açılacak ve Julia bizimle orada buluşacak."

"Sakin ol anne. Arabayı büyükannem kullanıyor. Bizi rekor sürede oraya götürecektir."

Artık altı yaşında olan Max, alt katta küçük bir arabanın pedallarını çeviriyordu. Sanki yeni bir çocukmuş gibi, lastik tekerlekleri ahşap zemin üzerinde sessiz bir şekilde, verandaya ve arka bahçeye doğru hareket etti.

Luba bir bebeği kutuya attı. "Dikkatli olsan iyi olur yoksa Max o arabayı Manhattan'a sürer."

On altı yaşında olan Luba şimdiden babam kadar uzamış ve boy olarak Caroline'e rakip olmuştu. Hâlâ hastaneden kalma pembe çizgili hemşire üniformasını giyiyor, ara sıra Caroline'la konuşuyor ve ortak organizatör rolünü ciddiye alıyordu.

"Artık ata binmek yok, Max," diye seslendim. "Çay için ellerini yıka."

"Biraz daha ata binemez mi?" Luba sordu. "Bugün çok güzel bir gün." "Sınırlara ihtiyacı var, Luba. Bu şekilde kendini daha güvende hissediyor." Ne kadar Ebeveynliğim konusunda kendimi daha güvende hissettim ve oğlum bunun için gelişti.

"Bayan Montessori gurur duyardı," dedi Luba ve postadan aldığı bir mektubu salladı. "İsim değişikliği formu bugün geldi."

Hepimizin bildiği bir şeyi söylememe gerek yoktu. Atlantik'in ötesinde, New York'ta her zamankinden daha güvendedik ama Bolşevizm Rusya'da daha da kök salmıştı ve soylu göçmenlerin güvenliği hala garanti altında değildi. Ayrıca, Bolşeviklerin Rusya'da zafer kazanmasının ardından Amerika'da, kendilerinin de yükselen Komünizm dalgasına yenik düşeceklerine dair bir korku oluştu. Amerika'daki Rus karşıtı duygu dalgası büyüdü, isimlerimizi değiştirmek bize arzuladığım anonimliği sağladı.

Luba zarfı açtı. "Bu ülkede adınızı öylece değiştirebilmeniz ne kadar tuhaf."

"Biz buna özgürlük diyoruz," dedi Eliza'nın annesi.

Luba cebinden bir kalem çıkardı ve formu büfenin üzerinde düzeltti. "Her zaman Lyra adını almak istemişimdir. Yunanca arp anlamına geliyor. Lyra'nın yıldızı Vega gece gökyüzündeki en parlak yıldızdır."

"Tabii ki en zeki siz olmalısınız," dedim.

"Lyra olsun," dedi, yazarak. "Belki de Hydrus adını alabilirsin, Sofya. Su yılanı anlamına geliyor."

"Teşekkür , kardeşim."

Kalemi kâğıdın üzerine koydu. "Peki, Max'in yeni adı ne olacak?"

"Cepheus'a ne dersin?" Caroline sordu. "Kral demek."

"Bilmiyorum," dedim. "Zaten hepimizi yönettiğini sanıyor."

Eliza iki elinde birer saksafon taşıyarak yürüdü. "Peki ya John?"

I güldü. "Biz ihtiyaç bir şey Rusça ama Amerikalılar için dostça, telaffuz edilebilir."

Bir an sessiz kaldık, tek ses martıların ve sumruların vahşi çılgınlığıydı.

"Büyükbabasının adı Serge değil miydi?" Eliza sordu.

Luba kalemiyle oynadı. "Biraz sıkıcı, sence de öyle değil mi?"

"Ben beğendim," dedim.

Luba ismi forma yazdı. "Serge ."

Herkesi yüklemek bir saat sürdü ve öğleden sonra geç saatlerde Max ben onları konsere uğurladık. Atlantik'ten gelen morina balığı ve Bay Bahçıvan'ın yaz sonu bezelyelerinden oluşan güzel bir akşam yemeğinin tadını çıkardık. Ona Rusça bir hikaye kitabı okuduktan sonra, uzun süren araba yolculuğunun ardından Max çabucak uykuya daldı ve ben de annemin her zaman yapmayı sevdiği gibi evin içinde dolaşarak ışıkları açtım. Bu onun en sevdiği ritüeldi, neredeyse kutsal bir ritüeldi, gece çökerken orada bir mum, burada bir gaz lambası yakmak.

Oturma odasını karanlık bıraktım, yumuşak kanepeye oturdum ve dalgaların düzenli aralıklarla kumlara çarpmasını dinledim, açık pencereden gelen serin bir esinti çıplak kollarımda oynaşıyordu. Gecenin o vakti her zaman en zoruydu, Afon'un düşünceleri peşimi bırakmıyordu. Gülüm büfenin üzerinde durmuş havayı kokluyor, yaprakları hafif rüzgârda hafifçe havalanıyordu. Yeni bir porselen saksı sayesinde orijinal yuvasına döndüğü için mutlu görünüyordu. O küçük bitki ne büyük bir yolculuğa çıkmıştı.

Bir far ışığı oturma odasının duvarını taradı ve bir araba kapısının uzaktan gelen kapanma sesini hissettim. Ayağa kalktım. Bay Bahçıvan mı? Eliza'nın grubu bir şey mi unutmuştu?

Ön kapı çarparak kapanırken evin önüne doğru adım attım.

Ön koridora girdi, masanın üzerindeki lamba yere bir ışık havuzu gönderiyordu.

"Uzun oldu," dedim. "Seni gördüğüme sevindim."

"Ve sen, Sofya." Cook şapkasını çıkarıp ön masaya fırlattı ve elinde taşıdığı çerçeveli devasa sertifikayı yere bıraktı.

"Artık New York eyaletinde yemek pişirmek için resmi sertifikam var."

Gülümsedim. "Görünüşe göre diplomayı eve taşımayı başarırsanız, istediğiniz her şeyi hazırlamakta özgürsünüz."

"Sebze doğrama dersinden A aldım ve artık rostoyu uzatmanın on yolunu biliyorum."

Onu görmek ne kadar güzeldi. Yüzündeki ifade neydi? Mutluluk mu? Kararsızlık mı? Birden utandım ve ondan başka her yere baktım.

"Afon için üzgünüm," dedi.

Kollarımı göğsümde kavuşturdum ve daha fazla kelimenin gözyaşı getireceğinden korkarak başımı salladım.

"Ve seni Malinov'da bırakmam konusunda. Geri dönemedim."

"Eliza söyledi."

"Ailen..."

"Bunun doğru olduğuna hâlâ inanamıyorum."

Cook bana doğru bir adım attı. "Saçını kestirmişsin." Başımı salladım.

"Sana yakışıyor."

Bir elimle kısa kesilmiş saçlarımı düzelttim. "Artık Sofya olmayacağım. İsimlerimizi değiştirmeyi düşünüyoruz. Luba artık Lyra. Ben Vivian'da karar kıldım. Sen ne?"

"Ne istersen yap ama bence aşırı tepki veriyorsun. Burada hiçbir Reds seni umursamayacak. Hepinize başka isimlerle hitap edemem."

"Bizi önemsiyorsan, önemseyeceksin."

Yanıma geldi, elimi tuttu ve avuç içimi öptü.

"Titriyorsun," dedi.

Sol eli çıplaktı, meşhur yüzüğü yoktu. Kayıp mı olmuştu? Yolda satılmış ya da çalınmış mıydı?

"Yüzüğün-"

"Yollarımızı ayırmak zorunda kaldık. Ama şimdi kendi yerimi açmak için yeterli param var. Ne kadar çok restoranın başarısız olduğunu biliyorum ama ben şansımı deniyorum."

"Nerede?"

"Burada, şehirde. Bir ortak işime yarayabilir."

"Ben de bir iş . Sadece çiçekler ama-"

"Sanırım ne tür bir ortaktan bahsettiğimi biliyorsun, Sofya. Belki kendini daha iyi hissettiğinde. Onu kaybetmenin derin yaralar açtığını biliyorum."

"Deniyorum," dedim gözlerimi çıplak bileğime kurulayarak.

Kollarını bana doladı. "Sadece hayatını sevmeye çalış, Sofya. Sanırım o da bunu isterdi."

Yanağımı beyaz gömleğine dayadım ve erkek talkı ve defne romu kokusunu içime çektim. Bu kadar cömert birine sahip olduğum için ne kadar şanslıydım. Ama neden kollarımı boynuna atıp onu öpemiordum?

"Bana karşı sabırlı ol," dedim.
"Sonsuza kadar, Vivian."

BÖLÜM 55

Eliza

1920

Sofya ve ailesinin o sonbaharda güvenli bir şekilde Gin Lane'e yerleşmiş olması ne kadar da güzeldi. Birkaç hafta sonra Caroline Beytüllahim'deki The Hay'i ziyaret edip edemeyeceğimizi sordu. Ben de kabul ettim,

Düzenlediğim uzun mesafeli tadilat işlerinin onu şaşırtacağını biliyordum. Peg de sürprizin içindeydi ve ayarladığım marangozluk işlerini sır gibi saklıyordu. Onu ve Bay Bahçıvan'ı varışımıza hazırlanmaları için önden gönderdim.

Thomas bizi The Hay'e götürdü, Caroline ön koltukta onunla birlikte politika tartışıyordu. Sonbahar gibi hissettiren o ilk gevrek sonbahar günlerinden biriydi, yapraklar yeni dönmeye başlamıştı.

Kırma taştan araba yoluna girdiğimizde neredeyse evi tanıyamayacaktım, çünkü yerel ustalar tüm yenileme direktiflerini yerine getirmişlerdi. Woodbury'den getirilen bir inek ön çimenlikte otliyordu ve Samanlık yeni bir kat beyaz boya, parlak siyah panjurlar ve henüz yıpranmamış gri, karamel kahverengi yeni bir sedir kiremit çatı giyiyordu. Arazinin sağ tarafındaki üç ahır da boyanmıştı ve her türlü hayvana ev sahipliği yapmaya hazırды.

Caroline evin önüne, Bird Tavern'e doğru uzanan uzun çimlerin üzerinden koştu. Artık bir lise öğrencisi olan Caroline, Chapin Okulu üniformasını giymekten özellikle gurur duyuyordu; daha yetişkinlere uygun beyaz bir bluz, koyu yeşil kravat, etek ve kemerli bir ceket.

"Bir *ineğimiz* var," diye seslendi Caroline bana.

"Ve her türden hayvanımız olacak. Atlar. Küçük bir Pekin köpeği? İsterseniz bir domuz bile."

The Hay'i ilk gördüğümüzden bu yana altı yıl geçmişti. Uzun bir yol kat etmişti.

Yemek odasına girdik, masa en güzel mor takımlarımız ve taze çiçeklerle donatılmıştı ve yeni akçaağaç ahşabının kokusunu takip ederek mutfığa doğru yürüdük. Alt zemindeki deliği tamir ettirmiş, üzerine siyah-beyaz kareli yakışıklı bir fayans döşetmiş ve dolapları koyu robin's egg mavisine boyatmıştım.

Peg beni mutfakta karşıladı ve bir bardak ikram etti. "Şarap ister misiniz Bayan Ferriday? Yemek birazdan hazır olur."

Bir elimle Caroline'ın ceketinin kolunu düzelttim. "Baban buna bayılırdı."

"Özellikle de şarap," dedi Caroline gülümseyerek.

Uzun zamandır ilk kez Henry'yi düşünmenin göğsüme hançer saplamak olmadığını sarsılarak fark ettim.

Bay Gardener bizi mutfakta buldu. "Buna inanamayacaksınız," dedi endişeli bir bakışla.

Onu kütüphaneye kadar takip ettik. Peg bu odayı ne kadar güzel döşemişti; şehirden getirttiğim kırmızı-lacivert Tebriz halısı ve en iyi kâğıt ve kalemlerle donatılmış bir masa. Odanın arka tarafındaki, eğimli arka bahçeye bakan çok camlı cumbalı pencereye doğru ilerledik.

Caroline aceleyle pencereye koştu ve nefesi kesildi.

Pencerenin hemen dışında, bir zamanlar görkemli akçaağacımızın durduğu yerde pürüzlü, kararmış bir kütük duruyordu.

"Aman Tanrım," dedim.

Kütüğün ötesinde, eve paralel olarak devrilmiş bir ağaç yatıyordu. Bay Gardener, "Dün gece yıldırım ağacı tamamen ," dedi.

Ona döndüm, yumruklarımı kalçalarıma dayadım. "Bunun tek bir anlamı olabilir."

"Bunu iki günümü alır."

"Demek ki Tanrı bir bahçemiz olmasını istiyor ve hemen başlamalıyız."

"Ciddi misin anne?" Caroline aceleyle dışarı çıktı. Bay Gardener gülümsedi. "Bunun için dua ettim."

"Evin arkasında şimşir ağacından bir budak bahçemiz olacak ve taş basamaklarla aşağıya doğru teraslayacağız. Ve evin yakınında bir bitki bahçesi."

Bay Bahçıvan bir adım geri çekildi. "Ama bahçe tasarımıımız yok." "İşte planınız." Masadan bir not defteri aldım ve ayaklarımızın dibindeki halıda bulunan tasarımın aynısını çizdi. Doğru halılarında sıkça rastlanan doğrusal desen, güçlü bir bordür ve dört üçgenden oluşan bir orta madalyon. "Buradaki şimşir ağaçlarının içine güller dikeceğiz ve hepsinin ortasında küçük bir havuz olacak."

Caroline dışarıdan koşarak geldi. "Uzak ahırda bir midilli var anne. Tıpkı babamın söz verdiği gibi."

"Tüm Connecticut'taki pinto işaretli tek iğdiş. Tam da onun istediği gibi. Ve şimdi ikinci hediyen."

Caroline'la kollarımızı birleştirdik ve ön merdivenlerden yukarı, benim yatak odamdan Caroline'inkine doğru ilerledik ve yol boyunca duvarımda asılı duran, Nancy'nin bana hediye ettiği gümüş kaplı simgeme doğru el salladık.

"Anne, ikonunu asmışsın."

En değerli varlığım orada ne kadar güzel görünüyordu.

Caroline'ın yatak odasına geçtik ve odasının sonunda ne olduğunu görebilmesi için kenara çekildim. Evin arka tarafına yeni inşa edilmiş bir eklentiydi, birkaç metre yeni döşeme ve yüksek pencerelerle odası arka bahçeye bakacak şekilde uzatılmıştı. Yeni alanın zemini eskisinden daha hafifti, ancak eklenen alan odayı önemli ölçüde açıyordu.

Caroline ayağa kalkmış, parmaklarını dudaklarına götürerek arka bahçeye bakıyordu. "Bu mükemmel."

Onun yanına gittim ve arka bahçenin tamamını, elma bahçesinin karşısındaki Munger Lane'e kadar uzanan güzel manzarayı seyrettim. "Her sabah buradan bahçeyi göreceksin."

"Bu oda artık üç kişi için yeterince büyük. Belki Rus kadınlardan bazılarını buraya davet edebiliriz? Bird Tavern'e onlara iş teklif edip edemeyeceklerini sorabilirim."

"Bu harika bir fikir Caroline."

Bir kolunu belime doladı. "Sanırım bahçeyi sevecekler. Eglantine ekebilir miyiz?"

Güldüm. "İstediğin kadar eglantine. Ve iris ve babamın en sevdiği şakayıklar."

"Peki ya
leylaklar?"

"Tabii ki."

Ona sıkıca sarıldım. "Bence babam bizim için mutlu olurdu, sence de öyle değil mi?"

"Çok mutluyum," dedi.

-

Ertesi gün bir grup adam, çayırımızın toprağından söktükleri bağışlanmış kayayı kasabanın yeşil alanına taşımak için altı atlı çekiçe geldi. Kayaya, İç Savaş ve Büyük Savaş'ta ölenlerin anısına bronz bir plaket yapıştırıldı.

Piskoposluk papazı savaşta ölenleri anmak için birkaç söz söyledikten sonra yeşil alanın karşısındaki Merrill Brothers Mağazasına doğru yürüdüm. Eski bir ev olan dükkânı hazırlamış ve ön salona yeni raflar yaptırarak tertemiz bırakmışım ama geri kalanını yeni sahibine bırakmışım.

Merrill verandaya çıktı. Bol miktarda temiz Bethlehem havası ve sığır çayı ve ladin birası gibi birkaç Woolsey İç Savaş ilacı verildiğinde saçları güzelce uzamış, neredeyse tüm lezyonları iyileşmiş ve görüşü her geçen gün artmıştı. Doktoru acı verici görünen bir fizik tedavi önermiş olsa da, yaralarının tek kalıcı belirtisi hafif bir topallamaydı ve bu kusur onu benim gözümde daha çekici kılıyordu.

Benimle buluşmak için merdivenlerden indi ve kapının üzerindeki, siyah tahta üzerine altın harflerle yaptırdığı yakışıklı tabelaya hayran kaldık. *Merrill Brothers*. Henry'nin *Poor Brothers*'daki tabelası da benzerdi.

"Onu oraya tek başına mı çıkardın, Merrill? Gerçekten yapmamalısın-"

"Bırak çalışayım, Eliza. İyileşmenin en iyi yolu bu."

"Çok güzel bir tabela Merrill, ama Merrill Brothers? Neden Kardeşler?"

"Kulağa sade Merrill'den daha iyi geliyor, sence de öyle değil mi?"

Bu Henry'nin vereceği türden iyi bir iş kararıydı.

"Dükkânınızda elma satmak ister misiniz?" diye sordum. "Bazıları meyve bahçesinde toplanmaya hazır."

"Artık buraya bağlı olmandan nefret ediyorum, Eliza."

Omzundaki kir lekesini fırçaladım. Ismarlama takım elbiselerini bir bakkalın sade pantolonu, pantolon askısı ve beyaz gömleğiyle değiştirdiği için ne kadar da güzel .

"Beyzbol takımını ayarladım. İlk maç gelecek hafta ve seni kaptan olarak seçtiler" dedim.

Merrill gülümsedi ve bana yaklaştı.

Onu kol mesafesinde tuttum. "Caroline'ın bizim hakkımızda hiçbir şey bilmediğini unutma. Annem de. Size herkesin içinde Bay Merrill diyeceğim. Kulağa nasıl geliyor?"

Tahta basamakları çıktık ve kapının önünde durduk. "Gözlerini kapatmalısın, Eliza. Bunun bir sürpriz olmasını istiyorum."

"Oh, gerçekten, Merrill." Gözlerimi sıkıca kapattım ve beni kapıdan içeri soktu. Bir kasa kavun ve birkaç kalıp sabun görmeyi bekliyordum.

"Cennet gibi kokuyor. Ekmek, tarçın ve-" "Güzel.

Artık bakabilirsiniz."

Gözlerimi açtığımda karşımda büyüleyici bir kuru gıda dizisi duruyordu. Cam kavanozlar şekerlemelerle doluydu, Henry'nin en sevdiği nane şekerleri. Odanın bir tarafındaki raflar bir parti için gerekli olan her türlü konserve lezzetle doluydu. Diğer taraftaki raflar ise her türlü ilaç ve tedaviyle doluydu. Cadı findığı. Papatya losyonu. Epsom tuzları. Çalı sepetlerinde meşe palamudu kabakları.

Henry'nin dükkânından ne kadar da farklıydı; erkek reyonunda bir kat dolusu kunduz şapkası ve palto, tavana kadar yığılmış bisküvi kutuları vardı.

Neden her şeyi Henry'nin mağazasıyla kıyaslamayı bırakamıyorum?

O gitmişti. Neden hayatıma devam edemiyordum? Merrill beni izledi, bir işaret bekliyordu.

"Oh, tam da hayal ettiğim gibi Merrill, ama izin verirsen yapmam gereken bir şey var. Çok uzun zamandır ertelediğim bir şey."

-

Akşam karanlığı üzerine çöktüğünde, Henry'yle son mutlu anlarımı geçirdiğim, ne pahasına olursa olsun kaçındığım samanlıkla yüzleşmem gerektiğini biliyordum.

Her iki elimde birer kadeh Dubonnet ile ahıra doğru ilerledim ve bir duvara dizilmiş saman kutularının bulunduğu o mis gibi kokan yere adım attım. Geniş tahta zemine adım attığımda saçaklarda bir kırlangıç ailesi cıvıldaşıyordu. Sedirin kokusu Henry'yi tüm renkleriyle geri getirdi, orada duruyordu.

Planladığı gezi. Öpücük.

Kutsal mekânımızda beni duyabilir miydi?

Bardağın birini saman kutusunun üzerine koydum ve kırıtlara baktım. Orada merhumla konuşurken kendimi ne kadar aptal hissediyordum. Nereden başlasam?

Paltomu daha yakına çektim. "Burayı bulduğun için teşekkür ederim Henry."

Kuşlar sustu. Dinliyor muydu?

"Elbette haklıdınız. Caroline için büyük bir rahatlık olacak. Doksan altı dönüm. Dolaşmak için bolca yer var. Atlardan birkaçını getireceğim."

Likörü yudumladım ve boğazımı iyi bir şekilde yaktı. "Midilli büyük bir hit oldu. Ve artık burada mavi kuşlar var. Çayıra birkaç yuva kutusu koyacağım."

Sanki bir kokteyl partisinde havadan sudan konuşuyormuşum da önemli konuyu erteliyormuşum gibiydi.

Ahşap zemindeki bir düğüme bastım. "Sana bir şey yapmam gerektiğini söylemek istiyorum. Anlayacağından eminim. Sana çok büyük bir şey gibi görünmeyebilir ama benim için öyle."

Gözlerimde yaşlar birikti ve onları uzak tutmak için yanağımın içini ısırdım.

Yüzüklerimi sol parmağımdan çıkardım. "Benimle her yere gitmek istediğini söylediğin zamanı hatırlıyor musun? İsteddiğimi söylemiştim.

ve hala da öyle."

Yüzüklerimi sağ yüzük parmağıma geçirdim.

"Ama ilerlemem gerek Henry. Unutma ki bu seni daha az sevdiğim anlamına gelmiyor. Nereye gidersem gideyim ya da kiminle olursam olayım sen hep benimlesin. Bunu kimse benden alamaz."

Bir an durdum. Duymuş muydu?

Dönüp kapıya doğru yürüdüğümde bir kırlangıç saçaktan aşağı süzüldü ve yere koyduğum bardağın kenarını aydınlattı. Gagasını altın sıvının içine bir, iki kez daldırdı ve sonra uçarak çatı katına geri döndü.

Teşekkürler, Henry.

Ahırdan dışarı çıktığımda kendimi daha hafif hissediyordum.

Eve doğru dönerken, Munger Lane üzerinde pembe ve mor renklere bürünen gün batımını için durdum.

Merrill garaj yolundan bana doğru yürüdü, elinde bir yığın çalı sepeti vardı.

Çimlerin üzerinden ona doğru adım attım, ayak bileklerime kadar gelen hava serindi. "Merhaba, Bay Merrill."

Merrill'in gülümsemesi büyüyen karanlıkta bembeyaz parlıyordu. "Merhaba Bayan Ferriday. Dükkân için biraz elma toplamaya gidiyorum."

Sepetlerden birine uzandım. "Yardım edeyim."

Caroline'ın oyun evinin ötesinde güneş batarken, çayır altın rengine dönerken elma topladık ve meyve bahçesinin üzerinde pembe gökyüzüne karşı siluet oluşturan yarasaların uçuşunu izledik.

Bay Merrill, Henry ve ben.

EPILOG

Luba

1921

GIN LANE

İnsanlar bana kız kardeşim Sofya ile neden Amerika'ya geldiğimi soruyor, ben de onlara fıstıklı dondurma için diyorum. Buna gülüyorlar ve ben de ailemi ve bıraktığımız her şeyi düşünmek zorunda kalmıyorum.

Arkada.

Hayat devam ediyor.

Artık Serge'e cevap veren nefis küçük Max, şimdi Aşçı'nın çırağı ve oldukça iyi bir aşçı olmaya başladı ve şimdi burada okula gidiyor, yedi yaşında sınıfının en uzununu. Öğretmenine, Rusya'ya geri döneceği için ona fazla bağlanmamaları gerektiğini söylemiş. Sofya bu hikayeyi yüzünde bir gülümsemeyle anlatıyor ama o da aynı şekilde hissediyor, hala tam olarak paketini açmamış, "Bolşeviklerle olan o meselenin" her an bitmesini ve Beyazların tekrar iktidara gelmesini bekliyor. Ama Büyük Britanya Kızılıarı Rusya'nın resmi hükümeti olarak tanıdı ve bana sorarsanız her şey daha da kötüye gidiyor.

Eliza'nın dediği gibi, "Cennet gibi bir gün."

Max'in her geçen gün babasına daha çok benzemesi Sofya için zor olmalı, saçları artık sarı değil, açık kakao kahverengisi. Ben bunu yazarken o sahilde okyanusa bakarak yürüyor. Afon'u mu düşünüyorsun?

Cook'la araları iyi, on dört yaşındaki gergin çocuklar gibi bazen el ele tutuşuyorlar ve Cookun verdiği yüzüğü takıyor. At

Peg ve Thomas'ın düğününde adam sürekli Sofya'ya baktı ve Sofya bunu fark etmemiş gibi davrandı.

Cook'a artık gerçek adıyla hitap etmemiz gerekiyor, Yury. Quogue'da yemekli tiyatro dedikleri bir şey açıyor. Sofya'nın ona karşı derin bir sevgi beslediğini düşünüyorum ama yine de yatak odasında Afon'un fotoğrafını sakladığı bir çekmecesine var. Bazen ona bakıyor.

İnsanlar iyi asimile olduğumuzu söylüyor, bence bu İngilizcemizin daha iyi olduğu anlamına geliyor. Burada hastanede çalışıyorum ve ilk maaşımla *bir True Story* dergisi aldım, dış macunu reklamlarından kendime cümleler öğretmek için en iyi ders kitabı, *örneğin küçük bir gülümsemenin ne kadar hoş bir şey olabileceği* gibi ve öpücük geçirmez rujun ne kadar önemli olduğunu öğrendim. Artık pek çok Rus kız burada ve Sea Cliff'te hepimizin gidebileceği bir kilise inşa etmekten bahsedildiğini duyuyorum.

Sofya, annemin zümrüt kolyesini sattıktan sonra Eliza'yla kavga etti. Ama ablam geri adım atmadı. Parayı Southampton Bankası'na yatırdı, böylece annemin isteyeceğini söylediği New York Üniversitesi'ne gidebilecektim.

Sofya'nın gülünü Gin Lane'deki bahçeye diktik ve Eliza Agnessa, babam ve Kont von Orloff hakkında birkaç söz söylemesi için bir papaz getirdi. Aşçı ve Bayan Ferriday kendimizi daha iyi hissetmemiz için Rus yemekleri yaptılar ama bu bana bir daha asla yapamayacağım şeyleri hatırlattı. Hermitage'da Rembrandt'ları görmek gibi, evin kedileri ayak bileklerimde. Romanov kuzenlerimizle Alexander Sarayı'nda oyun gecesi oynamak. Babamla bozkırda yıldızları izlemek.

Beni Corine's'e gazoz içmeye davet eden William Maddox adındanazık gözlü ve bembeyaz dişli bir çocuk olan kasaba polisiyle görüştüğümü bilseler ne derlerdi acaba? Astronomi hakkında pek bir şey bilmiyordu ama artık biliyor. Bana Lyra diyor, yeni ismim ve bazen ona cevap vermeyi unutuyorum, bunun komik olduğunu düşünüyor. "Kim kendi adını bilmez ki?" diyor. Agnessa bir polisle görüştüğümü öğrense yatağa düşerdi. Annem ne hissederdirdi?

Anne.

Hepsini sık sık düşünüyorum, kötü günlerde içimi bir acı kaplıyor. Bir çam korusu gördüğümde, Malinov'da en sevdiği karaçam ağaçlarının altında dinlenen Afon'u, bizsiz eve dönüşünü düşünüyorum. Ne zaman küçük bir

ıslak bir ifadeye sahip kahverengi bir köpek. Bay Hildreth'i babamınki gibi tel gözlükleriyle gördüğümde ya da havada annem için içimi sızlatan yaban gülü kokusunu yakaladığımda.

Ama aklımı yeni Amerikan hayatıma vereceğim, İngilizceme çok çalışacağım ve hiçbir şeyi sorgulamayacağım.

Tanrı'nın yıldızları üzerine yemin ederim.

YAZARIN NOTU

Leylak Kızlar'ı yazarken ve araştırırken Caroline Ferriday'in annesi Eliza Woolsey Mitchell'ı çok sevdim. Ünlü Woolsey ailesinden Caroline Carson Woolsey Mitchell'in kızı.

New Yorklu kadınlar, sadık kölelik karşıtları ve hayırseverler, Eliza erken yaşta geri vermenin ne anlama geldiğini gördü. Zamanını, Bolşevikler 1918'de iktidarı Çar'ın elinden aldığı anda her şeylerini kaybeden Rusya'daki eski aristokratlar olan "Beyaz Rus" göçmenlerin davasına adadı. Göçmenler New York'a vardıklarında, birçoğu yoksul ve travma geçirmiş durumdaydı, erkekler genellikle iş buluyordu ancak kadınlar ve çocuklar daha zor zamanlar geçiriyordu. Bu kadınların ateşli bir savunucusu olan Eliza, Amerikan Rus Yardım Merkez Komitesi'nin örgütlenmesine yardımcı oldu, göçmenlere iş ve ev bulmak için mücadele etti ve New York'taki kendi dairesini ve Southampton'daki kulübesini onlara açtı.

Birinci Dünya Savaşı'nın sonunda Batı, Doğu Avrupa'nın egzotik Slav ülkelerini keşfetti ve Rus göçmenler Paris'e akın ettikçe Rus sanatı, el işleri ve kıyafetleri moda oldu. Bu eğilimi değerlendiren Eliza ve Amerikan Rus Yardım Merkez Komitesi, Paris'te Beyaz Ruslar tarafından işletilen bir atölyeden, kadınlar yararına bir dizi kermeste satılmak üzere Rus el sanatları siparişi verdi.

Caroline Ferriday, Ferriday'lerin Manhattan'daki 31 East Fiftieth Street'teki dairesinde ve Plaza Hotel'de düzenlenen bu kermeslerde çalışarak kendi hizmet anlayışını geliştirdi ve sık sık sosyeteye yeni giren kız arkadaşlarını çalışmaları için görevlendirdi. Geleneksel Rus *sarafanlarını* ve *kokoşniklerini* genç kadınlar, Paris'te üretilen Rus el ürünlerinin satışını yapıyorlardı: Rus halk kıyafetleri giydirilmiş bez bebekler, dantel süslemeli yatak örtüleri, köylü bluzları ve emaye kutular. Bu pazarlar çığınca başarılı oldu ve

Satışlar yıllarca devam etti, Cholly Knickerbocker olarak bilinen bir grup sosyete gazetecisinin favori konusu oldu ve Beyaz Rus göçmenler için önemli miktarda yardım topladı.

Eliza, kızı Caroline'ı tek başına büyütürken, çok sevdiği kocası Henry'yi kaybetmenin acısını sürekli hissederek başka birçok hayır kurumuna da katkıda bulundu. Henry, ailesinin bir tarafı Ferriday, Louisiana'dan, diğer tarafı ise İngiltere'den gelen başarılı bir kuru mal tüccarıydı. Çocukluğunda ve gençliğinde Paris'te çok zaman geçirmiş, muazzam bir Frankofil olmuş ve Fransa sevgisini Caroline'e aşılamıştı. Henry, The Hay'i satın almalarından kısa bir süre sonra zatürreden öldü ve sevdiği kır evinde hiçbir zaman tam bir sezon geçiremedi.

Eliza çalışmaları sırasında aralarında parfümcü Prens Matchabelli ve eşi Norina ile Rus general ve diplomat Prens Mikhail Cantacuzène ile evli olan Başkan Grant'ın ilk torunu Prenses Cantacuzène'in de bulunduğu pek çok Rus göçmenle tanıştı. Prenses Cantacuzène Eliza'nın yakın arkadaşı oldu ve Rus yardım komitesinin başına geçerek sık sık el işi satışlarına yardımcı oldu. *My Life Here and There* adlı kitabı, Rusya'da yaşadığı yirmi yıla, 'yı şiddetle seven bir kadının Amerikalı bakış açısından büyüleyici bir bakış sunuyor.

O dönemin eski aristokratları hakkında okuduğum otobiyografilerin çoğu Eliza'nın Rus arkadaşı Sofya Streshnayva'nın karakterine ilham ve bilgi verdi. Mary Tolstoy, Rusya Büyük Düşesi Marie, Kontes Olga Hendrikoff ve diğerleri Sofya'nın Rusya'daki yaşamının ayrıntılarını doldurmama yardımcı oldu. Ancak Sofya'nın kişiliği için en çok yararlandığım kişi Kontes Edith Sollohub oldu. Son derece çekici ve gösterişsiz olan Edith, yüksek rütbeli bir Rus diplomatın kızıydı ve ayrıcalıklı hayatı Bolşevik Devrimi ile rayından çıkmıştı. *Rus Kontes ve Ormandan ve Bozkırdan Öyküler* adlı kitapları, o dönemde Rus kırsal yaşamının nasıl olduğuna dair samimi bir fikir verir ve içinde bulunduğu korkunç koşullardan en iyi şekilde yararlanan, ayakları yere basan, zeki bir kadın hakkında fikir verir.

Varinka benim hayal gücümün bir karakteri, ancak *Rusya'da Ev Yaşamı* kitabı batıl inançlara, geleneklere ve köye büyüleyici bakışıyla ona hayat vermemde muazzam bir yardımcı oldu.

hayat. O dönemde Rusya'da köylü olmak zorluklarla doluydu ve bu bana bunu göstermeme yardımcı oldu.

Julia Marlowe hayatı boyunca Eliza Ferriday'in en yakın arkadaşıydı. Döneminin ünlü aktrislerinden biri olan Julia için *The New York Sun*, "Amerika'da ya da İngiltere'de ayakkabısının bağını çözebilecek kadar çekici bir kadın oyuncu yok" diye yazmıştı. Julia ve ikinci kocası E. H. Sothern son derece başarılıydılar ve Caroline Ferriday'in gençlik yıllarından Broadway ve turnelerdeki oyunculuk yıllarına kadar oyunculuk akıl hocaları olarak hizmet ettiler. Julia'nın Catskills'deki evi Wildacres'i ziyaret ettiğim için şanslıydım ve onun varlığını hala orada buldum, büyük odalar artık bakımsız ama hala Julia'nın harika hayatını yansıtıyor.

Cook karakteri, zengin bir aileden gelen eski bir Rus generali ve Southampton sosyetesinin karizmatik bir demirbaşı olan Serge Obolensky'den esinlenilmiştir. *One Man in His Time* kitabı da yeni bir ülkede her şeye yeniden başlamak zorunda kalan bir Rus aristokratına büyüleyici bir bakış sunuyor. Rusya'yı sevmesine rağmen, Bolşevik devriminin sona ermesini bekleyerek "bavullarının üzerinde oturan" diğer birçok yerinden edilmiş göçmenin aksine, yoluna devam etti ve yeni ülkesindeki yaşama iyi uyum sağladı. Elbette devrim hiçbir zaman gerçekleşmedi. Zaman içinde Kızıl Ordu Beyazlara karşı zafer kazandı. 16 Kasım 1933'te Başkan Franklin Roosevelt, Amerika'nın Sovyetler Birliği'ni neredeyse on altı yıldır tanımamasına son vererek, hala umut besleyen göçmenlere son darbeyi vurdu.

Bu kitabı yazarken araştırma yapmak için Rusya'ya seyahat ettim. Bu, ülkeyi canlandırdı ve her zaman olduğu gibi bir yeri ziyaret etmek, o yer hakkında yazmayı çok daha kolay hale getirdi. Rusya'yı karmaşık, büyüleyici bir ülke olarak buldum ve bugün dünyamızdaki yerini anlamak için tarihini daha iyi bildiğim için mutluyum.

Rus kraliyet ailesi bu sayfalarda sadece küçük bir rolde görünse de, Olga Romanov'un mektupları bana aile ve trajik sonları hakkında muazzam bir fikir verdi. Çar olan babası, onlarca yıl süren yozlaşmış kötü yönetim, servet yoğunlaşması, diğer Avrupa monarşilerinin yaptığı gibi temel insani değerleri tanımama ve Rus Yahudilerine karşı ölümcül pogromları kışkırtma ve bunlara göz yumma da dahil olmak üzere sürekli baskı ile kendi kaderini mühürledi. Ama beş çocuğuna acımamak elde değil, onlar nihai bedeli ödediler için ebeveynlerinin

kötülükler. Özellikle Olga Romanov'u çok sevdim ve *Bir Rus Grandüşesinin Günlüğü* kitabı, parlak bir genç kadının kısa kesilen hayatına dokunaklı bir bakış sunuyor.

Paris'teki Beyaz Rus göçmen deneyimini hayata geçirmek özellikle ödüllendiriciydi. Bir zamanlar Rus göçmen kültürünün merkez üssü olan Rue Daru'yu keşfetmek inanılmazdı. Güzel, boyalı bodrum mahzeniyle Aziz Alexandre Nevsky Katedrali ve yakın zamanda kapatılan A la Ville de Petrograd restoranı bugün hala orada. Rue Chabanais'deki genelev hala Paris'te duruyor. Bir zamanlar en tanınmış ve en lüks fuhuş evlerinden biri olan bu bina, şimdi sakın bir *ara* sokakta, bir zamanlar olduğu gibi gelişen bir genelevden eser *kalmayan* özel bir apartman. Fransa'da genelevlerin yasaklandığı 1946 yılında kapatılmıştır. Montmartre, 35 Rue du Faubourg'daki Paris'in en eski şekerçi dükkânı À la Mère de Famille, keşfetmek için özellikle lezzetli bir yerdi. Kapıdan içeri adım atmak bile şeker severleri 1761 yılına geri götürüyor. Önsözde Eliza ve Sofya'nın Luba'yı götürdüğü Paris planetaryumu vardı. Çoktan yıkılmış olmasına rağmen, 1900 Paris Dünya Fuarı için inşa edilen Globe Céleste, devasa, sahte bir Dünya gezegeniydi ve koltukta oturan uzay gezginlerini memnun ediyordu. Sergiyi gezenler, "güneş sistemini tasvir eden panoramalar geçerken" rahat koltuklarda arkalarına yaslanıyorlardı.

Büyükannem yetenekli bir terziydi ve onu dikiş dikerken izlemeyi çok severdim. Belki de bu yüzden Varinka'nın Mamka'sının dikiş kariyerine hayat vermekten keyif aldım. Lanvin ve Paris'in diğer büyük moda evleri atölyelerinde yüzlerce Rus göçmeni çalıştırıyordu ve Rusların iğne kullanma becerisi dünya çapında Rus kıyafetlerine yönelik moda akımını destekliyordu. Geleneksel Rus boncuklu başlığı olan *kokoshnik* bir moda fenomeni haline geldi ve gelin modası o kadar popüler oldu ki Kraliçe Mary düğün gününde *kokoshnik* benzeri *bir* diadem taktı.

Southampton, New York'ta geçirdiğim zamandan, o güzel yeri ve zamanı araştırmaktan keyif aldım. Hildreth'in 1842'de kurulan mağazası hala Ana Cadde'de duruyor ve on üç kuşak sonra hala Hildreth'lere ait olan en büyüleyici, gelişen ev eşyaları mağazası olmaya devam ediyor. Pembe ve Yeşil sosyete kadınlarını Southampton'ın "Dreadnaughts"larına, kasabanın sosyal çaylarına ev sahipliği yapan kendine son derece güvenen eski muhafız elitlerine dayandırdım. Kıyafetleri onlar belirliyordu.

kurallar koyuyor, sosyal davranışları sıkı bir şekilde uyguluyor ve toplum hayatını rahatsız etmeye kararlı görünüyordu.

Bellamy-Ferriday House & Garden, Caroline'ın bir zamanlar The Hay olarak adlandırılan evi, bu hikaye söz konusu olduğunda benim merkez üssümdü. Buradaki arşivlerden Eliza ve Caroline'ın mektuplarını ve diğer kişisel yazılarını bu hikayeyi gün ışığına çıkarmak için kullandım; ve bu sevimli eski evin de kendine has bir karakteri var. Henry Ferriday'ın ölümünün ardından Eliza eve iç tesisat, mutfak ve hizmetli odaları içeren bir servis kanadı eklemiş; eski okul binası da Caroline için bir oyun evi olarak meyve bahçesine taşınmıştır. Hay, Caroline, Eliza ve Henry Ferriday'ın gördükleri günden beri sevdikleri bir yerdi ve Caroline ve Eliza orada yarattıkları bahçelere bayılıyorlardı. Çok sevdiği Paris'teyken bile Caroline şöyle yazmıştı: "Beytullahim'in derimin altında olduğunu fark ettim. Paris'in zevklerinin ortasında durup gül böceklerinin kontrol altında olup olmadığını ya da yeni regale zambaklarının ne durumda olduğunu merak ediyordum."

Bugün, Caroline tarafından Connecticut Landmarks'a miras bırakılan doksan altı dönümlük The Hay, şimdi Bellamy-Ferriday House & Garden'ı gezebilirsiniz. Merrill Kardeşler Mağazası'nın bulunduğu bina şimdi köyün yeşil alanında bir restoran ve Eliza'nın mülklerinden taşınmasına izin verdiği kaya parçası hala yeşil alanda, İç Savaş ve Birinci Dünya Savaşı gazileri için bir onur taşı anıtı olarak duruyor.

Bir sonraki kitabımda, Caroline'ın büyük büyükannesi Jane Eliza Newton Woolsey ve ailesinin hikâyesini, köleliğe karşı verdikleri mücadeleyi ve Amerika'daki ilk hemşirelik hizmetlerini kurmak için verdikleri mücadeleyi anlatmak için zamanda daha da geriye, İç Savaş'a gidiyorum. Woolsey kadınları.

Zaten sevmeye başladığım daha sert kadınlar.

Katherine ve Mary için, gümüş bir iplikle bağlı

TEŞEKKÜRLER

Kayıp Güller'i yazmayı bu kadar zevkli hale getirenlere çok teşekkürler: Her taslağı mutlulukla okuyan, Caroline Ferriday'in hikayesini anlatmaya devam etme hayalimi paylaşan eşim Michael Kelly'ye

ve yaptığım her şeyi bitmek tükenmek bilmeyen bir şevk ve sevgiyle destekliyor. "Yon crescent moon "u seninle sonsuza dek paylaşacağım için heyecanlıyım, yaşlı Cary Grant.

Üstün bilgeliği ve cesareti için kızım Katherine'e ve uzman editörlük önerileri ve neşeli desteği için kızım Mary Elizabeth'e. İki sevgi dolu kız kardeş için daha iyi bir model isteyemezdim: Sofya ve Luba.

Taslak tavsiyeleri, kitap tanıtım becerileri ve yol arkadaşlığı için oğlum Michael'a.

Bilge tavsiyeleri ve desteği için damadım Chase'e.

Ballantine Bantam Dell'den Kara Cesare'ye, bir insanın isteyebileceği en ilgili, yetenekli editör, her yönden cömert, Eliza'nın hikayesini büyük bir özen ve empatiyle anlayan ve benimseyen.

Ballantine Bantam Dell'deki tüm "Güller Takımı "na kusursuz işbirlikleri ve sınırsız coşkuları için: Debbie Aroff, Barbara Bachman, Susan Corcoran, Melanie DeNardo, Jennifer Hershey, Kim Hovey, Paolo Pepe, Kara Welsh ve Gina Centrello, bunlardan birkaçı.

Muhteşem menajerim Alexandra Machinist'e, bir zamanlar beni çamur yığınınından çekip çıkaran, bu hikâyelerin anlatılması gerektiğinde ısrar eden ve bunun gerçekleşmesini sağlayan.

"İhtiyacım olan tek şey bir bölüm" diyen sevgili Betty Kelly Sargent'a ilk teşvikleri ve uzmanlığı için teşekkür ederim. O olmasaydı bunların hiçbiri gerçekleşmeye yaklaşamazdı.

Bilgeliği, cömertliği, koşulsuz sevgisi ve Eliza karakterine verdiği ilham için kız kardeşim Polly Simpkins'e. Ve bana kız kardeşlerin ne kadar sevgi dolu olabileceğini ilk öğreten kız kardeşim Sally Hatcher'a.

Dürüstlüğü ve editoryal yardımı için bağımsız editör Alexandra Shelley'.

Caroline Ferriday'ın kuzeni Alexander Neave ve eşi Lynne'e, onunla ilgili anılarını cömertçe paylaştıkları için.

Büyük teyzesi Mary Koutousov Tolstoy'un hikayesini ve harika kitabı *Eski Düzen Değişirken*'i paylaşan Rosie Furniss'e.

İcra Direktörü Sheryl Hack'e ve Jamie-Lynn Fontaine Connell ve Jana Colacino da dahil olmak üzere Connecticut Landmarks'ın diğer çalışanlarına Caroline'ın sevgili evine bu kadar iyi baktıkları için teşekkür ederiz.

Zeki ve yorulmak bilmeyen Bellamy-Ferriday House & Garden tur rehberlerine: Dorothy Ambruso, Sarah Baker, Gary P. Cicognani, Mary Dulude, Tyler Huntsley, Danielle Spino, Nikkii Todaro ve Marj Vitz. Saatlerce süren hizmetiniz ve evin ziyaretçiler için bu kadar güzel bir şekilde canlanmasını sağladığınız için teşekkür ederiz. Caroline ve Eliza gurur duyardı.

Bellamy-Ferriday House & Garden Site Yöneticisi Peg Shimer'a sıkı çalışması, bitmek bilmeyen desteği ve Caroline'ın evinin sevgi dolu bakımı için teşekkür ederiz.

Cathy ve Doug Altenbern'e Nashville'de gerçek Güney misafirperverliğinin tanımını olan kırmızı halıyı serdikleri için.

Bu ailenin hikayesini okuyuculara ulaştırmak için çok çalışan, her yerdeki harika bağımsız kitapçılara ve kütüphanecilere.

Fransız yayıncım Les Editions Leduc'a, Karine Bailly'ye ve Danae Tourrand'a bana muhteşem bir Fransız karşılaşması ve Rus votkası ve havyarı eşliğinde Paris'i gösterdikleri için.

Beni babası Wm. Mitchell Van Winkle'ın geniş gül kitabı koleksiyonuna yönlendirdiği için Susan Van Winkle Pollack'a.

Leylak Kızlar'ın otuz inanılmaz yabancı baskısı için Curtis Brown Londra'dan Sophie Baker'a.

ICM Partners, Los Angeles'tan Josie Freedman'a, bu inanılmaz rüyanın gerçekleşmesine yardımcı olduğu için.

Muhteşem kıvılcık saçları ve inanılmaz piyano yeteneğiyle Karina karakterine ilham veren Mollie Fitzgerald'a.

Bayan Zaitz'in karakterine ilham verdiği için Yeda Zaitz Fish'e.

"Bayan Ferriday "i tanıyan ve hikayelerini paylaşan program planlayıcısı ve bahçıvan George McCleary'ye. Eşi Carol ile birlikte Caroline'ın bahçelerini Caroline ve Eliza'nın isteyeceği şekilde koruyor.

Film yapımcısı Stacey Fitzgerald'a dostluğu, Tavşanlar hakkında belgesel ve bana karşılıklı yardımlaşma ve işbirliğinin önemini gösterdiği için teşekkür ederim.

Bize nezaketle ailesinin Southampton'daki mağazasını gezdiren ve büyüleyici tarihini paylaşan Colleen Hildreth'e.

Paris'te Rue Daru'daki Saint Alexandre Nevsky Katedrali'nin çalışanlarına, bana mahzene erişim ve mahzen hakkında bilgi sağlayanlara.

Caroline Ferriday'in okul günlerini bana canlı renklerle geri getiren Chapin Okulu'ndan Eleanor Southworth ve Irina MacGuire'e.

Exeter International Travel'daki muhteşem Rus tur rehberimiz Ilia Kruglov'a, Rusya'yı anladığımdan emin olmak için yukarıda ve öteye gitti ve bir ayı köftesi yemek için cesaret toplamama yardımcı oldu.

Petersburg'daki Devlet Siyasi Tarih Müzesi çalışanlarına, Rus siyasi tarihi hakkındaki sonsuz soru listeme sabırla cevap verdiler.

Southampton Tarih Müzesi arşivcisi Mary Cummings'e bu şirin kasabanın canlandırılmasındaki yardımları için teşekkür ederiz.

Kayınvalidem Marian'a ve beş baldızıma sonsuz destekleri için ve bana sevgi dolu, cesaretlendirici bir ailenin ne kadar önemli olabileceğini göstermeye devam ettikleri için.

Sosyal medyama tutan Gary Parkes'a. Gelmiş geçmiş en iyi araştırma asistanı Natalie Picot'ya.

Bellamy-Ferriday House & Garden'ın eski site yöneticisi Barbara Bradbury-Pape'e, bu güzel eski ev hakkındaki engin bilgilerini paylaştığı için teşekkür ederiz.

Beni bedenlen ve ruhen formda tutmak için çok çalışan Kathy Murray'e.

Bethlehem'in güzel geçmişinin koruyucusu Eski Bethlehem Tarih Derneği'ne.

YAZAN MARTHA HALL KELLY

Leylak Kızlar
Kayıp Güller

YAZAR HAKKINDA

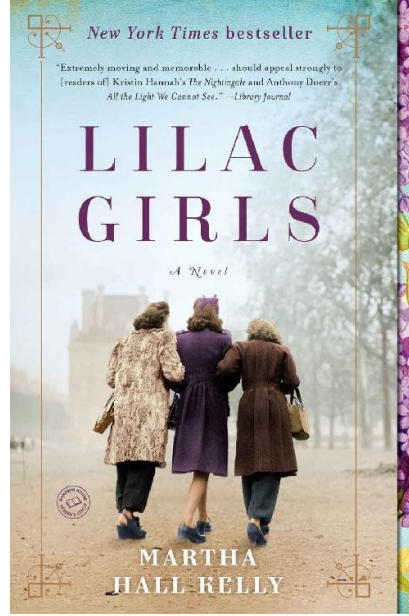
MARTHA HALL KELLY, *Leylak Kızlar'ın New York Times* çoksatan yazarıdır. Connecticut'ta yaşıyor ve günlerini İç Savaş savaş alanlarını ziyaret etmek ve Gettysburg Savaşı sırasında geçen *Lilac Girls*'ün bir sonraki öncesini yazmak için seyahat ederek geçiriyor. *Kayıp Güller* onun ikinci romanıdır.

Bu e-Kitabı indirdiğiniz için teşekkür ederiz.

Tüm kitaplar tamamen ücretsizdir, bir dahaki sefere kitaplarımızı almak isterseniz, lütfen Abone olun ve ücretsiz kitap grubumuza katılın.

[Abone Olun](#)

New York Times çok satan yazarı Martha Hall Kelly'den

Bir nesil sonra, İkinci Dünya Savaşı sırasında geçen ve Caroline Ferriday'in hayatından esinlenen, *New York Times*'ın çok satan romanı *Leylak Kızlar*'ı kaçırmayın.

Okumaya başlamak için sayfayı çevirin.

Daha fazla bilgi için MarthaHallKelly.com adresini ziyaret edin.

CHAPTER 1

Caroline

EYLÜL 1939

Beni pişmiş toprağın üzerindeki kemik porselen gibi paramparça edecek adamla tanışmak üzere olduğumu bilseydim, uyurdum. Onun yerine çiçekçimiz Bay Sitwell'i yaka çiçeği yapması için yatağından kaldırdım. Benim

ilk konsolosluk galası tören için uygun bir zaman değildi.

Beşinci Cadde'de ilerleyen ayaktakımının akıntısına katıldım. Gri fötr şapkalı adamlar yanımdan geçerken, çantalarındaki sabah gazeteleri on yılın son iyi huylu manşetlerini taşıyordu. O gün doğuda toplanan bir fırtına, gelecek şeylerin bir alameti yoktu. Avrupa yönünden gelen tek uğursuz işaret, Doğu Nehri'nden yayılan durgun su kokusuydu.

Beşinci Cadde ile Kırk Dokuzuncu Sokak'ın köşesindeki binamıza yaklaşırken Roger'ın yukarıdaki pencereden bizi izlediğini hissettim. İnsanları yirmi dakika geç kalmaktan çok daha azı için kovmuştu, ama New York elitinin cüzdanlarını açtığı ve Fransa'yı önemsiyormuş gibi davrandığı yılın tek zamanı cimri yaka çiçeği için uygun bir zaman değildi.

Köşeden döndüm, sabah güneşi köşe taşına kazınmış altın varaklı harflerde canlanıyordu: LA MAISON FRANÇAISE. Fransız Konsolosluluğuna ev sahipliği yapan Fransız Binası, Junior Rockefeller'ın yeni granit kompleksi Rockefeller Center'ın bir parçası olan Beşinci Cadde'ye bakan Britanya İmparatorluğu Binası ile yan duruyordu

ve kireçtaşı. O dönemde birçok yabancı konsolosluk burada ofis açmış, bu da uluslararası diplomasinin gelişmesine yol açmıştır.

Asansör operatörümüz Cuddy, "Arkaya doğru ilerleyin ve ön tarafa bakın," dedi.

Bay Rockefeller asansörcüleri özenle seçiyor, görgü ve yakışıklılık açısından eleme yapıyordu. Cuddy'nin görünüşü ağır basıyordu, ancak saçları çoktan tuzlanmış ve biberlenmişti, vücudu yaşlanmak için acele ediyordu.

Cuddy bakışlarını kapıların üzerindeki ışıklı rakamlara sabitledi. "Bugün orada kalabalık var Bayan Ferriday. Pia iki yeni teknenin geldiğini söyledi."

"Çok hoş," dedim.

Cuddy lacivert üniforma ceketinin kolundaki bir şeyi fırçaladı. "Bu gece yine geç mi kaldın?"

Dünyanın en hızlı asansörüne rağmen bizimki hâlâ çok uzun sürüyordu. "Beşe kadar gitmiş olurum. Bu akşam gala var."

İşimi seviyordum. Büyükanne Woolsey, Gettysburg'daki savaş alanında askerlere hemşirelik yaparak ailemizdeki çalışma geleneğini başlatmıştı. Ama Fransız Konsolosluğu'nda gönüllü olarak aile yardımcısı olarak çalışmam aslında iş değildi. Fransız olan her şeyi sevmek benim için genetikti. Babam yarı İrlandalı olabilirdi ama kalbi Fransa'ya aitti. Ayrıca, anneme her Ağustos'u geçirdiğimiz Paris'te bir daire miras kalmıştı, bu yüzden orada kendimi evimde hissediyordum.

Asansör durdu. Kapalı kapılardan bile, yükselen seslerin müthiş gürültüsünü duyabiliyorduk. İçimden bir ürperti geçti.

"Üçüncü kat," diye Cuddy. "Fransız Konsolosluğu. Dikkat et -"

Kapılar açıldığında, gürültü tüm kibar konuşmaları bastırdı. Resepsiyon alanımızın dışındaki koridor insanlarla öylesine doluydu ki, adım atmak bile zordu. Fransa'nın önde gelen iki okyanus gemisi olan *Normandie* ve *Ile de France*, o sabah Fransa'daki belirsizlikten kaçan zengin yolcularla dolu olarak New York Limanı'na inmişti. Her şey yolunda kornası çalınıp karaya çıkma serbestisi tanındığında, gemilerin seçkinleri vize sorunlarını ve diğer pürüzlü meseleleri çözmek için konsolosluğa akın etti.

Paris'in en yeni günlük elbiselerini giymiş, deniz spreyi hâlâ saçlarında, hoş bir Arpège bulutu içinde dedikodu yapan hanımların yanından geçerek dumanlı resepsiyon alanına girdim. Bu gruptaki insanlar, elinde kristal kül tablası ve şampanya kadehi olan bir uşak tarafından gölgelenmeye alışkındı. *Normandie*'den gelen kırmızı ceketli bellboylar, *Ile de France*'tan gelen siyah ceketli meslektaşlarıyla başa baş mücadele ediyordu. Kalabalığın arasından bir omzumla sekreterimizin odanın arka tarafındaki masasına doğru ilerledim ve şifon eşarbım büyüleyici bir yaratığın incilerinin tokasına takıldı. Kopçayı çıkarmak için uğraşırken dahili telefon cevapsız bir şekilde çaldı.

Anlaşıldı.

Devam ettim, arkamda bir okşama hissettim ve döndüğümde bir asteğmenin yalın bir gülümsemeyle bana baktığını gördüm.

"*Gardons nos mains pour nous-mêmes,*" dedim. Ellerimizi kendimize saklayalım.

Çocuk kolunu kalabalığın üzerine kaldırdı ve *Normandie* kamarasının anahtarını salladı. En azından genelde ilgimi çeken altmış yaş üstü tiplerden değildi.

Sekreterimizin masasına ulaştım, orada oturmuş, başını eğmiş, yazıyordu.

"*Bonjour, Pia.*"

Roger'ın kuzeni, on sekiz yaşında, çekik gözlü bir çocuk, Pia'nın masasında bacak bacak üstüne atmış oturuyordu. Pia'nın en sevdiği kahvaltılık olan bir kutu çikolatayı karıştırırken sigarasını havada tutuyordu. Masasındaki gelen kutusu çoktan dosya klasörleriyle dolmuştu.

"*Vraiment?* Bunun nesi iyi?" dedi başını kaldırmadan.

Pia bir sekreterden çok daha fazlasıydı. Hepimiz birçok şapka takardık ve onunkiler arasında yeni müşterileri kaydetmek ve her biri için bir klasör oluşturmak, Roger'ın hatırı sayılır yazışmalarını daktilo etmek ve ofisimizin can damarı olan günlük Mors kodu darbelerinin muazzam selini deşifre etmek vardı.

"Burası neden bu kadar sıcak?" Dedim. "Telefon çalışıyor, Pia."

Kutudan bir çikolata çıkardı. "Sürekli bunu yapıyor."

Pia sanki sadece erkeklerin algılayabileceği bir frekans yayıyormuş gibi erkekleri kendine çekiyordu. Vahşi bir şekilde çekiciydi, ama ondan şüpheleniyordum.

Popülerlik kısmen dar kazaklarından kaynaklanıyordu. "Bugün bazı davalarımı bakabilir misin, Pia?"

"Roger bu sandalyeden kalkamayacağımı söylüyor." Manikürlü başparmağıyla çikolatanın alt tarafındaki kabuğu kırdı ve çilekli kremalara doğru ilerledi. "O da seni hemen görmek istiyor, ama sanırım kanepedeki kadın dün gece koridorda uyudu." Pia yüz dolarlık bir banknotun yarısını bana doğru salladı. "Köpekleri olan şişko da önce onu alırsan diğer yarısını sana vereceğini söylüyor." Ofisimin kapısının yanındaki, ellerinde birer tane gri ağızlı dachshund tutan, iyi beslenmiş yaşlı çiftte doğru başıyla işaret etti.

Pia'nınki gibi benim iş tanımım da geniş kapsamlıydı. New York'taki Fransız vatandaşlarının -genellikle zor günler geçiren ailelerin- ihtiyaçlarıyla ilgilenmek ve denizaşırı ülkelerdeki Fransız yetimlere teselli kutuları gönderdiğim bir hayır işi olan Fransız Aileleri Fonu'nu denetlemek de buna dahildi. Broadway'deki neredeyse yirmi yıllık görevimden yeni emekli olmuştum ve bu, kıyaslandığında bana kolay geldi. Kesinlikle daha az bavul boşaltma işi içeriyordu.

Patronum Roger Fortier ofisinin kapısında belirdi.

"Caroline, sana *hemen* ihtiyacım var. Bonnet iptal edildi."

"Ciddi olamazsın Roger." Haber yumruk gibi gelmişti. Fransız Dışişleri Bakanı'nı aylar öncesinden gala konuşmacımız olarak ayarlamıştım.

"Şu anda Fransa Dışişleri Bakanı olmak kolay değil," diye seslendi omzunun üzerinden içeri girerken.

Ofisime girdim ve masamın üzerindeki WheelDEX'e göz attım. Annemin Budist keşiş arkadaşı Ajahn Chah o gece boş muydu?

"Caroline-" diye Roger. WheelDEX'imi kaptım ve trajik görünmek için ellerinden geleni yapan dachshund'lu çiftten kaçınarak ofisine koştum.

"Bu sabah neden geç kaldın?" Roger sordu. "Pia iki saattir burada."

Başkonsolos olarak Roger Fortier, Rockefeller Plaza ve Promenade Cafe'ye hakim manzarasıyla köşe süitten yönetiyordu. Normalde ünlü buz pateni pisti bu çukur işgal ediyordu, ancak pist yaz için kapalıydı, alan şimdi

kafe masaları ve ayak bileklerine kadar inmiş koşuşturan smokinli garsonlar. Ötede, Paul Manship'in devasa altın Prometheus'u, çaldığı ateşi havada tutarak yere düştü. Arkasında, RCA Binası yetmiş kat yukarıya, safir gökyüzüne doğru yükseliyordu. Roger'ın binanın girişinin üzerine yontulmuş heybetli erkek Bilge figürüyle pek çok ortak noktası vardı. Çatık kaşlar. Sakal. Kızgın gözler.

"Bonnet'in yaka çiçeği için durdum-"

"Oh, bu Fransa'nın yarısını bekletmeye değer." Roger bir çörek ısırdı ve pudra şekeri sakalından aşağı döküldü. İri cüssesine rağmen kadın arkadaşı bulmakta hiç zorlanmazdı.

Masasının üzeri klasörler, güvenlik belgeleri ve kayıp Fransız vatandaşlarıyla ilgili dosyalarla doluydu. *Fransız Konsolosluğu El Kitabına* göre görevi "New York'taki Fransız vatandaşlarına hırsızlık, ciddi hastalık veya tutuklanma durumunda ve doğum belgeleri, evlat edinme ve kayıp veya çalıntı belgelerle ilgili konularda yardımcı olmak; Fransız yetkililerin ve diğer diplomatların ziyaretlerini planlamak ve siyasi zorluklar ve doğal afetler konusunda yardımcı olmaktır." Hitler'i doğal afet olarak sayarsanız, Avrupa'daki sorunlar tüm bu kategorilerde bize bolca iş sağladı.

"Geri gereken davalar var, Roger-"

Cıvalı konferans masasının üzerinde kayan bir klasör gönderdi. "Sadece konuşmacımız yok; Bonnet'nin konuşmasını yeniden yazmak için gecenin yarısını harcadım. Roosevelt'in Fransa'nın Amerikan uçakları almasına izin vermesini atlatmak zorunda kaldım."

"Fransa istediği tüm uçakları satın alabilmelidir."

"Burada para topluyoruz, Caroline. İzolasyonistleri kızdırmanın zamanı değil. Özellikle de zengin olanları."

"Zaten Fransa'yı desteklemiyorlar."

"Daha fazla kötü basına ihtiyacımız yok. ABD Fransa ile çok mu samimi? Bu Almanya ve Rusya'yı yakınlaştıracak mı? Bir muhabir tarafından sözüm kesilmeden üçüncü dersi zar zor bitirebiliyorum. Rockefeller'lardan da bahsedemeyiz... Junior'ın bir daha aramasını istemeyiz. Sanırım Bonnet iptal ettiğine göre bu zaten olacak."

"Bu bir felaket, Roger."

"Her şeyi hurdaya çıkarmak gerekebilir." Roger uzun parmaklarını saçlarında gezdirerek Brylcreem'de yeni hendekler kazdı.

"Kırk bin doları iade etmek mi? Fransız Aileleri Fonu ne olacak? Zaten dumanla çalışıyorum. Ayrıca, on kilo Waldorf salatası için ödeme yaptık-"

"Buna salata mı diyorlar?" Roger yarısı okunaksız ve üzeri çizilmiş kartvizitlerini karıştırdı. "Bu *patetik*... sadece doğranmış elma ve kereviz. Ve şu vıcık vıcık *cevizler*..."

Ünlü adayları araştırmak için Wheeldex'imi taradım. Annem ve ben ünlü aktris Julia Marlowe'u tanıyorduk ama o Avrupa turundaydı. "Peter Patout'a ne dersiniz? Annemin adamları onu kullandı."

"Mimar mı?"

"Tüm Dünya Fuarı'nın. Yedi metrelik bir robotları var." "Sıkıcı," dedi, gümüş mektup açacağını masasına vurarak. Avuç içi.

L'lere geçtim. "Kaptan Lehide'ye ne dersiniz?"

"*Normandie*'nin mi? Ciddi misiniz siz? Sıkıcı olmak için para alıyor."

"Her öneriyi elinin tersiyle itemezsin, Roger. Paul Rodierre'e ne dersin? Betty herkesin onun hakkında konuştuğunu söylüyor."

Roger dudaklarını büzdü, bu her zaman iyiye işarettir. "Aktör mü? Gösterisini izledim. İyi biri. Uzun boylu ve çekici, eğer öyle görünmek istiyorsan. Metabolizması da hızlı tabii."

"En azından bir senaryoyu ezberleyebildiğini biliyoruz."

"Biraz serseri mayın gibidir. Evli de, yani aklınıza bir şey gelmesin."

"Erkeklerle işim bitti Roger," dedim. Otuz yedi kendimi bekârlığa teslim etmişim.

"Rodierre'in bunu yapacağından emin değilim. Kimi getirebileceğinize bakın, ama senaryoya sadık kaldıklarından emin olun. Roosevelt yok-"

"Rockefeller'lar yok," diye bitirdim.

Arasında davalar, I aradı etrafında için çeşitli Son dakika olasılıkları, tek bir seçenekle sonuçlandı, Paul Rodierre. O da

New York, Broadhurst Tiyatrosu'nda Carmen Miranda'nın Broadway'deki ilk gösterisi olan *The Streets of Paris* adlı Amerikan müzikal revüsünde yer aldı.

William Morris Ajansı'nı aradım ve kontrol edip beni geri arayacaklarını söylediler. On dakika sonra, M. Rodierre'in menajeri bana tiyatronun o gece karanlık olduğunu ve müşterisinin gece kıyafetleri olmamasına rağmen, o akşam galaya ev sahipliği yapma talebimizden büyük onur duyduğunu söyledi. Detayları konuşmak için benimle Waldorf'ta buluşacaktı. Doğu Fiftieth Caddesi'ndeki dairemiz Waldorf'a bir taş atımlık mesafedeydi, bu yüzden annemin siyah Chanel elbisesini giymek için oraya koştum.

M. Rodierre'i Waldorf'un lobiye bitişik Peacock Alley barında bir kafe masasında otururken buldum, iki tonluk bronz saat yarım saatte Westminster Katedrali'nin güzel çanını çalıyordu. Gala konukları en güzel kıyafetleriyle üst kattaki Büyük Balo Salonu'na doğru süzülüyorlardı.

"M. Rodierre?" Dedim.

Roger çekici olduğu konusunda haklıydı. Bir insanın Paul Rodierre hakkında ilk fark ettiği şey, fiziksel güzelliğinin ilk sarsıntısından sonra, dikkat çekici gülümsemesiydi.

"Bunu son dakikada yaptığınız için size nasıl teşekkür edebilirim, Mösyö?"

Sandalyesinden kalktı, Broadway'de oynamaktan ziyade Charles'ta kürek çekmeye daha uygun bir yapısı vardı. Yanağımı öpmeye çalıştı ama ben ona elimi uzattım, o da sıktı. Benim boyumda bir adamla tanışmak güzeldi.

"Benim için zevkti," dedi.

Sorun kıyafetindeydi: yeşil pantolon, patlıcan rengi kadife spor ceket, kahverengi süet ayakkabılar ve en kötüsü siyah gömlek. Sadece rahipler ve faşistler siyah gömlek giyerdi. Ve tabii ki gangsterler.

"Üstünü değiştirmek ister misin?" Lastik bir bantla geriye çekilebilecek kadar uzun olan saçlarını düzeltme dürtüsüne direndim. "Belki tıraş olursunuz?" Menajerinin söylediğine göre, M. Rodierre otelde misafirmiş, bu yüzden usturası birkaç kat yukarıda duruyormuş.

"Ben böyle giyinirim," dedi omuz silkerek. Tipik bir aktör. Neden daha iyi bilemedim? Konukların geçit töreni

Balo salonu büyüyordu, kadınlar şıklıklarıyla göz kamaştırıyordu, her erkek frak ve rügan oxford ya da dana opera ayakkabıları giyiyordu.

"Bu benim ilk galam," dedim. "Konsolosluğun para toplamak için düzenlediğı bir gece. Beyaz kravatlı." Babamın eski smokinine sığarmıydı? İç ölçüsü uygun olabilirdi ama omuzları çok dar olurdu.

"Her zaman bu kadar enerjik misinizdir Bayan Ferriday?"

"Burada, New York'ta, bireysellik her zaman takdir görmez." Zımbalanmış kâğıtları ona uzattım. "Eminim senaryoyu görmek için sabırsızlanıyorsunuzdur."

Geri uzattı. "Hayır, *merci*."

Tekrar eline tutuşturdum. "Ama bunu başkonsolosun kendisi yazdı."

"Bunu neden yaptığımı tekrar söyler misin?"

"Tüm yıl boyunca yerinden edilmiş Fransız vatandaşlarına ve benim Fransız Aileleri Fonu'na fayda sağlayacak. Fransa'da ailelerini çeşitli nedenlerle kaybetmiş yetimlere yardım ediyoruz. Yurtdışındaki tüm belirsizliklere rağmen, güvenilir bir giysi ve yiyecek kaynağıyız. Ayrıca Rockefellerlar da bu gece orada olacak."

Konuşmanın sayfalarını karıştırdı. "Bir çek yazıp tüm bu olanlardan kurtulabilirler."

"En nazik bağışçılarımız arasındalar, ama lütfen onlardan bahsetmeyin. Ya da Başkan Roosevelt'ten. Ya da ABD'nin Fransa'ya sattığı uçaklardan. Bu geceki konuklarımızdan bazıları Fransa'yı seviyor elbette ama şimdilik savaşın dışında kalmayı tercih ediyorlar. Roger tartışmalardan kaçınmak istiyor."

"Bir şeylerin etrafında dans etmek asla gerçekçi hissettirmez. Seyirci bunu hisseder."

"Senaryoya sadık kalabilir misiniz, Mösyö?"

"Endişelenmek kalp yetmezliğine yol açabilir, Bayan Ferriday."

Vadideki zambağın iğnesini çektim. "İşte onur konuğumuz için bir yaka iğnesi."

"*Muguet*?" M. Rodierre dedi ki. "Yılın bu zamanında bunu nereden buldunuz?"

"New York'ta her şeyi bulabilirsin. Çiçekçimiz bunu zorluyor."

Avucumu yakasına dayadım ve iğneyi Fransız kadifesinin derinliklerine batırdım. Bu güzel koku ondan mı yoksa çiçeklerden mi geliyordu? Neden Amerikalı erkekler böyle kokmuyordu, sümbülteber, odunsu misk ve-

"Vadideki zambağın zehirli olduğunu biliyorsunuz, değil mi?" M. Rodierre söyledi.

" yüzden yemeyin. En azından konuşman bitene kadar. Ya da kalabalık sana sırtını dönerse."

Güldü ve benim geri adım atmama neden oldu. Öyle içten bir kahkahaydı ki bu, kibar toplumda nadiren rastlanan bir şeydi, özellikle de *benim* şakalarım söz konusu olduğunda.

M. Rodierre'e sahne arkasında eşlik ettim ve Broadway'de üzerinde durduklarımın iki katı büyüklüğündeki sahnenin muazzamlığı karşısında dehşete kapıldım. Balo salonunda mum ışığıyla aydınlatılmış, karanlığın içinde çiçekli gemiler gibi duran masalar denizine baktık. Sönük olmasına rağmen Waterford kristal avize ve altı uydusu parılıyordu.

"Bu sahne çok büyük," dedim. "Taşıyabilir misin?"

M. Rodierre bana döndü. "Ben bunu yaşamak için yapıyorum, Bayan Ferriday." Onu daha da kızdırmaktan korkarak M. Rodierre'i ve senaryosunu sahne arkasında bıraktım, kahverengi süet ayakkabımı çıkarmaya çalışıyordum. saplantı. Pia'nın benim işimi yapıp yapmadığını görmek için aceleyle balo salonuna gittim.

Luftwaffe uçuş planından daha detaylı ve tehlikeli bir oturma planı. Altı Rockefeller masasının üzerine birkaç kart attığını gördüm, bu yüzden onları yeniden düzenledim ve mutfak ile baş masa arasındaki sahneye yakın yerimi aldım. Geniş odanın etrafında her biri kendi yemek masasına sahip üç katlı kırmızı örtülü kutular yükseliyordu. Bin yedi yüz koltuğun tamamı dolacaktı, her şey yolunda gitmezse bir sürü mutsuz insan olacaktı.

Beyaz kravatlar, eski maden elmaslar ve Paris'in en iyi mağazalarının çoğunu temizlemeye yetecek kadar Rue du Faubourg Saint- Honoré elbiselerinden oluşan bir okyanusta konuklar toplandı ve yerlerini aldı. Sadece kuşaklar bile hem Bergdorf hem de Goodman'ın üçüncü çeyrek satış hedeflerine ulaşmasını sağlayacaktı.

bir sıra gazeteci toplanmış, kalemlerini kulaklarının arkasından çıkarıyorlardı. Şef garson dirseğimin dibinde durmuş, servis için işaret bekliyordu. Elsa Maxwell odaya girdi-

Dedikoducu, profesyonel parti hostesi ve kendi reklamını *yapan ne plus ultra*. Köşesinde bu gece hakkında korkunç şeyler yazmak için eldivenlerini çıkaracak mıydı yoksa tüm bu dehşeti ezberleyecek miydi?

Roger'ın "Majesteleri" olarak tanıdığı Bayan Cornelius Vanderbilt, dört katlı Cartier elmas kolyesi göğsünde alev alev yanarken geldiğinde masalar neredeyse doluydu. Bayan Vanderbilt'in poposu koltuk minderleriyle temas ettiğinde, başı ve ayaklarıyla birlikte beyaz tilki eteği sandalyesinin arkasına örtüldüğünde servis için işaret verdim. Işıklar söndü ve Roger içten alkışlar arasında spot ışıklı podyuma çıktı. Sahneye çıkan kişi ben olduğumda hiç bu kadar gergin olmamıştım.

"*Mesdames et Messieurs*, Dışişleri Bakanı Bonnet en içten özürlerini iletiyor, ancak bu gece burada olamayacak." Hayal kırıklığına nasıl tepki vereceklerini bilemeyen kalabalık vızıldadı. Biri parasının posta yoluyla iade edilmesini isteyebilir miydi? Washington'u aramak mı?

Roger bir elini kaldırdı. "Ama bu gece konuşması için başka bir Fransız'ı ikna ettik. Bir hükümet görevine atanmamış olsa da, Broadway'deki en iyi rollerden birinde yer alan bir adam."

Konuklar birbirlerine fısıldadı. İyi bir sürpriz olması koşuluyla sürpriz gibisi yoktur.

"Lütfen M. Paul Rodierre'e hoş geldiniz dememe izin verin."

M. Rodierre podyumu atladı ve orta sahneye yöneldi. Ne yapıyordu? Sahne ışıkları birkaç dakika boyunca onun yerini bulmaya çalıştı. Roger baş masada, Bayan Vanderbilt'in yanındaki yerini aldı. Yakınında durdum, ama boğma menzilinin dışında.

"Bu gece burada olmak benim için büyük bir zevk," dedi M. Rodierre, spot ışıkları onu bulduğunda. "M. Bonnet gelemediği için çok üzgünüm."

Mikrofonsuz bile olsa, M. Rodierre'in sesi odayı doldurdu. Sahne ışıkları altında adeta parlıyordu.

"Böylesine seçkin bir konuğun yerine geçebilecek biri değilim. Umarım uçağında bir sorun yoktur. Eğer öyleyse Başkan Roosevelt'in ona yeni bir uçak göndermekten mutluluk duyacağına eminim."

Odada gergin bir kahkaha dalgası yayıldı. Gazetecilerin bir şeyler karaladıklarını anlamak için onlara bakmama gerek yoktu. Baş başa konuşma sanatında usta olan Roger, aynı anda hem Bayan Vanderbilt ile konuşmayı hem de bana hançer göndermeyi başardı.

"Doğru, sizinle siyaset hakkında konuşamam," diye devam etti M. Rodierre.

"Tanrıya şükür!" diye bağırdı biri arka masalardan birinden. Kalabalık tekrar güldü, bu sefer daha yüksek sesle.

"Ama sizinle bildiğim Amerika hakkında konuşabilirim, beni her gün şaşırtan bir yer. Açık fikirli insanların sadece Fransız tiyatrosunu, kitaplarını, sinemasını ve modasını değil, hatalarımıza rağmen Fransız insanını da kucakladığı bir yer."

Yanımdaki muhabir kırık kalemine bakarak "Kahretsin," dedi. Ben de ona benimkini uzattım.

"Her gün başkalarına yardım eden insanlar görüyorum. Fransız çocuklara yardım etmek için Atlantik ötesine elini uzatan Bayan Roosevelt'ten ilham alan Amerikalılar. Amerika'daki Fransız ailelere yardım etmek için her gün çalışan ve Fransız yetimleri giydiren Bayan Caroline Ferriday gibi Amerikalılar."

Roger ve Bayan Vanderbilt bana doğru baktılar. Sahne ışığı beni buldu, duvarın dibinde duruyordum ve tanıdık ışık beni kör etti. Majesteleri alkışladı ve kalabalık da onu takip etti. Işık, merhametli bir hızla sahneye geri dönüp beni serin bir karanlıkta bırakana kadar el salladım. Broadway sahnesini özlememiştim aslında ama spot ışıklarının sıcaklığını yeniden tenimde hissetmek güzeldi.

"Bu, Büyük Savaş'ta siperlerde yanlarında duran insanlara uçak satmaktan korkmayan bir Amerika. Hitler'i Paris sokaklarından uzak tutmaya yardım etmekten korkmayan bir Amerika. O korkunç zaman geldiğinde bizimle yeniden omuz omuza durmaktan korkmayan bir Amerika..."

İzledim, sadece kalabalığa birkaç kez bakmak için kafamı çevirebildim. Kendilerini kaptırmışlardı ve kesinlikle onun ayakkabılarına odaklanmamışlardı. Yarım saat bir anda geçti ve M. Rodierre selamını verirken nefesimi tuttum. Alkışlar küçük başladı ama çatıya vuran muazzam bir yağmur fırtınası gibi dalgalar halinde yükseldi. Gözleri dolan Elsa Maxwell gözlerini kurulamak için bir otel peçetesi kullandı ve seyirciler ayağa kalkıp "La Marseillaise "i söylediklerinde

Bonnet'in bu performansı takip etmesine gerek yoktu. Personel bile ellerini kalplerinin üzerine koyarak şarkı söyledi.

Işıklar yandığında Roger rahatlamış görünüyordu ve baş masanın yanında bekleyen iyi dilek sahiplerini selamladı. Gece sona , en iyi bağışçılarımızdan oluşan bir grup ve New York'ta beni kısa gösteren tek kadın olan birkaç Rockette ile birlikte Rainbow Room'a doğru yola çıktı.

M. Yemek salonundan çıkarken Rodierre omzuma dokundu. "Hudson'da harika şarapları olan bir yer biliyorum."

"Eve gitmem gerek," dedim, bir şey yememiş olmama rağmen. Aklıma sıcak ekmek ve tereyağlı salyangoz geldi ama evli bir adamla dışarıda yalnız görünmek hiç akıllıca değildi. "Bu gece olmaz, Mösyö, ama teşekkür ederim." Birkaç dakika içinde eve, soğuk bir daireye ve kalan Waldorf salatasına dönebilirdim.

"Zaferimizden sonra bana yalnız yemek mi yedireceksiniz?" M. Rodierre dedi ki. Neden gitmiyorsunuz? Benim setim sadece belirli restoranlarda yemek yerd, ki bu restoranların sayısı bir elin parmaklarını geçmezdi, hepsi de Waldorf, Hudson'a yakın bir yerde değil. Bir akşam yemeğinin ne zararı olabilir ki?

Yapmak mı?

Batı Yakası'ndaki sevimli bir bistro olan Le Grenier'e taksiyle gittik. Fransız okyanus gemileri Hudson Nehri'nden geçip Elli Birinci Cadde'ye yanaşırdı, bu nedenle New York'un en iyi küçük mekânlarından bazıları iyi bir yağmurdan sonra chanterelles gibi oraya yakın bir yerde ortaya çıkardı. Le Grenier, SS *Normandie*'nin gölgesinde, eski bir liman başkanlığı binasının çatı katında yaşıyordu. Kabinden çıktığımızda, büyük gemi tepemizde yükseliyordu, güvertesi spot ışıklarıyla aydınlanmıştı, dört kat lomboz ışıltı ışıltı. Baş tarafındaki bir kaynakçı gece gökyüzüne kayısı kıvılcımları gönderirken, güverte görevlileri bir iskeledeki boyacılara bir spot ışığı indiriyordu. Orada, o büyük, siyah pruvanınher biri iskeleden aşağı uzanan depo binalarından daha büyük olan üç kırmızı bacasının altında dururken kendimi küçük hissettiriyordu. Atlantik deniz suyunun Hudson Nehri'nin taze suyuyla buluştuğu yaz sonu havasında tuz asılı duruyordu.

Le Grenier'deki masalar, galadan bir muhabir ve olmaktan mutlu okyanus gemisi yolcuları gibi görünen, çoğunlukla orta sınıf tiplerden oluşan, yeterince hoş görünümlü bir kalabalıkla doluydu. Sıkı, kabuklu ahşap bir kabin seçtik.

Her santimin önemli olduğu bir geminin içinden bir şey. Le Grenier'in şefi M. Bernard, M. Rodierre'e yaltaklandı, ona *Paris Sokakları*'nı üç kez izlediğini söyledi ve kendi Hoboken Halk Tiyatrosu kariyerinin ayrıntılarını ayrıntılı olarak paylaştı.

M. Bernard bana döndü. "Ve siz, Matmazel. Sizi Bayan Helen Hayes ile sahnede görmemiş miydim?"

"Bir aktris mi?" M. Rodierre gülümseyerek cevap verdi.

Yakın mesafeden, bu gülümseme güvenli değildi. Aklımı başımda tutmam gerekiyordu, çünkü Fransızlar benim Aşil topuğumdu. Aslında, Aşil Fransız olsaydı, muhtemelen tendonu iyileşene kadar onu taşırdım.

M. Bernard devam etti. "Eleştirilerin haksız olduğunu düşündüm-"

"Sipariş vereceğiz," dedim.

"Biri 'sert' kelimesini kullandı, sanırım-"

"Salyangoz alacağız, Mösyö. Kreması hafif olsun, lütfen.
."

"*Times, On İkinci Gece* için ne demişti? "Bayan Ferriday Olivia olarak *yeterliydi*" mi? Sert, diye düşündüm-"

"-Ve sarımsak yok. Az pişirin lütfen, böylece çok sert olmazlar."

"Masaya sürünerek gelmelerini ister misiniz, Matmazel?" M. Bernard siparişimizi not aldı ve mutfağa yöneldi.

M. Rodierre şampanya listesini inceledi, ayrıntılar üzerinde durdu. "Bir aktris, ha? Hiç tahmin etmezdim." Dağınık görünümünde çekici bir şey vardı, otları ayıklanmaya muhtaç bir *bahçe gibiydi*.

"Konsolosluk bana daha uygun. Annem Roger'ı yıllardır tanıyor ve ona yardım etmemi önerdiğinde karşı koyamadım."

M. Bernard masamıza bir sepet ekmek koydu, bir an durup M. Rodierre'e baktı, sanki onu hatırlıyormuş gibi.

"Umarım bu gece bir erkek arkadaştan kaçmıyorumdur," dedi Paul. Ben ekmek sepetine uzanırken o da uzandı ve elim onunkine değdi, sıcak ve yumuşaktı. Elimi tekrar kucağıma götürdüm.

"Bütün bunlar için çok meşgulüm. New York'u bilirsin, partiler . Yorucu, gerçekten."

"Seni Sardi'de hiç görmedim." Somunu ayırdı, buhar ışığa doğru yükseldi.

"Oh, çok çalışıyorum."

"İçimde para için çalışmadığına dair bir his var."

"Maaşsız bir pozisyon, eğer kastettiğiniz buysa, ama bu kibar toplumda sorulacak bir soru değil, Mösyö."

"Mösyö'den vazgeçebilir miyiz? Kendimi yaşlı hissettiriyor." "İlk isimler mi? Daha yeni tanıştık."

"1939 yılındayız."

"Manhattan toplumu kendi düzeni olan bir güneş sistemi gibidir. Bekar bir kadının evli bir adamla yemek yemesi, gezegenlerin hizasını bozmaya yeter."

Paul, M. Bernard'a listedeki bir şampanyayı göstererek, "Bizi burada kimse görmeyecek," dedi.

"Bunu arka kabindeki Bayan Evelyn Shimmerhorn'a söyleyin."

" mu?" dedi, son derece güzel erkeklerde nadiren rastlanan bir nezaketle. Belki de siyah gömlek onun için iyi bir seçimdi.

"Evelyn konuşmayacak. Bir çocuğu olacak, kötü bir zamanlama, canım şey."

"Çocuklar. Her şeyi , değil mi? Bir aktörün hayatında buna yer yoktur."

Başka bir bencil aktör.

"Baban bu güneş sistemindeki yerini nasıl kazanıyor?" Paul yeni tanıştığı biri için çok fazla soru soruyordu. "*Kazandı*, aslında. Kuru gıda işindeydi."

"Nerede?"

M. Bernard çingene küpesi gibi sapları olan gümüş bir kovayı masanın üzerine kaydırды, şampanya şişesinin zümrüt yeşili boğazı bir kenara yaslanmıştı.

"James Harper Poor ile ortak."

"Poor Brothers" mı? East Hampton'daki evine gitmiştim. Pek fakir sayılmaz. Fransa'yı sık ziyaret ediyor musunuz?"

"Her yıl Paris. Anneme Chauveau Lagarde caddesinde bir daire miras kaldı."

M. Bernard şampanyanın mantarını tatmin edici bir sesle, patlamadan çok gümbürtüyle çıkardı. Altın rengi sıvıyı bardağıma boşalttı ve baloncuklar bardağın kenarına kadar yükseldi, neredeyse taşacaktı, sonra mükemmel seviyeye yerleşti. Usta işi bir döküş.

"Eşim Rena'nın Les Jolies Choses adında küçük bir dükkânı var. Hiç gördünüz mü?"

Şampanyamı yudumladım, baloncuklar dudaklarımı okşadı.

Paul cüzdanından onun fotoğrafını çıkardı. Rena hayal ettiğimden daha gençti ve siyah saçlarını porselen bebek gibi kestirmişti. Gülümsüyordu, gözleri kocaman açılmıştı, sanki lezzetli küçük bir sırrı paylaşıyormuş gibi. Rena çok değerliydi ve belki de benim tam zıttımdı. Rena'nın yerini, kadınların kendilerini o meşhur Fransız tarzında bir araya getirmelerine yardımcı olan şık, küçük bir yer olarak hayal etmiştim - çok uyumlu olmayan, sadece doğru miktarda yanlış.

"Hayır, bilmiyorum," dedim. Resmi geri uzattım. "Yine de çok güzel."

Kadehimdeki şampanyayı bitirdim.

Paul omuz silkti. "Benim için çok genç tabii ki ama-" Fotoğrafa sanki ilk kez görüyormuş gibi birkaç dakika baktı, başını bir yana eğdi ve sonra tekrar cüzdanına koydu. "Birbirimizi pek görmüyoruz."

Bu düşünceyle irkildim ve sonra sakinleştim, Paul müsait olsa bile güçlü doğamın her türlü romantizm kıvılcımını kökünden söküp atacağını fark ettim.

Mutfaktaki radyo cızırtılı Edith Piaf çalıyordu.

Paul şişeyi kovadan aldı ve bardağıma biraz daha şampanya doldurdu. Şampanya köpürdü, kabarcıklar bardağın kenarından yuvarlandı. Ona baktım. İkimiz de bunun ne anlama geldiğini biliyorduk elbette. Gelenek. Fransa'da biraz zaman geçirmiş herkes bunu bilir. Bilerek mi fazla doldurmuştu?

Paul tereddüt etmeden parmağıyla kadehimin dibine dökülen şampanyaya dokundu, bana doğru uzandı ve soğuk sıvıyı sol kulağımın arkasına sürdü. Dokunuşuyla neredeyse sıçrayacaktım, sonra saçlarımı kenara itip kulağıma dokunmasını bekledim.

Sağ kulağımın arkasına, parmağı bir süre orada kaldı. Sonra gülümseyerek her iki kulağının arkasını da meshetti.

Neden birdenbire her ısındı?

"Rena hiç ziyarete geliyor mu?" diye sordum. Elimdeki çay lekesini silmeye çalıştım ama bunun bir yaşlılık lekesi olduğunu fark ettim. Ne hoş.

"Henüz değil. Tiyatroyla hiç ilgilenmiyor. Henüz *Paris Sokakları*'nı izlemeye bile gelmedi ama kalabilir miyim bilmiyorum. Hitler evde herkesi tedirgin ediyor."

Mutfakta bir yerde iki adam tartışıyordu. Salyangozumuz neredeydi? Salyangoz için Perpignan'a mı gitmişlerdi?

"En azından Fransa'nın Maginot Hattı var," dedim.

"Maginot Hattı mı? Lütfen. Beton bir duvar ve birkaç gözlem noktası mı? Bu sadece Hitler'e atılan bir tokat."

"15 mil genişliğinde."

Paul, "Eğer bir şey istiyorsa hiçbir şey Hitler'i caydıramaz," dedi.

Mutfakta tam bir kargaşa vardı. Giriş yemeğimizin gelmemesine şaşmamalı. Şüphesiz aşçı, değişken bir sanatçıydı ve bir şeylere sinirlenmişti.

M. Bernard mutfaktan çıktı. Lumbozlu mutfak kapısı kapandı, birkaç kez açılıp kapandı ve sonra öylece durdu. Yemek odasının ortasına doğru yürüdü. Ağlıyor muydu?

"*Affedersiniz*, bayanlar ve baylar."

Birisi kaşıkla bir bardağa vurdu ve oda sessizleşti.

"Az önce güvenilir bir kaynaktan duydum..." M. Bernard nefes aldı, göğsü deri şömine körüğü gibi genişledi. "İyi bir otoriteye sahibiz ki..."

Bir an durakladı, sonra devam etti. "Adolf Hitler

Polonya'yı işgal etti."

"Tanrım," dedi Paul.

Oda heyecanlı konuşmalarla, spekülasyon ve korku dolu bir gürültüyle çalkalanırken birbirimize baktık. Galadan gelen muhabir ayağa kalktı, masanın üzerine buruşturulmuş birkaç dolar attı, fötr şapkasını kaptı ve dışarı fırladı.

Açıklamasını takip eden kargaşada M. Bernard'ın son sözleri neredeyse kayboluyordu.

"Tanrı hepimize yardım etsin."

Penguin
Random
House

Okuma listenizde sırada ne var?

Bir sonraki harika
kitabınızı keşfedin!

Kişiselleştirilmiş kitap seçimleri ve bu yazar hakkında güncel haberler alın.

Şimdi kaydolun.

İletişim Botu:
@cevirigiller_bot

Çeviri Kitapların Olduğu Telegram Kanalımız
<https://t.me/cevirigiller>

Sohbet Grubumuz
<https://t.me/cevirigillersohbet>

Çeviri Yedek Telegram Grubumuz
<https://t.me/+O3tsm8j0C7kxM2Y1>

Kitap İstekleri Kanalımız
<https://t.me/cevirikitapistekleri>

Not:

PDFlerin paylaşımıyla ilgili bir sorunumuz yok. Ama lütfen, hiçbir katkınızın olmadığı işlerde, TÜM PDFleri bizimle eş zamanlı paylaşarak emeğimizi hiçe saymayın. Sizin tek tıkla yaptığınız her paylaşım bizim emek harcadığımız saatler/günler demek.